

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

BIBLIOTECA DE LOYOLA
Sala 1 Estante 7 Plúteo 1

COMPENDIUM
PRIVILEGIORVM
REPUBLICAE

PARISIIS.

Apud C. Carbon, via Caracillanum
anonymi Coll. Longobardi.

1785.

CVM PRIVILEGIO

COMPENDIUM
PRIVILEGIORVM
ordinum mendicantium.

Ipsē vulneratus est propter iniquitates nostras

Attritus est propter scelera nostra. Esaie. 53.

PARISIIS.
Coll. Coll. de la Couronne, par la Famille.
Apud Io. Corbon, via Carmelitarum ex
aduerso Coll. Longobard.
1582.
CVM PRIVILEGIO.

PROLOGVS.

2

SARTIS superq; optimus quisque nouit parentē om-
nū rerum cū hos hoīes aliorū grā creasse. QAD diui-
nus ille Plato & cognoscēs & cōtēplās ad tñ beateq; vi-
uēdum hīcse verbis tā olim p os latinē eloquētiā ptule-
rat, Nō solum nobis (in q) nati sumus, ortusq; nri. partē
patria vendicat, partē amici. In cuius sententiā pedibus
currēs, ne vitā sub silētiō trāsire, veluti pecora q natura
pna, ac ventri obediētia fluxit, p mea virili sum cona-
tus vel minoribus nōn hil p lesse fratibus, quorū mi-
nimus ego sum. Qui cū saepe numero videre sū penē in-
finitā multitudinē priuilegiōrū bullarū breuiū & cōces-
sionū, ceterorūq; largitorū à sacrosancta sede ap. ca di-
uersis temporibus ad cōseruationē ord. nri (etaphici du-
cis beati Frācis, necoō aliorū sacrorū mendicātū ordi-
nū tū anxietatē multiplicē in extricandis intelligendis
distinguedis cōciliādis atq; ad cōcordiā reducēdis, capi-
mecū attētius cogitare, quonā pacto huiuscemodī labo-
rioso sudori subuenire opemq; ferre valerē, vt facilius
distinctius cōpendiosius certiusq; & legerētur, ac in fu-
turum ab oībus intelligerētur. Cui operi (si me nō mea
fallit opinio) nomē cōsolū Cōpendij hñ merito potest
adaptari. Quēadmodū etiā opusculū aliorū in quo mul-
ta nouiter cōcessa & alia q nri ordinis Monumētis de-
erāt nō minus suppleta fuerē Supplemētū sanē appellā-
dū censuimus, Cōpendiū nāq; appellare nō veremur qd
vnuquisq; ex sFF. bus vel ingēribus suis occupationibus
curis atq; negotiis p̄peditus breuissimo possit ipe pede
siccō trāscurrere atq; finire. Ea enim q vix toto vitā de-
curſu prae nimia multitudine confusione nec cognosci
nec legi poterāt, deinceps ad istud nostrū opusculū oc-
currentes eius p̄cedēdi ordinato p̄gressu satis itellecto
poterūt ex indulto quadriga sacrorū mendicātū ordi-
nū exhaustire (vel ēi iuniores sFFes) arcana q nri maiori-
bus haud referata fuere. Ideoq; posthac optimi sFFes ne
vos peniteat istū nostrum volvere saepe libellū, sū ā diu
p̄suasum sit multis ex vobis illū (nri in regula p̄posita)
scdm vitā libitū nominare. Verū ne quēpiā huius nri
opis lectotē insuetū p iter deviare contingat, placet (ne
forte illū ignorāre p̄cipitiū aliqua cōspiratione depel-

*Ratio de-
nominatio-
nis presen-
tis operis.*

PROLOGVS.

lat) eidem ipsi viam aperire planā, & quasi offensionis lapillos a pedibus remouere suis, ramosq; dēlos a capite eius amputare libet. Ne ergo vagari incipias mi candidē lector, indicē in primo libro aperto te cōsulere oportet, vt foliorū vices nō sit opus versare toties. Vt ve rō oīa quæ in hmōi cōpendio qđ p cōi vtilitate medicantiū ordinū non tantū in Hispaniæ partib' vetūtiā vbilibet cōsistentiū aliorūue religiosorū qui eorūde priuilegiis gaudēt ordinatū est ab oībus pfatis precipuē intelligi queat operepreciū est in primis aliqua pmittere.

Sciendū est primū in prouincia sancti Iacobi à vigin ti annis retro lapsis p quosdā minores regularis obseruantiæ fratres reū dictorū ordinū non parū eruditos ex eorūdem priuilegiis duas cōpilationes editas fore, quarū q̄libet Monumenta ordinis minorū intitulata ē, Quorū exēplo ductus nuper (vt supra mentionē fecimus) aliā cōpilationē sub noīe Supplementi in lucē dedimus, Ex quibus oībus hoc Compendiū alphabetico ordine cōgestū ex præcepto reuerēdissimi patris fratris Frācis̄ci de angelis totius prædicti ordinis mi. generalis ministri edidimus. In hoc aut libello nemo sicut in cæteris priuilegiorū libris poterit hallucinari seu oberare. Nā q̄ in cæteris cōfusa erāt, velutiq; in immēso p nigroq; chaos cōdebātor mixta ac laboriosa fuere mora repta, in ista distincta & ordinato pgressu in istū oculi (ū dicere licet) rep̄ctur. Quapropter hūcce libellū nō ab re Cōpētiū libuit appellare, in quo p̄cincta breuitate (nec tū rerū oīum abs̄cisa copia) veluti in bñ culto ac ameno hortulo, q̄ immensa librorū papyro dispersa fuerāt recōāctur. Vñ fiet vt quicūq; hoc cōpendiū apud se habuerit, nullatenus indigeat reliquis priuilegiorū libris, nisi cū casus euenerit vt aliquid in iudiciali foro ostēdere sit opus aut cū nimia curiositas hoc expetiuerit.

De modo ac ordine procedēdi in sequenti opere. Dehinc sciendū est hmōi opusculū subsequēti modo & ordine esse cōfctū. Ponūtur enī in qualibet dictioe seu materia oēs sūmi Pōrifices q̄ circa illā aliqd cōcesserūt aut statuerūt p̄cedēdo ordinate iuxta illorū antiquitatē, ita quod antiquitate priores in quavis materia semper præferūtur, & priores ponūtur suis sedibus or-

PROLOGVS.

3

dinatis vsq; ad Leonē 10. peruenusta processione & successu quāquā meo labore maximo, sed (vt reor) nō inutili. Iuxta qđ cauēdū erit ne quis priora cuiusq; dictionis seu materiæ absq; posteriorū lectioe velit iudicare aut sequi, cū aliquoties nō respondeant vltima primis. Ordo in prædictis quādoque propter ampliōrē distinctionē & claritatē materiārum præsertim in dictionibus. Absolutio ac indulgētia & in quibusdā aliis variatus ē. In huiusmodi enim dictionibus præponūtur oīa q̄ dicitur ad fratres cōueniant minoribus, & subsequūtur q̄ ad alios mendicātes cōcernunt, sed per cōicationē ad præfatum etiā ordinē mi. pertinet. Aduertere etiā oportet in plerisque dictionibus præcipuas materias priuilegiorū cōtinentibus quasdam distinctiones deseruiētes quāplurimū ad intelligētā eorū quæ inferius annorantur ante positas esse. Pro huiusmodi aut distinctionibus deseruiūt numeri quotationum q̄ in marginibus iuxta cōcessiōes ponuntur. Cōferunt etiā pfati numeri ad inueniēdum remissiones q̄ in hoc cōpendio de cōtēris in eodē ad varias dictiones eiusdē Compendij sæpe fiunt.

Scire vltērius expedit, vt quæ summorum pōtificū lre (vt vulgō sæpenumero fertur) nū valent quātum, sonāt (in multis enim ex ipsis solet esse sepe pro rōne voluntas) ea p̄pter oīa quæ in hoc opusculo cōtinetur, ad literā ferē (paucis duntaxat abstractis mutatisq; verbis) p̄pter meliōrē ordinationis prouentuum traducta sunt. Omisimus autē omnino principia sineq; bullarum & breuium nisi vbi hæc p̄ intelligentia cōcessiōnum aut ordinationum exigebatur. Solum enī medullā seu granum priuilegiorum ossibus paleisq; p̄cul pulsīs trāscibere curauimus. Aliud qđ euestigio legenti præmō. *Declarare volumus est q̄ vt ambigat sanē mentis nemo me fideliter vndequa; traduxisse, in cuius cōcessiōnis seu ordinationis calce appositum esse, quoto qualive priuilegiorum libro extractæ sint, characteribus quibusdā numerariisq; signis id insinuātibus. Cum enī tu amate lector lras seorsum exaratas seu iunctasq; reperies, q̄ quoto libro quoto folio quo ve tractatu cōcessiōnes illæ præscriptæ sunt sua breuitate cōmonstrā. Ex quibus literis*

PROLOGVS.

primū simplicē tibi assigno, quā cū inuenies in fine cō-
cessionum seorsum exarātū videas quid innuat fo. id est
foliū, & nō foliū de hoc libro, sed de libro Monumenta
ordinis primæ impressiōis vulgariter nuncupato. Si verō
geminatū ff. intueberis, vide quid sibi velit ffo. id est fo-
liū in lib. p̄fato Monumenta ordinis sc̄dæ impressiōis.
Tunc quoq; si triplicatū ff. inspexeris, videas quid mo-
near. ffo. id est foliū in lib. quem Supplementū appella-
ri diximus. Cum verō quæpiā de his tribus codicibus in
nostri Cōpendiū traducta, alia sint sub authenticatis bul-
la, seu breui, aut oraculo viuæ vocis, quædā autem absq;
autenticatiōe cōstitūt, libuit euestigio suppositis aliis
quibusdā f̄s ambiguitatē hmōi abolere, eisdemq; cha-
racteribus verā certitudinē breuiter indicare. Literæ au-
tē sunt b. B. o. O. Ecce enī cū reperies istud B. maximū
ex bulla, seu breui, & sub autētico p̄uldubio cōsistere
censebis. Quā si b. paruum offenderis id ipsum per bullā
aut breue obtentū scito extitisse, nō tū sub autētico cō-
signatū intelliges. Iā tunc si O magnū obuiā incidēris,
illud viuæ vocis oraculo signatum fuisse persuasum ha-
beto, idemq; sub autētico consistere scias. Sed cum o.
paruum apparebit, itidem viuæ vocis oraculo expostu-
latum, nō tamen sub autētico a bitrabere contentum.

Id vnum tādē mihi sepe est in huius præfationis portu
lectorē admonere, me in fine nōnullarum cōcessionū q̄
aliquibus forsan obscuræ, atq; difficiles videri poterāt, seu
in quibus aliquid addendū, elucidandūq; opere precū vi-
sum est, aliquas additiones & declarationes apposuisse,
partā ex multiplici lectiōe, q̄ ex collatiōe tū eruditissi-
mis ac p̄batissimis partibus ordinis necnō & iuris peritis
recolligere potuimus. Sed vt p̄fate additiōes à cōcessio-
nibus seu statutis quibus adiunctæ sunt euidenter distīcte
apparent, è regione vniuscuiusq; ipsatū posita est hæc
dictio Collector. Gratulabitur ergo regularium insti-
tutionū studiosa iuuetus, id nonitios breui assequutos,
cuius nec exiguā partem post diurnos sudores partes
emeriti vix tādē sibi thesaurizate valebāt, nostræq; se-
dulitatis, & officiosi laboris nō immemor, vt huiusmo-
di labor in cōspectu altissimi sit gratus, deprecabitur.

Ad lectorem Distichon.

Quæ fuerāt variis longè voluenda libellis,
Ocius hoc poteris stringere fasciculo.

In laudem seraphici Francisci mi-
norum patriarche.

Dux pater & custos salue Franciscæ minorum
Et quæ paruus ait filius aure nota.

Tu pater in toto merito es celeberrimus orbe,
Cuius honoratum nomen ad astra ferunt.

Qui crebro insonnes poteras traducere noctes,
Et tenues lachrimis vrere saepe genas.

Dum Christi assidue repetebas mente labores,
Et crucis horrendum sed pieratis opus.

Spernere diuitias & regia recta solebas,
Vltima quò verè fata sequantur opes.

Non tantum tibi dona dedit pro paupere vitæ
Christus, habet meritis multa sed ordo tuis.

Quæ quia diuersis fuerant diffusa libellis,
Vt pariter cocant hoc epithoma facit.

Hic sunt dicta alibi quæ per dispendia multa
Per multas fuerant inuenienda moras.

Quæque prius fuerant impressa sine ordine recta
Nunc alphabeti composuit series.

Si velles igitur librum percurrere ad vnguem
Quomodo sint numeri quæque legenda monent,

Vt tu pro nostro pater ò diuine labore
Antè Deum pro me sapius æde preces.

Poëta quidam ad lectorem Tetrastichon.

Qui cupis errores obscuros pellere librum

Qui lucem cecis reddere nouit eme.

Laxari poteris non intellecta fuere

Quæ tibi sub paruo codice aperta legis.

Aliud tetrastichon.

Plurimus hinc pridem procul improbus exulat error.

Multorum errores pellere quid melius?

Paruum opus est video nūquam hoc tibi iure negarim,

Parua sed interdum scis præciosa magis.

DICTIONARIVS INDEX.

A Bbas fo. 6
Abbatissa fo. 6
Absolutio ordinaria quoad fratres. fo. 8
Absolutio extraordinaria quoad fratres fo. 14
Absolutio quoad seculares. 1.
fo. 18
Absolutio quoad seculares. 2.
fo. 21
Accedere ad monasteria monialium fo. 24
Altare fo. 26
Appellare fo. 26
Apostate fo. 26
B Aprizare fo. 32
Benedicere Ecclesiastica fo. 32
Bona fo. 34
C Anonica por. fo. 35
Capitulum generale & prouinciale fo. 37
Casus reseruati fo. 38
Celebratio diuinorum fo. 38
Clausula monialium fo. 39
Comissarii fratrum fo. 42
Cōicatio pūilegiatorum fo. 42
Communicare fo. 47
Commutare fo. 48
Cōceptio bñe virgīs fo. 48
Concilium fo. 50.
Concordia fo. 51
Confessiones & confessorum fo. 51
Cōfirmatio p̄latorum fo. 53
Consecrare res Ecclesiasticas fo. 54.
Cōseruatores ordīs fo. 54
Cōueniri in iudicio fo. 54
Conuentiones fo. 55
Cōuentuales fratres fo. 55
Correctio fratrum fo. 57
Corporalia fo. 59
Credo fo. 59
Cruciata fo. 59
Custodes fratrum fo. 61
D Are fo. 61
Decimæ fo. 62
Declarare & determinare fo. 63
Dispensatio fo. 64
E Ecclesiæ fratrum fo. 67
Edificare fo. 69
Egredi ex ordine vel monasterio fo. 71
Eijcere seu expellere ab ordine fo. 71
Electio fo. 72
Eleemosyna fo. 74
Episcopi fo. 76
Eucharistia fo. 76
Exactiones fo. 76
Excommunicatio fo. 77
Exempti fratres particulares fo. 81
Exemptio fo. 83
F Amiliares fratrum fo. 87
Festiuitates Sanctorum fo. 87
Franciscus pater seraphicus fo. 89
G nalis minister fo. 89
Gloria in excelsis Deo fo. 92
Guardiani fratrum fo. 92
Gradus scholastici fo. 93
Abitus fratrum fo. 94
H Hides & heditas fo. 95

DICTIONARIVS INDEX.

5
Hereses & hæreticus fo. 97
Ieiunium fo. 97
Impetrare literas apostolicas fo. 97
Incarcerare fratres fo. 98
Incontingibiles fr̄es fo. 98
Indulgentiæ quoad fratres fo. 98
Indulgentiæ quoad seculares fo. 119
Infirmi fratres fo. 132
Ingredi monasteria monialium fo. 134
Inquisitores hæreticæ prauitatis fo. 139
Interdictum fo. 141
Itinerantes fratres fo. 148
L aici fratres fo. 149
Legata fo. 130
Licentare fratres vel moniales fo. 150
Loca fratrum fo. 150
M agister fo. 150
Mendicare fo. 151
Ministri fo. 151
Missæ fo. 152
Monasteria fo. 154
Moniales fo. 155
Mulieres non moniales fo. 159
Nouitius fo. 160
O bedientia fo. 162
Oblati fratrum fo. 163
Obligaciones fo. 163
Oblati fratrum fo. 163
Oblati fratrum fo. 163
Oblati fratrum fo. 164
Oblati fratrum fo. 164
Officia ordinis fo. 165
Oracula viuæ vocis fo. 170
Ordinis sacri fo. 171
Ornamenta Ecclesiastica fo. 171
P Acta fo. 172
Paramenta ecclesiastica fo. 172
Parentes fratrum fo. 172
Parrochia fo. 172
Paupertas fo. 173
Portio canonica fo. 176
Possessiones fratrum fo. 176
P̄dicatio. verbi dei. fo. 176
P̄lati fo. 177
P̄fatio Missæ fo. 178
P̄fatio cōfessorum fo. 178
P̄uilegia fratrum fo. 179
Probatio nouitiorum fo. 185
Processiones fo. 185
Procuratores fratrum fo. 185
Professio fratrum fo. 188
Promotio ad ordines fo. 188
Protector ordinis fo. 188
Prouincia fo. 189
Prouinciales fo. 189
Q uarta portio fo. 189
Quæstuaræ fo. 189
R ecipere fo. 190
Reformare fo. 190
Reuocare fo. 190
S acerdotium fo. 191
Sacramenta fo. 191
Seruulosi fratres fo. 191
Sepelire & sepulturæ fo. 191
Seruitores fratrum fo. 193
Symonia fo. 194
Sorores tertij ordīs fo. 194
Stationes viabis fo. 194
Statuta ordinis fo. 194
Stigmata fo. 195
Studentes fratres fo. 197

DICTIONARIUS INDEX.

Succedere	fo. 198	nes	fo. 208
Superfluitates	fo. 198	V Endere	fo. 208
Suspensiones	fo. 198	V Vicarij	fo. 209
Syndicus	fo. 198	Visitare & visitato.	fo. 210
T Erriarij fratres & so-		Vnctio extrema	fo. 220
rores	fo. 198	Vorum	fo. 220
Transire ad alios ordi-			

SEQVNTVR NOMINA SVMMO-
rum pontificum qui successiue præfuerunt ecclesie Ro-
manæ à tempore quo fundati sunt ordines fratrum mē-
dicantium, quorum pontificum plures imò sepe omnes
multa vel saltem aliqua concesserunt fratribus minori-
bus & aliis mendicantibus, prout in hoc compendio li-
quido patet.

Innocentius. 3.	Innocentius. 6.
Honorius. 3.	Vrbanus. 5
Gregorius. 9.	Gregorius. 11.
Celestinus. 4.	Vrbanus. 6.
Innocentius. 4.	Bonifacius. 9.
Alexander. 4.	Innocentius. 7.
Vrbanus. 4.	Alexander. 5.
Clemens. 4.	Ioannes. 23.
Gregorius. 10.	Martinus. 5.
Innocentius. 5	Eugenius. 4.
Adrianus. 5.	Nicolaus. 5.
Ioannes. 21.	Calixtus. 3.
Nicolaus. 3.	Pius. 2.
Martinus. 4.	Paulus. 2.
Honorius. 4.	Sixtus. 4.
Nicolaus. 4.	Innocentius. 8.
Celestinus. 5.	Alexander. 6.
Bonifacius. 8.	Pius. 3.
Benedictus. 11.	Iulius. 2.
Clemens. 5.	Leo. 10.
Ioannes. 22.	Adrianus. 6.
Benedictus. 12.	Clemens. 7.
Clemens. 6.	

COMPENDIUM

PRIVILEGIORVM A VARIIS SVM-
mis pontificibus & apostolica sede fratribus minori-
bus de cōnō & aliis fratribus mendicantibus eorumque
ordinibus confessorum per circumspēctum ac religio-
sissimum. P. fratrem Alphonsum de Casarrubios His-
panum ordi. mino. prouintie Sancti Iacobi alphabeti-
co ordine congestum, feliciter incipit.

ABBAS.

I NNOCENTIVS. 4. præcepit abbatibus & conuen-
tibus ordi. cisterciensis quatenus omnes s̄fes quos de
ordine fratū mi. receperāt, remitterent sine aliqua dif-
ficultate ad ministros prouinciales, & quod à tal' ū rece-
pit de cetero abstinerent. b. fo. 21. Et ffo. 23. cōce. 8.

ALEXANDER. 4. iohibuit districtē vniuersis ab-
batibus prioribus p̄positis & cōuentibus monasterii R^y
sancti B̄ndicti cisterciensis, sancti Augustini p̄mostratiū
camaldulens' vallis vmbrosæ ordinū, ne pretextu quatu-
cunq; literarū à sede apostolica generaliter vel sp̄aliter
obtentarū seu obtinendarū, q̄ de presentibus s̄ris plenā
& expressā nō facerēt mentionē, nō recipiant fratres p̄-
fessos ordinis min. sub pena ex cōicatiōis ipso facto in-
currēda, à qua nequeāt absolui nisi p̄sonaliter cōpareāt
antē romanum pontificem vel sedem apostolicā. Et de-
creuit irritum fore & inanē quicquid in cōtrariū factū
fuerit vel attentatum. b. fo. 28. Et ffo. 28. conce. 20.

BENEDICTVS. 11. decreuit ne aliquis frater cuius-
vis ordinis medicatium possit trāsire ad ordines mona-
chorum nigrorum vel cisterciensium vel ab eorum ab-
batibus recipi sine Romani pontificis licentia speciali
faciente plenam & expressam de constitutione huius-
modi mentionem. b. ffo. 171. conce. 399.

MARTINVS. 5. fecit circa prædicta quādā amplissi-
mā p̄uisionē q̄ habet in dictiōe apostate. §. 13. & in illa
dictiōe reperies multa pertinentia ad hōi materiam.

ABBATISSA.

ABBATISSA.

Distinctio concessionum subscriptarum.

Aduertendū q̄ ex infra scriptis concessionibus attinētibus ad abbatissas, quædā cōcernunt earū electionē & durationē. Et istæ habentur in. §. 1. & 2. & 4. & 5. & 6. ac 8. Aliæ verò pertinent ad earundē abbatissarum officiū & facultatem, circa bona monasteriorum suorum. Hæc autem continentur in. §. 3. quod. 7. & 9. ac 10.

1 *Electio.* INNOCENTIVS. 4. & postea Bonifacius. 8. ordinauerunt & præceperunt, vt electio abbatissæ monialium sanctæ Clare libere pertineat ad conuentum. b. fo. 32. Et ffo. 33. conce. 35.

2 *Electio.* VRBANVS. 4. idē statuit quod Innocentius supra scriptus, ac multa alia concernētia officium abbatissæ, prout late habebitur in regula quam ipse ordinauit pro monialibus sanctæ Clare, rubrica. 22. vide ibi. fo. 289. tractatu. 3. & ffo. 298. tractatu. 2.

3 *Clausura.* EVGENIVS. 4. ordinauit quod sicut abbatissæ & aliæ sorores & earū prouisoras ad hoc deputatæ, tenēt clauas quibus ab intra portæ monasteriorum clauduntur, sic per confessores, aut alias honestas personas (per ministros generales, aut prouinciales deputandas) ex parte exteriori habeantur clauas & conseruentur. b. fo. 42. & ffo. 36. conce. 44.

4 *Electio. Pro monialibus. f. Clare & tertij ordi.* Idē Eugenius statuit, q̄ in electione & creatione abbatissarū seu ministrarū vel matrū ordinis sanctæ Clare & tertij ordinis, illę tātum ex monialibus vel sororibus vocē habeāt, quæ per annos tres vel circa, in earundem monasteriis, vel collegiis fuerint, in qua electione maior pars votorū ad minus medietatem superās, debeat conuenire. b. fo. 36. & ffo. 42. conce. 47.

5 *Electio.* NICOLAVS. 5. statuit & ordinauit, quod electiones abbatissarū, seu matrū monialium, q̄ à maiori parte earum numero duntaxat factæ fuerint, sint & cōsentantur canonice. Ac quod ad ipsorū monasteriorū seu domorū moniales aut sorores ordinē ipsum p̄fessas, etiā q̄ per tridēnum vel circa in p̄dictis monasteriis morā traxerint, spectent & pertineant. b. fo. 48. & ffo. 43. cōcc. 48.

ABBATISSA.

7

Idē Nicolaus statuit q̄ p̄dictarū abbatissarū seu matrū monialium dignitates vel officia p̄ annum tm̄ durēt in partibus eismōranis, scilicet italiæ & aliis ei annexis, tēporeq; illo decurso (etiā si iustas renunciaciones non fecerint) vacent ac vacare cōsentantur. Et q̄ in fine hmoi anni à die electionis earum cōputādī, teneātur sub excoicationis pena (ipso facto quo cōtra fecerint) incurrēda, renuntiare regimini & administrationi monasteriorum seu domorū earū ac sigillum & clauas monasteriorum & officinarū restituere in manibus prouincialium fratrum mino. illarū prouinciarū in quibus monasteria & loca ipsa cōsistunt, vel saltē in manibus visitatorū monasteriorū seu domorū hmoi, p̄ eosdē prouinciales in congregatione fratrum deputandorū, & ad id ab eisdem prouincialibus potestatem habentium. Et hoc voluit fieri in præsencia sororum seu monialium ad id specialiter vocatarum. b. fo. 48. & ffo. 43. conce. 48.

Idē Nicolaus statuit, quod prædictæ abbatissæ, nec simul omnes moniales possint aliquā ad religionem vel professionem recipere, nisi de prouincialis aut visitatoris expressa licentia. Nec similiter recipere præsumant aut valeant aliquem in capellanum vel receptum retinere, nisi à prouinciali vel visitatore pro idoneo reputatus fuerit. b. fo. 48. Et ffo. 43. conce. 48.

8 *Electio.* LEO. 10. (vt monasteria monialium debite regantur & gubernentur, ac illoꝝ abbatissæ circa officium sibi commissum summa cum diligētia oīq; sanctimonia, si non diuino amore amotionis saltē metu semper intēre existant) statuit & mādauit, vt dum annis singulis à prouincialibus seu earū visitatoribus visitāt, abbatissæ ministerij seu officij absolutionē à dictis visitatoribus (iuxta desup̄ urbani. 4. edictā constitutionē) petere teneantur. Neq̄ id verbo, sed etiā facto realiter & cum effectu faciēdo. Ac etiā statuit, q̄ si eisdē visitatoribus videbit, & ipsa necessitas ac monasterij exegerit reformatio, acceptare cum effectu debeāt. Et q̄ huiusmodi abbatissæ officium in ipsius visitatoris manibus dimittere teneantur. Ita quod mera & libera eidem visitatori remaneat facultas, eisdem sororibus seu monialibus sub ex-

6 *Electio.*

7 *Receptio ad habitū. vel professionem.*

ABSOLVTIO

communicationis sententia & aliis sibi visis sententiis censuris & penis præcipiendi, vt circa alicuius abbatissæ electionem intendere debeât, aut alias iuxta ipsius prædictæ cõstitutionis verba & tenorem præcedendi. Et monialem q̄ abbatissæ ministerium hmo: gessit, iuxta excessus exigentiam corrigendi & castigandi ac censuras & penas huiusmodi iteratis vicibus aggrauandi, & alia in præmissis necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi & exequendi. B. ffo. 40. conce. 128.

De bonis
monasterij

Idem Leo cõcessit licentiã & facultatem abbatissis & monialibus sanctæ Claræ vltimõtanis, sub obedientia fratrum mi. regularis obser. exigentibus, vt de cõsensu ministroꝝ p̄uincialium ac maioris partis conuentuum, possint bona tuorũ monasteriorum (cuiuscunq; annui valoris & qualitatis fuerint) p̄ alios immobilibus & stabilibus bonis & annuis redditibus & vasallis, in euidẽtẽ utilitatem eorundem monasteriorum p̄mutare seu illa vendere, vt ex præcio illorum alia bona eisdem monasterijs utiliora emanent, non obstantibus quibuscunq; in contrarium facientibus. B. ffo. 43. conce. 138.

IO
De bonis
monasterij

Idem Leo cõcessit abbatissis & monialibus S. Claræ vt pro emergentibus necessitatibus & euidentibus vtilitatibus cõuentuum & monasteriorum monialium eiusdem S. Claræ, necnõ & tertij ordinis, possint vendi & alienari, ac permutari quibuslibet bona immobilia dictorum monasteriorum, de licentia & cõsensu generalis aut p̄uincialium ministroꝝ & duarum partium conuentuum domorum & monasteriorum quorum dicta bona fuerint. Ac simi liter de cõsensu maioris partis earundem, etiã vltra triennium locare (vltimis testatorũ voluntatibus nõ obstantibus) dummodo id in conuentuum locorum & monasteriorum ipsorum euidentem utilitatem (habita diligẽtẽ informatiõẽ 3 duobus vel tribus viris locorum, in quibus bona talia cõsistunt) cedere dignoscatur. Sup̄ quo conscientias prælatorum & præfatorum bonorum virotum onerat. B. ffo. 53. cõcc. 152.

ABSOLVTIO

Distinctio generalis materiæ absolutionis inferius annotatæ.

ABSOLVTIO QVOAD FRATRES. 8

QVONIAM multa valde ac nimis diuersa p̄tinentia ad materiã absolutionum reperiuntur in p̄uilegijs fratrum, quæ si in simul ponerentur, non modicã causarent prolixitatem & confusionem, idẽdõ opere p̄uicium visum est, hmoi materiã sic dividere, q̄ primo ponat p̄ se ea q̄ attinent ad absolutiones fratrum inter seipios, ac deinde alia quæ personas seculares concernunt.

Collector.

ABSOLVTIO QVOAD FRATRES.

Distinctio materiæ infra scriptæ.

Aduertendum est q̄ inter cõcessiões p̄tinentes ad absolutiones fratrum inter seipios, quædam cõcernunt absolutionem ordinariã q̄ quotidie potest exerceri cum opus fuerit. Et huiusmodi cõcessiões ponuntur primo per se p̄cedendo per ordinem prout fuerunt successiue cõcessæ. Aliæ verò cõcessiões p̄tinent ad absolutionẽ extrordinariã, qua, s. solum certis diebus possunt fratres vi. Et istæ sunt absolutiões plenarie, licet nõ æquales, vt infra patebit. Istæ autẽ ponuntur ordinatẽ fecũdo loco. In omnibus autẽ infra scriptis cõcessiõibus absolutionum sic proceditur quod primo ponuntur concessiões attinentes directẽ ad fratres mino. Ac deinde adduntur aliæ cõcessiões, quæ alijs fratribus mendicantibus factæ reperiuntur.

Collector.

ABSOLVTIO ORDINA. QVOAD FRA.

INNOCENTIVS. 4. cõcessit generali & p̄uincialibus ministris, vt eos ex fratribus suis qui pro iniectiõne manũ in seipios incurrerint excomunicatiõis vinculum, aut in id antẽ susceptum habitum inciderint vel alias sunt excommunicati, valeant absolueri, nisi adeo graues & enormes sint excessus quod merito sint ad sedem apostolicam destinandi. B. ffo. 104. conce. 219.

1
Excomunicatio.

ALEXANDER. 4. cõcessit fr̄es mino. posse absolui à suis ministris & custodibus, q̄n incurrunt excommunicationem maiorem p̄cipiãdo cum excomunicatiõis q̄n aggrauata est sententia. b. fo. 61. & ffo. 64. cõcc. 74.

2
Excomunicatio.

CLEMENS. 4. concessit quod custodes & guardiani 3

ABSOLVTIO ORDINARIA

fratrum mi. qui secundū statuta dicti ordinis aliter q̄ p electionē instituuntur, post institutionē seu prouisionē de ipsis factā, curā animarum fratrum sibi subditoꝝ habeant ipsosq; ligare ac soluere possint, iuxta ipsius ordinis instituta. B. fo. 56. & ffo. 139. conce. 309.

Aduerte q̄ in mari magno fratrum carmelitarū extēditur p̄dicta cōcessio ad priores provinciales & locales seu cōuēntuales & alios officiales qui secū dū eiusdē ord. instituta aliter q̄ per electionē a generali dicti ordinis instituuntur. Et sic rōne cōcātionis priuilegioꝝ idē iudiciū erit de puincialibus & aliis officialibus ord. min.

4 Pro nouitiis.

Idē Clemens. 4. cōcessit ḡnali & puincialibus ministris eorumq; vices gerētibus & custodibus, vt suo volētes aggregari consortio. si nouitios, qui suspētiōis vel interdicti vel ex cōcātiōis sententiis, a iure vel a iudice promulgatis generaliter sint legati, absolutiōis beneficiorum obseruata forma canonica impartiri, ipsosq; in

Excōmunicatio.

fratres recipere valeant. Ac eos qui post assumptum habitum vel p̄fessionē emissam recolerint se talibus in seculo fuisse sententiis innodatos, secundum formā p̄dictā valeāt p̄fari p̄lati ac illorum vices gerētes absoluere, & cum irregularibus dispensare, si forsā talibus innodati sententiis vel in locis interdicto suppositis diuina p̄sumpserint officia celebrare vel ordines

Pro p̄fessis.

recipere. Ita tamen quod si aliqui ex talibus eiusdē sententiis propter debitum sint astricti, satisfaciāt vt tenentur. Voluit tamen quod nisi p̄fati mox ordinem intrauerint, (etiam si super hoc eis inducā a p̄latis eiusdem ordinis concedantur) eo ipso in pristinas sententias a quibus eos absolui contigerit relabantur. B. fo. 56. & ffo. 140. conce. 310.

Dispensatio.

5 Prohibitio

Idem Clemens in mari magno inhiuit vniuersis fratribus ordinis minorum, ne aliquis eorum (nisi necessitatis urgente articulo) aliis quam p̄latis suis peccata sua confiteri p̄sumant vel aliis eiusdem ordinis sacerdotibus, nisi secundum regulam & ipsius ordinis instituta. B. fo. 18. Et ffo. 142. conce. 336. Et idem habetur quoad carmelitas. B. ffo. 186. conce. 475. Et quoad fratres p̄dica. B. ffo. 238. conce. 564.

Idem

QVOAD FRATRES.

Idem Clemens cōcessit, vt generalis & singuli puinciales ministri & eorum vicarii, ac etiā custodes in puincias & custodiais sibi commissis, p̄dictis fratribus ibidem constitutis, necnon fratribus aliis eiusdem ordinis, interdum ad eos declinantibus vnde cūque, absolutiōe & dispensatione indigentibus, siue priusquam intrauerint ordinem, siue post in casibus excefferint, pro quibus ex communicationis vel interdicti aut suspensionis incurrerint sententias, a iure vel a iudice generaliter promulgatas, & huiusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis interdicto diuina officia celebrantes vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis incurrerint, absolutiōis & dispensationis beneficium valeant impartiri, nisi adeo fuerit grauis & enormis excessus quod sint ad sedem Apostolicam merito destinandi. Ac similiter concessit quod fratres quos generalis & puinciales ministri & eorum vicarii ac etiam custodes in proprios habuerint confessores, possint eis absolutiōis & dispensationis beneficium impartiri. B. fo. 57. Et ffo. 140. conce. 318. Et. 319.

Dispensatio

Pro Prelatis.

Aduerte quod casus pro quibus fratres ad Apostolicam sedem sunt merito destinandi, specificātur a Sixto. 4. prout ponuntur infra. §. 9.

Collector.

Aduertendum est autem circa duas concessiones suprapositas immediate, quod autoritas & facultas quæ superius continetur, extenditur in mari magno fratrum ordinis p̄dicatorum ad priores conuēntuales & vices eorum gerentes in contentibus ac locis eius commissis, sic quod prior conuēntualis & eius vicarius tantam potestatem habet circa absolutiōes censurarum & dispensationes irregularitatum quo ad suos subditos quantam puincialis quo ad totam puinciam. B. ffo. 236. conce. 548. Ex hoc vero sequitur quod similem autoritatem habebunt guardiani ac eorum vicarii respectu suorum subditorum & aliorum fratrum ad eos declinantium, nisi per superiores p̄latos limitetur seu restringatur huiusmodi auctoritas, prout in ordine fieri consuevit.

Collector.

Nota puincialium & vicariis.

Aduerte tamen, quod per bullā auream fuit restricta p̄fata autoritas ad generales & eorum vicarios, & ad illos quibus ipsi duccent committendum duntaxat. Sed postea

B

ABSOLVTIO ORDINARIA

per quoddā breue fuit concessum prædictis fratribus prædicatoribus quod possint absoluere ac dispensare iuxta concessionem quam habebāt antè dictam restrictionem, vt patet infra. §. 26. Oportet insuper aduertere quod vicarii de quibus supra fit mentio, quoad fratres prædicatores (iuxta consuetudinem eorum) intelliguntur illi qui propter mortem vel defectum prioris habent regimen conuentuum. Et quoad fratres minores simili modo intelligendum est de illis fratribus qui communiter dicuntur prædentes, & non de communibus vicariis.

7 **Particula** **E**VGENIVS. 4. concessit fratribus minoribus obseruantibus prouinciarum regni castelle, quatenus singuli prælati dicti ordinis quocunque nomine censeantur & confessores per huiusmodi prælatos deputati singulorum conuentuum locorum & heremitoriorum, possint omnes & singulos fratres confessos cōuersos, atq; nouitios habentes animū profitendi, necnon ppetuo donatos seu oblatos præsentis & futuros, & quoscūque p tēpore familiares seruitores officiales & cōtinuè cōmentales domoꝝ cōuentuum locorum siue heremitoriorū supradictorum ab omnibus & singulis peccatis criminibus excessibus & delictis, præter quā sedi apostolice destinatis casibus & ab oibus singulis huiusmodi cēsuris supradictis quas ex ignorantia vel inaduertentia incurrerint absoluere, eisq; eucharistiæ sacramentū, ac extreme vnctionis & alia ecclesiastica sacramenta ministrare, totiens quotiēs necessarium fuerit vel oportuū. Ipsiq; prælati oīa & singula supradicta, aliis ipsius ordinis presbiteris cōmittere, ac in præmissis omnibus & singulis cū facultate præmissa, confessores sibi eligere & electos mutare, autoritate prædicta valeant. Cōstitutionibus apostolicis, ac ipsius ordīs institutis & ordinationibus ceterisq; in contrariū faciētibus nō obstantibus quibuscūq;. Et q; gratia hæc sit ppetua, o. fo. 61. Et ffo. 64. cōce. 85.

Sacramenta.

Pro prælati

8 **Pro monialibus**
S. Clare.

NICOLA VS. 5. concessit, quod confessores monialium Sanctæ Clare seu alius frater eiusdem ordinis ad hoc per prouincialem pro tempore deputatus, in omnibus & per omnia iuxta formam & tenorem priuilegiarū & concessionum eiusdem monialibus quo ad ipsarum personas à sede apostolica seu alias quomodolibet concessorum, in omnibus præterquam dictæ sedi casibus reseruatis quoties

QVOAD FRATRES.

10

fuerit oportunum eas absoluere possit. Necnon ipsarum seruitrices (si id petierint humiliter) à quibuscunque excommunicationis suspensionis & interdicti, aliisque sententiis censuris & pœnis ecclesiasticis quibus pro tempore innodate fuerint, iniungendo quæ iniungenda fuerint absoluere, eisq; eucharistiæ & extreme vnctionis sacramenta ecclesiastica ministrare libere & licite valeant, diocesanorum locorum & cuiuscunque alterius licentia minimè requisita. b. fo. 49. Et ffo. 43. cōce. 48.

Pro seruitricibus monia. Sacramenta.

SIXTVS 4. circa literas Clementis. 4. supradictas in. §. 6. quibus concesserat min istris vicariis & custodibus fratrum minorum, facultatem absoluendi & dispensandi fratres eiusdem ordinis, nisi talia perpetrassent propter quæ essent merito ad sedem apostolicam destinandi, declarauit duntaxat esse ad sedem apostolicam merito destinandos, hereticos relapsos scismaticos, & qui literas apostolicas falsificassent aut ad infideles prohibita detulissent. Sed in reliquis omnibus, etiam simoniæ prauitate irretitis, posse per illos quibus inibi conceditur, absolutionis & dispensationis beneficium, iuxta casuum exigentiam impartiri. B. fo. 59. Et ffo. 143. cōce. 345.

9
Declaratio casuum reseruatiu pape.

Aduerte quod etiam pro relapsis in hæresim habetur alia concessio infra. §. 14.

Collector.

Aduerte etiam ac bene nota quod ista concessio videtur expirasse per mortem concedentis, & idem de omnibus confessionibus tangentibus prædictum processum bullæ cenæ Domini, cum quolibet anno illæ processus censurati de nouo promulgetur, cum noua reseruatione prædictorum casuum cum maximis cēsuris cōtra absoluētes, ponēdo ihī expresse, non obstantibus priuilegiis &c. etiam ordinibus mendicantibus concessis, & aliis sufficientibus derogatoriis. Vnde tempore capituli generalissimi consulti super hoc reuerendissimus dominus cardinalis Alexandrinus qui & præpositus appellatur, respōdit reuertēdo patri bone memoriæ Fratri Martiali Boulier, qui fuit Generalis Vicarius istarum partium dicens, quod Prælati nostri non poterant absoluere fratres suos, non solum ab illis quatuor casibus contentis seu exceptis in mari magno, sed nec ab

Nota.

ABSOLVTIO ORDINARIA.

In quo alio in bulla cene contento. Et quod illa cōcessio vel declaratio Sixti in dicto mari magno potuit valere in vita sua, quia licet faceret processum quolibet anno, semper intendebat excipere fratres prout ipse concesserat nisi in dictis quatuor casibus. Propterea reuerendissimus pater generalis prouideat, vel faciendo ipse cum aliis generalibus aliorum ordinum quod ponatur semper in bulla cene domini exceptio religiosorū quoad fratres suos, vel precipiat vt quolibet anno procurator ordinis seu commissarius curiam, transacta die iouls sci, post promulgationem censurarum obtineat facultatem absoluedi ab illis casibus omnes fratres, & alias personas super quas prelati nostri habent auctoritatem, scilicet moniales, tertiaris vtriusque sexus oblatos famulos & domesticos.

10 *Dispenfatio* Idem Sixtus concessit, prouincialibus, vt possint absolueri omnes fratres suos à censuris & sententiis ecclesiasticis, ac etiam cum eis dispensare secundum tenorem concessionis Clementis. 4. s. superius post. §. 6. nō obstante limitatione seu restrictione per eundem Sixtum postmodū facta, quia idem solum ad ministrum generalem & eius vicarios limitauerat & restrinxerat, scilicet in bulla aurea. b. fo. 54. Et ffo. 50. conce. 55.

Collector. Aduertendum est circa huiusmodi concessione quod prædicta auctoritate carent custodes, nisi eis specialiter comittatur, à ministris, quia non sunt nominati in concessione.

11 *Prohibitio* Idem Sixtus ordinauit quod fratres minores obser. non possint absolui de casibus reseruatis ministris, nisi de licentia generalis aut eorundem ministrorum seu vicariorū prouincialium, non obstantibus literis eiusdem Sixti sub quacunque verborum forma eisdem fratribus concessis, ceterisque contrariis quibuscumque. b. fo. 54. Et ffo. 50. cōce. 55.

12 *Prohibitio* INNOCENTIVS .8. declarauit fratres mi. non posse nec debere eligere confessores, nec à casibus reseruatis absolui vigore bulle cruciate quam ipse dederat in Hispania, nisi de consensu & beneplacito suorum prelatorum prouincialium seu generalium, & quod quæcunque alia absolutio quo ac fratres irrita sit & inanis. b. fo. 56. Et ffo. 52. cōce. 59.

Collector. Aduertendum est quod consimilem reuocationē seu declarationem fecere alii pontifices qui alias dederunt bullas

QVOAD FRATRES

cruciate, sed istæ reuocationes non sunt perpetuæ quia non se extendunt ad bullas cruciate futuras. Et ideo quandoque venerint noua cruciata, oportet habere nouam reuocationem illius ad hoc vt fratres nequeant illa vti, si talis bulla expresse extendatur ad fratres minores, & habeat sufficientes non obstantias seu derogationes.

ALEXANDER. 6. declarauit & decreuit, quod generales & prouinciales ac guardiani possint reseruare casus de occultis inter religiosos. Et quod absoluentes à talibus post huiusmodi reseruacionem, nullam faciūt absolutionem, & incidunt in penam absoluentium à casibus non concessis. b. ffo. 56. conce. 66. Et ffo. 3. conce. 2.

Idem Alexander concessit generali & prouincialibus & custodibus ordinis min. obser. vlttramontanis plenarie facultatem & auctoritatem, vt quoscunque subditos suos (fratres videlicet & moniales. s. Clare, ac vtriusque sexus tertiaris de penitentia nuncupatos) inuenerint in aliquo heresim vel apostasie crimine lapsos, etiam si sint relapsi, possint eos absolueri & cum eis dispensare, necnon præfatorum relapsorum penas à iure institutas commutare, p̄fatis qualitate & quantitate, aliisque debitis circumstantiis, augendo & grauando vel diminuendo toties quoties opus fuerit & prout secundum deum viderint expedire, dummodo talium relapsorum crimina publica & notoria apud seculares non sint, vt ex hoc scandalum oriri possit. o. fo. 65. Et ffo. 70. conce. 164. Et ffo. 100. conce. 379.

Aduerte tamen quod quia isti casus sunt de contentis in bulla cene domini, q̄ bulla quolibet anno renouatur, videtur quod prædicta concessio sit reuocata. Et idem de similibus concessionibus. Rationem huius vide supra in hac dictione post. §. 9.

Idem Alex. concessit vt generales & prouinciales possint absolueri fratres, qui existentes in seculo incurrisserent censuram ecclesiasticā propter delationem lignaminū seu feramentorum ad partes infidelium. o. ffo. 99. conce. 358.

Aduerte tamen quod cum iste casus sit de processu cene domini, prædicta concessio videtur quod spirauit mortuo concedente. Vide supra in hac dictione post. §. 9.

Idem Alexander. 6. concessit quod prelati fratrum mino.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ABSOLVTIO ORDINARIA

Correclio.
Excõmu-
nicatio.

obser. possint percutere per se & per alium causa correclio-
nis, & quod non cogantur hoc facere cum propria persona
etiam si necessitas non vigeat. Non obstante capitulo vni-
uersitatis, de sententia excommunicationis. o. ffo. 70. conce.
175. Et ffo. 99. conce. 359.

Collector.

Hæc concessio licet videatur impertinens huic materia
ponitur hæc quia nonnulli arbitrantur quod in absolutio-
nis publicis apostatarum requiratur quod prælatus perc-
tiam manu ppria, de quo habetur melior cõcessio infra. §. 22.

17

LEO 10. prohibuit & declarauit, quod nullus fratrum mi-
no. regul. obseruan. possit accipere bullas cruciate seu alias
indulgentias generales concessas aut concedendas, vt pos-
sit vti gratis ibi contentis (vtpote contra regularia ordinis
instituta confiteri quibuscunque sacerdotibus, & absolui à
casibus referuatis) nisi solum ob aliquam necessitatẽ parti-
cularem, pro qua prædictæ obseruantie autoritas non es-
set concessa. Et tunc examinata huiusmodi necessitate à ge-
nerali vel provincialibus aut custodibus, ac de eorũ expres-
sa licentia & in scriptis habita, Non obstantibus bullis, etiã
si in eis expresse inhibeat prælatis sub censuris, ne subdi-
tos suos à talium bullarũ acceptione prohibeant, & subditis
libera facultas eas accipiendi tribuatur, cæterisque in con-
trarium facientibus quibuscunque. o. ffo. 60. 178.

Cruciata.

Casus re-
seruati.

18

Idem Leo postea prohibuit sub excommunicationis la-
te sententiæ pœna, ne fratres prædicti, aut moniales. s. Cla-
re, seu tertiæ regulæ vtantur vilo modo gratis indulgentiis
libertatibus immunitatibus bullarum cruciate, seu aliarum
consilium, quouis quæsito colore contra obedientiam ordi-
nis, & absque speciali licentia suorum superiorum. B. ffo.
48. conce. 144.

19

Pro fratri-
bus itine-
rantibus.

Idem Leo concessit quod fratres prædicatores & alij fra-
tres, quando sunt extra conuentum, & non possunt habere
copiã sacerdotis, quia nõ habent socium cõfessorem, pos-
sint confiteri peccata sua alteri religioso alterius ordinis vel
presbitero seculari. Et hoc dummodo fiat sine fraude & di-
cant prælato suo. o. ffo. 94. conce. 301.

Pro fessio.
Excõmu-
nicatio.

Idem Leo in concilio Lateranen. statuit quod excom-
municati profiteri volentes aliquem ordinem fratrum
mendicantium, vbi de interesse tertij agetur, absolui non

QVOAD FRATRES.

possint nisi præuia satisfactione. B. ffo. 2. 6. conce. 84.

Idem Leo concessit generalibus singulorum ordinum
mendicantium & eorum vicariis, ac etiam illis quibus ipsi
generales duxerint specialiter committendum, vt possint
absoluere subditos suos respectiue ab omnibus & singulis
casibus & censuris secundum concessiones & declarationes
Sixti. 4. & Iulij. 2. & aliorũ Romanorũ pontificum, non ob-
stantibus reuocationibus, restrictionibus, reservationibus,
cõstitutionibus, & ordinationibus apostolicis nuper in Late-
ranen. concilio vel alias quomodolibet factis vel si in poste-
rum fierent. B. ffo. 27. conce. 89.

21
Pro omni-
bus medi-
cantibus.

Idem Leo cõcessit omnibus fratribus mino. obser. vtriuf-
que familiæ, quod prælati ordinis cum aliquem fratrem pro-
pter apostasiam vel aliam causam excommunicant in capi-
tulo fratrum vel in communitate, non teneantur proferre
sententiam in scriptis prout in iure sub pœna suspensionis
præcipitur proferentibus. o. ffo. 93. conce. 291.

22
Excõmu-
nicatio.

Idem Leo cõcessit quod quando aliquem fratrem causa
correclionis vel absolutiois oportet verberare, possint præ-
lati nostri & eorum commissarij, manu vicarij vel cuiusuis
alterius fratris subditi cum verberare seu disciplinare, non
obstante capitulo vniuersitatis de sententia excommunicationis.
o. ffo. 93. conce. 292.

23
Correclio.

Aduerte quod in supplemento priuilegiorum reperitur
quædam concessio in fauorem fratrum confessorum, quæ
vt potest conici ex alia concessione præcedente illam, vide-
tur esse Martini. 5. Cuius tenor talis est.

Collectio.

Item cum sæpe boni religiosi ex charitate vel prælato-
rum obedientia cogantur ad confessiones audiendas, & eibus con-
sint multiplices & inexplicabiles sententiæ excommuni-
cationis in corpore iuris, quarum nonnullæ etiam à pe-
nitissimis ignorantur, ex quo dicti religiosi propter con-
scientiæ timorem, quoniam dubitant se incurrisse aliqua
censuram absoluedo inaduerterent aliquos aliqua excom-
municatione innodatos, cuius excommunicationis absolutio
superiori referuatur, ne dicti religiosi cogantur contra cha-
ritatem vel prælatorum obedientiam facere, vel præfatas
metuere scrupulositates, conceditur quod dicti religiosi, si
p̄fata vel simili causa inaduerteret incurrerint irregulari-

Pro simpli-
cibus con-
fesso.

Excõmu-
nicatio.

Dispensa-
tio.

ABSOLVTIO ORDINARIA

ratē vel excommunicationē , possint per eosdē idoneos cōfessores, auctoritate apostolica absolui & dispensari cum oportuerit . Et quod prædicta vires habeant oraculo viue vocis, nō obstare q̄ non fiat bulla, vel quibuscūque aliis cōtrariis, nisi ex crassa & supina ignorantia, censuram vel irregularitatem incurrerint. o. ffo. 101. conce. 410.

Sequuntur aliqua circa absolutiones præfatas, extracta ex priuilegiis aliorum fratrum mendicantium . Et primo ex priuilegiis fratrum prædicatorum.

23
Prohibitio

INNOCENTIVS 4. prohibuit ne fratres quorūcumque ordinum habentes licentiam generalem confessiones audiendi habeant aliquam auctoritatē audiendi in cōfessione fratres ordinis prædicatorū, nec per consequēs fr̄es ordi. min. propter priuilegiōrū cōmunicationem. b. ffo. 62. conce. 186. SIXTUS 4. cōcessit fratribus ordinis prædicatorū hispaniæ & lombardiæ obseruantibus, vt possint absoluerē & dispensare, sicut poterant antē restrictionem bullæ auræ, vt iure priuilegii in mari magno contenti. b. ffo. 74. conce. 192.

24
Dispensatio particularis pro rege hispaniæ.

Aduertendum quod quia hæc cōcessio non fuit vniuersalis, ideo virtute communicationis priuilegiōrū solum possunt vti illa fratres min. obser. hispaniæ & lombardiæ.

25
Casus reseruati.

Idem Sixtus cōcessit toti ordini fratrum prædicatorū, quod generales & priores prouinciales ac eorū vicarii pro tēpore existentes, & hi quibus ipsi duxerint committendū, habeant eandem absoluendi facultatem & dispensandi quam habebant ex mari magno seu aliis literis apostolicis, antē restrictionem bullæ auræ, priores verō conuentuum illam solummodo auctoritatem habere censeantur, quā prius habebāt ex priuilegiis & literis prædecessorum eiusdem Sixti. b. ffo. 74. conce. 193.

26
Pro fratribus itinerantibus.

Idem Sixtus cōcessit prælati ordinis prædicatorū regnorum castellæ & legionis reformatis, quod possint concedere fratribus suis, vt dū itinerauerint vel fuerint extra conuentus suos dūtaxat, valeāt cōfiteri quibuscūque sacerdotibus regularibus vel secularibus, & quod similiter possint facere ipsi prælati. B. fo. 45. Et ffo. 129. conce. 288.

Ex priuilegiis fratrum carmelitarum.

27

EVGENIVS 4. concessit generali & prouincialibus ac Prioribus ordinis Carmelitarum vt in confessionibus au-

QVOD AD FRATRES.

diendis, & absolutionibus impendendis & penitentiis iniungendis, aliisque salutem animarum duntaxat cōcernentibus exequendis, omnium & singulorum dicti ordinis fratrum, eandem & talem potestatem & facultatem habeant, qualem in præmissis minores penitentiarii sedis apostolicæ seu curiæ Romanæ ex officio habent & exercent. B. fo. 85. Et ffo. 169. conce. 393.

Aduerte quod huiusmodi concessio de nihilo videtur posse deseruire, quia ignoratur ad quid se extendat facultas quæ habent præfati minores penitentiarii.

Circa concessiones superius annotatas, nonnulla dubia occurrunt scitu digna, quibus breuiter respondetur hic (prout in famatissima vniuersitate Salmatina) à pluribus & insignibus iuris peritis responsum est.

Primum dubium est, in quibus prælatorum sacri ordinis mino. regularis obseruantia, sit hodie potestas & facultas absoluendi & dispensandi, de his videlicet de quibus per Clementem. 4. & Sixtum etiam 4. habetur supra §. 6. & §. 9. ac 10. Et ommissis multis quæ hinc inde adduci possent, veritas est quod solummodo est hodie prædicta potestas seu facultas in generalibus & prouincialibus. Ratio est, quia sic sonant dicta priuilegia quorum tenori & literæ est standum. Nam licet Sixtus. 4. in bulla aurea, vt habetur B. fo. 65. Et ffo. 148. conce. 361. coarctauerit seu restrinxerit prædictam facultatem ad solos generales eorumque vicarios & ad illos quibus ipsi pro tempore duxerit committendam duntaxat (dico semper inter fratres regularis obseruantia) sed postea idem Sixtus per quoddam breue de quò sit mentio supra §. 10. concessit prouincialibus fratrum obseruantia, vt possint absoluerē omnes fratres suos (non obstante prædicta restrictione ad solos generales facta) Et idem concessit præfatus Sixtus fratribus obseruantibus Hispaniæ & Lombardiæ ordinis Prædicatorum, vt patet supra §. 24. Et cum non reperiantur aliæ literæ apostolicæ circa hæc, ideo prædictis est standum.

Secundum dubium est, vtrum potestas & facultas huiusmodi sit ordinaria in prouincialibus an delegata. Deseruit autem valdè hoc dubium, ad sciendum in quibus casibus possunt præfati prælati sub delegare, & in quibus non. Et

Collector.

Primum dubium.

Secundum dubium.

ABSOLVTIO ORDINARIA.

omissis multis quæ pro & contra possent adduci, dicitur quod pro indubitato haberi debet quod est ordinaria & nõ delegata. Sed pro ampliori elucidatione huius materiæ est notanda sequens quæstio. Queritur enim à doctoribus, vtrum iurisdictio emanans ex commissione perpetua facta à Papa vel à principe, vel à communitate non recognoscetes superiorem, sit ordinaria vel delegata? Et dimissis contentionibus responderetur quod est ordinaria. Ita tenet glo. & ibi Bartolus in l. pluribus ff. de procuratoribus. Idem tenet alia glo. & clarius in c. si. de officio ordinarij. ibi cum concessum sit ei priuilegium perpetuum. Ad quod dicitur vnica per Baldum ibi. Item est doctrina Bartoli in l. prima §. si plures ff. de exerci. actione in prima colum. Sed clarius immò clarissimè tenet Baldus in l. vnica. ff. de offic. consu. cuius verba sunt hæc. Nono queritur vtrum commissio facit aliquem ordinarium seu delegatum. Respondeo, si est commissio perpetua, facit ordinarium, si autem temporalis, vt pote quia dicit reformatio communis Pifarum quod presentes domini Anciani Pisane ciuitatis possint omnia quæ potest totum commune pifarum, tunc est autoritas delegata & non ordinaria. Et sic cum commissio facta prouincialibus fratrum mino. vt possint absoluere & dispensare in certis casibus sit perpetua, planè constat qd facit eos ordinarios. Igitur autoritas de qua supra data prouincialibus à Papa est ordinaria.

Aduertendum est tamen quod posset aliquis obicere contra supradicta dicens quod licet bene probatum sit præfatos prouinciales esse ordinarios, si prædicta facultas & potestas esset iurisdictio, sed cum potius videatur esse commissum eis arbitrium in huiusmodi absoluteione & dispensatione quam iurisdictio, sequitur quod non valeant dici ordinarii. Ad hoc responderetur, quod dato casu quod sit arbitrium & non iurisdictio, adhuc in huiusmodi arbitrio sunt ordinarii & non delegati. Ita tenet Bartolus singulariter in l. ii. ff. de opti. lega. in si. colum. sed longius & singularius in l. Ambitiosa. ff. de decte. ab ordi. fa. loquens semper in arbitrio, vbi post multas distinctiones ponit sequentia verba. An autem videatur concessum per modum cuiusdam iurisdictionis ordinariæ vel delegatæ. Dico verba

QVOAD FRATRES.

statuti seu reformationis concedentis statutum esse diligenter inspicienda. Si enim hoc concedit officio, vt quia dicunt illa verba. Ad officium priorum pertineat, arbitrium &c. videretur concessum officio. Et tunc priores poterunt vigore sui officii ex potestate ordinaria. Ponderanda sunt valdè præfata verba Bartoli, quia non dixit, an videatur concessa iurisdictio ordinaria in arbitrio, sed an videatur concessum arbitrium per modum iurisditionis ordinariæ. Ex qua ponderatione colliguntur duo & ambo singularia in proposito. Vnum quod non idem sunt arbitrium & iurisdictio. Secundum quod potest concedi arbitrium ad instar iurisditionis ordinariæ. Idem tenet Baldus in l. More. ff. de iurisd. omnium iudi. in si. colum. Et sic ex omnibus supradictis apparet euidenter quod autoritas de qua supra est ordinaria & non delegata, cum sit commissio officio & non personæ nominatæ, & quia est commissio perpetua & non temporalis facta à supremo principe Papa, qui in terris non habet superiorem.

Tertium dubium est vtrum guardiani quibus prouincia. *Tertium dubium.* les committunt autoritatem absoluendi à casibus eis reseruatis possint committere huiusmodi autoritatem aliis fratribus. Ad hoc responderetur quod non nisi quando tales guardiani essent commissarii prouincialium cum plenitudine potestatis. Ratio huius est quia secundum iura delegatus ab inferiore à principe non potest subdelegare, nisi sit delegatus ad vniuersitatem causarum, vel nisi hoc sibi specialiter concedatur secundum Ioan. and. per. c. Is. cui. de offi. deleg. lib. vj.

ABSOLV. EXTRAOR. QVOAD FRA.

Sequitur secundum principale pertinens ad absoluteionem fratrum extraordinariam, quæ scilicet potest eis impendi certis ac determinatis diebus. *Collector.*

EVGENIVS 4. concessit fratribus mino. de obser. vt possint absolui per confessorem ab eis electum de suorum licentia superiorum, semel tantum ab omnibus censuris & penis, excepto falsificationis literarum Apostolicarum *Casus reseruati & pe.* crimine. o. fo. 61. Et ffo. 64. conce. 84.

Universidad de Deusto

ABSOLVTIO EXTRAORDINARIA

Collector. Aduerte circa huiusmodi cōcessionem, ea quæ posita sunt supra in dictione Absolutio ordinaria quoad fratres post §. 9.

2 Idem Eugenius concessit fratribus mino. de obser. pro uinciarum regni Castellæ, quatenus singuli prælati dicti ordinis quocumque nomine censentur, & confessores per ipsos prælatos deputati vel pro tempore deputandi, singulorum conuentuum, locorum, domorum, & heremitoriorum huiusmodi, possint semel tantum absoluere omnes & singulos fratres professos, conuersos atque nouitios habentes propositum profitendi, necnon perpetuo donatos, oblatos, præsentis & futuros ipsorum conuentuum, locorum, domorum & heremitoriorum huiusmodi, ab omnibus & singulis suis peccatis excessibus & delictis, etiam quantumcunque enormibus, & à quacumque simonia in curia vel alias ubicumque, antè & post ingressum Religionis commissa, necnon quibuscumque excommunicationum, suspensionum & interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris & pœnis à iure vel ab homine, apostolica vel sedis apostolica legatorum, delegatorum vel subdelegatorum, ordinaria vel alia quauis auctoritate, etiam per synodales aut prouinciales, aut generalium consiliorum constitutiones & quoscumque processus apostolicos & quascumque extrauagantes, vel iuxta ipsius ordinis regularia instituta quolibet promulgatis in genere vel in specie, si quas incurrerint antè & post ingressum Religionis, etiam si talia sint propter quæ apostolica sedes specialiter & expresse sit merito consulenda. Necnon cum singulis supra dictis super quibuscumque irregularitatibus & inhabilitatibus quouis modo contractis, in omnibus & singulis etiam sedi prædictæ specialiter & expresse reseruatis (bigamiæ, homicidii voluntarii, mutilationis membri casibus duntaxat exceptis) semel similiter dispensare, ac eos habilitare, vt non promoti ad omnes sacros ordines & Missarum celebrationem promoueri possint, & ipsi promoti in eisdem ministrare valeant. Et quod ad quascumque dignitates administrationes & officia dicti ordinis (etiam si curam habeant animarum) recipi, illisque præfici & assumi apostolica auctoritate valeant & possint. Et voluit quod si prædictas censuras vel earum

Censure.

Dispensatio pro semel in vita

Promotio ad ordines sacros & officia ordinis.

QVOAD FRATRES.

15

aliquam ignoranter vel inaduertenter incurrere contigerit, a talibus prælati & confessores supradicti quotiens opus fuerit & opportunum, absoluere, ac super irregularitate vel irregularitatibus ex talibus censuris, postea celebrando vel prædicando vel diuinis se immiscendo vel alias contracta vel contractis, quotiens opus fuerit, vt similiter dispensare auctoritate prædicta valeant, misericorditer de gratia specialis concessit. o. fo. 61. Et. ffo. 64. conce. 85.

Idem Eugenius concessit omnibus & singulis supradictis præsentibus & futuris, prælati & subditis, professis conuersis, & cum proposito profitendi nouitiis, in synceritate fidei & unitate sanctæ Romanæ Ecclesiæ & obedientia suæ sanctitatis suorumque successorum Romanorum pontificum canonice intrantium existentibus, quod eis quicumque præbiteri seculares vel regulares perpetuis temporibus, omnium peccatorum suorum de quibus in genere vel in specie corde contriti & ore confessi fuerint, & etiam de oblitis, indulgentiam & remissionem in mortis articulo auctoritate apostolica libere & licite concedere valeant, ita etiam quod si in illo reputato mortis articulo non decesserint, semper indulgentia prædicta intelligatur reseruari ad verum mortis articulum. Sed ne (quod absit) propter huiusmodi gratiam, reddantur procliuiores ad illicita in posterum committenda, voluit quod si ex confidentia huiusmodi aliqua forsan committant, ad talia prædicta indulgentia nullatenus suffragetur.

Voluit etiam idem Dominus Papa quod singuli predictorum qui sufficientis literature fuerint, per vnum annum à tempore quo concessione huiusmodi gaudere voluerint, singulis septimanis (impedimento cessante legitimo) semel septem psalmos penitentiales cum letania recitent siue legant, alii verò non sufficienter literati, alias orationes (iuxta cōfessorum suorum arbitrium prout animarum suarum saluti visum fuerit) dicere teneantur. Et quod si forsan impedimento detenti, in dictis anno & septimanis orationes prædictas commode dicere non potuerint, vel ex inaduertentia aut obliuione omiserint, extunc in alia septimana sequentis anni supplere teneantur. o. fo. 62. Et. ffo. 65. conce. 85.

3 Particula ris pro regnis castelle.

Indulgentia plenaria mortis articulo.

Aduerte ad conditionem hic appositam

Universidad de Deusto

ABSOLVTIO EXTRAORDINARIA.

Absolutio plenaria pro semel in vita & in mortis articulo.

SIXTUS 4. concessit omnibus fratribus mi. de obser. tam professis quam uouitis, qui tamen habent propositum pro titendi, necnon sororibus sancte Clare, & tertiariis utriusque sexus, & famulis & seruatoribus predicatorum omniu, ut quilibet eorum possit semel eligere confessorem de huiusmodi obseruantia, q̄ audita eius confessione penitenciam salutarem iniungendo, absoluat eos ab omnibus criminibus, excessibus & censuris ecclesiasticis, & dispenset cum eis in omnibus irregularitatibus, si quas forte contraxerint (homicidio uoluntario, & mutilatione membri semper exceptis) & ei remissionem generalem & plenariam omnium peccatorum impartiri valeat. Et quod hoc idem possit in mortis articulo. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 131.

Dispensatio.

Aduerte circa hanc concessionem quod licet Sixtus non excipiat in ea irregularitatem ex bigamia prouentem, tamen pro excepta debet semper haberi, quia est grauior reliquis ad dispensandum. Et quia in alia concessione infra posita in dictione Dispensatio. §. 11. illam excipit expresse. Et quia forte illa facta fuit post istam, licet hoc non constet, quia non habent datas. Vtrum tamen aliter sit iudicandum, prudens lector aduertat.

Collector.

Idem Sixtus concessit omnibus & singulis predicatorum & mino. ordinum professoribus, qui tunc erant & qui pro tempore perpetuo erunt, ut confessor idoneus eorundem ordinum, quem quilibet pro se de sui superioris licentia duxerit eligendum, eorundem confessione diligenter audita, pro commissis per eos excessibus & peccatis, semel in vita & in mortis articulo, plenariam absolutionem & peccatorum huiusmodi remissionem impendere valeat, etiam si ante factam eorundem ordinum professionem eos decedere contigerit. B. fo. 65. Et ffo. 148. conce. 360.

Absolutio plenaria pro semel in vita & in mortis articulo.

LEO 10. concessit licentiam & facultatem omnibus monialibus. s. Clare & ancillis beatæ virginis, ut quater in anno possint se à suis superioribus siue confessoribus aut aliis fratribus de ordine fratrum mino. per superiores deputatis facere absolui, ab omnibus peccatis suis. qualitercunque commissis. Ac similiter absolui vel potius dispensari ab omnibus & singulis votis (exceptis substantialibus emissis in earum professione) quæ solent feminea leuitate pro qualibet minima

Quatuor absolutio nes plenaria. Dispensatio

QUOAD FRATRES.

necessitate emitti. Ita tamen quod nulli ipsarum hæc gratia suffragetur, si confite de ipsa aliquid attentarent committere quod oculos diuinæ maiestatis (earum uiolando professionem) offenderet. Et insuper placuit suæ sanctitati de benignitate apostolicæ pietatis concedere facultatem eam confessoribus, de licentia prelatorum eisdem audientibus quod ea plenitudine eas absoluant, & illi statui innocentie restituant quo sanctitas sua faceret, si ipsamet in confessione auscultaret peccata. Et quod post hoc eadem auctoritate apostolica omnibus & singulis sanctam benedictionem impartiantur nomine sanctitatis suæ. o. ffo. 93. conce. 290.

Vide propè finem huius dictionis seu capituli qualiter præfate absolutiones debeant fieri.

Idem Leo concessit monialibus. s. Clare sub cura fratrum minorum obser. existentibus, ut in omnibus solennitatibus domini sabaoth, & virginis Mariæ ac omnium sanctorum & sancti patris nostri Francisci & sanctæ Clare, possint confessores earum in absolutionibus suarum confessionum eas plenarie absolueret, & penitentiam salutarem iniungere. B. ffo. 42. conce. 132.

Circa hanc absolutionem, vide quæ ponuntur propè finem huius dictionis seu capituli.

Idem Leo concessit ancillis & sororibus ordinis beatæ Mariæ virginis, sub regimine fratrum mi. obser. existentibus, ut in omnibus solennitatibus dñi sabaoth beatæ Mariæ virginis Petri & Pauli & sancti Francisci omniumq; sanctorum, atque per totam maiorem hebdomadam, confessores earum quicumque fuerint, siue ordinarie à prelati deputati siue aliter, (dummodo eas audiât de consensu suorum prelatorum) possint in absolutionibus earum de peccatis suis eas plenarie absolueret ac penitentiam salutarem iniungere. Quo uero ad fratres, prius suorum superiorum & eorum curam gerentium licentia & assensu habitis. B. ffo. 43. conce. 137. Circa hanc concessionem vide infra propè finem huius dictionis vel capituli.

Idem Leo finaliter concessit fratribus minoribus regulari. obseruant. quod semel in quolibet anno. (ultra alias indulgentias quas à sede apostolica habent) possint plenarie absolui, & indulgentiam plenariam consequi

Benedictio papalis. Collector.

Absolutiones plenarie pro multis festiuitatibus.

Collector.

Absolutiones plenarie pro multis festiuitatibus & aliis diebus.

Collector.

Absolutio plenaria pro die sancte Catherine.

ABSOLVTIO EXTRAORDINARIA
 in festo Sanctæ Catherinæ virginis & martiris. o. ffo. 94. cõ.
 cc. 299.

Pro huiusmodi absolutione vide propè finem huius di-
 ctionis.

Collector. **Q**UÏA circa huiusmodi absolutiones plenarias à Leone
 10. concessas, nonnulli fratres decipiuntur credendo quod
 possint eis vti absque licentia suorum superiorum. Aduer-
 tendum est quod in omnibus ipsis (vltima duntaxat exce-
 pta) semper positum est à summo pontifice, quod solū possint
 fratres seu moniales, sic plenarie absolui à Prelatis suis vel
 à confessoribus per eos deputatis seu de licentia eorundem.
 Sed ad omnem ambiguitatem circa hoc tollendam qui sci-
 licet absque licentia superiorum, & non quorumcunque,
 sed saltem prouincialium, non potest quis prefatis absolu-
 tionibus plenariis gaudere quoad casus reseruatōs, notan-
 da est ac menti commendanda quedam clausula in tabula
 congregationis generalis Burdegalenſis posita tenoris sub-
 sequentis.

Statutum capituli generalis circa absolutiones casuum referuatorum.
 Vt fratribus iuxta regule puritatem maior recipiendi sa-
 cramentum penitentie tribuatur occasio, Reuerendissimus
 pater minister generalis, tam quo ad fratres quàm quo ad
 moniales, reuocat omnes gratias facultates confessionalia
 & indulgentias, & quaslibet literas sub quacunque verbo-
 rum forma, etiam à sede apostolica concessas, siue vigore
 bulle cruciate vel fabricæ Sancti Petri de vrbe aut quarum-
 libet confraternitatum, pro quanto sunt in preiudicium
 casuum ministris referuatorum, declarando esse contra san-
 ctissimi Domini Pape voluntatem, tam fratres quam soro-
 res vti prefatis gratis quo ad confessiones faciendas de ca-
 sibus predictis aut contra instituta ordinis, absque licentia
 prefati Reuerendissimi Ministri generalis aut prouincia-
 lium ministrorum, quouis modo sit, etiam irritum esse &
 inane quicquid alias fuerit attentatum. Et hoc vigore
 cuiusdam breuis premissorum declaratorii, ab Alexandro
 Papa olim concessi, & breuis, specialis Leonis. 10. Reue-
 rendis imo Patri Ministro generali missi & in hoc capitulo
 publicati.

Collector. Insuper circa predictas absolutiones plenarias à Leo-
 ne. 10. concessas est aduertendum, quod huiusmodi absolu-
 tiones

QUOAD FRATRES. 17

iones non se extendunt ad censuras excommunicatio-
 num vel irregularitatum aut casuum reseruatorū Pa-
 pæ, quia de eis non fit aliqua mentio in littera concessio-
 num. Nec etiam se extendunt ad remissionem pene
 debite pro peccatis in presenti aut in purgatorio, prout
 aliqui arbitrati sunt, exceptis tamen quatuor indeter-
 minatis supra positis in §. 6. Ac similiter excepta illa
 quæ habetur supra §. 9. pro die sanctæ Catherinæ, quia
 ista habet expressam indulgentiam plenariam quæ re-
 fertur ad penam, vltra absolutionem plenariam quæ re-
 fertur ad culpam. Aliæ autem quatuor habent verba
 quæ equipollent indulgentiæ plenariæ.

Item est aduertendum, quod sicut patet ex dictis &
 ex litera ipsarum absolutionum ipsæ non sunt vniformes
 seu æquales, & ideo non eodem modo debet impendi
 absolutio, quodocunque occurrunt dies in quibus
 concessæ sunt. Quapropter ne in hoc aliqui minus
 docti decipiantur, opere precium visum est in calce hu-
 ius summarij diuersas absolutiones breues & compen-
 diosas, iuxta diuersitatem huiusmodi concessionum su-
 peraddere.

Forma absolutionis pro quatuor vicibus in quibus
 potest quis absolui, diebus quibus maluerit quolibet
 anno, prout dictum est supra. §. 6.

Authority tibi concessa & mihi commissa ego te
 absoluo sic plenarie, & illi statui innocentie restituo,
 quomodo sanctitas domini nostri Pape faceret, si ipse-
 met in confessione tua peccata auscullaret. Et eadem
 authority Apostolica tibi sanctam benedictionem Pa-
 palem impartior. In nomine patris & fi. & c.

Forma absolutionis pro omnibus aliis vicibus in qui-
 bus potest impendi absolutio plenaria, vt habetur su-
 pra in §. 7. & 8.

Authority tibi concessa & mihi commissa, ego te
 absoluo plenarie ab omnibus peccatis tuis, in quantum
 predicta authority se extendere potest. In nomine & c.

Forma absolutionis pro absolutione quæ impendi
 potest in festo S. Catherinæ, quia differt ab omnibus sa-
 pradictis, vt patet supra in §. 9.

c

ABSOLVTIO

Authoritate tibi concessa & mihi commissa, ego te absoluo plenarie ab omnibus peccatis tuis, in quantum huiusmodi autoritas se extendere potest, & concedo tibi indulgentiam plenariam omnium peccatorum tuorum. In nomine patris &c.

VLTIMO notandum est circa omnes concessiones pro absolutionibus plenariis superscriptis factas, quod melior & copiosior omnium ipsarum est illa quam facit Sixtus 4. & habetur supra §. 4. Et tamē pro ipsa quā pro quacunque alia quæ sub simili tenore concessa fuerit, ponitur hic quædam forma absolutionis valde copiosa.

Forma absolutionis plenissima qua saltem pro semel in vita & in motis articulo possunt uti fratres mi. & alia personæ quæ illorum priuilegiis gaudere possunt.

Sequitur forma seruanda ante absolutionē quālibet.

Finita confessione imponat confessor penitentiam. Et postea dicat sequentia verba, ita quod primo penitens valeat intelligere.

Authoritate mihi tradita & ex officio meo ac eo modo quo melius possum, dispenso tecum super residuum penitentia si maior erat tibi imponenda. Et volo ut omnia bona quæ feceris & mala quæ perpessus fueris propter deum sint meritoria, velut penitentia imposita ad remissionem penæ debitæ pro tuis peccatis, pro quibus etiam satisfiat ex meritis passionis Christi & omnium sanctorum. Et postea subiungat confessor.

Misereatur tui &c. Indulgentiam &c. Dominus noster Iesus Christus, qui est verus & summus pontifex, & pro te natus & passus est, ipse te absoluat, & ego autoritate ipsius & beatorum Apostolorum eius Petri & Pauli & sanctæ Romanæ ecclesiæ, ac potestate mihi commissa & tibi pro hac vice concessa à domino Papa, cuius vices in hac parte gero, te absoluo ab omni sententia generali vel speciali à iure vel ab homine promulgata, & ab alio quocunque vinculo excommunicationis. Et dispenso tecum super quibuscunque irregularitatibus, ex quibuscunque causis eas contraxeris, (homicidij voluntarij & mutilationis membrorum ac bigamia duna-

QVOAD SECVLARES.

18

taxat exceptis) Et in his & in omnibus aliis quibus indigeas, restituo te ad statum pristinum in quo eras antequam huiusmodi incurreres. In nomine patris &c.

Item eadem autoritate ego te absoluo plenarie ab omnibus peccatis tuis specialiter aut generaliter confessis cum circumstantiis eorum, quomodocunque & qua litercunque offendisti deum creatorem tuum animam tuam & proximum tuum & regulam tuam. Et de omnibus ipsis, autoritate suprascripta & ex speciali gratia tibi concessa & mihi commissa à domino Papa concedo tibi indulgentiam plenariam omnium penarum in præsentī vita vel in purgatorio pro peccatis tuis debitaram, in quantum possum & valeo & autoritas tibi concessa & mihi commissa se extendere potest. In nomine patris &c.

ABSOLVTIO QVOAD SECVLARES.

Distinctio materiæ absolutionis infra posita.

CIRCA absolutiones personarum secularium per fratres minores fiendas, sunt multa & varia ordinata & concessa, quæ ut melius intelligi & memoriam commendari valeant, subsequenti ordine distinguuntur. Primo namque ponuntur ea quæ generaliter concernunt confessorum autoritatem, seu facultatem, tam ratione institutionis à prelati ordinis factæ, quā præsentationis quæ prelati ecclesiasticis fieri debet, seu licentiæ quæ ab eisdem prelati seu legatis sedis apostolice obtinere contigerit. Secundo adduntur alia quæ concessa sunt respectu absolutionum à casibus reseruatīs episcopis vel Papæ. De prædictis autem duobus ponuntur etiam aliqua notabilia infra in dictione Confessiones & Confessorum. Tertio superadduntur nonnulla quæ aliqui summi pontifices decreuerunt contra quosdam aduersarios religionis, qui aliquos errores dixerunt in materia huiusmodi absolutionum.

ABSOLV. GENE. QVOAD SECVLA. PRIMO.

ALEXANDER 4. concessit quod de licentia legatorum sedis apostolice vel ordinariarum locorum, possint fratres minores libere confessiones au-

Colector.

I
Licentia
audiendi
confessiones.

ABSOLVTIO

dire, sacerdotum parrochialium assensu minimè requisito. B. fo. 26.

CLEMENS 4. concessit vt quando Episcopi vel alij ecclesiarum prelati dederint fratribus minoribus facultatem audiendi confessiones subditorum suorum & vta commutandi, talibus prelati decedentibus, possint predicti fratres vti libere predicta facultate, donec vti duatis ecclesiis prouisum fuerit de pastore. B. fo. 29. Et ffo. 113. conce. 244.

3 Presentatio confessionum pro fratribus itinerantibus.

EUGENIUS 4. concessit omnibus confessoribus ordinis mino. qd quando non possunt comòde se presentare episcopis, quia sunt in itinere vel alibi, & non possunt petere casus Episcopales, eo casu possint plenarie vti autoritate episcopali. o. fo. 61. Et ffo. 64. cõce. 78.

4 Presentatio confess.

Idem Eugenius concessit quod quando fratres se semel presentauerint episcopis & obtinuerint casus suos, licet alibi postea ad habitandum se transferant ad tempus, & postea reuertantur ad easdem dioceses, non sit necessarium iterato se presentare eisdem episcopis, vel casus de nouo obtinere. o. fo. 61. Et ffo. 64. conce. 79. Et ffo. 93. conce. 314.

5 Cõicare.

Idem Eugenius declarauit quod quando quis tempore paschali se reperit in aliena diocesi, semper ibi intelligitur adeptum incolatum, vt ibi confiteri & communicare valeat. quantum eumque ibi paruo tempore steterit. o. fo. 61. Et ffo. 64. conce. 80. Et ffo. 95. conce. 315.

6 Simonia Casus episcopi.

Idem Eugenius concessit, quod vbiq; fuerint fratres mino. (licet episcopi sint simoniaci, etiã in officio & beneficio) possint fratres vti suis casibus ac si tales episcopi non essent suspensi, ex quo tollerantur ab ecclesia. o. ffo. 101. conce. 403.

7 Licentia pro omnibus etiam forisibus.

NICOLAUS 5. concessit fratribus mino. obser. autoritatem audiendi in confessionibus omnes quascunque diocesum. Et in illis extraneos ac forenses absoluenli, etiam à casibus diocesani locorum in quibus fratres ad hoc deputati fuerint, duxerint committendos. B. fo. 30. ffo. 114. conce. 249. Et ffo. 58. cõce. 159.

8

SIXTUS 4. fecit eandem concessione per consimi-

QUOD FRATRES.

lia verba nil penitus immutando. B. fo. vbi supra. & cõce. immediate sequentibus in eisdem libris preallegatis. Et postea Leo. 10. hoc idem confirmauit & de nouo concessit. o. ffo. 58. conce. 159.

Idem Sixtus concessione prefatam reiterauit subsequentibus verbis. Concessit nãque qd fratres mino. obser. presentes & futuri, possint audire confessiones pro omnibus secularium vndeque venientium, ea autoritate quã habent ab episcopo in cuius diocesi existunt. o. fo. 63. forisibus. Et ffo. 67. conce. 111.

Quo ad huiusmodi concessione, vide j. §. 18. vbi collector. magis ample concessum est fratribus carmelitris.

Idem concessit quod confessores nostri dum sunt in itinere & requiruntur, possint audire confessiones sicut parrochiani, & si non fuerint presentati secundum formam clementine o. fo. 63. Et ffo. 67. conce. 113.

Idem Sixtus concessit quod fratres mino. debite presentati, vel gratiose à prelati recepti, possint extra suam diocesim subditos illorum audire, cum hoc possint curati de iure. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 128. Et ffo. 96. conce. 335.

Idem Sixtus declarauit quod licentia prelatorum ecclesiarum de qua in supradictis concessionibus fit mentio est illa quam ordinarij presentatis ad confessiones audiendas dare sunt restricti. B. fo. 98. & ffo. 161. cõce. 439.

INNOCENTIUS 8. cõcessit certam formam presentationis episcopis faciendã pro fratribus confessoribus modo subscripto qui talis est, scilicet quod guardianus loci nostri vel ciuitatis, omni anno semel se representet episcopo vel eius locum gerenti in spiritualibus, vel mittat alium fratrem pro se & dicat eidem episcopo, Reuerendissime domine, ecce me presento reuerendissime dominationi vestrã, pro me & omnibus confessoribus deputatis & deputandis à nostro prouinciali, pro audiendis confessionibus vestrorum subditorum, petendo humiliter vt dignemini esse contentus, vt cum vestra benedictione ipsos audiant in confessione & absoluant. Et si quid auctoritatis vestrã, circa casus vobis reseruatos velitis, nobis concedere di-

9
Licentia
bus etiam
forisibus.
10
Pro frat.
11
Presen.
12
Licen. pro
lat.
13
Forma
presentatio
nisi
confessorum
quolibet
anno fieda

ABSOLVTIO

gnemini. Et similiter circa votorum dispensationem. Ac etiam dignemini nos auisare, si quid habeamus facere pro salute animarum vestrae dominationi commissarum. Quo facto siue concedat siue deneget, prefatus sanctissimus dominus Innocentius 4. concessit quod statim confessores predicti habeant auctoritatem omnem absoluendi ab omnibus, exceptis casibus de iure reservatis episcopo vel Papa. o. fo. 65. Et ffo. 69. cōce. 153. Et ffo. 98. conce. 352.

14. Leo 10. concessit quod fratres mi. qui audiunt confessiones, absoluendo in foro conscientiae excommunicatos, non teneantur seruare formam quae obseruatur in publicis absolutionibus. s. flagellationem cum psal. Miserere mei &c. Et quod tempore interdicti possint absoluere a censuris in foro conscientiae illos qui tunc confitebuntur peccata sua, nisi tales censurae essent ex quibus huiusmodi interdictum emanaret o. ffo. 55. cōce. 174.

15. al. 13. Idem Leo in concilio lateranensi statuit, quod superiores fratrum mendicantium, teneantur omnino fratres quos ad audiendas confessiones subditorum praetorum ecclesiasticorum pro tempore elegerint, eisdem praetatis personaliter exhibere ac praesentare (si eos sibi exhiberi & praesentari petierint) alioquin eorum vicariis (dummodo ad praetatos ultra duas dietas accedere non cogantur.) Et qui possint predicti fratres per eosdem episcopos & praetatos, super sufficienti literatura & aliqua salute huiusmodi sacramenti peritia duntaxat examinari. Statuit etiam quod talibus praesentatis & admittis, vel etiam indebite recusatis confidentes, constitutionis quae incipit. Omnis vtriusque sexus (quo ad confessionem duntaxat) satisfecisse censeantur. Ipsiq; fratres etiam forensium confessiones audire valeant, laicos tamen & clericos seculares, a sententiis ab homine latis, nullatenus absoluere possint. B. ffo. 25. conce. 72.

Aduertendum est circa praedicta, quod per eundem Leonem 10. fuit postea concessum ordini nostro mino. quod in foro conscientiae possimus vti nostris privilegiis, sicut ante concilium Lateranense poteramus, non obstantibus quibuscumque in dicto concilio ordinatis &

Presentatio confessionum.
Examina confessionum.
Licentia pro forensibus.
Collector.

QUO AD FRATRES.

determinatis aliter vel in contrarium disponentibus, vt habetur in registro ordinis & actibus Reuerendissimi patris fratris Francisci lichi ministri generalis. De quo vide infra in dictione. Concilium. §. 7. Et idem quo ad forum conscientiae non tenemur ad statuta in praefato concilio, nec adhuc forte in foro exteriore, sicut infra declarabitur, in dictione. Priuilegia prope finem.

Sequuntur nonnulla alia pertinentia ad confessiones secularium, ex aliorum fratrum Medicantium privilegiis extracta. Et primo ea quae tangunt directe fratres praedicatores.

SIXTUS 4. concessit, vt Vicarius generalis fratrum ordinis praedicatorum regnorum castella & legionis, in qualibet domo dicti ordinis ei subiecta vbi eum pro tempore morari contigerit, ac in eius absentia singuli priores siue praesidentes singularum domorum dicti ordinis, nunc & pro tempore existentes, ac quatuor dicti ordinis professores Presbyteri idonei per vicarium & singulos Priores siue Praesidentes praedictos in singulis diebus deputandi, possint confessiones vtriusque sexus Christi fidelium forensium ad singulas domos praedictas occurrentium & ibidem proprium domicilium non habentium, ac inibi confiteri volentium, totiens quotiens ibidem confitebuntur libere audire & eos ab omnibus & singulis peccatis excessibus & delictis per eosdem commissis ac confessis, necnon excommunicationum sententiis & penis, in singulos fideles praedictos, in genere vel in specie ordinaria auctoritate latis, de quibus ipsi fideles se absolui petierint (dum tamen talia non sint propter quae sedes apostolica merito sit consulenda) in loci ordinarij absentia duntaxat absoluere, & eis super praemissis poenitentiam salutarem iniungere, ac vota peregrinationis & abstinentiae per eosdem fideles emissa, quae loci ordinarius si praesens esset commutare posset, & ipsi fideles commodè adimplere non poterunt (in ipsius loci ordinarij absentia) in alia pietatis opera commutare. Necnon omnibus & singulis Christi fidelibus, tam

16
Expriuil. fratrum praedicatorum
Partic. pro regnis castella.
Deputatio quatuor confess.
Excommunicatio.
Commutatio votorum.
C. iij

ABSOLVTIO

forensibus quā in ciuitatibus & locis in quibus ipse do-
mus consistunt commorantibus, Eucharistia sacramen-
tum quocunque tempore (festo resurrectionis dūtaxat
excepto) eorumdem fidelium, parochialium ecclesia-
rum rectorum absentium & quorūlibet aliorum licē-
tia minimē requisita, ministrare libere & licite possint
& valeant, parce tamen ne querele indē eueniant. B. fo.
44. Et ffo. 128. conce. 287.

Collector.

Aduerte quod eandem authoritatem habent prouin-
ciales & guardiani siue præsidentes domorum fratrum
mino. & quatuor confessores per eos assignandi, vt præ-
dictum est. Et hoc in regnis præfatis & non alibi, virtute
communicationis specialis quæ habetur infra in di-
ctione Communicatio priuilegiatorum. §. 9. & 10.

17
Prohibi-
tio.

Ex priuilegiis fratrum Augustinensium.

BONIFACIUS. 8. prohibuit districte, ne quis fratres
ordinis heremitarum Sancti Augustini quibus officia
prædicandi vel confessiones audiendi à prælati ordi-
nis commissa fuerint, executionem officiorum ipso-
rum audeat quomodolibet impedire. B. ffo. 244. con-
ce. 389.

18

Ex priuilegiis fratrum Carmelitarum,

VRBANVS. 4. concessit fratribus Carmelitis, vt de
licentia prælatorum ecclesiar. possint audire confessio-
nes omnium Christi fidelium, causa deuotionis ad eos
recurrentium nisi talia commississent propter quæ esset
sedes apostolica merito consulenda. B. fo. 87. Et ffo. 162.

Collector.

Aduerte quod Sixtus declarauit quod licētia de qua in
huiusmodi concessione fit mentio, intelligatur ita q. s.
præfati confessores sint presentati secundū formā iuris.

Collector.

Quo ad suprascriptam concessione vibani, est ad-
uertendum quod virtute illius visum est multis quod
valeant fratres confessores debite presentati absoluerē
à casibus reseruatis Episcopis. Super quo ego consu-
lui aliquos iurisperitos & in rebus attinentibus ac
religiosos valde doctos, & responsio vltimata fuit ta-
lis, quod scilicet si fratres Carmelitani quibus directē
facta est prædicta concessio, vñ sunt & vtuntur illa

QUOD SECULARIS.

prout litera eius sonat, quod similiter poterunt vti il-
la alij fratres mendicantes, ratione communicationis
priuilegiatorum. Sed quod si illi non habent in vsu, tunc
nec ipsi nec alij mendicantes possunt vti ea, etiam si ha-
beantur noue concessiones priuilegiatorum prout haberi
solent. Et idē oporteret scire ab aliquibus vtris doctis
prælatorum fratrum carmelitanorum qualiter circa
prædictam concessione se habuerint & habeant. Ali-
ter autem vti supradicta concessione esset temerarium
valde.

Ex priuilegiis fratrum Minorum.

SIXTVS. 4. concessit fratribus ordin. minorum au-
thoritatem confessiones audiendi, & ab omnibus casti-
bus excommunicationis suspensionis interdicti ac super
quacunque irregularitate ordinario (tām à iure quām
ab homine) reseruatis, totiens quotiens opus fuerit, ab
soluendi & dispensandi, ac vota quecunq. permutadi
& relaxandi & penitentiam salutarem iniungendi, si-
cut potest diocesanus. B. ffo. 5. conce. 8.

19
Excom-
nicatio.
Dispensa-
tio.

Collector.

Aduerte quod vtum prædicta concessio sit intelligē-
da respectu fratrum duntaxat vel etiam secularium,
non potest clare elici ex litera, propter quod oporteret
consulere aliquem fratrem doctum minorū ad sciendū
qualiter ipsi illam intelligunt & ea vtuntur, nam aliter
vti illa quo ad seculares, non esset securum.

Absolutio specialiter de casibus reseruatis quo ad se-
culares Secundo.

BENEDICTVS II. in extraganti, quæ inci-
pit. Inter cūctas statuit quod fratres cōfessores ordi-
num prædicatorum & mi. nullatenus se intromittant
de casibus Episcopis & superioribus reseruatis, quos
ipse annorauit modo subsequenti dicens. Obseruent di-
cti fratres ne ad confessionem recipiant criminosos
criminibus pro quibus esset solennis penitentia indi-
cenda, modo eodem excommunicatos respuant, & cle-
ricos qui propter delictum irregularitatem aliquam
incurrerint. Incendiarios etiam, eosque qui tam enor-
mibus sunt irretiti peccatis, quod ea rationabilis cōsue-
tudo præscripta canonice in Episcopatibus aliquibus

2
Pro frat. prædic. Co-
mino.

Casus re-
seruati E-
piscopis de
iure.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ABSOLVTIO

Casus re- reseruauit episcopis, similiter non admittant. **Quam**
seruati epi- consuetudinem ex causa quæ iuste ad id animum no-
scopus de cō- strum mouet, solummodo circa voluntariæ homicidas
suetudine. falsarios ecclesiarum immunitatis & libertatis ecclesia-
sticæ violatores & sortilegos approbamus. B. fo. 126.
Et ffo. 203. conce. 504.

Collector. Aduertendum est circa prædicta quod licet bulla in qua supra scripta continentur fuerit reuocata per clementinam. Dudum de sepulturis, tamen postea Sixtus. 4. concessit, ut quo ad casus reseruatos Episcopis qui ibi sunt expressi, maneat in suo vigore. Et circa huiusmodi casus, vide infra post. §. 12. & bene considera. Vide etiam circa huiusmodi materiam absolutionum, & quoad validitatem prædictæ extrauagantis, infra in dictione Confessiones. §. 2. cum sua additione.

2. **EVGENIVS.** 4. concessit quod fratres min. nō teneantur facere conscientiam de decimis in confessionibus, nisi quando fuerint requisiti ab ordinariis. Et tunc sufficit dicere, facio tibi conscientiam, & inducere peccatorem quantum potest ad soluendum, non tamen propter hoc retineant absolutionem. o. fo. 62. Et ffo. 65. conce. 87.

Collector. Aduertendum est quod supra scripta concessio, reperitur sub alio tenore in supplemento priuilegiorum. Et idem prout illic habetur subscriptum hic.

Decime. Idem Eugenius concessit quod fratres min. omittentes facere conscientiam de decimis, si non fuerint requisiti à parochialibus, non cadant in excommunicationem. Et quod ubi est consuetudo quod detur pro decima, de viginti vel triginta aut quadraginta unū id intelligatur pro solutione decimarum. Et quod ubi non est consuetudo decimandi, inducāt fratres ad decimandū, & si noluerint, non propter hoc denegent absolutionē, nisi sacerdos proprius reclamaret. o. ffo. 101. conce. 404.

Collector. Circa hoc vide determinationem concilij Lateranensis infra. §. 13.

3. **Exactio-** Idem Eugenius declarauit quod recipientes pedagia
nes. à clericis, ubi est consuetudo, ciuitas non incidat in interdictionem. Et quod ipsi confessores inducant ad restitui-

QUOAD SECULARES.

tionem & absoluant, nisi caperent clericos personaliter vel detinerent. o. ffo. 101. conce. 406.

Interdi-
ctum.

Idem Eugenius concessit, quod attentio quod sit consuetudo. s. in aliquibus partibus, solui gabelas & datia per ecclesiasticas personas & sacerdotes seculares, non propter hoc fratres retineant eis absolutionem. s. qui prædictas exactiones faciunt, non obstat. c. quāquam de visuris. lib. vj. o. ffo. 102. conce. 46.

4.
Exactio-
nes.

Idem Eugenius concessit, quod fratres confessores possint absolvere de simonia, nisi sit in ordine vel beneficio. o. ffo. 102. conce. 420.

5.
Simonia.

SIXTVS. 4. propter diuersitates opinionum, confirmauit casus episcopales tam de iure quā de consuetudine, quos posuit Benedictus. 11. in sua extrauaganti quæ incipit, inter cunctas. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 128. Et ffo. 96. conce. 334.

6.
Casus re-
seruati.

Aduerte quod huiusmodi casus sunt positi supra in §. 1.

Collector.

Idem Sixtus concessit, quod confessores nostri ordinis, possint absolvere excommunicatos per processum annualem, scilicet qui sit in die cenæ Domini, propter incursum vel inuasionē factā in terris ecclesiæ, directe vel indirecte, dummodo nō sint principales in dando consilium vel auxilium talia facientibus. o. fo. 64. & ffo. 68. conce. 140. Et ffo. 97. conce. 342.

7.
Casus re-
seruati pa-
pe.

Aduerte quod ista concessio per mortem concedētis videtur expirasse, quia tangit casus contentos in bulla cenæ Domini. Circa quod vide supra in di. absol. ordi. quoad fratres post. §. 9.

Collector.

Idem Sixtus concessit, quod omnes tam viri quā mulieres intrantes monasteria monialium sanctæ Claræ & sancti Dominici, ignoranter & sine dolo, possint absolui à confessoribus monialium. Postea idem addidit, quod mulieres omnes possint absolui ab omnibus confessoribus nostris, etiam si malitiose & ex malo animo intrassent. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 138. Et ffo. 96. conce. 330. & 339.

8.
Pro mona-
sterijs mo-
ni.
Casus re-
seruati.

Idem Sixtus iterum concessit, quod confessores monialium sanctæ Claræ possint absolvere à sententijs latis

9.
Pro mona-
monialiū.

Universitas de Deuts
 Bibli 30 ca

ABSOLVTIO

Casus 10. *seruati.*
Pro cōfess.
mo.
 eos, qui non malitiose sed ex quadam leuitate seu curiositate intrauerint earum monasteria, vel quarumcunque aliarum religiosarum inclusarum. Et hoc tam aeternae quam patruar. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 138. Et ffo. 96. conce. 339.

Casus 11. *seruati.*
 Idem Sixtus concessit, quod confessores nostri possint absolvere omnes confitentes ab omnibus sacrilegiis dum modo non fiant cum sacris, ita quod scandala oriantur si fratres absoluerent o. ffo. 102. conce. 411.

11
Dispensatio votorū.
 INNOCENTIUS 8. concessit, quod confessores debite presentati possint dispensare in omnibus votis in quibus possint Episcopi, exceptis votis peregrinationis ultra duas dictas. o. fo. 65. Et ffo. 69. conce. 155. Et ffo. 98. conce. 353.

12
Excommunicatio.
 Idem Innocentius declarauit quod quo ad primum casum de iure reseruatum ab Episcopis, intelligatur secundum opinionem Innocentij, & hostiensis. scilicet, quod solum est hodie una excommunicatio quae de iure Episcopis reseruatur. scilicet, iniectio violenta in personam ecclesiasticam in casibus, in quibus pertinet ad Episcopum. Et ideo in alijs quae sunt de iure & non reseruantur papae, possunt confessores praedicti absolvere. Et similiter ab omnibus excommunicationibus per statuta provincialia & synodalia promulgatis, quae ipsi conditores specialiter sibi vel alteri non reseruauerunt, quando statutum fecerunt. o. fo. 65. Et ffo. 69. conce. 154. Et ffo. 98. conce. 355.

Collector.
 Circa praedicta oportet ut prudens lector aduertat, quod huiusmodi concessio fuit impetrata per bonae memoriae reuerendum patrem fratrem Angelum de clauasio, qui edidit illud insigne opus summa angelica appellatum, & ideo conformiter ad ea quae ipse posuit in praedicta summa in dictione. Casus reseruati Episcopis, nominauit in praefata concessione primum casum de iure reseruatum Episcopis, licet aliqui aliter ordinent praedictos casus, praesertim Benedictus. 11. ut positum est supra in hac dictione. §. 1. Ac etiam Antonius in suo tractatu intitulato defecerunt.

Aduertere etiam oportet, quod virtute superscriptae

QUO AD SECVLARIS.

concessionis Innocentij non excluduntur alij casus reseruati Episcopis, numerati supra in concessione Benedicti. 11. §. 1. praesertim illi quibus non est adiuncta excommunicatio, prout aliqui & male opinati sunt.

Insuper ex omnibus praefatis concessionibus colligantur fratres confessores per praelatos deputati ad audiendas confessiones quomodo possunt audire omnes volentes eis confiteri. Quia si sunt in via ubi non possunt se representare episcopis & requiruntur, possunt audire confessiones & habent auctoritatem absoluedi (exceptis casibus episcopis de iure reseruatis) per concessionem Sixti supra positam in praecedenti dictione. scilicet, Absolutio generaliter quoad seculares. §. 9. Si vero sint extra diocesim, & vadunt ad eos ad loca nostra pro confitendo, possunt absolvere eos sicut possunt alios de illa diocesi, per aliam concessionem Sixti. 4. positam ubi supra. §. 10. Si autem sunt in diocesi, possunt eos absolvere ab omnibus a quibus possunt episcopi, exceptis casibus de iure reseruatis, qui solum sunt suprapositi a Benedicto. 11. ut patet. in hac dictione §. 1.

LEO 10. in concilio lateranensi statuit quod fratres confessores teneantur hortari & monere, etiam sub onere conscientiarum suarum, illos quorum confessiones pro tempore audierint, cuiuscunque status & conditionis fuerint, ad soluendum decimas siue aliam bonorum seu fructuum, quorum in locis in quibus decimae ipsae aut similia solui consueuerunt, ipsique etiam illas soluere recusantibus absolutionem denegare teneantur. B. ffo. 26. conce. 82.

Idem Leo concessit quod infringentes, vel aliquam violentiam in ecclesiis vel locis fratrum mi. facientes, ab excommunicatione propter hoc incurra, possunt a praelatis dicti ordinis in foro conscientiae absolui licet antea non poterant huiusmodi delinquentes absolui nisi a papa vel a conseruatoribus dicti ordinis. o. ffo. 61. conce. 186.

Circa absolutionis materiam, reprobatio errorum. **ALEXANDER 4.** reprobauit errores quorundam magistrorum asserentium, quod fratres mi. & mi.

*Epilloga
 tio supra
 dictorum.*

13

Decimae

14

*Excommu
 nicatio.*

*Casus re
 seruati.*

1

*In fauore
 fratrum pre
 dicatorum*

& mi.

ABSOLVTIO

prædicatores de licentiâ papæ aut diocesanorum non poterant confessiones audire. B. fo. 24. Et ffo. 25. conce. 15.

2
In fauore fratrum confes.

CLEMENS. 4. reprobaui præfatos errores & concessit sicut Alexander. 4. quod fratres de licentiâ legatorum sedis apostolicæ vel ordinariorum, & multo amplius summi pontificis, possint audire confessiones & absoluere, aliorum inferiorum prælatorum & rectorum ecclesiarum assensu nullatenus requisito, exceptis casibus qui de iure vel consuetudine legatis & ordinariis prædictis specialiter reseruantur, nisi eis specialiter committantur. B. fo. 29. Et ffo. 29. conce. 26.

3
In fauore fratrum confes.

IOANNES. 22. damnauit & reprobauit quosdam articulos Ioannis de Poliaco asserentis quod confessi fratribus habentibus licentiâ generalē audiendi confessiones, tenebantur iterum confiteri eadem peccata proprio Sacerdoti parochiali. Et quod stante decretali. Omnis vtriusque sexus nõ poterat summus pontifex facere (immo nec Deus) quin parochiali teneretur confiteri eadem peccata semel in anno proprio Sacerdoti, ac etiã quod Papa nequibat dare licentiã generalē ad hoc. Prohibuitque præfatus pontifex, ne quis dictos articulos per ipsum dāuatos & reprobatos tenere audeat, seu quomolibet defensare seu docere. Et declarauit quod illi qui prædictis fratribus confitentur, non magis teneantur eadem peccata confiteri, quã si alias illa fuissent confessi eorum proprio sacerdoti. B. fo. 36. Et ffo. 119. conce. 259.

4
Confirmatio supra dictarum confessionum.

CALIXTUS. 3. fecit magnã prouisionē contra errores supradictos Ioannis de Poliaco, confirmãdo bullas Eugenij. 4. & Nicolai. 5. approbantes constitutionē super cathedrã, Bonifacij. 8. & reprobantes errores super illam exortos circa confessiones & absolutiones. B. fo. 82. Et ffo. 165. conce. 390.

5
Inquisitor hereticorum

SIXTUS. 4. auctoritatem procedendi per Ioannē 22. & Eugenium. 4. datam ordinariis contra assertores quod confessi fratribus tenebantur iterum eadem peccata confiteri proprio sacerdoti parochiali, extendit ad inquisitores hæreticæ prauitatis. B. fo. 61. Et ffo.

QUOD AD SECULARES.

144. conce. 353.

Attende quod nulla alia ad materiã absolutionum pertinentia, ponuntur infra in dictione Confessiones. Vide ibi. *Collector.*

ACCEDERE AD MONASTERIA MONIALIUM.

NICOLAUS. 3. concessit fratribus minoribus ut ad loca ubi seculares homines conveniunt in monasteriis monialium, possint illi fratres causa prædicationis vel elemosinæ petendæ accedere, quibus id à superioribus suis pro sua fuerit maturitate vel idoneitate concessum. Exceptis semper monasteriis monialium inclusarum, scilicet sanctæ Claræ, ad quæ nulli datur accedendi facultas, sine sedis apostolicæ licentiâ speciali. In declaratione regulæ. Exiit qui seminat, quæ habetur. B. 2. tractatu. fo. 10. Et b. ffo. 11. tractatu. 2. *Prædicatione. Elemosina.*

EVGENIUS. 4. concessit quod fratres minores obser. possint intrare ad loca quarumcunque monialium, ubi seculares communiter intrant, de licentiâ suorum Prælatorum quando mittuntur. o. ffo. 161. conce. 675. *Concessio pro omnibus mona.*

NICOLAUS. 5. concessit fratribus minoribus quod possint intrare & prædicare in ecclesiis & locis monialium Sanctæ Claræ & aliarum quarumcunque, ubi seculares communiter intrant, de licentiâ suorum Prælatorum quando mittuntur. o. ffo. 65. conce. 88. Et ffo. 99. conce. 366. *Prædicatione.*

Aduerte quod hæc concessio videtur solum esse pro prædicatoribus, quia dicit intrare & prædicare, id est ad prædicandum. *Collector.*

PIVS. 2. ad instar Nicolai. 5. concessit fratres posse prædicare & intrare in locis quarumcunque monialium, ubi seculares communiter intrant, de licentiâ suorum Prælatorum quando mittuntur. o. ffo. 66. conce. 94. *Prædicatione.*

ACCIDERE AD MONASTERIA

SIXTUS 4. concessit quod fratres min. possint ire de licentia suorum prelatorum ad ecclesias & loca ubi habitant fratres deputati ad regimen monialium. o. fo. 63. Et ffo. 67. conce. 125. Et ffo. 96. conce. 340.

Idem Sixtus concessit quod fratres predicti, causa visitandi reliquias sanctorum, ut caput Ioannis Baptistae, ad Sanctum Silvestrum Romae, vel sanguinem Sancti Francisci assisij, & huiusmodi, de licentia guardiani illius loci, aut alterius prelati ordinis, possint duntaxat accedere ad ecclesias monialium. s. Clarae, & etiam tempore stationum & generalium processionum. o. ffo. 68. conce. 141. Et ffo. 96. conce. 323.

Processiones.

7
Concessio spec. pro monia. S. Clara. & f. dominici.

Idem Sixtus concessit quod fratres min. possint de licentia suorum prelatorum accedere ad loca monialium s. Clarae & sancti Dominici, ad quae seculares accedunt, pro elemosina petenda, & causa celebrandi, & pro alijs licitis & honestis. o. ffo. 69. conce. 142. Et ffo. 100. conce. 388.

8
Concessio pro omnibus mo. q. non sunt. f. Clara.

ALEXANDER 6. concessit quod provinciales possint licentiarie fratres ad alia monasteria quam sanctae Clarae non solum causa elemosinae petendae vel praedicationis faciendae, sed etiam pro spirituali visitatione consanguinearum vel alia necessitate. Intelligendo semper de locis ad quae seculares communiter accedunt. o. ffo. 99. conce. 369.

LEO 10. in quodam breui super praefatam materiam posuit sequentem clausulam. Non prohibemus tamen quod fratres predicti s. minores infra limites monasteriorum. s. Clarae, & ad loca ubi fratres eisdem seruites habitant, & alij seculares ingrediuntur, intrare & accedere, necnon cum eisdem (quando opus fuerit) & cum limitationibus in capitulis vestris ordinatis in locis in quibus reliquae personae seculares cum eisdem loquuntur, loqui possint. B. ffo. 17. conce. 56.

Collector.

Circa praedictam clausulam est advertendum quod nonnulli fratres opinati sunt, quod in ea concedebat eis amplior facultas quam in reliquis superscriptis. Attamen secundum veritatem nihil penitus in ea coacciditur nec de aliquo deferuit quia licet praefatus Leo non prohibeat praedictum

MONIALIUM.

etiam accessum, prohibuit tamen Nicolaus 3. ut patet supra in §. primo.

Pro intelligentia praedictarum concessionum quae prima facie videntur continere contradictionem, aut saltem negationem & superfluitatem, sunt aliqua advertenda. Primum est, quod huiusmodi concessionem fuerunt a diuersis commissariis curiae Romanae vel alijs fratribus ordinis impetratae, quorum aliqui nescientes ea quae antea fuerunt concessa, procurauerunt eadem vel consimilia de nouo impetrare, seu alia circa idem latius vel strictius quam antea fuerat concessum. Alterum est quod in quinque ultimis concessionibus est tanta diuersitas, quod nisi maxima cum attentione aspiciatur vix poterunt bene intelligi, nisi advertendo ad sequentia. s. q. in illa quae est Nicolai. 5. & Pij. 2. limitatur tacite concessio antecedens Eugenij, & solum conceditur prelati nostris facultas licentiandi fratres suos pro praedicando, cum dicat fratres posse intrare & praedicare. i. ad praedicandum, ad loca ubi seculares intrant. In altera autem quae est Sixti datur autoritas prelati, ut possint mittere fratres suos ad ecclesiam monialium & ad loca ubi habitant fratres illis seruites. Tamen de alijs locis. s. loquutorio &c. nihil ibi conceditur. In alia vero quae etiam est Sixti datur praedictis prelati facultas licentiandi fratres pro tribus causis duntaxat. s. providendis reliquijs, & pro processionibus & stationibus. Et sic etiam ista est ad ecclesiam solum, seu propter ingressum in ecclesiam ad tria praedicta. In antepenultima vero quae similiter est Sixti, & videtur generalis pro omnibus prelati & causis licitis, restringitur ad monasteria monialium. s. Clarae & sancti Dominici. In penultima autem quae est Alexandri. 6. & est generalis pro omnibus causis licitis, & ad quaecunque monasteria, prout in ipsa patet, ad provinciales solummodo & ad monasteria quae non sint sanctae Clarae coarctatur.

Collector.

Et sic resolutorie est notandum, quod nulla concessio inuenitur, qua inferiores a provincialibus possint mittere vel licentiarie fratres suos, ad alia monasteria quam

Resolutio huius materiae.

ACCEDE. AD MONA. MONIALIUM.

sanctæ Claræ & sancti Dominici, nisi pro elemosina petenda & prædicatione facienda, prout dicit Nicolaus 3. in declaratione regulæ, excepta concessione supraposita Eugenij, quæ tamen (vt prædictum est) videtur limitata & restricta per subsequentes concessiones strictas suorum successorum. Ita q. si absque aliquo serupulo veller aliquis frater ire ad monasteria monialium sancti Benedicti vel sancti Bernardi aut sancti Spiritus seu sancti Iacobi reliquarum consimilium quæ nõ sunt sanctæ Claræ aut sancti Dominici pro visitatione spiritali consanguinearum vel pro aliis quibuscunque causis necessariis excepta prædicatione & elemosinæ petitione, oporteret habere licentiã à ministro provinciali.

Aduertendum est etiam quod in illis casibus in quibus dicitur quod guardiani possint dare licentiã ad accedendum ad monasteria &c. possunt à suis superioribus prohiberi, prout frequenter fit tam ab ipsis quàm à capitulis generalibus vel provincialibus aut custodia libus. Aduertendum est insuper quod post omnes prefatas concessiones, in quibus autoritas accedendi ad monasteria remittitur ad superiores fratrum, factæ sunt aliquæ ordinationes generales in variis capitulis generalibus. Prima ordinatio in capitulo generali in oppido Florentiaci celebrato sic dicit.

Statutum generale.

Item fratres de licentiã suorum prelatorum & cum causa legitima possunt accedere ad monasteria monialium & inclusarum cuiuscunque ordinis etiam sanctæ Claræ. Et necdum ad ecclesiam sed ad cratem etiam & loquutorium, dum tamen fiat de licentiã vicarij illius domus vel eius superioris petita & obtenta. Hæc habentur in mo. 2. expressionis 2. tractatu ffo. 245.

Statutum generale.

Secunda ordinatio facta est in capitulo generali Maliniensi, sub tali forma:

Item quod confessores monialium possunt licentiate fratres ad eos declinantes, vt possint ad cratem accedere, & ad loca vbi seculares conueniunt. Hæc habentur vbi supra. ffo. 247. Et fo. 228. in 3. tractatu.

Statutum generale.

Attamen postea in capitulo Burdegalensi facta est alia ordinatio præfatas restringens sub tali tenore.

ALTARE.

26

Omnibus fratribus cuiuscunque conditionis existat sub legitimorum actuum priuationis pena, firmiter inhibetur, ne cum aliqua moniali colloquium habeant nisi pro qualibet vice licentiam specialem à ministro provinciali in scriptis habeant.

Vltimate vero in statutis generalibus totius ordinis in capitulo generali Burgensi facta est sequens ordinatio. *Statutum generale.*

Ministri provinciales vel custodes curam habentes monialium sanctæ Claræ, in suis provideant capitulis, qui fratres & quando ad earum seruitium habeant deputari. Ita quod alij fratres ad ipsarum vel aliarum etiam tertij ordinis in congregatione viuendum, nostræ curæ subiectarum monialium loca, absque ipsius capituli vel ministri licentiã in scriptis determinate habita, accedere aut loqui non presument. Contrafacientes à suis superioribus grauiter puniantur.

Ista autem ordinatio debet nunc solummodo obseruari, quia fuit autoritate apostolica facta.

Est tamen aduertendum circa huiusmodi statutum quod licet non faciat mentionem nisi de monialibus sanctæ Claræ & tertie regulæ non tamen propter hoc remouet prohibitionem Nicolai 3. suprapositam §. j. immo idem iudicium est habendum quoad hoc respectu aliarum monialium, quia scilicet nullus potest eis loqui, nec ad ipsarum loca accedere absque prefata licentiã in scriptis. *Collector.*

ALTARE.

HONORIVS 4. concessit vt si diocesani requisiti à fratribus minoribus debita humilitate voluerint in ecclesiis eorum primarium lapidem ponere, ac ecclesias vel oratoria & altaria sua consecrare, vel id facere vltra quatuor menses distulerint, possint predicti fratres per quoscunque voluerint Episcopos (gratiam & communionem apostolicam sedis habentes) premissis recipere. B. fo. 17. Et ffo. 101. conce. 112. *Edificare Consecrare*

CLEMENS 4. concessit q. in locis vbi fratres degunt, possint habere oratoria, in quibus cum altari portatili *Celebrare diuina.*

APOSTATE.

possint missarum solennia, & alia diuina officia celebrare, ac etiam ecclesiastica recipere sacramenta. B. fo. 56. Et ffo. 140. conce. 311.

SIXTUS 4. concessit eisdem fratribus, vt non solum in oratorijs & locis quibus degunt, sed etiã in quouis alio loco congruenti & honesto possint super altari portatili, missas libere & licite celebrare. B. fo. 59. Et ffo. 143. conce. 344.

4 Idem Sixtus concessit quædam alia pertinentia nd altaria. Et hæc habentur infra in dictione Benedicere in §. 5. & 6.

5 Celebrare ALEXANDER 6. fecit quendam concessionem circa hanc materiam quæ habetur in dictione Celebrare §. 10.

6 Reliquias Coserare. Idem Alexander concessit vt fratres mi. possint sine aliquo scrupulo alicuius censuræ mittere reliquias extra urbem Romam pro consecratione altarium, & lapides cuiuscunque generis, siue consecratos siue non. o. ffo. 70. conce. 174. Et ffo. 99. conce. 357.

Collector. Vltra omnia prædicta, vide nonnulla alia pertinentia ad altaria, infra in dictione Benedicere, §. 12. & 13.

APPELLARE.

1 Correctio. BONIFACIUS 8. statuit vt ad correctiones & punitiões fratrum ordinis mi. delinquentium infligendas, prelati ordinis eiusdem simulis & apicibus iuris postpositis, libere procedere valeant, secundum consuetudines approbatas, & generalia facta & fièda ipsius ordinis instituta. Et quod prædictis fratribus non liceat ab eisdem correctionibus aliquatenus appellare, preuia tamen in hac deliberatione & maturitate debita obseruatis. B. fo. 125. Et ffo. 202. conce. 499.

Collector. Circa materiam appellationis aduerte, quod SIXTUS 4. concessit quod generalis fratrum Carmelitarum ac etiam Augustinensium possit exercere suum officium reiecta quauis suorum subditorum appellatione, prout habetur late infra in dictione Generalis, §. 10.

APOSTATE AB ORDINE.

AB ORDINE.

Distinctio materiæ apostatarum ab ordine.

SCIENDVM est quod circa fratres apostatæ ab ordine seu à religione, sunt multa & varia statuta & ordinata per plures summos pontifices. Et istorum aliqua pertinent ad excommunicationem & alias penas quas huiusmodi fratres incurrunt, seu quæ contra eos possunt per prelatos inferri. Hæc autem continentur infra in omnibus §. vbi in margine est posita hæc dictione Excommunicatio, Alia pertinent ad eorundem apostatarum reductionem & correctionem. Et hæc habentur infra vbiunque in margine ponitur hæc dictione Correctio. Nonnulla verò spectant ad formam & modum licentiandi aut eiciendi tales fratres vel alios consimiles ab ordine. Ista autem habentur etiam infra in omnibus §. qui in margine habent sequentes dictiones, scilicet Eiecti ab ordine, vel licentiare fratres.

REGORIUS 9. statuit quod post factam professionem nullus fratrum ordinis minorum audeat relinquere prædictum ordinem, nec relinquentem sit licitum alicui retinere sub excommunicationis pena. B. ffo. 201. conce. 493.

INNOCENTIUS 4. prohibuit districtè, ne egressi ab ordine nostro proprio suo motu, aut expulsi pro suis culpis & demeritis, presumant prædicare aut docere vel confessiones audire (nisi de licentia Papæ aut prelatorum nostrorum) ad alium transferint ordinem. Et voluit quod si fortè contra huiusmodi prohibitionem aliquid attentauerint, possint generalis & prouinciales ordinis in illos excommunicationis sententiam promulgare. B. fo. 36. Et ffo. 120. conce. 261. De hoc vide infra §. 10.

Idem Innocentius præcepit omnibus Ecclesiarum prelati, vt omnino euitent fratres minores discedentes ab ordine post professionem, presertim si sint excommunicatione notati. At quod illos (cum requisiti fuerint à ministris & custodibus) denunciari faciant fore excommunicatos, vt eum demum se cognouerint iuter homines humano solatio, ad ordinem suum & ad reddendum deo votum quod in eius susceptione deuoue-

Collector.

1

2 Eiecti ab ordine. Prædicatio. Confessio. Excomunicatio.

3 Excomunicatio.

A P O S T A T E.

rant, reuertantur. B. fo. 37. Et ffo. 121. conce. 263.

Idem Innocentius decreuit, quod retinentes fratres minores sine licentia recedentes, sunt ipso facto excommunicati. b. ffo. 260. conce. 651.

Idem Innocentius cōcessit, quod generalis & provinciales ministri ac custodes & ceteri fratres ordinis minorum possint apostatas & insolentes dicti ordinis excommunicare, ligare, capere & carceri mancipare, si videbitur expedire. B. fo. 37. Et ffo. 121. conce. 264.

Excōmunicatio.
Correctio.
6
Prohibitio

Licētiare fratres.

A L E X A N D E R 4. praecepit in virtute sanctae obedientiae, ac districtē inhibuit quibuscumque prelati superioribus fratrum minorum aliquibus fratribus dicti ordinis asserentibus se non posse ipsius ordinis obseruantias sustinere concedant licentiā transeundi ad ordinem sancti Benedicti vel Cartusiensem, nisi sub ea conditione, quod in ordine ad quem licētiarunt debent permanere. Quod si contra fecerint scilicet transeundo ad minorem seu minus strictum ordinē, vel (quod absit) ad seculum reuertantur, voluit dictus pontifex quod praefati prelati possint circa tales rigorem ordinis exercere. Ac insuper decreuit vt quicquid circa cōcessionem huiusmodi licentiā secus factum fuerit, irritum sit & inane. b. fo. 26. Et ffo. 28. conce. 22.

7
Prohibitio

Licētiare fratres.

C L E M E N S 4. inhibuit ne quis post professionem in ordine nostro factam sine generalis vel provincialis sui licentia discedat ab ipso ordine, ac quod discedentē absque cautione literarum id est licentia inscriptis alterius huiusmodi prelatorum, praetextu alicuius priuilegij apostolice sedis, nullus audeat retinere. Quodque si forte retinere praesumpserit, possint generalis & provinciales ministri duntaxat contra ipsos fratres discedentes sententiam excommunicationis promulgare. B. fo. 57. Et ffo. 141. conce. 327.

Excōmunicatio.
Collector.
Pro guardians & vicariis eorum.

Aduertendum est quod in mari magno fratrum praedicatorum conceditur supradicta facultas non solum generali & provincialibus, sed etiam singulis prioribus conuentuum & eorum vicariis. Et ideo ratione communicationis priuilegiorum poterunt gaudere huiusmodi facultate, respectu fratrum minorum guardia-

A B O R D I N E.

ni & eorum vicarij quando. s. sunt praesidentes domorum fratrum. Et similiter intelligendum est quando-
cunque sit mentio de vicariis. Additur etiam in praefato mari magno praedicatorum, quod detinentes fratres discedentes, secū vel in monasteriis aut ecclesiis suis, nisi eos eiecerint postquam eis denunciatum fuerit, sunt excommunicati. B. ffo. 237. conce. 554.

Excōmunicatio.
Collector.

Attende insuper circa praefata quod in mari magno fratrum carmelitarum additur quaedam magna clausula scilicet quod possint praelati ordinis promulgare sententiam in retinentes fratres discedentes seu apostatas, siue tales retinentes sint laici vel clerici. Et haec est valde magna autoritas concessa praelatis ordinis. Et credo quod alibi non inueniatur similis. B. ffo. 183. cō. 452.

Nota.
8

Idem Clemens statuit quod si aliqui de fratribus praedicti ordinis, post obtentam licentiam a sede apostolica seu a Praelatis eiusdem ordinis, ad religionem aliam transeundi, infra duos vel tres menses se ad aliam religionem suae salutis congruam non contulerint, & ipsius non susceperint habitum regularem, licitum sit generali & provincialibus ministris ac vicces eorum gerentibus, contra ipsos tanquam contra alios praedicti ordinis apostatas procedere secundum quod honestati ipsius ordinis viderint expedire. B. fo. 57. Et ffo. 142. conce. 327.

Excōmunicatio.

Quo ad supradictam concessionem est notandum quod in mari magno fratrum praedicatorum conceditur quod non solum generalis & provinciales ac eorum vices gerentes possint procedere contra fratres supradictos, verumetiam singuli priores & eorum vices gerentes. Ac per consequens virtute communicationis priuilegiorum, poterunt similiter facere Guardiani fratrum minorum & qui ipsorum vices habuerint. B. ffo. 238. conce. 555.

Collector.

Pro guardiana & vic.

Idem Clemens concessit Generali & provincialibus ministris, vt possint apostatas dicti ordinis excommunicare capere ligare incarcerare, & alias subdere rigori disciplinae, tam per seipsum quā etiam per alios. Et hoc in quocumque habitu eos contigerit reperiri,

9
Correctio.
Excōmunicatio.

A P O S T A T E

inubcato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis B.fo. 58. Et ffo. 141. conce. 328.

Aduerte quod in mari magno fratrum carmelitarum in. 5. Apostotatas quoq; vestri ordinis & c. additur quod præfati fratres apostate possint capi & incarcerari & c. in quocunq; loco, etiã si in curia romana inueniri eos contigerit, in qua sicut extra possint prælati ordinis super suos subditos ratione p̄fessionis tã tacite quam expresse emisse, tãquã ordinarij p̄cedere. Et hæc cõcessio credo q̄ nõ reperitur alibi. B. ffo. 186. conce. 470.

10
Eiecti ab ordine.

Idem Clemens inhibuit, ne fratres quos ab ordine p̄ suis culpis per generalem vel prouinciales ministros aut custodes expelli contigerit, vel qui egressi fuerint proprio suo motu, prædicare cõfessiones audire seu docere præsumãt, nisi ad alium ordinẽ in quo licite exercentur huiusmodi officia transferint cum præfata licentia. Et quod si forte cõtra huiusmodi inhibitionẽ aliquid super p̄missis temere attentare præsumpserint, ministri

prædicatio

Confessio.

& custodes ac eorũ vicarij, in illos quos infra fines suarũ puinciarũ & custodiarũ (iuxta cõsuetudinẽ dicti ordinis) distractos inuenerint talia præsumẽtes, monitiõẽ præmissã autoritate apostolica, ex cõmunicationis sententiã valeant p̄mulgare. B. fo. 58. Et ffo. 141. cõce. 329.

Excõmunicatio.

Collector.

Attẽde quod in mari magno fratũ carmelitarum, autoritas in cõcessione immediate supraposita cõtenta extẽditur etiã ad priores locales & eorum vicarios. Et sic p̄pter cõicationem priuilegiorũ poterũt guardiani & vicarij fratrum mino. vt cõsimili autoritate. B. ffo.

Pro guardianis & vicariis.

186. cõce. 471. Ac similiter in mari magno fratũ prædicatorum cõceditur præfata authoritas singulis prioribus, cõuẽtualibus & eorum vicariis. Ita q̄ temper parificãt quo ad ista priores cõuẽtiales & eorum vicarij, nisi vbi expresse distinguit priores cõuẽtiales à prouincialibus quod tamẽ nunquã reperitur factũ de guardianis & vicariis fratrum mino. B. ffo. 238. conce. 557.

11
Eiecti ab ordine.

Idem Clemens statuit, vt eictos à prædicto ordine vel egressos, qui à receptione in eodem ordine (suis culpis exigentibus) se reddiderint indignos, & alij fratres eiusdem ordinis qui ex rationabili cau-

A B O R D I N E.

sa ad quoscunq; ordines approbatos (præterquam ad beati Augustini tẽplariorum & hospitaliariorũ ac aliorum religiosorum arma portantium) ad vitandam occasionem euagandi transire voluerint, generalis & prouinciales ministri cum suis testimonialibus literis, auctoritate apostolica liberam habeant licentiandi facultatem. Et districte inhibet ne tales ad alium ordinem aliter transire vel aliqui eos recipere seu retinere præsumant absque licentia speciali sedis apostolicæ faciente de hoc plenam mentionem. B. fo. 58. Et ffo. 141. conce. 330. & 331.

Licentia-
re fratres.

N I C O L A V S. 4. statuit & ordinauit, vt fratres ordinis mino. qui post professionem ab eis in ipso ordine factam, ad quoscunq; ordines, petita vel nõ petita, ob tenta vel non obtenta à suis superioribus licentia, im mediate seu per alium vel alios ordines mediate tran sferint vel etiam extra illos, ad nullam omnino admi nistrationem vel officium curam animarum habentẽ, nec etiam ad aliquam dignitatem vel prælaturam seu personatum quoquomodo possint assumi, absque apo stolicæ sedis speciali licentia, per ipsius sedis patentes literas concessa, facientes plenam certã & determinatã de statuto & ordinatione huiusmodi mentionem, de cernens irritum & inane quicquid secus fuerit attentatum. B. fo. 28. Et ffo. 111. conce. 239.

12

Promotio
ad digni-
tates.

B O N I F A C I V S. 8. concessit prælati ordinis min. vt apostatas & insolentes dicti ordinis nisi huiusmodi prælatorum salubribus monitis acquiescant excõmunicare capere ligare & carceri tradere (si videbitur expedit) possint & valeant vt habetur in constitutio. seu statutis ordinis generalibus in. c. de correptione delinquentium.

13

Excõmu-
nicatio.

M A R T I N V S. 5. statuit, vt nullus religiosus ex quibuscunq; ordinibus mendicantium, cuiuscunq; status conditionis vel religionis existat, quomodocunq; vel qualitercunq; possit vel debeat virtute cuiuscunq; licentiæ aut indulti apostolici in genere vel in specie, ab ordinibus huiusmodi mendicantium ad monasticos ordines transferri nec admitti aut recipi (ordine

14

Pro omni
bus fratri
bus mendi
cantibus.

A P O S T A T E.

Carrusensium duntaxat excepto) sub pena excoꝻmuni-
cationis, in quam tam recipientes quaꝻ recepti ipso fa-
cto incurrant, & a qua a nemine nisi a Romano potissi-
me, duntaxat (praeter quaꝻ in mortis articulo) excoꝻicati
huiusmodi absolutionis beneficium possint quomodo-
libet obtinere. B. fo. 88. Et ffo. 171. conce. 400.

*Pro fratr.
min. obser.
& concen-
tua.*

EUGENIUS. 4. & **Pius. 2.** statuerunt quod si quis
praelatorum vel fratrum minorum tam conuentualiū
quaꝻ de obseruantia nuncupatorū aliqꝻ fratrem fugi-
tiū seu apostatā receperit, ab officio cui praestitū suspen-
sus & ad actus legitimos exercendos inhabilis fiat eo
ipso. Et quod huiusmodi frater fugitiuus a suo praelato
ubicunque repeti ac pro crimine & leuitate aut alia sua
fuge causa, corrigi & puniri possit. Ac quod si postquaꝻ
punitus & correctus fuerit recedere voluerit, petere de-
beat licentiam, prout alias ordinatum est. Nec de cetero
a quouis fratrum de obseruantia repeti possit, nisi
forte constiterit eum ad frugem melioris vitae redire
voluisse. Et decreuit insuper quod si quis praelatorū vel
fratrum praedictorum, super restitutione fugitiuorum
huiusmodi requisitus, illam facere noluerit, in suspen-
sionis & inhabilitatis praedictae sententiam incidat eo
ipso. B. fo. 6. Et ffo. 90. conce. 197. Circa hoc videatur
infr. §. sequenti. & 19.

Correclio.

*Licentia
re fratres.*

16

*Licentia
re fratres.*

PAVLVS. 2. statuit quod praetextu cuiusuis licentiae con-
cessionis etiam per ipsum & sedem apostolicam generali-
ter vel specialiter cuiusque sub quacunque forma vel
expressione verborū data, etiam si talis fuerit quod de
cuius tenore & nomine. &c. specialis specifica & ex-
pressa mentio habenda fuerit, nullus praelatus aut con-
uentus vel singularis persona, tam ecclesiastica quam mun-
dana recipiat aut recipere faciat audeat vel praesumat
aliquē de fratribus minorum obseruantiae recedentē ab ali-
quo conuentu siue loco, nisi ipse frater de licentia sui
superioris praelati in scriptis concessa & facta recesserit.
In qua de loco vnde recesserit & de persona siue loco ad
quē accedere voluerit, specialis & expressa mentio fiat,
decernens irritum & inane quicquid secus factū vel at-
tentatum fuerit. B. fo. 27. Et ffo. 111. conce. 238.

A B O R D I N E.

30

Idem Pius fecit quandam copiosam prouisionē con-
tra omnes principes & duces ac alios magnates fauen-
tes apostatis & aliis fratribus inobedientibus ordinis
Carmelitarū, mandans procedere contra ipsos per cen-
suras ecclesiasticas & inuocationē brachij secularis. B.
fo. 91. Et ffo. 172. conce. 404.

Idem Pius concessit generali & aliis praelatis inferio-
ribus ordinis carmelitarum praedicti, vt omnes & singu-
los apostatas criminosos incorrigibiles aut delinquen-
tes fratres eiusdem ordinis, quos iuxta ordinis institu-
ta & consuetudines commodē punire nequiverint, non
solum penis in statutis ordinis contentis, sed etiam (si
eorum demerita & excessus id exegerint) arctioribus
penis possint illos, tam per se quaꝻ per locorum ordina-
rios & eorum officiales seu alios ministros capere &
carcerali custodiae mancipare, ac torquere & torqueri
facere & punire. Ita tamen quod si eorundem fratrum
excessus adeo graues & enormes fuerint, quod illorum
occasione questionibus subdi debeant vel tormentis
(circa tamen vltimi supplicij mutilationisque mebroſū
penas.) questionibus huiusmodi subijci nequeant vel
torqueri, nisi cū duorū ex fratribus antiquioribus dicti
ordinis, ad hoc per superiores deputatorū praesentia &
assensu. B. fo. 92. Et ffo. 175. conce. 409.

PAVLVS. 2. statuit quod fratres minorum conuentuales
nequeant recipere aliquos fratres de obser. transfugas
seu ad eos fugientes, nisi ostenderint literas licentiae a
praelato suo per eos obtentas, in quibus contineatur no-
men conuentus a quo recesserint, & illius ad quem re-
missi sunt, etiam sub praetextu cuiuscunque licentiae su-
per hoc ipsis fratribus conuentualibus eorumque pra-
elatis ab apostolica sede concessae, quam quo ad hoc pe-
nitus reuocauit, sed illos ad praelatos suos remittere te-
neantur. Et vice versa prohibuit ne fratres de obser. re-
cipiant scadalosos & criminosos fratres conuentuales
& disciplinam ordinis subterfugientes, sed illos simi-
liter ad praelatos suos remittere debeant, seruata tamen
forma per Eugenium .4. & Pium. 2. tradita, scilicet su-
pra in concessione. 14. & 15.

*Ex priuile-
giis fra-
trum Car-
melitarū.*

17

*Correclio.
Nota.*

18

*Pro fratri-
bus obser-
uatiuis &
conuentua-
libus.*

Licentia
re fratres.

Excomu-
nicatio

APOSTATE.

Et voluit quod contra facientes & eis dantes consilium auxilium vel favorem publicè vel occultè directè vel indirectè, cuiuscunque status gradus vel dignitatis fuerint in ordine, excommunicationis sententiâ incurrant, à qua non possint nisi à Romano pontifice (præterquàm in articulo mortis) absolutionis beneficium obtinere. B. fo. 9. Et ffo. 94. conce. 202.

19
Excomu-
nicatio.

INNOCENTIUS. 8. confirmavit literas Sixti. 4. inferendo illas de verbo ad verbum, in quibus statuit quod quicumque frater minor regularis observantiæ, absque licentia generalis vel provincialis sui præsumpserit recedere ab eorum obedientia seu apostatare ipso facto excommunicationis sententiâ ligatus sit. Quam sententiâ voluit ut similiter incurrant recipientes huiusmodi fratres, non obstantibus quibuscunque privilegiis & literis apostolicis in genere vel in specie quibuslibet locis vel personis per sedem apostolicam cõcessis, & imposterum concedendis. B. fo. 37. Et ffo. 121. conce. 256.

20

ALEXANDER. 6. edidit quandam bullam magnam in qua copiosissimam & sufficientissimam providit contra fratres apostatas aut exemptos vel ad alios ordines translatos absque licentia prælatorum ordinis & observantiæ nostræ. Et quia longum foret explicare omnes clausulas in ea contentas, ideò sufficere remittere ad illam B. fo. 14. Et ffo. 98. conce. 209.

21

IULIUS. 2. confirmavit literas Alexandri. 6. immediate suprapositas, prohibentes fratres posse commorari extra domos sui ordinis, nec se de vna provincia vel custodia ad aliam transferre, etiam prætextu literarum apostolicarum. B. ffo. 210. conce. 513.

22

Idem Iulius dum esset cardinalis & protector ordinis minorum, fecit autoritate apostolica quendam processum contra fratres dicti ordinis de obser. transferentes se ad conventuales vel alias quomodocunque recedentes ab obedientia observantiæ. Et quia huiusmodi processus multum valet in hac materia, ideò oportet illum videre ad longum. B. fo. 72. Et ffo. 155. conce. 374.

ABORDINE.

31

Idem Iulius promulgavit sententiâ excommunicationis contra fratres ordinis prædicatorum discedentes ab ordine suo sine licentia suorum prælatorum, nõ obstante quocunque privilegio apostolico. Quam excommunicationem similiter incurunt detinentes huiusmodi fratres secum in suis monasteriis vel ecclesiis, nisi eos eiecerint postquàm eis denunciatum fuerit. B. ffo. 237. conce. 554.

23

Pro fratri-
bus prædi-
catorum.
Excomu-
nicatio.

Idem Iulius præcepit generali fratrum Augustinen- sium in virtute sanctæ obedientiæ, ut fratres sui ordinis cuiuscunque conditionis fuerint, qui ab obedientia exierint aut habitum reliquerint, quacunquè autoritate id fecerint nisi ad arctiorem regulam ubi actu obser- vante viuant transferint, vigore quarumcunque literarum apostolicarum, etiam si protector ordinis illas viderit, & etiam si concedenda asseruerit, eos ad ordinem & ad ordinis loca revocet, & bullas auferat, & habitum sacrilege relictum resumere cogat inuocato si opus fuerit auxilio brachij secularis. Decreuit insuper motu proprio & ex certa scientia, ut fratres qui ab ordine recesserint, aut habitum reliquerint tunc vel imposterum, nisi post mandatum dicti generalis, infra dies octo mandato proximos ad obedientiam redierint, habitumque perpetuo gestandum resumpserint excommunicationis latè sententiæ penam incurrant, à qua absolvi nisi aut per summum pontificem aut morte interveniente non possint. Voluit etiam & decrevit, eandem penam subire omnes qui illis auxilium, consilium aut fauorè præstiterint. Ac decrevit irritum & inane quicquid super his à quocunque quavis causa siue scienter vel igno- rante contigerit attentari. B. ffo. 267. conce. 595. Et ffo. 76. conce. 226.

24

Pro fratri-
bus Augu-
stinensium

Excomu-
nicatio.

Idem Iulius confirmavit decretum Martini. 5. ut nemo de ordine prædicto, ad aliquem aliorum ordinum (occasione arctioris regulæ) transire possit. Voluitque ut quisquis in dicta religione, siue professus siue ad sacros ordines promotus fuerit (quam promotione professionis loco & esse & haberi statuit) habitum dicti ordinis relinquere aut mutare nulla autoritate possit,

25

Pro augu-
stinensibus.
Ordines sa-
cri.
Professio.

APOSTATE.

nisi dimissionem literasque à generali ordinis obtinuerit. B. ffo. 269. conce. 694.

Idem Iulius districtè præcepit vniuersis fratribus ordinis minorum sub excommunicationis late sententiæ pena, ne aliquem fratrem ordi. min. de obseruantia aliquo modo vel causa, recipere vel retinere præsumant, sine expressa & speciali licentia sedis apostolicæ, à volente transire ad illos specialiter obtenta. Non obstantibus quibuscunque in fauorem dictorum fratrum minorum cõcessis. B. ffo. 12. conce. 48.

LEO 10. dedit fratribus minoribus super huiusmodi materia, duas magnas prouisiones in duobus breuibus quæ prius diuersis temporibus concesserat, ac postea in simul de nouo concessit cum aliquibus additionibus. In quibus breuibus prouidet plenissimè contra fratres apostarates, aut ab obedientia ordinis qualitercunque recedentes absque licentia prælatorum, inferendo ferè omnia quæ omnes sui antecessores circa hoc disposuerunt, ita quod in hac materia non reperitur tã grandis prouisio facta. B. ffo. 50. conce. 146. vsque ad 151. cõcessionè.

Idem Leo concessit, vt prælati ordinis minorum obseruantia, & alij fratres quibus ipsi cõmiserint, capere possint per se vel manu aliquorum secularium, quoscuque fratres extra obedientiam obseruantia vagantes, siue portent habitum siue non, & eos detinere quousque ostendat se esse alterius obedientia. B. ffo. 62. conce. 202.

Idem Leo concessit omnibus fratribus minoribus regularis obseruantia, vt ipsi perpetuis futuris temporibus, possint recuperare fratres qui quomodocunque de sua obedientia exierint, & illos ad regularem suam vitam reducere, non obstante quod dicti fratres habeant quascunque literas apostolicas, etiam si in eis sit derogatum omnibus concessionibus in fauorem predictorum fratrum regularis obseruantia & contra dictos apostatas habitis. Et voluit quod etiam si in literis dictorum exemptionum sint iudices deputati executores, & etiam si dicti iudices vel eorum aliqui fulminauerint censuras, nihilominus dicti fratres minorum possint recuperare corrigere castigare & retinere suos fratres. Hoc tamen

27
Excõmunicatio.
28
Correctio.
29

BAPTIZARE.

in foro conscientia tantum. De foro verò contentioso quando iudices ad petitiones illorum contra dictos fratres procederint, essent examinanda litera exemptionum suarum, cum literis reuocatoriis ordini concessis & tunc esset standum fortioribus. o. ffo. 94. cõce. 297.

Correctio.

BAPTIZARE.

GRIGORIUS 9. concessit fratribus minoribus in terris saracenorum & paganorum proficiscentibus pro zelo fidei christianæ, vt possint illarum partium homines per ministerium exhortationis suæ ad unitatem fidei christianæ conuerti cupientes, recipere & baptizare. B. fo. 20. Er ffo. 22. conce. 4.

1
Pro terra infidelium

Idem Gregorius concessit iterum hoc idem latius, cum multis aliis attinentibus ad conuersionem infidelium. b. ffo. 257. conce. 641.

2

Aduertendum est quod in capitulo generali meclienensi facta est sequens declaratio.

Collector. Capitulum generale.

Irem fuit declaratum quod frater sacerdos in extrema necessitate possit paruulo dare sacramentum baptismatis, dummodo non adsit alius sacerdos, etiam in præsentia virorum secularium laicorum. Et quod in regula prohibetur ne fratres fiant compadres. &c. intelligendum est quo ad eleuationem de fonte baptismatis, non quo ad baptizatiõem prædictam. Quia vt dictum est in casu necessitatis absente sacerdote seculari vel alterius professionis, bene possunt fratres nostri sacerdotes baptizare. fo. 228. tracta. 3. Et ffo. 247. tracta. 2.

BENEDICERE ECCLESIASTICA.

Distinctio materiae infra scriptæ.

Quo ad benedictionem rerum ecclesiasticarum continentur multa & varia in priuilegiis fratrum. Et istorum aliqua pertinent solum ad Episcopos. Hæc autem continentur infra. §. 2. cum remissione ibi addita, & in §. 3. & 5. & 6. & 13. & 14.

Collector.

BENEDICERE ECCLESIASTICA.

Alia spectant ad prælatos fratrum. Ista verò habentur infra. §. 7. & 8. & 9. & 10. & 11. ac. 12. Reliqua concernunt omnes fratres sacerdotes. Et ista reperiuntur infra. §. 1 & 4. & 12. propè medium.

Pro terris infidelium

GREGORIUS. 9. concessit, quod fratres mi. præbiteri in terris infidelium existentes possint vestes sacerdotales altaris pallia & corporalia (cum necesse eis fuerit) benedicere, vbi catholicorum episcoporum copia non habetur. B. ffo. 257. conce. 641.

HONORIUS. 4. fecit quandam concessionem quæ equaliter pertinet ad hanc materiam quæ concessio posita est supra in dictione. Altare. §. 1. Vide illam quia sequens concessio, quæ hîc ponitur facit mentionem de ipsa.

Ex priuil. carmeli.

IOANNES. 22. concessit fratribus Carmelitis idem quod supra nobis fuerat concessum & aliquantulum latius, dicens quod si locorum ordinarij à fratribus humiliter requisiti, noluerint seu recusauerint indebite cetera eorum benedicere seu etiam consecrare, possint huiusmodi cimiteria per aliquem antistitem gratiam & communionem sedis apostolicæ habentem quotiens opus fuerit facere benedici ac etiam consecrari. B. fo. 89. Et ffo. 172. conce. 402.

Episcopi. Cōsecrare.

Ornamenta altaris.

SIXTUS. 4. concessit fratribus minorum obseruantia sacerdotibus vt possint benedicere paramenta altaris & missalia ac indumenta, exceptis corporalibus duntaxat. o. fo. 63. Et ffo. 67. concessione 107. Et ffo. 96. conce. 322.

Ex priuil. Carmeli. Episcopi Cōsecrare.

Idem Sixtus concessit fratribus Carmelitis, vt pro consecrationibus altarium vel ecclesiarum, & pro oleo sancto ac quolibet ecclesiastico sacramento, nullus sub obtentu cuiuslibet consuetudinis vel alio modo, quicquam audeat extorquere, sed hæc omnia eis gratis episcopi diocesani (vt tenentur) libere & gratiose impendant alioquin liceat prædictis fratribus quoscunque maluerint catholicos adire antistites, gratiã & communionem apostolicæ sedis habentes, qui apostolica freti autoritate eisdem fratribus quæ postulerint impendant. Et quod si sedes diocesanorum episcoporum foret

BENEDICERE ECCLESIASTICA.

33

fortè vacauerit, interim omnia ecclesiastica sacramenta à vicinis episcopis libere & absque contradictione suscipere possit ita tamen quod ex hoc in posterum propriis episcopis nullum preiudicium gereretur. B. fo. 100. Et ffo. 183. conce. 454.

Idem Sixtus concessit præfatis fratribus, vt quando priorum episcoporum copiam non habuerint, & aliqui episcopi habentes gratiam & communionem sedis apostolicæ, de quibus plenam notitiam habeant, per eos transire contigerit, ab eis benedictionem vaporum & vestium & consecrationem altarium autoritate sedis apostolicæ recipere valeant. B. fo. 100. Et ffo. 183. conce. 455.

INNOCENTIUS 8. concessit quod generalis & prouinciales fratrum minorum obseruantia possint benedicere corporalia. o. fo. 65. Et ffo. 69. conce. 157.

Idem Innocentius concessit fratribus Augustinensibus quarundam congregationum obser. quod vicarius generalis illarum & visitatores possint benedicere ornamenta ecclesiastica & etiam corporalia. b. ffo. 101. conce. 399.

IULIUS 2. concessit ordini minimorum vt generalis illius necnon & prouinciales & eorum vicarij possint & valeant benedicere corporalia & alia ornamenta ecclesiastica suorum locorum & domorum præter calices & patenas. B. ffo. 8. conce. 26.

Idem Iulius concessit præfatis fratribus minimis generalis & visitatores (quos ipsi vigilantes appellant) ac prouinciales & eorum vices gerentes, possint omnes & singulas eiusdem ordinis ecclesias, cimiteria, capitula, & oratoria solenni benedictione benedicere. B. ffo. 8. conce. 29.

Idem Iulius concessit præfatis prelati ordinis minimorum, vt possint reconciliare suas ecclesias sanguinis siue feminis effusione siue alias quomodoocunque pollutas, quoties opus fuerit, aqua tamen prius per aliquem catholicum antistitem (vt moris est) benedicta. B. ffo. 8. conce. 30. Circa prædicta vide sequentem concessionem quæ multò latior est præsertim in fine.

E

Vasa ecclesiastica.

Cōsecrare.

7 Corporalia.

8 Pro Augustinensibus.

9 Pro omnibus ornamentis ecclesiæ.

10 Pro ecclesiis & cimiteriis.

11 Reconciliatio ecclesiarum.

Universidad de Deusto

12.
Nota.
Pro eccle-
siis & ce-
miteris
& omni-
bus orna-
mentis ec-
clesie.

Reconcilia-
tio ecclesie
rum.

13
Episcopi
Consecrare

14
Episcopi
Consecrare

Edificare.

Collector.

BENEDICERE ECCLESIASTICA.

LEO 10. concessit generalibus & provincialibus ac custodibus necnon & guardianis fratrum min. obser. pro tempore existentibus, vt omnia & singula eiusdem ordinis, & obseruantie ecclesias, cimiteria, capitula, & oratoria vbicunque existentia, tam recepta quam recipienda, ac paramenta & ornamenta & alia quæcunque ad diuinum cultum & vsum fratrum necessaria, in quibus chrisma non interuenit, pro eorundem fratrum vfu tantum, soleanni benedictione valeant benedicere. Et voluit quod hoc idem possint alij fratres eiusdem ordinis, qui ad hoc in capitulis generalibus deputati fuerint, ac quod similiter possint reconciliare ecclesias & c. quæ quomolibet sanguinis vel seminis effusione pollutæ fuerint. Et hoc cum aqua per prædictos prælatos benedicta, præsertim in locis remotis, vbi episcopum aquam benedicentem per duas dietas adire non poterint. B. ffo. 26. conce. 55.

Idem Leo concessit fratribus min. vt quilibet catholicus episcopus possit consecrare ecclesias eorum & altaria & cimiteria, calices, & ornamenta & omnes alios actus episcopales exercere in locis, & personis fratrum prædicatorum obseruantie, diocesani loci, vel cuiusuis alterius licentia minimè requisita. O. ffo. 60. conce. 179.

Idem Leo postea in concilio Lateranensi statuit, quod fratres nequeant ab alieno Episcopo consecrationem ecclesie, vel altaris, aut cimiterij benedictionem petere, seu in ecclesiis per eos pro tempore edificandis, primum lapidem per alienum Episcopum poni facere possint, nisi vbi ordinarius bis aut ter (cū debitis reuerentia & instantia) requisitus, sine legitima causa, id recusauerit. B. ffo. 26. conce. 79.

Aduertendum est, quod in foro conscientie possunt fratres (non obstante huiusmodi prohibitione & restrictione concilij lateranensi) vt concessionibus supradictis, quia idem Leo postea concessit oraculo viuæ vocis, quod fratres mino. obseruan. possint libere vt omnibus eis concessis ante præfatum concilium, vt ponitur infra in dictione Concilium §. fi. & 7.

Vltra supradicta est sciendum, quod circa huiusmodi materiã bñdictionis rerũ ecclesiasticarũ reperitur quoddam statutũ generale factũ in capitulo Meclinienũ sub forma sequenti.

Generale capitulũ determinauit & pcepit, qd soli p- uinciales habeat bñdicere corporalia. Et iidẽ puincia- les custodes, guardiani, alia ornãmẽta, & nõ alij, & solũ pro fratribus, monialibus & tertiariis, & nullo modo p aliis extra ordinẽ. Sic enim fuit concessum per summũ pontificem. fo. 227. tractatu. 3. Et ffo. 246. tractatu. 2.

BONA.

Distinctio materiæ bonorum atinentium ad fratres, vel moniales.

Respectu bonorũ temporalium reperiantur nõnulla in priuilegiis fratrum mi. & aliorum mendicantiũ, quorũ aliqua tangunt bona quorũ possessionem vel vsum obtinent iidem fratres. Et hæc habentur. §. 1. & 5. & 6. & 7. & 8. Et. §. in dictione Vendere, & in dictione Cõmutare. Alia verò cõcernunt bona acquirenda per viã eleemosynar. Et de hoc continentur multa §. in dictione eleemosinas, ac nõnulla in dictione canonica portio & in hac dictione Bona. §. 2. & 4. & 12. Reliqua autẽ spectat ad bona monialium. Et quo ad hæc habetur etiã §. §. 6. & 7. & 9. & 11. Necnõ. §. in dictione Abbatissa. §. penul. & vlti. Et tã quo ad fratres quã quo ad moniales, vide infra in dictione Decima. Et in dictione Exemptio. Et in dictione Hereditas. Et in dictione Legata.

ALEXANDER. 4. statuit & precepit, vt quodcumque aliqui fratres ordinis mi. fuerint promoti ad episcopalem vel alias superiores vel inferiores dignitates, teneantur huiusmodi fratres sic promoti, libros & alia quæ ipsos promotionis suæ tempore habuisse seu habere constiterit, resignare generali seu provincialibus ministris, semota qualibet dilatione. b. fo. 24. Et ffo. 14. conce. 12.

Idem Alexander concessit, quod de malæ acquisitis & incertis relictis, possint fratres mi. recipere quæcunque

Collector.

Capitulũ generale.

Collector.

Episcopi.

Exempti.

Eleemosinas.

eis data fuerint ac quod de illis quæ eorundem fratrum dispositioni relinquuntur, libere valeant ordinare & disponere. b. ffo. 26. conce. 16.

Idem Alexander concessit vniuersis exequutoribus testamentorum, vt de male ablatiis & illicitè acquisitis, quæ testatores nescientes quibus talium restitutio fieri debeat, necnon de his quæ iudem testatores indistinctè non expressis personis vel locis eorundem testamentorum exequutoribus arbitrio, in pios vsus eroganda commiserunt, possint indigentiis fratrum mi. provide- re non obstante contradictione prelatorum ecclesiasti- corum & aliorum aliorum. b. fo. 25. Et ffo. 28. conce. 21.

Eleemos-
nias.

4
Nouitij.
Restitutio

CLEMENS 4. concessit vt quando aliqui assumentium habitum fratrum mi. fuerint obligati ad restitu- tionem aliquorum bonorum diuersis personis, quæ sciri & inueniri non possunt, ministri & custodes & eorum vicarij eorumque singuli in locis sibi commissis possint bona huiusmodi in pios vsus conuertere, prout secundum deum viderint expedire. B. fo. 58. Et ffo. 141. conce. 334.

5
Edificare
ecclesias et
monasteria

Idem Clemens concessit fratribus mi. vt cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, possint tam omnem edificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis ecclesiis duntaxat exceptis) quam li- bros, calices & paramenta, secum ad alia loca transfer- re, ac edificia ipsa cum solo & aliis ad eadem loca perti- nentiis (præter ecclesias) per personas ad hoc à sede a- postolica deputatas vendere, ipsorumque precium in a- liorum locorum ad quæ dicti fratres se transferunt edi- ficationem, seu alias in eorum vtilitatem couertere, se- cundum quod eis melius videbitur expedire. B. fo. 58. ffo. 142. conce. 340.

6
Ecclesie
ac mona-
sterialium.

SIXTVS 4. statuit vt cum contigerit monasteria monialium sanctæ Claræ monialibus destitui, adeo vt de illorum reformatione spes nulla super sit, illa quæ sic destituta existunt & destitui contigerit in futurum cum eorum bonis omnibus perpetuis vsibus fratrum domus dicti ordinis eidem destitutis monasteriis propin- quioribus applicentur, ita vt fratres ipsi possint de

illis & eorundem monasteriorum structuris & edificiis pro eorum vtilitate disponere, prouiso tamen quod il- lorum ecclesiæ & oratoria ad prophanos vsus non re- digantur, sed in illis quandoque diuina celebrentur of- ficia. B. fo. 50. Et ffo. 144. conce. 349.

Hoc idem habetur quasi ad literam in mari magno *Collector.* Carmelitarum. ffo. 182. conce. 443. Et in mari magno prædicatorum. ffo. 241. conce. 582. Et in mari magno Augustinensium. ffo. 250. conce. 633.

ALEXANDER 6. fecit quandam concessionem *7* circa applicationem bonorum conuentuum claustra- *Pro mona-* lium monasteriis sanctæ Claræ committens illam Archi- *steriali san-* episcopo Toletano, sed quia illa concessio fuit spec- *ctæ Claræ* cialis pro regnis hispaniarum, & expirauit per mortem illius Archiepiscopi quo ad futura, non specificatur hic amplius, habetur tamen ffo. 258. conce. 643.

Idem Alexander confirmauit literas predecessorum *8* suorum qui proprietatem bonorum collatorum fratri- *paupertas* bus mi. vel eorum ordini in ius & proprietatem Ro- *Collector.* manæ ecclesiæ receperunt. B. ffo. 75. conce. 225.

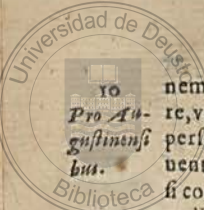
Hæc concessio non nihil videtur conferre pro con- firmatione decretalis. Exiit qui seminar, & contra ex- trauagantes Ioannis 22. aduersantis vere paupertati fratrum minorum & Apostolorum & Christi.

Aduertendum est circa prædicta, quod in actis capi- *Collector.* tuli generalis meclinienfis reperitur sequens clausula.

Capitulum generale declarauit quod Papa Ioannes *Capitulis* 22. reuocauit ante mortem suam quicquid dixerat seu *generale.* fecerat contrarium ecclesiæ & determinationi Romano- rum pontificum, quare constitutiones quas fecerat con- tra nostras declarationes scilicet Nicolai 3. & Clemen- tis 5. nullius sunt roboris vel momenti. fo. 227. tracta. 3. Et ffo. 246. tracta. 2.

IULIVS 2. concessit ministro generali posse appli- *9* care bona monialium sanctæ Claræ volentium reformari *Reforma-* monasteriis ordinis minorum, saltem conuenti- *tio.* bus quorum curæ fuerint commissa talia monasteria seu eorum moniales. b. ffo. 58. conce. 70.

Idem Iulius præcepit omnibus Christi fidelibus vt
E iij

CANONICA PORTIO.

10
Pro Augustinibus.

nemo ipsorum, bona ordinis Sancti Augustini occupare, vel damnificare audeat, quod tam de attentibus ad personas fratrum quã de pertinentibus ad loca seu conventus & possessiones eorundem intelligi voluit. Et quod si contrarium facientes admoniti à fratribus prædicti ordinis non restituerint omnia integre, aut vexare destiterint infra tridui spacium, excommunicationis sententiam incurrant, à qua non nisi per summum pontificem absolui possint. B. ffo. 76. conce. 227.

11
Pro monachibus.

LEO. 10. fecit duas concessiones, circa modum quo alienari possunt bona monasteriorum Sanctæ Claræ aut tertij ordinis, prout habetur supra in dictione Abbatissæ. §. 9. & 10.

12
Pro bonis apostatarum.

Idem Leo concessit ut quãdocunque acciderit quod fratres ordinis mi. extra obedientiam euagantes obseruantia, fuerint capti, aut sponte redierint ad ordinem, qui aliqua bona habuerint quæ tempore apostasiæ diuersis viis acquisierint, possint prælati ordinis & alij fratres quibus ipsi commiserint, accipere talia bona & ea exigere à quibuscunque personis ea detinentibus, & illis uti, si talia sint quorum usum liceat fratribus habere, vel si huiusmodi non sint, quibus in propria specie fratribus uti liceat, ut sunt pecuniæ, vestes seculares, & similia, quod fiat de talibus rebus, sicut fieri mandatur in declarationibus suæ regulæ de similibus, quando sibi ab aliquibus dantur, vel in testamentis legantur. Et concessit quod si oportuerit huiusmodi bona in iudicio petere, possit hoc facere procurator vel syndicus ordini deputatus auctoritate sedis apostolicæ, vel alius amicus spiritualis fratrum, qui ab aliquo prælato ordini ad hoc fuerit nominatus. B. ffo. 62. conce. 203.

CANONICA PORTIO.

1

INNOCENTIUS. 4. concessit quod de his quæ in ornamentis, aut pro eis vel pro fabricis seu luminaribus vel anniuersariis. 7. 20 30 aliisque ad perpetuum diuinum cultum fratribus mi. in testamentis legantur, nullam canonicam portionem soluere teneantur dum-

CANONICA PORTIO.

36

modo in fraudem episcoporum & presbiterorum parochialium non fiat. b. fo. 22.

Legata.

ALEXANDER. 4. concessit idem quod Innocentius. 4. præfatus concesserat, addens quod nec etiam de pictantiis ad sustentationem fratrum, aut de indumentis eisdem legatis teneantur dare aliquam portionem. Et decreuit irritas esse & inanes quascunque censuras contra fratres seu contra benefactores huiusmodi, vel hæredes, aut exequutores illorum promulgatas. b. fo. 24.

2

Legata.

CLEMENS. 4. concessit omnia quæ supradicti duo pontifices antecessores sui concesserant, addens aliqua alia in mari magno sub verbis sequentibus. Concedimus vobis ut de his quæ in ornamentis, aut per eis, aut libris fabrica, luminaribus, anniuersario. 7. 20. 30. aut aliis ad perpetuum diuinum cultum, seu pro pictantiis aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, nec non pro annuis censibus redimendis ad quorum solutionem aliqua domus vestri ordinis obligata noscuntur, & de domibus, prædiis, hortis, aliisque locis vobis secundum instituta vestri ordinis oportunis, aut de his quæ pro huiusmodi domibus, prædiis, locis & hortis emendis vobis legantur (dummodo præmissa non conueniantur in usus alios, sed in illos duntaxat pro quibus relinquuntur, aut alios etiam qui in hac concessione vel indulgentia continentur) nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne qui à vobis vel vltimarum exequutoribus voluntatum, seu precedentium hæredibus, de præmissis aliquid exigere vel extorquere præsumant, districtius inhibemus. B. fo. 58. Et ffo. 142. conce. 339.

3

Legata.

4

NICOLAUS. 5. fecit quandam copiosissimam concessionem in hac materia fratribus carmelitanis, quam postea SIXTUS. 4. confirmauit, ac de nouo concessit, prout habetur infra. §. 8.

Nota.

SIXTUS. 4. declarauit, quod canonica portio seu iustitia ecclesiarum parochialium habet locum duntaxat eo casu, quo apud loca fratrum mi. corpora defunctorum sepeliuntur, sed si non apud eos sed apud alios mendicantium ordinum professores corpora ipsa conti-

5
Quando habeat locum iustitia ecclesiarum.

E. iij

CANONICA PORTIO.

gegit sepeliri, tunc ex his quæ ad fratres prædicatorum ad
pud quos talia corpora non sepeliuntur de bonis defun-
ctorum quomodolibet obuenient quouis particulari
vel vniuersali titulo directè vel per obliquum nullam
canonicam portionem date teneantur. Nec similiter ali-
qua portio debeatur de his quæ ad certos vsus & de-
terminatos eisdem fratribus vel eorum domibus, in
genere vel in specie etiam de bonis eorum quorum ca-
danera apud eos contigerit sepeliri. Nec etiam in casi-
bus in quibus per supradicti Clementis, & aliorum præ-
decessorum specialia priuilegia fratres ipsi ab huius-
modi solutione quartæ sunt exempti. Nec aliquo casu
de candelis quæ ad manus fratribus dantur quarta
aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis vere casi-
bus quam in præmissis in quibus quarta huiusmodi sol-
uenda veniret voluit vt conventiones (si quæ sunt inter
fratres prædictos & locorum ordinarios ac ecclesiarum ob-
sectores inire) laudabiles & honestè imposterum ob-
seruentur. Et insuper addit quod si forte per ipsum
Sixtum vel sedem apostolicam de piè legatis & dis-
positis & relictis in genere vel in specie decima vel alia
portio seu quòta alteri piè vel non piæ causæ ex quouis
causa hæcenus concessa foret aut imposterum concedi
& solui aut dari & mandari contingeret fratres prædi-
ctos & illorum domos ac eis legata & relictis aut alias
in eorum fauorem disposita in concessione & mandatis
huiusmodi decreuit & voluit non includi, nisi de ipsis
& præsentis decreto ac volûtate (non per generales clau-
sulas quæ etiam specialem mentionem importare vi-
derentur) sed vera & specifica mentio fiat in eisdem. B.
fo. 60. Et ffo. 143. conce. 346.

Idem Sixtus in mari magno fratrum ordinis prædi-
catorum confirmauit concessionem Gregorij, II, qui
eximit eosdem fratres à canonica portione quasi totali-
ter, quia solum de funeralibus non exemit illos. B. ffo.
238. conce. 566.

Idem Sixtus in præfato mari magno prædicatorum
concessit quod non solum de his quæ pro ornamentis
legantur & aliis (vt supra dictum est) non teneantur

Quarta.

Conuentio-
nes.

Decima.

Legata.

6

Ex priuil.
fratrum præ-
dica.

7

Legata.

Nota.

CANONICA PORTIO.

37

soluere aliquam portionem canonicam, sed nec etiam
de illis quæ absolute legantur in testamentis vel alias
pro fratrum necessitatibus conferuntur. B. ffo. 238. con-
ce. 566.

Aduerte quod hæc concessio est valdè norabilis, quia
omnes aliæ concessiones de hac materia loquentes di-
cebant solum de his quæ ad certos vsus (vt pro fabrica
&c.) legabantur, sed in hac concessione datur exemptio
tam ab his quæ ad certos vsus, quam ab aliis quæ abso-
lutæ sine specificatione legari contigerit.

Idem Sixtus in mari magno Carmelitarum in se-
ruit & confirmauit quendam bullam Nicolai. 5. in qua
latissimæ & copiosissimæ exemit illos à solutione cuius-
cunque canonicæ portionis. Et ista est melior & copio-
sior concessio, quam sit in omnibus priuilegiis fratrum
mendicantium in materia ista. Nam dicit quod non so-
lum non teneantur soluere quartam aut canonicam por-
tionem de omnibus in supradictis concessionibus con-
tentis, sed nec etiam de funeralibus oblationibus, nec
similiter de his quæ absolutæ eis quomodocunque le-
gantur aut largiuntur. Non obstante clementina. Du-
dum de sepulchris, & aliis quibuscunque in contrarium
facientibus, & cum decreto irritanti. B. fo. 86. Et ffo.
169. conce. 395. Approbatio autem Sixti habetur. fo. 98.
Et ffo. 181. conce. 436.

ALEXANDER. 6. omnia priuilegia concessa or-
dinibus mendicantium concessit fratribus mino. regu-
laris obseruant. ac si eis specialiter essent cõcessa etiam
quo ad exemptionem à solutione quartæ locorum or-
dinaris & parochialium ecclesiarum rectoribus debi-
tæ, à qua eos pro potiori cautela exemit. B. fo. 76. Et
ffo. 159. conce. 378.

IVLIVS. 2. concessit fratribus ordinis mino. vt de
hortis & virgultis & aliis quibuscunque bonis eiusdem
ordinis domibus & earum ecclesiis huiusmodi pro tẽ-
pore relictis & legatis ac super luminaribus & aliis re-
bus diuino cultui pro tempore dedicatis decimas aut
oblationes aliquas (etiam ex noualibus) aut quartam
ex funeralibus soluere minimè teneantur, nec ad id à

Collector.

8.
Ex priuil.
Carmeli.

Nota.

Quarta.

9

Quarta.

10
pro fratri-
bus mini-
mis.Legata.
Quarta.

CAPITV. GENERA. AC PROVINCIA.
 quo quam cuiusvis dignitatis aut nobilitatis existat valeant quomodolibet coarctari. B. ffo. 11. conce. 38.

Idem Iulius communicavit fratribus mino. obseruā. omnia priuilegia aliorum ordinum mendicantium illaque de nouo concessit, & exemit eos expresse absolutione quartæ &c. B. ffo. 12. conce. 49.

L. 10. 10. motu proprio & ex certa scientia literas prædictas Iulij. 2. & in eis contenta quæcunque approbanit innouauit & confirmauit ac plenum firmitatis robur obrinere decreuit, & potiori pro cautela præmissa omnia de nouo concessit & indulgit, super quibus dedit cōseruatores, apponendo magnas non obstantias. B. ffo. 17. conce. 57.

Collector. Ultra omnia supradicta est sciendum quod super huiusmodi materia quartæ fuit ventilata causa in rota romanæ curiæ inter episcopum & capitulum ecclesiæ zamoren. ex vna, & fratres mino. obseruantia conuentus sancti Francisci zamoren, ex alia parte, & fuit lata sententia diffinitiuā & executoria in fauorem prædictorū fratrum expedita, prout habetur ad longum. ffo. 77.

Quarta.

CAPITV. GENERA. AC PROVINCIA.

EVGENIVS. 4. statuit vt in capitulis generalibus fratrum mi. obser. fierent tales ordinationes, per quas omnes fratres prædicti quorūcunque locorum & quorūcunque provinciarū ad vnum eundēque modū viuendi (quantum fieri potest) reducantur, tam circa habitus gestationē quā circa fratrum receptionē & alia quæcunque. B. fo. 28. Et ffo. 112. conce. 241.

Idem Eugenius concessit capitulo generali facultatem ordinandi & declarandi in quibus locis & provinciis fratres debeant ieiunia regulæ in cibis quadragesimalibus obseruare, & in quibus debeant patrum consuetudines imitari. vel aliter se habere. B. fo. 28. ffo. 112. conce. 242.

SIXTVS. 4. concessit & ordinauit quod fratres mino. nisi duo tantum provincialia capitula de triennio in triennium tenere & celebrare obligentur. Nō obstantibus.

1 Capituli generale.

Statuta.

2 Capituli generale. Declarare Ieiunium

3 Capituli puinciale.

CASVS RESERVATI. 38

te bulla Eugenij. 4. statuentis, vt singulis annis provinciale capitulum celebraretur in qualibet provincia. B. fo. 45. Et ffo. 129. conce. 289.

L. 10. 10. concessit capitulo generali, vt (præmissa debita discussione) possit concedere illis provinciis, quibus vtile & expediens visum fuerit, vel semel tantum de triennio in triennium celebrent capitulum provinciale. O. ffo. 59. conce. 168.

Idem Leo fecit iterū eandem concessionem per breue cōmittens hoc generalibus cū eorū capitulis pro tempore celebrandis. B. ffo. 54. conce. 153.

Idem Leo in bulla vnionis statuit vt minister generalis primo triennio sui officij celebrare teneatur vnum capitulum generale in partibus quibus in suo sexennio non erit commissarius generalis. s. in partibus vnde ipse fuerit assumptus, ad quod conueniant vocales illarū partium à quibus assumptus fuerit, Et quod similiter aliud capitulum in partibus in quibus assumptus nō fuerit, per se vel per suum commissariū (ad quod omnes vocales illarū partium accedere teneatur) celebrare debeat, Aut quod super hoc fiat quod generalis minister cū capitulo generali iudicauerit faciendū. B. ffo. 29. conce. 96.

Idē Leo in prædicta bulla vnionis statuit, quod ministri provinciales possint infra triennium sui officij à suis capitulis provincialibus, quæ secundū regulā & consuetudinem celebrabūtur (si minus viles inuenti fuerint) ab officiis provincialatus absolui, Et qd idem iudicium de custodibus per omnia habeatur. B. ffo. 30. conce. 97.

CASVS RESERVATI.

Distinctio materiae casuum reseruatorum.

Quantum ad illa, quæ circa materiam casuum reseruatorū repertiuntur in priuilegiis fratrum, est considerandum quod huiusmodi casus sunt in duplici differentia. Quidā enim respiciunt personas fratrum solūmodo. Et hi habentur supra in dictione Absolutio ordinaria quoad fratres in omnibus fere paragraphis. Et in dictione Absolutio quoad fratres extraordinaria in omnibus. §.

4 Capituli generale & puinciale.

5

6 Minister generalis.

7 Capituli generale.

8 Provincia les & custodes.

Collector.

CELEBRATIO DIVINORVM.

Reliqui verò casus concernunt personas seculares, qua liter. s. possint absolui ab huiusmodi casibus per fratres confessores, necnon quot & quales sint præfati casus, tã qui reseruantur episcopis quàm Papæ. Isti autè continètur supra in dictione Absolutio quo ad seculares ferè in omnibus. §. præsertim in illis in quibus positum est in margine, Casus reseruati papæ vel episcopis. De quo etiam vide infra in dictione Excommunicatio vbi ponitur casus bullæ cenæ Domini, ac nonnulli alij papales.

CELEBRATIO DIVINORVM.

Distinctio materiæ celebrationis diuinorum.

Collector.

Circa celebrationem diuinorum sunt multa & varia statuta & cõcessa in priuilegiis, quæ vt facilius intelligi ac reperiri valeant, subsequenti ordine distinguere visum est. Primo enim aliqua istorum attinent ad celebrationem horarum canonicarum, Et hæc habentur infra in dictione officium diuinum. Secundo alia pertinent ad celebrationem missarum, Ista autem sunt multiplicia, & habentur sub variis dictionibus, prout infra in dictione Missa sit distincta & ad propria loca remissa. Et in speciali illa quæ concernunt locum & tempus seu horam celebrandi continentur in hac dictione Celebratio diuinorum, sicut notulæ in marginibus positæ ostendunt euidenter. Tertio sunt multa alia quæ tangunt generaliter celebrationem diuinorum tam horarum canonicarum quàm Missarum pro tempore interdicti, Hæc autem continetur ad longum in dictione interdictum, prout ibidem reperientur distincta.

1
Locus celebrationis diuinorum.

2
Locus celebrationis.

CLEMENS. 4. concessit quod in locis vbi fratres degunt possint habere oratoria in quibus cum altari portatili possint missarum solennia & alia diuina officia celebrare. B. fo. 56. Et ffo. 140. conce. 313.

Idem Clemens prohibuit ne quis in ecclesiis fratrum minor. Missarum solennia, vel pro animabus eorū qui ad loca eorum tumulandi feruntur ibidem exequias celebrare sine eorundem fratrum assensu & voluntate præsumant. B. fo. 58. Et ffo. 141. conce. 236.

CELEBRATIO DIVINORVM.

39

EVGENIUS. 4. concessit quod fratres mino. possint celebrare missam vsque ad nonam sine scrupulo conscientiæ. o. ffo. 102. conce. 418. *3*
Tempus celebra.

PIVS. 2. cõcessit quod generalis possit dare auctoritatem celebrandi per vnam horam antè auroram eis quibus sibi videbitur apostolica auctoritate. o. ffo. 97. conce. 346. *4*
Tempus celebra.

SIXTUS. 4. concessit eisdem fratribus, vt non solum in oratoriis & locis quibus degunt, sed etiam in quouis alio loco congruèti & honesto possint super altari portatili, Missas libere & licite celebrare. B. fo. 59. Et ffo. 143. conce. 344. *5*
Locus celebratio.

Idem Sixtus concessit quod fratres mino. obser. sacer dotes, causa necessitatis, possint antè & post horam statutam ab ecclesia celebrare. o. fo. 63. Et ffo. 67. conce. 109. Et ffo. 96. conce. 324. *6*
Tempus celebra.

INNOCENTIUS. 8. concessit fratribus ordinis prædicatorum congregationis Hispaniæ reformatis, & minoribus per communicationem priuilegiorum, quod possint celebrare per horam antè diem & per horam post meridiem. o. fo. 16. Et ffo. 76. conce. 194. Et ffo. 101. conce. 393. *7*
Tempus celebra.

Idem Innocentius concessit fratribus Augustinensibus quod expleto matutinali officio, etiam antè lucis auroram possint celebrare. b. ffo. 141. conce. 399. *8*
Tempus celebra.

ALEXANDER. 6. concessit ad remouendum scrupulum conscientiæ, quod possimus celebrare cum planellis de corio sine calcaneo. o. ffo. 70. conce. 173. Et ffo. 99. concessio. 370. *Modus celebrandi.*

Idem Alexander concessit fratres posse celebrare in cameris secularium vel plateis dato quod non videantur loca inhonesta, quia in cameris dormiunt coiugati, & in plateis sunt multa prophana. o. ffo. 70. conce. 173. Et ffo. 99. concessio. 371. *9*
Locus celebrationis.

LEO. 10. concessit fratribus mino. obseruantia vt de licentia suorum superiorum (quorum conscientis remittit quomodo fratres debeant vii hac gratia) possint celebrare illico post matutinum & post meridiem præsertim diebus quando est de audienda Missa præceptū, *Tempus celebra.*

CLAUSURA MONIALIVM.

quando fratres habent ambulare, siue quando de via veniunt, & non possunt antè meridiem applicare ad locū ubi cōmodè possint Missam audire, siue honestè celebrare. De aestate verò quando noctes sunt breuiores, etiam antè matutinum chori vel infra, dū modo celebraturus illud pet se aut cum socio dixerit, prout consuetū est in ordine cum prima. o. ffo. 92. conce. 275.

Collector.

Qualiter autem possint & debeant fratres celebrare tempore interdicti, ac etiam quando suspenditur interdictum in festiuitatibus sanctorū sui ordinis, vel alias, vide infra in dictione Interdictum.

CLAUSURA MONIALIVM.

VRBANVS. 4. statuit qualiter moniales. S. Claræ secundam regulam (quā ipse ordinauit) professæ, teneantur seruare clausuram monasteriorum suorum, sub forma sequenti.

Ex secūda regula. S. Claræ. Omni namque tempore vitæ suæ, hanc vitam profitentes, clausuræ manere firmiter teneantur infra muroū ambitum ad intrinsecam clausuram monasterij deputum, nisi forsan (quod absit) supervenerit inevitabilis & periculosa necessitas, sicut exustionis ignis, vel incur sus hostilis seu alicuius huiusmodi, quæ dilationē nullo caperet modo ad egrediendi licentiam postulandum.

Casus in quibus moniales possunt egredi clausuram. In quibus casibus traosserant se sorores ad locum aliū competentem, in quo (quācum commodè fieri poterit) clausuræ morentur, quousque eis de monasterio sit proxiūm. Et præter huiusmodi necessitatis euidentiā nulla eis conceditur licentia vel facultas extra prædictā clausuram ulterius exeundi, nisi fortè (de mandato aut autoritate Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, cui à sede apostolica generaliter fuerit iste ordo commissis) ad aliquem locum aliquæ mitteretur causa plantandi vel edificandi eandem religionem, vel reformandi aliquod monasterium eiusdem ordinis seu causa regiminis, aut correctionis, aut alicuius valdè euidētis, & grauis dispendij euitādi, vel nisi de eiusdem Cardinalis mandato, aut autoritate monasterio primo rationabili causa

CLAUSURA MONIALIVM. 40

relictō, totus conuentus ad monasterium aliud se traosferret. b. fo. 284. in 2. tracta. 3. Et ffo. 294. in tracta. i. rubrica. 2.

Aduertē lum est circa prædicta, quod propter nullam aliam causam potest exire aliqua de prædictis monialibus extra clausuram suorum monasteriorum nisi præhabita licentia & dispensatione sedis apostolicæ, etiam ratione infirmitatis cōmunis, Vnde super hoc consulti multi doctores famosi vniuersitatis Salmantinæ præmissa diligenti & exactissima discussione ac deliberatione, ita debere obseruari concluderunt prout patet in quæstione & decisione infrascripta.

Collector.

Quæritur vtrum minister generalis, aut provincialis seu visitator, vel commissarius ordinis fratrum minorū habens curam monialium. s. Claræ valeat quandā monialem vnius monasterij (secundam regulam. s. Claræ professam) ad aliud eiusdem ordinis monasterium, causa alicuius grauis infirmitatis curādæ, licentiarē, Et licet dubia pro vtraque parte altercata luceſcunt clariū, redimendi tamen temporis gratia, non hinc inde alterabitur, sed negativa tanquā vera a pertis fundabitur iuribus & rationibus, modo sequenti.

Quæstio notabilis.

Responsio.

Ex primo in rubrica secunda eiusdem regulæ continetur, prout suprapositum est, quod moniales illam vitam profitentes firmiter teneantur maocere in clausura toto tempore vitæ suæ, præter quam si euenerint certi casus fortuiti, ibi expressi, vt incendi, belli & huiusmodi. Postea narratis fortuitis, excipit etiam alios non fortuitos tenoris sequentis. Nisi fortè de mandato cardinalis Romanæ ecclesiæ cui generaliter iste ordo à sede apostolica fuerit commissus, ad aliquem locum aliquando mitteretur causa plantandi vel edificandi eandem religionem vel reformandi aliquod monasteriū eiusdem ordinis, seu causa regiminis, aut correctionis aut alicuius valdè euidētis & grauis dispendij euitādi &c. Cū ergo ad huiusmodi licentiā obtinendam requiratur mādātū cardinalis in præsentiaū prætoris ordinis & dictus Reuerēdus p̄r minister provincialis. N. nec alius frater officium visitatoris exercens, nō habeat manda-

Prima probatio.

CLAVSURA MONIALIVM.

tum nisi solummodo de visitando reformando corrigēdo & castigando, non autem de licentiando. Igitur eam licentiare non potest.

Secundo ad hoc quod dictus Cardinalis protector possit prædictam monialem licentiare, oportet vt sit ad huc in casibus superioribus sibi commissis, sed grauiter infirmari non est de casibus sibi commissis, ergo &c. Et quod non sit de eis probatur, quia ipsi sunt certi casus positi expressim & nominatim, & in fine dicit, vel alicuius valdè euidētis & grauis dispendij euitandi. Et quod non sit de expresse nominatis patet cum iste casus inter superiores non sit positus. Quod non veniat etiam appellatione valdè euidētis & grauis dispendij euitandi (licet quilibet sani intellectus posset comprehendere) tamen probatur sic. Si hæc monialis esset peste vulnerata ne corrumperetur tota domus videretur licentiari debere extra clausuram curandam, quod si nõ fieret videretur valdè euidēs & graue dispendium, quod vt euitaretur deberet licentiari. Idem de notabili lepra tali videlicet quod si esset persona secularis iure posset extrahi de populo & mitti ad domos in campis separatas. Vel (quod absit) de lepra seu morbo morum, & sic de aliis infirmitatibus contagiosis, ex quibus toti communitati ex vnus infirmitate posset venire corruptio. Sed de aliis infirmitatibus non contagiosis, quamquam dicatur quod locus est illi infirmitati contrarius, vel quod aquæ sunt grosse vel similia, potest responderi quod si locus est humidus habitet infirma in alto. Si valdè sicca in inferioribus, & si aquæ sunt grosse coquatur. Et si non est copia medicorum, sit contenta cum illis vel illo, qui communiter sufficit ciuibus, & sic debet sufficere religiosis & similia. Vnde propter huiusmodi infirmitates sic vel sic curandas non potest vllō pacto dici quod admittitur vel euitatur valdè euidēs & graue dispendium. Ad quod ponderanda sunt verba. scilicet valdè euidētes & graues, quia sunt duo termini & copulatiue positi, & ponuntur diuisione ratione illius conjunctionis, & iuxta ea quæ notantur in rubrica ff. de iuris & facti ignorantia. Et sic requiritur quod istud dispendiū nõ solum

Nota.

CLAVSURA MONIALIVM.

41

solum sit valdè euidēs, sed etiam quod sit graue. Sed cum reuera nec sit valdè euidēs nec graue, dico hoc, non respectu personæ, nam respectu personæ bene potest esse valdè euidēs & graue, sed dico respectu communitatis, quod debet sic considerari ratione illius verbi, euitandi, quod de sui natura requirit duplices personas scilicet personam quæ vitetur, & personam à qua euitetur, vt patet per textum & quæ sibi trahuntur, in. c. Illud, de cleri. excōmu. mini. Et in ca. Nulli de sententia excōmunicacionis, cum aliis multis iuribus, quæ ad præfatum propositum adduci possent nisi ob prolixitatem vitandam. Igitur. R. P. minister prouincialis seu visitator prædictam monialem licentiare non potest.

Tertio considerandum est quod papa in omnibus locis regulæ, vbi aliquid contra clausuram exceperat, siue in casibus fortuitis, siue non fortuitis, nunquam habuit considerationem ad aliquam personam particularem. Et est veri simile, immo iuridicum, quod si voluisset, expressisset. Vnde cum in omnibus suis exceptionibus, Papa semper consuluerit & prouiderit communitati, bene colligitur quod voluit commoditatem communitatis, aliquando præferri clausuræ. Sed cū nusquā in tota regula reperitur (nec etiam in vno tantummodo casu) commoditati personæ particularis sicut commoditati communitatis consulere vel prouidere, aperte patet quod commoditatē seu consolationem personæ particularis nullo pacto voluit præferri clausuræ. Igitur reuerendus pater minister prouincialis aut visitator seu commissarius. N. nullatenus absque speciali licentia sedis apostolicæ prædictam monialem licentiare potest.

Præterea & quarto in dicta secunda regula est quædam rubrica. scilicet duodecima tenoris sequentis, De infirmis verò cura & diligentia maxima habeatur, & secundum quod possibile fuerit & decuerit, tam in cibariis quæ earum requirit infirmitas, quam in aliis necessariis in seruire charitatis benignè ac sollicitè eis per omnia seruiatur. Quæ infirmæ proprium habeant lectum (si vnquam fieri potest) vbi à sanis maneat separatæ, ne illarum ordinem valeant confunderi vel turbare,

Tertia probatio.

Quarta probatio.

R.

CLAVSURA MONIALIUM.

Ex qua tabrica duo clarissime colliguntur. Primum in fauorem proximi precedentis fundamēti. f. quod adeo cōmunitatem in sua spiritali fanitate Papa conferuare vult, quod præcepit vt moniales corporaliter infirmè taliter curantur quod sanas in diuinis beneplacitis vacantes nullo modo valeant confundere vel turbare. Et ita cōmunitatem cōmuniem semper considerauit nunquā autem particularem. Secūdam est quod in hac rubrica Papa loquitur de grauibz infirmitatibus curandis quod patet quia dicit quod curētor maxima cura & maxima diligentia cū sollicitudine & per omnia & similia verba. Hinc sequitur euidenter quod summus pontifex intellexit de grauibz infirmitatibus, aliter enim esset inaus proportionatum referri ad infirmitates leues sed ad graues, cum secūdu iura & omnimodam veritatem maxima maximis referantur. Et si provideatur ad infirmitates graues curandas (quod negari non potest) clare constat quod ille casus si valde euidentis & grauis dispendij vitandi non obtinet locū nisi in infirmitatibus contagiosis, vt ante dictum est. Et sic dictus R. P. M. prædictam monialem licentiam non potest.

Quinta
probatio.

Quinto & finaliter, licet omnia supradicta non militarent, quæ iuridice militarent, non curamus querere multas disputationes cum excusari possunt, nam vbi est casus legis non est questio iuris, vt in Lancilla C. de furtis; Textus est expressus in proposito in c. vnico de statu regul. lib. vj. cuius verba talia sunt. Periculoso & derestabili quarundam monialium &c. Inferius sequitur vbi facit. Sancimus vniuersas & singulas moniales presentes atque futuras cuiuscunque religionis sint vel ordinis; in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cætero permanere clausura. Ita quod nulli earū religionem tacite vel expresse professæ sit vel esse valeat quacunque ratione vel causa (nisi forte tanto & tali morbo euidenter earū aliquam laborare constaret, quod non posset eum aliis absque graui periculo seu scandalo cōmorari (monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas. Ex quibus verbis clare constat licentiam huiusmodi auctoritate apo-

Nota.

Nota
Nota

COMMISSARIJ.

42

stolica esse prohibitam. Nec obstat si aliquis dicat quod hoc potest intelligi de exeundo ad domos secularium ne secularibus moniales illecebris innoluantur & non ad aliud monasterium causa curandi vel huiusmodi. Nam glo. non curat de similibus interpretationibus, sed intelligit textum istum de exitu simpliciter & absolute, dicens quod nec ad aliud monasterium causa curandi vel huiusmodi, sed quod sit in perpetua clausula præter quā in duobus casibus quos excipit, quorū noster nullus est. Igitur R. P. M. prædictam monialem licentiam non potest, vt multipliciter & euidenter probatum est per prædicta.

Ex prædictis infertur euidenter, quod nullatenus potest aliquis prædictorum prælatorū absque licentia sedis apostolice mutare aliquā monialem suæ curæ subiectam de monasterio in quo professæ est vel de alio ad quod legitime translata est ad aliud monasteriū vt ibi habeat curā infirmarū, vel vt pulset organa, vel propter alias consimiles causas, nisi solum pro causis expressis per Vrbanum vt supra positum est.

COMMISSARIJ.

LE O 10. statuit vt quando generalis minister electus fuerit de cismontanis, instituat in partibus vltimontanis vnum generalem commissarium ab eisdem vltimontanis fratribus eligendum, cui minister generalis super præfatos fratres vltimontanos vices suas committat, prout capitulo generali expedire videbitur. Ita tamen quod commissarius præfato ministro generali omnimode subiiciatur, vt ceteri dicti ordinis prælati subiiciuntur, ac illi per omnia secundum regulam obedire teneantur. Dum verò minister generalis fuerit ex vltimontanis fratribus electus, tunc pariformiter commissarium generalem cismontanum instituere debet parimodo quo de vltimontano commissario superius dictum & statutum est. Qui quidem commissarius generalis per triennium solum generalis commissionis fungetur officio quo triennium

De commissariis

F ij

COMMVNICATIO PRIVILEGIORVM
elapso nouus cōmissarius per ministrum generalem in capitulo generali vt supra eligendus (secundū quod vltimontanis vel cismontanis de cōmissario fuerit prouidendum) institui debeat. B. ffo. 29. conce. 95.

Idē Leo fecit quoddā decretū, aduersus cōmissarios cruciate, prout habetur in dictiōe cruciata. § 4. vide ibi.

COMMVNICATIO PRIVILEGIORVM.

Distinctio materiæ communicationis priuilegiorum fratrum mendicantium.

Collector.

Aduertendū quod respectu cōcacionis priuilegiorū factæ sunt multæ ac variæ concessiones omnibus ordinibus fratrum mendicantium quæ inferius annotantur. Sed attendere oportet quod illæ quæ specialiter concernunt fratres minores & moniales ac tertiarios eorum curæ subiectos ponuntur primo. Illæ autē concessiones quæ tangunt fratres ordinis prædicatorū ponuntur secundo loco. Illæ verò cōcessiones quæ spectant ad fratres Augustinenses necnon ad suos tertiarios ponuntur cōsequenter in tertio loco. Quædam autem cōcessio quæ pertinet ad fratres Carmelitānos, ponitur quarto loco. Alia in super concessio attinens ad fratres ordinis minorum ponitur quinto loco. Sed pro omnibus mendicantibus insimul habetur quædam alia concessio, quæ ponitur in fine omnium.

Pro fratribus minoribus ac etiā prædicatoribus.

1

SIXTUS. 4. concessit professoribus ordinis minor. vt concessis fratribus prædicatoribus, & eiusdem prædicatorum ordinis fratribus, vt concessis prædictis fratribus minoribus priuilegiis indulgentiis gratiis fauoribus & indultis, tam spiritualibus quā temporalibus, à Romanis pontificibus prædecessoribus suis & aliis auctoritatem habentibus (quæ omnia ac si nominatim exprimerentur haberi voluit pro expressis) potiri & gaudere possint & debeant perpetuis futuris temporibus in omnibus & per omnia prorsus & sine vlla differentia perinde ac si quæ vni ex ordinibus prædictis sunt concessa vtrique simul nominatim concessa

PRIVILEGIORVM.

43

fuisent aut concederentur imposterum. Et voluit quod ea quæ de magistro generali & prouincialibus prioribus dicti ordinis prædicatorum ac monasteriis monialium sub eorundem fratrum prædicatorum cura, & secundum ipsius ordinis instituta viuentium sunt statuta in generali & prouincialibus ministris & vicariis dicti ordinis minorum & monasteriis monialium sanctæ Claræ & ecōtra censeantur esse statuta B. fo. 61. Et ffo. 144. conce. 354.

Idem Sixtus in bulla Aurea, omnes & singulas gratias concessiones & peccatorum remissiones immunitates exemptiones facultates priuilegia & indulta spiritualia & temporalia qualiacunque sint heremitarum sancti Augustini & Carmelitarum & Seruorum sanctæ Mariæ fratrum ordinibus & eorum Ecclesiis & oratoriis ac domibus prioribus fratribus & sororibus conuersis & oblatis & vtriusque sexus personis de pœnitentia nuncupatis, à prædecessoribus suis Romanis pontificibus & ab eodem Sixto aut aliis auctoritatem habentibus (quæ omnia ac si nominatim exprimerentur haberi voluit pro sufficienter expressis) coniunctim vel diuisim in genere vel in communi concessa, eisdem vel eorum cuilibet prædicatorum & minorum fratrum ordinibus domibus ecclesiis oratoriis generali magistro ministro prioribus & ministris prouincialibus cōventualibus prioribus & guardianis sororibus oblati conuersis & vtriusque sexus tertij ordinis seu de pœnitentia nuncupatis & aliis eorundem ordinum personis de nouo concessit, & in eis locum habere voluit, ac si eisdem nominatim directè & expresse concessa fuissent. B. fo. 66. Et ffo. 149. conce. 367.

Idem Sixtus concessit seu communicauit fratribus & sororibus trium ordinum beati Francisci omnia priuilegia tam spiritualia quā temporalia, omnesque indulgentias cæteris mendicantium ordinibus concessas tam in cōmuni quā in particulari eorumque ecclesiis & locis quibuscunque. b. ffo. 109. conce. 494.

Idem Sixtus cōcessit quod sorores. s. Claræ sub obediētia fratrum mi. obser. existentes gaudeant omnibus priuile-

2
Pro fratribus minoribus & prædicatoribus & eis subiectis.

3
Pro tribus ordinibus sancti Francisci.

4
Pro monialibus S. Claræ.

COMMUNICATIO.

giis exemptionibus & gratis concessis in genere fororibus reformatis fororis colete. o. ffo. 96. conce. 338.

INNOCENTIUS 8. concessit quod omnia indulta gratia ac privilegia concessa & concedenda fratribus familiae cis montanae censentur etiam concessa ultramontanis & e converso. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 135. Et ffo. 69. conce. 145.

6 Idem Innocentius extendit seu communicavit gratias & indulta concessa fratribus & fororibus tertij ordinis in communi viventibus etiam illis qui vivunt in particulari. o. fo. 64. Et ffo. 69. conce. 146. Et ffo. 100. conce. 375.

Pro tertiaris in particulari viventibus.

Qualiter praefata concessio sit intelligenda ponitur in dictione tertiarum post omnes concessiones, vide ibi.

7 ALEXANDER. 6. concessit fratribus mi. regularis observantiae, ut omnibus & singulis gratis & privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indultis spiritualibus & temporalibus tam fratrum praedicatorum quam heremitarum sancti Augustini & beatae Mariae de monte carmeli omnibusque aliis mendicantibus per sedem apostolicam vel legatos eiusdem etiam per literas apostolicas mare magnum nuncupatas hactenus concessis (quorum tenores ac si de verbo ad verbum inferrentur haberi voluit pro sufficienter expressis) uti potiri & gaudere libere & licite possint & debeant in omnibus & per oia, perinde ac si praedictis fratribus minoris specifice concessa fuissent. B. fo. 76. Et ffo. 159. conce. 378.

Ampla communicatio privileg.

8 IULIUS 2. concessit fratribus mi. consimilem communicationem privilegiorum aliorum ordinum mendicantium ad literam ponendo verba quae Alexander 6. posuerat in concessione communicationis in §. 7. immediate praecedenti annotata. B. ffo. 12. conce. 49.

9 Idem Iulius concessit fratribus mi. observantiae ultramontanis, hoc est Hispanis, Gallis, & Alemanis, quod omnibus indultis & privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, gratis, indulgentiis & libertatibus familiae cis montanae, concessis & impofterum concedendis uti potiri & gaudere libere & licite prorsus & absque vlla differentia in omnibus & per omnia valeant, perinde ac si illa oia eidem

PRIVILEGIORVM.

familiae ultramontanae nominati ac specialiter & expressa concessa fuissent. B. ffo. 57. conce. 69. Et ffo. 3. conce. 5.

Idem Iulius concessit fratribus minoribus eorumque domibus omnia & singula privilegia, immunitates exemptiones concessiones indulgentias & indulta tam viva vocis oraculo quam alias sub quibuscunque tenoribus & formis fratribus ordinis praedicatorum regularis observantiae regnorum castella, & legionis ac illorum domibus per ipsum Iulium & praedecessores suos Romanos pontifices aut sedem apostolicam concessa, ac si praedictis fratribus ordinis mi. eorumque domibus concessa forent. B. fo. 60. Et ffo. 127. conce. 284.

Idem Iulius postea declaravit & concessit, quod in praedicta privilegiorum gratiarum & indultorum praefatorum communicatione (i. s. ordinis praedicatorum) tam univ ersaliter per praedecessores suos toti ordini mi. quam etiam per ipsum particulariter praedictorum regnorum prius facta, ut ea quae quo ad absolutionem & dispensationem vel alias ad priorem generalem seu magistrum ordinis praefatorum fratrum praedicatorum spectant ad ministrum vel vicarium generalem fratrum minorum pertineant. Et ea quae ad priores conventuales, i. praelatos singularum domorum ordinis praedicatorum & eorum vicarios similiter spectant, ad guardianos & eorum vicarios ordinis mi. etiam pertineant. Et ea quae ad priores seu vicarios vel subprioros provinciales, i. praelatos quae medij sunt (quorumcumque nomine censentur & vocentur) inter praedictum generalem vel magistrum ordinis & priores conventuales eorumque vicarios similiter modo spectant, ad ministros & vicarios provinciales ac custodes, quae et medij sunt inter ministrum & vicarium generalem & guardianos eorumque vicarios similiter pertineant. Et quod sicut de praetatis praetatis, i. de praetatis ad praetatis dictum est ita de congregationibus unius ad congregationem alterius ordinis & de fratribus privatis, i. sine praetatura ad fratres privatos, & de festiuitatibus ad festiuitates, in his casibus in quibus congregationibus vel fratribus privatis ac festiuitatibus alterius ordinis aliquid concessum est, nunc & pro tempore respectiue concessa intelligantur, ita quod ea quae in honorem sanctorum Dominici, Petri martyris, Thomae de aquino

10
Particularis p frat. mi. regnorum castella

11
Declaratio & nota concessio privilegiorum fratrum praedicatorum seu fratrum minorum. Pro quibuslibet praetatis ordinis.

Pro sanctis ordinis.

COMMUNICATIO.

& Catherine de Senis fratribus vel locis prædicatorum sunt concessa, omnia illa fratribus mino. præfatis eorumque locis ac festiuitatibus sanctorum Francisci, Antonij, Ludouici, Bernardini, Bonauenturae, quinque martyrum dicti ordinis qui apud Marrochium martyrij coronam adepti sunt, & s. Claræ ac in alijs festiuitatibus dicti ordinis minorum licet sint in maiori numero quæ festa ipsorum fratrum prædicatorum sint & intelligantur concessa. B. ffo. 74. conce. 222.

12
De priuilegijs
monialium
s. Clare.

13
Pro obseruationibus
& conuentualibus.

14
Pro sanctis ordinibus.

15
Pro fratribus
predicantibus.

LEO 10. concessit, quod sicut moniales s. Claræ gaudent priuilegijs fratrum minorum, ita & ipsi fratres gaudeant & utri possint priuilegijs ipsarum monialium quæ sub cura ipsorum sunt duntaxat, & in spiritualibus tantum. O. ffo. 62. cõc. 196.

Idem Leo concessit, ut omnia & singula priuilegia & indulta ordini fratrum minorum tam per ipsum Leonem quàm per alios quoscunque romanos pontifices concessa fratribus regularis obseruantia ac conuentualibus prædicti ordinis inuicem perpetuò sint comunicata eisque suffragentur in quantum concordia per eundem Leonem facta non sunt contraria. B. ffo. 32. conce. 114.

Idem Leo declarauit & concessit, quod illud quod conceditur omnibus sanctis ordinis prædicatorum iunctim & cuiilibet seu aliquibus eorum intelligatur concessum omnibus sanctis ordinis inuicem iunctim & cuiilibet eorum etiam si sint in maiori numero. O. ffo. 58. conce. 164.

Pro fratribus prædicatoribus sigillatim.

LEO 10. motu proprio cõcavit de nouo concessit ordini prædicatorum omnes & singulas gratias cõcessiones indulgentias peccatorum remissiones, prærogativas fauores immunitates exceptiones facultates priuilegia & indulta tam spiritualia quàm temporalia qualiacunque illa sint, quæ minorum heremitarum sancti Augustini, Carmelitarum Seruorum beatæ Mariæ ac minimorum fratrum ordinibus & eorum ecclesijs & oratorijs, ac ecclesijs ipsas & oratoria visitantibus, cuiuscunque status aut sexus existant, seu pro eorum manutentione & ornatu contribuētibus, necnò domibus & præsentibus non solùm generalibus sed etiam prouincialibus & conuentualibus, fratribusque & sororibus, necnò monialibus & conuersis & oblatis, ac utriusque

PRIVILEGIORVM.

45

sexus personis, de penitentia seu tertij habitus nuncupatis, à prædecessoribus ipsius Leonis, aut ab ipso eiusque successoribus aut alijs auctoritatè habentibus coniunctim vel diuisim in genere vel in specie concessa sunt aut impostertum concedentur, ac si omnia & singula nominatim exprimerentur dicto ordini prædicatorum & illius ecclesijs oratorijs & ecclesijs ipsas & oratoria visitantibus, seu pro earum manutentione & ornatu contribuētibus, necnò domibus magistroque generali, prouincialibus & conuentualibus fratribus etiam & sororibus siue monialibus, conuersis quoque & oblatibus, ac utriusque sexus personis de penitentia nominatis & alijs eiusdem ordinis personis. Et in fine ponit latissimas & fortissimas non obstantias, ita quod in omnibus communicationibus priuilegiorum non reperitur alia melior concessio nec adhuc æqualis ut patebit bene intuenti. B. ffo. 69. conce. 216.

Nota.

Aduertendum est, quod virtutè communicationis priuilegiorum inter fratres minores & prædica. per Sixtum 4. in mari magno, etiam de concedendis impostertum facta, ut patet supra §. 2. possumus nos fratres minores utri & gaudere supradicta communicatione copiosissima priuilegiorum aliorum ordinum mendicantium, Et deseruit nobis præsertim pro priuilegijs fratrum minorum, de quibus directè nunquam habuimus communicationem, saltem quæ ad manus nostras peruenerit, Ac similiter deseruit nobis ad gaudendum priuilegijs prædictis ordinibus impostertum concedendis, quia pro talibus non habemus directam concessionem, sed solum de iam concessis.

Collector.

Pro fratribus Augustinensibus specialiter.

ALEXANDER 4. concessit fratribus Augustinensibus, ut quando ad unum corpus essent omnes reducti, omnibus priuilegijs domibus singularibus concessis possent omnes sic reducti & adunati gaudere. B. ffo. 245. cõc. 595.

16

ALEXANDER 6. motu proprio concessit fratribus Augustinensibus, ut omnium & singulorum religiosorum cuiuscunque obseruantia fuerint & domorum locorum personarumque in illis degentium quibus ut

17

COMMUNICATIO.

privilegiis dicti ordinis Augustinensium uti possint per eandem sedem concessum est, possint & valeant huiusmodi Augustinenses ipsorum locorum domorū & personarum in illis habitantium privilegia indultis immunitatibus concessionibus exemptionibus indulgentiis & libertatibus eis in genere quacumque apostolica auctoritate concessis (quorū tenores haberi voluit pro expressis & specificatis) uti potiri & gaudere perpetuis futuris temporibus libere & licite. B. ffo. 78. cōce. 237.

Collector.

18

IULIUS. 2. omnia & singula privilegia immunitates exemptiones concessionibus indulgentias ac peccatorū remissiones & indulta quacūque quibusvis congregationibus seu societatibus aut aliis locis & illorū personis ordinis fratrum heremitarū regularis observantiæ nuncupatis generaliter concessa ad ipsum ordinē fratrum heremitarū & illius personas, ac si illis specialiter concessa fuissent auctoritate apostolica extendit & illis comunicavit. B. ffo. 267. conce. 684.

Collector.

Aduertēdū est quod virtute huius cōcessionis credebant aliqui fratres prædicti ordinis posse gaudere privilegiis & indulgentiis particularibus domibus sui ordinis concessis, ut sanctæ Mariæ de populo urbis Romæ & similibus. Et alij fratres aliorum ordinum mendicantium credebant quod virtute cōmunicationis privilegiorum similiter esset eis concessum. Sed Leo. 10. declaravit, debere intelligi quod gaudeant prædicti fratres privilegiis generaliter concessis congregationibus & personis & locis congregationū & non domibus vel personis particularibus congregationum vel ordinis concessis ut habetur. B. ffo. 56. conce. 157.

19

Idem Iulius statuit ut quicquid indulgentiarū & gratiæ fratribus & monialibus mantellatis & corrigiatis ordi-

PRIVILEGIORVM.

46

nis heremitarum sancti Augustini concessum est, id omne utriusque sexui concessum intelligatur viris, s. atque mulieribus dūmodo à generali vel priore aut rectore alicuius loci dicti ordinis auctoritate gratiæ assequendæ facultatem obtinuerint. B. ffo. 76. conce. 227.

Idem Iulius decreuit communicationem privilegiorum aliorum ordinum mendicantium factam fratribus Augustinensibus ad ea etiam extendi quæ viuz vocis oraculo ab eis impetrata aut eis in genere donata sunt, Et voluit ut quicquid alicui eorum hoc modo aut quouis alio concessum est hactenus aut imposterum concedetur, siue conuentualibus siue obseruantibus nuncupatis, id omne motu proprio & ex certa scientia eisdem Augustinensibus sit concessum. b. ffo. 95. conce. 309.

Idem Iulius in alio breui prædictis Augustinensibus directo posuit sequentem clausulam. Communicationem quoque privilegiorum cum aliis ordinibus omnibus firmamus & roboramus volentes privilegia nostra omnia integre & ad verbum ut sonant plenissimè atque inuiolabiliter vbique gentium obseruari. b. ffo. 95. conce. 311.

Idem Iulius confirmavit cōmunicationē privilegiorum quæ Sixtus. 4. fecerat inter fratres Augustinenses & alios mendicantes. Et insuper decreuit ac voluit, ut quicquid vsque tunc ordini minorū aut prædicatorum aut Carmelitarum aut seruorum beate Mariæ concessum ab apostolica sede est & quicquid in futurum concedetur, eisdem fratribus Augustinensibus concessum sit, Ita quod fratres huiusmodi eisdem concessionibus perpetuo uti possint perinde ac si eis nominatim concessa essent. B. ffo. 67. conce. 212.

LEO. 10. declaravit & concessit, quod personæ trium ordinum sancti Augustini videlicet fratres moniales & mantellati omnibus & singulis privilegiis, gratiis & indultis quæ in mari magno seu in aliis concessionibus tam per ipsum quā per alios Romanos pontifices prædecessores suos ordini antè dicto concessis continentur plenè & largiter perfrui possint & debeant.

20
Oracula.

21

22

23
Pro tribus
ordi. Au
gustinen.

Nota.

Collector.

Biblioteca

COMMUNICATIO.

Sed voluit q̄ quarti gradus vtriusque sexus personæ indulgentiis tantūmodo gaudeant. b. ffo. 122. conce. 556.

Aduerte quod istæ personæ quarti gradus videntur q̄ sunt quæ in aliquibus literis apostolicis vocantur corrigiate. 1. quæ solum deferunt corrigiam sancti Augustini, de quibus supra in. §. 19. Attamen vtrum huiusmodi corrigiati possint gaudere omnibus gratiis & concessionibus spiritualibus virtute illius dictionis indulgentiis quibus alij prædicti tres gradus seu personæ trium ordinum prædictorum gaudent non audeam ego asserere.

14

Idem Leo concessit generali priori Augustinens. vt quicquid indulgentiarum & gratiæ fratribus monialibus & mantellatis ac corrigiatis concessum est id omne vtrique sexui concessum intelligi, sicut supra. §. 19. concesserat Iulius. b. ffo. 121. conce. 557.

25

Pro fratr. carmelitū signanter.

SIXTVS. 4. concessit fratribus ordinis Carmelitarum, vt gaudere & potiri possint & debeant priuilegiis indulgentiis gratiis & fauoribus ac indultis tam spiritualibus quā temporibus concessis fratribus prædicatoribus & minoribus ac hæremitanis sancti Augustini velut si prædicto ordini Carmelitarum nominatim concessa fuissent, aut concederentur in futurum. Et circa huiusmodi communicationem facit copiosam ex specificationem de concessis respectu prælatorum prædictorum ordinum. B. fo. 105. Et ffo. 138. conce. 483.

26

Pro fratr. minimis.

IVLIVS. 2. concessit ac indultit cultricibus ac fundatricibus ordinis minimorū, & earum vtriusque sexus liberis procreatis & procreandis, vt omnibus & singulis eiusdem ordinis minimorū priuilegiis gratiis immunitatibus & libertatibus exemptionibus indultis concessionibus & indulgentiis vt potiri & gaudere libere ac licite valeant. B. ffo. 9. conce. 31.

Pro omnibus mendicantibus generaliter.

27

Pro omnibus mendicantibus.

LEO. 10. motu proprio & ex certa scientia approbavit & innouauit & confirmauit ac plenum firmitatis robur obtinere, & firmiter obseruari voluit, ac de nouo concessit communicationem priuilegiatorum omnium ordinum mendicantium, quam fecerat Iulius. 2. fra-

COMMUNICARE.

47

tribus min. obseruant. dando super hoc iudices. B. ffo. 17. conce. 57.

COMMUNICARE,

Distinctio materiæ communicationis corporis Christi.

Sciendū quod circa communionem Eucharistiæ seu corporis Christi, inueniuntur complura in priuilegiis fratrum, Et istorum quædam tangunt præcise personas fratrum & monialium eorum curæ subiectarum. Hæc autem habentur infra in. §. 7. & in remissionibus ibi ad ditis, ac etiam infra in. §. 11. Alia verò concernunt personas secularium. Et ista continentur infra in omnibus. §. exceptis supra nominatis. Et quo ad hoc vide etiam supra in dictione Absolutio quo ad seculares primo. §. 14.

Collector.

EUGENIVS. 4. declarauit optime iuri satisfactum esse & canoni seu decretali. Omnis vtriusque sexus si in hebdomada sancta vel infra actauā Paschæ resurrectionis Dominicæ (secundū meliorem dispositionem conscientiæ, & aptiorem mentis deuotionem) fideles sacrosanctum Sacramētum Eucharistiæ accipiāt. B. ffo. 114. conce. 248. Et idem concessit oraculo viuæ vocis. o. fo. 61. Et ffo. 64. conce. 81. Et ffo. 95. conce. 316.

Pro omnibus Christianis.

Idem Eugenius concessit quod quādo quis tempore paschali se reperit in aliena diocesi semper ibi intelligitur adeptum incolarum, vt ibi confiteri & cōmunicare valeat, quantumcunque ibi paruo tempore steterit. o. fo. 61. Et ffo. 64. conce. 80. Et ffo. 95. conce. 315.

Pro forensibus.

Idem Eugenius declarauit, quod quādo sacerdos parochialis dat licentiam suo subdito vt à quocunque religiosi recipere Eucharistiā, eo casu possit recipere eam à religiosis. o. ffo. 101. conce. 401.

Pro omnibus Christianis.

Aduerte quod dubitatum fuit hoc, quia vltra prohibitionē communionis est particulariter prohibitum religiosi per Clementinam Religiosi de priuilegiis.

Collector.

NICOLAVS. 5. concessit generalibus & Prouincialibus ministris & omnibus Confessoribus ordinis renfibus.

Pro omnibus etiā renfibus.

COMMUNICARE.

mi. deputatis ad audiendas confessiones secularium, vt possint omnibus (quaruncunque diocesium) quorum confessiones audierint sacratissimi corporis Domini cōmunionē dare omni tempore, prater quā in die resurrectionis Dominice. B. fo. 30. Et ffo. 114. conce. 349. Et ffo. 85. conce. 159.

Collector.

Aduerte ad ampliacionē & declaracionē huius confessionis infra positam. §. 9.

5

SIXTUS. 4. fecit cōsimilē concessionē ad literam sicut Nicolai. §. immediate supra positā. B. fo. 30. Et ffo. 114. conce. 250. Et ffo. 58. conce. 159.

6

Sacramēta.

Idem Sixtus concessit fratribus mino. vt possint administrare sacramentā Eucharistiæ & extremæ vñtionis illis quorum confessiones audierint, quando retores seu curati eorum maliciose aut sine rationabili causa denegauerint seu distulerint illa administrare. Et voluit quod super hoc stetur assertioni eorundem confessorum vel pœnitentium. B. fo. 60. Et ffo. 144. conce. 348.

Collector.

Sed aduertendum est quod huiusmodi concessio fuit modificata per Leonē. 10. prout habetur infra. §. 10. Vide ibi cum sua declaratione,

7

Indulgētia.

plena.

INNOCENTIUS. 8. ac etiā Leo. 10. concesserunt fratribus mino. ac monialibus eorum curæ subiectis cōmunicantibus in multis festiuitatibus & diebus Dominicis indulgentiam plenariam, prout habetur infra in dictione Indulgētiæ plenariæ quo ad fratres. §. 6 & 7. & 11. & 18. ac 19.

8

Interdictū.

Particula

vis pro re-

gum castel-

la.

IVLIVS. 21. concessit quod absque aliquo conscientie scrupulo possint fratres minores obseruant. prouinciarum regnorum Castellæ & legionis Sacramentum Eucharistiæ tempore interdicti coram quibusuis personis secularibus vel regularibus facultatem audiendi diuina officia habentibus recipere, Quodque personæ prædictæ facultatem audiendi diuina officia huiusmodi habentes dicto tempore interdicti Sacramentum huiusmodi recipere possint & valeant licentiam concessit. Ita tamē quod hæc cōmunicatio secularium intelligatur iuxta facultates concessas illis secularibus de in-

COMMUNICARE;

teressendo diuinis. o. ffo. 71. conce. 179. Et ffo. 101. conce. 396.

LEO. 10. concessit de nouo idem quod Nicolaus. 5. & Sixtus. 4. concesserant, vt patet supra. §. 4. & 5. Ac declarauit quod licet audire confessiones secularium non possint nisi in supradictis breuibus nominati ministrare tamen Sacramentum Eucharistiæ tempore cōcesso possit quilibet sacerdos religionis. Et in eo quod dicitur vbi supra de die resurrectionis declarauit quod non possint ministrare Sacramentū Eucharistiæ in die quo celebratur festum Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi dumtaxat sine rectoris parochialis aut diocesanici licentia. O. ffo. 58. conce. 160.

Pro omnibus fra. sacerdotibus

Eucharistia.

10

Conciliū. Sacra.

Idē Leo postea in cōtilio Lateranēsi statuit, quod Eucharistiæ extremæ vñtionis aliæque ecclesiastica sacramenta nequeant dare fratres illis quorum (etiā infirmorum) confessiones audierint dicentibus proprium Sacerdotem illa sibi dare denegasse, nisi denegatio sine licentia causa facta vicinorum testimonio probata, aut requisitio coram notario publico facta doceretur. B. ffo. 25. conce. 73.

Collector.

Attamen est aduertendum quod nō obstante hoc statuto immediate atq̄e posito possunt fratres vt in foro conscientie omnibus concessionibus superius positis, quia idem Leo viuæ vocis oraculo revalidauit & de nouo concessit omnia quæ per huiusmodi cōcilium fuerant de nostris priuilegiis reuocata seu restricta. vt ponitur infra in dictione Concilium. §. 7.

II

Idem Leo dispensauit cum monialibus. f. Clara & cōi. ceptionis beatae Mariæ atque tertij ordinis, vt præcepto regulæ de percipiendo sanctissimū sacramentū satisficiat, per aliquos dies anteponendo vel postponendo, dū tamen illud in fraudē nō faciāt. O. ffo. 61. conce. 191.

Dispensatio.

Ex priuilegiis fratrum minorum.

12

IVLIVS. 2. concessit fratribus ordinis minorum vt in Ecclesiis suis quoties opus fuerit possint ministrare & ministrari facere Sacramentum Eucharistiæ

Pro forensibus & ceteris aliis.

COMMVTARE.

cialibus mercatoribus peregrinis & transeuntibus ac aliis quibuscunque personis. B. ffo. 11. conce. 43. Aduerte circa huiusmodi concessionem pro foro exteriori qualiter modificata est per Leonem decimum in concilio Lateranen. prout habetur supra. §. 10.

COMMVTARE.

I
Prelati.
Legata.

SIXTVS. 4. concessit, quod praelati ordinis min possint commutare legata facta locis nostris ad vnum vsu in alium, sine scandalo tamen illorum ad quos solutio talium legatorum pertinet. o. fo. 62. Et. ffo. 66. conce. 95. Et ffo. 95. conce. 317.

2
Prelati.
Elemosine.

LEO. 10. ampliando dictam gratiam Sixti concessit quod simili modo possint dicti praelati facere in rebus donatis per viuentes, si tamen vt dictum est non sequatur scandalum. o ffo. 93. conce. 293.

3
Vendere.

IDEM LEO concessit quod fratres mi. possint recipere triticum ac alias res superabundantes (scilicet quibus in propria specie fratres non habent necesse vt aut no in tanta quantitate) vt pro vino carnibus ac aliis rebus victui necessariis per syndicum Romanæ ecclesiæ eisdem fratribus datum commutentur & permulentur, seu vt triticum & alia huiusmodi vendantur & ex pecunia inde proveniente vinum & carnes ac alia res necessaria emanant B. ffo. 23. conce. 66.

Collector.

Cauendum est omnino ab ista cõcessione, quia est relaxatiua & destructiua nostræ strictæ paupertatis quam in regula promissimus, cū talia sic recepta sint manifeste pecunia, cuius receptio quam prohibita sit in regula nostra notoriū est. Nec sufficit dicere q̄ Papa disp̄sar in hoc, nā per similes disp̄satiōes vel potius dissipatiōes dissiparetur religio nostra in altissima paupertate fundata, vt patet euidenter in nostris conuentualibus.

CONCEPTIO VIRGINIS.

I

SACROSANTA generalis Basiliensis synodus in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam

CONCEPTIO VIRGINIS.

49

ecclesiam representas diligenter inspectis auctoritatibus & rationibus, quæ à diuersis partibus coram eadem sancta synodo fuerunt allegatæ, aliisque etiam pluribus super eadem materia vilis & matura consideratione pensatis, determinauit doctrinam illam differentē, gloriosam dei genitricem mariam (præueniente & cooperante diuini muneris gratia singulari) nunquam actualiter subiacuisse peccato originali, sed immunem semper fuisse ab omni originali & actuali culpa, sanctamque & immaculatam, tanquā piā & consonam cultui ecclesiasticæ, fidei catholicæ, recte rationi & sacrae scripturæ, ab omnibus catholicis approbandā fore, tenendam & amplectendam, diffiniuit & declarauit, ac decreuit nulli de cætero licitum esse in contrariū predicare seu docere. b. fo. 42. Et ffo. 40. conce. 45.

Determinatio veritatis concept. virginis marie.

Eadem sacrosancta synodus statuit, quando & qualiter sit huiusmodi festiuitas celebranda, prout habetur infra in dictione Festiuitas. §. 6.

Predicare
2

Eadem sancta synodus concessit nonnullas indulgentias interessibus diuinis in præfata festiuitate conceptionis, sicut ponitur infra in dictione Indulgentiæ quo ad seculares. 7. in §. 1.

Indulgentie.
3

NICOLAVS 5. fecit copiosissimam confirmationē ordinatorū in prædicto concilio Basiliensi, ac per consequens confirmauit determinationem ibidem factam in fauorem immaculatæ conceptionis virginis deiparæ b. ffo. 44. conce. 49.

Cõfirmatio concilij.
4

SIXTVS 4. statuit, quod fiat octaua solennis de festo conceptionis virginis Mariæ, & quod de festiuitatibus, quæ venerint infra octauam, nihil tunc agatur, sed post octauā celebrentur, Quodque si festū conceptionis in dominica venerit, fiat de festo, quia specialis effectus dei fuit in illa die, & ideo dominica transferatur in sequentem diē. Et voluit quod tunc in secunda feria dicantur psal. nocturnorum de dominica cum nouem lectionibus & responsoriis sine precibus, & missa sine Gloria in excelsis Deo, quia, Te deum laudamus non dicitur. Sed in prædicto casu in octaua fiet de dominica, & festum octauæ transferetur ad diem sequentem,

Officium diuinum.
5

CONCEPTIO VIRGINIS.

Si verò venerit infra octavam fiet de dominica cum commemoratione festi. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 133.

Idem Sixtus motu proprio autoritate apostolica reprobavit & damnavit assertiones prædicatori, & aliorum quorumlibet qui affirmare præsumerent, sanctam Romanam ecclesiam de spiritali duntaxat conceptione, & sanctificatione virginis gloriose festum celebrare, ac illorum qui crederent, & tenerent quòd asserentes eandem genitricem dei ab originalis peccati macula in sua conceptione præservatam fuisse, propterea alicuius hæresis labe pollutos fore. Istas namque assertiones utpote falsas & erroneas, ac à veritate alienas, editosque libros id cõtinentes similiter reprobavit & dånavit.

Prohibitio

Ac motu & autoritate prædictis statuit & ordinavit, quòd prædicatores verbi dei, & quicunque alij cuiuscunque gradus, ordinis, & conditionis fuerint, qui de cætero ausu temerario præsumperint in eorum prædicationibus ad populũ, seu alias quomodolibet affirmare huiusmodi sic reprobatas & damnatas assertiones, & opiniones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, postquàm de præsentibus literis scientiam habuerint excommunicationis sententiam & æternæ maledictionis penam eoipso incurrant, à qua ab alio quàm à Romano põtifice & illius proprio ore expressa causa huiusmodi propter quam censuras prædictas incurrerint (nisi in articulo mortis constituti) nequeat absolutionis beneficium obtinere non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus. Item pari damnationi & censuræ subiecit illos qui prædicare docere aut alias verbo vel scriptura affirmare presumerent hæreticum fore credere eandem virginem gloriosam à peccati originalis macula præservatam nõ fuisse. B. fo. 34. Et ffo. 117. conce. 257.

Excomunicatio.

7
Officium diuinum.

Idem Sixtus concessit, ut omnes qui officium conceptionis beatæ Mariæ virginis compilatum & ordinatũ per fratrem bernardinum de Busto pro sua deuotione dicere & recitare voluerint liberè & licitè hoc possint & valeant. B. fo. 40. Et ffo. 124. conce. 272.

8

ALEXANDER. 6. confirmavit bullam supradictã

CONCILIUM.

50

Sixti in. §. 6. inferendo illam de verbo ad verbum, ac dando desuper iudices cum magnis clausulis & non obstantis. B. fo. 74. Et ffo. 158. conce. 376.

IULIUS. 2. concessit plures indulgentias in fauore conceptionis beatæ virginis, prout habentur in dictione Indulgentiæ quò ad seculares. 7. in. §. 3.

9
Indulgentia.

LEO. 20. concessit, quò tempore interdicti quauis autoritate & ex quibusuis causis pro tempore appositi in quibusuis hispaniæ ecclesiis ac locis à primis vespers diei festi conceptionis vsque ad illius totalem octauam inclusivè missas & alia diuina officia apertis ianuis & pulsatis campanis atque alta voce (excommunicationis duntaxat & nominatim interdictis expulsis) celebrare possint, Et quòd singuli Christi fideles non excommunicati nec nominatim interdicti ad missas & alia diuina officia audienda præfato tempore admitti liberè & licitè possint. B. ffo. 24. conce. 67.

10
Particularis pro hispania.

Interdictum.

Idem Leo concessit multas & magnas indulgentias intuitu immaculatæ conceptionis beatæ virginis Mariæ tam fratribus quam secularibus, quas reperies vna cum multis aliis indulgentiis infra in dictione Indulgentiæ plenariæ quò ad fratres primo. in. §. 18. & 19. Et in dictione Indulgentiæ quò ad seculares. 7. in. §. 4. & 5.

11
Indulgentia.

CONCILIUM.

CONCILII constantien. decretum circa obseruantiam fratrum mino. quo tempore & quomodo emanauit cõsultè salubriterque separans fratres obseruantes à conuentualibus, habetur sub autentico. B. fo. 25. Et ffo. 109. conce. 236.

1
Observantia.

MARTINVS. 5. approbavit decretum prædicti concilij constantiensis quò ad separationem fratrum minorum obseruantia. B. fo. 36. Et ffo. 120. conce. 260.

SACROSANCTA generalis synodus Basiliensis confirmavit decretum concilij constantiensis super obseruantia fratrum minorum. B. fo. 39. Et ffo. 123. conce. 270.

3

G ij

CONCILIUM.

Prædicta synodus seu conciliū Basiliēnse determinauit veritatem immaculatæ conceptionis beatæ virginis, vt habetur supra in dictione Conceptio. §. j. Et ffo. 40. conce. 45.

NICOLAUS. 5. fecit confirmationem copiosissimam concilij Basiliensis, vt habetur latissime. B. ffo. 44. conce. 49.

6
Collector. LEO. 10. in cōcilio Lateranēsi edidit quandam bullam magnam super moderatiōem priuilegiorum per sedem apostolicam fratribus mendicantibus & aliis religiosiſ concessorum, Sed quia huiusmodi modificationes, seu restrictiones, aut reuocationes ponuntur sparsim in hoc compendio sub diuersis dictionibus, iuxta diuersitatem materiarum quas prefate modificationes tangunt, ideo non ponuntur hic insimul, Attamen qui voluerit dictam bullam ad lōgum videre, reperiet eam in supplemento. ffo. 25.

7
Priuilegia Collector. Idem Leo postea reualidauit, & in pristinum statum restituit omnia priuilegia fratrum mi. obser. quo ad forum conscientie tantum, & hoc solum oraculo viuæ vocis. Sed quia huiusmodi oraculum nō potuit haberi tēpore impressionis supplementi priuilegiorū, ideo hic ad litteram ponetur, prout continetur in registro ordinis factō tempore reuerendissimi patris fratris Francisci Licheti ministri generalis, ex cuius persona sic ibidem habetur. Anno domini. 1519. in vigilia visitationis beatæ Mariæ virginis, dum essem in presentia & conspectu. S. domini nostri Domini Leonis papæ decimi, ipse pontifex liberaliter confirmauit omnia priuilegia ordinis in foro conscientie tantum, ita quōd in foro conscientie eisdem vti possumus, sicut ante consilium Lateranense vltimate celebratum. Non obstantibus quibuscunque in dicto concilio ordinatis vel determinatis aliter, vel in contrarium disponentibus. Hæc in registro ordinis habentur in actis prefatim reuerendissimi patris fratris Francisci Licheti generalis ministri, ad litteram.

Collector. Ad ampliorem etiam certitudinem prefate reualidationis priuilegiorum nostrorum facit, quōd prædi-

CONCORDIA.

51

ctus reuerendissimus pater generalis minister testatus est alias suis literis authenticis se impetrasse à prædicto sanctissimo domino Leone. 10. viuæ vocis oraculo, quōd fratres vtantur omnibus priuilegiis (etiam viuæ vocis oraculo) ordini concessis, in foro conscientie duntaxat, etiam non obstare vndecima sessione cōcilij Lateranensis. Et in fine literarum testimonialium, vbi continebatur prædicta concessio, erat positum. Datis in loco Arceli. 20. Iulij. 1519. Frater Franciscus Lichetus de Brixia generalis minister toti⁹ ordinis sancti Francisci manu propria subscripsit, & sigillo maiori officij mei corroborauit.

Collector. Aduertendū est etiam, quōd adhuc pro foro exteriori videntur reualidata nostra priuilegia prout determinauit quidam iuris doctor insignis super hoc consultus & plene informatus, Et hoc virtute cuiusdam breuis per eundem Leonem decimum concessi fratribus ordinis predicatorum post prefatum concilium, vbi fecit eis amplissimam communicationem omnium priuilegiorum concessorum, & concedendorum aliis fratribus mendicantibus, & motu proprio illa de nouo concessit cum magnis non obstantibus, prout sequuntur. Non obstantibus quibuscunque apostolicis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, siue cōstitutionibus, ordinationibus, necnon in prouincialibus, & synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus &c. B. ffo. 69. conce. 219. Circa quas derogationes est aduertendum, & notandum quod cum secundum iura, verba posita in literis apostolicis debeant aliquid operari, sequitur quod per præfata verba est derogatum concilio Lateranensi quo ad ea quæ tangunt reuocationem priuilegiorum dictorum fratrum, Aliter enim nihil penitus operaretur dicta verba. Vide etiam ad idem in principio summarij bullæ Aureæ. ffo. 135. Ad hoc etiam facit quod infra ponitur in dictione interdictum in fine. Et in dictione Priuilegia in quæstionibus prope finem positis.

CONFESSIONES ET CONFESSORES.

LEO. 10. fecit concordiam nouissimam inter fratres minores obseruantes & conuentuales eiusdem ordinis in capitulo generalissimo in vrbe Roma celebrato, quam strictè præcepit obseruari dando super hoc conseruatores omnes ecclesiarum prælatos cum magnis clausulis & non obstantis fortissimis. B. ffo. 32. conce. 114.

2 Idem Leo præcepit cunctis ecclesiarum prælati, vt compellant fratres minores conuentuales ad seruandū bullam dictæ concordie vltimæ, quoties à fratribus regularis obser. fuerint requisiti, super quo ponit grauissimas celsuras & pœnas tam prælati ecclesiarum quam fratribus conuentualibus B. ffo. 39. conce. 127.

Collector. Aduerte quòd contenta in huiusmodi concordia, quia sunt multa & varia ponuntur sparsim in variis dictionibus iuxta materias quibus pertinent, & ideo hic nõ ponitur aliquid in particulari de ipsa concordia, ponuntur autem cõplura ex ibidem contentis in dictione Conuentuales fratres, in multis. §.

Collector. De aliis concordis & conventionibus antiquis inter præfatos fratres diuersis tẽporibus à diuersis pontificibus factis nullam hic facimus mẽtionem, quia iam nullius sunt momenti. Reliqua circa materiam concordie vide infra in dictione Conuentiones & in dictione Pacta, quia sub his nominibus loquuntur concessiones quæ ad hunc propositum attinent.

CONFESSIONES ET CONFESSORES.

Collector. Distinctio materie confessionum & confessorum.

Attendat prudens lector quòd circa materiam confessionum & fratrum confessorum, reperiuntur complura & diuersa in priuilegiis fratrum minorũ & aliorum mendicantium, quæ in duas partes principales diuidi possunt. Nam quædam pertinent præcisè ad personas prædicatorum fratrum, & alia tãgunt personas secularium. Et primo illa quæ spectant præcisè ad personas fratrum subdiuiduntur, Quædam enim concernunt personas quibus præfati fratres possunt & debent con-

CONFESSIO. ET CONFESSOR. 52

fiteri ordinariæ. & hæc habentur supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres, in omnib. §. & hic infra. §. j. & 4. & 6. Alia respiciunt eorundem fratrum confessiones & absolutiones extraordinarias, quæ .i. solum in aliquibus festiuitatibus & nonnullis aliis diebus fieri possunt, & ista continentur supra in dictione Absolutio quo ad fratres extraordinaria.

Secundo illa quæ tangunt personas secularium etiam subdistinguntur, Quædam oamque istorum attinent ad institutionem fratrum qui confessiones secularium audire debent, Hæc autem ponuntur infra. §. 3. & 5. & supra in dictione Absolutio quo ad seculares primo, habentur aliqua quæ ad præfaram institutionem pertinent in. §. 6. & in sequentibus vsque ad. §. 12. & in 16. ac 18. Alia autem pertinent ad huiusmodi fratrum confessorum præsentationem episcopis seu ordinariis faciendam & ad authoritatem quam sic instituti & præsentati habent ad absoluendum etiam à casibus referuariis, & de his habetur late supra in dictione Absolutio quo ad seculares. 1. & 2. in multis. §. immo ferè in omnibus, ac similiter habetur circa hoc aliquid hic infra. §. 2. Nonnulla insuper attinent ad huiusmodi fratres confessores existentes in terris infidelium, prout ponitur infra. §. 8. & 9.

CLEMENS 4. inhiuit vniuersis ecclesiarum prælati & aliis quibuscunque, ne confessiones fratrum mino. præsumant eorum prælati inuitis audire. B. fo. 58. Et ffo. 14 2. conce. 338. Et idem habetur quo ad carmelitas. B. ffo. 186. conce. 475. Et quo ad fratres prædicatores. B. ffo. 238. conce. 563.

BENEDICTVS. 11. statuit seu concessit sequentia circa confessiones scilicet quod fideles confessi fratribus prædicato. & mino. non teneantur eadem peccata propriis sacerdotibus confiteri, Et quod sacerdotes ipsi taliter confessi & absoluti astricti sint ministrare eucharistiæ & extremæ vnctionis sacramenta, Et q̄ super cõfessione facta fratribus memoratis (cũ hic de cõfessionis soli p̄ iudicio si falsum dicat agat) in iudicio animæ

Prohibi-
tio profra-
mendi.

2
Pro frat-
mi & p̄æ-
dicato.
Eucharis-
tia.
Vnctio
extrema.

CONFESIONES ET CONFESSORES.

seu pœnitentiâ foro stetur simplici verbo illius, qui Sacramenta prædicta petit, & dicit dictis fratribus se confessum. Sed hoc duobus casibus exceptis. s. si Sacerdos asserat illum esse excommunicatum, aut notoriæ peccatorum B. fo. 126. Et ffo. 203. conce. 502.

Aduertendum est, quod secundum quosdam prædicta bulla Benedicti. 11. quæ incipit, Inter iunctas, in nullo fuit reuocata per Clementinam, Dudum, de sepulchris, nisi quo ad præsentationem casuum Episcopis referuatum, Primum istorum, s. præsentatio seruari debet, prout in prædicta clementina continentur, aut saltem forma per Innocentium. 8. concessa, Secundum verò. s. casuum determinatio manet in suo vigore propter reuocationem Sixti. 4. suprapositam. in dictione Absolutio quoad seculares. 2. §. 6.

3
Ex prinil. Carmelit. Instit. confess.
SIXTUS. 4. concessit ordini Carmelitarum, vt generalis per se, & prouinciales in suis capitulis prouincialibus cum diffinitoribus ipsorum capitulorum possint auctoritate apostolica fratribus eiusdem ordinis sacerdotibus in sacra pagina eruditis, examinatis, & approbatis ab eis, officium prædicationis committere, Necnon tãtũ ipsi quã alii fratribus dicti ordinis ad idoneis audiendi confessiones, & absolucendi confitentes, ac iniungendi eis pœnitentias salutare similiter officium committere. B. fo. 101. Et ffo. 185. conce. 463. Simili modò continetur in mari magno Augustinensium B. ffo. 244. conce. 589.

Collector.
Aduerte qd priuilegiis aliorũ fratrum mendicantiũ non reperitur similis concessio quo ad institutionẽ confessorũ, vt credo. Et ideo virtute cõicationis priuilegiõrũ solũmodo poterunt ministri prouinciales fratrum mi. & priores prouinciales fratrum prædicatõrũ in suis capitulis prouincialibus cõmittere fratribus suis officia prædicandi & confessiones audiendi, nisi aliud priuilegiũ habeant. Idẽ Sixtus fecit quandã concessionẽ pro fratribus itinerantibus, vt possint cõfiteri quoslibet sacerdotibus etiã secularibus de licentia suõrũ patorũ, put habet supra in dictione Absolutio ordinaria quoad fratres in. §. 25.

CONFESSIO. ET CONFESSO. 53

INNOCENTIUS. 8. statuit sub grauibz censuris & penis, ne quisquã fratrum mi. obser. sine suorum superiorum licentia, ac deputatione & institutione officium confessoris monialium, vel sororũ tertij ordinis, aut aliarum quatuorlibet consimilium, seu temporalium dominorum, & aliarum personarum secularium & regularium vtriusque sexus assumere & exercere præsumant, & si ad id apostolica auctoritate deputentur. B. ffo. 157. conce. 375.

Idem Innocentius statuit, quod de cetero perpetuis futuris temporibus quæcunque personæ fratrum harem De Augustinum. Congregationis regularis obseruantiæ prouinciæ Hispaniæ, qui nunc sunt & pro tempore erunt, prætextu bullæ cruciatæ, aut cuiusuis alterius facultatis eis & cuiuslibet earum per sedem apostolicam seu eius legatos sub quibusuis verborum formis concessa, & quæ forsitan concedi contigerit in futurum alium quã priorẽ vel subpriorẽ suum, aut aliquẽ ab eodem priorẽ vel subpriorẽ, ex eis deputatis pro tempore confessoribus in suum confessorẽ eligere nequeant. B. ffo. 264. conce. 683.

ALEXANDER. 6. concessit generali & prouincialibus ac custodibus ordinis minorum de obseruantia, vt locis in quibus fratres conuenticiales vel de obseruantia dicti ordinis cõmodè haberi non possunt fratribus & sororibus tertij ordinis vbicunque vltra montes comorantibus (de consilio aliquorũ fratrum) confessores p̄biteros seculares vel aliorũ ordinũ regulares honestos deputare valeant, quibus cõfiteri, & ab eis quæcũq; ecclesiastica sacramenta recipere possint. B. fo. 39. Et ffo. 123. conce. 269.

Aduerte quod in fauorem confessorum simplicium habetur quædam notabilis concessio supra in dictione Absolutio ordinaria quoad fratres post. §. 23. *Pro confesso. simplicibus.*

Sequuntur aliqua spectantia ad fratres confessores in terris infidelium existentes.

GREGORIUS. 9. concessit fratribus minoribus ad partes infidelium, seu ibidem existentibus, vt in terris illis sit eis licitum communicare cum excom-

CONFIRMATIO PRÆLATORVM

municatis in his quæ ad salutem animarum pertinent, Quibus etiam (dum modo sint latini, & apostolicæ sedis obediant) fratres prædicti qui fuerint præbiteri valeant (congrua satisfactione præmissa) secundum formam ecclesiæ absolutionis beneficium impartiri. b. fo. 20. Et ffo. 22. conce. 3.

9 *Absolutio.* Idem Gregorius concessit prædictis fratribus ad terras infidelium proficiscentibus, vs eos qui per apostasiam, aut scisma, vel hæresim à fide recesserunt & inter saracenos habitant possunt absolvere ac reconciliari per gratiam penitentiarum salutaris, si ad obedienciam ecclesiæ Romanæ voluerint redire. b. fo. 20. Et ffo. 22. conce. 24.

CONFIRMATIO PRÆLATORVM.

1 *Generalis minister.* CLEMENS. 4. statuit quod generales ministri fratrum mi. statim postquam electi fuerint secundum regulam & constitutiones ordinis sine effecti, hoc est quod pro confirmatis habeatur. B. fo. 56. Et ffo. 139. cõc. 307.

Collector. Circa confirmationem vicariorum tam generalium quam provincialium fuerunt nonnulla ordinata per aliquos summos pontifices, quæ quia iam non deseruiunt omissa sunt.

2 *Ministri provin.* CLEMENS. 5. in declaratione regulæ fratrum min. statuit quod confirmatio electionis ministri provincialis prædictorum fratrum pertineat ad ministrum generale, prout habetur latius infra in dictione Electio. §. 7.

3 *Magister gene.* LEO. 10. statuit quod generales magistri fratrum min. conuentualium teneantur petere confirmationem à ministro generali eiusdem totius ordinis, quemadmodum vicarij generales olim de familia vel de obseruantia petere tenebantur antea à ministro generali conuentualium. B. ffo. 32. conce. 105.

4 *Magistri provin.* Idem Leo statuit quod magistri provinciales prædicti ordinis in singulis provinciis teneantur petere confirmationem à ministris provincialibus regularis obseruantiarum eo modo quo vicarij provinciales olim de familia nuncupati antea petere tenebantur à ministris conuentualibus. B. ffo. 32. conce. 106.

CONSERVATORES ORDINIS

CONSECRARE RES ECCLESIASTICAS.

Circa consecrationem altarium quid concessum sit à sede apostolica dictum est supra in dictione Altare. Et similiter ea quæ pertinent ad consecrationem ecclesiarum & aliarum rerum ecclesiasticarum habetur supra in dictione Benedicere, quia commixtum cum atinentibus ad benedictionem concessa sunt idem require ibi. §. 3. ac. 5. & 6 & 11. & 12. ac 13. Vide etiam in dictione ecclesiæ fratrum. §. 5. *Collector.*

CONSERVATORES ORDINIS.

SIXTUS. 4. mandauit quibuslibet in dignitate ecclesiastica constitutis & metropolitanæ vel alterius cathedralis ecclesiæ canonicis per vniuersum orbem qui per guardianos & fratres ordinis mi. seu syndicos Romanæ ecclesiæ prædicto ordini deputatos requisiti fuerint, quatenus per se vel alium seu alios ubi & quando opus fuerit solenniter publicent eorum priuilegia, & eisdem ac illorum domibus & professoribus efficacis defensionis præsidio assistentes faciant eos pacifica possessione priuilegiorum & concessionum huiusmodi gaudere non permittentes per quoscumque indebite molestari & c. B. fo. 61. Et ffo. 145. conce. 356. ubi ad longum ponitur potestas conservatorum & modus quem obseruare debent. Et similiter habetur quo ad fratres carmelitas. ffo. 189. cõc. 484. Et quoad prædicatores. ffo. 242. conce. 588. Et quoad Augustinensibus. ffo. 251. conce. 640. *Priuilegia*

IVLIVS. 2. statuit ut quæcumque persona seu personæ alias de iure capaces pro parte fratrum min. requisita (nisi legitimo impedimento detentæ fuerint) iurisdictionem & conseruationem eorundem fratrum vigore priuilegiorum suorum sub excommunicationis pena suscipere teneantur. B. fo. 43. Et fo. 126. conce. 280. *Pro omni bus fratri. mendic.*

Aduertendum est quod virtute huius concessionis Inlij & alterius antepositæ Sixti iam fratres non sunt stricti ad certos & determinatos conseruatores, sicut *Collector.*

CONVENIRI IN IUDICIO

Olim quando queilibet natio seu prouincia habebat per bullā particularē duos vel tres conseruatores determinatos sub nomine dignitatis, ita q̄ illa p̄uisiones possunt hodie lacerari & cōburi tanquā superflua, ex quo per præfatas concessiones Sixti & Iulij possunt illos cōseruatores seu quoslibet alios assumere. Et idem est de conseruatoribus particularibus quos aliqui fratres minus docti procurant sæpe pro negoriis superuenientibus, quia sc̄ est superflua huiusmodi procuratio, cū conseruatoria maris magni sit perpetua & vniuersalis.

3
Conciliū.
Restrictio.

LEO. 10. in concilio Lateran. statuit, vt conseruatores fratrum p̄ tēpore à sede apostolica deputandi doctrina & probitate sint præstantes, & in ecclesiastica dignitate constituti esse debeant. Et voluit vt corā eis per cosdē fratres quibus dati fuerint, vltra duas dienas à loco suæ solitæ habitationis nullus trahi possit, priuilegiis super hoc alias eis concessis nullatenus suffragantibus. B. ffo. 26. conce. 83.

4
Confessio.

Idem Leo habita informatione quod in aliquibus partibus multa grauamina inferebantur fratribus mendicantibus ab ecclesiasticis personis, specialiter asserendo quod confessi fratribus debite præsentatis tenebantur iterum eadem peccata confiteri suis curatis, & quod sacramenta Eucharistiæ & extremæ vnctionis non poterant à fratribus ministrari illis, quibus sine causa dicti curati recusabant huiusmodi sacramenta administrare ac quod Christi fideles audientes Missas diebus Dominicis & festiuis in ecclesiis fratrum non satisfaciebant præcepto ecclesiæ, & alia multa consimilia, dedit conseruatores omnes ecclesiarum prælatos districtè eis præcipiendo, vt quandocumque requisiti fuerint à fratribus prædictis, non permittant eos molestari aut grauari, sed contra tales molestatores procedant per cēsuras ecclesiasticas & alia iuris remedia. B. ffo. 47. conce. 142.

Sacra.
Missas.

CONVENIRI IN IUDICIO.

INNOCENTIVS. 4. concessit vt fratres minores nequeant conueniri in iudicio, etiam per literas apo-

CONVENTIONES.

stolicas, quæ de huiusmodi indulto & prædicto ordine mentionem non fecerunt B. fo. 25. Et ffo. 109. cōc. 235.

2
Legatis.

CLEMENS. 4. concessit & statuit, quod per literas apostolicæ sedis, aut legatorum seu delegatorū ipsius cōueniri à quoquā prædicti fratres min. minime valeāt. B. fo. 57. Et ffo. 140. cōc. 321. Vide circa hoc infra. S. 4.

3

Idem Clemens concessit quod fratres min. nec ratione delicti, aut contractus, seu rei, de qua contra ipsos fratres ageretur, possint coram locorum ordinariis cōueniri, nec illi quo ad hoc suam in ipsos iurisdictionem exercere, decernens irritum & inane quicquid secus factum vel attentatū fuerit. B. fo. 59. Et ffo. 142. cōc. 342.

4
Diocesa.
ni.

SIXTUS. 4. statuit ne locorum diocessani, aut alij ordinarij, seu alij quicumque in personas aut loca fratrum prædicatorum contra præfati Clementis ordinationem suprapositam sibi quamcunque iurisdictionem aut superioritatē vendicare præsumant. Ac districtè inhibuit, ne quispiam absque sedis apostolicæ speciali cōmissione, aut autoritate in personas domos & loca dicti ordinis (vt pote prorsus exempta) aliquas censuras vel sententias specialiter vel generaliter promulgare audeat & c. B. fo. 60. Et ffo. 144. conce. 347.

Collector.
Pro omni
bus mendi
canti.

De hoc habetur etiam latè in mari magno Carmelitarum. ffo. 161. conce. 384. Et ffo. 187. conce. 479. Et in mari magno prædicatorum. ffo. 139. conce. 570. Et in mari magno Augustinensium. ffo. 248. conce. 620.

CONVENTIONES.

ALEXANDER. 4. irritauit ac nullius existere firmitatis decreuit omnes conuentiones obligationes compositiones & pacta quæ fratres min. (etiam si sint Guardiani vel custodes) fecerint contra prædicti ordinis statuta vel consuetudines absque generalis vel ministrorum prouincialium licentia & assensu. b. fo. 27. Et ffo. 26. conce. 17.

x
Custodes
Guardia.
ni.

2

HONORIUS. 4. decreuit irrita & inania pacta quæcunque, quæ fratres minores (etiam si sint ministri pro-

Ministri
prouin.

CONVENTIONES SEV

nunciales) in receptionibus locorum & domoꝝ eiusdē ordinis cum Prælatiſ rectoribus & clericis eccleſiarum in quarum territorio domus & loca prædicta conſiſtunt (ſi abſque licentia generalis miniſtri vel capituli etiam generalis) inire præſumpſerint in præiudiciũ dicti ordinis. B. fo. 48. Et ffo. 132. conce. 297.

3
Capitulu generale vel provin ciale.
L. E. O. 10. in concilio Lateranenſi ſtatuit, quod pacta & conventiones inter fratres & prælatos accuratos pro tempore inita valeant, niſi per ſubſecutu capitulum proximũ generale vel provinciale reſurata & per eos reſuratio huiusmodi intimata debito tempore fuerit. B. ffo. 26. conce. 75.

CONVENTVALES FRATRES.

Collector. Omiſſis quã plurimis quæ de fratribus minoribus conventualibus fuerunt ſtatuta & ordinata per multos ſummos pontifices præſertim poſtquã per conciliũ Conſtantiense fuerunt ſegregati ab eis fratres eiꝝ ordinis regularis obſervantiæ uſque ad vltimu capitulu generaliffimum Romæ celebratum tẽpore Leonis decimi, ubi tranſlatum fuit officiũ miniſteriatuſ & omniſ præeminentia ordinis ad fratres minores obſervan. ſolu ponẽtur in hoc compendio ea quæ in prædicto capitulo generaliffimo per præfatum Leonẽ decimu fuerunt quo ad huiusmodi conventuales ordinata, nam ſerẽ omnia alia antiquituſ circa illos ſtatuta iam ſunt ſuperuacua, exceptiſ duabuſ conſeſſionibuſ quæ habentur ſupra in dictione Apoſtata. §. 15. & 16.

1
Licentia-re fratres. Capitulu provinciale.
L. E. O. 10. ſtatuit in bulla vnionis quod de cætero nul luſ frater reformatuſ poſſit per quemcunque prælatu ordinis (etiam miniſtru generalem) mitti ad morandum ad aliquem conventu non reformatu aut pro reformato non habitũ. ſ. conventualiu, excepto quod ſi capituli� provincialibu� videbitur minus malum aliquem fratrem licentiare ad nondum reformatoſ quã ipſum cum reformatiſ retinere, tali caſu poſ ſint prælati mittere fratrem ſeu fratres reformatoſ ad

CLAVSTRALES FRATRES

56

nondum reformatoſ. Et inhiuit ſub pena excoꝛcacioniſ lata ſententiæ omniſuſ & ſinguliſ conventualiu ſecundu privilegia viuentiũ prælatiſ ac ſubdituſ, ne aliquẽ ex præſatiſ reformatiſ (niſi modo prædicto) recipere audeant. Similiter & dictiſ reformatiſ fratribuſ ſub eadẽ pena prohibuit, ne ab obedientia ſuoru miniſtroruſ vllatenuſ quam modo prædicto recedant. B. ffo. 30. conce. 100.

Collector. Aduerte circa prædicta de licentiandiſ ſeu mittendiſ aliquibuſ fratribuſ de obſervantia ad conventuales, & licet hũc concedatur vel potiũſ permittatur, non tamen eſt tutũ ſic facere (prout in capitulo generali Meclinien ſi) ubi fuit electuſ Reuerenduſ Pater claræ memoriæ Oliuariuſ Maillarduſ determinatuſ eſt ſubſequentibuſ verbuſ.

Statutum ca. gene.
Declaratur quod fratres familiæ obſer. nõ poſſunt ſalua cõſciẽtia & quantũcunque diſcoli fuerint licentiati vt conventualibuſ ſe ſubiſciant (etiã ſi in obſervantia ſtare noluerint) ſed à ſuiſ inſolentiſ coerceantur peniſ debitiſ uſque ad carceres. Profeſſi autẽ ſub conventualibuſ & poſtea nobiſ adiuncti cum à ſuiſ inſolentiſ reſiſcere noluerint & licentiam poſtulauerint licentiaru poſſunt, dummodo in obſervantia ſub conventualibuſ prædictiſ ſtare voluerint, aliaſ non habetur hoc ſtatutuſ. fo. 228. tractatu. 3. Et ffo. 247. tractatu. 2.

2
Reforma- tio. Excoꝛcacionio.
Idem Leo præcepit generali & provincialibuſ miniſtriſ ſub excoꝛcacioniſ lata ſententiæ pena, ne directẽ vel indirectẽ procurent malitioſe quod domuſ & loca fratruſ conventualiu ſeu monaſteria monialiu curæ magiſtriſ generaliuſ conventualiũ huiusmodi ſubiecta eiſ quoquomodo auferantur decernens quod quicquid in contrariuſ attentatuſ fuerit ſit eo ipſo irrituſ & inane. B. ffo. 32. conce. 108.

3
Idem Leo ſtatuit quod nulla domuſ ſeu conventuſ fratruſ minoruſ conventualiu poſſit tranſferri ad obedientiam fratruſ obſervantiæ in qua fuerint minus quam decem fratres, ſed ſi fuerint pluſ. ſ. à decem uſque ad viginti non poſſit etiam tranſferri niſi treſ parteſ fratruſ talis domuſ conſenſerint. Si autem fuerint

CONVENTVALES SEV

à viginti & supra vsque ad quemcunque numerum, ne-
queant etiam reformari nisi duæ partes prædictorum
fratru consentiant. Et voluit quod in quocunque præfa-
toru duoru casu minister generalis & prouinciales pos-
sint (quacunque conditione nõ obstante) domos fratru
conuentualium & illarum fratres huiusmodi libere &
licite recipere. B. ffo. 32. conce. 110.

4
Licentia. Idem Leo concessit singulis fratribus conuentuali-
bus ad generalem & prouinciales ministros transire vo-
lentibus, vt ab eorum superiore prius petira licet non
obtentis licentia liberam transeundi licentiam & facul-
tatem. B. ffo. 32. conce. 111.

5
*Reforma-
tio fratru
conuentua-
lium.* Idem Leo statuit, quod illi ex fratribus conuentuali-
bus qui vitam reformatam sub generali seu prouincia-
lium magistrorum cura ducere voluerint sub eorum
regimine permanere possint, dummodo aliquo signo
notabili distinctiuo distinguantur & discernantur ab
obseruantibus qui vitam regularem sub generali seu
prouincialibus ministris ducunt, prout generalis mi-
nister & magister inter se conuenerint. B. ffo. 32. con-
ce. 112.

6
*Processio-
nes.* Idem Leo statuit qualiter fratres min. conuentua-
les se debeant habere cum fratribus obseruan. eiusdem
ordinis in processionibus & aliis locis publicis, prout
habere infra in dictione Processiones. §. 3. & 4.

7
*Prohibi-
tio.
Excom-
nicatio.* Idem Leo motu proprio mandauit in virtute sanctæ
obedienciæ ac sub excommunicationis lætæ sententiæ
& priuationis officiorum penis ipso facto incurrendis
generali & prouincialibus magistris prædictorum fra-
trum conuentualium, quatenus dictos subditos suos
moneant & compellant ne prædicent aut disputent vel
maledica verba iactare præsumant contra decreta &
ordinata per ipsummet Leonem in capitulo generalis-
simo Romæ vltimo celebrato. s. in bullis vnionis & cõ-
cordiæ. B. ffo. 35. conce. 120.

8
Idem Leo præcepit vniuersis & singulis patriarchis
archiepiscopis & episcopis in virtute sanctæ obedienciæ
ac sub pena interdicti ingressus ecclesiæ ac suspensionis
à diuinis, inferioribus verò prælatis sub excommunica-
tionis

CLAVSTRALES FRATRES.

tionis lætæ sententiæ penis ipso facto incurrendis à qui-
bus non nisi per Romanum pontificem (præterquam
in mortis articulo) possint absolui, vt quoties à fratribus
regularis obseruantia requisiti fuerint, moneant per
eorum literas patentes prædictos fratres conuentuales
sub pena amissionis priuilegiarum eis per dictam bul-
lam concordia concessorum, vt prædictam bullam cõ-
cordiæ ac omnia & singula in ea contenta cum effectu
obseruent, & vt in euentum in quem eis confiterit eos
contrauenisse declarent eos penam priuationis huius-
modi incurrisse. Ac ex tunc fratres ipsos conuentuales
omnimodè subiectioni, correctioni & obedienciæ ge-
neralis & prouincialium ministrorum in suis prouin-
ciis respectiue perpetuò (iuxta formam literarum capi-
tuli generalissimi) subiectos esse, inhibendo tam gene-
rali quam prouincialibus magistris, ne de dictis fratri-
bus conuentualibus vel eorum domibus & locis vlla-
tenus (nisi quantum à ministris generali & prouinciali-
bus illis fuerit concessum) se intromittant vilo modo.
Qui quidem ministri generalis & prouinciales ad om-
nimodam dictorum conuentualium reformationem
etiam per fauores regum & principum & communi-
tatum insudare teneantur, bonis tamen immobilibus
dictorum conuentuum per generalem & prouinciales mi-
nistros reformatandorum pro vna quarta ecclesiæ cathedra-
li seu diocesi in qua dicti conuentus siti fuerint pro
duabus verò in expeditionem cruciatæ contra infideles
pro reliqua autem quarta partibus in reparationem di-
ctorum conuentuum (ipso facto quo ad obedienciam
dictorum ministrorum reducti fuerint) per eos applica-
tis. B. ffo. 39. conce. 127.

Vide aliquid tangens conuentuales fratres infra in
dictione Eleemosynas. §. 5. & 9. s. qualiter eis prohibiti
sint ne petant eleemosynas sub nomine obseruantium.

Vide etiam qualiter fratres conuentuales possint puniri
à fratribus obseruantibus. j. in dictione Correctio. §. 11.

Item qualiter fratres conuentuales qui prius fue-
runt de obseruantia nequeant succedere suis propin-
quis, vide infra in dictione Heredes. §. 5. & 6.

*Excom-
nicatio.
aliorum
requirit
Concordia*

*in simi-
litudi-
ne*

*Reforma-
tio
Bona im-
mobilia*

Collectio

CORRECTIO FRATRUM.

INNOCENTIVS. 4. statuit seu concessit, vt vniuersos fratres minores, qui morantur in obsequiis aliquorum (illis duntaxat exceptis, qui fuerint ad legatorum sedis apostolicæ seruitia deputati) possint & valeant generalis dicti ordinis liberè visitare, corrigere, & amouere, ac alios pro eis substituere, prout secundum deum viderit expedire, non obstantibus literis seu indultis sedis apostolicæ quibuscunque. B. fo. 29. Et ffo. 113. conce. 245.

ALEXANDER. 4. concessit, quod si aliqui fratres minores assignati fuerint à sede apostolica Archiepiscopis vel Episcopis, possint ministri & eorum vicarij eos corrigere, & ad ordinem reuocare. Et quod non teneantur prelati ordinis aliquos fratres assignare prædictis Episcopis seu Archiepiscopis virtute quatumcumque litterarum apostolicarum non facientium expressam mentionem de istis. b. fo. 24.

CLEMENS. 4. statuit quod generalis & prouinciales ministri & eorum vicarij illos ex fratribus minoribus de quibus auctoritate litterarum sedis apostolicæ vel legatorum ipsius, Archiepiscopis vel Episcopis, & alijs quibuscunque prouisum fuerit, corrigere possint, ac etiã (non obstante contradictione aliqua) eos ad ordinem suum reuocare. Et quod nec per literas eiusdem sedis, aut legatorum ipsius aliquos de fratribus prædictis teneantur prelati ordinis Archiepiscopis & Episcopis, aut alijs personis in socios deputare, nisi dictæ litteræ de indulto huiusmodi & ordinatione expressam facerent mentionem, ac alias id honestati ordinis & saluti illorum viderint expedire. B. fo. 57. & ffo. 151. conce. 324.

Idem habetur in mari magno Carmelitarum. ffo. 185. conce. 467. Et in mari magno prædicatorum. ffo. 237. conce. 552.

Idem Clemens statuit qualiter generalis & prouinciales ministri possint, & debeant corrigere fratres apostatas, vt habetur. §. in dictione Apostata. §. 8. & 9.

GREGORIUS. 11. statuit qualiter omnes & singuli fratres ordinum mendicantium, qui fuerint capellani

Ministri prouin.

Generalis & prouin. ministri.

Collector.

De apostatis.

5

CORRECTIO FRATRUM.

sedis apostolicæ possint corrigi per superiores dictorum ordinum, prout habetur in dictione excepti fratres §. 2. vide ibi.

BONIFACIUS. 8. concessit, vt prelati ordinis mi. ad correctiones & punitiones fratrum eiusdem ordinis delinquentium infligendas, ad quos eodem spectare noscuntur (rimulis & apicibus iuris postpositis) libere procedere valeant secundum consuetudines approbatas, & generalia statuta ipsius ordinis facta & facienda. Ac insuper voluit non licere prædictis fratribus ab eisdem correctionibus & punitionibus aliquatenus appellare, præuia tamen in hoc deliberatione, ac maturitate debita obseruatis. B. fo. 125. Et ffo. 202. conce. 499.

Idem Bonifacius statuit qualiter fratres minores apostatas debeant corrigi, vt habetur supra in dictione Apostata. §. 13.

EVGENIUS. 4. & Pius. 2. ordinauerunt aliqua circa correctiones fratrum minorum, tam conuentualium quàm obseruantium, prout positum est in dictione Apostata. §. 152. Et quo ad Carmelitanos. §. 16. vbi. §.

NICOLAUS. 5. concessit ministro generali pro tempore existenti, quod omnes & singulos fratres siue in monasteriis monialium, siue in alijs domibus, conuentibus, hæremitorijs, & locis dicti ordinis commorantes, etiam ab obedientia, visitatione, & correctione dicti ministri per specialia sedis indulta se exemptos esse (præter regulæ & statutorum dicti ordinis formam) prætendentes, non obstantibus quibuscunque priuilegijs, exemptionibus indultis, & literis apostolicis eorumque monasterijs, siue domibus, conuentibus, locis præfatis & hæremitorijs per sedem apostolicam in genere vel in specie concessis, de quibus in his litteris habenda esset mentio specialis, possint iuxta constitutiones & regularia instituta antiqua dicti ordinis corrigere, visitare, punire, & emendare, ac in criminibus grauioribus, si res ipsa exegerit (cum moderamine tantè) torturæ subijcere possit & valeat dictus minister generalis. b. ffo. 47. conce. 50.

6 Prelati.

7 Appellati.

7

8

9 Generalis minister.

Exempti fratres.

Torquere fratres.

CORRECTIO FRATRVM.

SIXTVS. 4. statuit in bulla aurea, quod magister generalis prædicatorum & minister generalis fratrum min. possint gesta per fratres suorum ordinum respectiue, qui sunt inquisitores hæreticæ prauitatis examinare, & quærelas contra illos propositas audire, ac super illis quæram eis iustum & æquum videbitur statuere & ordinare. Et si eos in aliquo deliquisse inuenerint, illos iuxta excessum exigentiam, etiam per eorum ab officio amotionem ac alias corrigere & punire. B. fo. 66. Et ffo. 149. conce. 366.

II INNOCENTIVS. 8. concessit vicario generali fratrum ordinis prædicatorum de obseruantia congregationis provincie Hispaniæ quod correctio fratrum dictæ congregationis vndecumque ad terminos præsentium conuentuum reformatorum venientium iuxta constitutiones dicti ordinis fieri debeat, & ad eosdem præsentibus pertineat, Non obstantibus quibuscunque priuilegiis indultis & literis apostolicis scholastico & vniuersitati Salamantiniæ ac quibuscunque vniuersitatibus per sedem apostolicam concessis, quæ aduersus præsentibus noluit in aliquo suffragari posse, dummodo propter correctiones huiusmodi faciendas studium fratrum corrigendorum non impediatur. b. ffo. 76. conce. 194.

Colleta. Nota. Hæc concessio deseruit etiam fratribus minoribus partium Hispaniarum, vt virtute communicationis priuilegiatorum de qua supra in dictione Communicatio priuileg. §. 10. possint similiter corrigere fratres eiusdem ordinis, præsertim Salamantiniæ & compluti, vbi causa studij sunt fratres conuentuales.

12 Excōmunicatio. **ALEXANDER. 6.** concessit quod non obstante capitulo vniuersitatis de sententia excommunicationis prælati nostri, possint percutere per alium (causa correctionis) & non cogantur cum propria persona, etiam si necessitas non vrgeat. o. ffo. 70. conce. 375. Et ffo. 99. conce. 359.

13 LEO. 10. concessit idem quod Alexander præfatus, & adhuc clarius. s. vt quando aliquem fratrem causa correctionis vel absolutionis oportet verberare possint prælati ordinis mi. de obseruantia & eorum commissarij

CORPORALIA.

manu vicarij vel cuiusuis alterius fratris subditi eum verberare seu disciplinare, non obstante capitulo Vniuersitatis de senten. excommu. o. ffo. 93. conce. 292.

CORPORALIA.

CAIXTVS. 3. concessit quod fratres minores laici possint tangere & lauare corporalia. o. ffo. 101. conce. 398.

Vide aliam concess. præfati Calixti in dictione Ornamenta ecclesiastica. §. 3. **Collector.**

SIXTVS. 4. concessit quod omnes fratres clerici & laici possint tangere sine scrupulo conscientie calices & corporalia & alia paramenta cum reuerentia tamen. o. ffo. 97. conce. 363. **Frates laici.**

Idem Sixtus concessit omnibus monialibus sanctæ Claræ ac sororibus tertij ordinis curæ fratrum mi. commissis quod possint tangere & lauare sacros panes exceptis corporalibus. Et postmodum idem Sixtus concessit, vt omnes sorores supra scriptæ sub clausura & congregatione viuentes etiã corporalia & purificatoria tangere possint, dummodo steterint lota à fratribus. o. fo. 62. Et ffo. 76. conce. 98. Et ffo. 95. conce. 318. **Pro monialibus.**

Qualiter prælati ordinis mi. quandoq; aliqui alij fratres possint, benedicere corporalia vide supra in dictione Benedicere. §. 1. & 7. & 8. & 11. **Collector.**

C R E D O.

SIXTVS. 4. concessit quod fratres min. possint dicere credo in solennitatibus sanctorum sui ordinis & sanctæ Claræ. o. fo. 63. Et no. 66. cõc. 118. Et ffo. 96. cõc. 329. **Pro sanctis ordinis.**

Idem Sixtus concessit, quod prædicti fratres possint dicere credo in octaua beati Francisci. o. fo. 63. Et ffo. 68. conce. 133. Et ffo. 200. conce. 180. **2**

Attamen vtum hæc concessio debeat intelligi tantum de die octauo vel de omnibus diebus infra octauam dubium videtur, saluo tamen meliori iudicio posset dici quod de omnibus diebus infra octauam intelligen- **Collector.**

CRIDO. CRUCIATA.

da sit, nam non reperitur quod aliquando secundum vsum Romanum dicatur credo in die octavo alicuius festiuitatis ratione eiusdem festiuitatis, & quod non dicatur in alijs diebus infra octauam.

CRUCIATA.

I *Ministri generalis. & prouin.* **C** L I M E N S. 4. statuit quod fratres mi. qui ad prædicandum crucem, seu cruciatam, seu ad alia huiusmodi negocia fuerint à sede apostolica deputati, possit generalis minister remouere, seu reuocare & penitus transferre. ipsique quod supersedeant iniungere, aliosque substituere cum expedire viderit, & in eos si contra venerint, censurâ ecclesiasticam exercere. Ac quod, quilibet minister prouincialis, vel eius vicarius eiusdem ordinis, ipsum possit in sua prouincia circa fratres suos, quibus ab eadem sede similia contigerit committi, non obstantibus aliquibus litteris vel Indultis apostolicis, quæ de hoc non fecerint mentionem. B. fo. 57. Et ffo. 141. conce. 326.

2 *Absolutio.* **I** N N O C E N T I V S. 8. declarauit fratres mino. non posse nec debere eligere confessores virtute bullæ cruciatæ &c. vt habetur late supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 12.

3 *Absolutio.* **L** E O. 10. prohibuit & declarauit, quod nullus fratrum mino. regularis obseruantia possit accipere bullas cruciatæ &c. vt supra est positum in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 17. & 38. vide ibi & nota bene.

4 *Cõtra commissarios cruciatæ. Excomunicatio.* **I** dem Leo motu proprio & ex certa scientia præcepit vniuersis & singulis cuiuscunque cruciatæ commissariis pro tempore existentibus, & alijs quibusuis personis quacunque etiam archiepiscopali & episcopali dignitate fulgentibus, in virtute sanctæ obedientia, ac episcopis & superioribus sub prohibitione ingressus ecclesiæ, alijs vero sub excommunicationis late sententiæ ac priuationis officiorum suorum & inhabilitatis ad illa & alia impostero obtinenda penis (ipso facto absque vteriori declaratione) incurrendis, ne de cæt

CRUCIATA.

ro perpetuis futuris temporibus aliquos fratres ordinis min. de obser. extra eorum conuentus seu domos sine suorum superiorum & prælatorum expressa licentia extrahere, seu ad prædicandum cruciatam, aut quacunque alias indulgentias seu litteras apostolicas destinare, aut alterius facultatis prætextu molestare perturbare aut inquietare, seu à prædictis fratribus aliquid exigere, vel gratias facultates aut libertates seu indulgentias & peccatorum remissiones eis necnon monialibus sanctæ Claræ tam primæ quam secundæ regulæ, actertij ordinis beati Francisci sororibus sub obedientia prælatorum dicti ordinis minorum degentibus sine illorum licentia cõcedere aut impartiri. B. ffo. 48. conce. 144.

I dem Leo præcepit fratribus & monialibus ac sororibus præfatis, ne gratis indulgentiis libertatibus immunitatibus quæ in bullis cruciatæ, aut alijs consimilibus contineantur, quouis quæsito colore contra obedientiam ordinis prædicti, sine speciali licentia suorum prælatorum vilo modo vti (sub excommunicationis late sententiæ pena) præsumant. B. ffo. 48. conce. 144.

Aduertendum est circa prædicta, quod cum per bullas cruciatæ vel alias similes concedatur omnibus christi fidelibus confessionale perpetuum, vt de non reseruatis papæ possint toties quoties voluerint absolui per confessorem quemcunque ad libitum eligendum merito quærendum videretur, vtrum religiosi sine licentia suorum prælatorum possint prædictas bullas accipere, & concessionibus seu facultatibus in eis contentis vti.

Ad hoc autem prælati religiosorum & omnes zelû religionis habentes dicunt quod non & ratione assignant, Quia neque est nec esse debet intentio potestatis aliquid concedere vnde ordinis disciplina collabi contingat, præsertim cum prohibitum sit per litteras apostolicas & per regulas ac statuta religionum, ne fratres confiteri possint peccata sua personis extra suum ordinem sine licentia suorum prælatorum. Itē quia si hoc liceret fratribus, quodammodo eximerentur ab obedientia prælatorum

Pro monialibus & tertiariorum.

Prohibitio.

Excomunicatio.

Collector.

Questio.

Prima responsio.

CRUCIATA.

suorum confitendo peccata sua cui uellent. Eximerentur etiam a voto paupertatis procurando pecunias ad contribuendam pro huiusmodi bullis sine licentia, immo contra obedientiam praelatorum & contra suum uotum, in quo papa non licet dispensare, prout ad litteram dicit. c. Cum ad monasterium, de statu regni. Etiam ex his daretur occasio fractionis tertij uoti. scilicet castitatis, prout experti dicere possunt.

Attamen alij uolunt contrariam partem rationibus apparentibus munitam defendere, precipue quia aliquando in predictis bullis continetur quod illas possint accipere religiosi etiam sine licentia suorum praelatorum.

Ad questionem respondetur ultima, quod etiam si huiusmodi bullae in hoc non essent subrepticiae sicut sunt prout pontifices postea declarant dicentes nunquam talem intentionem habuisse, cum non solum generaliter sed nec alicui in particulari talia concederentur, uidelicet quod aliquis spreta regulari disciplina & pauperis uoto quaereret pecunias ad contribuendum & accipiendum predictas bullas absque particulari necessitate pro qua non esset ordini concessa facultas, adhuc non possent per ipsas absolui sine licentia suorum praelatorum, cum non possint dicere quod hoc ibi expresse fratribus concedatur. Et propterea praelati ad obuiandum malitiis & proteruitatibus aliquorum, statim cum talis cruciata vel similes bullae publicantur recurrunt ad pontificem, ut delectet religiosos uti predictis non posse sine licentia praelatorum. Et ita factum fuit tempore Sixti. 4. Innocentij. 8. Alexandri. 6. Iulij. 2. Et Leonis. 10. prout in libris ordinis patet. Et adhuc aliqui predictorum pontificum dixerunt expresse, quod nunquam habuerunt intentionem quod fratres sine licentia praelatorum accipere possent predictas bullas, & minus quod ipsis uerentur. Quinimmo imposuerunt censuras religiosis maribus & feminis ne talibus uerentur, sicut fecit Leo. 10. ubi patet supra. §. 5. Et in tantum est hoc uerum quo ad fratres minores. quod licet alij religiosi (forte de licentia suorum praelatorum) possint predictas bullas accipere & eleemosinam pro ipsis accipiendis procu-

Secunda res
ponso.

Ultima
responso.

Confirmatio
responso suae
praescriptae.

CUSTODES.

61

rare fratres tamen minores, cum sit eis strictissime sub precepto prohibitu, ne pecunias vel denarios recipiant aut percipiant, nisi pro ueris & certis necessitatibus, nisi sibi occurreret aliqua talis necessitas, cui subleuanda non sufficeret priuilegia ordinis, nullo modo ualeret nec licentia praelatorum sufficeret, ut possent procurare pecuniam ad accipiendam bullam. Et ita declarauit Leo. 10. O. ffo. 60. conce. 178. dicens, quod in casu talis necessitatis de licentia prouincialium & custodum possint fratres accipere dictas bullas, Qui quidem prouincialis & custos debet examinare predictam necessitatem an sit talis quod in ipsa possit dispensari. Nam licet solum regula concedat facultatem quaerendi pecuniam pro fratribus induendis & infirmis curandis &c. satis infirmus est qui habet animae aegritudinem non possibilem aliter curari quam per bullam. Non tamen propterea negatur, quin pontifex possit bene informatus concedere alicui religioso, ut confiteretur cui uellet, tamen dico quod per generalem concessionem nunquam hoc intendit facere, cum uelit conseruare religionem & non destruer. Et si dubitas de hoc dico tibi quod hoc sufficit ut accipias partem securiore, prout dicit glo. in capitulo unico. de scrutinio & ordine faciendo &c. iuuenis de sponsalibus. Et ideo non committas te periculo in his praesertim quae animam tangunt.

CUSTODES.

CLEMENS. 4. statuit in mari magno, quod custodes & guardiani qui secundum statuta ordinis fratrum minores aliter quam per electionem instituuntur post ipsam institutionem seu prouisionem de ipsis factam curam animarum fratrum sibi subditorum ipsius ordinis habeant, ipsosque ligare ac soluere possint iuxta ipsius ordinis instituta. B. fo. 56. Et ffo. 139. conce. 309.

Circa praefatam concessionem uide supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres post. §. 3.

NICOLAUS. 4. statuit & declarauit, ut cum electio generalis ministri fuerit facienda custodes uniuscuius-

Collector.

D A R E.

que provincia vnum ex seipſis conſtituant, ac ei ſuas vices committant, ipſumque ad locum in quo electio eadem fuerit celebranda tranſmittant. Et quod is qui ſic ab ipſis cuſtodibus conſtitutus exiterit vnam vocem dūtaxat pro ſe & eis omnibus habeat & intelligatur habere, ac pro vna voce tantummodo ab aliis admittatur. Hoc autem voluit ita obſervari, etiam ſi cuſtodes alicuius provincie ſint præſentes in huiusmodi generali capitulo, vbi electio generalis debeat celebrari. b. fo. 31. Et ffo. 32. conce. 31.

Collector. Aduerte quod huiusmodi ſtatutum iam vacat propter ſtatutum Leonis. 10. inferius annotatum.

3 L E O. 10. in bulla vniõnis ſtatuit, quod electio miniſtri generalis quæ ſecundum regulam à miniſtris provincialibus & cuſtodibus fieri debet liberè & abſque vilo ſcrupulo celebretur per provinciales & diſcretos fratrum de familia, ſeu de obſervantia, quos veros miniſtros eſſe ac diſcretos ipſorum ſimiliter veros eſſe cuſtodes declarauit. B. ffo. 29. conce. 94.

D A R E.

1 N I C O L A V S. 3. ſtatuit ſeu cõceſſit in declaratione regulæ quæ incipit, Exiit qui ſeminat &c. quod de rebus nobilibus vel parum valentibus liceat fratribus minoribus pietatis ſeu deuotionis intuitu vel pro alia honeſta & rationabili cauſa obtēta ſuper hoc prius ſuorum ſuperiorum licentia iuxta quod inter fratres in generali vel provincialibus capitulis tã de ipſis rebus vilibus ſeu parum valentibus & earum valore quam etiam de præfata licentia. f. à quibus & qualiter ſit habēda exiterit ordinatum intra & extra ordinem aliis elargiri. B. fo. 5. tracta. 2. Et ffo. 10. tracta. 2.

Paupias.

Pro rebus vilibus.

2 *Pauper. Ampli. conceſſi ſcrip.*

L E O. 10. ſupradictã cõceſſionē ampliando conceſſit, q̄ non ſolū generalis & provinciales ac cuſtodes in ſuis capitulis, ſed etiã ipſi ac eorū generales cõmiſſarij extra capitula poſſint arbitrari quæ res debeant viles & parui valoris reputari ad hoc vt res huiusmodi poſſint dari intra & extra ordinē & ſuis ſubditis ad dandū & recipiendū.

D E C I M A E.

dum licentiam concedere, prout eis ſecundum Deum videbitur expedire. O. ffo. 59. conce. 175.

Aduertendum quod in capitulo generali Meclinienſi *Collector.* facta eſt circa prædicta ſequens determinatio.

Item quod fratres nullo modo ſecundum intentionē *Statutum ca. gene.* regulæ aut declarationes ſummorum pontificū poſſint dare aliqua quantumcunque vilia aliis ſiue fratribus ſiue ſecularibus, nec recipere alia abſque licentia ſuorum prælatorū. Habetur hoc fo. 228. tractatu. 3. Et ffo. 246. in. 2. tractatu.

D E C I M A E.

C L E M E N S. 4. conceſſit fratribus mi. vt de hortis & virgultis ſuis nulli decimã teneantur exhibere, ac diſtrictè inhibuit ne quis ab eis de præmiſſis aliquid exigere vel extorquere præſumat. B. fo. 58. Et ffo. 141. conce. 334. Vide infra. §. 6. declarationem Sixti. 4. & ampliationem eiſdem.

Collector.

2 *Pro monia ſanctæ Clare.*

B O N I F A C I V S. 8. conceſſit vniuerſis & ſingulis abbatibus & conuentibus monialium incluſarum ſanctæ Clare, vt ad præſtationem decimarū de quibuſcunque poſſeſſionibus & omnibus aliis bonis quæ habuerint vel ad contribuendum in procuracionibus quorumlibet ordinariorum ac etiam legatorum & nunciorum ſedis apoſtolicæ & quibuſlibet taliis & collectis & ad exhibendum pedagia telonea & alias exactiones quibuſuis regibus & principibus ſeu aliis perſonis minimè teneantur, nec ad id compelli aliquãter valeant. B. fo. 38. Et ffo. 122. conce. 267.

De hoc vide amplius infra. §. 8. & 9.

Collector.

E V G E N I V S. 4. dedit pleniffimam exemptionem monialibus ſanctæ Clare, dicitque ibi inter alia, q̄ vult illas eſſe liberas ab omni decimarum ſubſidiorum, gannellarum & aliorum huiusmodi ſolutione & contributione. b. ffo. 41. conce. 46.

3 *Pro monia ſanctæ Clare.*

Idem Eugenius contulit aliam pleniffimam exemptionem à decimis &c. fratribus & monialibus ordinis prædicatorum inferendo bullam Martini 5. Et Bonifacii prædic.

4 *Pro fratribus & monialibus prædic.*

etij. 9. qui hoc idem prius fecerant. Sub nomine Martini habetur. b. ffo. 262. conce. 681. Et sub nomine Eugenij. B. ffo. 80. conce. 240.

Idem Eugenius concessit fratribus mino. obser. quod non teneantur facere conscientiam de decimis in confessionibus &c. prout habetur supra in dictione Absolutio quo ad seculares, 2. in §. 2.

6

SIXTUS. 4. extendens concessionem Clementis supra positam dicit sic in mari magno. Indultum verò eiusdem Clementis prædecessoris de decimis non soluendis ad quæcūq; bona dictorum fratrum, & quascunq; decimæ etiam quas vulgus papales appellat, & apostolica sedes pro christianæ fidei defensione aut aliis imminentibus per sæpe necessitatibus indicit, & quæcunq; alia onera motu proprio & ex certa sciētia extendimus decernentes ipsos fratres mi. (etiam si per quoscunq; exemptos & mendicantes solui mandarentur cum quibusvis derogatoriis & forrioribus clausulis) ad illarum solutionem non teneri, & ab illarum solutione cessando censuras & pœnas aliquas non incurrere, nisi præsentibus (nō per generales aut alias clausulas specialem mentionem importantes) sit alias derogatum specificè earum de verbo ad verbum inserto tenore. B. fo. 60. Et ffo. 143. conce. 347.

Exactiones.

Collector.

Idem habetur in mari magno Carmelitarū. ffo. 169. conce. 369. Et ffo. 183. conce. 450. Et additur fo. 96. Et ffo. 179. conce. 424. quod nec de datus vel pedagiis (etiā si per principes vel alios dominos temporales imponantur) aliquid soluere teneantur. Et idem in mari magno prædicatorum. ffo. 240. conce. 579.

7
pro moni-
sancte
Clare.

Idem Sixtus statuit & ordinavit ac concessit abbatibus conventibus & monialibus sanctæ Claræ, quod de quibuscunq; terris & possessionibus ad eas legitime pertinentibus & spectantibus quas etiam per alios quam eorundem monasteriorum seruitores & subditos excoli & cultivari faciunt decimas vel primitias (auctoritate tamen apostolica non impositas) quibusvis personis cuiusvis dignitatis gradus status ordinis vel conditionis fuerint soluere minimè teneantur. Nec ipsæ aut

ipsarum terrarum & possessionum coloni seu cultores ob solutionem decimarum primitiarum aut census huiusmodi per quempiam molestari possint, aut propterea contra eos procedi & pœnæ aliqua promulgari valeant. Ac insuper decrevit irritum & inane quicquid secus super his à quoquā quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingat attentari, Non obstantibus constitutionibus &c. B. fo. 35. Et ffo. 118. conce. 258.

LEO. 10. approbavit & innovavit quasdam litteras Alexandri. 6. qui latissime concesserat monialibus. Clara exemptionem à solutione decimarum &c. ut supra, ac insuper voluit ut prædictæ moniales & sorores tertij ordinis in congregatione sub cura & regimine fratrum minorum regularis observantiæ viventes ac illarum monasteria domus & loca quæcunq; quorum fructus redditus & proventus pro monialium & sororum ac aliarum personarum in illis pro tempore degentium commoda sustentatione non sufficiunt ad solutionem cuiusvis decimæ seu taxæ vel collectæ aut exactionis per sedem apostolicam vel eius legatos seu nuntios aut quoscunq; alios quavis auctoritate fungentes pro fidei tuitione seu expeditione contra turcas vel recuperatione terræ sanctæ aut quavis alia urgentissima causâ impositæ (etiam prætextu quarumvis censurarum & pœnarum ecclesiasticarum in litteris exactionis huiusmodi appositæ) cogi aut compelli nequeant, Et hoc voluit districtè observari sub pœna excommunicationis, quam contra facientes ipso facto incurrant, & à qua non nisi per romanum pontificem pro tempore existentem absolvi possint. Ac decrevit irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoratèr contigerit attentari. B. ffo. 48. conce. 143.

8
Pro moni-
alia f. Cla-
re & ter-
tiarum.

Excommu-
nicatio.

Idem Leo approbavit ac de novo concessit privilegium Eugenij. 4. & Sixti. 4. per quod moniales S. Claræ eximuntur plenissime à solutione decimarum suarum terrarum & possessionum etiam illarum quas per colonos faciunt cultivari ac etiam à gabellis & pe-

9
Pro moni-
alia sanctæ
Clare.

DECLARARE SEV DETERMINARE
dagiis vt supra positum est in. §. 3. & 8. Super quo etiã
dat cõseruatores omnes prælatos ecclesiasticos B. ffo.
44. conce. 140.

Idem Leo in cõcilio Lateranensi statuit, quod fratres
confessores teneantur hortari & monere (etiã sub one-
re conscientiarum suarũ) illos quorũ confessiones pro-
tẽpore audierint cuiuscunq; status & conditionis fue-
rint ad soluendum decimas siue aliam bonorũ suorum
seu fructuum quo tam in locis in quibus decimæ ipsæ
aut similia solui consueuerunt ipsiq; illas soluere re-
cõsantibus absolutionem denegare, & quod super hoc
requisiti, id populo etiã publicè prædicare & persua-
dere teneantur. B. ffo. 26. conce. 82.

DECLARARE ET DETERMINARE.

1
*De rebus
viliibus.*
NICOLAUS. 3. qualiter commiserit declarationẽ
reũ viliũ & parũ valoris ad hoc vt fratres mino-
res intra & extra ordinẽ possint illas dare & quomodo
Leo, 10. ampliãuit huiusmodi concessiõnẽ positũ est su-
pra in dictione Dare, §. 1. & 2. vide ibi.

2
*Cap. gene-
rale.
Ieiunium.*
EVGENIUS. 4. concessit capitulo generali fratrum m-
mino. facultatem ordinandi & declarandi in quibus lo-
cis & prouinciis fratres debeant ieiunia regulæ in cibis
quadragesimalibus obseruare, & in quibus debeant pa-
trum cõsuetudines imitari vel aliter se habere. B. fo. 28.
Et ffo. 112. concessiõne. 242.

3
*Pro fratr.
predica.
Priuilegia*
INNOCENTIUS. 8. concessit quod vicarius gene-
ralis ordinis prædicatorũ de obseruantia congregatio-
nis hispaniæ cum aliqua persona in dignitate ecclesiasti-
ca constituta & duobus aliis iurisconsultis habeant au-
toritatem & facultatem interpretandi dubia quæ oc-
currerint super gratiis & priuilegiis tam ordini, quam
congregationi prædictis concessis, & quod fratres dicte
congregationis secure possint stare declarationibus
per eõdem faciendis. o. ffo. 76. conce. 195. Et ffo. 101.
conce. 394.

4
Collector.
Vide circa prædicta in dictione Priuilegia, §. 11.
LEO. 10. concessit quod capitulũ generale duntaxat

DISPENSATIO.

habeat auctoritatem declarandi dubia quæ occurrerint *Officium*
circa diuini officij celebrationẽ. O. ffo. 59. conce. 176. *diuinum.*

Vide suprascriptam concessiõnem latius in dictione *5*
Officium diuinum. §. 19.

Idem Leo concessit quod in rebus dubiis & scrupulis *Scrupulo-*
conscientias fratrum mi. subditorũ tangentibus gene- *si fratres.*
ralis vel prouinciales seu custodes cũ consilio aliquorũ
patrum (si res magnæ importantiæ fuerint) possint
auctoritate suæ sanctitatis determinare in scrupulis &
rebus huiusmodi ac q; eorum determinationis subditi
secura conscientia possint & debeant stare. O. ffo. 59.
conce. 172.

Vide in sequenti concessiõne ampliãtionem præce- *Collector.*
dentis concessiõnis.

Idem Leo postea concessit quod omnes fratres qui *6*
sunt nimis scrupulosi possint in omnibus dubiis suam *Scrupulo-*
conscientiam tam gentibus secura conscientia stare *si fratres.*
determinationi sui guardiani vel cuiuscunq; alterius
prælati. o. ffo. 93. conce. 287.

7
Idem Leo ampliãuit concessiõnem Nicolai. 3. supra *De rebus*
positam §. 1. vt habetur latè in dictione Dare, §. 1. & 2. *vili.*

8
Idem Leo concessit vt generalis & quilibet prouin- *Oracula*
cialis in suis capitulis possint declarare vtum ab vsu *vine 70-*
alicuius concessiõnis viux vocis oraculo factæ debeant *65.*
fratres abstinere &c. vt habetur latè in dictione Oracu-
la, vide ibi & bene nota in §. 3.

De declarationibus ac determinationibus variis *Collector.*
factis à diuersis summis pontificibus tam super regulã
quam super multis aliis non fit hic mentio, quia nimis
longum & inuile foret omnia illa referre, & quia iuxta
diuersitatem materiarum super quibus factæ fuerunt
sub diuersis etiã ponuntur locis seu dictionibus huius
compendij.

DISPENSATIO.

Distinctio materiæ dispensationum.
Circa ea quæ in priuilegiis fratrum mendicantium *Collector.*
reperiuntur concessa quo ad materiam dispensationum

DISPENSATIO.

est aduertendum quod aliqua illorum attinent solum ad personas fratrum & alia ad personas secularium quando predictis fratribus confitentur. Attinentia ad fratres pro suis personis sunt in duplici differentia, nam quædam pertinent ad dispensationem faciendam in confessionibus, & hæc insimul cum concessionibus absolutionum pertinentibus ad eosdem fratres posita sunt supra in dictione, Absolutio quo ad fratres, ubique in marginibus reperta fuerit hæc dicitio Dispensatio. Alia vero quæ tangunt dispensationem quæ fieri potest extra confessionem sacramentalem ponuntur hic infra. §. 3. & 10. & 11. & 12. & 13. & 20. & 21. Aliqua autem quæ spectant ad moniales continentur infra. §. 6. & 19. Illa verò quæ pertinent ad personas seculares habentur supra in dictione, Absolutio quo ad seculares. 1. in. §. 19. Et in dictione Absolutio quo ad seculares. 2. in. §. 11. Et similiter habentur nonnulla hic infra. §. 1. & 2. & 16.

I **R**IGORIVS. 9. concessit fratribus minoribus in terris quorumcumque infidelium existentibus ut cum irregularibus possint dispensare in illis casibus in quibus solent legati sedis apostolicæ dispensare. b. ffo. 257. conce. 641.

2 **N**ICOLAUS. 4. concessit fratribus ordinis prædicatorum in terris infidelium existentibus, ut possint dispensare cum irregularibus partium illarum in casibus in quibus solent legati sedis apostolicæ, ac etiam cum clericis ipsarum partium patientibus defectum natalium, dummodo non sint de adulterio vel incestu aut de regularibus procreati. b. ffo. 262. conce. 680.

3 **C**LEMENS. 4. in mari magno fecit optimam concessionem circa dispensationem simul & absolutionem, quæ posita est supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 4. & 6.

4 **I**dem Clemens concessit quod fratres ordinis prædicatorum proferentes sine scripto sententiam excommunicationis suspensionis vel interdicti, & infra mensem celebrantes (non obstante constitutione hoc prohibente) possint à magistro generali & prioribus prouincialibus

*Infideles
Irregularitates.*

*Pro fratr.
prædicato.
Infideles
Irregularitates.*

*Pro fratr.
prædicato.*

DISPENSATIO.

69

uincialibus dicti ordinis dispensari imposta eis super hoc penitentia competenti. Et quod si præfati prælati, in huiusmodi casu exceßerint, possint à confessoribus per ipsos electis, eodem modo dispensari. b. ffo. 72. confessione. 188.

EUGENIVS. 4. fecit quandam eximiam concessionem circa dispensationem & absolutionem, quæ posita est etiam supra in dictione Absolutio extra ordinaria quo ad fratres. §. 2.

Idem Eugenius dispensauit cum monialibus sanctæ Claræ, ac tertij ordinis sub obedientia fratrum minorum regularis obseruantia existentibus, ut solummodo teneantur ad illa ieiunia, ad quæ fratres dicti ordinis obseruantes obligati sunt. Item super silentio perpetuo præfatis monialibus sanctæ Claræ in regula imposito concedit generali, & prouincialibus, ut cum consilio discretorum possint dispensare, ac similiter in quibuscunque aliis perpetuis. b. fo. 46. Et ffo. 42. conce. 47.

Idem Eugenius dispensauit cum barbitonsoribus, ubi est consuetudo in sabbatis & vigiliis de sero radere barbas. o. ffo. 101. conce. 400.

PIVS. 2. concessit, quod prælati ordinis mi. de obseruantia circa subditos suos possint condescendere, seu dispensare cum debilibus & infirmis in his quæ non sunt contraria regulæ, Et fuerunt expressi aliqui casus, ut de sotularibus in itinere, ac de æquitando, licet non sit arcta necessitas, vel infirmitas. o. fo. 62. Et ffo. 65. conce. 92. Et ffo. 100. conce. 382.

Aduertendum est circa huiusmodi concessionem quod est velut propositio seipsam falsificans, Nam primo dicit quod possit dispensari in his quæ non sunt contra regulam, & postea explicat aliqua quæ sunt manifestè contra regulam. Ponit enim exemplum in æquitatione & calciamentis &c. quæ sunt manifestè de obligatoriis, & propterea videtur quod debuit hic dici de his quæ non sunt contra tria substantialia vota. Vel intelligi non esse contra regulam, quando est necessitas talis quæ bono modo aliter fieri non potest.

SIXTVS. 4. dedit copiosam facultatem generali &

*Pro monialibus.
Ieiunium
Silentium*

Pro infirmis.

Collector.

Irregularitates.

DISPENSATIO.

provincialibus, & eorum vicariis ad dispensandum super quibuscunque irregularitatibus cum fratribus sui ordinis, exceptis tantum tribus. Vide supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 10. Et in dictione Absolutio extraordinaria quo ad fratres. §. 4.

10 *Generalis & provin. Irregularitas.* Idem Sixtus concessit, quod generalis & provinciales ordinis minorum possint dispensare cum fratribus sibi subditis in irregularitate homicidij, dummodo tales homicidæ non sint certi, quod ipsi actu taliter occiderunt nec pro certo sciant, quod fuerunt tales mādatores, vel auxiliares homicidij, sic quod sine illis nullo modo fuisset tale homicidium perpetratum. o. fo. 63. Et ffo. 66. conce. 102. Et ffo. 95. conce. 319.

11 *Generalis minister. Irregularitas.* Idem Sixtus concessit, quod generalis fratrum mi. ha beat auctoritatem dispensandi in irregularitate illorū fratrum min. qui in bellis, vel in aliis causis sanguinis effusioni interfuerunt, Et quod tales (si qui sunt) cummodo alias sufficientes fuerint, possint promoueri usque ad sacerdotium, Et quod in casu quō aliqui propter iuris ignorantiam de tali casu non aduerentes promoti fuissent, possint in susceptis ordinibus ministrare. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 129. Et ffo. 96. conce. 336.

Collector. Aduerte quod hæc concessio videtur solum facta pro illis fratribus qui tunc erant in prædicto ordine & non pro futuris, & ideo non esset tutum uti illa imposterum.

12 *Generalis & provin. Promotio ad sacros ordines & ad prelaturas* Idem Sixtus concessit generali, & provinciali ministris & eorum vicariis auctoritatem dispensandi cum fratribus dicti ordinis mino. patientibus defectum natalium ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nephario & illicito coitu provenientem, Necnon cum his qui ex quavis causa (præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares forent, postquam ordinem ipsum professi fuerint, dispensare, ut defectu & irregularitate huiusmodi non obstantibus, irregulares ipsi ad quoscunque, etiam sacros ordines promoueri, & in illis, etiam in altaris ministerio ministrare, Et quod tam ipsi irregulares, quam defectum natalium patientes prædicti ad quascunque ad ministraciones & officia dicti ordinis eligi, recipi, &

DISPENSATIO.

assumi, illaque gerere, & exercere liberè & licitè valeant. B. fo. 61. Et ffo. 144. conce. 352.

Aduertendum est circa prædicta de habilitatione fratrum defectum natalium patientium, ut possint assumi ad prælaturas ordinis, quod in statutis generalibus totius obseruantia in capitulo generali Burgeni ultimo apostolica auctoritate æditis continetur sequens statutum.

Fratres patientes defectum natalium non fiant prælati in ordine nostro, vel vicarij ordinarij, ita quod oporteat eos tenere capitulum. Nec fiant visitatores ordinis nostri, aut sororum sanctæ Claræ, nisi cum eis fuerit per capitulum generale, seu commissarium generale dispensatum, Nec prædicta dispensatio in prædictis sortiatur effectum, donec sub sigillo autentico provincialis ministri fuerit certitudinaliter declarata.

Idem Sixtus concessit magistro generali & prioribus provincialibus & conuentualibus, ac eorum vicariis ordin. prædicatorum defectum natalium ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nephario & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum his qui ex quavis causa (præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares forent, dispensandi cum dicti ordinis prædicatorū professoribus, postquam ipsum ordinem professi fuerint, ut defectu & irregularitate huiusmodi non obstantibus irregulares ipsi ad quoscunque etiā sacros ordines promoueri, & in illis etiam in altaris ministerio ministrare. Et quod tã ipsi irregulares quã defectum natalium patientes prædicti ad quascunque administrationes, & officia eligi, recipi & assumi, illaque gerere liberè & licitè valeant. B. ffo. 240. conce. 575.

INNOCENTIVS. 8. dispensauit cū toto ordine fratrum min. quod postquam fratres huiusmodi attigerint vigesimūtertium ætatis annū (dū tamē sufficientes sint) possint promoueri ad sacerdotiū & missas celebrare, nō obstante iure, ceterisque in contrariū facientibus. o. fo. 65. Et ffo. 69. conce. 147. Et ffo. 99. conce. 356.

Aduerte ad. j. posita in fine sequentis concessionis.

Collector.

Statutum Gene.

13 *Ex primil. fra. prædi.*

14 *Sacerdotium.*

Collector.

DISPENSATIO.

Idem Innocentius concessit postea quòd generalis & prouinciales possint dispensare cum fratribus suis in vigesimo secundo anno completo quo ad sacerdotium. o. fo. 65. Et ffo. 69. conce. 158.

Collector.

Aduertendum est circa istam concessionem & alteram immediatè suprapositam, quòd post mortem Innocentij. 8. qui prædictas concessionem seu dispensationem fecit, fuit ordinatum in capitulo generali Florentiaci celebrato id quòd sequitur.

Statutum
gene.
Sacerdo-
tium.

Insuper cum ad ordinem sacerdotij non debeat quis ascendere faciliter, nisi cui suffragetur ætas & morum grauitas, deinceps cum aliquo non dispenseretur vt sacerdos efficiatur, qui viginti quinque ætatis suæ annos nõdum attigerit, aut si casus necessitatis emerferit, propter sacerdotum paucitatem, saltem qui dispensauerit, consilium quatuor guardianorum simul requirat, qui supra dispensandi necessitatem debeant arbitrari quorum conscientia sint onerata vt quòd erit necessarium (pensatis vndique pensandis) ipsi consulant. Habetur hoc. fo. 226. in tractatu. 3. Et ffo. 245 tract. 2.

Post hoc in capitulo generali Burgeni in statutis generalibus pro toto ordine factis propè finem primi capituli, ordinatum est circa supradicta sub forma sequenti.

Statutum
gene.

Ad sacerdotium verò non promoueatur quis, antè quàm vigesimum quintum annum ætatis suæ attigerit, & quintum annum compleuerit in religione, nisi minister prouincialis cum consilio discretorum aliter iudicauerit faciendum.

Collector.

Et quia huiusmodi ordinationes factæ sunt auctoritate apostolica, idè præfatis dispensationibus apostolicis nequeunt vii fratres minores præferri quia prædictæ concessionem fuerunt oracula viuæ vocis quæ à capitulis suspendi possunt, vt habetur infra in dictione Oracula. §. 3.

16
Votum.

Idè Innocentius concessit quòd cõfessores ordinis ministeria p̄sentati secūdū formā quæ ipse tradidit vel approbavit quæ habetur. §. in dictione Absolutio quo ad seculares. i. io. §. 13. possint dispensare in omnibus vo-

DISPENSATIO.

67

tis in quibus possunt episcopi, exceptis votis peregrinationibus vltra duas dietas. o. fo. 65. Et ffo. 69. conce. 155. Et ffo. 98. conce. 353.

Idem Innocentius motu proprio & ex certa scientia dispensauit cum fratribus ordinis prædicatorum obseruantibus congregationis hispaniæ super possessionibus & redditibus habendis iuxta formam bullæ marie magnæ occupatæ auferendo maledictionem sancti Domini, & non obstantibus constitutionibus dicti ordinis prohibentibus ne fratres eiusdè ordinis habeant possessiones. o. ffo. 76. concessione. 195.

Idè Innocentius dispensauit circa horam celebrandi missas, prout habetur supra in dictione Celebrare. §. 7. & 9.

ALEXANDER. 6. concessit quòd generalis fratrum ministeria possit dispensare cum bizochis vinentibus in congregatione quando fecerunt votum religionis sanctæ Clare, quæ remaneant ibi, si commodè non possunt intrare monasteria sanctæ Clare. o. ffo. 99. conce. 260. Et Sixtus. 4. concessit quòd possit dispensari cum dictis bizochis, dummodo seruent tria vota substantialia, quando non inueniunt qui velit eas acceptare. Et quòd quando bono modo non possunt intrare monasteria sanctæ Clare, quæ non teneantur. o. ffo. 99. conce. 360.

IULIUS. 2. concessit generalibus ordinis minorum facultatem dispensandi super quacunque irregularitate per fratres ordinis prædicti regularis obseruantia quomodolibet (præterquam ex homicidio voluntario aut præstatione auxilij vel fauoris huiusmodi homicidio aut ex bigamia proueniente) ita vt illa non obstante ad omnes ordines etiã sacros ac etiam presbyteratus promoueri possint. o. ffo. 92. conce. 263.

Idem Iulius dispensauit cum fratribus ordinis minorum, vt in vigesimo secundo suæ ætatis anno ad presbyteratus ordinem (alias tamen ritè) se promoueri facere liberè possint. B. ffo. 8. conce. 23.

LEO. 10. dispensauit in multis circa diuinum officium propter scrupulosos & infirmos quæ ponuntur infra in dictione Officium diuinum. §. 16. & 17. & 18. vsque in fine.

ECCLESIAE FRATRUM.

Idem Leo fecit quandam eximiam concessionem super dispensatione irregularitatum, sed quia est temporalis. f. vsque ad annum. 1533. ideo non ponitur hic, habetur tamen o. ffo. 91. conce. 267.

Collector. Vide aliqua ad huiusmodi materiam attinentia, supra in dictione Declarare & determinare.

ECCLESIAE FRATRUM.

Distinctio materiarum ecclesiarum fratrum.

Collector. Quo ad ecclesias fratrum mendicantium multa & varia reperiuntur in privilegiis eorundem fratrum concessa & statuta. Et primo ea quae pertinent ad edificationem huiusmodi ecclesiarum, ponuntur in dictione Edificare. At etiam nonnulla ad idem pertinentia habentur in dictione Altare. Secundo illa quae attinent ad benedictionem seu consecrationem praedictarum ecclesiarum, posita sunt supra in dictionibus Benedicere & Consecrare. Tertio aliqua quae concernunt exemptionem & immunitatem earundem ecclesiarum, reperiuntur in dictione Exemptio. §. 10. & 21. & hic infra. §. 4. & 6. & 10. ac. 11. Quarto sunt aliqua quae fratres praedicti tenentur seruare in suis ecclesiis respectu praetorum ecclesiarum, prout habetur infra. §. 7. & 8. & 9. Vltimo inueniuntur multae indulgentiae concessae visitantibus praefatas ecclesias, sed haec ad longum continetur in dictione indulgentiarum quo ad seculares. §. 1. & 2. ac. 3. Vide ibi.

Comite-ria. INNOCENTIVS. 4. decreuit, vt omnes ecclesie fratrum mi. vbi conuentus existunt, conuentuales vocentur. Et concessit licentiam, vt in ipsis ecclesiis ad opus fratrum, & conuersorum, seu oblatorum suorum libere habere cimiteria possint, & valeat. b. fo. 21. Et ffo. 23. conce. 9.

Pro fratr. Augu. Idem Innocentius concessit fratribus ordinis sancti Augustini, vt pro consecrationibus altarium, seu ecclesiarum, ac pro oleo sancto, & quolibet ecclesiastico sacramento nullus ab eis sub obtentu consuetudinis, vel alio modo quicquam audeat extorquere, sed haec om-

ECCLESIAE FRATRUM.

nia gratis eis episcopi dioecesani impendant, alioquin liceat eis quoscunque maluerint catholicos adire antistes gratiam & communionem apostolicae sedis habentes, qui apostolica autoritate faciant praedicta. Et voluit quod si sedes dioecesanorum episcoporum forte vacauerint, interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere & absque contradictione possint. Sic tamen vt ex hoc in posterum propriis episcopis nullam prauidicium generetur. B. ffo. 247. conce. 605. Vide circa hoc infra. §. 7.

CLEMENS. 4. inhiibuit, vt nullus ecclesias aut loca fratrum mino. ausu temerario praesumat infringere, aut in illis damnabilem violentiam exercere. Et voluit quod illi qui secus facere praesumpserint, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, a qua non possint absolui nisi per sedem apostolicam vel per conservatores ab ea eidem ordini deputatos. B. ffo. 105. conce. 216.

Circa hoc vide infra. §. vltimo.

SIXTVS. 4. concessit fratribus mi. vt in ecclesiis curatis seu parochialibus quas eos habere contigerit possint per capellanum per eos pro eorum nutu ponendum & ammonendum curam huiusmodi exercere qui quoad capellanatus huiusmodi fungetur officio ac si dicti ordinis minor. professor existeret dictorum fratrum libertate & exemptione fruatur. Ecclesiae vero praedictae & illarum bona illa qua domus fratrum praedicti ordinis praerogatiua laetetur. B. fo. 60. Et ffo. 144. conce. 351.

Circa praefatam concessionem vide infra. §. 6.

IVLIVS. 2. concessit fratribus ordinis minimorum quod omnes & singulas ecclesias & oratoria quaecumque eiusdem ordinis tam recepta quam recipienda nondum consecrata seu consecrata facta prius requisitione episcopis locorum eiusque recusantibus vel negligentibus per quemlibet alium catholicum episcopum possint consecrari facere. B. ffo. 8. conce. 28.

LEO decimus in concilio Lateranensi statuit & ordinavit quod episcopi & eorum superiores & alij praela-

Episcopi.

Sarra.

3

*Excommu-
nicatio.*

*Pro eccle-
sias parro-
chialibus
fra.*

Exemptio.

*Pro fratr.
minimis.*

*Consecrare,
6*

ECCLĒSIARUM FRATRUM.

ti ecclesiarum possint visitare ecclesias parrochiales ad fratres ratione locorum legitime spectantes, quo ad ea quæ ad parrochianorum curam & sacramentorum conseruationem & administrationem pertinent, sine tamen visitatorum insolito grauamine vel impêsa. Et similiter statuit quod prædictarum ecclesiarum curam gerentes & circa illam delinquentes (si religiosi fuerint) iuxta ipsius ordinis regularia instituta intra septa regularis loci, seculares vero præbyteros & fratres huiusmodi beneficia obtinentes libere tâquam suæ iurisdictioni subiectos punire possint præfati prælati Ecclesiarum B. ffo. 25. conce. 69.

7
*Episcopi
Benedi-
cers.*

Idem Leo in præfato concilio statuit, quod fratres ab alieno episcopo consecrationem ecclesiæ vel altaris aut cimiterij benedictionem petere nequeant, nec in ecclesiis per eos pro tempore ædificandis primum lapidem per alienum episcopum poni facere, nisi ubi ordinarius bis aut ter cum debitis reuerentia & instantia requisitus sine legitima causa id recusauerit. B. ffo. 26. conce. 79.

Ædificare.

Idem Leo statuit quod vt debitus honor matrici ecclesiæ reddatur tam fratres quam alij clerici seculares die sabbati maioris hebdomadæ antequam câpana cathedralis vel matrici ecclesiæ pulsauerit campanas in ecclesiis suis pulsare minime possint. Contra autem facientes penam centum ducatorum incurrant B. ffo. 26. conce. 80.

9
Censura.

Idem Leo statuit, vt censuras per ordinarios latis & promulgatas ac in matrici ecclesia ciuitatum necnon in collegiatis & parrochialibus ecclesiis castrorum & oppidorum respectiue solenniter publicatas teneantur fratres (quando super hoc ab eisdem ordinariis fuerint requisiti) in ecclesiis domoium suarum publicare ac seruare B. ffo. 26. conce. 81.

10
*Sepultura,
Exhumatione.*

Idem Leo concessit quod prælati ordinis minorum obseruantia possint in suis ecclesiis & capellis exhumare corpora defunctorum, & ad alias sepulturas in eisdem ecclesiis suis transferrere, de consensu tamen illorum quorum interest. B. ffo. 58. conce. 262.

EDIFICARE.

69

Idem Leo concessit, quod infringentes vel aliquã violentiam in ecclesiis vel locis fratrum mi facientes possint absolui, prout positum est supra in dictione Absolutio. II. Iurio quod ad seculares. 2. §. vltimo.

EDIFICARE.

Distinctio materiæ infra scriptæ.

Quo ad edificationem ecclesiarum & cõuentuum fratrum mi. & aliorum mendicantium reperiuntur multa & varia in priuilegiis prædicatorum fratrum quæ infertius tali ordine ponuntur. Primum nanque locum habent ea quæ spectant ad fratres mi. in particulari Reliqua vero loca possidet successive illa quæ ad alios fratres mendicantes pertinent, prout infra videbitur. *Collector.*

Pro fratribus ordinis minorum.

CLEMENS. 4. prohibuit fratribus ordinis prædicatorum & penitentia Iesu Christi & carmelitarum ac sancti Augustini & monialibus S. Clare aliorumque ordinum in paupertate fundatorum ac omnibus mulieribus prædictorum ordinum aut aliorum quoruncumque, ne aliquod monasterium ecclesiam aut oratorium ædificare seu construere præsumant infra spatium trecentarum cannarum ab ecclesiis fratrum minorum mensurandarum per aerem etiam ubi alias recte mensurari loci dispositio non permittit. Nulli quoque seculari vel religioso cuiuscunque professionis voluit licere ecclesiam vel monasteria seu oratorium iam edificatum in aliquem transferrere de ordinibus memoratis infra spatium prædictarum trecentarum cannarum, & quamlibet istarum cannarum voluit octo palmorum longitudinem continere non obstante varia locorum consuetudine siue priuilegiis & litteris quibuscunque à sede apostolica sub quacunque verborum forma concessis seu etiam concedendis quæ de præsentibus specialem & expressam non fecerint mentionem. Prætere a statuit vt quicquid contra huiusmodi ordinationis & inhibitionis tenorem ex nunc in *Prohibi-
tio.*

EDIFICARE.

antea edificatum fuerit diruatur. b. fo. 31. Et ffo. 30. conce. 28. Circa hoc vide infra. §. 8.

Idem Clemēs concessit quod liceat fratribus ordinis minorum cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam omnem edificiorum materiam locorū quæ dimitrunt (dedicatis ecclesiis duntaxat exceptis) quā libros calices & paramenta secū ad alia loca transferre. Acq̄ dificia ipsa cū solo & aliis ad eadē loca pertinentia (præter ecclesias) per personas à sede apostolica deputatas. i. per syndicos vendere, ipsorūq; præcium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres se trāsferunt edificacionem seu alias in eorum utilitatem conuertere, secū dum quod eis melius videbitur expedire. B. fo. 58. Et ffo. 142. conce. 340.

3 CLEMENS. 5. in declaratione regulæ fratrum minorum declaravit non convenire prædictis fratribus vllō modo, quod fieri faciāt, vel fieri sustineāt ecclesias vel alia quæcunq; edificia quæ considerato fratrum inhabitantium numero excessiva in magnitudine & multitudine debeant reputari. Ideoque voluit quod vbique in toto ordine fratres temperatis & humilibus ædificiis sint contenti, ne tantæ paupertati promissæ, quod patet oculis cōtrarium foris clamet. B. fo. 15. tractatu. 3. Et. b. ffo. 16. tractatu. 1.

4 PAVLVS. 2. inhihit fratribus minori. conventualibus sub excommunicationis pena ipso facto incurreda, & à qua nequeant absolui nisi per Romanum pontificem (præterquā in mortis articulo) ne proprio mortu vel industria, aut per se vel alium seu alios, quouis quæsitō colore, impediāt fratres prædicti ordinis obseruantes recipere domos eis oblatas, neque eisdem molestiam aliquam inferre præsumant. B. ffo. 94. conce. 104.

5 SIXTVS. 4. cōcessit omnibus fratribus mi. obseruatīe quod sana conscientia possint habitare domos, quas habent in ciuitatibus & castellis pro eorum commoditate. o. fo. 63. Et ffo. 66. conce. 101.

6 Idem Sixtus concessit quod fratres mi. prædicti non obligentur in conscientia, si non recipiant loca vel mo-

Videre.

paup. 16.

4
Cōtra fratres cōueniēiales.
Excōmunicatio.

EDIFICARE.

70

nasteria tam fratrum conuentualium quam etiam de nouo erigenda vel alia quæcunq; etiam si eis præcipiatur per obedientiam, & sub pena excommunicationis late sententiæ & aliis censuris. o. fo. 63. Et ffo. 67. *Excōmunicatio.*

7
Idem Sixtus concessit generali fratrum minorum obseruantie licentiam & facultatem ea loca quæ fratribus suis minorum commoda esse cognouerit dimittendi in manibus ordinariorum locorum, & illa licite deferendi prout ei visum fuerit expedire, super quo eiusdem generalis conscientiam onerat. Et hoc voluit non obstantē constitutione Bonifacij 8. prohibente loca semel recepta desereri, & aliis apostolicis constitutionibus ceterisque contrariis quibuscunq; B. fo. 47. Et ffo. 131. conce. 193. *Generalis minister.*

8
IULIVS. 2. declaravit quod coarctatio seu reductio trecentarum cannarum ad centum. quadraginta contra fratrum prædicatorum priuilegium facta per Clementem. 4. non debet nocere fratribus minorum nec priuilegiorum communicationem in damnam sed in fauorē prædicatorum fratrum minorum esse concessam. Ac potiori pro cautela prædictū priuilegiū Clementis trecentarū cannarū supra. §. 1. positum & inde sequuta quæcunq; prædictis fratribus minorum confirmauit & approbauit, & quatenus opus esset prædicatarum trecentarum cannarum priuilegium autoritate apostolica eisdem fratribus minorum de nouo concessit. B. ffo. 231. conce. 535. *Communio priuileg.*

9
Idē Iulius cōcessit fratribus minorum quod si à principe duce marchione aut comite vel aliquā domū dicti ordinis quod sitet requisiti fuerint, domum huiusmodi pro vsu & habitatione perpetuis fratrum dicti ordinis regularis obseruatīe constructi & edificari, ac locum pro huiusmodi cōstructione recipere possint & valeant. B. fo. 43. Et ffo. 126. conce. 378. *Nota.*

10
Idē Iulius approbauit cōcessionē immediate supraposita suppleendo aliquos defectus qui in eius reuocatiōe interuenerat. Ac voluit & decreuit quod literæ prædictæ valeant, & prædictis fratribus suffragentur rō obstante constitutione Bonifacij 8. in contrarium faciente, ceterisque contrariis quibuscunq; B. ffo. 211. conce. 515.

EDIFICARE.

Idē Iulius statuit, quod fratres mi. qui in vna prouincia secundum morem dicti ordinis viuūt nequeant edificare domos in alia prouincia quæ sub aliena obedientia existant nisi de licentia generalis. Et decreuit irritū & inane quicquid in contrarium attentari contigerit. B. fo. 43. Et ffo. 126. conce. 276.

12 *Prouincia.* Idem Iulius statuit circa supradicta clarius idē quod antea. s. q. fratres mi. obseruantia cuiuscunque prouinciae seu custodia in alia quacunque prouincia seu custodia etiam de obseruantia domos pro eorum vīu & habitatione non solum non edificent, sed nec ab aliis quibuscunque personis (sine licentia generalis) edificatas recipere valeant. B. ffo. 227. conce. 332.

13 *Pro ecclesiis fratrum & monasteriis.* LEO. 10. concessit quod adueniente casu necessitatis ecclesiae tam fratrum mi. quam monialium S. Clare obser. possint transferri, & mutari de vno loco ad aliū. Et locus prioris ecclesiae reducti ad vsus humanos secundum commoditatem dictorum locorum & monasteriorum, dummodo materia edificiorum ponatur in ecclesia alia o. ffo. 92. conce. 277.

14 *Ecclesia fratrum.* Idem Leo cōcessit postea quod ministri prouinciales ordinis mi. loca eis minus cōmoda ab ipsis nō omnino derelicta post constitutionem Bonifacij papæ. 8. cōstructa possint illa pro sua deuotione tenere sine fratribus illa inhabitantibus ita tamē quod aliquando ea visitet, cum tempus opportunū fuerit, & in eorum ecclesiis aliquando celebrent. O. ffo. 61. conce. 189.

Pro fratribus prædicatoribus.

15 *Restrictio.* CLEMENS. 4. postquā consimile priuilegium sicut suprapositum. §. 1. concesserat fratribus ordinis prædicatorum, restrinxit illud quo ad huiusmodi fratres reducendo ad spatium centum quadraginta cannarū. b. ffo. 30. Et fo. 31. conce. 29. Vide supra. §. 8.

Pro fratribus carmelitis.

16 Idem Clemens. 4. concessit fratribus ordinis Carmelitarum, ne aliqui religiosi ordinum mendicantium, ecclesias seu quauis loca edificare seu construere, aut per alios constructa seu edificata recipere, aut inhabitare iuxta loca prædicti ordinis, infra spatium centum qua-

EDIFICARE.

71

draginta cannarum mensurandarum etiam per aëra (vbi alias recte non permitteretur loci dispositio mensurari) quoquomodo præsumant, decernēs quicquid secus actum fuerit irritum & inane. B. fo. 89. Et ffo. 172. conce. 403.

VRBANVS. 4. concessit fratribus ordi. Carmelitarū, vt si aliqui christi fideles aliqua loca ad se spectantia, quæ feudalia seu censualia non existant eis contulerint liceat eis de consensu diocesanorum illa recipere, ac in eorum singulis ecclesiam aut oratorium cum campanili cōstruere & inibi diuina officia celebrare. B. fo. 81. Et ffo. 165. conce. 388.

Aduerte quod præfata concessio est valde notabilis, sed multo magis ampliatio eius, quæ immediate sequitur & alia in. §. 20.

SIXTVS. 4. confirmauit supradictam concessionem Urbani, & insuper extendit illam ad quæcūque loca domos & ecclesias etiam parrochiales non obstante constitutione Bonifacij. 8. prohibente ne cuiusuis ordinum mendicantium fratres noua loca ad habitandum recipient, vel recepta mutare præsumant, sine sedis apostolicæ licentia speciali faciente specialem & expressam de prohibitione huiusmodi mentionem. B. fo. 104. Et ffo. 187. conce. 481.

Vide aliam concessionem adhuc ampliorem quæ ponitur infra. §. 20.

Idem Sixtus prohibuit, non solum fratres mendicantes, verum etiam quicumque alij religiosi vel ecclesiasticæ personæ vtriusque sexus prope domos fratrum dicti ordinis de Monte Carmelo nouas ecclesias & loca construere vel alias de nouo recipere & habere possint infra spatium centum quadraginta cannarum per aërem mensurandarum, vbi alias commode per terram mensurari non possent. Et quod si quis (cuiusuis conditionis status aut dignitatis fuerit) contra prædicta venire aut agere præsumperit, tam ipse quā auxiliū vel fauorem præstantes ipso facto incurrant sententiam excommunicationis. Et nihilominus cuncta & singula ab eis facta, pro infectis habeantur. B. fo. 100.

17.

Episcopi.

Collector.

18

Ampliatio.
Nota.

Collector.

19

Excommunicatio.

EGREDI ORD. VEL CLAVSVRAM.
Et ffo. 184. conce. 457.

Pro fratribus ordinis minorum.

IULIUS. 2. concessit fratribus ordinis mi. vt domos seu ecclesias loca & oratoria quæcūque pro eorum perpetuis vsu & habitatione possint construere & edificare seu construui & edificari facere absque alia desuper faciēda noua cōcessione apostolica. Et quod ordinis prædicti cōseruatores quoties opus fuerit eidem ordini minorum, ac illius personis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistant, nec prelati ecclesiastici quicunque (cuiuscunque nobilitatis existant) in aliquo damnificare molestare perturbare nec inquietare vllaten^o audeant sub excommunicationis latæ sententiæ pena inhibere possint. B. ffo. 8. conce. 27.

Conseruatores.

Excomunicatio.

Collector.

Nota.

Aduerte quod in huiusmodi concessione videtur concedi, quod prædicti fratres possint edificare loca seu cōuentus vbique, seu edificata recipere absque aliqua licētia, etiam ordinario aut alio prælato ecclesiastico cōtradiciente. Hoc autem est quid magnum, & nusquam alias concessum, saltem quod reperitur in libris priuilegiorum ordinum.

EGREDI ORDINEM VEL CLAVSVRAM.

Collector.

Circa egressionem fratrum mino. obser. ab ordine seu obedientia prælatorum continentur multa in priuilegiis prædictorum fratrum, prout habentur supra in dictione Apostatæ, & in dictione Exempti fratres particulares, ac etiam infra in sequenti dictione Eiicere seu expellere ab ordiae.

Quo ad egressum vero monialium. s. Clare à clausura suorum monasteriorum in quibus casibus liceat & in quibus non habetur supra in dictione Clausura monialium. Vide ibi & nota bene.

EIICERE SEV EXPELLERE AB ORDINE.

1
Predicatio.

INNOCENTIUS. 4. prohibuit districtè vt fratres minores, quos generalis aut prouinciales mi-

EIICERE SEV EXPELLE. AB ORDINE. 72
nistri ab ordine pro suis culpis expellere contigerit, nisi si ab ordine proprio suo motu non præsumant prædicare seu confessiones audire vel docere, nisi de licentia sedis apostolicæ: aut prædictorum ministroꝝ ad alium transferint ordinem. Et voluit quod si contra huiusmodi inhibitionem aliquid fuerit temere attentatum, possint dicti ministri in illos sententiam excommunicationis promulgare. B. fo. 36. Et ffo. 120. conce. 261.

Cōfessio.

Excomunicatio.

Idem Innocentius concessit vt eiekti vel egressi de prædicto ordine min. possint transire ad alios ordines approbatos, præterquã ad beati Augustini templarioꝝ hospitaliariorum, & aliorum religiosorum arma portantium, deferendo tamen litteras testimoniales generalis vel prouincialis dicti ordinis. Et inhibuit districtè ne tales fratres aliter ad alium ordinem transeant, vel aliqui eos recipere seu retinere præsumant absque licentia speciali sedis apostolicæ faciente de præsentibus mentionem. B. fo. 37. Et ffo. 120. conce. 262.

Licentia.

Recipere fratres.

CLEMENS. 4. in mari magno prohibuit & statuit supradicta per eadem verba formalia. B. fo. 58. Et ffo. 141. concessione. 330. & 331.

3

ALEXANDER. 6. concessit facultatem generalibus ordinis minorum vt per semetipsos duntaxat & prouincialibus, vt per eos cum consensu maioris partis capituli prouincialis, fratres dicti ordinis quos incorrigibiles repererint, habitu expoliare valeant, & ab ordine eiicere, ac contra quoscunque eis auxilium consilium vel fauorem publicè vel occultè directè vel indirectè aut quouis quæsito colore super dicti habitus delatione præstantes, etiam cuiuscunque dignitatis gradus ordinis & conditionis fuerint per censuras ecclesiasticas ac alia iuris opportuna remedia (appellatione postposita) procedendi, inuocando etiam (si opus fuerit) auxilium brachij secularis. B. ffo. 56. conce. 65.

4
Generalis

Prouinciales.

Habitus ordi. mi.

Incorrigibiles.

LEO. 10. concessit generalibus & prouincialibus ordinis mino. vt fratres eiusdem ordinis etiam profesos qui grauissimis & scandalosis delictis notati &

5
Notarij.

ELECTIO.

diffamati fuerint, quæ fraudulenter & dolose in eorum receptione & professionis emissione (monitione super his per prædictos prælatos præmissa) tacuerunt, nõ obstante, quod iam recepti sint & professionem emisierint (ne morbida & infecta pecus ouile domini corrumpat, & vt aliis cedat in exemplum) à domibus & conuentibus dicti ordinis expellere & remouere libere & licite possint & valeant, prout conscientis prædictorum ministrorum (quas super hoc onerat) visum fuerit iustum & honestum. B. ffo. 19. conce. 61.

ELECTIO.

Collector. Distinctio materiæ electionum prælatorum ordinis. Aduertendũ est quod de multiplicibus electionibus fit mentio in privilegiis fratrum. mi. Primo de electione generalis ministri. Et quo ad huiusmodi electionem habetur infra. §. 2. & 3. & 9. & 10. Secundo de electione vicarij totius ordinis. Et hoc continetur infra. §. 6. Tercio de electione ministrorũ prouincialium, de qua habetur infra. §. 3. & 7. Quarto de electione custodũ & guardianorum, vt habetur in dictionibus. Custos & Guardianus & infra. §. 5. vltimo de electione abbatissarum, prout continetur in dictione Abbatissa, vbicunque in margine est posita hæc dictio Electio.

i
Episcopi.

ALXANDER. 4. inhiuit, vt nulli fratres ordinis mi. si eos in episcopos eligi aut postulari cõtingerit, electioni, aut postulationi de se factæ audeant consentire, nec aliquis archiepiscopus, seu quicumque alius prælatus vel legatus sedis apostolicæ (nisi fuerit Cardinalis) dictos fratres (nisi de licentia & assensu generalis & prouincialium ministrorum aut sedis apostolicæ speciali mādato) ad episcopatus, vel alias dignitates assumere vel ordinare præsumant. Et decreuit irritum & inane quicquid secus à quocunque contigerit attentari. b. fo. 23. Et ffo. 25. conce. 13.

2
CLEMENS. 4. concessit vel statuit, vt generalis minister ordinis mi. statim postquam electus secundum regulam

ELECTIO.

73

gulam: & constitutiones fuerit, coipso verus eiusdem ordinis generalis minister effectus curam animarum fratrum ipsius ordinis plenam habeat, & liberè gerat, ipsosque fratres autoritate propria ligare: ac soluere: necnon in eodem ordine agere valeat: quæ ipse minister & definitores ad hoc electi iuxta constitutiones ordinis eidem ordini: & fratribus secundũ Deum viderint expedire. B. fo. 56. Et ffo. 139. conce. 307.

Idẽ Clemens statuit: & concessit, quod in electionibus generalis & prouincialium ministrorũ prædicti ordinis mi. fratribus: qui debent electionem huiusmodi celebrare: tempus super hoc à iure statutũ nõ curat, nec ipsi in hac parte iuris huiusmodi regulis coarctentur. B. fo. 56. Et ffo. 139. conce. 308.

Idem Clemens statuit, quod custodes & guardiani: qui secundũ statuta ordinis aliter quã per electionem instituitur, post ipsam institutionem: seu prouisionem de ipsis factam curã animarum fratrum sibi subditorum habeant, ipsosque ligare: ac soluere possint iuxta ipsius ordinis instituta. B. fo. 56. Et ffo. 139. conce. 309.

NICOLAUS. 4. statuit & declarauit, vt cum electio generalis ministri fuerit celebranda: custodes vniuscuiusque prouinciæ vnum ex seipsis constituent, vt ei voces suas committant, ipsumque ad locum vbi electio eadem tunc fuerit celebranda transmittant, Isque qui sic ab ipsis custodibus constitutus extiterit: vnam vocẽ duntaxat pro se & omnibus eis habeat & intelligatur habere, ac pro vna voce tantũmodo admittatur ab aliis. b. fo. 31. Et ffo. 32. concessione. 32.

Hoc statutum iam vacat propterea quia aliter statutum est in bulla Vnionis per Leonem. 10. vt habetur infra. §. 9.

Idem Nicolaus statuit & ordinauit ac districtè inhiuit fratribus minoribus, ne mortuo ministro generali possint eligere vel constituere aliquem fratrem in vicariũ ordinis absque Romani põtifficis & prætoris ordinis eiusdẽ licentia speciali per ipsius Romani pontificis literas patentes concedẽda faciẽtes plenã & expressam de statuto & ordinatione & prohibitione huiusmodi

K

7
De ministro provinciali.
Confirmatio.

Capitulum generale.

8
De abbatissis.

9
De ministro generali.

ELECTIO.

mentionem. b. fo. 31. Et ffo. 32. conce. 33.
CLEMENS. 5. in declaratione regulæ fratrum minister statuit & ordinavit quod electio minister provincialis pertineat ad capitulum provinciale, quam idem capitulum die sequenti qua fuerit congregatum facere teneatur. Et similiter statuit quod huiusmodi electionis confirmatio pertineat ad minister generalem, & quod si ad electionem huiusmodi per formam scrutinij procedatur & votis in diuersa diuisis electiones plures in discordia celebrari contingat illa quæ à maiori parte capituli numero (nullo zeli vel meriti collatione seu consideratione habita) fuerit celebrata exceptione seu contradictione quacunque alterius partis non obstante per dictum generalem minister de consilio discretorum de ordine (prius tamen ex officio, prout spectat ad ipsum diligenti examinatione præmissa) confirmetur, vel etiam infirmetur, prout eis secundum Deum visum fuerit expedire, Et si fuerit infirmata ad capitulum provinciale electio huiusmodi reuertatur. Cæterum si capitulum memoratum die prædicta minister eligere prætermittat, extunc minister provincialis prouiso ad generale ministerium liberè deuoluatur. fo. 15. tractatu. 3. Et ffo. 16. tractatu. 2.

EVGENIUS. 4. & Nicolaus. 5. statuerunt aliqua pertinentia ad electiones abbatissarum ordinis sanctæ Clare, sed quia hæc posita sunt supra in dictione Abbatissa idè hic non ponuntur.

LEO. 10. in bulla vnionis statuit, quod electio generalis minister totius ordinis minor, fieri debeat à solis ministris provincialibus & custodibus reformatis tamen cismontanis quæ ultramontanis in capitulo generali dicti ordinis in festo Pentecostes in loco quæ generalis minister cum capitulo generali proximè præcedenti duxerit assignandū. Ad quod capitulum omnes ministri & custodes siue vocales tamen cismontani quæ ultramontani accedere teneantur. Et ne caput suis membris deforme appareat voluit & ordinavit quod nullus frater possit eligi in ministerium generale, nisi vitam ducat reformatam & pro reformato à cõmunitate reformatorum habeatur.

ELEEMOSINÆ.

In præfata etiã electione minister generalis voluit quod nullus penitus vocè habeat nisi reformatus & pro reformato à congregatione reformatorum habeatur. B. ffo. 29. conce. 94.

Idem Leo ordinavit quod minister generalis eligatur alternatim de fratribus cismontanis & ultramontanis, qui tantum per sex annos durare possit, ita quod si minister generalis per sex annos de cismontanis fratribus electus fuerit sequentibus sex annis de ultramontanis fratribus eligi debeat, qui modus alternatis vicibus in perpetuum à fratribus prædictis obseruetur. B. ffo. 29. conce. 94.

Idem Leo fecit quandam ordinationem super electione & institutione commissarij generalis, quæ posita est supra in dictione Commissarius. §. 1.

ELEEMOSINÆ.

ALEXANDER. 4. declaravit quod fratres minores & prædicatores tamen ab his quibus prædicant quæ ab alijs possint eleemosynas petere ac recipere, fidelesque posse huiusmodi eleemosynas eisdem fratribus salubriter elargiri non obstante quacunque contradictione. Ac etiã declaravit quod prædictorum fratrum mendicitas est meritoria. b. fo. 25. Et ffo. 25. conce. 15.

Idem Alexander concessit fratribus minori, quod de male acquisitis quorum restitutio non debetur certæ personæ ac de incertis relictis possint recipere eleemosynam ab exequutoribus testamentorum. b. fo. 25. Et ffo. 26. conce. 16.

VRBANUS. 4. concessit fratri Carmelitis, vt de vultis & rapinis & alias male acquisitis, si personæ quibus horum restitutio fieri debeat omnino inueniri & sciri non possint nec non de quibuscumque legatis indistinctè ad pios vsus relictis recipere valeant vsque ad summam centum marcharum argenti. B. ffo. 178. conce. 419.

CLEMENS. 4. concessit fratribus minor. vt in terris excõmunicatorum possint liberè commorari, & ab eis

IO
De generalis ministro.

II
De commissario generali.

I
Pauperum.

2
Restitutio.

3
Pro Carmelitis.

Restitutio Legata.

4
Excõmunicatio.

ELLEMOSINAE.

tunc & quando per huiusmodi terras ipsos trāsire contigerit necessaria vitæ depolcere ac recipere. B. fo. 36. Et ffo. 140. conce. 317.

5
Cōtra fratres conuētuales
Correclio.
EUGENIVS. 4. concessit generali & provincialibus fratrum mi. obseruāt. plenam & liberam facultatem capiendi & in carceribus detineri faciendi necnon alias puniendi & corrigendi fratres conuētuales præfati ordinis quæstuanes seu eleemosynas petentes in locis conuentuum domorum & hæremitorum fratrum prædicatorum obseruan. aut aliqua minus honesta contra constitutiones & declarationes apostolicas & statuta & consuetudines eiusdem ordinis facere præsumentes. b. fo. 48.

6
Pro frat. obser. & cōuentua.
Questua.
CALIXTUS. 3. prohibuit districtè sub excomunicationis pena, ne fratres mi. de obseruātia sub nomine fratrum conuēntualium eiusdem ordinis nec conuētuales sub nomine fratrum de obseruantia aut sub nomine locorum eorundem, quæstuanes seu eleemosynas petere præsumant. B. ffo. 90. conce. 197. propè finem.

7
Pro frat. mi. & p̄di.
Excōmunicatio.
SIXTUS. 4. quia intellexit quòd locorum ordinarij eorūque officiales seu vicarij & curatiōe christi fideles fratribus min. & prædicatoribus eleemosynas erogare præsumerent suadebant, ac etiam sub censuris inhiabant, & erogantes excomunicatos fore prædicabāt seu prædicari faciebant aut pronuntiare præsumebant, mādauit prædictis ordinariis ac reliquis personis supranominatis, & aliis quibuscunque personis, vt ab huiusmodi persuasionibus inhibitionibus & mandatis de cætero prorsus & omnino abstineant, Ac decreuit inhibitiones ipsas & mandata nullius existere firmitatis, & illis contraueniētes esse iuris huiusmodi minimè ligari. Voluit tamè quod si persuadentes & inhiēntes præfati mandato huiusmodi obtemperare non curauerint nisi penituerint & persuasiones & inhibitiones reuocauerint intra triduum, postquā de hoc requisiti fuerint, eo ipso ordinarij interdictum ingressus ecclesiæ ac suspensionem à regimine & administratione suarum ecclesiarum, alij verò inferiores excommunicationis sententiam incurrant. B. fo. 65. Et ffo. 149. conce. 365.

ELLEMOSINAE.

75

8
Ex priuil. Carmeli. Nota. Inquisito- res.
Idem Sixtus voluit quod ordinarij seu quicumque alij prohibentes ne fratribus Carmelitis eleemosynæ fiat ipso facto sint excomunicati. Et quod contra tales possint protectores ordinum mendicantium & auditor cameræ apostolicæ ac inquisitores hæreticæ prauitatis, si- cut contra hæreticos procedere. B. fo. 99. Et ffo. 183. conce. 448.

9
Pro augu.
10
Questuar. Conuētuales.
Idem Sixtus concessit hoc idem fratribus Augustinensibus in suo mari magno, vt habetur. ffo. 251. conce. 638.

ALEXANDER. 6. prohibuit, ne aliqui eleemosynas quærere audeant sub nomine fratrum de obseruantia ordinis minorum præsertim fratres conuētuales eiusdem ordinis ac præcipuè infra terminos domorum fratrum prædicatorum obseruantium. Et commisit vniuersis ecclesiarum prælatis, vt cum pro parte huiusmodi fratrum obseruantia fuerint requisiti inhiēnt publicè supradicta sub excommunicationis latè sententiæ pena, ac contradictores quoslibet & rebelles per cēsuras ecclesiasticas & alia iuris remedia compescant. B. ffo. 151. conce. 370.

11
Indulgētia.
12
Prohibi- tio.
12
IULIUS. 2. declarauit, quod verba in priuilegiis fratrum mi. contenta. s. quod visitantes suas ecclesias & manus porrigentes adiutrices Indulgentias eis concessas consequantur, etiam ad faciētes eis eleemosynas de pane & aliis pro eorum victu & vestitu ac domoꝝ suarum reparatione necessariis referatur, B. fo. 43. Et ffo. 126. conce. 281.

LEO. 10. quia fuit informatus quod in aliquibus partibus aliquæ personæ ecclesiasticæ præsertim curati seu presbyteri parrochiales non permittebant fratres minores eleemosynas petere sine eorum licentia & diocesanorum vel eorum vicariorum litteris, & insuper quod eleemosynarum huiusmodi mendicatarum medietatem sibi vendicare volebant districtè præcipiendo mandauit omnibus ecclesiarum prælatis sub grauibis censuris, vt ab huiusmodi grauaminibus & molestiis abstinerent, & vt quoties pro parte fratrum dicti ordinis requisiti fuerint omnes & singulos parrochialium

ELIEMOSINAE.

ecclesiarum rectores seu vicarios ad desistendum à prædictis molestiis & grauaminibus sub penis & censuris monentur & præcipiant, ac contra inobediētes vsq; ad inuocationē brachij secularis procedant. B. ffo. 47. cōce 142.

Idē Leo concessit qualiter elemosynæ factæ ad vñũ vsum possint cōmutari in aliũ vsum, prout positum est supra in dictione Commutare § 2.

14 Idem Leo fecit circa huiusmodi materiam quandam concessionem valde relaxatiuam & destructiuā obseruantia paupertatis, prout habetur supra in dictione Commutare § 3. Vide ibi vna cum additione quæ sequitur ibidem.

Collector. Aduertēdum est quod circa huiusmodi materiã elemosynarũ facta sunt nonnulla statuta generalia in capitulo generali in conuentu montis Lucij celebrato, prout sequuntur.

Statutum gene. Declaratur quod procurare satisfactionem faciendã pro re empta fratribus necessaria non est contra puritatē regulæ, ita tamen quod fratres per se nec per interpositã personã intromittant se de pecunia, Non tamen licet fratribus indifferenter & indeterminate tales procuraciones elemosynarũ pecuniarũ facere nec per nuntium à se positum ducere, sed dans faciat per se vel per nuntium ab ipso deputatum. Recipere autē granum vel alia huiusmodi pro acquisitione seu cōmutatione in aliquã re necessariã non licet fratribus, verũtamen vbi fratres aliter non possunt prouideri in suis necessitatibus talia possunt recipi per amicos spirituales de consensu dantium & de licentia seu dispensatione provincialis aut custodis. fo. 223. tractatu. 3. Et ffo. 240. tracta. 2.

Alterũ statutũ generale. Inhibetur ne aliquis frater procuret alicuius libri vsum aut alicuius rei, remanente apud parentes vel amicos proprietate, sub penã priuationis illius cum punitione condigna. fo. 223. tractatu. 3. Et ffo. 241. tractatu 2.

Aliud statutũ generale. In hoc capitulo ordinatum est quod nullus frater faciat sibi scribi libros extra vel intra conuentum maxime per seculares personas nec procuret partiales elec-

EPISCOPI.

76

mosynas sibi sub spe licentiæ habendæ postea à provinciali. ffo. 241. tractatu. 2.

De indulgentiis quas consequuntur vel consequi possunt dantes elemosynas fratribus minoribus aut eorũ ecclesiis ac domibus reperietur infra in dictione indulgentiæ quo ad seculares in capitulo. 4. l. Indulgentiæ concessæ exhibentibus opera pietatis fratribus.

Collector.

EPISCOPI.

Distinctio attinentium ad episcopos.

De multis attinentibus ad episcopos in diuersis huius cōpendij dictionibus continetur, nã de exēptione ab ipsorum iurisdictione habetur in dictione Exēptio. §. 1. & 3. & 5. Et de præsentatione confessorũ eis faciēda per prælatos ordinis dictũ est supra in dictione Absolutio quo ad seculares. i. in multis. §. De impositione primi lapidis & consecratione seu benedictione ecclesiarum & altariũ ordinis qualiter per episcopos fieri debeat habetur etiam supra in dictionibus Benedicere & Ecclesię fratrum & Edificare.

Collector.

GREGORIUS. 9. concessit fratribus minoribus antequam essent exempti à iurisdictione ordinariorũ, quod archiepiscopi & episcopi in eorum diocesis possent eisdem fratribus ibidem constitutis absolute vel dispensatione indigentibus absolute & dispensationis beneficiũ impendere, nisi adeo grauis & enormis esset excessus quod desuper merito esset sedes apostolica consulenda. B. fo. 116.

*Absolute
dispensatio.*

Aduerte quod huiusmodi cōcessio iam de nihilo seruit, quia post ipsam fuit data fratribus prædictis copiosissima exemptio, vt patebit. j. in dictione Exemptio.

Collector.

ALEXANDER. 4. præcepit in virtute sanctæ obedientiæ fratribus promotis vel promouendis ad dignitates episcopales vel alias, vt libros & alia quæ ipsos promotionis suæ tempore habuisse seu habere constiterit (submota qualibet dilatione) resignent generali vel provincialibus ministris,

Bona ordinis.

EXACTIONES.

nisi forsan prædicti prælati ordinis vsum huiusmodi rerum illis ad tempus conceperint de gratia speciali. b. fo. 24. Et ffo. 24. conce. 12.

Idem Alexander inhiuit, vt nulli fratres ordinis nisi eos in episcopos eligi aut postulari cõtingerit electioni seu postulationi de se factæ audeant consentire. De hoc vide supra in dictione Electio. §. 1.

E VCHARISTIA.

Collector. Circa eucharistię perceptionem & administrationem multæ concessiones factæ reperiuntur tã pro fratribus quam pro secularibus, quę postę sunt supra in dictione Communicare.

EX ACTIONES.

1
*Excõmu-
nicatio.* **A**LXANDER. 4. statuit, vt imponētes fratribus ami. angarias vel alias impositiones seu exactio- nes aut alia similia sint ipso facto excõmunicati. Et q̄ si contumaces fuerint non desistendo ab hmõi à solo pa- pa valeant absolui. b. ffo. 260. conce. 656.

Collector. Aduerte quod multi alij summi pontifices exemerūt fratres præfatos ac moniales. S. Claræ & fratres ordinis prædicatorum necnon & alios fratres mendicantes ab omnibus exactioibus, prout habetur infra in dictione Exemptio in multis. §.

2
*Excõmu-
nicatio.* **E**VGENIUS. 4. declarauit quod quando ciues pro bono communitatis imponunt gabellas nouas aut veteres augmētant non sunt excõmunicati. o. ffo. 102. conce. 414.

3
*Excõmu-
nicatio.
Interdi-
ctum.* Idem Eugenius declarauit quod penæ appositæ in capitulo Quinquam. de censibus. lib. 6. f. excõmuni- catio & Interdictum circa exigentes pedagia & guidan- gia & similia, non habeat locum, quia sibi fuit abla- ta Bononia, & tamen non interdixit. o. ffo. 102. con- ce. 415.

4
Idem Eugenius fecit aliam cõcessionē pertinetē ad

EXCOMMVNICATIO.

77

huiusmodi materiam exactioinum, quæ postea est supra in dictione Absolutio quo ad seculares. 2. in. §. 4

EXCOMMVNICATIO.

Distinctio materię excommunicationum.

Considerare oportet quod in priuilegiis fratrum mi- *Collector.*
norum & aliorum mendicantium reperiuntur multa & diuersa ad materiam pertinentia excommunicationis. *Excõmu-
nicationes
attinentes
ad fratres,*
Et primo sunt quædam vbi eisdē fratribus imponitur sententia excommunicationis, istud autem est multi- pliciter seu propter varias causas.

Nã aliqua excõmunicationis inueniūtur eis inflicte ratione receptionis nouitiorum ad habitum, vel profes- sionē, & de hoc habetur in dictione Nouitius. §. 3. & 4. & 7. Aliæ vero excommunicationes tangunt eisdem fratres quando recedunt sine licentia ab huiusmodi or- dinibus aut quando postquam sunt licentiati, vel ciecti faciunt aliqua quæ sunt eis prohibita, vt cõtinetur in di- ctione Apostata in multis. §. & in dictione Eicere ab ordine. Aliæ etiam excõmunicationis concernunt illos qui præfatos fratres apostatas recipiunt: aut illis fauēt, prout habetur in dictione Abbas: & in prædicta dictione Apostata. Complures autem excommunicationes sunt impostæ contra fratres propter varias causas quæ ponuntur infra prope finem.

Item qualiter præfati fratres tam professi: quã nouitij, & etiã apostata possint absolui ab excommunicationi- bus in quibus inciderūt habetur late in dictione Abso- lutio quo ad fratres in multis. §. vbi in margine posita est hæc dictio Excommunicatio. Secundo principaliter in præfatis priuilegiis inuenitur qualiter personæ secu- lares occasione prædictorum fratrum aut monialium quę eorum curæ sunt commissæ seu ecclesiarum & mona- steriorum suorum incurrere possunt multas excõmu- nicationes, & iste subdistinguntur.

Nam quædam generaliter sunt promulgatæ contra *Excõmu-
nicationes
pertinentes
ad secula.*
violatores priuilegiorum prædictorum fratrum, prout habetur in dictione priuilegia. §. 10. & 19.

EXCOMMUNICATIO.

Alia tangunt illos qui aliquam violentiam inferunt ecclesiis aut domibus seu rebus vel personis prædictorū fratrum, & hæc habentur in dictione Ecclesiæ fratrum. §. 3. & in dictione Eleemofynæ. §. 6. & 7. & 10. & 12. & in dictione Exemptio. §. 9. & 23. Alia vero excommunicationes respiciunt illos qui contra stigmata beati Francisci aliquid dicere præsumperint aut quod ausi fuerint depingere sanctam Cathedram de senis cū stigmatib⁹ & hæc habentur in dictione Stigmata. §. 6. & 8. & 9. ac 10. Alia autē excommunicationes spectant ad ingredientes monasteria sanctæ Claræ contra tenorē suæ regulæ aut indultorū apostolicorū, prout continetur in dictione Ingredi monasteria monialiu. §. 2. & 10. Nonnullæ alia excommunicationes continentur sub variis dictionib⁹ huius cōpendij, quas longum foret hîc referre, reperietur tamen signate in marginibus foliorū cū hac dictione Excommunicatio. Qualiter autem personæ seculares valeant absolui à præfatis fratribus ab excommunicationibus supradictis habetur supra in dictione Absolutio quo ad seculares in omnibus. §. vbi posita est hæc dictione Excommunicatio. Insuper quo ad euitationē excommunicatorum quomodo fratres se debeant habere reperietur infra. §. 1. & 2. & 4. ac. 6.

1
Infideles,

GRIGORIUS. 9. concessit fratribus mi. euntibus ad partes infidelium seu ibidē existentibus, vt in terris illis sit eis licitū cōmunicare cum excommunicatis in his quæ ad salutem pertinent animarum. b. fo. 20. & ffo. 22. conce. 3.

2
Pro terris
excommu.

CLEMENS. 4. concessit fratribus mi. vt in terris excommunicatorum liberè cōmorari possint, & ab eis tunc & quando per eorū terras ipsos transire contigerit necessaria vitæ deposcere ac recipere. B. fo. 56. Et ffo. 140. conce. 317.

3
Exemptio.

Idem Clemens concessit fratribus minoribus ne ab aliquo legato nisi de latere sedis apostolicæ misso vel delegato aut subdelegato auctoritate litterarum sedis prædictæ, possint excommunicari suspendi vel interdicti, nisi litteræ ipsæ plenam & expressam de ordine præ-

EXCOMMUNICATIO.

78

fato & indulto huiusmodi facerent mentionē. b. fo. 29. Et ffo. 29. conce. 25.

EUGENIUS. 4. concessit fratribus mi. obseruātib⁹ quod non teneantur euitare excommunicatos, nisi nominatim sicut à iudice denunciati, & euitetur à clero & populo. Et sic q̄ nō teneantur fratres euitare dictos excommunicatos, nisi quando in cōmuni euitant. Et quod idē sit de interdicto & de obseruatione cuiuslibet censuræ ecclesiasticæ. o. fo. 61. Et ffo. 64. cōcessio. 75. Et ffo. 95. concessione. 312.

Idem Eugenius fecit alias concessiones pertinētes ad materiam excommunicationis quæ posite sunt supra in dictione Exactiones. §. 2. & 3.

Idem Eugenius concessit, quod si tēpore nostro contigerit (quod absit) scisma possint fratres minores participare cum scismaticis, nec teneantur fratres recedere à locis suis. Et quod toties quoties dixerint orationē De⁹ omnium fidelium & c. pro vero papa habeant centū dies indulgentiæ. o. ffo. 101. conce. 402.

LEO. 10. concessit quod prælati ordinis min. regularis obseruantia cū aliquē fratrem propter apostasiā vel aliā causam excommunicant in capitulo fratrum aut in cōmunitate non teneantur proferre sententiam in scriptis prout in iure sub pena suspensionis præcipitur proferētib⁹. o. ffo. 93. conce. 291.

VLTRA PRÆDICTA quæ continentur in priuilegiis fratrum mendicantiū circa excommunicationes oportet nonnulla notabilia hîc apponere, vt fratres prædicti sint plenius informati de huiusmodi materia ex qua eximium periculum oriri solet.

Primum scire expedit excommunicationes contētas in processu annali seu in bulla quæ appellatur in cœna domini ne quis de illis absoluere ex ignorantia præsumat. Et quia præfatæ excommunicationes à diuersis summis pontificibus diuersi modè promulgatæ & enumeratè reperiantur & à posterioribus latius posite sunt ideo illis hîc ponere curauim⁹, prout in prædicto processu per Leonem decimum factō sub forma & ordine sequenti existuat. b. ffo. 138.

4
De euita-
tione exco-
municato-
rum.
Nota.
Interdi-
ctum.

5

6

Indulgē-
tia.

7
Prælati
fratrum.

Collector.

Primum
notabile
circa exco-
municatio-
nem.

EXCOMMUNICATIO.

Primo excommunicatur omnes hæretici: Gazari: Patreni: Pauperes de Lugduno: Arnaldistæ: Speronistæ: Passageri: Vicefistæ seu Vffistæ fratricelli de opinione nuncupati & quilibet alij hæretici quocunque nomine censentur ac omnes fautores receptatores & defensores eorumdem.

Item excōmunicantur omnes Piratæ Curfarij Latrūculi maritimi & alij præcipuè qui mare nostrum à mōre Argentario vsque ad Terracinam discurrunt, & qui nauigātes in illo deprædari mutilare interficere ac rebus & bonis suis spoliare hætenus præsumserunt & præsumūt, ac omnes receptatores eorūdem & eis auxiliū dantes consiliū vel fauorem.

Item excommunicatur omnes qui in terris suis noua pedagia imponunt vel prohibita exigunt.

Item excommunicatur omnes fallarij bullarum: seu litterarum apostolicarum & supplicationum gratiā vel iustitiam concernentium per summum pontificem vel vice cancellarinm seu gerentes vices eorum aut officii vice cancellarij sanctæ Romanæ ecclesiæ de mandato eiusdem summi pontificis signatarum aut sub nomine eiusdem summi pontificis seu vice cancellarij aut gerentium vicem prædictorum signantes supplicationes eadem.

Item excommunicantur omnes illi qui equos arma ferrum lignamina & alia prohibita deferūt Sarracenis Thurcis & alijs Christi nominis inimicis, quibus christianos impugnant.

Item excommunicantur omnes impediētes seu inuadētes victualia seu alia ad vsum Romanæ curiæ necessaria adducentes, vel ne ad curiam ipsam adducantur vel deferantur impediētes seu perturbātes. Et qui talia faciunt vel defendunt cuiuscunque fuerint ordinis præminentie conditionis vel status etiam si pontificali regali reginali aut alia quauis ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate.

Item excommunicantur omnes illi qui ad sedem apostolicam venientes & recedentes ab eadem, nec non omnes illi qui iurisdictionem ordinariam vel sub-

EXCOMMUNICATIO.

79

delegatam aliquam non habentes in eadem curis morantes temeritate propria rapiunt spoliant & detinent aut ex proposito deliberato verberare mutilare vel interficere præsumunt & qui talia fieri faciunt seu mandant.

Item excommunicantur omnes temere mutilantes vulnerantes interficientes capientes carcerantes, & detinentes Patriarchas Archiepiscopos Episcopos eorūque mandatores.

Item excommunicantur omnes illi qui per se vel alium seu alios quascunque personas ecclesiasticas vel seculares ad Romanam curiam super earum causis & negocijs recurrentes illaq; in eadem curia procurantes & prosequentes negociorumq; gestores aduocatos & procuratores ipsorum vel etiā adiutores seu iudices super dictis causis & negocijs deputatos occasione causarum & negociorum huiusmodi verberant mutilant vel occidunt, seu bonis spoliant.

Item excōmunicantur illi qui impediunt, ne literis & mandatis apostolicæ sedis & legatorum ac nuntiorum & iudicum subdelegatorum eiusdem gratiam & iustitiā concernentibus decretisque super illis & re iudicata processibus & executorialibus (non habito primo eorū beneplacito & assensu) pareatur. Neue tabelliones & notarij literarū & processuum executiones instrumēta vel acta conficere aut confecta parti cuius interest tradere sub grauissimis penis prohibere statuere seu mandare. Quiue in animarum eorumdem periculum se à Romani pontificis pro tempore obedientia pertinaciter retrahere seu quomodolibet recedere præsumūt. Quiue iurisdictionem seu fructus ad ecclesiasticas personas pertinentes vsurpant vel arripiunt. Vel qui per se vel alium seu alios directè vel indirectè prædicta exequi vel procurare aut in eisdem auxilium consilium vel fauorem præstare non verentur, cuiuscunq; præminentie dignitatis ordinis conditionis aut status fuerint etiam si pontificali regali reginali vel quauis alia præfulgeant dignitate.

Item excommunicantur omnes mutilantes vulne-

8

9

10

11

12

EXCOMMUNICATIO.

rantes interficientes seu capientes & detinentes seu depradantes romipetas seu peregrinos ad urbem causa deuotionis seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes vel discedentes ab ipsa, & in his dantes consiliū auxilium vel fauorem.

Item excommunicantur oēs illi qui per se aliū seu alios directè vel indirectè sub quocunque titulo vel colore occupat detinent vel hostiliter destruunt, seu inuadunt aut occupare detinere vel destruere aut inuadere hostiliter præsumunt in totum vel in partē almā urbem regna Siciliae seu Trinacriae insulas Sardiniae Corsicae terrae citra Farum Patrimonium beati Petri in Tuscia Ducatum Spoletanum Comitatum Venaisiuen. Sabinen. & Marchiae Anconitan. Massae Trebariae Remandiolae Campaniae & Maritimae prouincias & terras specialis commissionis Arnulphorum Bononien. Ferrarien. Benauentan. Perusij Auinione. ciuitatis Castelli Tudertinen. & alias ciuitates terras & loca vel iura ad ipsam romanam ecclesiam spectantia & pertinentia & adhaerentia aut fautores & defensores eorū seu in his dantes eisde auxiliū consiliū vel fauorē. Non obstantibus quibuscunque priuilegiis ac litteris apostolicis egerisque in contrarium facientibus quibuscunque.

De reservatione absolutiois à p̄fatis excoicatio.

Vltimo decreuit idem Leo quod à præfatis excommunicationibus nullus per alium quā per Romanum pontificē (nisi duntaxat in mortis articulo constitutus) absolui possit. Nec etiā tunc nisi de stando sanctae matris ecclesiae mandato satisfactioe vel sufficienti cautione præstitis etiam preteritu confessionalium seu quarumuis facultatum verbo litteris aut quauis alia scriptura quibuscunque seu quomodolibet concessarum vel impostemur concedendarum.

Penecontra abs. à prædictis excoicatio.

Illos autem qui contra tenorem præsentium talibus vel alicui eorum seu aliquibus absolutiois beneficium impendant de facto excommunicationis sententia voluit innodari, eisque prædicationis lectionis administrationis sacramentorum, & audiendi confessiones officia interdixit. Et declarauit apertè prædictus pontifex trās-

EXCOMMUNICATIO.

80

gressoribus & contēptoribus prædictis se grauius contra eos spiritualiter & tēporaliter (prout expedire cognouerit) processurum. Et nihilominus quicquid egerint absolueno vel alias nullius esse roboris vel momenti declarauit.

Aduertat etiā prudens lector quod quia (vt supra diximus) diuersi summi pontifices præcedentes sub diuersis formis fecerūt supradictū p̄cessum seu bullā cōnē dñi, & similiter credendum est quod facient successores eorum ideo oportet semper inquirere quolibet anno, vtrū aliquid fuerit innouatū per pontificē tunc præsentē, nam alias forte ex ignorantia iuris (quæ neminem excusat) mitterent falcē in messem alienā, seu absoluerēt à quibus non possent, & sic inciderēt in excommunicationē papalem, & penas suprascriptas.

Alterū sciendū quo ad prædictā materiā excommunicationis est q̄ Sixtus. 4. in extrauaganti quæ incipit. Et si dñici gregis posuit multos alios casus à quibus etiā nequeūt fr̄es absolueri quorū tamē aliqui sunt de cōtētis in bulla cōnē dñi, & sunt sequētes videlicet. Offensa ecclesiasticæ libertatis. Violatio interdicti à sede apostolica. Crimē h̄eresis postquā de eo fuerint sentēcialiter cōdemnati delati seu publicè diffamati. Conspiratio in Romani pontificis personam aut eius statum vel dictæ sedis Mutilatio membrorum aut cuiuscūque in sacris constituti occisio. Offensa personalis in episcopum seu alium prælatum. Inuasio romipetarum seu quorūcunque ad romanam curiā venientū. Prohibitio deuotionis causerum ad dictā curiam. Inuasio occupatio depradatio aut deuastatio terrarū romanæ ecclesiae mediātē vel immediātē subiectarum Delatio armorum & aliorum prohibitorū ad partes infidelium. Impositio nouorum onerum realium vel personalium ecclesiis vel ecclesiasticis personis. Demum symonię super ordinibus vel beneficiis assequendis in dicta curia vel extracam quomodolibet contracta.

Aliud insuper notandum est, quod in cassibus inferioribus annotatis incurrunt excommunicationis sententiā fratres prædicti, & ideo vt ab illis se abstineant, ponuntur h̄ic.

*Collector.**Nota.**Scdm notabile circa excoicatio.**Tertium notabile circa excoicatio.*

EXCOMMUNICATIO.

Excommunicationis sententiam incurrunt quicumque religiosi vel etiam clerici inducentes aliquos ad vouendum iurandum vel fide interposita seu alias promittendum ut sepulturas apud eorū ecclesias eligant, vel iam electas ulterius non immutent, à qua quidē sententia nō possunt absolui nisi à Romano pontifice præterquā in mortis articulo, hoc autem habetur in extrauaganti Cupientes de pœnitentiis in clementinis.

2
Studentes fratres.
Excommunicationis sententiam incurrunt ipso facto quicumque religiosi tacitè vel expresse professi audientes leges vel physicam, nisi infra spatium duorum mensium ad claustrum redierint. In clementina. Ne in agro. de statu mo.

3
Habitus ordinis. Studentes fratres.
Excommunicationis sententiā incurrunt ipso facto quicumque religiosi post tacitā vel expressam professionē in scholis vel alibi temerè dimittentes habitum suæ religionis seu etiā euntes ad quæuis studia literarū, nisi de licentia sui prælati cum consilio sui cōuentus seu maioris partis. In clementina. Vt periculosa.

4
De fratribus administrantibus sacramentis.
Excommunicationis sententiam incurrunt religiosi cuiuscunque religionis approbatæ in sex casibus infra scriptis.

Primo qui clericis vel laicis sacramentum vactionis extremæ ministrant.

Secundo qui Eucharistiæ sacramentum ministrare præsumunt.

Tertio qui solennizant matrimonia sine licentia speciali parrochialis presbyteri.

Quarto si absoluant excommunicatos à canone præterquā in casib⁹ à iure expressis vel per priuilegia sedis apostolicæ eisdem concessa.

Quinto si absoluant à sententiis promulgatis per statuta synodalia vel provincialia.

Sexto si aliquem absoluant à pena & culpa. Nec possunt absolui fratres ab huiusmodi sententiis nisi per summum pontificem. Habetur in clementina Religiosi de priuileg.

5
Contra.
Excommunicationis sententiam incurrunt quicumque religiosi qui in sermonibus suis vel alibi aliqua proferre

EXCOMMUNICATIO.

81

proferre præsumunt, vt retrahant audientes à solutione decimarum ecclesiis debitaram, sed vt hæc pena habeat locum: duo requiruntur, Primū: quòd talia proferant ea intēctione: vt retrahāt audientes. Secūdū quòd ipsi audientes sint obligati ad tales decimas soluendas, aliter. n. non incurruntur, Et habetur hæc constitutio in dicta clementina Cupientes.

Excommunicationis sententiam incurrunt omnes religiosi tā exempti quā non exempti non seruantes interdictū positū autoritate apostolica: vel ordinariorū, quando matrix vel cathedralis ecclesia illud seruat. Nō obstantibus quibuscunque appellationibus antea (etiā ad ipsam sedē) interdictis: seu ad aliā: vel alios, de sen. exco. c. Ex frequentibus. in clementinis.

Excoicationis sententiā incurrunt religiosi, qui scienter postposuerint facere fieri conscientiam de decimis soluendis his qui sibi cōsistentur, si se ingerunt ad officium prædicationis, à quo sunt ipso facto suspensi. Hoc intellige: si de hoc fuerint requisiti à prælati ecclesiarū. Hoc habetur in clementi. Cupientes.

Excommunicationis sententiam incurrunt monachi regulares non habentes administrationē, si absque licentia speciali suorum prælatorum recurrunt ad curias principum, vt dānum aliquod inferant suis prælati: aut monasteriis. Hoc habetur de statu. mona. in clementi. Ne in agro.

Excoicationis sententiam incurrunt omnes religiosi mendicantes: qui noua loca accipiunt ad habitandum: seu si iam accepta loca hucusque mutant: vel se transferunt in alia quouis titulo sine consensu sedis apostolicæ, de hac prohibitione faciente specialē mētionē habetur in dicta clementina Cupientes.

Excoicationis sententiā incurrunt fratres minores ad mittentes ad diuina tempore interditi sorores: aut fratres tertij ordinis. Sed hoc constitutio modo non ligat, quia fuit reuocata per Sixtum. 4.

Excoicationis sententiā quondam incurrebant glosantes extrauagantem Nicolai. 3. quæ incipit: Exiit qui seminat, sed ipsa excoicationis fuit suspensa per

*fratres pri
dicantes.
Decima.*

6
Interdictū

7
*Cōtra fra
tres p̄dica.
& confes.*

8
*Cōtra fra
tres curia-
les.*

9
*Cōtra fra
tres edifi-
cantes no-
ua loca.*

10
Interdictū

11

EXEMPTI FRATRES.

aliam extrauagantem Ioannis, 22.

Excōmunicacionis sententiam incurrunt ipso facto: a qua non possunt absolui nisi à Romano pontifice: præterquã in mortis articulo: quicumque de ordinibus medicantibus facientes se recipi (etiã prætextu quarũcunq; literarũ apostolicarũ sub quacunq; verborum forma concessarum) ad aliquem ordinem monachalem: excepto ordine carthusiensium, quam etiã sententiã incurrunt ipsos recipientes, Ex concilio Constantiã sub Martino, 5.

13
Cõtra fratres & sorores tertij ordinis.

Excōmunicacionẽ incurrunt ipso facto fratres & sorores tertij ordinis: qui collegialiter viuentes post factã professionẽ: & emissionẽ trium votorũ substantialium solenniter in manibus sui ministri vel ministræ matrimoniũ contrahunt: seu antè contractũ consumant, aut religionem ipsam dimittunt ad secularem vitam euntes. Et tale matrimoniũ est nullũ, nec possunt absolui nisi habitu reassumpto suam professionẽ collegialiter viuentes obseruent, & à suis superioribus absolui meruerint. Sixtus. 4. in extrauaganti quæ incipit: Ad Christi vicarij præsentis.

14
Cõtra fratres minoris & predicato.

Excōmunicacionẽ incurrunt fratres minores & predicatores recipientes: siue admittentes ad priuilegia & immunitates ordinũ suorũ quoscunq; laicos vtriusque sexus prætextu tertij ordinis: seu alterius modi, nisi gestauerint habitũ prædicti tertij ordinis solitum: & professionẽ emiserint solitã: & in aliqua domo seu cõgregatione dictorum fratrum vel sororũ vitã duxerint in cõmuni, non obstantibus quibuscunq; literis apostolicis, Sixtus in bulla quæ incipit: Detestanda nullorum ambitio.

EXEMPTI FRATRES PARTICVLA.

1
Officia ordinis.

CLEMENS. 4. prohibuit, ne aliquis frater minor excẽptus ab obedientia ordinis possit contra statuta religionis morari in domibus fratrum dicti ordinis: aut in eorum officiis se inmiscere: vel introuidere. B. ffo. 75. conce. 224.

EXEMPTI FRATRES.

21 2

GREGORIUS. II. statuit & ordinauit, quod omnes & singuli religiosi quoruicunq; ordinũ: etiã medicantiũ sedis apostolicæ capellani perinde eorũ superioribus & ipsorum correctionibus in omnibus & per omnia sint subiecti: ac si prædicti capellani nõ essent, nõ obstantibus excẽptionibus & aliis quibuscunq; priuilegiis in contrarium facientibus. b. fo. 37. Et ffo. 35. conce. 39.

CALIXTUS. 3. statuit & ordinauit, quod nullus doctorum fratrum beneficia secularia: seu etiã regularia quouis modo in titulũ: vel cõmendã pro tẽpore habentium possint capitulis generalibus: vel prouincialibus: aut cõgregationibus: seu negotiis: vel officiis: aut aliis administrationibus ordinis (nisi generalis pro tẽpore cõsensu interueniente) quomodolibet admitti sub excõicationis pena: quam admissi & admittentes incurrant ipso facto. B. fo. 92. Et ffo. 175. conce. 410.

NICOLAUS. 5. concessit ministro generali fratrum minorum, quod possit visitare: & corrigere quoscunq; fratres excẽptos præfati ordinis, prout late positum est supra in dictione Correctio. 5. 9.

SIXTUS. 4. statuit: vt si aliqui fratres minorum aut prædicatores obtinuerint habilitacionẽ ad habenda beneficia ecclesiastica: & q̃ interim: vel postquã ea habuerint: valeãt residere in domibus dicti ordinis, & ibidẽ cameras: ac vocẽ actiuã & passiuã in capitulis generalibus hęc & priuilegiis doctorum fratrum & ordinũ gaudere, q̃ isti tales postquã aliq̃d bñficiũ pacifice adepti fuerint: aut p̃ capellanis in aliquibus ecclesiis deseruire ceperint: cõcessionibus prædictis nequeant gaudere, aut aliis cõsimilibus ordinẽ cõcernentibus, nisi de prælatore cõsensu, Et idẽ statuit de promotoris ad cathedrales: etiã titulares: ac alias dignitates ecclesiasticas. B. fo. 66. Et ffo. 749. conce. 365.

Idẽ Sixtus cõcessit seu statuit, vt nullus professor ordinis Carmelitarum beneficia secularia: seu etiã regularia quorumuis Romanoꝝ pontificum: aut sedis apostolicæ: vel legatoꝝ eius concessione: vel indulto quouis modo in titulum: vel commẽdam pro tẽpore obtinẽtium, aut quẽ futuris tẽporibus quomodolibet obtinebunt, etiã si illa simpliciter: vel alio quouis modo dimiserint: in

EXEMPTI FRATRES.

capitulis generalibus: vel prouincialibus: aut congrega-
tionibus: seu negotiis officijs vel alijs administrationi-
bus d. cti ordinis (nisi generalis pro tempore consensu
interueniente) quomodolibet admittantur sub excom-
municationis pena qua admissi & admittentes ipso facto
incurrant. B. ffo. 188. con. 482.

Exemptio
natio.

7
De exami-
natioe pri-
uileg. ex.
fratru par-
sulariu.

Nota.

8
De licetia
requisita
p impetra.
exemp.

9
De licetia
commissarij
p impetra.
exempt.

I V L I V S. 2. commisit vniuersis praelatis & alijs per-
sonis in dignitate ecclesiastica constitutis, vt requisiti a
praelatis ordinis minorum & commissarijs Romanæ cu-
riae aut alijs fratribus ad hoc per eosdem deputatis exa-
minent quascunque literas apostolicas, quas fratres dic-
ti ordinis super exemptionibus & habitus mutationi-
bus & dimissionibus & alijs extorsionibus impetratas
repererint, & quod causas per eosdem fratres in illis al-
legatas dijudicent, & si veras non repererint eas reuo-
cent & annullent, ac eisdem fratribus minime suffra-
gari debere declarent. Ac quod i praedictis fratribus ad
ordinem canonicorum regularium transiit seu vt se-
culares incedentibus ne in ciuitatibus oppidis vel locis
vbi domus dicti ordinis fuerint permaneant inhibeat,
vel si in eis manere voluerint, vt ad ordinem seu fami-
liam cuius habitum temere reliquerint redeant. B. ffo.
13. conce. 50.

L E O. 10. statuit quod nullus frater ordinis mi. ob-
seruan. obtinere possit aliquam exemptionem aut indultum
apostolicum sub quavis forma & expressione verborum, ni
si generalium aut commissariorum suorum in Romana cu-
ria existentium ad hoc expressus accedat assensus, Et
quod si illa impetrauerit, illa nullatenus sibi suffragen-
tur vt illorum obtentu a praelatorum suorum iurisdictione
& regu. disciplina exceptus censeatur. B. ffo. 15. con. 52.

Idem Leo iterum prohibuit ne aliquis frater minor
cuiuscumq; conditionis & gradus existat vigore cuiusvis
rescripti apostolici sub quavis verborum forma & cum
quibusvis derogatorijs & efficacissimis clausulis quo-
modolibet emanati exceptus a iurisdictione suorum prae-
latorum in aliquo censeatur, nisi prius commissarijs dicti
ordinis in Romana curia residentis ad hoc expressus &
in scriptis accedat assensus decernens irritum & inane

EXEMPTIO.

quicquid secus a quoquam quavis autoritate sciēter vel
ignoranter contigerit attentari. B. ffo. 18. conce. 59.

EXEMPTIO.

C L E M E N S. 4. exemit fratres in multis a iurisdictione
& subiectione praelatorum ecclesiae. Et primo co-
cessit qd per literas apostolicae sedis aut legatorum seu de-
legatorum ipsius conueniri a quoquam minime valeat
praedicti fratres mino.

Exemptio a
praelatis ec-
clesiae.

Secundo qd ad pecuniam colligendam cogi non possint inuiti
etiam per literas sedis apostolicae de cetero impetrandas.

Tertio quod nullus praedictorum fratrum teneatur cor-
rectionis seu visitationis vel inquisitionis officium mona-
sterijs vel ecclesijs seu quibuscumq; personis impedere,
vel ad cognitiones causarum seu citationes partium &
denunciationes sententiarum interdicti & excommunicati-
onis procedere.

Quarto qd non teneatur recipere curam monialium seu reli-
giosa si quauilibetue personarum per quascumq; literas apo-
stolicas, nisi de hoc indulto & ordine praedicto expres-
sam fecerint mentionem. B. fo. 57. Et ffo. 140. conce. 321.

De monia-
lijs religio-
sis.

Idem Clemens concessit, vt ad visitandum aliqua monasteria
monialium cuiuscumq; ordinis vel ad audiendas confessiones
earum nequeat praedicti fratres aliquatenus compelli, nec ad reci-
piendum commissiones causarum seu sententiarum executiones
vel alia contingentia causas ipsas per literas sedis aposto-
licae in quibus non facta fuerit de indulto huiusmodi mentio
specialis siue per legatos vel delegatos ipsius aut etiam per
alios quoscumq; B. fo. 57. Et ffo. 140. conce. 322. Idem Cle-
mens concessit insuper qd nullus archiepiscopus vel episcopus nul-
lusq; alius praelatus ecclesiasticus valeat compellere fratres
mi. ad portandum seu deferendum litteras, vel exequendum aut denun-
tandum sententias contra principes seculares communitates
populos seu quoscumq; benefactores eorundem fratrum,
, Ac etiam quod nullus delegatus vel ordinarius iudex
possit eosdem fratres compellere ad faciendum citationes
vel commissiones recipiendas, siue quod sint
in aliquibus causis assessores siue ad lites & controuer-

De monia-
libus.

Visitatio.

De exem-
ptione ab
omnibus
actibus fo-
ri iudicia-
lis.

EXEMPTIO.

fiat contingentia: in causis quæ coram ipsis tractantur sine sedis apostolicæ speciali mandato vel licentia expressam faciente de huiusmodi indulto mentionem, Nec quisquam eorum teneatur parere: vel intendere super his in monitionibus: seu mandatis: aut iussionibus eorundem: aut facere vel implere quod in hac parte duxerint iniungendum. B. fo. 57. Et ffo. 140. conce. 323.

Exemptio ab occupatione in quibuslibet negotiis extra ordinem.
Idem Clemens concessit: quod nullus legatus: nisi de latere: auctoritate literarum apostolicarum specialem de indulto huiusmodi: & ordine prædictorum fratrum minorum non facientium mentionem: nullusque alius prælatus: nec aliqua persona religiosa: vel secularis de huiusmodi fratribus ad sua vel alterius negotia procuranda: seu ad secum manendum: aliquem assumere valeat, nisi quos generalis vel provinciales ministri tanquam idoneos: & discretos eis duxerint assignandos, quos etiam subiacere voluit ordinis discipline. B. fo. 57. Et ffo. 141. conce. 325.

Confessiones.
Idem Clemens prohibuit vniuersis ecclesiarum prælatis: & aliis, ne confessiones fratrum in inuitis prælatis eiusdem ordinis audire præsumant, nec eos compellant ad synodos: seu congregationes suas accedere, vel cum eis extra ciuitates: vel intra processionaliter exire, aut suis constitutionibus subiacere, vel capitula scrutinia & inquisitiones in locis seu monasteriis fratrum vel alibi de eisdem facere, aut fidelitatem iuramento firmatâ & manulem obedientiam à ministris seu custodibus vel guardianis eiusdem ordinis exigere, aut de ipso institutione vel destitutione sue de statutis ordinis se aliquatenus intromittere seu prohibere ne ad ciuitates & villas vbi religiose viuere & morari possint à populis euocari audeant accedere ibiq; pro suis vsibus construere

Edificare.
ædificia seu ecclesias & oratoria aut in sic accidentes seu in constructores fratres huiusmodi vel receptatores ipsorum excommunicationis sententiam proferre præsumant. B. fo. 58. Et ffo. 142. conce. 338. Idem habetur quo ad fratres carmelitas B. ffo. 186. conce. 476. Et quo ad fratres prædicatores, B. ffo. 238. conce. 564. Et quo ad

EXEMPTIO.

84

Augustinenses. B. ffo. 249. conce. 604.

Idem Clemens exemit præfatos fratres à solutione canonice portionis de ornamentis & pluribus aliis, prout ad lōgum positum est supra in dictione Canonica portio. §. 3.

Idem Clemens concessit eisdem fratribus. min. vt ad præstationem procuratorum legatorum sedis apostolicæ vel nuntiorum ipsius seu diocesanorum locorum aut exactio-
6
Canonica portio.
7
Exemptio à quibuslibet exacti.

rum vel collectarum seu subsidiorum vel provisionum quorumcumq; minimè teneantur, nec ad ea soluenda per literas dictæ sedis apostolicæ aut legatorum vel nuntiorum eiusdem seu rectorum terrarum ecclesiæ Romanæ cuiuscunque tenoris fuerint compelli possint, nisi huiusmodi literæ apostolicæ impetrandæ plenam & expressam de hoc indulto & ordine prædicto fecerit mentionem. B. fo. 59. Et ffo. 142. conce. 341. Idem Clemens exemit eosdem fratres ab omni iurisdictione prælatorum ecclesiæ ordinariorum, ita qd non obstate constitutione Innocentij. 4. nō teneatur fratres prædicti p quibuscūq; causis vel delictis præfatis locorum ordinariis subiacere decernens irritū & inane quicquid secus attentari contigerit. B. fo. 50. Et ffo. 142. conce. 342. Idem Clemens prohibuit, ne fratres minores ab aliquo legato (nisi de latere sedis apostolicæ misso) vel delegato aut subdelegato auctoritate literarum apostolicarum excommunicari suspendi aut interdici possint nisi literæ ipsæ plenam & expressam de prædicto ordine & indulto huiusmodi facerent mentionem. B. ffo. 3. conce. prima.

Excommunicatio.
10
De immediate subiectione sedi apostolicæ & oratoria domos loca libros utensilia & alia mobilia & immobilia quorum vsum habent fratres præfati in ius & proprietatem sedis apostolicæ suscepit. B. fo. 28. Et ffo. 112. conce. 243.

Vide ampliationem præfate concessionis infra § 14. BONIFACIVS. 8. confirmavit literas prædecessorum suorum super exemptione prædicta, & de nouo exemit fratres in præfatos & illorum ordinem ab om-

EXEMPTIO.

niū singulorū quorūlibet prælatorum & personarū ecclesiasticarū omnimoda potestate ac iurisdictione decernens præfatos fratres & ordinem eorum immediatè sedi apostolicæ tantummodo & Romano pontifici subiacere. b. fo. 32. Et ffo. 32. conce. 34.

12 *pro monia S. Clara.* Idem Bonifacius concessit monialibus sanctæ Claræ, vt ad præstationē decimarum de quibuscunq; possessionibus & omnibus aliis bonis quæ iustè habuerint vel ad contribuendum in procuracionibus quorūlibet ordinariorū & etiam legatorū & nuntiorū sedis apostolicæ ac quibuscunq; talis & collectis aut ad exhibendum pedagia telonea & alias exactiones quibusuis regibus principibus seu aliis personis minime teneantur nec ad id compelli aliquāter valeāt. B. fo. 38. Et ffo. 122. conce. 267.

13 *Pro Augustinen.* Idem Bonifacius dedit copiosam exemptionem fratribus Augustinenſibus & eorum ordini, sicut cōcesserat fratribus & ordini mi. B. ffo. 247. conce. 619.

14 *Ampliatio exemptionium Suprascriptarum.* BENE DICTVS. II. exemit ordinem fratrum mi. sicut fecerat Nicolaus. 4. supra. §. 10. & addidit quod nec etiam ratione delicti commissi vel initi contractus aut rei sitæ vel positæ seu existentis extra loca eorundē fratrum exempta possint coram ordinariis vel aliis prælatis ecclesiasticis molestari seu quomodolibet conueniri non obstante constitutione Innocentij. 4. in contrariū faciente. B. fo. 24. Et ffo. 108. conce. 232.

15 *plenissima exemptio p fra p dca. & alia per sonis eis subiectis.* MARTINVS. 5. approbavit & confirmavit literas Bonifacij. 9. qui dedit amplissimam exemptionem ordini fratrum prædicatorum & ab eo dependentibus sub sequentibus verbis, Vestigiis nonnullorum prædecessorum nostrorum in hærentes ordinem ipsum ac magistrum generalem & priores & fratres prædicatos necnō quascunq; sorores ac domos monasteria & hospitalia quecunq; quæ sub cura & regimine ordinis fratrum prædicatorum fuerint pro tempore constituta & eorum rectores & gubernatores cum omnibus suis iuribus & pertinentiis quæ in præsentiarum obtinēt & in futurum (dante domino) iustis modis poterunt adipisci ab omni iurisdictione dominio subiectione & potestate quorū-

EXEMPTIO.

85

libet ordinariorū & prælatorum ac personarum ecclesiasticarum necnō à solutione cuiuscunq; collectæ, pedagij aut cuiuscunq; alterius generis exactionis de apostolicæ potestatis plenitudine & de certa scientia prorsus eximim⁹ & totaliter liberamus, illaque in ius & proprietatem beati Petri & sedis apostolicæ & sub eorum speciali & immediata protectione suscipimus decernentes ordinem magistrum priores fratres & sorores qui nunc sunt & erunt pro tempore domos monasteria loca & hospitalia supradicta eorumque rectores & gubernatores cum omnibus iuribus & pertinentiis huiusmodi solum immediatè sedi apostolicæ subiacere, ita quod ordinarij, & prælati huiusmodi sine quævis alia persona generaliter, vel specialiter aut communiter vel diuisim non possint quauis auctoritate excommunicationis suspensionis & interdicti sententias promulgare, aut alias etiam ratione delicti seu contractus vel rei de qua agitur vbicunq; committatur delictum in eatur contractus aut res ipsa consistat potestatem seu iurisdictionem aliquam quomodolibet exercere. Ibidem etiam cōcedit omnibus supra nominatis exemptionem à solutione decimarum, & pægorum, & collectarum valde copiosissimè ita quod in omnibus exemptionibus ordinum mendicantium nulla reperitur copiosior. b. ffo. 262. conce. 681. Et habetur sub autentico. B. ffo. 80. conce. 240. sub nomine Eugenij 4.

16 *Pro fratre pædic.* EUGENIUS. 4. approbavit & confirmavit literas Bonifacij. 9. & Martini. 5. in quibus datur copiosissima exemptio ordini fratrum prædicatorum, vt supra positum est. §. 15. Hæc autem approbatio Eugenij habetur autentica. B. ffo. 80. conce. 240.

17 *Pro monia S. Clara.* Idem Eugenius exemit ordinem. S. Claræ abbatissas conuentus moniales monasteria & loca eiusdem ordinis cum omnibus iuribus & pertinentiis ac bonis mobilibus & immobilibus quibuscunq; ab omni iurisdictione ac dominio & potestate quorūcunq; legatorum & prælatorum ecclesiasticorum cum maximis clausulis & non obstantiis. Ac similiter exemit à

Decimæ.
Exactiones.

18

Excom-
municatio.
Generalis
minister.

Correctio.

Exemptio.

19

Decimæ.

20

Decimæ.

21
Parrochi-
ecclesie.

22

Excom-
municatio.

EXEMPTIO.

præstatione seu solutione decimarum collectarum tal-
liarum subsidiorum angariatum ac quarumlibet alia-
rum exactionum. b. ffo. 41. conce. 46.

NICOLAUS. §. quia aliqui ecclesiarum prælati &
alij non obseruabant exemptionis literas concessas fratri-
bus mi. statuit & mādauit, vt nulla persona cuiuscunque
dignitatis gradus status vel conditionis existat de cæte-
ro prædictos fratres molestare aut perturbare præsu-
mant sub excommunicationis pena ipso facto incurrē-
da si post monitionē ab huiusmodi fratribus factā con-
trarium præsumserint. Et ibidem cōcedit generali mi-
nistro potestatem corrigendi omnes fratres dicti ordi-
nis siue in monasteriis monialium siue in aliis domi-
bus & heremitoriis seu locis commorantes etiam ab
obedientia uisitatione & correctione dicti ministri per
specialia sedis apostolicæ indulta se exemptos esse præ-
ter regulæ & statutorum dicti ordinis formam præten-
dentes, non obstantibus quibuscunque priuilegiis exem-
ptionibus & indultis apostolicis in genere vel in specie
concessis b. ffo. 47. conce. 50.

SIXTUS. 4. exempti fratres min. à solutione decima-
rum quarumcunque etiam papalium, vt habetur supra
ad longum in dictione Decimæ. §. 5.

Idem Sixtus exempti moniales sanctæ Clare à solutio-
ne decimarum etiam illarum terrarum & possessionum
quas per colonos faciunt cultiuari, prout positum est
supra in dictione Decimæ. §. 7.

Idē Sixtus exempti ecclesias parrochiales apud quas
monasteria fratrum mi. sunt constructa & capellanos in
illis pro parte fratrum eorundem positos ad seruiedum
à iurisdictione & superioritate ordinariorum B. fo. 60.
Et ffo. 144. conce. 351. Et habetur supra latius in dictio-
ne Ecclesiæ fratrum. §. 4. vide ibi.

Idem Sixtus inhibuit locorum ordinariis sub inter-
dicti ingressus ecclesie & suspensionis à regimine & ad-
ministracione ecclesiarum suarum ac rectoribus & aliis
quibuscunq; sub excommunicationis late sententiæ & aliis
priuationis earundem parrochialium ecclesiarum ac
omnium aliorum beneficiorum ecclesiasticorum quæ

EXEMPTIO.

86

obtinent necnon inhabitationis ad illa & alia im-
posterum obtinenda penis eo ipso per eos qui con-
trafecerint incurrendis ne ordines fratrum prædica-
torum & minorum & illorum domos & professores
præter aut contra tenorem priuilegiorum suorum
per litteras apostolicas concessorum eos inquietare
seu molestare præsumant, ac eos aut testamentorum
ultimarumque voluntatum executores & hæredes
seu quoscunque alios directè vel indirectè ad solu-
tionem cuiuscunque quartæ parrochialis seu canoni-
cæ vel alterius portionis seu oneris, vel ad faciendum
celebrari aliquod officium in eorum ecclesiis vel ali-
bi dum apud ipsos fratres decentium corpora tumu-
lantur ante vel post eorum sepulturam cogant, Nec
confessis dictis fratribus eucharistiæ seu extremæ vn-
ctionis sacramenta sine rationabili causa denegare vel
illorum exhibitionē malitiose deferre aut eorum par-
rochianis ne prædictis fratribus consiteantur prohibe-
re vel persuadere nec etiã ad præmissa aut aliquod præ-
missorum auxilium consilium vel fauorē dare directè
vel indirectè quoquomodo præsumant. B. fo. 61. Et ffo.
145. conce. 355.

Idem Sixtus concessit fratribus Carmelitanis co-
piosam exemptionem dicens in summa, quod nullus
ordinarius seu legatus quauis autoritate utens quam-
cunque superioritatem super prædictos fratres sibi vè-
dicare præsumat, Neque aliquis absq; speciali commis-
sione sedis apostolicæ faciente mentionem de verbo
ad verbum de huiusmodi indulto valeant promulga-
re aliquas sententias excommunicationis seu alias
censuras super eosdem, Et voluit quod processus facti
contra fratres præfatos pro infectis habeantur etiam
si eorum exemptio (vt pote notoria) non fuerit alle-
gata. B. fo. 99. Et ffo. 183. concessione. 449. Et etiam
ffo. 185. conce. 466. extendit exemptionem prædicto-
rum fratrum ad hoc vt nullus possit compellere eos ad
cognoscendum causas & pleraque id genus etiam per
litteras apostolicas non facientes de indulto hoc specia-
lem mentionem.

Pro frat.
pdi. & mi.

Quarta.

Sacramē.

3
Pro frat.
Carmeli.

Excom-
municatio.

EXEMPTIO.

24 Pro Carmeli. Idem Sixtus exemit prædictos fratres Carmelitas à quacunq[ue] iurisdictione inquisitorum hæreticæ prauitatis cum magis non obstantiis. B. fo. 112. Et ffo. 196. conce. 489.

25 Pro frat. prædica. Idē Sixtus dedit copiosam exēptionem fratribus ordinis prædicatorum ad instar exemptionis datæ fratribus Carmelitis & Mi. B. o. ffo. 238. conce. 560. & 564. & vsque ad concessio. 570.

26 Inquisito. res hæress. INNOCENTIVS. 8. confirmauit ac de nouo concessit literas Clementis. 4. & Sixti. 4. eximentes fratres mi. à iurisdictione inquisitorum hæreticæ prauitatis prohibendo eosdem inquisitores contra fratres huiusmodi quomodolibet procedere vel inquirere b. ffo. 52. conce. 60.

27 LEO. 10. confirmauit literas prædictas Innocentij. 8. ac de nouo concessit easdē inferendo illas de verbo ad verbū decernens illas debere inuolabiliter obseruari à quibuscunq[ue] inquisitoribus hæreticæ prauitatis. B. ffo. 21. conce. 64.

28. Inquisito res hæress. Idē Leo iterū prohibuit districtè inquisitoribus hæreticæ prauitatis, ne se vllō modo intromittant de fratribus mi. super quo dedit conseruatores vniuersos ecclesiarum prælatos B. ffo. 20. conce. 63.

29 pro monia S. Clare. Idem Leo approbanit ac de nouo concessit literas suorum prædecessorum, qui exemerant moniales sanctæ Clare ab omni iurisdictione sedis apostolicæ & à solutione quauicunq[ue] decimarum etiam de terris & possessionibus quas per colonos faciunt cultuarii B. ffo. 44. conce. 139.

30 pro monia S. Clare. & tertia. Idē Leo postea exemit moniales. S. Clare & tertiarias à solutione cuiusuis decime, vel taxę etiā per sedē apostolicā impositæ, si tamen ita sunt pauperes quod ipsarum redditus non sufficiunt pro commoda illarum sustentatione. B. ffo. 47. conce. 143.

31 De comissariis cruciate. Idē Leo exemit fratres minores obser. à iurisdictione commissariorū cruciatæ, & aliis consimilibus præcipiens huiusmodi commissariis sub grauib[us] cęsuris, ne assumant fratres minores præfatos ad prædicandū cruciatā B. ffo. 48. conce. 144. Hoc positum est supra ad lōgum

FAMILIA. SEV FAMVLI FRA.

37

in dictione Cruciatæ. §. 4.

De exēptione à quartæ funeralis solutione sunt multæ concessiones diuersorū pontificum supra positæ in dictione Canonica portio.

Sed circa hanc materiam est aduertendum quod supra scriptarum exemptionum & nonnullarum aliarum concessionum in fauorem fratrum medicantium concessarum fuerunt aliquæ derogatæ per concilium Lateranense vltimo celebratum, vt positum est in dictione Concilium §. 6. At tamen quia vt ibidem. §. 7. dicitur fuerunt reualidata nostra priuilegia, & per consequens sunt annullatæ huiusmodi modificationes seu derogationes, ideo non oportet illas hic inferere, præsertim quia quo ad exemptionem proprie sumptam fere nihil est innouatum seu derogatum per concilium præfatum.

FAMILIARES SEV FAMVLI FRATRVM.

ALEXANDER. 4. fecit quandam concessionem famulis, seu familiaribus & procuratoribus ac operariis fratrum pro tempore interdicti quæ ponitur ad longum in dictione Interdictum. 3. in. §. 1. vide ibi.

ALEXANDER. 4. concessit fratribus ordinis Carmelitarum facultatem ministrandi ecclesiastica sacramenta familiaribus suis, ac tradendi eos sepulturæ ecclesiasticæ cum decesserint. B. fo. 85. Et ffo. 168. conce. 391.

CLEMENS. 4. concessit fratribus mi. vt his qui in eorum merantur obsequiis cuncta liberè ministrare possint ecclesiastica sacramenta, & ipsos cum decesserint in suis cimiteriis sepelire. B. fo. 56. Et ffo. 140. conce. 315.

Idem Clemens fecit alteram concessionem famulis seu familiaribus & procuratoribus ac operariis fratrum minorum, prout ad longum positum est in dictione Interdictum. 3. in. §. 3. Vide ibi.

GREGORIUS. 11. fecit consimilem concessionem

FESTIVITAS.

Ex priuil. fratrum pædica.
6
Indulgentia.
7
Ex priuil. fra. mini. Sepultura.
8
Prohibi- tio. Sacramẽ.
9
Excommu- nicatio.
Collector.
familiatibus fratrum ordi. prædi. per eadem verba sicus Clemens. 4. fecerat familiaribus fratrum min. vt supra postum est. §. 3. & 4. B. ffo. 236. conce. 546.

SIXTVS. 4. concessit: quod illi qui sunt in seruitio fratrum mi. & sororum sanctæ Claræ: habeant indulgentiam plenariam in morte: ac semel in vita de referentis. o. fo. 62 Et ffo. 66. conce. 96.

IVLIVS. 2. concessit fratribus ordinis minimorum: & famuli domorum sui ordinis: necnon cæteri eiusdẽ ordinis hab. um portantes: & in articulo mortis in dictis dom. bus sepulturam eligentes omnibus & singulis priuilegiis ordinis minimorum huiusmodi quolibet concessis gaudere liberè: & licitè valeant. B. ffo. 8. conce. 22.

LEO. 10. in concilio Lateranensi statuit, quod fratres famulis eorum obsequio insistentibus sacramenta ecclesiastica nullatenus ministrare valeant, nisi illorum durante obsequio. B. ffo. 26. conce. 74.

Idem Leo vbi supra statuit, quod procuratores: & negociorum gestores: ac operarij fratrum seruitiis insistentes sententiis excommunicationis promulgatis illa queati sint: & esse censètur, si illis causam dederint aut dātibus consilium: auxilium: vel fauorem præstiterint. B. ffo. 26. conce. 83.

Aduerte quod nonnulla alia concessa sunt in fauorem familiarium fratrum pro tempore interdicti, Et quia hæc posita sunt supra in dictione Interdictum. 3. in omnibus. §. ideo superfluum foret hic illa repetere.

FESTIVITAS.

De sancto Frãcisco.
1
2
De sancto Antonio.
GRIGORIUS. 9. præcepit vniuersis ecclesiarum prælatis, vt excitent deuotionem fidelium ad venerationem sancti Frãcischi ac quod solennitatem eius 4. nonas Octobris annis singulis solenniter celebrent, & celebrandam denuncient. b. fo. 19. Et ffo. 22. concessione. 2.

Idem Gregorius similiter præcepit ecclesiarum prælatis, quatenus deuotionem fidelium ad venerationem sancti Antonij de Padua excitantes festiuitatem ipsius idibus Iunij annis singulis celebrent, & faciant solenniter celebrari. B. fo. 117. Et ffo. 200. concessio. 491.

FESTIVITAS.

MARTINVS. 5. statuit quod de omnibus festis triũ lectionum festa nouem lectionum fiant. Et q. vtrunque festum sanctæ crucis sub duplici officio celebretur, ac quod rubrica de festis occurrentibus infra octauam nõ intelligantur de præcedentibus seu residuis sed solum de existentibus seu occurrētibus infra octauā. b. ffo. 36. concessione. 44.

EUGENIVS. 4. dixit quod seculares laborantes in festis sanctæ Crucis & sancti Michaelis septēbris ac sanctorum Innocentium & sancti Siluestri se nolle quod peccēt mortaliter, nisi venerint in dominica. o. fo. 61. Et ffo. 64. conce. 83. Et ffo. 101. conce. 396.

Idem Eugenius dispensauit cum barbitonsoribus, vbi est cõsuetudo in sabbatis & vigiliis de sero radere barbas. o. ffo. 101. conce. 400.

SACROSANCTA synodus generalis Basiliensis renouauit institutionẽ de celebranda festiuitate sanctæ conceptionis virginis Mariae, quæ tam per Romanam quã per alias ecclesias sexto idus decembris statuit & ordinauit in omnibus ecclesiis & monasteriis & cõuentibus christianæ religionis sub nomine conceptionis festiuis laudibus colendam esse. b. fo. 42. Et ffo. 40. conce. 45.

SIXTVS. 4. concessit quod fiat festum sancti Bonauenturę dominica secunda Iulij, nisi fuerit primo pondæ. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 134.

Idem Sixtus concessit vniuersis & singulis Christi fidelibus vere pœnitentibus & confessis, qui gloriosi sancti Francisci festiuitatem (quam perpetuis futuris temporibus celebrè esse & vt festum duplex à cunctis christianis celebrari ab omni que opere seruili abstineri & sub obseruantia & præcepto comprehendì voluit) celebrantibus annuatim decem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis relaxauit. B. fo. 46. Et ffo. 130. conce. 291.

3
Officium diuinum.

Oclaua.

4
Pro secun- la. & labo- rato.

5

6
De cõcep- virginis.

7
De sancto Bonauen.

8
De sancto Frãcisco.

Indulgẽ- tia.

FESTIVITAS.

Aduertendum est circa prædicta q̄ in libro intitula-
to firmamenta trium ordinum beati Francisci in galliis
impresso continetur hæc eadem bulla seu breue attam-
en ubi hic dicitur decem annos &c. dicitur illic quin-
quaginta annos &c. Et similiter repperi scriptũ in quæ-
dam tabula antiqua priuilegiorum ordinis, vtrum au-
tem istorum sit verius non potui determinate scire.

9 Idem Sixtus concessit q̄ fratres min. possint vbique
De quinque sollempniter & publicè festum quinque martyrum sui ordi-
martyri. nis qui apud marochiam passi sunt. s. Berardi Petri
Adiuti Accursij & Ottonis in officio duplici maiori die.
16. Iannarij celebrare qua die ab hoc seculo per marty-
rium recesserunt. B. ffo. 131. concessione. 294.

10 Idem Sixtus concessit q̄ possimus dicere Credo in fe
De sanctis stinitatibus seu solēnitatibus sanctorum nostri ordinis
omnibus & S. Claræ. o. fo. 63. Et ffo. 67. conce. 118.

11 Idem Sixtus concessit q̄ fratres mi. possint dicere of-
De sancto ficiũ propriũ sancti Lodouici episcopi & confesso-
Lodo. ris sui ordinis. o. fo. 63. Et ffo. 67. conce. 119.

12 ALEXANDER. 7. concessit omnibus & singulis fra-
De officiis tribus minoribus de obser. vt in festo presentationis
proprie virginis Mariæ ac sancti Gabrielis archangeli. & S. Ca-
quarundã therinæ virginis & martyris propria officia dictarum
festi. festiuitatum liberè & licitè recitare ac dicere possint &
valeant, & q̄ festum prædictæ virginis & martyris. Ca-
therinæ sub minori duplici celebrare possint, & quod
pro introitu missæ eiusdem dicatur officium Gaudea-
mus omnes &c. o. fo. 66. Et ffo. 70. conce. 165.

13 Idem Alexander concessit, q̄ fiat festum sancti Ga-
brielis in vigilia scti Ioseph. o. fo. 66. Et ffo 70. cõ. 166.

14 Idẽ Alexander concessit fratribus min. de obser. vt in
De histo- solēnitatibus sanctorum proprias eorum historias (&
ria propr. si in breuiario non sint) dicere & recitare valeant. Et
sanctorũ. quod festum omnium sanctorum dicti ordinis sub vna
celebritate possint dicti fratres dicere ac recitare. o. ffo.
261. conce. 679.

15 IULIUS. 2. concessit quod omnia quæ sunt concessa
Cõcatio in festiuitatibus sanctorum ordinis prædicatorum om-
priuilegio. nia illa in festiuitatibus sanctorum ordinis minorum
(quamuis sint

FRANCI. PATER NOSTER SERA. 86
(quæuis sint in maiori numero quã festa prædicatorũ)
concessa sint & esse intelligantur. B. ffo. 228. conce. 533.
Et ffo. 74. conce. 222.

15 10. concessit fratribus mi. & monialibus sanctæ
Claræ, vt in ecclesiis monasteriorum suorum duntaxat
possint liberè & licitè celebrare publicè ac solēniter of-
ficiũ de beatis martyribus Daniele Angelo Samuele
Romulo Leone Nicolao & Hugolino fratribus dicti
ordinis mi. qui pro Christi nomine mortem subire li-
benter & martyrij palmam in sartacenorũ partibus
consequi meruerunt in officio duplici maiori in die de-
terminanda à generali capitulo, Ac etiam in Ietanijs &
alijs diuinis officiis prout de alijs sanctis per sedem a-
postolicam canonizatis memoriã facere, & quod si-
militer propriam legendam eorum in choro cantare
possint. B. ffo. 19. conce. 60.

17 Idem Leo concessit monialibus sanctæ Claræ sub eu-
ra & regimine fratrum obseruant. existentibus quod
festa beate Agnetis & vndecim miliũ virginũ perpetuis
futuris temporibus sub ritu duplicis maioris celebrare
liberè & licitè possint & valeant. Et ffo. 42. conce. 134.

18 Idem Leo concessit quod fratres minores obseruan-
tiæ possint celebrare festa in quorum honore ecclesiæ
locorũ suorũ sunt dedicatæ sub ritu duplicis maioris e-
riã si secũdũ ordinariũ essent de se simplicia o. ffo.
93. conce. 284.

FRANCIS. PATER NOSTER SERAPHICVS.

2 GREGORIUS. 9. ascripsit beatum Franciscum ca-
thologo sanctorum maxima cum solēnitate ac
præcepit omnibus ecclesiarum prælatis, vt quatto nos
Octobris celebrent & celebrandam denuncient po-
pulis eiusdem sancti festiuitatem. b. fo. 19. Et ffo. 22.
conce. 2.

2 Idẽ Gregorius dedit multas bullas seu breuia in fa-
uorẽ stigmatũ beatissimi patris nostri Francisci quæ re-
perientur infra in dictione Stigmata.

3 SIXTUS. 4. concessit indulgentias celebrantibus fe-

16

De septem
fratri mi.
martyri.

17
Pro moni
S. Claræ.

18
Pro sancti
vocalo.
fidi.

2

Festinitas

2
Stigmata

3

GENERALIS MINISTER.

stū beati Frāncisci, ac voluit quod sub ritu duplici celebraretur ab omnibus, Et mandauit huiusmodi festū sub præcepti vinculo obseruari, vt supra in dictione Festiuitas. §. 8. latius positum est.

Idē concessit vt possit dici Credo in octaua festiuitatis sancti Francisci. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 133.

Vide supra in dictione Credo declarationē huius confessionis.

Idē Sixtus concessit quod in die Sancti Francisci & stigmatū eiusdē possint fratres mi. dicere propriā præfationem in missa. o. fo. 63. Et ffo. 67. conce. 110.

Idē Sixtus concessit quod in omnibus missis votiuū Sancti Francisci dicatur propria præfatio. o. ffo. 102. conce. 412.

Idem Sixtus concessit aliqua in fauorem habitus trium ordinum Sancti Francisci, prout inuenietur infra in dictione Habitus, Et in dictione indul. plen. quo ad fratres, §.

Multi alij summi pontifices concesserunt magnas remissiones peccatorū morientibus: & sepeliri se mandātibus in habitu Sancti Francisci, quæ etiā reperiētur infra in dictione Indulgentiæ quo ad seculares, 6.

Complures etiā summi pontifices concesserunt multas & varias indulgentias & peccatorum remissiones visitantibus ecclesias sancti patris Francisci, ac etiā in illis sepeliri se mandātibus aut in earū claustris: & cœmisteriis, necnon porrigentibus manus adiutrices pro illarum edificatione, aut reparatione, & similiter exhibentibus opera pietatis & charitatis fratribus mi. filiisque præfati sanctissimi patris, quæ omnia distinctè reperiētur infra in dictione Indulgentiæ quo ad seculares. 1. & 2. & 3. & 4.

Insuper nōnulla p̄inentia ad Stigmata p̄dicti seraphici patris ponuntur infra in dictione Stigmata. Vide ibi.

GENERALIS MINISTER.

CLEMENS. 4. statuit quod generalis minister statim postquā electus scdm regulā: & cōstitutiones

GENERALIS MINISTER.

90

ordinis fuerit, eoispo verus eiusdem ordinis generalis minister effectus curam animarum fratrum ipsius ordinis plenam habeat: & libere gerat, Ac quod fratres prædictos auctoritate apostolica ligare: ac soluere, necnon in eodem ordine agere valeat: quæ ipse minister & diffinitores capituli generalis iuxta constitutiones prædictas ordini & fratribus secundum Deum viderint expedire, ipsique fratres huiusmodi generali ministro deuote ac humiliter obediant, Et similiter voluit quod generalis minister à provincialibus ministris & custodibus secundum regulam & constitutiones ipsius ordinis absolui & ammoueri possit. B. fo. 56. Et ffo. 139. cōcc. 307.

Idem Clemens fecit aliam concessionem circa electionem generalis ministri, quæ posita est supra in dictione Electio. §. 3. vide etiam ibidem alias duas Nicolai. 4. §. 5. & 6.

CONCILIUM Constantiense statuit, quod generalis [fratrum mi. possit & debeat conuentus sibi subditos ad statutū strictæ obseruantię consonum iuxta declarationes & statuta sedis apostolicę & ordinis reducere tollendo quasunque superfluitates siue sint in rebus mobilibus vel immobilibus quantum fieri poterit bono modo habito semper consilio maiorum & disserterorum sibi obedientium, ac eligendo (si opus fuerit) aliquas personas quæ ipsas superfluitates auctoritate dicti concilij vendant commutent aut alias in operibus conuentuum conuertant. B. fo. 26. Et ffo. 110. cōcc. 236.

VRBANS. 5. concessit generali ministro posse dare de toto ordine suffragia indulgentiarum & orationum ac beneficiorum ipiritualium quibuscunque personis deuotis & benefactorib⁹ ordinis nostri. b. ffo. 261. conce. 671.

EUGENIUS. 4. concessit vt generalis possit tollere superflua à conuentibus sibi subiectis ac in aliis conuentibus reponere aut commutare. o. ffo. 261. cōcc. 676.

Idem Eugenius districte precipiendo mandauit provincialibus & aliis fratribus ordinis mino, regularis

GENERALIS MINISTER.

obseruantia, quatenus generalibus dicti ordinis pro tempore existentibus appellatione & contradictione quibuslibet remotis in omnibus & singulis licitis & honestis regulam & statutum ac ordinem ipsorum obseruent necnon officium eorundem generalium quomodolibet concernentibus quae dicti generales pro tempore duxerint ordinanda seu illis iniunxerint aut mandauerint humiliter pareant & intendant, ac illa efficaciter studeant adimplere. b. fo. 47.

7
Exempti fratres.
N I C O L A V S. 5. concessit generali ministro praedicto, quod omnes singulosque fratres sui ordinis quantumcunque exceptos virtute literarum apostolicarum praeter regulam & statutorum eiusdem ordinis formam possit visitare corrigere & punire non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus, prout latius positum est supra in dictione Correctio fratrum §. 9.

8
Celebrar.
P I V S. 2. concessit quod generalis ordinis minorum possit dare autoritate celebrandi per unam horam ante auroram eis quibus sibi videbitur apostolica autoritate. o. ffo. 97. conce. 346.

9
De suspensione privilegii particularium.
S I X T U S. 4. concessit facultatem generali fratri mi. ut quandoquidem viderit fratres suos vel aliquos ipsorum abuti gratiis & facultatibus apostolicis ab eodem concessis, possit gratias & facultates huiusmodi suspendere ac suspensas tenere donec consulat summum pontificem, & ab ipso responsum accipiat. b. fo. 56. Et ffo. 52. conce. 58.

Collector.
Vide circa hoc aliam concessionem Leonis infra §. ultimo.

10
Appellatio.
Idem Sixtus concessit quod generalis fratrum Carmelitarum administraret & exerceat ea quae ad suum officium generalatus pertinent reiecta quavis professorum sui ordinis & aliorum sibi ratione dicti officij subditorum appellatione quae ab eius praecipuis monitionibus ordinationibus & mandatis ac decretis regulari disciplina quomodolibet interponi contigerit. B. fo. 99. Et ffo. 182. conce. 446.

11
Appellatio.
Idem Sixtus fecit consimilem concessionem sicut immediate suprapositam generali fratri Augustinensi in suo mari magno. B. ffo. 251. conce. 636.

GENERALIS MINISTER.

91
I N N O C E N T I V S. 8. concessit quod minister generalis possit benedicere corporalia & similiter prouinciales ministri. o. ffo. 98. conce. 354. Benedicere.

13
Dispensatio.
Idem Innocentius concessit, quod generales & prouinciales ministri possint dispensare cum fratribus suis, ut ad sacerdotium promoucantur in vigesimo secundo anno completo hoc est cum attingentibus vigesimum tertium annum. o. ffo. 99. conce. 356.

Circa hanc concessionem vide supra in dictione Dispensatio §. 15 & ibi notata. Collector.

14
A L E X A N D E R. 6. concessit generali quod possit dispensare cum pizochis viuentibus in comunitate seu in congregatione quando fecerunt votum religionis sanctae Clarae quod remaneant ibi, si comode non possunt ingredi monasteria sanctae Clarae. o. ffo. 99. conce. 360. Dispensatio.

Quo ad factam concessionem vide supra in dictione Dispensatio §. 19. Collector.

15
I V L I V S. 2. concessit generali fratri Augustinensi & fratribus sui ordinis motu proprio ac ex certa scientia & de plenitudine suae potestatis, ut quaecunque instrumenta expleta seu transumpta suorum privilegiorum ostendantur firmata seu signata sigillo generalis praedicti eandem omnino vim habeant ac illis eadem fides adhibeatur ac si plumbi signum vel sigillum haberent. b. ffo. 267. conce. 698. Pro Augustinensi. Privilegia.

16
L E O. 10. confirmavit ac de nouo concessit immediate praecedentem concessionem Iulij secundi. b. ffo. 123. conce. 559.

17
Idem Leo concessit quod generalis minister possit etiam extra capitulum declarare quae res debeant dici viles aut parui valoris ad hoc ut intra & extra ordinem possint a fratribus dari, prout latius positum est supra in dictione Dare §. 2. Et habetur. O. ffo. 59. conce. 175. Declarare. Pauperas.

18
Idem Leo in bulla vnionis statuit quod ex tunc in perpetuum eligatur minister generalis totius ordinis minorum a ministris & custodibus reformatis seu obseruantibus eiusdem ordinis, qui similiter sit reformatus & pro reformato habitus a comunitate fratrum reformatorum, Et quod huiusmodi generalis habeat plenariam autoritatem super
M iij

GENERALIS MINISTER.

omnes fratres mi. prout ex regula ei cōpetit, Ac q̄ ministeriatu officii duret tantum per sexennium, nisi antea vniuersitati ministrorum prouincialium & custodum visum fuerit debere deponi, Et quod dicto sexennio elapso sit absolutus ab officio decernens irrium & inane quicquid in contrarium factum fuerit, sicut magis latè habetur supra in dictione Electio. §. 9. & 10. B. ffo. 29. conce. 93. & 94.

19
Electio.

Idē Leo statuit, quod minister generalis eligatur semel seu vno sexennio ex fratribus cismontanis & alio sexennio ex ultramontanis &c. prout habetur vbi supra in dictione electio. §. 10. B. ffo. 29. conce. 95.

20
De gene.
fco card.

Idē Leo ordinauit, quod primus minister generalis ex obieruantibus electus Romæ tempore eiusdem Leonis non obstante illius assumptione ad cardinalatū haberet officium generalatus vsque ad primum sequenti capitulum generale in festo Penthecostes anno sequenti celebrandum, B. ffo. 34. conce. 117.

21
Electio.

Idem Leo annullauit electionem generalis magistri fratrum mi. conuentualium factam sub nomine ministri generalis. B. ffo. 33. conce. 116.

22
De visita.
tione mo.

Idē Leo concessit quod generalis minister possit visitare & corrigere moniales seu sorores quascunq; quæ per prouinciales vel visitatores solitæ sunt visitari præcipiens monialibus & sororibus huiusmodi in virtute sanctæ obedientiæ ac sub excommunicationis latæ sententiæ pena quatenus præfato generali pro tempore existenti humiliter obediant, & ipsum ad visitationis officium admittant, seque & earum domos ac monasteria & loca visitari in capite & in membris & corrigi ac puniri libere permittant. B. ffo. 34. conce. 118.

Excōm.
nicatio.

23
Oracula.

Idem Leo concessit generali fratrum mino. vt in suo capitulo generali de consensu eiusdē capituli vel maioris partis declarare possit & valeat vtrū ab vsu alicuius concessionis viuæ vocis oraculo factæ abstinere debeat. Postquam quidem declarationem tam fratres quā moniales suæ obedientiæ ac si concessio huiusmodi per sanctitatem suam suspensa vel reuocata fuisset: concessione eadē impoſterū nō vtantur. o. ffo. 94. cōcc. 296.

GLORIA IN EXCELSIS DEO.

ALEXANDER. 4. cōcessit fratribus vniuersis ordinis mi. quod in missis votiuis tam solennibus quā priuatis: quas de spiritu sancto: aut de beatæ virginæ Maria dixerint: possint dicere hymnum angelicū. f. Gloria in excelsis Deo, ac quod similiter possint dicere profas: seu sequentias. b. fo. 23. Et ffo. 25. conce. 14.

SIXTVS. 4. concessit fratribus mi. de obseruantia, vt possint dicere in omnibus missis votiuis: Gloria in excelsis Deo. o. ffo. 69. cōcc. 143. Et ffo. 100. conce. 389.

Aduertendū est: quod licet supra dicatur in omnibus non per hoc est intelligendum posse in illis missis quæ in suis propriis diebus carent illa, vt in missis dominicarum aduentus: & septuagesimæ: & consimilium.

LEO. 10. ad instantiam cuiusdā boni patris: qui ignorabat supraſcriptas concessiones generales, concessit fratres prædictos posse dicere: Gloria in excelsis Deo in missis votiuis, quando vocantur ad loca vbi requiescunt corpora sanctorum ad celebrandum: vel vbi habetur de illis celebris memoria, sicut Ianuæ de sancto Ioanne Baptista: & in prouincia. f. Lodouici sanctæ Mariæ Magdalene. o. ffo. 92. conce. 266.

Aduertat qui hæc legerit, quod hæc vltima concessio stricta non derogat in aliquo præcedentibus magis amplis, quia pontifex concessit conformiter ad relationē petentis, qui vt supra dictum est ignorabat cōcessiones latiores ante factas, aliter enim non est credibile quod hæc petisset.

GUARDIANVS.

CLEMENS. 4. concessit siue statuit, vt guardiani q̄ secundū statuta ordinis fratrum mi. aliter quam per electionē instituuntur post ipsam institutionē seu p̄uisionem de ipsis factam curā animarum fratrum sibi subditorū habeāt, ipsosque ligare ac soluere possint iuxta ipsius ordinis instituta. B. fo. 56. Et ffo. 139. conce. 309.

GUARDIANVS.

SIXTVS. 4. fecit consimilem concessionem prioribus conuentualibus fratrum ordinis carmeli, vt habetur in suo mari magno. B. ffo. 182. conce. 446.

Idem Sixtus statuit quod habitus fratrum mino. non possit dari his qui cum eo se elegerint sepeliri nisi per guardianos dicti ordinis vel eorum superiores. B. ffo. 149. conce. 364.

Ista concessio, habetur latius infra in dictione Habitus fratrum. § 8. Vide ibi.

4
Privilegia. IVLIVS. 2. concessit quod omnia priuilegia & indulta apostolica concessa ordini fratrum predicatorum quae spectant ad priores conuentuales dicti ordinis pertineant etiam ad guardianos conuentuum ordinis minorum. B. ffo. 73. conce. 222.

Collector. Quo ad praefatam concessionem est notandum, quod auctoritas priorum conuentuum ordinis predicatorum est valde magna, nam vt patet in mari magno praedicti ordinis & aliis eorum priuilegiis semper parificantur priores conuentuum prioribus prouincialibus quo ad suos subditos, quod nunquam aut raro reperitur in priuilegiis fratrum minorum in guardianis & prouincialibus, attamen virtute supra scriptae concessionis poterunt guardiani vti omnibus concessis prioribus fratrum predicatorum saltem in quantum non fuerit eis restrictum per superiores, Et circa huiusmodi auctoritatem vide supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres post §. 6. Et in eadem dictione prope finem vbi dicitur Tertium dubium est Vide etiam supra in dictione Apostatae post §. 7. & 8. & 10. Et in dictione Nouitius. § 15.

5
Declarare. LEO. 10. concessit quod omnes fratres qui sunt nimis scrupulosi possint in omnibus dubiis conscientiam suam tangentibus secunda conscientia stare determinationi sui guardiani vel cuiuscunque alterius praelati. o. ffo. 93. conce. 287.

Collector. Circa supra scriptam concessionem est aduertendum quod in ipsa non conceditur aliqua auctoritas nona praelatis vt valeant determinare ad libitum suum sed solum prouidetur serenitati conscientiarum subditorum.

GRADVS SCHOLASTICI.

De duratione autem officij guardiani vide infra in dictione Officia ordinis. §. 4.

GRADVS SCHOLASTICI.

MARTINVS. 5. praecipit in virtute sanctae obedientiae vniuersis cancellariis rectoribus decanis magistris & doctoribus studiorum ac vniuersitatibus eorundem vbi que consistentibus, ne fratribus minorum seu alicui eorum gradum & honorem ac insignia magisterij conferre praesumant, nisi cursum per constitutiones apostolicas & ordinis praefati instituta perfererint, & alias ad dictum gradum obtinendum idonei existant. Et decreuit ac statuit quod quilibet ex magistris aut doctoribus qui alias quam vt praedictum est gradum & insignia alicui fratrum praedictorum impedere praesumpserit gradu & honore magisterij careat, atque a lectionibus & aliis actibus & gratiis magistralibus ipso facto sit perpetuo priuatus, & ad eadem de caetero inhabilis existat. Voluit insuper quod eisdem penitus subiectus sit quicumque praeter rigorem huiusmodi gradum & insignia praedicta suscipere praesumpserit. b. ffo. 35. conce. 40.

1
Prohibet.

De ascensu ad gradum magisterij.

Idem Martinus ordinauit quod si aliqui ex fratribus praedictis bachelareatum pro huiusmodi gradu magisterij assequendo contra constitutiones apostolicas & instituta praedicta fuerint adepti & illius praetextu libros sententiarum publicae & actualiter legant a lectione huiusmodi sub penis praedictis penitus & omnino cessent, alias ab eorum superioribus penitus grauioribus per censuram ecclesiasticam arceantur. b. ffo. 35. conce. 40.

2
De gradu bachelareatum.

Idem Martinus statuit & decreuit, quod quicumque fratres ordinis minorum, promoti fuerint ad magisterij gradum in theologia extra vniuersitates ab ipso ordine per generalia capitula ad hoc specialiter electas & absque eo quod ante perfererint debitum cursum suum ac sententias legerint in vniuersitatibus approbatis & actus legitimos & caetera exercitia scholastica fecerint, prout legere & facere tenentur de consuetudine vel de iure in huiusmodi rite magistrandi scientia minime de ca-

3

De gradu magisterij.

GRADVS SCHOLASTICO.

tero gaudere possint beneficiis officiis honoribus gra-
tius priuilegiis exemptionibus & indulgentiis tam in
dicto ordine quā extra magisterio in theologia aposto-
lica vel alia quauis auctoritate concessis & quibus ma-
gistri huiusmodi vii & gaudere consueuerunt. Et insu-
per statuit quod prædicti promoti non seruentis modis
debitis non habeantur nec reputentur pro magistris in
theologia nec se pro talibus gerere & nominare præsu-
mant, Ac etiam mandauit generali & prouincialibus
ministris custodibus & guardianis & eorum vices ge-
rentibus ac generalibus & prouincialibus capitulis & of-
ficialibus quibuscunque prædicti ordinis sub pena ex-
communicationis quatenus has literas (quantum vnū-
quēque concernunt) obseruent & faciant inuiolabiliter
obseruari nō obstantibus quibuscūq; in contrarium fa-
cientibus. b. ffo. 39. conce. 43.

Excom-
municatio.

4

EUGENIVS. 4. prædictas literas Martini. 5. quo ad
promotos post ipsarum literarum datam voluit inuio-
labiliter obseruari, & eas auctoritate apostolica confir-
mauit inserēdo illas de verbo ad verbum in suis literis,
b. ffo. 39. conce. 43.

5
Pro fratr.
predica.
Particula
in pro hi-
spania.

INNOCENTIVS. 8. statuit quod nullus frater or-
dinis prædicatorum reformatorum seu de obseruantia
prouinciæ aut congregationis hispaniæ magisterij vel
alium quēuis gradum in sacra theologia (nisi ad illum
per capitulum dictæ congregationis expositus fuerit)
assumere quoquomodo præsumat. Et quod si qui aliter
promoti fuerint pro non promotis habeantur, & ad hu-
iusmodi gradus inhabiles sint & esse ceaseantur. b. ffo.
75. conce. 194.

6
Pro fratr.
predica.
Particula
in pro hi-
spania.

Idem Innocentius concessit fratribus ordinis prædi-
catorū, vt quia propter magnas expensas quæ in susci-
piendis gradibus in vniuersitate Salmantina fiunt fra-
tres prædictæ congregationis gradus huiusmodi ibi-
dē suscipere cōmodē non possunt quod regēs & in eius
absentia prior domus sancti Stephani Salmantinx dic-
tæ congregationis possit conferre quoscunque gradus
fratribus eiusdem congregationis per eandem congre-
gationem expositis & admisis per capitulum vel ma-

HABITVS FRATRVM.

94

gistrum generalem dicti ordinis dūmodo sic graduan-
di peregerint cursus suos. b. ffo. 75. conce. 294.

HABITVS FRATRVM ET MONIALIUM.

1

REGORIUS. 9. prohibuit ne sub habitu fratrum
mi. liceat alicui extra obedientiā euagari, Et quod
si q forte præsumperint liceat generali & prouincialib⁹
ministris & custodibus in fratres ipsos (donec resipue-
rint) censuram ecclesiasticam exercere. B. ffo. 201. conce.
494.

Apostata.

Idē Gregorius præcepit ecclesiarū prælati quatenus
mulieres deferētes habitū. S. Claræ. & cū illo per ciuita-
tes discurrētes (cū requisiti super hoc fuerint) monitione
premissa cōpellāt per cēsuras ecclesiasticas ad dimit-
tendum huiusmodi habitum. b. fo. 21. Et ffo. 23. conce. 7.

2
de habitu
S. Claræ.

Aduerte q idē iudiciū est habēdū de deferētibus ha-
bitū tertiarum ratione cōmunicationis priuilegiorū.

Collectos.

INNOCENTIUS. 4. prohibuit, vt nullus qui nō sit de
religione fratrum min. habitum dīctorum fratrum aut
ita consimilem quod propter eum frater minor credi
possit deferre præsumat absque mandato speciali sedis
apostolicæ, Et mandauit ecclesiarum prælati, quatenus
singuli eorum in suis ciuitatibus & diocēsis illos
qui præfatum habitum vel ei consimilē deferre præ-
sumperint ad deponēdum ipsum (cum à fratribus præ-
dictis fuerint requisiti) monitione præmissa eos com-
pellant. B. fo. 19. Et ffo. 103. conce. 216.

3
Prohibi-
tio.

CLEMENS. 4. inhiuit, vt nullus siue religiosus siue
secularis habitum fratrum mi. aut ita consimilē quod
propter eum frater minor credi possit deferre valeat
absq; mādato speciali sedis apostolicæ, Et vt dicta inhi-
bitio maiorē cōsequatur effectum statuit vt ij qui habi-
tum prædictum vel sibi consimilē deferre præsumpe-
rint ad deponēdum ipsum per diocēsanos locorum
(cum requisiti fuerint) monitione præmissa per censurā
ecclesiasticam appellatione postposita compellantur. B.
fo. 58. Et ffo. 141. conce. 333.

4
Prohibi-
tio.

Idem Clemens & multi alij summi pontifices succes-
sores eius cōcesserunt plures indulgentias morientibus

5
Indulgentia.

HÆREDITAS.

& sepultis cum habitu fratrum mi. ac etiã osculantibus habitum ordinis prout habetur infra in dictione indulgentiæ quo ad seculares ratione habitus. 6. Ac similiter aliæ indulgentiæ pertinentes solum ad fratres ratione huiusmodi habitus habentur in dictione Indulgentiæ plenariæ quo ad fratres infra §. 3.

6
Sepulture. SIXTUS. 4. decreuit vt illi qui ordinauerint quod eorum corpora cum habitu fratrum mino. sepeliantur, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca ordinis & fratribus prædictis iniuriæ irrogentur tales apud fratres huiusmodi esse sepeliendos etiam si alibi suam elegissent sepulturã nisi fiat de licentia & assensu fratrum domus loci in quo tales decefferint. B. fo. 60. Et ffo. 144. conce. 350.

Collector. Sed circa hoc vide infra. §. ultimo decretũ Leonis in consilio Lateranensi, quod in foro exteriori saltẽ debet obseruari.

7
Pro carmelitania. Idẽ Sixtus fecit consimilẽ concessiõnẽ fratribus carmelitis per eadẽ verba addendo quod contradictores sint excommunicati. B. ffo. 182. conce. 444.

8
Pro pãdica. & mi. in simul. Idẽ Sixtus in bulla Aurea statuit quod habitus fratrum mi. vel prædicatorum non possit dari his qui cum eo elegerint sepeliri nisi per guardianum domus ordinis minor. aut per priorẽ domus ordinis prædicatorum loci in quo tales decedere contigerit vel per superiorẽ prælatum dictorum ordinum aut cui illi duxerint committendum & non per aliam quauis autoritate vel prælatione fungentẽ exhiberi debere. Et voluit quod prædictum habitum recipientibus declarare teneantur prædicti prælati quod apud eorum ordinũ ecclesias debent sepeliri quorum habitum suscipiant. Ac etiam statuit quod illorum sic indutorum cadauera discooperata nullo pallio vel tegmento super imposito cum habitu huiusmodi ad sepulturã deferri possint, nõ obstante ordinariõrum locorum (etiã sub celsuris) prohibitione & ordinatione qualibet in contrarium edita. B. fo. 65. Et ffo. 149. conce. 364.

9
De ele- ALEXANDER. 6. concessit vt generalis fratrum mi. per semetipsum & prouinciales cum consensu ma-

HÆREDITAS ET HÆREDES 95

ioris partis capituli prouincialis possint fratres prædicti ordinis quos incorrigibiles repererint tanquã membra putrida habitu sui ordinis expoliare & à se eicere, ac etiã possint contra quoscunq; eis forsan auxilium consilium vel fauorem publicè vel occultè, directè vel indirectè aut quouis quæsito colore super dicti habitus delatione præstãtes etiã cuiuscunq; dignitatis gradus ordinis vel conditionis existant per censuras ecclesiasticas & alia iuris remedia appellatione postposita procedere. B. ffo. 56. conce. 65.

10
Sepulture. LEO. 10. in concilio Lateranũ. statuit, quod volentes sepeliri in habitu fratrum, si non sunt personæ in claustro seu in eorum domibus degentes, sed in propriis domibus habitantes in eorum vltima voluntate sepulturam sibi alibi liberè eligere possint. B. ffo. 26. conce. 77.

HÆREDITAS ET HÆREDES.

1
Pro fratr. mi. & pãdi. CLEMENS. 4. concessit quod fratres ord. prædicatorum & mi. possint liberè succedere in bonis temporalibus in quibus succederent in seculo existentes ac bonorum ipsorum possessionem apprehendere & vendere liberè bona ipsa eorumque præcium in vtilitatem suam conuertere, prout prælati dictorum ordinum melius visum fuerit expedire. B. ffo. 64. Et ffo. 147. conce. 357.

Collector. Aduerte quod huiusmodi concessio seu relaxatio nõ habet locũ in fratribus mi. obseruantibus, vt in sequentibus. §. apparebit præsertim in. §. 2. & 4.

2
Paupãd. CLEMENS. 5. in declaratione Exiui de paradiso super regulam fratrum mino. declatauit quod huiusmodi fratres nullatenus sunt capaces successiõnum hæreditatum ac etiam quod non licet eisdem fratribus valorem hæreditatum talium vel tantam eorum partem quasi sub modo & forma legati dimitti sibi facere & præsumi possit hoc in fraudem fieri vel sic dimissa recipere quin potius ista sic fieri ab ipsis fratribus simpliciter prohibuit. B. fo. 14. in tractatu. 3. Et ffo. 15. tractatu. 2.

Legatã.

HEREDITAS

SIXTUS. 4. concessit fratribus mi. quod hereditates quæ eidem fratribus (si in sæculo forent) ab intestato deferrentur deferantur ecclesiæ Romanæ, quæ ipsorum fratrum (quo ad hoc) locum teneret, & quod ipsa ecclesia romana quo ad hereditates & bona quæ ordinè prædictum ingredientes sub conditione mortis eorum sine filiis restituere grauati sunt filiorum locum teneat, sicut tenent monasteria propria habentia in communi si tales fratres grauati illum ingressi forent. Ac concessit ut prædicta petere possit syndicus romanæ ecclesiæ præfato ordine deputatus. B. fo. 63. Et ffo. 146. conce. 356.

Collector.

Aduerte hic quod huiusmodi concessio non est intelligenda de fratribus mi. obser. ut inferius ab eodem Sixto & ab aliis summis pontificibus declaratur.

4. Pro obser. uantibus frat. mi.

Idem Sixtus postea declarauit se fecisse prædictam concessionem generalem ad importunam nonnullorū instantiam, ac ex certa sciētia decreuit & declarauit suæ mentis & intentionis fuisse & esse, ut prædictæ suæ literæ & alia similes circa successionem hereditatum huiusmodi ad fratres de obseruantia nullatenus extendantur, nec eis aut illorum alicui in iudicio vel extra quomodo suffragentur, nec aliquam vim habeant, Et insuper mandauit prædictis fratribus de obseruantia in virtute sanctæ obedientiæ, ne quis eorum concessione huiusmodi uti uelle præsumat quouis pretextu vel colore, quinimmo in puritate suæ regulæ (sicut eos deceat) permaneant, perinde ac si literæ prædictæ nunquā emanassent. B. fo. 22. Et ffo. 106. conce. 218.

Paup. as.

5. Pro frat. obser. trā- sentibus. ad conuen- sua. frat. mino.

ALEXANDER. 6. decreuit quod nullus professor ordinis mi. de obseruantia si illam egrediatur & ad conuentuales eiusdem ordinis transeat possit succedere pauperibus propinquis vel affinibus suis quouis modo nec aliquo indulto prædictis fratribus conuentualibus ad hoc concessio gaudere valeat, nec etiam conuentus aliquis occasione fratris sic egredientis ius aliquod in hereditate vel quouis alia successione propinquorum acquirere & consequi possit. B. ffo. 56. conce. 66.

6

Idem Alexander iterum deceuit & prohibuit supra dicta, scilicet fratres obseru. transeuntes ad conuentua-

DE HAEREDIB.

96

les succedere propinquis ualeant vilo modo, prout habetur sub autentico ad literam sicut in concessione immediate supraposita. B. ffo. 136. conce. 302.

Circa præfatam materiam hereditatum est aduertendum & notandum, quod licet fratres minores non sint capaces hereditatum & relictorum in testamentis, ut patet in clementina Exiui de paradiso. §. Cum igitur de verbo. signi. & per Bar. in l. ne quicquam. §. si. ff. de offi. procon. Et in l. j. colum. 4. de lega. primo, attamen eis cōsultitur duplici remedio secundum doctores, Prout infra explicatur.

Collector.

Primo enim eis consultitur iudicis officio, potest nā que iudex ex suo mero officio (nemine etiam ad hoc agente) compellere heredem vel illum qui ad hoc tenetur ex testamento vel alias quatenus relicta monasterio vel fratribus mino. adimpleat & exoluat, Hoc tenet speculator in titulo de instru. edi. §. Nunc vero aliqua, Et Barto. in dicta l. Ne quicquam. Et Ioan. and. in c. Si heredes de testa. Et est videndus ad hoc Baldus in l. Nulli. C. de episcopis & clericis.

Primum remediū.

Sed circa hoc querendum videtur, quæ potuit esse ratio istius decisionis, & unde potuit hoc venire, Respondeo quod duplex est ratio huius.

Prima quia interest reipublicæ, ne sua quis re male utatur, ut in §. Sed hoc tempore insti. De his qui sunt sui vel alieni iuris. Et ratio etiam istius rationis est & colligitur à fortiori, nam si commodum rei priuæ prouidetur, ut in l. Si quis. C. de bonis præscript. fortius circa voluntates defunctorum prouidendum est, De quo per Andræ. Barba. in rubrica. De testa. colum. 25. Et per glo. in l. Iulianus. ff. de actio. emp. Et arguit bene in hoc casu Barba. in capitulo Tua nobis. colum. 26. de testamen. Facit etiam quia anima cunctis rebus præferenda est. l. Sancimus. C. de sacrosanctis eccle. Et autentica Multomagis. & cætera. Numerosa est ad hoc iurium silua.

Secunda ratio est, quia si ita cautū non esset accideret nonnā quæ piū propositū defunctorū improba fraudentium calliditate celaretur, ut dicit ille rex. notabilis

HAEREDITAS ET HAEREDES.

in dicta. l. Nulli. C. de episcopis & clericis, Et quia magna est pietas voluntatem illius adimplere qui nec se iuuare nec iam loqui potest, idcirco voluntati defunctorum ita consultum iri oportet. Et hæc quo ad primum remedium quo fratribus min. & aliis pauperibus non valentibus agere in iudicio subuentam est officio iudicis.

Alterum remediū.

Deinde autem dicunt doctores, quod alterum remedium quo dictis fratribus consulitur est illud quod sequitur, Quia cuilibet de populo competit actio, & quilibet de populo potest agere vt legata & relicta ad pias causas puta monasterio hospitali fratribus pauperibus & similibus adimpleantur per illum qui grauatus est ad testatore vel alias ad hoc tenetur. Iura sunt de hoc bona textus in autentico De ecclesiasti. §. Si autē col. 1. 9. Et tenet Lodouicus Romanus in autentica Similile. C. ad legem fisci. Et fuit originale dictum Angeli de perusio in dicto §. Sin autem. Ita etiam tenet Bartol. in dicta. l. Ne quicquam, qui allegat. l. Hæreditas. ff. de pe. hære. & l. Quintus, de annis legatis. Et est de hoc casu formalis & in individuo in dicta. l. Nulli. C. de episc. & cle. in fine. Et facit ad hoc dictum Barba. in c. Nos quidem, colum. 16. De testa.

Prædicta fuerunt practicata in ciuitate Barbastri regni Aragoniæ, vbi ab vniuersitate eiusdem ciuitatis fuit constitutus procurator seu syndicus ad agendum pro legatis relictis monasterio beati Francisci anno à natiuitate domini 1521. quo tempore erat aduocatus dicti monasterij quidam insignis vtriusque iuris doctor nomine Leonardus de sancto Angelo, qui suprascripta fundauit & exequi fecit.

Collector.

Ex supradictis inferitur, quod grauiter errant prefati fratres procurantes, q̄ eis vel suis ecclesiis aut conuictibus relicta in testamentis petantur in iudicio per syndicum deputatum à sede apostolica vtendo concessionibus relaxatiuis & destructiuis perfectionis voti paupertatis in sua regula promissi, præsertim cum facilius possint obtinere huiusmodi relicta in testamentis medio alicuius deuoti iudicis qui in hoc potest prouidere

Nota.

HAERESIS ET HAERETICVS.

videre ex suo officio, vt supra probatum est, aut vtendo altero remedio. s. quòd aduocatus fratrum: vel alius amicus spiritualis petat prædicta in iudicio, non tamen vt syndicus, sed sicut vnus de populo, cum etiã hoc fieri possit: sicut supradictum est.

HAERESIS ET HAERETICVS.

GREGORIUS. 9. concessit fratribus mi. proficiscētib^r in terras infidelium, vt eos qui per apostasiã: scisma: vel hæresim à Christiani nominis confessione recesserunt: inter farracenos habitantes absoluer^r possint: ac reconciliare per gratiam pœnitentiæ salutaris, si ad obedientiam ecclesiæ Romanæ in humilitatis spiritu voluerint reddere. b. ffo. 22. conce. 4.

Idem Gregorius concessit præfatis fratribus euntibus ad terras infidelium, vt eos qui quomodolibet fide: vel vnitatis Romanæ ecclesiæ discesserunt, si redire voluerint & satisfacere pro commissis: valeant reconciliari: & ab anathematis vinculo: quo tenentur absoluer^r. b. ffo. 257. conce. 641.

ALEXANDER. 6. concessit omnibus & singulis præfatis ordinis mi. de obser. f. generalibus prouincialibus & custodibus plenariæ facultatē & autoritatē, vt quoscunq; subditos suos fratres videlicet & moniales. f. Claretis: ac vtriusq; sexus terciarios inuenerint in aliquo hæresis vel apostasiæ crimine lapsos ac etiã relapsos possint eos absoluer^r & cū eis dispensare, prout magis late positum est hoc supra in dictione Absolutio ordinariæ quo ad fratres. §. 14. o. fo. 65. Et ffo. 70. conce. 164.

Reliqua attinentia ad huiusmodi materiam præsentim circa inquisitores huius criminis vide infra in dictione Inquisitores hæreticæ prauitatis.

IEIUNIUM.

EVGENIUS. 4. concessit vt congregatio generalis fratrum min. de obseruant. haberet facultatem declarandi & ordinandi in quibus locis & prouinciis fra-

N

III V N I V M.

tres debeant ieiunia regulæ in cibis quadragesima libus obseruare, & in quibus debeant patrum consuetudines imitari vel aliter se habere. B. ffo. 112. conce. 242.

Idem Eugenius ordinauit quod moniales sanctæ Clare ac tertij ordinis Sancti Francisci & aliorum ordinum sorores (s. sub obedientia prædictorum fratrum existentes) solummodo teneantur ad illa ieiunia ad quæ fratres ordinis mi. regulam obseruantes obligati sunt, & eisdem modis seruent in cibis quadragesimali tempore exceptis debilibus & infirmis. b. fo. 46. Et ffo. 42. conce. 47.

Idem Eugenius declarauit quod artifices laboriosas artes exercentes & rustici siue diuites sint siue pauperes non teneantur ieiunare sub præcepto peccati mortalis, & quod absolui possunt & induci ad elemosynas aut alia bona facienda. o. fo. 61. Et ffo. 64. conce. 82. Et ffo. 101. conce. 395.

Aduerte quod hoc præcipue intelligendum est de rusticis laboratoribus qui arant vel similia opera laboriosa exercent.

SIXTVS. 4. concessit quod fratres mi. non potentes ieiunare bono modo propter infirmitatem vel debilitatem non teneantur. o. fo. 62. Et ffo. 66. conce. 99. Et ffo. 100. conce. 384.

LEO. 10. concessit quod fratres mi. obseruantes itinerrantes possint transferre ieiunium diei itinerationis in alium diem. o. ffo. 93. conce. 286.

Idem Leo concessit quod fratres mi. maxime prædicatores actu prædicantes: possint sine scrupulo: & serua to ieiunio anticipare: seu retardare iuxta suam consolationem horas comestionis, & serotine collationis. o. ffo. 93. conce. 282.

IMPETRARE LITERAS APOSTOLICAS.

PAVLVS. 2. statuit quod nullas fratrum mi. impetrare nec recipere valeat aliquem locum seu domum: etiam quarumcumque literarum apostolicarum obtentu, nisi de licentia generalis vel provincialis illius prouin-

Pro monia. sanctæ Clare.

Pro seculari labo.

Collector.

Pro infir. fratri.

Pro itinerrantibus fratribus.

Pro fratr. predic.

IMPETRARE LITERAS APOSTO. 98
ciz in qua locus seu domus ipsa consistit, nisi his literis fuerit specialiter derogatum. B. fo. 10. Et ffo. 94. cõ. 203.

SIXTVS. 4. districte inhiuit fratribus min. ne impetrent à protectore ordinis aliquas literas: vel aliquid aliud ultra quod sua facultas in regula prædictorum fratrum concessa se extendit, nec etiã taliter ab aliis impetratis vtantur, Et voluit quod qui contrariũ fecerint: puniantur illis penis: quibus essent pro grauibus culpis secundũ statuta dicti ordinis puniendi, ac q̄ tales sint nihilominus priuari actib⁹ legitimis: & à suis (si quæ habet) suspensi officii ipso facto. B. fo. 53. Et ffo. 137. cõce. 303.

Qualiter nequeant prædicti fratres impetrare aliquid indulgentiarum apostolicarum: præsertim exemptionem sine licentia suorum superiorum: vide supra in dictione Exempti fratres. §. 8. & 9.

INCARCERARE.

Qualiter possint: & debeant fratres mino. delinquentes incarcerari: vide. s. in dictione Correctio.

INCORRIGIBILES FRATRES.

INNOCENTIVS. 4. prohibuit districte, ne fratres minor. quos generalis aut prouinciales ministri ab ordine pro suis culpis & demeritis expellere contigerit: præsumant prædicare: seu confessiones audire: vel docere, nisi de licentia sedis apostolicæ aut prædictorum ministrorum ad alium transierint ordinem, prout latius positum est supra in dictione Eijcere seu expellere ab ordine. §. 1. Et habetur. b. fo. 36. Et ffo. 120. conce. 261.

ALEXANDER. 6. concessit facultatem generalibus & prouincialibus ordinis mi. vt possint fratres incorrigibiles habitu ordinis expoliare & ab ordine eijcere, prout habetur supra in dictione Habitus fratrum. §. 9.

INDVLGENTIÆ.

Circa materiam indulgentiarum ordini minorũ & Collector.

Licentia.

2
Prolector ordinis.

Collector.

Collector.

De eiectis ab ordine.

Collector.

INDVLGEN. PLENA. QVOAD FRATRES.
 aliis ordinibus mendicantium concessarum sic proceditur, Primo enim ponuntur indulgentiæ tam plenariæ quàm aliæ quæ solùm attinent ad personas fratrum minorum: necnon ad alias personas quæ eorundem priuilegijs vniuersaliter gaudere possunt. Deinde subiunguntur aliæ, quæ pertinent ad seculares deuotos ordinis tam ecclesias eorundem fratrum visitantes quàm aliqua alia respectu ipsorum fratrum & suorum monasteriorum facientes ac etiam multæ aliæ indulgentiæ prout infra patebit.

INDVLGENTIÆ QVOAD FRATRES.

Reuocata a Paulo V. 1606
Collector. Circa indulgentias pertinentes solum ad fratres sic proceditur, quod primo ponitur omnes plenariæ, secundo adduntur aliæ indulgentiæ non plenariæ, tertio superadduntur indulgentiæ stationum vrbis Romæ ac Hierusalem & Sancti Iacobi.

INDVLGENTIÆ PLENA. QVOAD FRAT.

1
pro artic. mortis. **MARTINVS. 5.** Eugenius. 4. Nicolaus. 5. Calixtus. 3. Pius. 2. ac Sixtus. 4. concesserunt omnibus fratribus mi. de obseruantia indulgentiam plenariam in articulo mortis. Et quod si occurrerit casus quod nõ possint confessorem eligere seu habere, tunc etiam consequantur prædictam indulgentiam, si sunt in statu gratiæ. b. ffo. 71. conce. 185.

2
Pro receptione habitus. Idem Sixtus concessit quod in receptione habitus cuiuslibet trium ordinum Sancti Francisci sit indulgentia plenaria recipienti, & similiter in die obitus. o. fo. 63. Et ffo. 67. conce. 104. Et ffo. 95. conce. 320.

3
pro festis Domina nostra. Ex priuilegio Augusti. Idem Sixtus concessit verè penitentibus & confessis visitantibus ecclesiam. s. Mariæ de populo vrbis Romæ in festiuitatibus præcipuis Dominae nostræ. s. Cõceptionis, Natiuitatis, Purificationis, Annunciationis, Visitationis & Assumptionis à primis vesperis vsque ad secundas vespas plenariam omnium peccatorum remissionem & veniam. B. ffo. 77. conce. 233.

QVO AD FRATRES.

Collector. Hac concessione gaudere possunt fratres ratione generalis concessionis indulgentiarum vrbis Romæ necnon & alterius specialis cõcessionis quæ habetur hic infra. §. vltimo.

Idem Sixtus concessit omnibus verè penitentibus & confessis qui prædictam ecclesiam sanctæ Mariæ de populo visitauerint qualibet die sabbati singularum hebdomadarum quadragesimæ omnium peccatorum suorum remissionem & veniam. B. ffo. 78. cõce. 234.

Collector
 Aduertendum quod huiusmodi concessione possunt etiã gaudere fratres extra urbem Romam propter generalẽ cõcessionem indulgentiarum prædictæ vrbis eis plenissimam factam, non tamen poterunt gaudere huiusmodi indulgentiis personæ seculares quæ visitauerint ecclesias huiusmodi fratrum extra dictam urbem, prout aliqui fratres asserere nixi sunt, Quapropter Leo. 10. fecit super hoc quandam declarationem & concessione quæ ponitur infra. §. vltimo.

INNOCENTIUS. 8. concessit vt fratres minores sacerdotes celebrantes in diebus dominicis & solennitatibus domini & beatæ Mariæ & sanctorum nostri ordinis habeant indulgentiam plenariam, & fratres laici quando cõmunicant. o. ffo. 69. conce. 148. Et ffo. 99. conce. 361.

Idem Innocentius concessit vt moniales cõmunicantes habeant indulgentiam plenariam. o. ffo. 69. conce. 150.

VLIVS. 2. concessit quod fratres minores obseruantes toties quoties coronam virginis Mariæ quæ continet. 72. Ave maria & octo Pater noster (præmittendo ante qualibet decem Ave maria & vnũ Pater noster) dixerint lucrentur indulgentiam plenariam addendo tamen vnũ Ave maria pro ipso domino papa. o. ffo. 92. conce. 273. Vide infra. §. 11.

Idem Iulius concessit quod prædicti fratres dicendo coronam saluatoris nostri Iesu Christi quæ continet. 33. Pater noster & totidem Ave maria in memoria annorum vitæ Christi lucrentur cõsimile indulgentiam plenariam sicut pro corona beatæ Virginis. o. ffo. 92. conce. 274.

INDVLTENTIAE PLENARIAR

Vide circa hoc infra. §. 11.

9 Pro monialibus. De corona beate virginis.

LEO. 10. concessit quod sorores S. Claræ & tertij ordinis de pœnitentia nuncupatæ in cõgregatione cõmõnantes & sub cura fratrum minor, obser. viuentes toties quoties coronã virginis marię dixerint lucentur plenariã indulgentiã. o. fffo. 92. cõce. 172. De huiusmodi coronis ponitur infra aliã cõcessio melior. §. 11.

10 Pro monia.

Idẽ Leo concessit supradictis monialibus vt quoties sacra sumunt cõmunionẽ ea die plenariã indulgentiam consequantur B. fffo. 42. conce. 133.

11 Pro monialibus. De coronis.

Idẽ Leo concessit fororibus seu ancillis ordinis beate Mariæ, vt dicẽdo coronas domini Iesu & beate Mariæ virginis consequantur plenariã indulgentiã suorũ peccatorũ. Et declarauit, quod hoc idẽ (licet fortẽ minõ claræ) concesserat ipsemet Leo monialibus S. Claræ. B. fffo. 43. conce. 134.

Collector.

Aduertendũ quod ex hac cõcessione & ex aliis supra scriptis colligitur bis cõcessũ esse fratribus minõ, & monialibus S. Claræ vt dicẽdo coronas dñi nostri, & dñe nostræ cõsequantur indulgentiã plenariã, licet clarius in oraculis viuæ vocis supra positis. f. §. 7. & 9.

Collector.

Aduertendũ est etiã quod corona domini nostri Iesu Christi continet. 33. Pater noster & totidem Aue Maria in honorẽ annorum vitæ eiusdẽ Christi. Corona vero beate virginis dicitur ab aliquibus continere. 63. Aue maria, & de decẽ in decẽ vnũ Pater noster, & sic habetur in litteris Leonis superius allegatis. Sed vt alij dicũt & melius continet. 72. Aue maria in memoriã. 72. annorum quos beata virgo in hoc sæculo creditur vixisse, & ita ponitur in aliis litteris eiusdem Leonis. B. fffo. cõce. 63. 204.

12 Cõicere.

Idem Leo concessit supradictis ancillis beate Mariæ, vt quoties sacram sumpserint communionem ea die plenariam consequi valeant indulgentiam. B. fffo. 43. conce. 727.

13 Pro infirmis.

Idẽ Leo concessit quod fratres infirmi ac senes in decrepita ætate constituti dicendo vnũ psal. vel hymnum virginis vel domini nostri lucentur indulgentias concessas dicentibus coronas Iesu Christi domini nostri &

QVO AD FRATRES. 100

matris suæ, quia huiusmodi personæ non possunt semper tot dicere. O. fffo. 60. conce. 181.

14 Liberatio animarũ purgatorio.

Idem Leo concessit quod in sabbato in ramis palmarũ & in die S. Ioannis euangelistæ ac in festo eiusdẽ quod dicitur ante portã latinã, quilibet fratruũ minõ, regularis obser. dicendo psal. pœnitentiales vel quinquies Pater noster cum totidẽ Aue maria ante sacramentũ altaris possit liberare vnã animam à purgatorij penis. Voluit tamen præfatus pontifex, quod fratres prædicti in perpetuum die qua prædicta gratia vteatur dicant pro sanctitate sua vnã coronã beate virginis Mariæ. O. fffo. 61. conce. 184.

15 Collector.

Aduerte quod solũ tres præfatę concessiones pro liberandis animabus purgatorij inueniuntur authenticæ. Aliæ autẽ quæ ponũtur inferius vbi explicantur indulgentiæ per singulas ferias quadragesimæ reperiuntur in multis summariis Romæ impressis & ideo non debeat contẽni quamuis de ipsis nulla habeatur certitudo nec prædicentur Romæ.

16 De officio defunctorum. De psal. pœni.

Idẽ Leo concessit quod fratres min dicentes vel recitantes officij defunctorũ pro animabus existentibus in purgatorio vel septẽ psal pœnitentiales easdem consequantur indulgentias quas consequuntur dicẽtes coronã beate virginis Mariæ. s. indulgentiam plenariã toties quoties dixerint. O. fffo. 61. conce. 187.

17 De visita cõuentũ. que fit à prouincia.

Idẽ Leo concessit quod omnes prouinciales fratrum mi. obser. acta visitatione ordinaria in conuentibus suæ prouinciæ habeant facultatẽ concedendi indulgentiã plenariã oĩbus fratribus cuiuslibet conuentus sic visitati, Et idẽ de monialibus S. Claræ & tertiariis in cõgregatione viuentibus. o. fffo. 93. conce. 285.

18 Pro diceis. missam cõceptio. Collector.

Idem Leo concessit quod toties quoties fratres min. de obser. dicunt missam conceptionis virginis Mariæ ac intendunt orare pro sua sanctitate & vniuersali ecclesia habeant indulgentiam plenariam. o.

Aduerte qd prædicta concessio non est als impressa, quia post impressionẽ librorũ priuilegiõũ fuit obteuta seu ad partes hispaniæ adducta, nihilominus pro indubitata haberi potest, cum habeatur in registro

INDVLTENTIAS PLENARIAS

cōmissariorū curiē Ro. ac exinde sit fideliter extracta.

Idem Leo ampliavit supradictam indulgentiam pro fratribus eiusdem ordinis audientibus præfatam missam conceptionis ac etiā pro monialibus sanctæ Claræ in congregatione viventibus similiter audientibus prædictam missam. o. Hæc concessio non est alias impressa propter causam supradictam in fine concessionis præcedentis.

19
*Pro audie-
sibus mis-
sam cōce-
ptionis.*
20
*De cano-
ca gradu*
Idē Leo concessit monialibus S. Claræ sub cura fratrum mi. obser. existentibus ac consequens eisdem fratribus, quod dicēdo canticum gradum lucrantur indulgentiam quam lucrantur dicēdo coronā virginis Mariæ. s. indulgentiam plenariam. o.

Ista concessio non est impressa propter causam supradictam in calce. §. 18.

21
*De decem
psal. passio-
nis Christi.
sti.*
Idem Leo concessit præfatis religiosiis, quod dicēdo Decem psal. passionis Christi. s. Deus deus meus respice in me. &c. vsque ad psal. In te domine speravi inclusivè lucrētur quod lucrantur dicēdo coronam domini nostri Iesu Christi. s. indulgentiam plenariam.

Collector. Præfata concessio nō est alibi impressa propter causam supradictam. §. 18. ac per consequens non fit de ea nec de aliis tribus præcedentibus aliqua remissio seu quotatio, sicut factum est de aliis.

Collector. Aduertendum est circa hanc ultimam concessionem decem psalmodum de quibus in ea fit mentio quinque sunt primi qui habentur in principio primæ dominicalis, reliqui vero quinque sunt etiam primi existentes in principio feriæ secundæ. Appellantur autem psal. passionis Christi, quia piè creditur quod redemptor noster pēdens in cruce dixerit illos, Nā primum verbum quod dixit in cruce. s. Heloi &c. est in hebræo principiū primi psal. prædictorum, & ultimum verbum quod ibidem protulit scilicet, Io manus tuas &c. habetur in ultimo psalmo præfatorum decem.

Collector. Sciendum quod ultra supradictas indulgentias plenarias fratribus minoribus concessas sunt etiam eisdem fratribus concessæ multæ absolutiones plenariæ in variis festiuitatibus aliisque diebus & temporibus anni,

QVO AD FRATRES.

101

quarū nonnullæ habēt insimul indulgentias plenarias, Sed quia huiusmodi concessiones positæ sunt in dictione Absolutio extraordinaria quo ad fratres idco hæc non ponuntur.

Pro fratribus prædicatoribus.

SIXTVS. 4. concessit fratribus ordi. prædicatorum & monialibus eorundē de obseruantia ac terciariis eiusdē ordinis in regnis castellæ & legionis consistentibus verè pœnitentibus & confessis, vt anno quolibet in festo sancti Dominici & semel in mortis articulo plenariā indulgentiā omnium peccatorū suorum consequantur, ac etiā omnes indulgētiæ & peccatorum remissiones quas certis anni temporibus (almæ vrbis ecclesiasticas stationes nuncupatas) visitantes cōsequuntur valeant cōsequi prout fratribus minoribus cōcessum est. b. fo. 55. Et ffo. 73. conce. 191.

Aduertendū est quod huiusmodi concessione indulgentiæ plenariæ nequeant vti fratres mi. nisi illi qui sunt in prouinciis dictorum regnorum, quia ipsi habent ad hoc specialē concessionē, Dico autem q̄ possunt hac cōcessione vti non in die sancti Dominici (vt litera dicit) sed in die sancti Francisci, prout declaratū est per Iulium. 2. & positum est supra in dictione Communicatio priuilegiatorum. §. 10. & 11.

Pro fratribus Augustinensibus.

INNOCENTIVS. 8. concessit fratribus Augustinensibus obseruantibus cōgregationis hispaniæ & monialibus, vt priores dictæ congregationis & confessoribus ab eis deputati eisdem personis dictæ congregationis verè pœnitentibus & confessis (quādiu sub obseruantia regulari dicti ordinis vixerint ac in sinceritate fidei & vnitrate sanctæ matris ecclesiæ & obedientia sedis apostolicæ permanerint) semel in quolibet anno in festo natiuitatis domini nostri Iesu Christi & deinde in mortis articulo omnium peccatorum suorum de quibus corde contricti & ore confessi fuerint plenariam indulgentiam impendere valeant. b. fo. 131. Et ffo. 264. conce. 683.

IULIVS. 2. concessit fratribus Augustinensibus, vt

Por semel
in vita &
in mortis
articulo.

25 De indul
gentiis, scilicet
Marie de
Populo.

Collector.

Excōmu-
nicatio.

Collector.

I
pro itine-
rantibus.

INDVLGENTIAE PLENARIAE

confessores idonei & regulares quos ipsi de licentia suorum superiorum duxerint eligendos possint eos absolueri ab omnibus excessibus & delictis ac semel in vita & in mortis articulo omnium peccatorum suorum remissionem largiri. B. ffo. 66. conce. 107.

Pro omnibus fratribus mendicantibus ac eorum terciariis & familiaribus eorundem.

LEO. 10. concessit quod vniuersi & singuli ordinum mendicantiū fratres & moniales tertij; ordinis vtriusque sexus & familiares eorū dūtaxat possint gaudere omnibus & singulis indulgentiis & gratiis per prædecessores suos & per ipsum domui beatæ Mariæ de populo de vrbē concessis & concedendis perinde ac si ipsi prædictam domum de Populo personaliter vistorarent illis diebus etiam & festiuitatibus quibus indulgentiæ huiusmodi concessæ sunt aut fuerint. B. ffo. 56. conce. 157. Quæ autem sint huiusmodi indulgentiæ dictū est supra §. 4. & 5.

Aduertendum est quod quia idē Leo fuit informatus quod aliqui asserbant quod præfatis indulgentiis poterant gaudere seculares vistorantes ecclesias fratrum prædictorum fecit quandā inhibitionē post concessionē superscriptam sub sequentibus verbis.

Inhibemus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis lætæ sententiæ pena eo ipso per contrafacientes incurrenda omnibus & singulis fratribus cuiuscunque ordinis & quibuslibet aliis personis, ne prædicent aut publicè vel priuatè nuntient quod indulgentiæ & gratiæ huiusmodi sanctæ Mariæ de Populo ad personas seculares extendantur, non obstantibus quibuscunque in contrariū facientibus, quæ (quo ad præmissa) reuocamus & annullamus. B. ffo. 56. conce. 157. in fine. Vide circa hoc supra in dictione Communicatio priuilegiorum post. §. 18.

INDVLG. NON PLENA. QVO AD FRAT.

ALEXANDER. 4. concessit indulgentiam vnius anni & 40. dierum fratribus euntibus per obe-

QVO AD FRATRES. 102

dientiam ad capitulum generale. Euntibus autem ad capitulum prouinciale centum dierum indulgentiā. b.

Hanc concessionem reperi in quadam tabula priuilegiorum antiqua facta per quedam commissarium Romanum.

ALEXANDER. 6. concessit omnibus dicentibus in officio beatæ virginis in hymnis Quem terra pontus & O gloriosa dñi versum Maria mater gratiæ &c. decem annos indulgentiarum pro qualibet vice. o. fo. 66. Et ffo. 70. conce. 170. Et ffo. 100. conce. 378.

LEO. 10. concessit ancillis beatæ virginis & monialibus sanctæ Claræ ac sororibus tertij ordinis necnō fratribus mino. de obseruantia, vt dicendo qualibet die quindecim Pater noster & totidem Ave Maria in commemorationem omnium vulnerum quæ saluator noster Iesus Christus in suo sacratissimo corpore passionis tempore pro humani generis salute pertulit consequantur quindecim millia annorum de vera indulgentia & remissione peccatorum suorum. B. ffo. 43. conce. 135.

Idem Leo concessit fratribus mino. obser. vt indulgentias quæ generaliter conceduntur portigentibus manus adiutrices possint prædicti fratres omnes huiusmodi indulgentias etiam plenarias promereri dicendo quinquies Pater noster & Aue maria pro felici statu papæ & sanctæ Romanæ ecclesiæ, Et hoc in eisdem locis vbi sunt concessæ aut in ecclesiis suis. O. ffo. 59. conce. 173.

Idē Leo concessit quod omnes dicentes infra scriptos quinque psalmos cum antiphona versu & oratione eandem indulgentiam habeant quā habeant dicentes orationes pietatis seu sancti Gregorij. Añā. In nomine Iesu. psal. Iubilate deo omnis terra &c. Exaudiat te dominus. Saluū me fac dñe quoniā defecit sanctus. Vsque quo dñe obliuisceris me &c. Sæpe expugnauerunt me. Añā. In nomine Iesu omne genu flectatur cœlestium terrestrium & infernotum, & omnis lingua constiteatur quia dñs noster Iesus Christus in gloria est dei patris. X. Sit nomen dñi bñdictū in secula. Ante solem

Collectos

2
Pro versu
Mariæ
mater
gra. &c.

3
Pro vulneribus
christi

4
Pro indulgentiis etiam
plenariis.

5
Pro nomine
Iesu.

INDVLGENTIAE PLENARIAS

permanet nomen eius, Oratio. Omnipotens sempiterna deus dirige actus nostros in beneplacito tuo, vt in nomine dilecti filij tui mereamur bonis operibus abundare. Per eundem Christum dominum nostrum. o. ffo. 92. conce. 270.

Pro defunctis.

Idem Leo concessit fratribus mino obser. vt indulgentiæ coram imagine pietatis à sancto Gregorio concessæ possint etiam pro animabus defunctorum lucrari, o. ffo. 92. conce. 383.

Collector.

7

Pro defunctis.

Ampliatio huius concessiois ponitur immediatè. Idem Leo concessit, vt indulgentias à sanctitate sua concessas pro viuis. s. de corona domini & beatæ Mariæ virginis: ac de orationibus sancti Gregorij ad pietatem: & de psalmis nominis Iesu: & alias similes: etiã ab aliis sanctitatis suæ prædecessoribus datas possint fratres minores obseruantie ad animas defunctorum extendere, ac pro illarum redemptione sicut pro viuis lucrari. Et hoc per modum suffragij. o. ffo. 94. concessione. 302.

8

Pro existens in peccato mortali.

Idem Leo concessit, quod omnes tã fratres quã seculares dicentes quindecim Pater noster: & totidem Aue maria pro existentibus in peccato mortali in qualibet vice consequantur remissionem tertiæ partis suorum peccatorum, cum hoc sit opus maxime charitatis. o. ffo. 94. conce. 300.

9

Pro officio diuino.

Idem Leo concessit, quod religiosi ordinis mino. qui officium diuinum soluerent per librum: consequantur remissionem dimidiæ partis peccatorum commissorum in illa die: qua prædictum soluerint officium. o. ffo. 94. conce. 298.

10

Collector.

Idem Leo concessit, quod fratres triû ordinum sancti Francisci dicentes semel Pater noster: & ter nomen Iesus: semel in die: lucrentur tria millia annorum de indulgentia. o.

Huius concessiois non ponitur hic quotatio: seu remissio ad libros priuilegiorum ordinis: sicut in supra scriptis sit, quia post impressionem illorum fuit obreata: seu ad partes hispaniæ adducta, nihilominus indubitata haberi potest.

INDVLGENTIAE STATIONVM. 103

INDVLGEN. STATIO. QVO AD FRA.

PLVS. 2. concessit fratribus mino. regularis obser. vt ipsi certas capellas: & loca deuota in suis ecclesiis & oratorijs contenta visitando: illas & easdem indulgentias promereri valeant: quas personaliter visitando ecclesias: oratoria: capellas: & altaria in alma vrbe cõstituta (etiã in diebus stationum) promereri possent. Et hæc eandem concessioem extendit ad moniales S. Claræ in obedientia regulari viuentes sub obedientia generalis obseruantie fratrum minorum: ita tamen quod septem psal. penitentiales cum Letania dicant, visitando loca prædicta per præfatos deputanda seu deputata. o. fo. 52. Et ffo. 66. conce. 93.

1
Pro fratr.
min. obser.

Pro moni.
S. Clara.

Vide super hoc actionem concessioem infra. §. 7. Collector. & 10. ac. 12.

Idem Pius postea confirmauit prædictam concessioem declarando quod fratres laici dicere possint loco septem psalmodum Pater noster secundum discretionem suorum prælatorum. Et circa hoc fuit determinatû per generale: qui tunc temporis erat, quod quilibet frater laicus pro huiusmodi indulgentiis dicat viginti pater noster: & totidem Aue maria. o. ffo. 66. conce. 93.

2
Pro fratr.
laicis.

SIXTVS. 4. concessit fratribus mi. obser. & monialibus sanctæ Claræ: atque tertiariis vtriusque sexus Indulgentiam sanctæ Mariæ de Angelis: atque omnes alias indulgentias generales tã plenarias: quã non plenarias almæ vrbis: dicendo quinque pater noster, cum totidem Aue maria in suis ecclesiis: ac si visitarent loca personaliter vbi sunt istæ indulgentiæ diebus suis. o. fo. 64. Et ffo. 68. conce. 136. Et ffo. 96. conce. 333.

3
Pro fratr.
mi. & mo.
S. Cla. &
tertiariis.

Vide ampliacionem huius concessiois infra. §. 7. & Collector. 10. ac. 12.

Idem Sixtus concessit iterum: quod omnes indulgentias stationum Romæ & portiunculæ concessas fratribus in locis suis habeant moniales siue sorores in earum ecclesiis ab intra eo modo & forma quo fratres, videlicet cum quinque pater noster & totidem Aue maria cum gloria patri, Et quod earum seruitrices in ecclesia exte-

4.
Pro moni.
S. Cla. &
seruitrici-
bus earum.

INDULGENTIAE STATIONVM

riori similiter habeant easdem indulgentias. o. ffo. 67. conce. 114. Et ffo. 96. conce. 327.

5 Idē Sixtus concessit quod confessores monialium: & socij eorum habeant omnes indulgentias vbi adesse eos contigerit: quas habent in ecclesijs suis, Et similiter fratres: maxime praedicatores: & socij eorū. o. ffo. 67. conce. 122. Et ffo. 96. conce. 332. & 333.

6 Idē Sixtus concessit: quod omnes fratres exeuntes: & seruitrices monialium pro quaestu euntes habeant omnes indulgentias, quas lucrari poterāt modo supradicto in ecclesijs vbi adesse cōtigerit, sicut in ecclesijs suis. o. fo. 64. Et ffo. 68. cōce. 139. Et ffo. 96. cōce. 333.

7 Idem Sixtus concessit quod omnes indulgentiarū plenarū: & non plenarū: quae sunt Romae in singulis ecclesijs, quocunque tempore & die: eodem tempore & die sint in ecclesijs fratrum mi. pro ipsis tantum, Et dixit quod per nullam aliam bullam factam: vel faciendam intendit sua sanctitas tali indulgentiarū derogare, quae nō praediciat cruciate. o. ffo. 97. conce. 351.

Collector. Aduertendū est hīc tā pro ista concessione quā pro certis alijs, quod (cum par in parē non habeat imperiū) non est dubitandum quin successor: si voluerit possit à praedecessore concessa derogare: ac similiter & idē pontifex ea quae ipse concessit: si mutauerit intentionem, ac propterea non obstantibus quibuscunque clausis: etiam si dicatur in prima bulla: seu concessione, quod nisi de verbo ad verbū fiat de illa mentio non possit reuocari: vel alia insolita clausula: ponantur reuocabitur per sequentē si ponantur ista clausula, non obstantibus quibuscunque priuilegijs etiā si de illis deberet fieri mentio de verbo ad verbū vel alia similes, Nam licet super hoc fuerit aliquando altercatio inter iuristas, tamē stylus curiae hoc decidit, quia sic habet in practica & consuetudine, quae est optima legum interpretis, Et ita determinat Felix in capitulo Nonnulli de rescriptis, dicens quod stylus curiae praevalet, praesertim quia maior pars doctorū hoc tenet, & ideo non decipiantur fratres credendo quod sua priuilegia sint irreuocabilia.

8 INNOCENTIVS. 8. concessit quod fratres mi. pra-

QVO AD FRATRES.

dicatores & alij qui per obedientiam reperiuntur extra conuentus & loca possint promereri indulgentias stationum & alias eisdem fratribus concessas in suis ecclesijs dicendo quinquies Pater noster & Aue maria in quacunque ecclesia & loco ea dixerint pro intentione & proposito illius indulgentiarū, prout illi qui in praedictis suis locis dicunt, Ac etiam infirmi in suis infirmitatibus & cellis & etiam in lectulis, quando comodē aliter dicere non possunt. o. fo. 65. Et ffo. 69. conce. 160. Et ffo. 100. conce. 390.

9 IVLIVS. 2. concessit fratribus ordinis minimorum qui singulis quadragesimae & alijs cuiuslibet anni temporibus stationem aliquam sui ordinis ecclesiam vel aliam in qua eos pro tempore cum obedientia merito fore contingeret visitauerint & inibi ante illius altare maius quinquies orationem dominicam & toties salutationem angelicam deuote recitauerint, vt omnes & singulas indulgentias consequantur: quas temporibus huiusmodi consequuntur visitantes ecclesias stationum vrbs & alias extra ipsos muros pro stationibus deputatas quasque fratres ipsi consequerentur & consequi possent si ecclesias stationum huiusmodi eisdē temporibus personaliter visitarent. B. ffo. 6. cōce. 17.

10 LEO. 10. concessit per quoddā breue monialibus. S. Clarae sub cura fratrum mi. obf. viuētibz ac etiā eisdē fratribus indulgentias S. Mariae de Angelis siue portificulae in ahsisio secundae diei Augusti & de quinq; Pater noster cū gloria patri corā sacrario altaris recitanda & de psal. poenitētijs pro stationibus vrbs consequēdis, prout dictis fratribus antea erant concessa. B. ffo. 42. conce. 131. Vide circa hoc infra. §. 12. latiorum concessionem eiusdem Leonis.

11 Idē Leo cōcessit ancillis pro sororibus ordinis beatae Mariae sub cura & regimine fratrum mi. degētibus indulgentias. S. Mariae de Angelis & stationum vrbs Romae, prout ante concesserat monialibus. S. Clarae, vt supra positum est B. ffo. 42. conce. 134.

12 Idem Leo concessit omnibus fratribus mino. regul. obf. ac monialibus sanctae Clarae & tertij ordinis quod

Pro frat. itineranti- bus.

Pro infirmis.

Ex priuileg. frat. mini.

Pro moni. S. Clae.

Collector.

Pro moni. doli. mine no. fra.

Pro fra-

INDVLGENTIAE STATIONVM

dicendo quinque Pater noster cum Ave Maria & in fine cuiuslibet Gloria patri & pro sanctitate sua vnum Pater noster cum Ave Maria similiter cum gloria patri lucratur stationes indulgentias & remissiones 12 vrbis quam etiam portiunculae siue Hierusalem ac sancti Iacobi in copostella. Et q̄ quacunq; hora diei vel noctis & quocunq; loco dicat, scilicet in ecclesia claustris oratorio ac cella lucrentur illas. O. ffo. 50. cōcc. 180.

Nota.

Collector.

Aduerte quod hæc concessio est melior & latior reliquis omnibus præcedentibus in hac materia.

Sequitur ex specificatio indulgentiarum & stationum vrbis Romæ.

VT AUTEM prædicti fratres mi. & aliæ personæ quæ eorum indulgentiis gaudere possunt scire valeant quot & quales sint indulgentiæ stationū & ecclesiarum vrbis Romæ quæ eis vt supra visum est à multis pontificibus concessæ sunt, & sic ad easdem sibi acquirendum ac pro felici statu totius sanctæ ecclesiæ deuotius & frequentius orandum magis incitentur visum est opere præcipuum hic illas consequenter describere, prout in diuersis collectionibus tam in vrbe Roma quam in aliis partibus impressæ, licet sparsim reperiuntur. Circa hoc autem talis seruetur ordo. Primo enim ponantur indulgentiæ septem ecclesiarum principalium seu capitalium vrbis Romæ. Secundo adduntur indulgentiæ stationum per anni circulum discurrendo tam quo ad festa quam quo ad dominicas & ferias aduentus & quadragesimæ. Tertio vero superadduntur indulgentiæ hierosolymitanæ, quia etiam illas (vt supra dictum est in §. 12.) possunt lucrari fratres. Vltimo loco annectuntur nonnullæ indulgentiæ sancti Iacobi in copostella, quia etiam illas possunt promereri fratres præfati.

*Disto. statione cō-
cessarū fra-
tribus mi.*

SEQVNTVR INDVLGENTIAE SEPTEM ecclesiarum principalium vrbis Romæ quæ sunt priuilegiatæ maiori priuilegio & gratia ac dignitate quam aliæ eiusdem vrbis.

de indul-

PRIMA ecclesia vrbis est sacrosancta Lateranensis ecclesia,

QUOD AD FRATRES.

105

ecclesia, quæ ab antiquo dicebatur basilica saluatoris, nunc autem cōmuniter vocatur Ecclesia Sancti Ioannis Lateranensis, quæ ab imperatore Constantino in latere sui proprii palatii edificata, & à Sancto Syluestro papa in honorem sanctissimi saluatoris nostri Domini Iesu Christi, & sanctorū Ioannis Baptistæ: & Ioannis Evangelistæ dedicata fuit, in qua fertur q̄. s. Siluester & Gregorius, summi pontifices: qui eam successiue consecrauerunt, deuote visitantibus concesserunt tantas indulgentias quod eas nemo nisi solus Deus enumerare potest.

gentis ecclesia Lateranensis.

Nota quod in hac ecclesia sancti Ioannis Lateranensis habetur quædam tabula antiqua, in qua continentur sequentia, quæ quidam bonus pater nostri ordinis tempore capituli generalissimi: anno. 1517. ab illa extraxit.

Collector.

Primo ad altare maius sunt indulgentiæ. 48. annorum: & totidem quadragesimæ & remissio tertiæ partis omnium peccatorum.

Idem Constantinus Imperator postquæ mundatus fuit à lepra per sacri baptismatis susceptionem dixit beato Siluestro, Pater ecce domum meam in ecclesia ordinavi, infunde in eam tuam largam benedictionem, pro venientibus ad eam. Et ait ad eum beatus Siluester, Dominus Iesus Christus: qui te mundauit à lepra, & purificauit te fonte pethenni: per suam misericordiam mundet & purificet omnes huc venientes sine peccato mortali, & auctoritate Petri & Pauli: & nostra sit eis remissio omnium peccatorum quocunq; tempore anni.

Item sanctus Gregorius Papa: qui hanc ecclesiam consecrauit post destructionem eius factam per hæreticos confirmauit indulgentiam positam per beatum Siluestrum Papam antedictum.

Item Bonifacius dixit, indulgentiæ ecclesiæ Lateranensis. numerari non possunt, nisi à solo Deo, & ego omnes illas confirmo.

Item in festo Saluatoris, cuius imago visibiliter apparuit omni populo Romano miraculose scilicet quando sanctus Siluester consecrauit dictam Ecclesiam primo vbi fuerat populus Romanus congregatus, tunc prædicta imago apparuit visibiliter omni populo de

1
2
3
4
5
6
*

INDVLGENTIAE STATIONVM

vrbē, quæ imago remansit in pariete: nec comburi potuit cū Ecclesia bis cōbusta fuerit, est remissio omnium peccatorum.

Itē Papa Bonifacius dixit, Si quis ad sedē nostrā Lateranē. causa deuotionis orationis peregrinationis accesserit, ab omni sorde peccati sit mundatus totus.

Itē in ecclesia prædicta in capella Sancti Ioannis Baptistæ: in quā mulieres non intrant ibidem ad fontes est remissio omnium peccatorum.

Itē in capella sancti Laurentij: in quā similiter mulieres non intrant, quæ dicitur sancta sanctorū est remissio omnium peccatorum.

Itē si scirent homines indulgentias ecclesiæ Lateranē dicerent, tantæ sunt quod non oportet nos ire ad sanctum sepulchrum vltra mare.

I De indul. ecclesie. s. Petri.
S E C V N D A Ecclesia principalis est ad sanctū Petrū, vbi nunc est sancta sedes apostolica: & palatiū sanctissimi Domini nostri Papæ, in qua sunt oī die. 48. anni: & totidē quadrage: & remissio tertiæ partis peccatorū.

Item in eadē ecclesia fuisse dicuntur centū & nouem altaria, quæ nunc pro magna parte sunt remota: & in melius sub pauciori numero redacta: siue ordinata, Et pro quolibet. 18. anni indulgen. dati sunt, Et inter alia sunt septē altaria principalia, quæ in gyrū cancellis cupreis vallata sunt olim de auratis.

Itē quicūq; est festū sanctorū Petri & Pauli: vel vocationis dictorū altariū: seu etiā festum natiuitatis dominicæ: paschæ, seu omniū sanctorū aliudque festū duplex: duplicantur omnes prædictæ indulgentiæ.

Item in festo annunciationis beatæ Mariæ sunt ibi mille anni indulgentiæ.

Itē à prædicto festo vsque ad Kalendas Augusti sunt ibi duodecim anni indulgentiarū: & totidē quadrage: & remissio tertiæ partis omnium peccatorum.

Item quicūque ascendit gradus sancti Petri deuotē: huic conceduntur pro quolibet gradu septē anni indulgentiarū per Alexandrum. 6.

I De indul. ecclesie a. s.
T E R T I A Ecclesia est ad Sanctū Paulū, in qua sunt omni die. 48. anni indulgentiarū & totidē quadrage:

QVOAD FRATRIS.

106

& remissio tertiæ partis omnium peccatorum.

Itē in conuersione Sancti Pauli sunt ibi centum anni indulgentiæ: & totidē quadrage. Itē in festo sanctorū Innocentium: quorū multa corpora requiescunt ibi: sunt ibidē. 48. anni indulgentiæ: & totidē quadrage: ab antiquo: modo verò est indulgen. ple.

Item in dedicatione eiusdē quæ est in octaua sancti Martini sunt ibi mille anni indulgentiæ & totidē quadrage, & remissio tertiæ partis omnium peccatorū.

Item si quis intrauerit dictā ecclesiā omnibus diebus Dominicis: habet tantas indulgentias, ac si iret ad sanctum sepulchrum hyerosolimis.

Q V A R T A Ecclesia est ad Sanctā Mariā maiore in qua sunt omni die. 48. anni indulgentiæ: & totidē quadrage: & remissio tertiæ partis omnium peccatorum.

Itē in vigilia Ascensionis Domini, in qua celebratur festum translationis corporis Sancti Hieronymi ibidē quiescentis: ad altare ipsius est remissio tertiæ partis omnium peccatorum cōcessa à Pio Papa. 2.

Itē in oībus festiuitatibus beatæ Mariæ sunt ibi mille anni indulgentiæ. Itē à festo Assumptionis virginis vsque ad eius natiuitatē sunt ibi duodecim millia annorum indul. vltra prædictas quotidianas indulgen.

Nota tamen: quod quarta Ecclesia ab antiquo sēper fuit sancti Laurentij, sed tēpore Alexandri. 6. ad sanctā Mariā tēpore iubilei fuit assignata pro quarta numero & alia tres non visitabantur ex debito, sed ex deuotione tantūmodo ad parcendum laboribus peregrinorum & Romanorum.

Q V I N T A Ecclesia est ad Sanctum Laurentium extra muros, in qua sunt omni die. 48. anni indulgentiæ, & totidē quadrage ac remissio tertiæ partis omnium peccatorum.

Item in festiuitatibus Sanctorum Stephani & Laurentij, quorum corpora ibidem requiescunt & per octauas eorū & in singulis stationibus eiusdē Ecclesiæ sunt centum anni indulgentiæ & remissio tertiæ partis omnium peccatorum concessi ab antiquo. Sed Calixtus tertius concessit omnibus vtriusq; sexus christi fidelibus dictā

Pauli.

1

2

3

4

Nota.

1

De indul. ecclesie. S.

Maria maio.

2

3

De indul. ecclesie. S. Lauren.

marty.

2

*Libera tio
vnius ani
me a pur.*

*De indul
gen. eccle
siae sancti
Seba.*

2

3

4

*De indul
gentis ec
clesiae san
ctae crucis.*

2

3

INDVLGENTIAE STATIONVM

ecclesiam deuotè visitantibus in singulis festiuitatibus & stationibus eiusdè ecclesiae: plenariam remissionem omnium peccatorum.

Item si quis intrauerit dictà ecclesiam per annum omni quarta feria liberat vnã animam à purgatorio.

Item intrans per ianuã australem eiusdem tēpli de vna cruce ad aliã contritus & confessus habet remissionem omnium peccatorum.

SEXTA ecclesia est ad sanctum Fabianũ & Sebastianum extra muros, in qua sunt omni die. 48. anni indulgentiae & totidem quadragea ac remissio tertiae partis peccatorum.

Item in eadem ecclesia sunt quotidie mille anni indulgentiae dati à Pelagio Papa.

Item in eadem ecclesia ad catecumbas, ibi propè maius altare sunt tantae indulgentiae quantae sunt in ecclesiis apostolorum Petri & Pauli, quia ibi prius corpora eorum iacuerunt abscondita longo tēpore in puteo quodam super quem est vnum altare. Item Siluester Gregorius, Honorius, Pelagius, Nicolaus & Ioannes summi pontifices concesserunt quilibet eorum mille annos in indulgentiae quocunq; tēpore anni deuotè visitantibus dictam ecclesiam.

Itē ibidē in cimiterio Calixti est plenaria remissio omnium peccatorum secundum quosdam.

SEPTIMA ecclesia est ad Sanctam Crucem in Hierusalem in qua sunt omni die. 48. anni indulgentiae & totidē quadragea ac remissio tertiae partis omnium peccatorum.

Itē omni die dominica sunt in eadē ecclesia trecēti anni indulgentiae & totidē quadragea ac etiam remissio tertiae partis omnium peccatorum.

Itē in dedicatione eiusdē quae celebratur in vigilia Sancti Benedicti abbas in mense Martio est ibi plenaria remissio omnium peccatorum.

Similiter in inuentione tituli sanctae crucis, quod ibi in sublimi muro inuentum est tempore Alexandri. 6. vigesima sexta Ianuarij, & etiã quotidie in capella Sanctae Helenae, in qua mulieres non intrant nisi semel in anno est indulgentia plenaria.

QVO AD FRATRES.

Sunt etiã & aliae indulgentiae Romae hinc inde in diuersis ecclesiis & locis. Aliquae tertiae partis peccatorum aliq; quadragenarum aliq; annorum & aliq; dierum, quae similiter concessae sunt fratribus & sororibus minoribus & personis quibuldam supra declaratis quae quia sunt nimis diuersae & minoris nunc reputationis omittuntur.

SEQVNTVR INDVLGENTIAE

rae plenariae quae non plenariae, quae in diebus stationum & nonnullis aliis habentur in ecclesiis vrbis Romae, quas oēs lucrari possunt praedicti fratres vt supradictum est. Sed pro intelligentia illarum oportet hic aliqua praemittere, prout sequuntur.

Circa indulgentias & stationes inferius annotatas sciendum est, quod vt ex supradictis concessionibus statum fiat ad lucrandum indulgentias huiusmodi concessi sunt duo modi valde diuersi, vnus est antiquior & licet prolixior tamen valde deuotus, alter est recentior ac breuior, & ideo vltior, Nec immerito quia vltima hoc quod (vt vulgariter dicitur) gaudent breuitate modernae ampliora sunt concessa his qui eo videntur quae illis qui solum primum modum sequuntur, Nam in concessione Sixti supra scriptae conceduntur expressae indulgentiae etiam plenariae, quod non habetur (saltem expressae) in concessione Pij. 2. sed in concessione Leonis vltimo posita, adhuc superadduntur indulgentiae Hierusalem ac sancti Iacobi in compositella. Attamen in aliquibus partibus vbi amplius viget deuotio vterque modus simul à fratribus obseruatur, vt sic meliori ac validiori modo promereri & assequi valeant praedictas stationes & indulgentias. Et quia non semper decet, vt nouis superuenientibus vetera proliciantur, praesertim cum non abest bonitas à veteribus ea propter ad satisfaciendum deuotioni deuotorum in sequenti summario omnia (iuxta praesatum antiquum modum) annotabuntur, scilicet signando septem ecclesias principales vrbis in quibus propriae sunt huiusmodi indulgentiae & ad quas omnes aliae in locis fratrum reduci possunt, vt supra dictum est.

*Collector.
Declaratio concessa
sentiu ad
stationes.*

INDVLGENTIAE STATIONVM

Est insuper pro intelligentia infracriptorū aduertēdū, quod per cruces in margine positas plenaria indulgentia innuuntur, sed per numeros intra positos ante illam dictionem mille debent intelligi millenarij per sequentes vero vsque ibi anni significantur simpliciter alij anni & dies qui vsque ad mille non ascendunt.

SEQVNTVR PRIMO INDVLGENTIAE oēs ecclesiarū vrbis Romae modo praedicto concessae procedendo per omnes menses anni.

In mense Ianuarij.

- ✠ In circuncisione domini est indulgentia plena. in S. Ioanne lateranensi, & similiter in ara caeli.
- ✠ In die Epiphaniae est indul. ple. in S. Petro & remissio omnium peccatorum in S. Maria maio.
- ✠ In octaua Epiphaniae indulgentia plenaria ad sanctū Petrum.

Felicis in pincis mille anni indulgentiae ad sanctum Sebastianum.

- ✠ Sactorum quinque martyru ordinis minorū & sancti Marcelli papae & martyris remissio omnium peccatorū, & mille anni ad S. Sebastianum.

Sancti Antonij abbatis remissio tertie partis peccatorū, quotidie ad S. Mariā maio.

- ✠ Fabiani & Sebastiani indul. plen. & remissio omnium peccatorū ad S. Sebastianum, & centum quinquaginta octo mille ac. 968. anni & 285. dies.

✠ Agnetis virginis & martyris remissio oīum peccatorum ac ducenti anni, & omni die mille anni indulgentiae ad S. Mariam maiorem.

- ✠ Dominica prima post festum sancti Anthonij abbatis ostenditur Veronica, & est indulgen. plen. ad S. Petrum & Romani habent septē millia annorū, Et alij citramontani nouē millia annorum, Sed vltromontani quatuordecim millia & toridē quadragenas & remissio tertiae partis peccatorum.

Vincentij & Anastasij quadraginta millia annorum indulgentiarum ad sanctum Ioannem in laterano.

- ✠ Conuersio sancti Pauli indulg. plena: Et decem mil-

QVO AD FRATRES.

108

lia annorum ad S. Paulum.

- ✠ Agnetis. 2 remissio oīum peccatorum vt in primo festo, ad S. Ioannem in laterano.

Cyri & Ioā. remissio 3 partis peccatorum ad S. Sebast.

In mense Februarij.

- ✠ In die purificationis beatæ virginis indul. ple. ad S. Mariam de populo, & 155. mille ac 293. anni & 285. dies.
- ✠ Agathæ virginis & martyris indulgen. plenar. ad S. Crucem.

✠ In cathedra sancti Petri indulgen. plena. & mille anni ad S. Petrum & 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.

- ✠ Matthiæ apostoli indul. plen. ad S. Mariā maiorem, vbi corpus eiusdē requiescit & 159. mille ac. 290. anni. & 285. dies.

In mense Martij.

- ✠ Thomæ de Aquino indul. ple. ad S. Mariā in minerua & 158. mille ac. 958. anni & 285. dies.
- ✠ Gregorij papæ indul. ple. & quotidie. 40. anni indul. & tor quadrage. & remissio 3. partis peccatorum, itē mille annis ad S. Petrum.

✠ Ioseph cōfess. indul. ple. ad sanctam Mariam maiore.
✠ In vigilia sancti benedicti abbatis indul. plen. ad S. Crucem in capella quæ dicitur hierusalem cuius dedicatio est illa die.

Benedicti abba. centum anni indulgen. ad S. Petrum & 159. mille ac. 154. anni. & 40. dies.

- ✠ Annunciatio dñica indul. ple. & mille anni & totidē quadra. & remissio 3. partis pec. & iterum mille anni ad S. Mariā ma. & 158. mille. ac. 958. anni & 285. dies.

In mense Aprilis.

Gregorij martyris mille anni indulgē. & 154. mille ac. 913. anni & 260. dies.

- ✠ Marci euange. indul. ple. ad S. Petrum & 154. mille ac. 990. anni & 200. dies.

✠ Petri martyris ordinis prædicatorum indul. plena. ad S. Mariam in minerua.

In mense Maij.

INDULGENTIAE STATIONVM.

- ✠ Philippi & Iacobi indul. plen. ad. S. Ma. mag. & 158. mille ac. 978. anni & 285. dies.
- ✠ Omnibus diebus dominicis huius mensis indulgē. plena. ad sanctum Sebastianū, & 186. mille ac. 39. anni & 100. dies.
- ✠ Inuentio S. Crucis indul. plena. ad sanctam Crucē & 186. mille ac. 39. anni & centum dies.
- ✠ Item. 3. die huius mensis indulgen. plen. quia est cōsecratio S. Mariæ rotundæ.
- ✠ Ioannis ante portā latinā indul. liberationis vnius animæ à purgatorio ad S. Mariam maiorem.
- ✠ Apparitio sancti Michaelis indulgentia plena. ad sanctam Mariam.
- ✠ Item ab ista die vsque ad Kalendas augusti, sunt quotidie in sancto Ioanne Lateranen. tres indulgentiæ plenariæ.
- Nerei Archilēi atque Paveratij centum anni indulgentiæ ad sanctum Paulum.
- ✠ Bernardini cōfesso. ordinis mi. indulgentia ple. ad sanctam Mariam de ara cœli.
- ✠ In ascensione domini indulgen. plena. ad sanctum Petrum & 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
- ✠ In festo corporis christi indulgen. plena. in. S. Petro & 159. mille ac. 968. anni & 45. dies.
- Petroaillæ virginis mille anni & totidem quadrage-næ indulgen. ad sanctum Petrum.
- In mense Iunij.
- Marcellini Petri atque Erasmi mille anni indulgentia-rum ad sanctum Petrum.
- Barnabæ apostoli sexcenti anni indulgētiæ ad sanctum Petrum.
- ✠ Antonij confesso. ordinis mino. indulgen. plena. ad sanctam Mariam in ara cœli.
- Viti & modesti atque crescentiæ centum anni indulgen. & tot quadrage. ad sanctum Paulum.
- Paulini confesso. & pontifi. 7. millia annorū indulgen. ad. S. Ioannem in Laterano.
- ✠ In natiuitate. S. Ioānis baptistæ indul. ple. in ecclesia lateranē. Et. 154. mille. ac 984. anni & 45. dies.

QVAD BRATRES.

109

- Ioannis & Pauli mille indulgentiæ. ad sanctum Ioannem lateranen.
- Leonis papæ mille anni & totidem quadrage-næ ad sanctum Petrum.
- ✠ Petri & Pauli indul. plena. in amborum ecclesiis. & 159. mille ac. 963. anni. & 45. dies.
- ✠ Commemoratio sancti Pauli indulgen. plena. & mille anni in ecclesia sua.
- In mense Iulij.
- ✠ Octaua sancti Ioannis baptistæ indulgeu. plena. in eius ecclesia lateranensi.
- ✠ Visitatio beatæ virginis Mariæ indulgen. plena. ad sanctam Mariā de populo & 158. mille ac. 958. anni. & 285. dies.
- ✠ Bonauenturæ episcopi & confesso. ordinis minorū indul. ple. ad sanctum Petrum & 158. mille ac. 967. anni & 285. dies.
- Diuisio apostolorum duo millia annorum indulgen. ad sanctum Petrum.
- ✠ Alexij confessoris indulgen. plena. & mille anni ad sanctum Ioannem in laterano.
- Margaritæ virginis & martyris centum anni. ad sanctā Crucem.
- Prædis virginis duo millia annorum indulgentiæ ad sanctum Petrum.
- ✠ Magdalenæ indulgen. plena. & centum anni ad sanctam Mariam maiorem.
- Apollinarius martyr centum anni ad sanctum Ioannem in laterano.
- Christinæ virginis & martyris quadraginta anni & ad sanctam Mariam maiorem.
- ✠ Iacobi apostoli indulgen. ple. in sua ecclesia & ad sanctam Mariam maiorem.
- ✠ Annæ matris beatæ virginis Mariæ indul. plena. ad sanctam Mariam maiorem.
- Panthaleonis martyris quadraginta anni indulgen. ad sanctā Mariam maiorem.
- Nazarij Celsi Victoris trecenti anni indulgen. ad sanctam Crucem.

INDVLGENTIAE STATIONVM.

Simplicis & Faustini quinque millia annorum ad sanctum Sebastianum.

In mense Augusti.

- ✠ In die sancti Petri ad vincula: & per octo dies sequētes indulgē. plena. in ecclesia eiusdem & 158. mille: a 968. anni & 285. dies.
- ✠ In festo dedicationis sanctae Mariae de angelis seu portiunculae: quae fuit prima ecclesia ordinis minorum. indulgē. plena. ad sanctam Mariam maiorem.
- ✠ Inuentio sancti Stephani indulgen. plenaria ad sanctum Laurentium.
- ✠ In festo S. Mariae de nixa indul. ple. ad S. Mariae. & 159. mille ac 790. anni & 285. dies.
- ✠ Dominici confessoris indul. ple. ad S. Mariam in miner. & 158. mille ac 958. anni & 285. dies.
- Sixti: Felicissimi: & Agapiti plures indulgentiae ad sanctam Crucem.
- Ciriaci: Largi: & Smaragdi: mille anni ad sanctum Sebastianum.
- ✠ Laurentij martyris indul. ple. & per totam octauam: & 158. mille ac 958. anni: & 285. dies & omni die mille anni: & totidem quadragē. & remissio. 3. partis peccatorum in eiusdem ecclesia.
- ✠ Clarae virginis indul. ple. ad S. Mariam maiorem: & centum anni ad sanctam Crucem.
- Eusebij confesso. mille anni indul. ad S. Mariae.
- ✠ In vigilia assumptionis beatae Mariae: ad vesperas indul. ple. ad S. Mariam de populo.
- ✠ In die assumptionis eiusdem beatae virginis: & per totam octauam indul. plena. & remissio omnium peccatorum: & 40. anni: & totidem quadragē: ac remissio tertiae partis peccatorum ad S. Mariam: & ad S. Petrum. 185. mille ac 162. anni & centum dies.
- ✠ Dominica infra octauam assumptionis remissio omnium peccatorum in ara caeli.
- ✠ Ludouici confesso. ordi. mi. indulgentia plenaria ad sanctam Mariam in ara caeli.
- ✠ In octaua assumptionis remissio omnium peccatorum ad sanctam Mariam trans tyberim.

QVO AD FRATRES.

116

- ✠ Bartholomaei apostoli plenaria remissio omnium peccatorum: & septem millia annorum indulgentiae: ad sanctum Iohannem in laterano.
- ✠ Augustini episcopi indulgentia plenaria. in ecclesia eius & mille anni ad sanctam Mariam.
- ✠ Decolatio sancti Iohannis Baptistae indul. plen. & remissio omnium peccatorum, itē centum anni & tot quadragē & remissio tertiae partis peccatorum ad sanctum Iohannem in laterano.
- In mense Septembris.
- ✠ In vigilia natiuitatis domine nostrae ad vesperas indulgen. plena. ad sanctam Mariam de populo.
- ✠ In die natiuitatis eiusdem virginis indulgen. ple. ad sanctam Mariam rotundam & 159. mille ac 790. anni & 185. dies.
- Adriani martyris ducenti anni indulgentiae ad sanctam Mariam maiorem.
- ✠ Exaltario S. Crucis indulgen. plena. & mille. 40. anni & remissio. 3. partis peccatorum ad S. Crucem & 159. mille ac 64. anni & 45. dies.
- Euphemiae Luciae & Geminiani mille anni ad sanctum Iohannem in laterano.
- Eustachij & Sociorum eius centum triginta anni ad S. Sebastianum.
- ✠ Matthaei apostoli indulgentia plena. & centum triginta anni ad S. Laurentium.
- Cosmae & Damiani septem millia annorum indulgen. ad S. Sebastianum.
- ✠ Michaelis archangeli indul. plena. ad sanctam Mariam maiorem & 154. mille ac 991. anni & ducenti dies.
- ✠ Hieronymi confesso. indul. ple. ad S. Mariam maio. vbi est corpus eius, itē duo millia annorum indulgē. & 158. mille ac 790. anni & 285. dies.
- In mense octobris.
- ✠ In festo beatissimi patris nostri Francisci & per eius octauam indulgen. plena. in eius ecclesia trans tyberim & ad sanctum Paulum & 185. mille ac 968. & 285. dies.

INDVLGENTIAE STATIONVM

- ✠ Luca euangelistæ indul. plena. & mille anni, ad sanctam Mariam maiorem.
- ✠ Simonis & Iudæ apostolorum indul. plena. ad sanctum Petrum, & 40. anni & totidem quadragenæ & remissio tertie partis peccatorum, & 158. mille ac 968. anni & 285. dies.
- In mense Nouembris.
- ✠ In festo omnium sanctorum indulg. plena. ad sanctam Mariam rotundam & 185. mille ac. 662. anni & 100. dies.
- ✠ In commemoratione animarum indulg. plena. & per octo dies sequentes, ad sanctam Mariam maiorem, & in ecclesia sancti Gregorij & 154. mille ac. 991. anni & 200. dies.
- ✠ In octaua omnium sanctorum plenaria remissio peccatorum ad sanctum Petrum.
- Quatuor coronatorum multæ indulgentiæ ad sanctum Ioannem in laterano.
- ✠ Dedicatio basilicæ Saluatoris indulg. plena. in sancto Ioanne lateranen. item centum anni & trecenti dies, & 154. mille ac. 983. anni & 285. dies.
- Triphonis Respitij & Nymphæ plures indulgentiæ ad sanctum Laurentium.
- Martini episcopi trecenti anni & totidem quadragenæ ad sanctum Sebastianum.
- ✠ Dedicatio basilicæ principis apostolorum indul. plena. & vndecim millia annorum & totidem quadragenæ & remissio tertie partis peccatorum, ad S. Petrum, & 159. mille ac 964. an. & 285. dies.
- Helisabeth filie regis hungaricæ centum anni indulgen. ad sanctam Crucem.
- ✠ Præsentatio beatæ Mariæ indulgentia plenaria & remissio omnium peccatorum ad sanctam Mariam maiorem.
- ✠ Cecilie virginis & martyris indulgentia plenaria in ecclesia eius & ad sanctam Mariam ara cœli & viginti anni indulgentiæ & 159. mille ac. 790. anni & 285. dies.
- ✠ Clementis papæ & martyris indulgentia plena.

QVO AD FRATRES.

112

- in ecclesia eius & ad sanctum Petrum & 158. mille ac 966. anni & 250. dies.
- Felicitatis martyris. 40. anni indulgen. ad sanctam crucem.
- Grifogoni martyris mille anni indulgentiæ ad sanctam Mariam maiorem.
- Catherinæ virginis & martiris mille anni indulgen. ad sanctam Mariam maiorem.
- Saturnini martyris centum anni indulgen. ad sanctum Sebastianum.
- Andræ apostoli mille anni indulgen. & remissio tertie partis peccatorum, & indulgen. plena. ad sanctum Petrum & 159. mille ac. 974. anni & 45. dies.
- In mense Decembris.
- Bibianæ virginis & martyris. 9. millia annorum indulgen. ad sanctam Mariam.
- Barbaræ virginis & martyris mille anni indulgen. ad sanctam Crucem.
- Sabbe abbatis centum anni ad S. Petrum.
- ✠ Nicolai episcopi. 300. anni & tot quadrag. & indul. ple. in ecclesia eius & ad sanctam Crucem & 154. mille ac. 991. anni & ducenti dies.
- ✠ Ambrosij episcopi mille anni & indul. ple. ad sanctum Petrum.
- ✠ In vigilia conceptionis beatæ virginis ad vespertas indul. ple. ad S. Mariam de populo.
- ✠ In festo conceptionis virginis indul. ple. ad sanctam Mariam de populo, & 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
- In quatuor temporibus. 40. anni indulgen. & totidem quadrage. & remissio tertie partis peccatorum ad sanctam Mariam maiorem.
- Thomæ apostoli. 300. anni & remissio partis omnium peccatorum, & indulgentiæ plenariæ ad sanctum Pausum.
- ✠ In natiuitate domini nostri Iesu Christi indul. plena. in qualibet trium missarum & mille anni ad sanctam Mariam maiorem.
- Anastasiæ martyris mille anni indulgen. ad sanctam

INDVLGENTIAE STATIONVM.

- Mariam maiorem.
- ✠ In die. S. Stephani indulgen. plena. ad S. Laurentiū, vbi est corpus eius itē duo millia annorū item centū anni & totidē quadrage. & indul. ac remissio. 3 partis peccatorum & plures indulgen. in eius ecclesia in monte celso.
- ✠ In sancto Ioannis euangelistæ indulgen. plena. ad sanctum Ioannem in laterano & centū anni ad sanctum Paulum.
- ✠ Et liberatio vnius animæ à purgatorio, &. 158. mille ac. 790. anni.
- ✠ Sanctoū Innocentiū indulgen. plena, & quadrage. tra anni & totidem quadrage. ad sanctum Pau.
- ✠ Syluestri papæ indulgen. plena. & decem millia annorum ad sanctum Ioannem in laterano.

SEQVNTVR STATIONES QVÆ in vrbe Roma habētur in diebus aduentus & quadragesimæ & nonnullis aliis diebus.

Aduertendum est quod quia longum foret explicare semper singulas ecclesias principales vrbis ad quas (vt prædictum est) reducuntur in locis fratrum omnes alię ecclesię, ideo sufficit in quacunque statione ponere signum consuetum designans quamlibet dictatum septem ecclesiarum capitalium, Hęc autem signa sunt septem literę alphabeti, Ita quod per. A. intelligitur sanctus Ioannes lateranenū. per. B. sanctus Petrus. per. C. sanctus Paulus. per. D. sanctus Laurentius. per. E. sancta Maria maior. per. F. sanctus Sebastianus. per. G. sancta Crux.

IN ADVENTV DOMINI.

- E Dominica prima ad sanctam Mariam maiorem. 158. mille &. 790. anni &. 285. dies indulgentiæ.
- G Dominica. 2. ad sanctam Crucem. 158. mille ac. 64. anni &. 45. dies indulgentiæ.
- B Dominica tertia ad sanctum Petrum. 158. mille

QVO AD FRATRES.

112

- ac. 168. anni &. 285. dies.
- E Feria quarta quatuor temporum ad sanctam Mariam maiorem. 158. mille ac. 790. anni &. 285. dies.
- F Feria sexta ad sanctos apostolos. 158. mille ac. 968. anni &. 285. dies.
- B Sabbato ad sanctum Petrum. 158. mille ac. 968. anni &. 265. dies.
- F Dominica quarta ad sanctos apostolos. 158. mille ac. 968. anni &. 285. dies.
- E In vigilia natalis domini ad. S. Mariā maio. 159. mille ac. 790. anni &. 285. dies.
- E In prima missa natiuita. domini ad S. Ma. maio. 159. mille ac. 790. anni &. 285. dies.
- B In secunda missa ad. S. Anastasiam. 158. mille ac. 790. anni &. 285. dies.
- E In tertia missa ad. S. Mariā maio. 159. mille ac. 790. anni &. 285. dies.
- D In die sancti Stephani in celio monte. 154. mille ac. 991. anni &. 200. dies.
- In die sancti Ioannis euangeli ad sanctam Mariam maiorem. 159. mille ac. 790. anni &. 285. dies.
- ✠ Et liberatio vnius animę à purgatorio.
- C In die Innocentum ad. S. Paulum. 155. mille ac. 291. anni &. 200. dies.
- E In die. S. Syluestri ad. S. Mariā trās tyberim. 158. mille ac. 958. anni &. 285. dies.
- E In circuncisione domini ad. S. Mariam in ara cęli & ad sanctum Ioannem in latera. 154. mille ac. 983. anni &. 285. dies.
- B In die Epiphanię ad. S. Petrum. 158. mille ac. 968. anni &. 285. dies.
- D Dominica in septuagesima ad. S. Laurē. 158. mille ac. 968. anni &. 285. dies.
- ✠ Item liberatio vnius animę à purgatorio.
- C Dominica in sexagesima ad sanctum Paulum. 155. mille ac. 290. anni & 200. dies.
- B Dominica in quinquagesima ad sanctū Petrū. 158. mille ac. 968. anni &. 285. dies.

INDVLGENTIAE STATIONVM.

IN QVADRAGESIMA.

- E Feria quarta cinerum ad. S. Sabinam. 155. mille ac 293. anni &. 285. dies.
- B Feria quinta ad sanctum Georgium. 154. mille ac 913. anni &. 285. dies.
- D Feria sexta ad sanctum Ioannem & Paulum. 155. mille ac. 291. anni &. 200. dies.
- F Sabbato ad sanctum Triphonem. 158. mille ac 983. anni &. 285. dies.
- A Dominica prima ad sanctum Ioan. in lateranē. 154. mille ac. 984. anni &. 285. dies.
- B Feria secunda ad sanctum Petrum ad vincula. 158. mille ac. 968. anni. &. 285. dies.
- E Feria tertia ad sanctā Anastasiā. 158. mille ac. 968. anni &. 285. dies.
- ✠ Item liberatio vnus animæ à purgatorio.
- E Feria quarta ad sanctam Mariam maiorē. 159. mille ac. 790. anni &. 285. dies.
- D Feria quinta ad sanctum Laurentium in palisperne. 158. mille ac. 968. anni &. 285. dies.
- F Feria sexta ad san. apostolos. 158. mille ac. 968. anni &. 285. dies.
- B Sabbato ad sanctum Petrum. 158. mille ac. 964. anni &. 45. dies.
- E Dominica secunda ad sanctā Mariā in dominica. 158. mille ac 968. anni &. 285. dies.
- C Feria secunda ad sanctum Clementem. 158. mille ac 956. anni &. 250. dies.
- D Feria tertia ad sanctam Balbinam. 155. mille ac 293. anni &. 285. dies.
- E Feria quarta ad sanctam Cecilīā. 159. mille ac. 790. anni &. 285. dies.
- E Feria quinta ad sanctam Mariā trans tyberim. 158. mille ac. 858. anni &. 285. dies.
- C Feria sexta ad sanctum Vitalem. 158. mille ac. 958. anni &. 285. dies.
- F Sabbato ad sanctum Marcellū & Petrū. 154. mille ac 965. anni &. 200. dies.

D Dominica

QVODAD FRATRES

118

- D Dominica tertia ad sanctum Laurentium. 159. mille anni ac. 54. anni & 30. dies.
- ✠ Item liberatio vnus animæ à purgatorio.
- B Feria secunda ad Sanctū Marcū. 154. mille ac. 909. anni &. 200. dies.
- E Feria tertia ad sanctam Potentianam. 154. mille. ac. 991. anni. &. 200. dies.
- G Feria quarta ad Sanctum Sixtum. 155. mille ac 796. anni & centum dies.
- G Feria quinta ad sanctum Cosimam & Damia. 154. mille ac. 991. anni & ducenti dies.
- D Feria sexta ad sanctum Laurentium in lucina. 154. mille ac. 991. anni. & 200. dies.
- B Sabbato ad sanctam Susannam. 154. mille ac. 911. anni & 200. dies.
- G Dominica quarta ad sanctam Crucem. 159. mille ac 60. anni & 45. dies. Item liberatio vnus animæ ex purgatorio.
- E Feria secunda ad quatuor coronatos. 156. mille ac 990. anni & 200. dies.
- D Feria tertia ad sanctum Laurentium in Damaso 154. mille ac. 991. anni & 200. dies.
- C Feria quarta ad sanctum Paulum. 155. mille ac. 292. anni &. 200. dies.
- A Feria quinta ad sanctum Syluestrum. 154. mille ac. 991. anni. & 200. dies.
- D Feria sexta ad sanctum Eusebiū. 154. mille ac 991. anni & 200. dies.
- G Sabbato ad sanctum Nicolaū in carcere. 154. mille ac. 991. anni &. 200. dies.
- B Dominica in passione ad sanctū Petrum. 159. mille ac. 964. anni &. 35. dies.
- D Feria secunda ad sanctum Crisogonum. 154. mille ac. 991. anni &. 200. dies.
- C Feria tertia ad sanctū Ciriacum. 154. mille ac. 911. anni &. 200. dies.
- A Feria quarta ad Sanctum Marcellum. 155. mille ac. 291. anni &. 200. dies.
- C Feria quinta ad sanctum Apollinarē. 154. mille ac.

P

INDVLGENTIAE STATIONVM

997. anni & 200. dies.
E Feria sexta ad Sanctum Stephanum in calio monte. 154. mille ac. 997. anni & 200. dies.
H Item liberatio vnus animæ à purgatorio.
E Sabbato ad Sanctum Ioannem ante portam latinam. 158. mille ac. 849. anni & 45. dies.
H Item liberatio vnus animæ à penis purgatorij.
A Dominica in Palmis ad sanctum Ioannem in Laterano. 156. mille ac. 859. anni & 30. dies.
A Feria secunda ad Sanctam Paxedem. 155. mille ac. 65. anni & 200. dies.
A Feria tertia ad sanctam Priscam. 161. mille ac. 551. anni & centum dies.
E Feria quarta ad sanctam Mariam maiorem. 185. mille ac. 662. anni & centum dies.
A Feria quinta in cena Domini ad. s. Ioannem in Laterano. 185. mille ac. 639. anni & centum dies.
C Feria sexta in parasceue ad sanctam Crucem. 186. mille ac. 639. anni & 100. dies.
A Sabbato ad sanctum Ioannem in Laterano. 186. mille ac. 639. anni & centum dies.
E Dominica resurrectionis ad. s. Mariam maio. 185. mille ac. 162. anni & centum dies.
B Feria secunda ad sanctum Petrum. 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
C Feria tertia ad Sanctum Paulum. 155. mille ac. 297. anni & 200. dies.
D Feria quarta ad Sanctum Laurentium extra muros. 159. mille ac. 794. anni & 30. dies.
H Item liberatio vnus animæ à purgatorio.
H Feria quinta ad sanctos Apostolos. 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
E Feria sexta ad Sanctam Mariam rotundam. 168. mille ac. 968. anni & 285. dies.
A Sabbato ad Sanctum Ioannem in Laterano. 156. mille ac. 859. anni & 30. dies.
C Dominica in albis ad Sanctum Pancratium. 161. mille ac. 555. anni & 30. dies.
B In leuaniis maioribus ad sanctum Petrum. 158.

QVO AD FRATRES 114

- mille ac. 968. anni & 285. dies.
B Dominica in Perhecoste ad sanctum Petrum. 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
B Feria secunda ad sanctum Petrum ad vincula. 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
E Feria tertia ad sanctam Anastasiam. 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
E Feria quarta ad sanctam Mariam maio. 159. mille ac. 790. anni & 285. dies.
D Feria quinta ad sanctum Laurentium. 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
H Item liberatio vnus animæ à purgatorio.
F Feria sexta ad sanctos Apostolos. 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
B Sabbato ad sanctum Petrum. 159. mille ac. 964. anni & 45. dies.
E Feria quarta quatuor temporum Septembris ad sanctam Mariam maiorem. 159. mille ac. 890. anni & 285. dies.
F Feria sexta ad sanctos Apostolos. 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
B Sabbato ad sanctum Petrum. 158. mille ac. 968. anni & 285. dies.
H Item liberatio vnus animæ à purgatorio.
H ITEM NOTANDVM quod à dominica Letare quæ est quarta in quadragesima vsque ad feriam tertiam Pasche secundum fidem Romanorum est remissio omnium peccatorum ad sanctam Mariam ma.
Item quod à feria secunda maioris hebdomadæ vsque ad feriam secundam resurrectionis est indulgentia plenaria ad sanctum Marcum.
H Item quod omnes indulg. in quadragesima duplicantur.
Item quolibet sabbato quadragesimæ ac etiam secundum aliquos 2. & 4. & 6. feria maio. hebdomadæ est indulgentia plenaria.
Item in sextis feriis mensis Martij est magnus concursus populi Romæ ad sanctum Petrum, ex quo coniecturari potest quod ibi tunc magnæ sint indulgentie.
Et idem dicendum & credendum est de omnibus

INDVLGENTIAE STATIONVM

abbatis anni ad sanctum Ioannē in Laterano, quia si militer tunc confluit eo populus Romanus.

Item attende: & nota quod secundum aliquos quando est aliqua statio: si quis visitat ecclesiā ubi est talis statio: lucratur omnes indulgentias septē ecclesiarum capitalium: ac etiam aliarū, sed quando est indulgentia & non statio: lucratur tantū indulgentias illius ecclesie quam visitat. Attamen fratres min. per concessionem Sixti & suorum successorum dicendo Pater noster & Aue Maria (vt supra) quotidie omnes indulgentias indistinctē omniū titulorum & ecclesiarum vrbis lucrantur.

✠

*Epilogus
multarum
indulgentiarum.*

NOTANDVM est etiā q̄ secundū aliquos Romæ est quotidie ad minus in tribus locis ad quā mulieres non ingrediuntur remissio plenaria omniū peccatorū & in octo locis ad minus remissio tertie partis, Et in vno loco remissio quartæ & in alio septimæ & in diuersis ecclesiis & locis ipsius vrbis indulgentiæ quasi innumerabiles, & scdm aliquos sunt in sūma quadringēta milia annorū & mille quadringentæ quadragena indulgentiarū.

Itē sunt aliæ multæ & magnæ indulgentiæ in diuersis locis & ecclesiis quotidie, & in dedicationibus altarium & ecclesiarū & in diuersis tēporibus & locis & festiuitatibus sanctorum augentur indulgentiæ & duplicantur omnes in quadragesimam.

Vltra prædictas indulgentias additæ sunt nonnullæ aliæ de nouo à Sixto. 4. & ab aliis maximè in ecclesiis ab eodē factis seu reedificatis in sancta Maria de pace & in sancta Maria de populo in festis beatæ virginis & sabbatis quadragesimæ & à sabbato de passione vsque ad octauam paschæ, vbi est maximus concursus populi Romani. Has autem omnes indulgentias (vt præmittitur) possunt quotidie lucrari fratres & sorores & alij supra expressi visitando ecclesias in quibus morantur & dicendo quinquies Pater noster & Aue Maria vt supra vel visitando septem loca deputata specialiter in memoriam septem principalium Ecclesiarum vrbis Romæ & dicendo septem psalmos penitentiales cum letania. Et laici dicendo certum numerum Pater no-

QVO AD FRATRES.

115

ster sibi à superioribus prætaxatum, qui quidē modus adhuc seruetur à multis laudabiliter ne tanta gratia facile contemnatur.

ADVERTENDVM est insuper ac valde memoriæ cōmendādum (ne quis de cætero decipiatur sicut hucusque multi decepti sunt) quod indulgentiæ plenariæ superius annotatæ nec aliq̄ aliæ quæ per anni circulum in ecclesiis vrbis Romæ habentur non conceduntur accipientibus bullas cruciatæ vel fabricæ sancti Petri aut habentibus alias concessionem vel confessionalia, quia (prout apparet in bullis originalibus huiusmodi cruciatæ &c.) ibi solum conceduntur stationes & indulgentiæ propter stationes concessæ. Et si fortē aliquando ibi absolutē concederentur indulgentiæ ecclesiarum vrbis, tamen ex quo nunquā expressæ sit ibidem mentio de indulgentiis plenariis (quod tamen secundum stylum curiæ Ro. necessario requiritur ad hoc vt tales indulgentiæ intelligantur concessæ, prout à peritissimis curialibus asseritur) ideo virtute huiusmodi bullarum nequeunt lucrari nisi ad plus stationes & indulgentias non plenarias, & multo minus consequuntur indulgentias liberationis animarū à purgatorio nisi expescificentur in bullis prædictis, quæ tamen expescificatio nunquā repetitur facta, Sed quæstiones seu cōmissarij lucri causa vel ex ignorantia ponunt tales indulgentias in summariis: quos ipsi prohibito suo cōponunt eliciendo ex summariis ordinis nostri minorū quibus (vt supra dictum est expresse omnes indulgentiæ etiam plenariæ concessæ) sunt, propter quod superfluū & perinde prohibitū est nobis strictissime tales bullas accipere, nisi cū magnis modificationibus, quæ vix simul concurrent, vt habetur. sffo. 60. conce. 178. & supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres §. 12. Et in dictione Cruciatæ §. 3.

Nota.

SEQUVNTVR INDVLGENTIAE Diuisio loci civitatis S. Hierusalem intra & extra muros eiusdē, quas etiā possunt promereri frat. mi. obseq. & aliæ personæ quæ eorū priuile-

rusalem.

INDVLGENTIAE.

giis potiri valent, virtute concessionis Leonis. 10. supra posita § 12.

Pro intelligentia indulgentiarum infrascriptarū est notandum quod in septē locis principalibus sunt mysteria & indulgentiē Hierusalem, quorum locorū tria sunt intra muros & quatuor extra muros circū circa. Intra muros primus locus est mons Sion qui est, quādam pars ciuitatis in altiori loco sita, vbi Dauid fecit psalterium, ac vbi sunt sepulchra regum Israel, ibi etiā fuerunt domus Annę & Cayphę ac sanctum cenaculum. Secundus locus est caluarius, qui licet tempore passionis esset extra ciuitatem, nunc tamen mons est intra muros, Tertius locus est corpus ciuitatis. Extra ciuitatem verō sunt reliqua sancta loca .s. Torrens cedron Vallis siloē Mons oliueti & Bethania. In his locis seu partibus continentur omnia mysteria intra & extra muros ciuitatis Hierusalem, prout latē ac particulariter sequuntur.

INDVLGEN. CONCE. IN MONTE SION.

- ✠ In monasterio montis Sion vbi habitabant fratres mi. obseru. in loco vbi Christus fecit vltimam cenā est indulgen. plena.
- ✠ In capella que dicitur S. Thomę apostoli vbi dominus ei apparuit &c. est indul. plena.
- ✠ In capella vbi descendit spiritus S. in die pentecostes est indulgen. plena.
- ✠ In loco vbi obiit beata virgo est indul. plena.
- Vbi S. Mathias fuit electus in apostolū sunt septem anni & septem quadrage. indulgen.
- Vbi sanctus Iacobus minor fuit electus in primū episcopum Hierusalem sunt septem anni & septem quadrage. indulgen.
- In capella vbi sanctus Ioannes euangelista dicebat missam dominę nostrę sunt septem anni & totidem quadrage. indulgen.
- Vbi fuerunt diuini sancti apostoli, vt irent ad prædicandum per vniuersum orbem sunt septem anni & totidem quadrage. indul.

INDVLGENTIAE.

116

- In loco vbi fuit translatum corpus sancti Stephani prothomartyris sunt septem anni & totidem quadrage. indulgen.
- In capella quę quondam fuit coquina vbi agnus paschalis cœnę domini assatus est sunt septem anni & totidem quadrage. indul.
- In introitu domus Cayphę vbi ancilla ostiaria dixit Petro. Et tu cum Iesu Galileo eras sunt septē anni & totidem quadrage. indul.
- In medio præfate domus Cayphę vbi Petrus negauit Christū sunt septem anni & septem quadrage. indul.
- Iuxta prædictam domum est locus qui dicitur galli cantus & sunt ibi septem anni & septem quadrage. indulgen.
- In quodā loco vbi Christus in domo Cayphę stetit vsq; mane postquā fuit captus in nocte passionis: sunt septem anni & septem quadrage. indul.
- Prope dictam domum est locus vbi domina nostra venit & stetit postquā sciuit captionem filij sui & sunt ibidem septem anni & septē quadrage. indul.
- ✠ In domo Annę vbi Christo fuit data alapa est indulgen. plena.
- Iuxta prædictam domum est locus vbi Iudei voluerūt capere corpus dominę nostrę cum deferretur ad tumulandum, & sunt ibi, septem anni & septem quadrage. indulgen.
- ✠ In præfato monte sion est locus vbi decollatus fuit sanctus Iacobus maior & ibidem est indulgen. plenari.
- Indulgen. concessę in monte caluario,
- ✠ Prope foramen vbi posita est crux Christi & ipse ibi crucifixus est indul. plena.
- Vbi Melchisedech obtulit panem & vinum sunt septē anni & septem quadrage. indul.
- Ibidem prope est locus vbi Abraham voluit immolare Isaac & sunt ibi septem anni & septem quadrage. indulgen.
- ✠ In loco vbi dominus de cruce depositus fuit positus in gremio dominę nostrę est indulgen. ple.

INDVLENTYAN.

- ✠ In S. sepulchro Christi est indul. plen.
✠ In quadā capella quæ est iuxta locum vbi crucifixus est Christus est quædā scala ibidēque est indulgentia plenaria.
✠ Sub rupe vbi dominus crucifixus est habetur quædā capella in qua S. Helena reperit crucē dominicā & est ibi indul. plena.
In alia capella vbi est columna super qua sedit Christus cum fuit spinis coronatus sunt septem anni & septē quadragenæ indulgen.
In altera capella vbi sortes missæ sunt super vestem Christi sunt septem anni & septem quadragenæ indulgen.
In specu quadā vbi positus est Christus interim quod crucifixores aptabāt crucē sunt septē anni & septem quadrage. indulgen.
In horto vbi dominus stetit quando post resurrectionē apparuit Magdalenæ sunt septē anni & septem quadrage. indulgen.
Itē in loco vbi stabat Magdalena in horto sunt septem anni & totidem quadrage. indulgen.
In eodem loco est quædam concavitas instar fenestæ vbi est pars colūæ in qua flagellatus fuit Christus & sunt ibi septem anni & septem quadragenæ indulgen.
In altari capellæ vbi sunt duo suprascripta est quædam particula veræ crucis & sunt ibi septem anni & septē quadrage. indulgen.
In præfata capella est locus vbi quando fuit inuenta S. Crux resuscitata est per impositionē illius quædam mulier defuncta, & sunt ibi septem anni & septem quadrage. indulgen.
Indulgen. concessæ in corpore civitatis.
In quadam domo vbi fertur quod nata est beata virgo Maria sunt septem anni & septem quadragenæ indulgen. alibi tamen reperitur quod est indulgen. plenaria.
In probatica piscina vbi descendebat angelus & movebat aquam &c. sunt septem anni & septem qua-

HIERSALEM.

117

- dragen. indulgen.
✠ In domo Pilati est indulgen. plena.
In via per quam Christus ductus est ad crucifigendum quæ appellatur via amaritudinis vbi est domus sancti Lazari: & fororum eius: ac etiam domus pharisæi ad quam venit Magdalena: sunt ibi septem annis ac septem quadra. indul.
In domo illius femine quæ appellatur Veronica: sunt septem anni: & septem quadrage. indulgen.
✠ In templo Salomonis: vbi præsentata & nutrita est beata virgo: est indulgentia plena.
✠ In porta quæ dicitur aurea per quam ingressus est Christus dominica in ramis palmarum: est indulgen. plenaria.
In domo vbi natus est sanctus Ioānes evangelista sunt septem anni: & septem quadra. indulgen.
Vbi dominus post resurrectionem apparuit tribus Mariis dicens eis: auerte: sunt septem anni: ac septem quadrage. indulgen.
In loco vbi dominus fertur cecidisse sub cruce: sunt septem anni: & septem quadrage. indulgen.
Hucusque indulgen. quæ habentur intra muros Hierusalem. nunc sequuntur quæ sunt extra.
Indulgen. concessæ in valle Siloë.
In valle Siloë est locus acheldemach emptus. 30. argenteis quibus venditus est Christus, & sunt ibi septē anni: & septem quadrage. indulgen.
In natatoria Siloë: vbi Christus misit cæcum vt se laueret & videret: sunt septem anni: & septem quadrage. indulgen.
In præfata valle est locus in quo sanctus Isaïas propheta fuit sectus ferra lignea, & sunt ibi septem anni. & septem quadrage. indul.
In eadem valle est spelunca: in qua sanctus Petrus post negationem Christi se inclusit, & sunt ibi septem anni: & septem quadra. indul.
Indulgen. concessæ in torrente Cedron.
In horto gethsemani: vbi in nocte passionis Christus dimisit. 8. apostolos: sunt septem anni: & septem

INDULGENTIAE.

- quadra. indul.
- ✠ In eodem hortu ubi Christus ter oravit: indulgen. plenaria.
- In spelunca in qua sanctus Iacobus alpheus se incluserat post captionem Christi promittens non comedere: donec videret illum resuscitatum: sunt septem anni: & septem quadra. indulgen.
- Propè huiusmodi torrentem Cedron est locus: ubi fertur quod natus est sanctus Zacharias pater Ioannis baptista, & sunt septem anni: & septem quadra. indulgen.
- Indulgen. concess. in valle Iosaphat.
- ✠ In valle Iosaphat est sepulchrum dominæ nostræ, ubi est indulgen. plena.
- Inter prefatum sepulchrum & civitatem hierusalem est locus: ubi lapidatus est sanctus Stephanus: & sunt ibi septem anni: & septem quadra. indul.
- Indulgen. concess. in monte Oliveti.
- In descensu montis Oliveti: ubi videns Iesus civitatem stetit super illam: fertur quod sunt septem anni & septem quadra. indul.
- In prefato monte ubi dominus docuit apostolos orare & composuit pater noster sunt septem anni & totidem quadra. indul.
- Ubi dominus predicavit octo beatitudines sunt septem anni & septem quadra. indul.
- In eodem mote fertur quod annunciat angelus beate virgini transitum suum deferens ei palmam & sunt ibi septem anni & septem quadra. indul.
- ✠ In loco ex quo Christus ascendit visibiliter in caelum est indul. ple.
- In supradicto mote est locus ubi apostoli post adventum spiritus sancti coposuerunt Credo in Deum & sunt septem anni & septem quadra. indul.
- ✠ Propè locum ex quo dñs ascendit in caelum est locus qui dicebatur galilæa ubi Christus promisit apparere & apparuit apostolis post resurrectionem & est ibi indulgen. plena.
- Iuxta prefatum locum erat ficulnea quam maledixit,

HIERUSALEM.

118

- Christus & sunt ibi septem anni & septem quadra. indul.
- Indulgen. Bethania.
- In domo Marthe hospite Christi sunt septem anni & septem quadra. indul.
- In domo Mariæ magdalene sunt septem anni & septem quadra. indul.
- In medio predictarum domorum est locus ubi Martha dixit Christo, Domine si fuisses hic &c. & sunt ibi septem anni ac septem quadra. indul.
- ✠ In loco ubi sepultus fuit Lazarus & ex quo resuscitatus est à Christo est indul. plena.
- In domo Simonis leprosi ubi Magdalena vixit caput Christi sunt septem anni & septem quadra. indul.
- Aduerte quod in summa in civitate Hierusalem & in prefatis locis extra muros eius habentur. 21. indulgen. plena, & 48. vicibus septem anni & septem quadra. indulgen. Et hæc absque aliis multis indulgentiis que habentur in reliquis locis terræ sanctæ, sicut in Bethleem Nazareth &c. Hæc autem indulgentias non apposui hic, quia concessio Leonis supraposita in §. 12. non se extendit ad illas.
- Aduertendum est etiam quod ultra suprascriptas indulgentias quas modo prenotato inveni reperti nonnullas alias in quadam alia summa attrinētes ad supradicta loca sancta quas etiam hic superaddere placuit prout sequitur.
- In introitu civitatis Hierusalem consequuntur peregrini ingredienti per portam civitatis. 40. annos & totidem quadra. indulgen.
- ✠ In ecclesia sancti sepulchri est indulgentia liberationis anime à pena & culpa.
- ✠ In domo Herodis ubi Christus fuit illusus est indulgen. plena.
- ✠ In domo ubi quondam habitavit beata virgo Maria est indulgen. plena.
- In loco quodam ubi dominus assidue predicabat sunt

INDVLGENTIAE HIERVSALEM.

- septem anni & septem quadra. indul.
In loco vbi Christus illuminauit cecum natū sunt septē anni & septem quadra. indul.
In domo S. Symeonis prophete sunt septem anni & septem quadrage. indulgen.
Iuxta lapidem quendam vbi fertur quod dominus sanauit multos infirmos sunt septem anni & septem quadrage. indulgen.
In loco vbi Iudæi voluerunt arguere Christum de peccato sunt septem anni & septē quadra. indul.
In turri David quæ fertur se inclinasse Christo sunt septem anni & septem quadra. indul.
In torrente cedron vbi erat lignū ex quo facta est crux sunt septem anni & septem quadra. indulgen.
In cœnaculo vbi dñs laauit pedes discipulorum suorum sunt septem anni & septem quadra. indulgen.
In loco vbi angariauerunt Symonē Cyreneum vt tolleret crucem Christi sunt septem anni & septem quadrage. indulgen.
In loco vbi sunt duæ petrae albæ supra quas sedit Christus lassus ex pondere crucis sunt septem anni & septem quadra. indul.
In loco qui dicitur spasmus beatæ virginis vbi videns Christum oneratum cruce, cecidit velut mortua sunt septem anni & septem quadra. indulgen.
In loco vbi dominus apparuit matri suæ post resurrectionem sunt septem anni & septem quadragen. indulgen.
In ecclesia quæ fuit domus vbi habitauit beata virgo post Christi ascensionem sunt septem anni & septem quadrage. indulgen.
In oratorio vbi beata virgo faciebat orationem sunt septem anni & septem quadra. indulgen.

SEQVNTVR INDVLGENTIAE concessæ S. Iacobo in cōpostella, quibus etiam potiuntur & gaudent fratres mi. ac alij quibus eorum priuilegia sunt communicata, prout superius dictum est.

I Primo quicumque ad ecclesiam sancti Iacobi in com-

INDVLGENTIAE QVO AD FRA. 119

- postella quocunque tempore venerit conceditur ei remissio tertiæ partis peccatorum.
2 Secundo concessum est, quod si quis veniendo aut stando vel redeundo causa visitationis dictæ Ecclesie decesserit habita pœnitentia de cōmissis omnia peccata sint ei remissa.
3 Tertio quod omnes qui incedunt singulis dominicis diebus in processione quæ fit in dicta ecclesia habeant pro qualibet processione & consecratione. 40. dies indulgentiæ & sic per totam hebdomadam, Et si est festum habent. 300. dies vltra prædictam indulgentiam tertiæ partis &c.
4 Quarto in festo dedicationis prædictæ ecclesie ac in vigilia & festo sancti Iacobi habent. 600. dies vltra indulgentiam tertiæ partis, &c.
5 Quinto omnes audientes missam ab Archiepiscopo vel Cardinali in altari S. Iacobi habent. 200. dies vltra prædictam indulgentiam.
6 Sexto Calixtus papa concessit quod quando acciderit festum sancti Iacobi celebrari in dominica, quod in toto anno illo omnes eo cōcurrētes in peregrinatione verè pœnitentes & confessi sint absoluti à pena & culpa.

NOTANDVM est insuper quod vltra prædictas indulgentias directè ac præcisè concessas personis fratribus mi. & monialium S. Clare &c. possunt etiã iidē fratres & moniales gaudere indulgētiis concessis generaliter visitantibus suas ecclesias vel monasteria in certis festiuitatibus & aliis diebus anni visitando similiter suas vel capellas cum intentione lucrandi huiusmodi indulgentias aut remissiones peccatorum, & hoc etiam si in concessionibus talium indulgentiarum sit additū, quod eas lucrentur porrigentes manus adiutrices, nam tūc dicēdo quinque Pater noster & totidem Ave maria pro fructu statu S. ecclesie poterunt illas absque dubio lucrari etiã si essent in aliis ecclesiis concessæ virtute cuiusdam concessionis Leonis decimi suprapositæ in dictione Indulgentiæ non plenariæ quo ad fratres in. § 4. Collector.

INDVLTENTIAE.

Pro validitate & firmitate supradictarum indulgentiarum notanda est sequens concessio.

LEO. 10. concessit & declaravit, quod virtute bullarum cruciate contra infideles aut aliarum indulgentiarum generalium quasunque revocationes vel suspensiones privilegiorum ordinum etiam mendicantium continentibus nunquam intelligantur renovata nec suspensa indulta privilegia & gratia concessa quo ad personas fratrum minorum observa. & quo ad suspendendum interdictum in festiuitatibus sanctorum sui ordinis, nisi de ipsis specificè ac nominatim mentionem facerent. O.

Collector. ffo. 59. conce. 177.

Aduertendum tamen est circa hæc qd non propterea debet credi non posse reuocari prefatas indulgentias & alia privilegia fratribus concessa, circa quod vide quæ supra posui in hac dictione indulgentiarum, quo ad fratres in fine eiusdem concessionis Sixti. 5. 7. & similiter vide infra posita in dictione Privilegia in fine concessionum.

INDVL. QVO AD SECVL. PRIMO.

QVIA INDVLTENTIAE quæ continentur in privilegiis fratrum minorum quibus possunt gaudere personæ seculares sunt diuersæ ac respectu diuersorum operum quæ ad illas promerendas oportet huiusmodi seculares facere, ideo vt melius agnosci valeant sub sequenti ordine distinctæ sunt.

Distinctio indulgentiarum quo ad seculares.

Primo namq; ponuntur indulgentiæ quæ conceduntur visitantibus ecclesias fratrum minorum in precipuis festiuitatibus anni.

Secundo numerantur illæ quæ pro tempore quadragesimali concessæ sunt.

Tertio alia quæ pro reliquis diebus anni concessæ reperiuntur.

Quarto sequuntur indulgentiæ concessæ facientibus predictis fratribus aliqua opera pietatis.

Quinto loco adduntur nonnullæ remissiones peccatorum quas concedere possunt fratres predicantes.

Sexto superadduntur multæ alia indulgentiæ con-

QVO AD SECVLARES PRIMO. 120

cessæ secularibus ratione habitus prædictorum fratrum.

Septimo declarantur nonnullæ alia impetrata à fratribus minorum in fauorem conceptionis beate virginis.

Octavo subsequuntur quædam alia indulgentia absolute obtente ab eisdem fratribus pro secularibus.

Nono & ultimo explicantur indulgentiæ quæ concedi possunt ab aliquibus fratribus signatis ordinis minorum quibuslibet personis deuotis, prout late infra patebit.

INDVLTEN. PRO VISITANTI. ECCLIAS fratrum mi. in precipuis festiuitatibus, Primo.

REGORIUS. 9. concessit oibus visitantibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus principibus dñi nri ac in festiuitatibus & commemorationibus dne nre ac diui Ioannis baptiste & omnium sanctorum ac S. Francisci & beati Antonij & beate Helisabeth centum annos & totidem quadragenas indulgentiæ. b. ffo. 61. Et ffo. 64. conce. 73. Et ffo. 107. conce. 426.

Idem Gregorius concessit oibus visitantibus ecclesiam montis aluernæ in die stigmatum beati Francisci remissionem medietatis omnium delictorum, visitantibus autem alias ecclesias ordinis eadem die dedit de indulgentia annos triginta. b. ffo. 260. conce. 647.

INNOCENTIUS. 4. concessit visitantibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus dñi nri Iesu Christi & beate Mariæ virginis ac beatorum Ioannis baptiste apostolorum Petri & Pauli necnon S. Francisci & aliorum sanctorum ordinis prædicti indulgentiæ quadraginta annorum. b. ffo. 261. conce. 669. Et ffo. 109. conce. 433.

ALEXANDER. 4. concessit oibus visitantibus ecclesias nras in festiuitatibus & translationibus beatorum Francisci & Antonij & Claræ de indulgentiæ annos quinquaginta. b. ffo. 260. conce. 652. Vel prout habetur in supplemento sunt anni quadraginta. ffo. 108. conce. 429.

CLEMENS. 4. concessit visitantibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus dñi nostri Iesu Christi & beate Mariæ virginis & apostolorum ac beati Ioannis baptiste & beati Francisci & sanctorum nostri ordinis indulgentiæ 40. annorum. b. ffo. 260. conce. 658.

Stigmata.

3

01

4

5

11

INDVLGENTIAR.

Idem Clemens concessit visitantibus ecclesias fratrum minorum in dedicatione earum & per octo dies sequentes & in festiuitatibus beatæ Mariæ ac sanctorum Francisci & Antonij & Claræ ac aliorum sanctorum quibus altaria maiora dedicata sunt indulgentiam centum dierum. b. ffo. 108. concessione. 449.

7 GREGORIUS. 10. concessit omnibus visitantibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus domini nostri Iesu Christi & beatæ Mariæ virginis & apostolorum ac beati Ioannis baptistæ & sancti Francisci ac sanctorum ordinis nostri indulgentiam annorum quadraginta. b. ffo. 260. conce. 659. Et ffo. 109. concessione. 457.

8 NICOLAUS. 3. concessit omnibus visitantibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus superscriptis immediate indulgentiam annorum quadraginta. b. ffo. 260. conce. 660.

9 MARTINUS. 5. concessit omnibus visitantibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus natiuitatis domini Circumcisionis Epiphaniæ Purificationis Annunciationis beatæ Mariæ ac Resurrectionis Ascensionis Penthecostes beati Ioannis baptistæ Apostolorum Petri & Pauli Assumptionis virginis Mariæ Natiuitatis eiusdem ac omnium sanctorum & beatorum Francisci Antonij Claræ Helisabeth necnon in translationibus eorundem indulgentiam annorum quinquaginta & duodecim quadragenarum. b. ffo. 260. conce. 662. Et ffo. 108. conce. 433.

10 NICOLAUS. 4. concessit ordinis fratrum minorum omnes indulgentias datas à suis prædecessoribus, & extendit easdem indulgentias ad festiuitates Angelorum & illorum sanctorum, in quorum honorem sunt ædificatæ ecclesiæ prædictorum fratrum vel quorum reliquæ ibi habentur. b. ffo. 261. conce. 665. Et ffo. 109. conce. 456.

11 Idem Nicolaus concessit omnibus visitantibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus domini nostri Iesu Christi & beatæ Mariæ virginis beati Ioannis baptistæ apostolorum Petri & Pauli beati Francisci & sanctorum

AD SECVLARES PRIMO

121

sanctorum sui ordinis quadraginta annos indulgentiæ. b. ffo. 108. conce. 446.

12 IOANNES. 22. confirmavit indulgentias datas à suis prædecessoribus visitantibus ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus beatæ virginis Mariæ: sanctorumque Francisci: Antonij: Lodouici: Claræ: ac in consecrationibus ecclesiarum: & altarium: & vocationibus eadem: & per octauas. Iste autem indulgentiæ pout præfatus Papa epilogauit sunt decem anni & quinquaginta dies. B. fo. 24. Et ffo. 108. conce. 231. Et. b. ffo. 108. conce. 436.

13 BENEDECTVS 12. confirmavit indulgentiam sanctæ Mariæ de portiuncula: seu de angelis, declarauitque datam esse à Christo viue voce. b. ffo. 261. conce. 108. Alias habetur: quod est Benedicti vndeci. & ffo. 109. conce. 455.

14 VRBANVS. 5. concessit visitantibus Ecclesias fratrum min. in festiuitatibus Domini nostri: ac Domine nostræ: & Apostolorum: & beati Ioannis Baptistæ: ac beati Francisci: & sanctorum sui ordinis: indulgentiam quadraginta annorum. b. ffo. 261. conce. 670. Et ffo. 109. conce. 458.

15 SIXTVS. 4. vniuersis & singulis Christi fidelibus vtriusque sexus vetè pœnitentibus & confessis: qui Ecclesias & oratoria domorum fratrum prædicatorum & minorum visitauerint in singulis festiuitatibus sanctorum Dominici & Francisci: centum annos & totidem quadraginta diebus pœnitentijs relaxauit. Et similiter visitantibus dictas ecclesias fratrum prædicatorum in festo sanctorum Petri martyris, Thomæ de Aquino, Vincen-tij, Sanctæ Catherinæ de senis, ac visitantibus ecclesias fratrum minorum in festis sanctorum Antonij de padua, Lodouici Episcopi, Bernardini Claræ: ac Helisabeth à primis vespertis & per totum diem ipsarum festiuitatum: quinquaginta annos & totidem quadragenas de iniunctis pœnitentijs relaxauit, dum tamen manus porrigant adiutrices. B. ffo. 148. conce. 359. Et. b. ffo. 109. conce. 463.

16 Idem Sixtus in bulla quæ appellatur aurea directa fratribus prædicatoribus & mi, motu proprio & ex cer-

Pro sacra
ordinis
tum.

16

INDVLGENTIAE QVO

Obfirmatio & nota conuersionis in omnibus in d. gen.
ta scientia quasunque gratias spirituales concessiones & indulgentias ac peccatorum remissiones in genere vel in specie visitantibus predicatorum fratrum domos & capellas: & oratoria concessas: quarum tenores ac si de verbo ad verbum inserti fuissent: haberi voluit pro expressis: approbavit & robur perpetue firmitatis obtinere decreuit: & potiori pro cautela de nouo concessit. B. fo. 65. Et ffo. 148. conce. 358.

17 Profancto Franciso Collector.
Idem Sixtus concessit omnibus vere poenitentibus celebrantibus festu beati Francisci de indulgentia 50 annos & totidem quadragenas b. ffo. 109 conce. 465.

Collector. Aduerte quod predicta concessio fuit extracta ex libro intitulo firmamenta trium ordinum in gallis copilato & impresso, aliter tamen habetur in monumentis ordinis, ubi continetur: quod id prefatus Sixtus vniuersis fidelibus vere poenitentibus & concessis, qui gloriosi confessoris Francisci festiuitate deuote celebrauerint annuatim: decem annos & totidem quadrag. de iniunctis eis poenitentiis relaxauit B. fo. 46 Et ffo. 130 conce. 291.

18 Pro s. bo. manumitta.
Ivlivs. 2. concessit visitantibus ecclesias fratrum mino. in festo Sanctae Bonauenturae indulgentias quas sui predecessores concesserant pro festiuitatibus aliorum sanctorum dicti ordinis B. fo. 43. & ffo. 127. co. 284. Et hoc idem concesserat antea Sixtus 4 B. fo. 51 Et ffo. 135 conce. 300.

19 Eleemosy. uat.
Idem Iulius declarauit: quod verba in priuilegiis fratrum mino. contenta: scilicet quod visitantes sua loca & manus porrigentes adiutrices consequantur indulgentias tales vel tales: referantur etiam ad facientes eleemosynas de pane: & aliis pro eorum victu: & vestitu: ac domorum suarum reparatione necessariis B. fo. 39 Et ffo. 126 conce. 280.

Collector. Aduertendu est quod suprascriptae indulgentiae, ac nonnullae aliae quae ad manus nostras non peruenerunt reperiuntur summariae collectae in monumentis ordinis sub forma sequenti. Haec est summa indulgentiarum ordini fratrum mi. a diuersis summis pontificibus concessarum, circa quas nullus dubitare velit obsecro, quia Reuerendus pater frater Ioannes de argumanes pro-

AD SECLARES PRIMO 122

nincialis provinciae sancti Iacobi asserit se vidisse in autentis literis veritatem huius rei. Et sequitur.

Nota.

VISITANTES ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus Domini nostri & Dominae nostrae beati Ioannis baptista apostolorum beati Francisci omniumque sanctorum dicti ordinis habent concessionem quamlibet predictarum festiuitatum mille trecentorum quadraginta annorum quadringentarumque quadraginta & sex quadragesimarum atque triginta & vnus dies ffo. 71 conce. 180.

Aduertendum est etiam, quod in alia summa extracta ex libro intitulo firmamenta trium ordinum habetur sub sequenti modo.

Collector.

Summa indulgentiarum festiuitatum Domini nostri Iesu Christi eiusque sanctissimae matris ac etiam patris nostri Francisci & sanctorum ordinis ascendit ad annos quingentos quadraginta & octo, & dies ducentos sexaginta. ffo. 109. post conce. 467.

SECVNTVR gratiae & indulgentiae concessae visitantibus ecclesias aliorum fratrum mendicantium in precipuis festiuitatibus, Et primo ponuntur concessae visitantibus ecclesias fratrum ordinis predicatorum.

Sanctissimus Dominus Honorius Papa 3. concessit 20. annos & dies. 180. visitantibus ecclesias predicatorum in anniuersariis dedicationis earum. Clemens Papa 3. annos 10. & dies 40. Bonifacius Papa 8. annos 20. & dies 40. Alexander Papa 4. annos 20. & dies 180. Benedictus papa 10. frater de ordine predicatorum annos 30. & dies 120. Ioannes papa 21. annos 10. & dies 80. Gregorius Papa 9. annos 9. & dies 80. Nicolaus Papa 4. frater minor annos triginta & dies 180. Alexander Papa 5. frater minor annos decem & octo. & dies octinginta b. fo. 110. conce. 481.

20 Ex primil. fra. pdica.

Summa predictarum indulgentiarum est annorum 169. & dierum 350.

In natiuitate virginis Mariae visitantibus Ecclesias fratrum predicatorum conceduntur a Clemente 4. anni decem & dies 40. a Gregorio 9. anni 20. & dies 40. a Bonifacio 8. anni 9. & dies 40. a Nicolao 4. anni 30. & dies 180.

21

INDVLGENTIAE QVO

Summa prædictarū indulgentiarū est annorū. 69. & dierum 210. b. fffo. 110. conce. 482.

In purificatione beate Mariæ semper virginis visitantibus ecclesias prædictorum conceduntur à Clemente. 4. anni decem & dies. 40. à Gregorio. 9. anni. 20. & dies. 40. à Bonifacio. 8. anni. 9. & dies quadraginta à Nicolao. 4. anni. 30. & dies. 180.

Summa prædictarum indulgentiarum est annorum 69. dierum. 210. b. fffo. 110. conce. 483.

In assumptione virginis Mariæ visitantibus ecclesias fratrum prædicatorum conceduntur à Clemente. 4. anni decem & dies. 40. à Gregorio. 9. anni. 20. & dies quadraginta à Bonifacio. 8. anni. 9. & dies quadraginta à Nicolao. 4. anni. 30. & dies. 180.

Summa prædictarum indulgentiarum est annorum 69 & dierum. 209. b. fffo. 110. conce. 484.

In festo beati patris Dominici visitantibus ecclesias prædicatorum conceduntur à Clemente. 4. anni 10. & dies. 40. à Gregorio. 9. anni. 20. & dies. 40. à Bonifacio 8. anni. 9. & dies quadraginta. à Nicolao. 4. anni. 30. & dies. 180. ab Innocentio. 4. anni. 9. & dies. 40. ab Alexandro. 4. anni. 20. & dies. 280. à Benedicto. 11. anni. 30. & dies. 120. à Ioanne. 21. anni. 10. & dies. 180. ab Alexandro. 5. anni. 18. & dies. 80. à Sixto. 4. fratre minore anni decem & totidem quadragenæ.

Summa prædictarum indulgentiarum est annorum 256 & dierum. 320. b. fffo. 110. conce. 485.

In festo Sancti Petri martyris visitantibus Ecclesias fratrum prædicatorum conceduntur à Clemente. 4. anni decem & dies. 40. à Gregorio. 9. anni. 20. & dies. 40. à Bonifacio 8. anni. 9. & dies quadraginta. à Nicolao. 4. anni. 30. & dies. 180. ab Innocentio. 4. anni. 9. & dies quadraginta. ab Alexandro. 4. anni. 20. & dies. 280. à Benedicto. 11. anni. 30. & dies. 120. à Ioanne. 21. anni. decem & dies. 180. ab Alexandro. 5. anni. 18. & dies. 80. à Sixto 4. anni. 50. & totidem quadragenæ.

Summa prædictarum indulgentiarū est annorū. 206. & dierum 320. b. fffo. 110. conce. 486.

In festo Sancti Thomæ de Aquino visitantibus eccle-

AD SECVLARES PRIMO. 123

stias prædicatorum conceduntur à Ioanne. 22. anni. 21. & dies. 80. ab Alexandro. 5. anni. 18. & dies. 80. ab Urbano. 5. anni. 100. & dies. 220. à Sixto. 4. anni. quinquaginta & totidem quadrage.

Summa prædictarum indulgentiarum est annorum 189. & dierum. 215. b. fffo. 110. conce. 487.

In festo sancti Vincentij confessoris visitantibus ecclesias fratrum prædicatorum conceduntur de indulgentia à Sixto. 4. anni. quinquaginta & totidem quadrage. b. fffo. 111. concessione. 488.

In festo S. Catherinæ de senis conceduntur visitantibus ecclesias prædicatorum à Sixto papa. 4. anni. 50. & totidem quadrage. b. fffo. 111. concessione. 489.

Venientibus ad solennitatē primarū missarū fratrum prædicato rū conceduntur indulgen. ab Honorio. 3. dies centum, à Bonifacio. 8. dies. 100. ab Alexandro. 4. dies 100. à Gregorio. 9. dies centum, ab Innocentio. 4. dies centum, à Benedicto. 11. dies. 200. à Clemente. 4. dies centū à Ioanne. 21. dies centum à Nicolao. 4. dies centū ab Urbano. 5. dies centum ab Honorio. 4. dies. 100.

Summa prædictarum indulgentiarum est annorum trium & dierum. 2. b. fffo. 111. conce. 490.

SECVNTVR alix aliquæ gratiæ concessæ visitantibus ecclesias fratrum Augustinensium in præcipuis festiuitatibus.

INNOCENTIUS papa omnibus verè pœnitentibus & confessis: qui in Natiuitatis Circumcisionis Epiphaniæ Resurrectionis Ascensionis Pentecostes, necnō Assumptionis Natiuitatis Annunciationis & Purificationis beate Mariæ, ac natiuitatis Ioannis Baptistæ & apostolorū Petri & Pauli & in solennitatibus apostolorum & euāgelistarū atque in omnibus festiuitatibus S. Augustini ac ecclesiarum dedicationibus & celebratæ omniū sanctorū & per ipsarum natiuitatis resurrectionis ascensionis pētecostes necnon natiuitatis & assumptionis beate Mariæ ac natiuitatis Ioannis Baptistæ & apostolorum Petri & Pauli prædictarum festiuitatum octavas ecclesias ordinis heremitarum Sancti Augustini deuotè visitauerint annuatim & ad reparacionem

INDVLGENTIAE QVO

& conseruatione earū manus porrexerint, adiutrices, concessit in singulis prædictis festiuitatibus, ac per earū octauas mille annos & totidē quadragenas. b. ffo. 124. conce. 562.

IVLVS. 2. visitantibus ecclesias prædictorū fratū Augustinensū in singulis sancti Augustini & beati Nicolai de Tolentino: ac S. Monicæ festiuitatum diebus: à primis vespers vsque ad secundas vespers festiuitatū earundē inclusiue: ac inibi manus adiutrices porrigentibus centum annos & totidē quadrage. de iniunctis eis pœnitentiis in dño relaxauit B. ffo. 66. conce. 208.

SEQVNTVR alia indulgentia concessa visitantibus ecclesias fratū carmeli. in præcipuis festiuitatibus prout eliciū sunt ex quadā bulla Sixti. 4. quæ habetur. B. fo. 107. Et fo. 190. conce. 485. Et ffo. 111. sunt ordinatae per festiuitates modo subsequenti.

PRIMO. In festiuitatibus dñi nri Iesu Christi, s. in sua natiuitate pasceux & resurrectione Penthecostæ & duobus festis S. Crucis & octauis eorum. Leo papa. 4. concessit septē annos. & 12. quadragenas visitantibus & pijs elemosinas largientibus.

Adrianus. 2. Stephanus. 5. Sergius. 3. Ioannes. 10. & Ioannes 11. Sergius. 5 & Innocētius. 4. tertiam partem peccatorum remisit visitantibus ecclesias earundem in prædictis festis & eorum octauis.

Honorius. 9. visitantibus easdē ecclesias in die pasceux: & in die S. Crucis. 40. annos & totidē quadragenas de iniunctis pœnitentiis relaxauit.

Clemēs. 3. Alexāder. 2. Gregorius. 5. Gregori. 7. in prædictis festis & quolibet eorū similē gratiā largiti sunt.

Honorius. 9. concessit visitantibus dictas ecclesias seu manus adiutrices porrigentibus in die pasceues. 40. annos & totidem quadragenas de iniunctis pœnitentiis. Benedictus. 10. omnes prædictas indulgentias duplicauit. Nicolaus. 5. omnia supradicta duplicando cōfirmavit atque annos septem & totidem quadragenas in domino relaxauit. B. fo. 107. Et ffo. 190. conce. 485. Et b. ffo. 111. conce. 497.

SECVNDO. In festis beatæ Mariæ, scilicet natiui-

31
Ex priuil.
fratrum
carmeli,

32

AD SECVLARES PRIMO.

124

zatis Annunciationis Purificationis Assumptionis & earum octauis omnes prædictas remissiones iidē pontifices concesserunt.

Clemēs. 4. vltra prædictas indul. concessit. 30. annos & totidem quadragenas in prædictis quatuor festiuitatibus dominæ nostræ. Honorius. 9. concessit in dictis festiuitatibus visitantibus supradictas ecclesias vel manus adiutrices porrigentibus. 40. annos & totidē quadragenas de iniunctis pœnitentiis. Ioannes. 22. concessit similiter in eisdē quatuor festiuitatibus quadraginta annos & totidē quadragenas de pœnitentiis iniunctis.

Vrbānus. 5. in festo annunciationis virginis Mariæ concessit septem annos & duodecim quadragenas.

Sixtus. 4. concessit in prædictis quatuor festiuitatibus beatæ Mariæ à primis vespers vsque ad occasum solis diei festi visitantibus dictas ecclesias triginta annos & totidem quadragenas quolibet anno.

Item Sixtus extēdit prædictas indulgentias à se concessas ad festa conceptionis præsentationis & visitationis beatæ Mariæ virginis. B. fo. 107. Et ffo. 190. conce. 485. Et B. ffo. 111. conce. 498.

TERTIO. In festiuitatibus omnium sanctorū S. Michaelis & natiuitatis sancti Ioannis baptistæ Petri & Pauli Fabiani & Sebastiani & per octauas eorum & in sanctis quorum vocationes principales habent in suis ecclesiis concessit Leo papa. 4. septem annos. & duodecim quadrage.

Adrianus. 2. Stephanus. 5. Sergius. 3. Ioānes. 10. & Ioānes. 11. Sergius. 5. Innocētius. 4. visitantibus dictas carmelitarum ecclesias in prædictis festiuitatibus tertiam partem peccatorum relaxauerunt.

Clemens 4. Alexander. 2. Gregorius. 5. Gregorius 7. in prædictis festiuitatibus similem gratiā largiti sunt. B. ffo. 107. Et ffo. 190. concessio. 485. Et B. ffo. 112. conce. 499.

QUARTO Honorius 9. in diebus vocationū ecclesiarum prædictarum. 40. annos & totidē quadragenas relaxauit de iniunctis pœnitentiis. Benedictus. 10. eisdem vocationis diebus Honorij indulgentiam etiam

Quiij

33

34

INDVLGENTIAE

concessit, & duplicauit omnia cōcessa in prædictis sanctorum festiuitatibus octauis & uocabulis ecclesiarū.

Nicolaus. 5. duplicauit etiam concessa à suis antecessoribus in dictis festiuitatibus, & ultra annos septem & totidem quadragenas relaxauit.

Sixtus. 4. concessit etiam in diebus denominationum uisitantibus dicti ordinis ecclesias. 30. annos & totidem quadragenas de iniunctis pœnitentiis. B. fo. 107. Et ffo. 190. conce. 485. Et ffo. 112. conce. 500.

INDVLGENTIAE CONCESSAE uisitantibus ecclesias fratrum mino. tempore quadragesimali, Secundo.

ALEXANDER. 4. Nicolaus. 3. Innocentius. 4. & Benedictus. 11. concesserunt à quarta feria cinerum usque ad pascha resurrectionis inclusiue uenientibus ad ecclesias fratrum mi. semel in die causa deuotionis de indulgentia annos. 122. & dies. 576.

Prædicatorio.

Uenientibus autem quando ibidem prædicatur feria 2 & 4. & 6. additur indulgentia annorum. 6. & dierum. 26. Et sic ascendit cum prima ad annos. 138. ac dies 202. habetur. b. ffo. 108. conce. 439.

2

VRBANVS. 4. concessit omnibus uisitantibus ecclesias fratrum minorum in quadragesima indulgentiam 40. annorum. b. ffo. 260. conce. 657.

Collector.

Aduertendum quod in summa superius allegata reperiuntur sequentia.

3

Uisitanti ecclesias fratrum mi. qualibet die quadragesimæ concessi sunt quatuor anni & 236. dies indulgentiæ. ffo. 71. conce. 181.

Collector.

Aduertendum est etiam quod in alia summa extracta de libro intitulato Firmamenta trium ordinum habetur modo sequenti.

Nota.

Summa indulgentiarum concessarum uisitantibus ecclesias fratrum mi. in diebus quadragesimæ est trium millium & octingentorum ac quinquaginta septem annorum & ducentorum ac septem dierum ffo. 109. post cōce. 467. SEQVVTVR INDVLGENTIAE QUAE reperiuntur cōcessæ uisitantibus ecclesias fratrum Augusti. tempore quadragesimali & adhuc à die septuagesimæ.

QVO AD SECVLARES. II.

INNOCENTIVS. 4. omnibus uerè pœnitentibus & confessis: qui à dominica septuagesimæ inclusiue usque ad dominicam in palmis inclusiue deuotè uisitauerint ecclesias fratrum Augustinensium annuatim: & ad reparationem & conseruationem earum manus porrexerint adiutrices: concessit mille annos & totidem quadragenas indulgen. b. ffo. 124. conce. 562.

4
Ex priuilegiis fratrum Augustinensium.

Idem Innocentius omnes uerè pœnitentes & confessos qui prædictas ecclesias deuotè uisitauerint in die mercurij: & in die iouis: ac in die ueneris hebdomadæ sanctæ: & ad reparationem & conseruationem earundem manus porrexerint adiutrices à pena & culpa misericorditer relaxauit. b. ffo. 124. conce. 562.

5

SIXTVS. 4. fertur concessisse uisitantibus ecclesias prædictorum fratrum Augustinensium, & manus adiutrices porrigentibus à sexta feria post dominicam tertiam quadragesimæ usque per totam octauam paschæ resurrectionis: pro singulis diebus indulgentiam trium millium septingentorum decem & octo annorum: & 130. dierum. Bulla dicitur esse Romæ: & Ferrariæ: & à quodam præcipuo patre dicti ordinis audiui: quod ipse uiderat transcriptum autenticum prædictæ bullæ, habetur tamen. b. ffo. 111. conce. 394.

Nota.

SEQVVTVR nonnullæ indulgentiæ aliæ concessæ uisitantibus ecclesias fratrum carmelitarum tempore quadragesimali.

BENEDICTVS. 10. uisitantibus ecclesias fratrum carmelitarum: feria 2 & 4. & 6. quadrage: cōcessit octoginta annos & totidem quadragenas indul. ac bis remissionem septimæ partis peccatorum B. fo. 107. Et ffo. 190. conce. 485. Et b. ffo. 112. conce. 502.

7

INDVLGEN. CONCESSAE VISITANTIBUS ecclesias fratrum minorum in quibuslibet diebus anni. Tertio.

ALEXANDER. 4. concessit uisitantibus ecclesias fratrum mino. causa deuotionis qualibet hora diei indulgentiam, 40. dierum. Innocentius. 4. con-

8

INDVLTENTIAE.

cessit similiter. 40. dies. Clemens 4. concessit 30. dies. Nicolaus 4. concessit indulgentiam vnius anni: & 40. dierum.

Summa istarum indulgentiarum sunt tres anni: & 240. dies. Et numerando per dies sunt 1365 dies B. fo. 24 Et ffo. 108 conce. 231 Et b. ffo. 108 conce. 438.

2
Pro horis
canonicis.

Idem Alexander concessit omnibus venientibus ad horas canonicas in ecclesiis fratrum min. infra annum diebus singulis indulgentiam ceterum dierum b. ffo. 260. conce. 651. Alias sunt centum & quadraginta dies, vt habetur. ffo. 108. conce. 430.

3
Miss.
Predica-
tio.

Idem Alexander concessit accedentibus ad ecclesias fratrum mi. causa audiendi missas beatæ Mariæ virginis: vel beati Francisci: vel sermones quocunque tēpore anni qualibet vice indulgentiam ceterum dierum B. fo. 24 Et ffo. 108 conce. 231 Et ffo. 108 conce. 437. vbi nihil specificatur de missis beatæ Mariæ: aut beati Francisci.

4

CLEMENS 4 concessit visitantibus ecclesias fratrum mi. in quibuslibet diebus anni centum dies indulgentiæ b. ffo. 260 conce. 658.

5

NICOLAUS 3 concessit similiter sicut Clemens prefatus centum dies indulgentiæ b. ffo. 260. conce. 660.

6

NICOLAUS 4 concessit accedentibus causa deuotionis ad loca fratrum mi. indulgentiam vnius anni & dierum 40 B. fo. 24 Et ffo. 108 conce. 231 Et alibi reperitur quod idem pontifex concessit propter prefatam causam centum dies indulgentiæ b. ffo. 108 conce. 446 & alibi etiam inuenitur quod concessit audiētibz missas beatæ virginis: ac beati Francisci in domibus fratrum minorum indulgentiam centum dierum b. ffo. 108 conce. 442.

Miss.

7

VRBANVS 5 concessit oībz fraternitatibus quæ sunt & erunt in ecclesiis fratrum mi. ceterum dies indulgentiæ b. ffo. 261 conce. 672 Et ffo. 109 conce. 459.

8

Idem Urbanus concessit visitantibus prædictorum fratrum ecclesias quæconq; die de indulgentia centum dies b. ffo. 261 Et ffo. 109 conce. 458.

Collector.

Aduertendum quod in summa autentica indulgentia-

QVO AD SECVLARES. IIII. 126

rum superius nominata reperitur id quod sequitur.

Item quolibet die anni visitans ecclesias fratrum mi. consequitur annum & ducentos quadraginta quatuor dies indulgentiæ ffo. 71. conce. 182.

Notandum est etiā: quod in alia summa extracta de *Collector.* libro intitulo firmamenta trium ordinum habetur sub forma sequenti.

Summa indulgentiarum concessarum visitantibus ecclesias fratrum minorum in quibuslibet diebus est annorum quadraginta: & dierum trecentorum b. ffo. 109 post conce. 467.

Nota.

SECVNTVR aliqua indulgentiæ concessæ visitantibus ecclesias fratrum carmelitarum infra annum quæconq; die: sed præsertim diebus dominicis & sabbatis.

Ex prinil. fratrum carmelita.

BENEDICTVS 10 concessit visitantibus ecclesias fratrum carmelitarum in diebus sabbatorum & dominicis totius anni 40 annos: & totidem quadragenas indulgentiæ, ac septimam partem peccatorum relaxauit, & Nicolaus prædictam indulgentiam sabbatorum duplicauit B. fo. 107 Et ffo. 190 conce. 185 Et ffo. 112 conce. 501.

10
pro sabbatis & dominicis.

INNOCENTIVS 4 & Gregorius 8 concesserunt cuilibet dicenti vnum Pater noster & Ave maria pro viuus & defunctis in prædictis ecclesiis Carmelitarum quadraginta dies indulgentiæ. Benedictus 10. eisdem 40 dies duplicando concessit. Nicolaus 5 prædictos dies duplicatos iterum reduplicauit: & concessit, & sic sunt 160 dies vel sunt ducenti: computando quod quilibet duorum pontificum prænominatorum concesserit 40 dies, quia nunquam solent concedere minus B. fo. 107 Et ffo. 190 conce. 485 Et b. ffo. 112. concessio-
ne 503.

11

Circa omnes indulgentias superius annotatas est sciendum: quod in quadam summa antiqua privilegiorum fratrum per quendam patrem commissarium curiæ Romanæ facta reperitur sequens clausula.

Collector.

SIXTVS 4 in bulla quæ incipit: Soler sedes apostolica: declarauit quod indulgentiæ concessæ visitantibus ecclesias domorum vnius ordinis mendicantium non

INDULGENTIAE

conceduntur visitantibus ecclesias domorum aliorum ordinum mendicantium: licet sit reciprocatio gratiarum & indultorum vnus ordinis ad alium: propter confusionem, & ne vilescant indulgentiae: aut minuat deuo- tio & propter alias rationes, Hæc vbi supra, bullam ta- men preallegatam nullibi potui reperire.

Collector.

Aduerte tamen quod non obstat prædicta bulla pos- sunt gaudere visitantes ecclesias fratrum mi. in festiui- tatibus sanctorum sui ordinis omnibus concessis visita- ribus ecclesias fratrum ordi. prædic. in festis sanctorum eiusdē ordinis, prout habetur supra in dictione Com- municatio priuilegiorum. §. 10. prope finem, Et visita- tes ecclesias fratrum prædica. possunt gaudere omnibus concessis visitantibus ecclesias aliorum ordinū mendi- cantium virtute cuiusdā concessionis eis factæ per Leo- nem. 10. quæ habetur supra in præfata dictione Com- municatio priuilegiorum. §. 15. Et similiter potest dici de visitantibus ecclesias fratrum mi. ratione amplissimæ cōmunicationis priuilegiorum quæ est inter ipsos & fratres prædicatores, prout patet in supradicta dictione Communica tio priuilegiorum. §. 10. & 11.

INDVLGEN. CONCESSAE EXHIBEN- tibus fratribus minoribus aliqua opera pietatis.

Quarto.

1 **I**NNOCENTIVS. 4. concessit omnibus porrigenti- bus manus adiutrices fratri mi. vbiq̄que 4. o. dies in dulgentiæ. Nicolaus. 3. totidem. Clemens. 4. dies. 100. Et sunt in summa centum octoginta dies. B. fo. 24. Et ffo. 108. conce. 231. Et. b. ffo. 108. conce. 441.

2 **A**LXANDER. 4. concessit omnibus recipienti- bus fratres min. viatores in domibus suis & ministran- tibus eis alimenta & soluentibus naua seu passalia ac alia pietatis obsequia dictis fratribus exhibētibus in- dulgentiam. 40. annorum. b. ffo. 260. conce. 655. Et ffo. 108. conce. 432.

3 **M**ARTINVS. 4. concessit tam procuratoribus quā *Pro aduo-* aduocatis qui in curiis ecclesiasticis & ciuilibus seu se-

QVO AD SECVLARES IIII

127

cularibus laborauerint pro defensione ordinis fratrum *caus & p-* minorum ecclesiarum; eiusdem ordinis singulis annis *curatori-* indulgentiam centum annorum. b. ffo. 260. conce. 663. *bis fratri* Et ffo. 108. conce. 434.

Idem Martinus concessit cunctis fidelibus qui manus ⁴ adiutrices porrexerint ad construendas ecclesias vel *Pro fabri-* monasteria ordinis fratrum mi. ac omnibus qui sepul- *ca.* turam elegerint in cimiteriis aut claustris præfatorum *Sepultura.* fratrum indulgentiam. 40. annorū. b. ffo. 260. conce. 664. Et ffo. 108. conce. 435.

NICOLAVS. 4. concessit omnibus porrigentibus ⁵ manus adiutrices pro fabricis monasteriorū fratrum mi. *pro fabri-* 40. annos indulgen. b. ffo. 108. conce. 446. *ca.*

VRBANVS. 5. concessit vt generalis & prouincia- ⁶ les totius ordinis minorum possint cōmunicare suf- *Generalis* fragia indulgentias orationes & bona spiritalia bene- *& pum.* factoribus ordinis, b. ffo. 261. conce. 671. Et ffo. 109. conce. 459.

INNOCENTIVS. 8. concessit vt procuratores fra- ⁷ trum mino. eorūque substituti liberi parentes fratres so- *pro findi-* rores vxores possint promereri indulgentias stationū *ci seu p-* & alias fratribus concessas dicendo in ecclesiis fratrum *curatori-* prædictorum quinque Pater noster & totidem Aue- *bis fratr.* maria pro felici statu Romanæ ecclesiæ. o. ffo. 70. conce. 162. Et ffo. 99. conce. 367.

ALXANDER. 6. concessit vt medici ordinarij fra- ⁸ trum minorum & sororum S. Claræ habeant eadem *Pro medi-* priuilegia & gratias, quibus gaudent syndici & procu- *fra.* ratores prædictorum fratrum. o. ffo. 70. conce. 177. Et ffo. 99. conce. 370.

IVLIVS. 2. concessit seu declarauit quod verba in ⁹ priuilegijs fratrum mi. cōtenta. s. quod visitates suas eccle- *Elemosy-* sias & manus porrigentes adiutrices consequantur in- *na.* dulgentias tales vel tales referantur etiam ad facientes elemofynas de pane ac alijs pro eorum victu & vestitu & domorum suarum reparatione necessarijs. B. fo. 43. Et ffo. 126. conce. 280.

Aduerte tamen quod in superius allegata summa au- *Collector.* tentica continentur infrascripta.

INDVLGENTIAE

Porrigentibus manus adiutrices ad fabricam ecclesiarum fratrum minorum iuxta possibilitatem suam concessa est in articulo mortis remissio omnium peccatorum ffo. 71 conce. 184.

Item concessi sunt centum viginti anni pro qualibet re: qualibetque beneficio: quæ locis vel monasteriis fratrum minorum largiuntur ffo. 71 conce. 184.

Collector. Nota.

Aduerte vltra hoc: quod propter communicationem priuilegiorum fratrum prædicatorum sunt concessi eo amplius 79 anni. Et in summa sunt dacti anni: vno minus vide infra. §. 13.

Sequuntur aliæ multæ indulgentiæ concessæ faciendibus opera pietatis fratribus ordinis prædicatorum: & eorum domibus.

12. Porrigentibus manus adiutrices ad fabricas domus fratrum prædicatorum conceduntur ab Honorio 3 anni Ex priuil. fra prætica. 25 dies 120. à Clemente 4. anni 25. dies 120. à Bonifacio 8 anni 25 & dies 120. ab Innocentio 4 anni 25 dies et mona. 120 ab Alexandro 3 anni 25 dies 120. à Gregorio 9 anni 25 dies 120. ab Urbano 5 anni 25 dies 120. Alij pontifices in summa concesserunt annos 40 & dies 300.

Summantur simul anni 218. dies 42 b. ffo. 111. conce. 492.

13. Dantibus eleemosynas prædictis fratribus ad victum vestitum: & alias necessitates graues ordinis conceduntur à Clemēte 4 anni 7. à Bonifacio 8 anni 7. ab Innocentio 4 anni 7. ab Alexandro 4 anni 7. à Ioāne 21 anni 7. à Gregorio. 9. anni 7. à Benedicto 11 anni 14. à Nicolao. 4. anni septem. ab Urbano 5 anni 14.

14. Summantur omnes anni. 79 b. ffo. 111. conce. 493. Facientibus missas: & alia diuina celebrare à dictis fratribus in eorum ecclesiis conceduntur ab Honorio 3. dies. 80. à Bonifacio dies 80. à Clemente 5 dies octoginta. ab Alexandro 4 dies 80. à Ioanne 21 dies 80 à Nicolao 4 dies 80. ab Innocentio 4 dies centum: à Gregorio 9 dies centum: ab Urbano 4 dies centum.

Summantur anni. 2. & dies 248. & numerando per

DE VO AD SECVLARES IIII

dies sunt fere mille dies. b. ffo. 111. conce. 493.

IOANNES. 23. cōcessit benefactoribus ordinis prædicatorum decem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis peccatis, & remittit eis iniurias patrum & matrum sine manuum iniectione violenta & omnia festa male obseruata & omnia iuramenta falsa sine dāno alterius. Et remittit sacerdotibus & clericis in sacris ordinibus constitutis qui ad exemplum aliorum manus porrexerint adiutrices quicquid in diuinis officiis aut horis canonicis dicere omiserint aut propter infirmitatem vel per negligentiam seu per defectum librorum. b. ffo. 94. conce. 305.

15. Pro quibuslibet bonis factoribus fratrum. Pro clericis in secularibus.

Idem Ioannes concessit etiā de gratia speciali, quod huiusmodi confratres & germani ordinis possint sepeliri tempore interdicti in ecclesia vel cemeterio, nisi fuerint excommunicati publicè vel nominatim, ibique diuina celebrare. b. ffo. 95. conce. 306.

16. Sepultura. Interdicti.

Aduerte quod supradicta concessio, quo ad sepelitionem confratrum & germanorum ordinis fuit discussa & ventilata in vniuersitate Salmantina & fuit declaratum & determinatum per plures insignes doctores iuris peritissimos debere solum intelligi de illis confratribus qui licet remaneant in sæculo & non mutant habitum secularem tamen sunt vel fiunt oblati ordinis, & faciūt donationem inter viuos omnium bonorum suorum dicto ordini reseruando sibi vltimum fructum quandiu vixerint & non de alijs confratribus communiter vſitatis. Fundatur autem hæc determinatio & declaratio prædictorum doctorum in capitulo. Vt priuilegia de priuilegijs libro quinto decretalium, quod capitulum ad literam dicit, quod solum tales prædicti confratres gaudeant ecclesiastica sepultura tempore interdicti & non alij.

Collector.

Idem Ioannes concessit quod animæ defunctorum pro quibus ordini & fratribus eiusdem collata fuerit eleemosyna admitterentur ad omnia beneficia & suffragia & ad omnes gratias totius ordinis, Et remittit eisdem benefactoribus septimam partem suorum peccatorum. b. ffo. 95. conce. 308.

17. Pro defunctis.

INDVLGENTIAE.

Sequuntur alia plures indulgentia concessa exhibentibus opera charitatis erga Carmelitanos & eorum domos.

18 **LEO.** 4. concessit Christi fidelibus domos ordinis Carmelitarum contractas reparatibus. 7. annos. & .12. quadra. indul. Innocentius 4. hanc indulgentiam duplicavit. Nicolaus. 5. hanc duplicationem duplicando concessit. Et sic sunt anni 28. & quadrage. 48. B. fo. 107. Et ffo. 190. conce. 485. Et ffo. 112. conce. 504.

19 **ADRIANVS.** 2. Stephanus. 5. Sergius. 3. Ioannes. 10. & Ioannes. 11. Sergius. 5. & Innocentius. 4. reficiendis ecclesiis dicti ordinis vel pro fabricis ipsarum muneratantibus ac confratrum dicti ordinis assumentibus vel etiam utensilia vasa mapas paramenta aut alia ad cultum Dei necessaria tribuentibus vel ad ea habenda manus adiutrices porrigentibus in vita vel in morte legatibus tertiam partem delictorum relaxarunt. Innocentius. 4. hanc peccatorum remissionem duplicavit. Nicolaus. 5. iterum hanc duplicationem praedictis benefactoribus duplicavit. B. fo. 107. Et ffo. 190. conce. 485. Et ffo. 112. conce. 505.

20 **HONORIVS.** 10. & Nicolaus 4. omnibus verè penitentibus & manus adiutrices dicto ordini porrigentibus omnium peccatorum veniam polliciti sunt.

Innocentius. 4. & Nicolaus. 5. vnus post alium hanc peccatorum veniam duplicarunt.

Honorius. 9. omnibus manus adiutrices porrigentibus ordini praedicto 40. annos & totidem quadragenas concedit de iniunctis penitentibus.

Nota. Praedicti vero Innocentius. 4. & Nicolaus. 5. vnus post alium etiam dictos. 40. annos & quadragenas publicavit eisdem.

Benedictus. 10. omnia à supradictis antecessoribus concessa duplicavit B. fo. 107. Et ffo. 190. conce. 485. Et ffo. 112. conce. 506.

Epilogo scriptarii indulgen. Et sic in summa omnibus verè penitentibus & manus adiutrices (vt supra) porrigentibus est concessa remissio omnium peccatorum, & adhuc duplicata. Et 320. anni & totidem quadra. de iniunctis penitentibus.

Sequuntur

AD SECVLARES IIII.

119

Sequuntur nonnulla concessa facientibus opera pietatis fratribus & domibus ordinis minorum.

IVLIVS. 2. concessit quod singulae personae quae fuerint ordinis minorum fundatrices: seu cultrices: cum earum utriusque sexus liberis procreatis: & procreandis omnibus & singulis eiusdem ordinis minorum privilegium: *Nota.* gratissimum: libertatibus: exemptionibus: indulgentiis: concessionibus: & indulgentiis vti: potiri: & gaudere liberè ac licitè valeant. B. ffo. 9. conce. 31.

INDVLGENTIAE QVAS LVCRANTVR AUDIENTES verbum Dei a fratribus minoribus 5.

REGORIVS. 9. concessit audientibus praedicationes fratrum minorum quindecim annos indulgentiae. B. ffo. 260. concessione. 649.

ALEXANDER. 4. concessit vt fratres in quibusunque ecclesiis vel locis eos praedicare contigerit, possint dare suis auditoribus indulgentiam. 40. dierum. B. ffo. 260. conce. 654.

Idem Alexander concessit accedentibus ad ecclesias fratrum minorum causa audiendi sermones vel missas quoties tempore pro qualibet vice indulgentiae centum dierum. B. fo. 24. Et fo. 108. conce. 231. Et B. ffo. 108. conce. 257.

Idem Alexander & Nicolaus. 3. & Innocentius 4. & Nicolaus. 4. ac Benedictus. 11. concesserunt venientibus ad ecclesias fratrum minorum tempore quadagesimae Feria. 2. & 4. & 6. quando ibidem praedicatur indulgentiam centum triginta & octo annorum & ducentorum & duorum dierum. B. ffo. 108. conce. 439.

CLEMENS. 4. (vt testatur Ioannes. 22.) concessit quod fratres minores praedicantes extra domos suas possint concedere auditoribus suis octingenta dies indulgentiae. In domibus vero suis ultra praefatas indulgentias centum dies. B. fo. 24. Et ffo. 108. conce. 231. Et ffo. 108. conce. 445. Vide infra post. § 6. epilogationem omnium quae possunt lucrari audiendo sermones fratrum. *Collector.*

Sequuntur concessa audientibus sermones fratrum ordinis praedicatorum.

VINIENTIBVS COMUNITER ad sermones annuales 6

R

INDVLGENTIAE QVO

Ex priuil. fra. pdica. audiendos ad loca fratrum prædicatorum conceduntur ab Honorio. 3. dies. 100. Bonifacio. 8. dies. 100. ab Alexandro. 3. dies. 100. à Gregorio. 9. dies. cētū. ab Innocētio. 4. dies. centum. à benedicto. 11. dies. 200. ab Urbano. 5. dies. centum, ab Alexandro. 5. dies. centum.

In summa autem sunt anni tres & dies duo. b. fffo. 111. concessio. 491.

Collector. Aduertendū est quòd epilogando omnes suprascriptas concessiones resolutio est ista, quod fratres præfati quodocunque prædicant in suis domibus quocunque die anni possunt concedere suis auditoribus. 18. annos & 322. dies & numerando per dies sunt septem millia & 72. dies. Sed quando alibi prædicant, possunt concedere decem & octo annos, & ducentos ac 22. dies: & numerando per dies sunt sex millia & nongenti septuaginta duo dies, Attamen quando prædicant tempore quadragesimali in domibus suis feria. 2. & 4. ac. 6. possunt concedere vltra prædicta centū triginta & octo annos, ac ducentos & duos dies, & in summa sunt in præfatis feriis. 156. anni & 524. dies.

INDVLGENTIAE QVAS POSSVNT LV- crari seculares ratione habitus prædicatorū fratrum. 6.

1 **CLEMENS.** 4. concessit morientibus cum habitu fratrum minorum & qui cum eo elegerint sepeliri remissionem tertie partis omnium suorum delictorum B. ffo. 260. conce. 658.

2 **NICOLAUS.** 3. concessit omnibus qui moriuntur cum habitu fratrum mi. & qui cum eo elegerint sepeliri remissionem tertie partis omnium peccatorum suorum b. ffo. 260. conce. 661. Alias habetur, quod est remissio quartæ partis. b. ffo. 108. conce. 447.

3 **VRBANVS.** 5. concessit similiter indulgentiam remissionis tertie partis peccatorum illis qui moriuntur cum præfato habitu fratrum mi. b. ffo. 261. con. 670. Alias habet quod concessit remis. quartæ partis. b. ffo. 109. cō. 458.

Collector. Aduertendum est circa præfatas concessiones habitus, quod in summa autentica superius allegata reperitur absque nominatione pontificum sequens concessio.

AD SECVLARES VII.

130

Item concessa est sepultis in nostris cimiteriis & morientibus in habitu nostro fratrum mi. quarta pars peccatorum à quatuor summis pontificibus. ffo. 71. con. 183.

4 **ALEXANDER.** 6. concessit vt mulieres suscipientes antè mortem vel post mortem habitum sanctæ Clare habeant talem relaxationem peccatorum, qualem habent viri pro habitu fratrum minorum. o. ffo. 70. conce. 176. Et ffo. 99. conce. 368.

5 **Leo.** 10. informatus de prædictis concessionibus circa habitum fratrum mi. confirmavit eas ac de nouo concessit, & ad huiusmodi gratias suam portionem addidit concedens quod morientes in dicto habitu consequantur indulgentiam plenariam. o. ffo. 61. conce. 185.

6 Idè Leo iterum confirmavit concessiones supradictas, & addidit quod tam morientes & sepeliendi in dicto habitu quàm morientes & sepeliendi in habitu sororum tertie regulæ eiusdè sancti Francisci sub obedientia ministrorum generalis: prouincialium degentium consequantur indulgentiam plenariam omnium suorum peccatorum o. ffo. 62. cō. 101.

7 Idem Leo declarauit sufficere habitum prædictum petere: ac super se vsque ad mortem habere: ac in eo sepeliri, etiam si antè mortem non induatur. o. ffo. 60. cō. concessio. 183.

8 Ex priuilegiis fratrum prædicatorum.

9 **IOANNES.** 23. omnibus Christi fidelibus osculantibus habitum ordinis Sancti Dominici: seu fratrum ordinis prædicatorum quinque annos & totidè quadragesimas de iniunctis penitentiis relaxauit. b. ffo. 95. conce. bitum. 307. Et numerando per dies sunt duo millia & 75. dies.

Tantumdem lucauratur osculantes habitum fratrum minorum. & aliorum mendicantium ratione communicationis priuilegiorum.

INDVLGENTIAE IMPETRATÆ A FRATRIBUS minoribus pro secularibus in fauorem conceptionis immaculatæ virginis Mariæ Domine nostræ 7.

SACROSANCTVM consilium Basiliense cunctis Christi fidelibus verè penitentiis: & R. ij

INDVLGENTIAE

confessis in die festiuitatis cōceptionis interesse n̄tibz missarum solenniū centum: primis autem vel secundis vesp̄is totidem: sermōni autem verbi diuini de eadē festiuitate. 150. dies de iniunctis sibi p̄nitentijs relaxauit. b. fo. 42. Et ffo. 40. conce. 45.

SIXTVS. 4. statuit & ordinauit, quod omnes & singuli Christi fideles vtriusq; sexus qui missam & officium festi cōceptionis beatæ Mariæ virginis cuius initiū est. Sicut lilium inter spinas &c. in festo eiusdē cōceptionis deuotē celebrauerint & dixerint aut illius horis canonicis intererint quoties id fecerint eandē prorsus indulgentiam & peccatorum remissionem consequantur, quam Urbanus. 4. & Martinus. 5. & alij Romani pontifices concesserunt illis qui missam officium & horas canonicas in festo corporis Christi à primis vesp̄is & per illius octauam (iuxta Romanæ ecclesiæ institutionem) celebrant & dicant aut missæ ac officio & horis huiusmodi intersunt. B. ffo. 115. conce. 152.

Collector. Aduerte q̄ ista indulgentiæ (vt colligitur ex quadam bulla Eugenij. 4. quæ habetur. b. ffo. 137. conce. 578.) sunt in summa pro matutinis & vtriusq; vesp̄is diei festi & missa quadringenti dies, pro reliquis horis hoc est pro qualibet ipsarum centū sexaginta. Et in quibuslibet octauarum diebus pro singulis matutinalium missarū & vesp̄erorum ducenti dies, ac pro reliquis horis octoginta dies. Item sequentibus processiones ac missas deuotē celebrantibus tam in festo quàm in octauarum diebus pro pace ac tranquillitate ecclesiæ ac sacramētū in festo huiusmodi sumentibus cōceduntur ducenti dies indulgentiæ. Et hoc vltra indulgentias suprapositas & concessas per consilium Basiliense. §. 1.

Particula vis pro regnis castel. lo. IVLIVS. 2. concessit omnibus Christi fidelibus verē p̄nitentibus & confessis in regno castellæ constitutis qui imaginē beatæ Mariæ virginis & eius filij (quā moniales ordinis sanctæ Conceptionis in scapulario & homines in pectore deferre cōsueuerūt) detulerint & nomines salutationē angelicā deuotē recitauerint similes & prorsus eadē indulgentias cōsequantur, quas cōsequerentur & consequi possent si decies salutationem

QUOD SECVLARES. VII. 131

angelicam in honorem decem virtutum eiusdem beatæ Mariæ virginis recitarent b. ffo. 89. conce. 254.

Collector. Aduerte quod indulgentiæ de decem Aue Maria tempore huius concessio nis erant decem millium dierum, & ideo de huiusmodi intellexit hic papa & non de alia concessione decem millium annorum quam fecit postea Leo. 10 prout aliqui malè intelligunt.

Aduertendum est etiam quod ad lucrandum præfatas indulgentias non oportet recipere ab aliquo insignia nec illa deferre sicut pro lucrandis indulgentiis de decem Aue Maria, licet aliqui aliter opinentur.

LEO concessit quod viri deferentes imaginē cōceptionis beatæ virginis & mulieres scapularium eiusdem ordinis cum prædicta imagine eadē gratias obtineant & consequantur quas consequuntur & consequi possunt deferentes cordam fratrum mi. & corrigiā S. Augustini. O. ffo. 61. conce. 188.

Idem Leo concessit intuitu immaculatæ cōceptionis beatæ virginis nonnullas alias indulgentias & magnas valde. Sed quia istæ sunt pro fratribus mi. & monialibus & aliis religiosis qui eorum privilegijs gaudent & non pro secularibus, ideo non ponuntur hic. Habetur tamē supra in dictione Indulgentiæ plenariæ quo ad fratres. §. 18. & 19.

INDVLG. QVÆDAM ETIAM PRO secularibus obtente à quibusdam fratribus mi. 8.

CALIXTVS. 3. concessit plenariā indulgentiā pro patribus & matribus oīum fratrum mi. præsentium & futurorum etiā defunctorum in purgatorio existētibz. O. ffo. 65. conce. 90. Et ffo. 101. concessione. 397.

Pro paribus fratribus fratrum. Collector. Aduertendum est q̄ post concessionem suprascriptā posita sunt ibidem immediatē sequentiā verba, Et sic quilibet pater & mater fratris mino. potest in articulo mortis eligere confessorem idoneum qui eum absoluat plenariē à culpa & pœna de omnibus peccatis suis, hæc ibi ad literam. Circa quæ quidē oportet aduertere quod vt patet ex tenore ipsorum non fuerunt nec sunt ver-

INDVLOENTIAE

ba de corpore concessionis: sed potius bene intrenti apparebit: quod sint addita velut glosa declarativa ab aliquo fratre modicū scienti. Si enim prædicta clausula esset de corpore cōcessionis, non diceretur in principio eius. Et sic &c. sed vt sic &c. possit &c. Quod autē q̄ præfatā clausulā addidit: fuerit indoctus: pater ex hoc: quia pro eodē sumpsit indulgentiam plenariā: & absolutiōnē plenariā à pena & culpa, quæ tamen sunt valde diuersa, nam indulgentia plenaria secundū doctores solūmodo refertur ad penā: & non ad culpā, est enim indulgentia quædā remissio penæ debitæ pro peccato post contritiōnē habitā de ipso, vt colligitur extra de penitent. & remission. ca. Quod autē, vel indulgentia est penæ relaxatio quā quis iustē pro culpis propriis facere debuisset: de thesauro ecclesiæ ad diuinā iustitiā persolvendam sumpta.

2
Pro recitā
tibus psal
terium seu
rosarium
beate vir
ginis.

SIXTUS. 4. vniuersis & singulis Christi fidelibus dicentibus qualibet die ad honorē Dei & beatissimæ virginis Mariæ toties angelicā salutationē quod sunt psal. in psalterio Dauidico: videlicet centies: & quinquagesies. præponendo orationē dominicā singulis decē salutationibus angelicis concessit pro qualibet vice: quæ si cur dictam est orauerint pro qualibet quinquana prædictarū quinque annos: & totidē quadragenas indulgentiæ. b. ffo. 135. conce. 299.

Collector.

Aduerte quod supra scripta indulgentia psalterij beate virginis est eadē quā fratres ordinis prædicatorū publicant, & de qua faciunt confraternitatem sub nomine rosarij eiusdē beate virginis, Attamen vt patet ex literis Sixti non fuit concessa ad instantiā huiusmodi fratru, sed ducis & ducisse Britannæ qui impetrauerunt hanc indulgentiā pro omnibus fidelibus. Nec oportet ad lucrandum præfatā indulgentiā vt recipiatur quis in confraternitatem supra nominatā rosarij, prout aliqui opinantur.

Nota.

3

ALEXANDER. 6. concessit dicentibus coronā virginis cū genuflexionibus consuetis illas indulgentias quas habent dicētes orationes pietatis cū oratione dominica & Salue regina. o. ffo. 99. conce. 372.

QVO AD SECVLARES. VII.

LEO. 10. ad instantiā cuiusdā fratris mi. innouauit indulgentiā versuū qui dici solent coram imagine pietatis, quā indulgentiā populorū fides tenet à sancto Gregorio fuisse concessam. Et casu quo non esset illā de nouo concessit, addidit etiā sequentē versum. O domine Iesu Christe adoro te ad iudicium progredientē, iustos ad paradisum vocantē peccatoresque dānantē, deprecor te vt tua passio liberet nos ab illis penis. Amen. o. ffo. 91. conce. 264.

4
De ver
sibus S.
Gregorij.

Aduerte quod in hac concessione non fuit expressum quanta sit huiusmodi indulgentia, nec additum est aliquid à præfato Leone, prout aliqui falso publicant & asserunt, sed solum concessit de nouo quicquid erat cōcessum sine vltiori explicatione, Et ego qui hoc collegi scio ita esse: quia vidi & legi cōcessionē prædictam in registro quod habetur Romæ in sacro conuentu de Ara cœli.

Collector.

Idē Leo ad instantiā cuiusdā fratris mi. cōcessit quod oēs tā fratres quā seculares dicētes. 15. Pater noster cū totidē Ave Maria pro existentibus in peccato mortali in qualibet vice consequantur remissionē tertix partis suorum peccatorū, quia hoc est opus maximē charitatis. o. ffo. 94. conce. 300.

5
Pro existi
tibus in
peccato
mortali.

Aduerte insuper quod quidā frater ordi. mi. impetrauit à Sixto. 4. vt qui vadunt simpliciter ad lucrandas indulgentias suspensas credentes illas esse plenarias: quāuis essent suspensæ non sint excommunicati sed solū rectores & prædicatores earū, Hoc habetur in quadam tabula antiqua priuilegiorum dicti ordinis per quendā patrem cōmissarium Romanum compilatam.

Collector.

INDVL. QVAE CONCEDI POSSVNT
ab aliquibus fratribus signatis ordinis mi. de
uotis quibuslibet personis. 9.

Aduertendum est quod Leo. 10. cuidā reuerendo patri fratri Gilberto Nicolai alias de Ave Maria nuncupato vulgariter, qui officium generalatus fratrum min. citramontanorum exercuit bina vice, concessit,

Collector.

INDULGENTIAE.

ut ipse & alia personarū religioꝝ quibus ipse committeret possent concedere personis deuotis infra scriptas indulgentias b. ffo. 90. conce. 263. Et virtute huius auctoritatis præfatus reuerendus pater in capitulo generali quod tenuit Antuerpiæ. anno dñi. 1514. communicauit prædictam facultatē omnibus provincialibus & custodijs ac discretis qui ibidem aderant, vt haberetur sub autentico B. ffo. 63. conce. 204. in fine.

I PRIMA concessio fuit Iulij secūdi quā referēs Leo 10. & amplians concessit vt personarū quicunque quibus decem insignia recitandi Aue Maria dederint præfati fratres signati, & quæ insignia huiusmodi detulerint ac singulis vicibus decies salutationem angelicam in honorem gaudiorum & virtutū beatæ Mariæ recitauerint nō solum decem millia dierum (prout concesserat præfatus Iohannes) sed etiam decem millia annorum indulgentiæ valeant promereri. b. ffo. 63. conce. 204.

Collector. Aduertendum est quod in quodam alio breui Leonis vbi fit mētio de prædicta concessione dicitur, quod præfata decem aue Maria debent dici semel in die præmittendo vnū Pater noster pro papa & felici statu S. ecclesie, & adduntur ibidem centum dies indulgentiæ. b. ffo. 89. conce. 256.

II SECUNDA concessio fuit etiam prædicti Iulij. 2. quā referēs & amplians Leo. 10. concessit quod singulæ personarū quibus septuaginta deo insignia recitandi aue Maria dederint prædicti fratres signati & quæ illa insignia detulerint ac 70 duabus vicibus salutationem angelicam in memoriā septuaginta duorum annorum quibus ipsa virgo Maria in hoc seculo credit vixisse deuotē recitauerint nō solum 72 millia dierum (prout præfatus Iohannes concesserat) sed etiam centū annorū de vera indulgentia consequantur. b. ffo. 63. conce. 204.

Collector. Aduertendum est circa concessiones supradictas quod Leo decimus in quodam breui directo præfato reuertēdo patri fratri Gilberto seu de Aue Maria nūcupato voluit & ordinauit, quod huiusmodi gratia nō passim: sed moderatē ac personis promerētibus & dignis tribueretur. Ne præfata gratia quæpiē in salutem animarum

QVO AD SECVLARES. IX.

133

est concessa propter illius affluentiam & indifferentem concessionem in interitum (quod abbit) earundem vergat animarum. b. ffo. 90. conce. 263.

TERTIA concessio est prædicti Leonis qua cōcedit, quod personarū prædictarū dicēdo semel in die quinquies Pater noster cum totidem Aue Maria in honorē quinq; plagarum Christi & quinq; præcipuorum dolorū virginis Mariæ consequantur similiter indulgentiam quæ supra de decē aue Maria est concessa. b. ffo. 89. cō. 258.

Ultra præfatas concessiones indulgentiarum in literis apostolicis superius allegatis contentas sunt nonnullæ alæ indulgentiæ obtente à prædicto reuerendo patre fratre Gilberto alias de Aue Maria nūcupato quas indulgentias possunt concedere quibuslibet deuotis secularibus illi fratres qui habuerint eius vices quo ad hoc, istas autem indulgentias ego qui hanc collectionem feci vidi subscriptas manu propria prædicti reuerendi patris in quadam cedula commissionis quā fecit eidem fratri sub sequētibus verbis. Ego frater. G. maria non solum concedo tibi fratri. N. infra scriptas indulgentias pro te verum etiam facultatem tibi impartior, vt & tu aliis personis deuotis viriisque sexus eadē cōferre valeas, In cuius concessionis fidem testimonium præsentēs signo meo ac sigillo feci muniti hac. 26. Iunij. 1523.

In præfata autem cōmissione erāt prius positæ concessiones suprascriptæ ac super additæ que sequuntur.

Dicentibus duodecim aue Maria præmittendo vnū Pater noster in honorē duodecim excellentiarum virginis Mariæ datæ sunt indulgentiæ duodecim millium annorum.

Dicentibus vnum Aue Maria quādo audiunt pulsum ad horas canonicas qui sit septies in die dantur septem millia dierum indulgentia.

Dicentibus pro qualibet hora diei naturalis vnum aue Maria dantur mille dies indulgentiæ, Et sunt in summa pro omnibus. 24. horis diei & noctis. 24. millia dierum indulgentiæ.

Aduertendum est tamen circa istas tres vltimas con-

3
De indulgentiis patris nostri & totius aue maria.
Collector.

4

5

6

Collector.

INFIRMI FRATRES.

cessiones indulgen. quod non possunt illas concedere quibuslibet personis nisi illi fratres quibus prefatus dominus pater (Postquam illas obtinuit) specialiter commisit vel commiserit. Fuerunt autem obtente huiusmodi indulgentiarum post capitulum generale supra nominatum, ubi omnibus provincialibus & vocalibus: qui ibi aderant commisit facultatem quam tunc habebat. Et ideo prefati patres non poterunt virtute illius commissionis concedere aliquibus predictas tres ultimas concessiones, nec etiam poterunt hoc facere illi: qui post impetrationem illarum non habuerunt commissionem plenariam quo ad hanc a prefato Patre Reuerendo de aue Maria, & multominus hoc poterunt qui habent illius commissionem partem quo ad indulgentias de decem Aue maria.

Collector. Aduertendum est insuper pro conclusione materie istarum indulgentiarum, quod solum pro duabus primis concessionibus. scilicet de decem Aue maria: & de 72 requiritur receptio insigniarum ab habente auctoritatem: & delatio illarum: prout in predictis concessionibus expressè continetur: non tamen est necessaria aliqua benedictio insigniarum huiusmodi, quia in literis apostolicis superius allegatis non fit de hoc aliqua mentio, quamuis sit bona cerimonia, Debet tamen circa predictas duas concessiones strictè obseruari id quod Leo 10. statuit: & precepit, scilicet quod non passim & indifferenter: sed moderatè: ac personis dignis tribuantur, ut habetur supra post secundam concessionem. Pro reliquis vero concessionibus non oportet quod concedens det aliqua insignia: nec quod ab his quibus conceduntur: deferantur, licet aliter nonnulli absque fundamento arbitrati sint. Et hæc de indulgentiis quæ in priuilegiis fratrum continentur dixisse sit satis.

INFIRMI FRATRES.

Collector. Quænis omnes concessiones: quæ respectu fratrum infirmarum factæ reperiuntur: sub variis dictionibus huius cõpedij (velut in suis propriis locis) ponantur tamè ne huiusmodi fræ grauetur in quærendis quæ ad ipsos attinet visum est

INFIRMI FRATRES.

ponere hic omnia illa insimul adunata prout sequuntur.

MARTINVS 5. Eugenius. 4. Nicolaus. 5. Calixtus. 1. Pius. 2. ac Sixtus 4. concesserunt omnibus fratribus. Indulgentiam plenariam in articulo mortis. Et quod si occurrerit casus quod non possint confiteri etiam tunc consequantur predictam indulgentiam si sunt in statu gratiarum. b. ffo. 71. conce. 185.

SIXTUS 4. concessit quod frater infirmus non potentes ieiunare bono modo propter infirmitatem vel debilitatem non teneantur. o. fo. 62. Et ffo. 66. conce. 99.

INNOCENTIUS 8. concessit ut fratres infirmi in suis infirmitatibus & cellis & etiam lectulis (quando commode aliter dicere non possunt) valeant promereri indulgentias stationum & alias nobis concessas in nostris ecclesiis dicendo quinquies Pater noster & Aue maria pro intentione & proposito illius indulgentiarum. o. fo. 65. Et ffo. 69. conce. 160. Et ffo. 100. conce. 390.

Idem Innocentius fecit quandam concessione pro monialibus infirmis quæ habetur infra in dictione Ingressi monasteria monialium. §. 19.

LEO 10. concessit quod fratres infirmi ac senes in decrepitate ætate constituti possint lucrari indulgentias concessas dicentibus coronas domini nostri Iesu Christi & matris sue dicendo vnum psalmum vel hymnum beatæ virginis aut domini nostri. quia tales non semper possunt dicere tot. O. ffo. 60. conce. 181.

Idem Leo quæ tuit sibi expositum quod aliqui fratres scrupulosi (quæ sunt infirmi) ferè nunquam possunt nec sciunt determinare quæ licite potest dimittere dicere horas canonicas concessit quod siue propter febrem aut dolorem intensum vel aliam infirmitatem fratres fuerint grauati satisfaciant dicendo pro horis canonicis. psalm. hymnos. Pater noster. Aue maria vel alia iudicio prelati seu presbiteri loci aut cõuentus assignanda, Et hoc quando medicus coronalis (si commode potuerit haberi) dixerit esse nocuum infirmo. O. ffo. 59. conce. 171.

Idem Leo fecit aliam concessione pertinentem ad moniales infirmas, quæ ponitur infra in dictione Ingressi monasteria monialium. §. ultimo.

1
Indulgentia plenaria.

2
Ieiunium.

3
Stationes. Indulgentia.

4
Pro monialibus.

5
Indulgentia coronarum.

6
Officium diuinum.

7
Pro monialibus infirmis.

INGREDI MONASTERIA MONIALIUM:

Distinctio materiarum infra scriptarum.

Circa materiam inferius annotatam est aduertendum quod in ea continentur tria diuersa.

Primum attinet ad prohibitionem ingressum monasteriorum monialium, & de hoc habetur in omnibus §. vbi in margine posita est hæc distinctio Prohibitio.

Alterum pertinet ad licentiam requisitam pro huiusmodi ingressu de hoc autem reperietur vbiq; infra ponitur in marginibus hæc distinctio Licentia.

Reliquum concernit absolutionem censurarum incurfarum propter ingressum præfatum absque debita licentia, Itud vero continetur infra §. 16. & 17. & in dictione Absolutio quo ad seculares. 2. in §. 8. & 9.

1
Prohibi-
tio p. fra.

Gregorius. 9. in declaratione regulæ frat. mi. super illud præcepto firmiter fratribus vniuersis ne ingrediantur monasteria monacharum præter & c. declarauit hoc generaliter esse prohibitum de quolibet coenobitis monialium, cum regula nullum excipiat, Et nomine monasterij voluit claustrum domos & officinas interiores intelligi. b. fo. 11. tractatu. 3. Et ffo. 2. tractatu. 2.

2
Prohibi-
tio p. omni-
bus Chri-
stianis.

Idem Gregorius. 9. decreuit, vt ab vniuersis & singulis christi fidelibus inuolubiliter obseruetur ne monasteria S. Claræ intrent nisi in casibus expressis in earum regula, & quod qui contrarium præsumpserint excommunicationis sententiam incurrant. B. fo. 48. Et ffo. 132. conce. 296.

3
Licentia p.
fratribus.

Idem Gregorius. 9. concessit, vt fratres mi. deputati obsequiis monasteriorum monialium S. Claræ habeant liberam ingrediendi facultatem pro exercendo monasteriorum ipsorum operæ vel illis conseruandis ab incendio seu à latronibus defendendis aut confessor ipsarum cum fratre clerico maturo moribus & ætate pro audiendis confessionibus earum & extrema vnctione & aliis sacramentis ecclesiasticis exhibendis eisdem infirmitate cogente ac pro sepeliendis corporibus decedentium sororum secundum formam quæ in ipsarum regula continetur. B. fo. 48. Et ffo. 131. conce. 295.

4
Prohibitio
pro fratr.

Innocentius. 4. in declaratione præfatæ regu-

INGREDI MONA. MONIALIUM. 139
læ fratrum mi. exponendo verba prædicta dicit, Ingressum in monasteria tantummodo monialium inclusarum ordinis sancti Damiani seu sanctæ Claræ prohibitum fore fratribus, ad quæ nemini licet ingredi nisi ea sede apostolica facultas super hoc specialiter tribuatur, & nomine monasterij claustrum domos & officinas interiores voluit comprehendere, Ad aliam vero coenobia monialium dicit quod possunt sicut & alij religiosi ad prædicandum seu petendum elemosinam aut pro aliis honestis & rationabilibus causis accedere ac intrare, quibus à superioribus suis pro sua fuerit maturitate vel idoneitate concessum. B. fo. 3. Et. b. fo. 4. tractatu. 2.

Licentia p.
fratribus.

Aduerte & caue ne vtaris huiusmodi concessione quia

Collector.

parum postea fuit reuocata, vt patet infra §. 7.
ALEXANDER. 4. in declaratione quam fecit super præfatam regulam fratrum minor. posuit ad litteram claustrum immediatè præcedentem concessionis seu declarationis Innocentij. 4. & habetur vbi supra. ffo. 5. tractatu. 2.

5

Attamen caue ne vtaris ipsa, quia reuocata est vt infra ponitur §. 7.

Collector.

VERBANVS. 4. in regula quam fecit pro monialibus S. Claræ statuit multas circa huiusmodi ingressum rubricas. 18. dicens sic. De ingressu personarum in monasterium firmiter ac distinctè præcipimus, vt nulla vquam abbatissa vel eius sorores aliquam personam religiosam seu secularem aut cuiuslibet dignitatis in monasterij claustrum introsecam intrare permittant, Nec omnino alicui liceat nisi quibus concessum à sede apostolica fuerit vel à cardinali cui fuerit sororum ordo commissus.

6

Prohibitio
generalis.

Excipiuntur autem à dicta ingrediendi lege medicus causa multum grauis infirmitatis & minorum cum necessitas exegerit, qui non absque duobus sociis de familia monasterij introducantur, nec ab inuicem intra monasterium separentur, Nec non & illi quos occasione incendij vel ruinæ seu alterius periculi vel dispensij seu pro tuendis à violentia quorumlibet monasterio

Licentia,
Causa in
quibus pot.
ingredi ad
monast.
monia.

INGREDI MONASTERIA MONIAL.

vel personis aut pro aliquo opere exercendo quod cōmodè extra monasterium fieri non potest necessitas exegerit introire, Qui omnes expedito suo ministerio vel imminente necessitati per ipsos satisfactio exeat sine mora, Nulli autem personę extraneę intra monasterij clausuram liceat comedere vel dormire.

Pro card. malibus. Sed & si quis de S. Ecclesię cardinalibus ad aliquod monasterium huiusmodi religionis aliquando venerit, & intra claustrum voluerit ingredi, cum reuerentia quidem & deuotione suscipiatur, sed rogetur vt cum paucis sociis debeat introire.

Pro generali mi. Liceat quoque generali ministro ordinis fratũ min. quando ibidem voluerit celebrare vel proponere sororibus verbum Dei cum quatuor vel quinque fratribus ipsius ordinis intra clausuram ingredi monasterij, si quando ei videbitur expedire.

Pro p̄latis inferio. Alius autē p̄latus (cui aliquādo foris de licentiā sedis apostolicę vel dicti cardinalis intrare licuerit) duobus vel tribus tantum religiosis & honestis sociis sit contentus.

Pro episcopis. Quod si foris pro consecratione vel benedictione sororum vel in alio modo concessum fuerit episcopo alicui missam interius celebrare aliquando, quā paucioribus & honestioribus potuerit sociis sit cōtentus & ministris. Et hoc quoq; ipsum alicui rarius concedatur.

Nulla tamen omnino loquatur cum aliqua persona de ingressis, nisi modo p̄dicto siue infirma fuerit siue sana.

Illud sanè p̄cipuum caueatur, vt ij quibus aliquando concessum fuerit solummodo vel data licentia in monasterium ingredi non aliter admittantur nisi abbatissę & sororibus visum fuerit expedire, cum ex huiusmodi concessionibus vel licentiis abbatissę vel sorores eos admittere non cogantur, & vt sint tales de quorum verbis & moribus necnon vita & habitu edificari valeant intuentes, & materia iusti scandali exinde nequeat generari.

Licentia. Super concessione vero vel licentia ingressus huiusmodi ad omne ambiguum remouendum apostolici apices vel cardinalis patentes literę ostendatur. b. fo. 288.

INGREDI MONA. MONIALIUM. 136

tracta 3. Et ffo. 317. rubrica. 18. tracta 2.

Idē Urbanus statuit, vt qñ aliqua soror seu monialis S. Clare rāta fuerit corporis infirmitate detēta q̄ ad locutorium cōmodè venire non possit, & necessitatē habuerit cōfiteri vel Dñi ūri corporis seu alia recipere sacramenta, exhibiturus hmōi sacra. s. cōfessor aut platus alba & stola & manipulo cū duobus idoneis & religiosis sociis vel vno ad minus alba vel saltē suppellicio vestitis ingrediatur ac morētur induti, & audita cōfessione vel alio tradito sacro sicut ingressi fuerint sic egrediatur induti. Nec morā ibi faciāt lōgiorē. Caueāt et vt quādiu intra monasterium fuerint nullatenus abiniciū separētur, quin semper mutuo possint liberè se videre, sic quoque se habeant in animę commendatione.

Statuit sicut q̄ ad exequas circa sepulturā agēdas sacerdos nō ingrediatur claustrũ, sed exterius in capella qđ ad officium pertinet exequatur, nisi foris abbatissę & cōuētiũ visum fuerit quod ad exequias debeat introire, & tunc modo supradictō cum sociis intret indutus, & sepulta mortua cū eis exeat sine mora. Voluit etiā q̄ si necesse fuerit vt ingrediatur aliq̄ ad fodiendā vel aperiendā sepulturā seu postmodũ coaptandā, & abbatissę & cōuentui visum fuerit hoc expediēs p̄pter imbecillitatē sororum sit sacerdoti vel alicui aliq̄ ad hoc idoneo & honesto cum vno socio vel duobus licitum introire. b. fo. 285. in tractatu 3. Et ffo. 295. tractatu 2.

NICOLAUS 3. in sua declaratione solēni incipiente Exiit qui seminat exponendo p̄dictũ passum regulę fratrum mi. declarauit sicut Gregorius 9. generaliter esse prohibitum de quatuorlibet cœnobiiis monialiũ, & nomine monasterij claustrũ domos & officinas interiores intelligi, ac decreuit vt in p̄dicto articulo & in aliis quos cōstitutio seu declaratio sua cōtinet quāquā aliqui p̄decessores sui aliter declarauerunt declarationem seu ordinationem suam tantum à fratribus min. p̄cise ac inuolabiliter perpetuis temporibus obseruandam. B. fo. 10. Et ffo. 11. in tractatu 2.

BONIFACIUS 8. concessit q̄ fratres mino. inuitati à p̄latis ecclesiasticis possint vna cū ipsis in suis

7
Pro monialibus infirmis

Licentia ingrediendi pro cōfessore.

Pro exequiis agendis.

8
Prohibitio fratrum

9
Licentia fratrum

INGREDI MONA. MONIALIUM.

diocesisbus monasteria & loca monialium cuiuslibet ordinis liberè ingredi ad visitationis officium impendendum, & ad defunctorum celebrandas exequias & ad processiones generales & prædicationes faciendas ac confessiones infirmarum audiendas. b. fo. 36. Et ffo. 33. conce. 36.

Collector. Circa præfatam concessionem vide etiam concessionem Leonis quæ habetur infra in. §. 26.

10 *Prohibitio & licentia p omnibus Christianis.* MARTINVS. §. decrevit quod nulli omnino hominum tam regularium quam secularium cuiuscunq; gradus præminentie dignitatis excellentie nobilitatis & conditionis fuerit (exceptis illis de quibus in regula sanctæ Claræ per Urbanum editam & in constitutionibus Benedicti. 11. fit mentio) prætextu cuiuslibet licentiæ sibi desuper quavis autoritate concessæ liceat monasteria sororum & monialium S. Claræ seu aliud ex eis ingredi. Nec etiã protectori, aut generali ministro ordinis mino. pro tempore existentibus seu prouincialibus ministris & quibuscunq; visitatoribus licentiam super ingressu huiusmodi (inconsulto Romano pontifice) concedere liceat quoquomodo. b. fo. 38. Et ffo. 36. conce. 41.

Collector. Aduerte quod in vltima clausula præcedenti vult dicere Martinus, quod licet in regula S. Claræ vrbani statum concessum esset quod protector ordinis posset dare licentiam intrandi monasteria prædictæ S. Claræ aliis fratribus tamen quod de cætero nec protector nec generalis minister nec multominus prouinciales & visitatores possint dare licentiam intrandi prædicta monasteria alicui personæ cuiuscunq; dignitatis fuerit sine licentia sedis apostolicæ.

De protectore ordinis. Vide circa hoc in dictione Ministri prouinciales. §. 7. & in dictione Protector ordinis. §. 6.

11 *Prohibitio p omnibus Christianis. Excommunicatio.* EUGENIUS. §. 4. præcepit omnibus & singulis tam clericis quã religiosis & secularibus personis cuiuscunq; conditionis gradus præminentie vel dignitatis existat sub pena excommunicationis quã transgredientes ipso facto incurrant, & à qua nisi à Romano pontifice possint absolui præterquam in articulo mortis constitui quatenus

INGREDI MONA. MONIALIUM. 137

quatenus monasteria. s. Claræ: nec aliquod ipsorum ingredi præsumant: præter formã regulæ ipsarum: & prouisionum apostolicarum super hoc specialiter editarum. b. fo. 42. Et ffo. 39. conce. 44.

Idem Eugenius vt difficilius pateret ingressus ad monasteria monialium statuit, quod sicut Abbatis: & alia sorores ad hoc deputatæ tenent clauis: quibus ad intra portæ monasteriorum prædicatorum claudantur, sic per confessores: aut alias honestas personas per generales aut prouinciales deputandas ex parte exteriori teneantur: & conseruentur. B. fo. 42. Et ffo. 39. conce. 44.

Idem Eugenius ordinauit, q. in omnibus tertij ordinis sororum & monialium collegiis fratres min. in accessu & ingressu sic se habeant, sicut obseruatur in monasteriis sanctæ Claræ. b. fo. 46. Et ffo. 42. conce. 47.

Circa huiusmodi statutum: seu ordinationem sunt duo aduertenda & mente tenenda, quia ob inaduertentiam: aut obliuionem ipsorum: aliqui fratres minus rectè quandoque se habent.

Primum est, quod tertiarias nominat insimul sorores & moniales, & hoc pro tanto dico esse ponderandum quia aliqui arbitrati sunt huiusmodi tertiarias non esse intelligendas nomine monialium, propter quod in aliquibus partibus nominant eas bizochas: & in aliis beatas. Contra quos tamē (vltro verba exptessa supraposita) facit stylus curiæ cõmunis, qui non curans de rigore nominum: tæpe appellat indifferenter collegia personarum religiosarum: monasteria, licet non sint monachorum: vel monacharum propriè dictorum, ac similiter omnes fœminas collegialiter viuentes nominat frequenter moniales, quauis non sint ordinum monachalium, & hoc idem patet ex regula. s. Claræ, vbi moniales seppissimè appellantur sorores.

Alterum aduertendū est, quod in supradicta concessionem specialiter loquitur de fratribus min. duntaxat, & non sicut in præcedenti de omnibus fidelibus, ex quo sequitur frivolum & nullius momenti fore rationem: quam nonnulli allegant: dicēdo quod ex quo non monasteria tertiariarum non inclusarum intrant personæ secu-

12
Clausuras

13
Prohibitio pro tertiariis. Collector.

INGREDI MONASTERIA

lares: quare non poterunt similiter intrare huiusmodi fratres? Et cui prædicta non suffecerint: videat expositionem sancti Bonaventuræ super hoc in declaratione quam fecit, qui strictius circa hoc loquitur.

Idem Eugenius cōcessit: quod de licētia generalis aut provincialium ministrorum possint Episcopi intrare in monasteria monialū causa consecrationis ecclesiar: vel altaris: aut pro benedicendo cimiteria: vel sorores.

Collector. Supra scriptā concessionem reperi in quadam tabula priuilegiorum per quēdam patrem commissarium Romanum ordinatam. Et ponit in fine, Eugenius in breui quod incipit Cupientes. Sed hoc breue non reperitur in libris impressis priuilegiorum hęc allegatis.

15 Licētia p familiaribus monialium. N I C O L A V S. 5. cōcessit omnibus & singulis mulieribus seruientibus monialibus sanctæ Claræ: aut pro eis elemosynas querentibus, vt quotiescunque pro parte Abbatissarum requisitæ fuerint earū monasteria (cū cōsilio discretarū) intrare valeāt, ac pro aliquādo etiā in præcipuis festiuitatibus pro ipsarū cōsolatione cū ipsis monialibus comedere possint, licētia tamē prius p eas desuper à p̄uinciali obtēta b. fo. 49. Et ffo. 43. con. 48.

16 Absolutio. S I X T U S. 4. declarauit quod mulieres ingredientiæ monasteria sanctæ Claræ: & sancti Dominici nō teneantur ire ad curiā Romanā pro absolutiōe ab ex cōmunicatiōe, sed eas possint absoluerē fratres minor confessores: etiā si tales mulieres ingrederentur mala intētiōe o. fo. 62. Et ffo. 68. conce. 100. Et ffo. 96. conce. 330.

17 Absolutio. Idem Sixtus fecit aliam concessionem latiore quā supra scripta immediatē: quæ habetur in dictione Absolutio quo ad seculares. 2. in. §. 9. Vide ibi.

18 Licētia p laborato. Idem Sixtus concessit q̄ seculares laborantes in monasteriis sanctæ Claræ: ac aliarū monialium possint ibi comedere in loco honesto. o. fo. 63. Et ffo. 67. cō. 120.

19 Licētia p medico. Idem Sixtus cōcessit quod sorores sanctæ Claræ non teneant intrare clausuram, sed sufficiat quod à tribus vel quatuor monialibus de antiquioribus associetur. o. fo. 63. Et ffo. 67. conce. 321. Et ffo. 96. conce. 331.

20 I N N O C E N T I U S. 8. concessit quod cōfessores mo

MONIALIUM.

138

nialium possint intrare monasteria illarum tempore peccatis ad celebrandum missam: & audiendum confessiones illarum quæ seruiunt pestilentiatis, quia itant separtate ab aliis. o. ffo. 99. conce. 365.

A L E X A N D E R. 6. cum cōcessisset generali & provincialibus ministris & custodibus: vt de consilio aliorum fratrum possent deputate monialibus seu sororibus tertij ordinis confessores presbyteros seculares: seu aliorum ordinum regulares, quibus confiteri: & ab eis Sacramenta Ecclesiastica recipere possent: statuit vt confessores huiusmodi dictarum sororum claustra seu interiores officinas absque alterius personæ bonæ vitæ & famæ societate uullo modo debeant ingredi. b. ffo. 123. conce. 269.

Idem Alexander. 6. concessit generali: & provincialibus ordinis min. de obseruant. & confessoribus per eos deputatis, vt monasteriorum monialū sanctæ Claræ: quæ eorum regimini immediatē subijciantur pro administratione Sacramentorum tempore necessitatis & aliis rationabilibus causis interdum occurrentibus, prout secundum Deum expedire viderint clausuras interiores ingredi possint. Et voluit quod tunc moniales prædictæ portam maiore aperire licitē valeant. B. ffo. 71. Et ffo. 155. conce. 373.

Aduertendū est quod huiusmodi concessio non permanet iam in suo vigore, quia Leo. 10. circa illam ordinauit quod immediatē sequitur.

L E O 10. prohibuit sub æternæ maledictionis interminatione in virtute sanctæ obedientiæ, ne quis frater confessor monialium sanctæ Claræ aut aliquis alius frater cuiuscunque præminentia aut officij inter fratres mi. sit: ad ipsas moniales aut in ipsarum monasteria ingredi vel intrare præsumat nisi in casibus in eadem regula & institutionibus ipsius ordinis mi. contentis, & quo ad ipsorum monasteriorum ingressum editis. Nec etiam alia vtriusque sexus seculares personæ etiam prætextu cuiusuis indulti etiam confessionum prædicta monasteria ingredi valeant. B. ffo. 17. cōcessiōe quinquaginta & sex.

Licētia p cōfessori. monia. S. Clara.

21 Licētia p cōfessori. bus tertia.

22 Licētia p prelatu & cōfessori. monia. S. Clara.

Collector,

23 Prohibitio & licētia p monast. s. Clar.

Prohibitio
pro tertiariis.

Collector.

INGREDI MONASTERIA MONIAL.

Et sequitur post prædicta in eodem breui: dirigendo verba ad prælatos. s. generales & prouinciales. Nec ipsi fratres ordinis vestri ad tertiarias in congregatione viuentes: nisi de licentia & speciali mandato vestro intrare præsumant. Vos propterea monedo: vt nõ passim ingressum huiusmodi relaxetis: sed in capitulis vestris prouincialibus & generalibus pvide de sibi & aliis ad observatiã honestatis & cõmunitatis spectantibus ordinetis.

Circa præfata verba est valde aduertendum, ne quis decipiatur: sicut decepti sunt: qui impetrauit prædictum breue & pontifex qui illud concessit credendo ac præsupponendo quod ingressus ad monasteria tertiariarum non erat prohibitus. Posita sunt enim in relatione seu supplicatione huiusmodi breuis (postquã dictum fuerat de monialibus. s. Claræ) sequentia verba. Et pariter ad tertiarias in congregatione viuentes ad quas accedere licet prohibitum non sit &c. hoc enim præsuppositum esse falsum constat tam ex regula quã ex declarationibus ipsius præsertim ex determinatione Eugenij. 4. (supra posita §. 13. ac per consequens hoc breue est surreptitiũ & nullius valoris quo ad concessiõem fundatã supra præfata relatione, Et ideo indubiè tenendũ est, quod nulli fratres m. eua si sint prælati queunt magis ingredi monasteria tertiariarum collegialiter viuentium quãuis nõ sint inclusa quã monasteria. s. Claræ. Nec similiter possunt prælati pro talibus monasteriis aliis personis ad ingrediendum licentiã concedere, Ac propterea illud quod in præfatis literis Leonis dicitur scilicet quod in capitulis gener. & prouin. pvideatur de modo intrandi ad tertiarias &c. nil penitus opat quã fundat sup falsa relatione s. quod nõ sit prohibitus ingressus ad monasteria tertiaria.

Ad cõfirmationẽ prædictõrum, s. quod monasteria tertiariarum debeant iudicari sicut & monasteria. s. Claræ facit quodã statutorũ capituli generalis burgensis suprapositum in dictiõne Accedere ad monasteria monialium ppõ sine.

Idem Leo declarauit moniales. s. Claræ sub regimine fratrum m. de obse. existẽtes nõ teneri nec obligatas esse cõtra voluntatẽ suã ingressum ad sua monasteria pbe- re aliquibus mulieribus vigore facultatũ apostolicarum

24
Licentia p
femina se
cularibus.

INGREDI MONA. MONIALIVM. 139

prædictis mulieribus per ipsum Leonẽ in cõfessionalibus ad ingrediendum præfata monasteria concessarũ, Ac similiter cõcessit prædictis monialibus, vt absq; aliquarũ cõsuarũ seu penarũ incursum & absq; aliquo cõsciẽtiarũ suarũ scrupulo eisdẽ mulieribus (dũ & quoties oportu- num & expediens visum fuerit) ingressum in eadẽ monasteria licitẽ denegare valeat, Et insuper hortatur moniales huiusmodi, vt præfatis mulieribus ingrediendi prædicta monasteria consensum quam rarius & parcius fieri poterit concedant. B. ffo. 38. conce. 124.

Idẽ Leo prædictã declarationẽ iterato fecit per eadẽ verba addens quod etiã vigore aliarum facultatum in cõfessionalibus cõrentarum nõ teneatur moniales cõtra voluntatem suã ingressum præbere aliquibus mulieribus in sua monasteria non obstantibus prædictis facultatibus tam concessis quã in posterum concedendis, quas reuocauit cassauit & annullauit, ac reuocatas & nullas esse decreuit. B. ffo. 39. conce. 125.

Idem Leo concessit quod fratres m. vocati rogati aut inuitati à prælati ecclesiarũ aut à prælati religiosis vel visitatoribus habentibus curam aliquorum monasteriorum monialium ad hoc vt visitent prædicta monasteria vel exerceant omnia alia quã in monasteriis sibi subiectis exercent, aut ad hoc vt intrent cum ipsis prælati siue visitatoribus ad videndum officinas & totũ monasterium interius possint sicut possunt in monasteriis sibi subiectis siue intra vel extra clausuram visitando & alia facienda vel cum ipsis prælati intrando, non obstante prohibitione suã regulã, vel declaratione eiusdem regulã, dum tamen prædicti fratres si fuerint subditi hoc faciant de licentia suorum prælatorum. O. ffo. 61. conce. 194.

Idem Leo concessit, quod prælati ordinis minor. possint dare licentiã suis subditis intrandi clausuram monasteriorum S. Claræ ad faciendum sermonem de calenda, dum tamen intrantes sint senes, & vitã exemplaris. O. ffo. 62. conce. 195.

Idem Leo concessit, quod quando moniales S. Claræ grauius infirmantur taliter quod non possunt ad cra-

25
Licentia p
femina se
cularibus.

26
Licentia p
oibus fra-
tribus.

Visitatio.

27
Licentia p
predicatio.

28
Licentia p

prelatis &
cofes
ma s. Cla.
Pro mo-
nialibus
infirmis.

INQUISITORES HÆRE-
tem venire ad audiendum missam possit illo tēpore sa-
cerdos confessor earum vel prælatus superior introire
clausuram infirmariam & monasterium ad celebrandū,
ne tales moniales remaneant sine missa, dummodo sa-
cerdos ad nullā alia loca quam ad altare diuertat, nec
moretur nisi tanto tempore quanto indiget ad celebra-
dum, nec loquatur nisi quantum est opus in missa. o.
ffo. 93. concē. 290.

INQUISIT. HÆRETICÆ PRAVITATIS.

Distinctio materiæ inferius annotatæ.

Collector.

Circa materiā inquisitorum hæreticæ pravitatis ha-
beatur in præfatis fratriū mī & aliorum mendicantiū
ea quæ inferius annotantur. Primo ponitur auctoritas
generalis ministri super fratres qui fuerint inquisitores
ac etiam super alios fratres in hoc casu, istud autē cōtine-
tur in §. 1. & 2. Secundo ponitur exemptio omnimoda
à quibuslibet inquisitoribus & præsertim, ne fratres mi-
cum fuerint inquisitores procedat contra prædicatores
nec contra, hoc continetur in §. 3. & 4. & 6. & 7. & 8.

Generalis
minister.

LE MENS. 4. concessit generali fratrium min. vt
fratres eiusdē ordinis qui ad inquirendū contra hæ-
reticā pravitatē seu ad alia huiusmodi negocia fuerint à
sede apostolica deputati possint liberè & licitè removere
seu revocare & penitus transferre, ac eis vt supersedeat
interrogare alios que substituere si expedire viderit, & in
eos si contra venerint, censurā ecclesiasticā exercere, ac
etiam quod quilibet minister provincialis vel eius vica-
rius eiusdē ordinis possit id ipsum facere in sua provin-
cia circa fratres suos quibus ab eadem sede similiter
contigerit committi, non obstantibus aliquibus litteris
vel indulgentiis apostolicis impetratis vel in posterum
impetrandis quæ de hoc non fecerint mentionem. b. fo.
57. Et ffo. 141. concessione 326.

Provincia
les mini-
stri.

Pro frat.
predicato.
mī nor.

SIXTUS 4. concessit quod generales ordinum prædica-
torum & mī possint examinare gesta per fratres inqui-
sitores suorum ordinum & quærelas cōtra illos propo-
sitas addre ac super illis (quantum eis iustum & æquū
videbitur) statuere & ordinare, & si eos in aliquo deli-

quisse inuenerint illos iuxta excessum exigentem etiā
per eorum ab officio ammotionem ac alias corrigere &
punire, dictosque inquisitores secundum quod æquum
& iustum aut necessarium videbitur (non tamen in vna
eademque dioecesi) multiplicare liberè & licitè valeant.
B. fo. 66. Et ffo. 149. concē. 366.

Idē Sixtus statuit vt fratres inquisitores ordinis præ-
dicatorum in fratres ord. mī. & cōtra fratres inquisito-
res ord. mī. in fratres ordin. prædicatorum quoscumque
officio inquisitionis huiusmodi fungi illudque exercere
nullatenus possint absque sedis apostolicæ licentia spe-
ciali de præsentibus litteris ex specificā & expressam fa-
ciente mentionem. B. fo. 66. Et ffo. 149. concē. 366.

3
Pro frat.
predicato.
& mīno.

Idem Sixtus omnes fratres ord. Carmelita ab omni
iurisdictione dominiō & potestate inquisitorū hæreticæ
pravitatis prorsus & omnimodo exempti, ac perpetuo
liberavit quod huiusmodi inquisitores (etiam si sint ordi-
mendicantium) quavis occasione vel causa contra per-
sonas dicti ordinis nullatenus inquirere procedere aut
iurisdictionem aliquā in eisdē exercere, quoquomodo
valeant sub excommunicationis laxe sententiæ pena quā
quilibet contra faciens eo ipso incurrat. Et voluit quod
solum teneantur coram Romano pontifice aut sui or-
dinis protectore vel cameræ apostolicæ generali audito-
re in causis fidei aut officium inquisitorū concernen-
tibus respondere, ac decrevit irritum & inane si secus
super his quicquam quis autoritate etiam apostolica
facient vel ignoranter contigerit attentari. b. fo. 112. Et
ffo. 196. concē. 489.

4
Pro frat.
carmelitæ.

Excommu-
nicatio.

Idem Sixtus statuit quod inquisitores hæreticæ pravi-
tatis (quicumque fuerint) habeant facultatem procedendi
contra eos qui assuerint quod confessi fratribus men-
dicantium ordinum teneantur confiteri eadem peccata
rectoribus parochialium ecclesiarum. b. fo. 61. Et fo.
124. concessione 353.

5
In fauorē
fratris cō-
fess.

INNOCENTIUS 8. approbavit & cōfirmavit litem
supra scriptas Sixti in §. 2. & firmiter obseruari de-
bere ac robur perpetuæ firmitatis obtinere decrevit, pp-
riori cautela eas de nouo statuit & ordinavit ac vai-
S iiii

6

In fauore
fratrum mi.
o. predi.

Biblioteca

Correctio.

7

8

In fauore
fratrum mi.
o. seruati.
excom-
unicatio.

INQUISITO HÆREY. PRAVIYA.

uensis & singulis inquisitoribus hereticæ prauitatis prædicatorum & aliorum quocumque ordinum tam mendicantium quàm non mendicantium professoribus & clericis secularibus per vniuersum orbem prohibuit, ne prætextu cuiuscumque potestatis & facultatis eis attributæ seu attribuendæ super inquisitione huiusmodi quantūcūque amplissimè contra quæpiam ordinis minorum professoris præcedere & inquirere aut officium suum exercere quoquomodo præsumant, & quod si forte præsumserint aliquos ex dictis fratribus minoribus capere seu carceribus mancipare debeant remittere fratres ipsos sic captos infra triduum (postquàm de præsentibus literis notitiã qualiter eundem habuerint aut requisiti fuerint) ad ipsorum sic captorum & detentorum superiores per omnia illatos & sine mora per eos iuxta iuris formam & regularia instituta debitis penis puniendos, Super quibus dat conservatores omnes ecclesiarum prælatos imponendos graves penas in contrarium qualitercunque facientibus. B. fo. 57. Et ff. 52. conce. 60.

LEO O. 10. literas immediate suprapostas Innocentij & inseruit de verbo ad verbum & approbauit & innouauit ac sui scripti patrocinio communiuit decernens illas ab omnibus debere inuolabiliter obseruari, proque portiori cautela omnia prout per suos prædecessores prohibita statuta ordinata & concessa fuerint prohibuit statuit ordinauit & de nouo concessit, non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus. B. ff. 21. c. 64.

Idem Leo postea informatus, quod aliqui inquisitores non obstantibus supradictis atterebant procedere contra quosdam fratres minorum præcepit & mandauit inquisitoribus præfatis apostolica vel quauis alia autoritate etiam motu proprio & ex certa scientia & plenitudine potestatis etiã consistorialiter in quibusuis mundi partibus sub excommunicationis sententia & priuatione omnium & singulorum beneficiorum & officiorum ecclesiasticorum quæ obtinent ac inhabilitatis ad illa & alia imposterum obtinenda & aliis penis in literis aliorum prædecessorum suorum contentis quas contra facientes ipso facto incurrere voluit, ne de cætero contra

INTERDICTVM. PRIMO. 141

dictos fratres minorum super causis prædictis nec super quibusuis aliis ad suum inquisitionis officium pertinèntibus se intromittere testes examinare & alios processus agitare præsumat. Et voluit quod si forte ad aliqua de præmissis se intromiserint aliquos fratres capiendos testes examinando aut scripturas recipiendo, fratres ipsos personaliter ac dicta testium examinatorum & quocumque processus factos & scripturas prædictas super causis huiusmodi quomodolibet concernentes ministris provincialibus aliisque prædictorum fratrum minorum prælati seu superioribus in locis illis in quibus inquisitores præfatos residere contigerit (nullis apud se retentis copiis aut præsumptis vel notis) infra sex dierum spatium postquam præsentium notitiã quomodolibet habuerint realiter & cum effectu restituant, ut fratres huiusmodi delinquentes (si qui forte fuerint) iuxta excessum & delictorum exigentiam per prælatos & alios superiores dicti ordinis minorum secundum formam literarum apostolicarum suorum prædecessorum castigari debeant, Super quibus etiam a duersus contrafacientes dat conservatores omnes ecclesiarum prælatos cum magnis non obstantibus. B. ff. 20. conce. 63.

Correctio.

INTERDICTVM.

Distinctio materiæ interdicti.

Aduertendum quod earum concessionum quæ in privilegiis fratrum mendicantium habentur circa interdictum quædam attinent ad modum se habendi tempore quo ab omnibus seruatur vel seruari debet interdictum & hæc ponuntur per se infra primo loco.

Collector.

Alia verò pertinent ad suspensionem interdicti in certis festiuitatibus ac circa modum quo tunc se possunt habere fratres, ista autem ponuntur successiue secundo loco.

Nonnulla autem concernunt familiares & procuratores fratrum, Et hæc vltimo loco collocata sunt.

Interdictum primum.

INNOCENTIVS 4. concessit ut cum fratres minorum ad loca interdicti supposita venire contigerit possint

**Celebrare
diuina.**

INTERDICTVM. PRIMO.

in eis (excommunicatis & interdictis exclusis) submissa voce: & non pulsatis campanis: diuina officia celebrare, nisi id fuerit eis specialiter prohibitum. B. fo. 21. Et ffo. 105. conce. 224.

CL E M E N S. 4. concessit, vt cum generale interdictum apponi contingerit: possint fratres mino. in ecclesiis: & oratoris suis: ac in aliis quibuscunq; cum ad loca pertinerint ecclesiastico supposito interdicto: clausis ianuis: excommunicatis & interdictis exclusis: non pulsatis campanis: & submissa voce celebrare diuina: & ecclesiastica recipere sacramenta, dum modo causam non dederint interdicti: nec contingat id eis specialiter interdicti, nisi ecclesiis: & oratoria ea de fuerint specialiter interdicti. B. fo. 46. Et ffo. 140. conce. 314.

Celebrare diuina.

3mo

Ex priuilegio

fratrum predicatorum

Pro interdicto

strictissimo.

4

Celebrare diuina.

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Idem Clemens concessit fratribus ordi. predicatorum: quod tempore strictissimi interdicti (in suis domibus distaxat) exclusis omnibus qui non fuerint de ordine suo clausis ianuis & non pulsatis campanis: valeant quotidie vnā missam in comuni legendo audire seu quilibet sacerdos eiusdem ordinis cū duobus aut tribus tantum ministris modo simill vnā missam celebrare possit, dū nōdo in eisdem interdicti sententiis de ordine predicto & de hac concessione non fiat mentio specialis. b. ffo. 73. conce. 187.

N I C O L A V S. 4. concessit fratrib. mi. quod dū appositum fuerit interdictum in ciuitatibus vel locis vbi habitant predicti fratres non obstantibus priuilegiis seu indulgentiis quibuscunq; religiosis à sede apostolica concessis & omnia in huiusmodi interdictis ecclesiastica sacramenta prohibeantur exceptis baptismo paruulorum & poenitentis morientium possint fratres tempore talis interdicti sua confiteri peccata & ab ipsis absolui ac simul legere diuinū officium & missas celebrare ianuis clausis non pulsatis campanis voce submissa excommunicatis & interdictis ac omnibus personis quae non sint de ordine predicto exclusis, nec non temporibus consuetis iuxta morem dicti ordinis sacrae communionis & extremæ unctionis sacramenta recipere non obstante prohibitione praefata seu aliquibus licentis super hoc à sede

INTERDICTVM PRIMO.

142

apostolica impetratis, quae de ordine predicto & de hac indulgentia specialem non fecerint mentionem. B. fo. 21. Et ffo. 105. conce. 222.

P I V S. 2. declarauit qualiter fratres mino. in obseruatione interdicti se habere debeant dicens, quod si interdictum fuerit apostolicum, tunc postquam predictis fratribus qui loca interdicta inhabitant innotatio facta fuerit ad obseruantiam illius interdicti astringantur nulla exceptione aut excusatione admissa etiam si ceteri religiosi ac seculares ex quacunque causa non obserauerint. Sed si interdictum fuerit ordinarium, tunc solum ad illius obseruantiam obligentur quando matricem ecclesiam illud viderint obseruare. b. fo. 50. Et ffo. 49. conce. 52.

De hoc vide infra § sequenti.

I N N O C E N T I V S. 8. Reuocauit supradictam ordinationem seu declarationem Pij. 2. de obseruatione interdicti apostolici. l. quod & si non obseruetur ab ecclesia matrice debeat obseruari à fratribus min. & reduxit eos ad ius commune.

Hae reuocatio fuit reperta in libro cuiusdam patris notabilis sub forma oraculi viva vocis, & ex obliuione non est posita in aliquo librorum priuilegiorum ordinis impiorum, nullibi in reperi sub autentico, attamen de ipsa quia fuerit concessa non est dubitandum, vt mihi videtur, non enim est verisimile aliquem sic suae salutis esse immemorem, vt praesertim nullo interueniente interesse auderet asserere tale quid fuisse concessum, nisi ita esset.

I V L I V S. 2. fecit quandam concessione circa perceptio nem sacramenti Eucharistiae tempore interdicti, quae supra posita est in dictione Communicare § 8. Vide ibi.

Idē Iulius concessit fratri. mi. q. si contingat aliqua ciuitate seu oppidū cū duobus vel tribus miliaribus circumueniens (infra quae miliaria domus fratrum predictorum existunt) ecclesiastico supposito interdicto, fratres ordinis huiusmodi (nisi causam interdicti dederint vel eis specialiter ex causa legitima interdictum fuerit) huiusmodi interdictum seruare nullatenus teneantur, si alias domus ipsorum fratrum de iure interdicto talis oppidi

5
Pro interdicto apostolico ordinario.

6
Pro interdicto apostolico.

Collectio.

7
Cōicare.
8
Pro quocumque interdicto.

INTERDICTVM. PRIMO.

non comprehendantur. B. fo. 43. Et ffo. 126. conce. 278.

9
Pro inter-
dicto ordi-
nario.
Sepelire.
fratres.

Idem Iulius concessit fratribus minoribus, quod tē-
pore interdicti ordinaria autoritate apposti possint
sepelire in ecclesiis suis liberè & licitè corpora fratrum
eiusdem ordinis decedentium, & hoc etiam cum ceri-
monii solitis in ordine ac pulsatis campanis missas
& alia diuina officia in similibus celebrari consueta
in omnibus & per omnia ac si interdictum huiusmodi
appositum non esset. B. ffo. 212. conce. 516. Et ffo. 72.
conce. 219.

10
Nota.
Pro inter-
dicto spe-
ciali.
Collector.

Idem Iulius concessit fratribus Augustinè. vt quæ
ordini suo pro tēpore generalis interdicti concessi sunt
ea omnia in speciali interdicto intelligatur esse cōcessa.
in quo licere eis voluit eadem omnia quæ in generali
interdicto licere cōcessum est. b. ffo. 95. conce. 310.
Aduertendum quod hoc est magna cōcessio, & valde
magna, & ideo valde notanda & nusquam alias conce-
sa, vt credo.

11
Pro inter-
dicto par-
ticulari.

L s o. 10. concessit fratribus mi. obser. quod ecclesie
domorum suarum interdicti non possint ad instantiam
cuiuscunque personæ etiam cardinalatus honore vel a-
lia quauis fulgente dignitate vel per auditorem sacri
palatii aut quoscunque alios iudices nisi tota ciuitas seu
oppidum vbi domus huiusmodi consistit apostolica seu
ordinaria autoritate ecclesiastico supponatur inter-
dicto. Ac voluit quod in huiusmodi domibus degentes
fratres ad ipsius interdicti obseruationem minimè te-
neantur. Nec propterea irregularitatis maculam aut
aliquas sententias censuras & penas incurrant. Sed dum
modo causam non dederint huiusmodi interdicto pos-
sint ianuis apertis & campanis pulsatis missas & alia
diuina officia celebrare, nisi persona ad cuius instan-
tiam interdictum fuit appositum in eisdem domibus
degentibus fratribus de alimentis & aliis victui neces-
sariis rebus competenter prouideri fecerit. Et decreuit
irritum & inane si secus super his à quoquam quauis
authoritate scienter vel ignoranter actum fuerit B. ffo.
55. conce. 156.

12
Absolut.

Idem Leo concessit, quod tempore interdicti possint

INTERDICTVM PRIMO.

fratres mi. absoluere à censuris in foro conscientie il-
los qui confitebuntur peccata sua, nisi tales censurae es-
sent ex quibus huiusmodi interdictum emanaret. O.
ffo. 59. conce. 174.

Idem Leo declarauit & concessit eisdem fratribus mi-
no. quod in forma obseruationis nulla sit differentia in-
ter cessationem à diuinis & interdictum quodcunque
O. ffo. 59. conce. 165.

Aduertendum est circa huiusmodi concessionem,
quod duo insignes doctores vniuersitatis Salmantinz
in suis repetitionibus concluderunt quod cessario gene-
ralis à diuinis & interdictum loci sunt omnino idem ita
quod habet locum in eis capitulum Alma mater, quod
est notandum.

Idem Leo concessit præfatis fratrib. mi. quod tempo-
re interdicti aut cessationis à diuinis possint duo vel plu-
res fratres extra ecclesiam in domibus suis officium di-
uinum dicere non obstate capitulo quod in te. De ꝑe-
nitent. & remissio. & aliis quibuscunque. Et quod quado
extra chorum dicunt prædicti fratres horas canonicas
si à casu transeunt personæ interdictæ aliquid audierint
non propterea incurratur aliqua censura. O. ffo.
59. conce. 166.

Idem Leo concessit quod tempore interdicti ordina-
ria autoritate apposti possint fratres mi. obseru. dare
publicè professionem fratribus suis, & in illa cantare
hymnum Veni creator spiritus & alias ceremonias face-
cere prout in consuetudine habet. O. ffo. 62. con. 197.

Idem Leo concessit etiã quod præfati fratres mi. pos-
sint tempore interdicti ordinarij benedicere mensam
& post prandiu & cœnã Deo agere gratias sicut si nullū
esset interdictum. O. ffo. 62. conce. 198.

Idem Leo cōcessit, quod similiter tempore interdicti
ordinarij possint prædicti fratres mi. facere processio-
nes per claustra sua dicendo letanias vel hymnos aut alia
deuota carmina, dum tamen aliquod diuinum officium
non dicant. O. ffo. 62. conce. 199.

ALEXANDER. 4. concessit vt cum generale fue-
rit interdictum possint fratres mi. in vigiliis & fe-

13
Pro cessa-
tione à di-
uinis.
Collector.

14
Pro cessa-
tione à di-
uinis ac e-
tiam inter-
dicto.

15
Pro inter-
dicto ordi-
na.

16
Pro inter-
dicto ordi-
na.

17
Pro inter-
dicto ordi-
na.

1
Pro tribus
sanctis or-
dina.

INTERDICTVM, SECVNDO.

stiuitatibus sanctorum Francisci & Antonij ac beatæ Claræ & octo diebus immediatè sequentibus vna cum religiosis & clericis secularibus qui tunc in ecclesiis fratrum conueniunt apertis ianuis (excommunicatis duntaxat exclusis) diuina officia ibi celebrare dummodo huiusmodi fratres mi. aut prædicti religiosi & clerici causam non dederint interdicto nec præfatis fratribus contingat specialiter interdicti. b. ffo. 157. con. 642.

Collector. Aduerte quod hæc concessio licet fuerit reuocata per capitulum Alma mater tamen postea reualidata est per Iulium. 2. vt patet infra §. 3.

2. *Pro omnibus sanctis ordinis.* ALEXANDER. 6. extendit priuilegia summorum pontificum suorum prædecessorum quo ad interdictum scilicet quod sicut tẽpore interdicti poterat fratres mi. celebrare solènter diuina officia in suis ecclesiis & monasteriis in solennitatibus sanctorum Francisci Antonij & beatæ Claræ & per suas octauas ita possit in festiuitatibus aliorum sanctorum dicti ordinis videlicet Ludouici Bernardini Bonauenturæ necnon quinq; martyrum de marrochio sed hoc per diem tantum. o. fo. 66. Et ffo. 70. conce. 171.

3. *Pro festiuitate sig. matris.* IULIUS. 2. cõfirmavit & de nouo cõcessit Priuilegia suorum prædecessorum circa celebrationem festorum S. Francisci & aliorum sanctorum ordinis mi tempore interdicti extendens etiam eadem priuilegia ad festum sigmatum beati patris Francisci, etiam tempore cessationis à diuinis, non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus præsertim capitulo Alma mater de sententia excommunicationis li. 6. o. ffo. 70. cõce. 178. Et. O. ffo. 54. conce. 154.

Collector. Aduertendum est tamen quod prædicta concessio videtur solum pertinere ad fratres minor. prouinciarum Hispaniæ, quia ipsis solum directæ est.

Circa autem istam nouam concessionem & reuocationem capituli alma mater necnon quo ad omnia pertinentia ad celebrationem sanctorum ordinis tempore interdicti vide illa quæ in fine huius dictionis sunt adita, & attende bene ad singula.

4. Idem Iulius concessit fratribus min. quod in die san-

INTERDICTVM, SECVNDO. 144

cti Bonauenturæ (si eadem die interdictum auctoritate apostolica appositum fuerit) possint dicti fratres in suis domibus à primis vesperis vsque ad secundas vespèras eiusdem diei inclusiue missas & alia diuina officia celebrare seu celebrari facere sicut in die sancti Francisci fratres huiusmodi facere possunt. B. fo. 44. Et ffo. 127. conce. 286.

5. *Pro sancta Helisabeth.* Leo. 10. concessit fratribus mi. de obser. ac monialibus. s. Claræ & tertie regulæ sub obedientia eorundem fratrum degentibus vt in die sanctæ Helisabeth filie regis Vngariæ & per eius octauam possint tẽpore interdicti missas & alia diuina officia celebrare seu celebrari facere, quemadmodum possunt in diebus sanctorum Francisci Antonij & Claræ & per octauas eorũ B. ffo. 55. conce. 155.

6. *Pro omnibus sanctis ordinis.* Idem Leo declarauit & concessit fratri. mi. q. priuilegium concessum de suspendendo interdictum in festis sanctorum sui ordinis intelligatur de diebus quibus talia festa cadunt etiam si propter alia maiora festa occurrerent eorum officia in alium diem transferantur. Concessit etiam quod in diebus huiusmodi suspensionem interdicti tam virtute priuilegiorum dicti ordinis quàm alias de iure generaliter concessa possint fratres in domibus suis intra & extra ecclesiã dicere & facere omnia illa quæ nullo existente interdicto fieri possunt, & hoc propter scrupulum aliquorũ qui dicunt q. quãdo suspenditur aliqd interdictũ ppter aliquid festũ nõ posse dici nisi officium & missam illius festiuitatis sine aliis orationibus & collectis. O. ffo. 38. conce. 164.

Collector. Aduerte q. virtute huius concessionis nõ possunt fratres sepelire seculares mortuos tẽpore talis suspensionis aut alia similia facere, hoc patet ex verbis quæ concessionem subsequuntur s. Et hoc propter scrupulum &c.

7. *Pro festo concep. B. virginis.* Idem Leo concessit quod in partibus Hispaniarũ suspendatur quodcunque interdictum in festiuitate purissimæ conceptionis beatæ virginis & per eius octauam prout habetur latè supra in dictione Conceptio virginis in. §. 10. Vide ibi.

8. Idem Leo concessit fratribus ordinis prædicato-

Pro sancto Bonauen.

Pro sancta Helisabeth.

Pro omnibus sanctis ordinis.

Collector.

Pro festo concep. B. virginis.

INTERDICTVM, TERTIO.

*Ex priuil.
fratrum
prædicato.*

rum, vt quoties festiuitates sanctorum Domini Petri
martyris Thomæ de Aquino & Vincentij ac S. Cath-
erinae de Senis & earum octauarum quomodocumque etiam
per translationem celebrandæ occurrerint tempore quo
ciuitatis oppida & loca ecclesiastico interdictione etiam
auctoritate apostolica sunt supposita in ecclesiis domo-
rum suarum & monasteriorum quorum cura dicto or-
dini est commissa (nisi ecclesiæ supradictæ vel huius-
modi fratres nominatim essent interdicti aut causam
dederint interdictione aut eam foueant) possint pulsatis
campanis & apertis ianuis (interdictis & excommunicatis
exclusis) alta voce missas & alia diuina officia diurna
& nocturna in diebus festiuitatum prædictarum &
octauis eorum respectiue durantibus etiam si per octa-
uas ipsarum & in die octauarum non nisi memoria de
sanctis fieret liberè & licitè celebrare, ac voluit vt quo-
ties dictarum festiuitatum & octauarum earundem ce-
lebrationes qualibet ex causa etiam extra tempus inter-
dicti transferantur etiam indulgentiarum dictas ecclesias
in festiuitatibus huiusmodi & per earum octauas visi-
tantibus pro tempore concessæ ad tempus celebrationis
huiusmodi sint & censeantur translatæ. B. ffo. 82. con-
ce. non signata. Et. B. ffo. 121. conce. 554.

INTERDICTVM, TERTIO.

*I
Pro fami-
liaribus &
procurato-
ribus ac o-
perariis
fratrum.*

ALEXANDER. 4. concessit quod si quâdo in per-
sonas vel terras vbi resident fratres mi. excommu-
nicationis seu interdicti sententia cõgigerit promulgari
pueri fratrum seruitiis deputati negotiorumque suorũ
gestores seu procuratores & operarij qui in locis fratrum
huiusmodi operibus eorum personaliter constituti in-
stiterint prædictis sententiis excommunicationis vel in-
terdicti obnoxij nullatenus habeantur, ibique possint
audite diuina iuxta formam quæ à sede apostolica est
concessa eo casu. scilicet tempore interdicti, nisi prædictæ per-
sonæ causam dederint vel excommunicari seu interdi-
ci contingat. B. fo. 31. Et ffo. 114. conce. 251.

CLEMENS. 4. concessit fratri, mi. quod his qui in
eorum

INTERDICTVM TERTIO.

145

eorum morantur obsequiis tempore interdicti liberè
possint ministrare cuncta Ecclesiastica Sacramenta : &
iplos cum decesserint in suis cemiteriis sepelire. B. fo.
56. Et ffo. 140. con. 315.

*Pro fami-
liaribus se-
pelire.*

Idem Clemens fecit consimilem concessio nẽ in mari
magno: sicut suprascripta in. §. 1. ad literam b. fo. 56. Et
ffo. 140. con. 316. Idem habetur in mari magno Car-
melitarum fo. 97. Et ffo. 180. con. 429. Et in mari ma-
gno prædicatorum. ffo. 236. conce. 546.

3

IOANNES. 23. concessit fratribus ordi. prædicatorũ,
quod confratres & germani dicti ordinis possint sepe-
liri tempore interdicti in ecclesiâ: vel cemiterio eorum-
dem fratrum, nisi fuerint excommunicati publicè: vel
nominatim: ibique diuina celebrare seu audire. b. ffo.
95. con. 306.

*4
Ex priuil.
fra. prædi.*

Aduertendum est: quod quia virtute huius concessio-
nis prædicti fratres prædicatores admittebant ad diu-
na in aliquibus partibus suos confratres: aut germanos
vivos: ac sepeliebant eosdẽ cũ mori contingeret tali tẽ-
pore, exinde non paruum scrupulum exortum est, &
ideo prædicta concessio fuit ventillata & discussa in fa-
matissima vniuersitate Salmantina per plures doctores
iuris peritissimos, & declaratam extitit per eosdem so-
lum debere intelligi de illis confratribus: qui licet
remaneant in seculo: & non muteor habitum secularẽ:
tamen sunt vel fiunt oblati ordinis prædicti, ac faciunt
donationem inter viuos omnium bonorum suorum di-
cto ordini reseruado sibi solum vsum fructuum quãdiu
vixerint & non de aliis confratribus cõmuni ter vstitatis
in partibus Hispaniarũ. Fundatur autẽ huiusmodi deter-
minatio: seu declaratio in capitulo: Vt priuilegia de pri-
uilegiis, q̃ capitulũ ad literã dicit, q̃ solũ tales cõfratres
primo nominati gaudet ecclesiastica sepultura & nõ alij.

Collector.

Nota.

INNOCENTIUS. 6. concessit fratribus Augusti-
nẽ. quod tempore interdicti possint procuratores iurã-
ti negotiorũ conuentuũ: & locorũ dicti ordinis: etiam si
seculares & laici existat: interesse diuinis officiis vna cũ
prædictis fratribus, dũmodo ipsi nõ dederint causam in-
terdicto: nec sint specialiter interdicti. B. fo. 77. cõ. 231.

*5
Ex priuil.
Augusti.
Pro procu-
rato. fra.*

T

INTERDICTVM TERTIO.

SIXT vs. 4. cōcessit fratribus mi quod tēpore interdīcti possint admittere ad diuina fratres & forores tertij ordinis sancti Francisci de penitētia nuncupatos ac suos & illorum procuratores ac similiter monialū. s. Clara procuratores & negotia gerētes viriūque sexus b. fo. 59. Et fo. 143. conce. 344.

7
Ex priuil. Carmelit.
Idem SIXTUS fecit consimilem cōcessionem sicut immediatē suprapositam fratribus Carmelitanis addens quōd similiter tempore interdīcti possint admitti ad diuina aduocati fratrum & monialium ac tertiariorum b. fo. 97. Et ffo. 180. con. 428.

8
Pro laboribus in locis fratrium.
L. 10. 10. concessit fratribus minoribus obseruantie quod tempore interdīcti non teneantur curare laborātes in suis domibus diebus quibus laborauerint etiam si non sint familiares & seruitores continui commensales fratrum & eis soluantur salarium. o. ffo. 59. cō. 167.

Collector.
QVIA in concessionibus suprascriptis materix interdīcti implicatur nonnulla quæ indigent declaratione ideo pro intelligentia illarū sunt notanda sequentia.

Primum notabile.
Primo ergo sciendum est, quod (omissis multis distinctionibus & sub distinctionibus quæ à doctoribus sunt præsertim de interdīcto loci vel populi de quibus latè videri potest per Calderinum in tractatu de interdīcto & summitas) duplex est interdīctum scilicet generale ac particulare, Generale est quando interdicitur regnum diocesis ciuitas oppidum seu rus &c. Particulare est quādo non interdicitur aliquod supradictorum sed solū ecclesia vel ecclesie aut aliquid aliud in ciuitate seu loco etiam si interdīcantur omnes ecclesie ciuitatis diocesis prouinciæ aut regni ac etiam totius mundi, quia ex quo extra illas in quolibet alio potest celebrari censetur interdīctam particulare.

Notandum est igitur & mente tenēdum quod omnes cōstitutiones seu cōcessiones iuris communis ac etiam priuilegiarū particulariū factæ & quæ cōmuniter sūt p interdīcto generali sunt. Et sic capitulum Alma mater de sententia excommunicationis per quod conceditur vt tempore interdīcti possit celebrari ianuis clausis &c. intelligitur de huiusmodi generali interdīcto &

INTERDICTVM

146

communiter istud ponitur.

Notandum est etiā q̄ quando nō interdicitur locus sed homines videlicet cōitas alicuius ciuitatis vel oppidi seu popul⁹ & hoīes talis loci aut etiā totius regni tūc cum loca nō sint interdīcta, ciuitatis talibus hominibus interdīctis celebrari poterit ianuis apertis ac si non esset interdīctum, licet aliqui doctores dixerint oppositum. Nam capitulum Alma mater de sententia excommunicationis de interdīcto locorum loquitur.

SECVNDO est aduertendum q̄ antiquitus. s. antē capitulum Alma mater quod editū fuit à Bonifacio 8. anno Dñi. 1300. solū à iure tēpore prædicti interdīcti gñalis cōcessa erant sequentia. s. q̄ possit celebrari semel in hebdomada ad renouandū sacramentū, q̄ possent administrari Sacramēta baptismatis & penitētiæ ac Eucharistiæ pro infirmis, & q̄ sepultura clericis morientibus q̄ obseruassent tale interdīctū dari possent cū silentio, itē q̄ duo vel tres in simul possent in ecclesiis ianuis clausis &c. officiū diuinū dicere, ac taliter q̄ extra nequiret audiri. Itaq; quicumq; amplius volebat habere oportebat vt per priuilegium particulare obtineret sibi concedi, ac propterea tēpore illo fuit nobis cōcessam p̄ Clementē. 4. ac Nicolāū etiam. 4. q̄ possēmus in ecclesiis ac oratoriis nostris ac quibuscuq; aliis ad quæ nos declinare cōtingeret celebrare diuinum officium, & recipere Sacramēta ecclesiastica ianuis tamen clausis &c.

Itē q̄ etiam si apponeretur interdīctum cum sequenti clauitula non obstatibus priuilegiis quibuscuque religiosis concessis prohibemus q̄ nulla Sacramēta ecclesiastica valeant ministrari exceptis baptismate paruulorum & penitētia morientium & q̄ nullū officiū diuinum possit dici, nihilominus omnia supradicta possent fratres facere exclusis omnibus psonis quæ nō sunt de ordine nostro, nisi de huiusmodi indulgentia fieret expressa mentio. Item fuit concessum q̄ possēmus tali tempore admittere ad diuina pueros nostris seruitiis deputatos ac negociariorum nostrorum procuratores & operarios. Item per Alexandrū. 4. concessum fuit quod possēmus in vigiliis & festiuitatibus ac per octa,

Alterum notabile.

INTERDICTVM TERTIO.

uas sanctorū Francisci, Antonij, & Clara, vna cū religio-
sis & clericis qui ad nostras ecclesias cōuenissent: publi-
cè ac solenniter diuina officia celebrare, nisi id speciali-
ter nobis fuerit prohibitū aut eos seu præfati religiosi:
& clerici dedissemus causam interdicto. Et idē pontifex
cōcessione similem fecit fratribus prædicatoribus pro
sanctis Dñico & Petro martyre. Post hæc omnia prædi-
ctus Bonifacius 8. fecit & promulgauit dictū capitulū
Alma mater, in quo cōcessit vt in omnibus ecclesiis &
monasteriis possent generaliter celebrari diuina officia
ianuis clausis &c. & administrari Sacramenta baptisma-
tis & pœnitentiæ ac celebrari solenniter in quatuor festi-
uitatibus ibi contentis, & reuocauit omnia priuilegia
super hac materia cōcessa quibuscūq; personis: ac etiam
religionibus dicēs quod sufficere deberet omnibus sua
prouisio quā in supradicto capitulo fecit. Sed quia idē
Bonifacius dedit nobis iterū mare magnū in quo cōti-
nebantur omnia supradicta nobis cōcessa, ideo iterato
habuimus nostra supradicta priuilegia etiā circa inter-
dictum excepta concessione de celebratione solenni in
festiuitatibus sancto: ū Francisci &c. quia non contine-
batur in prædicto mari Magno sed in alia bulla per se,
& sic à tēpore dicti capituli Alma mater nō habuimus
pro hoc priuilegiū aliud nec fratres vsi sunt supradicta
cōcessione vsque ad tēpora moderna proximè præcedē-
tia in quibus in aliquibus partibus incepere vt iterum
supradicto priuilegio & sumpta occasione ex huiusmo-
di priuilegio, & eius vsu quidam pater commissarius
Romanæ curiæ impetrauit vix vocis oraculo extēsi-
onem illius ad festiuitates sanctorum Ludouici, Bernar-
dini, Bonauenturæ, ac quinque martyrum de marochio,
quod etiam quātum ad sanctum Bonauenturā per bre-
ue Iulij 2. extitit postea concessum.

Cum autem aliqui fratres scrupulosi seu curiosi du-
bitarent de his scilicet de prædicta concessione Alexan-
dri. 4. an scilicet esset viuificata vel non, & per conse-
quens vtrum extensiones illius ad alia festa valerent
non inuenientes fundamentum validum ac sufficiens
asserere huiusmodi concessiones circa celebratio-

INTERDICTVM TERTIO. 147

nem solennem dictarum festiuitatum esse nullas. Nam
prima concessio pro festiuitatibus sanctorum Fran-
cisci &c. erat reuocata per capitulū Alma mater supra al-
legatum, & nulla revalidatio inueniebatur data, & per
consequens cetera quæ supra dictum priuilegiū funda-
bantur erant nullius momenti, & ex his inferebant q̄
fratres non valebant celebrare solenniter diuina in ta-
libus festiuitatibus sine incurSIONE censurarum, ac pro-
pterea ad tollendum huiusmodi scrupulum & elucidan-
dam veritatem alij fratres amplius eruditi & studiosio-
res in rebus religionis scrutati sunt per q̄ diligentissimè
priuilegia nostra & tandem deuentum est ad confirma-
tionem ac nouam concessione priuilegiorū per Sixtū
4. factam cū clausulis fortissimis, præsertim q̄ non ob-
stantibus reuocationibus apostolicis possemus vti om-
nibus priuilegiis prædecessorum suorum, prout habe-
tur in bulla aurea versus finem. Ex quibus verbis visum
est quod fratres à tēpore Sixti. 4. licet potuerunt cele-
brare solenniter prædicta festa sicut ante reuocationem
poterant, nam aliter nihil operarentur illa verba non
obstantibus reuocationibus cum tamen secundum iura
omnia quæ ponuntur in indultis apostolicis debeant a-
liquid operari. Ex quibus conclusum est per plures iuris
peritissimos vniuersitatis Salmantinæ, quod erat viuifi-
catum seu revalidatum priuilegiū prædictum & per cō-
sequens aliarū concessiones super illud fundatæ erant si-
militer validæ ac ab omni subreptione alienæ.

Postea autē ad abundantiorē cautelam Iulius 2. ad in-
stantiam protectoris ordinis nostri procurantibus qui-
busdam ex fratribus hispaniæ prædictas concessiones
quo ad prædictas festiuitates approbauit addens quod
hoc idem facere possent in die stigmatum beati Fran-
cisci, etiam tempore cessationis à diuinis, & hoc non
solum in prædicta confirmando, verum etiam illam de
nouo concedendo non obstante capitulo Alma mater
&c. Sed adhuc cum omnibus supradictis aliqui nō fue-
runt ad plenum satisfacti dubitantes vtrum huiusmodi
concessio Iulij esset valida ex eo quod non fuisset expo-
situm dicto pontifici qualiter Bonifacius 8. reuocauit,

INTERDICTVM.

rat privilegium Alexandri. 4. verumtamen ab aliis in iure peritis responsum est, quod cum secundum iura princeps censeatur habere omnia iura in pectore suo satis est quod papa dictum fuit scilicet quod concessio illa facta fuerat ab Alexandro. 4.

Alij insuper dubitauerunt, vtrum præsupposito quod hmodi concessio sit valida, an fuerit generalis pro toto ordine vel solum pro partibus Hispaniarum, propterea quia ibi dicitur (concessit eisdem) Attamē (saluo meliori iudicio) videtur quod fuit generalis, quia prædicta dictio eisdem potest referri ad omnes fratres ordinis, & ita siue per nouam concessionē Sixti supradictam siue per concessionem Iulij vel per vtramque videtur non esse aliquatenus dubitandum de huiusmodi facultate celebrandi solenniter prædicta festa.

Aduertendum est etiā qd concessio cōsimilis facta pro conceptione virginis gloriose & eius octaua habet etiā aliquod fundamentū in prædicta concessione Alexandri 4. Nam dicitur ibi quod fratribus mino. concessum sit vt in solennitatibus sanctorum Francisci &c.

Post etiam supra idem fundamentum concessum est à Leone 10. quod in festo S. Helisabeth reginæ Vngariæ ac in eius octaua possit celebrari sicut in festiuitatibus sanctorum Francisci &c. circa quam concessionem ortum est aliquod scrupulū. scilicet vtrū sit subreptitia ex hoc quia ipsa sancta non fuit regina, sed filia regis Vngariæ sicut in supplicatione positum est.

Aduertendum est insuper quod aliqui fratres nostri aduertentes: quod etiā omnibus supradictis existētibz validis non poterant solenniter celebrare tēpore interdicti infra octauas omnium sanctorum ordinis exceptis tribus supradictis ac desiderantes idem habere pro octauis omnium sanctorum suorum sed nihilominus dubitantes se posse hoc obtinere si nudè & clarè à pontifice postularent: considerantesque concessum esse olim fratribus ordinis prædicatorū ab Alexandro. 4. (vt prædictum est) posse celebrare solenniter in festiuitatibus & octauis sanctorum Dominici & Petri martyris ac reuoludatum id etiam fuisse per bullam auream à Sixto. 4.

INTERDICTVM.

148

editam propter rationem supradictam circa concessionem nostram: cum huiusmodi bulla nobis eisque sit cōmunis obtinuerunt à Iulio. 2. vt ea quæ in honorē sanctorum Dominici Petri martyris & Thomæ de Aquino: & Catherinæ de senis fratribus vel locis ordinis prædicatorum sunt concessa: intelligantur similiter cōcessa nobis & locis nostris in festiuitatibus sanctorum Francisci Antonij Lodonici Bernardini & Bonauenturæ: ac quinq; martyū: & in aliis festiuitatibus nostri ordinis licet sint in maiori numero quā festa fratrum prædicatorum, Ita quod illud quod cōceditur omnibus sanctis ordinis prædicatorum iunctim & euilibet seu aliquibus eorum intelligatur concessum omnibus sanctis nostri ordinis etiam iunctim & euilibet eorum etiam si nostri sint in maiori numero, Ex qua concessione illatum est quod possamus celebrare solenniter oēs octauas sanctorum nostri ordinis sicut (vt prædictum est) cōcessum fuit fratribus prædicatoribus pro duabus festiuitatibus suis. Attamen in hoc posset non immerito haberi scrupulum, ex eo quia idem Alexander. 4. qui dictum privilegium concessit fratribus prædicatoribus pro sanctis Dominico & Petro concessit & nobis cōsimilibz verbis pro sanctis Francisco Antonio & Clara. Vnde si forte Iulio 2. expecificatum fuisset hoc non concessisset vt supra, sed dixisset. Sitis contenti cum concessione propria vestra & illi cum sua Sed hoc non obstat in ciuitate Salmantina ex cōsilio iurisperitorum vniuersitatis illius insignis. Anno domini. 1522. in octaua S. Bernardini tempore interdicti celebrauerunt fratres solenniter diuina.

Post oīa supra dicta obtinuerunt frat. ordi. prædicatorū à Leone. 10. aliā concessionē cum hac relatione, quod quia fratribus mino. concessum erat vt in festiuitatibus sanctorum Francisci Antonij Lodonici Bonauenturæ ac eorum octauis possent celebrare tēpore interdicti (etiā apostolica auctoritate appositū) quod similiter possent ipsi in suis festiuitatibus ac etiam in monasteriis suarū monialium & cetera.

Circa quod est aduertendum quod hæc supplicatio seu

ITINERANTES FRATRES.

illa faciens peccauit in duobus. Primo quia relatio fuit in parte falsa, nam saltem expresse non est concessum nobis prædictum indultum pro octauis Sanctoꝝ Ludouici & Bonauenturę prout ipsi reuelant. Secundo quia in nostra concessione simpliciter dicitur tempore interdicti absq; additione apostolici sicut ipsi addiderunt licet tamen secundum veritatē ita sit intelligendum. Et ideo videndum est vtrum hæc concessio fuerit subrepticia propter huiusmodi defectus, præsertim quia est gratuita. vbi minimus defectus sufficit ad causandam subreptionē. Videtur tamē quod nō, imo quod sit valida & sufficiens, nā licet nos directē non haberemus pro prædictis octauis, tamē indirectē per reductionē suprapositā habebam⁹. Et idē dici potest quo ad aliud de expressione interdicti apostolici, & quod amplius est quia papa in concessione huiusmodi non videtur se fundare super relationē prædictā, nā dicit sic. Nos autem ad tantorū sanctorum merita & venerationē debitum respectū habentes huiusmodi supplicationibus inclinari de uotioni vestrę & c. Et sic videtur quod absq; aliqua hesitatione possumus diuina solenniter celebrare in omnibus festiuitatibus nostris: & per eorum octauas, qui tamen in hoc adhuc dubitauerit consulat peritiores, & hoc quo ad festiuitates sanctorum dixisse sit satis.

Nota.

Resolu. supradictorum.

ITINERANTES FRATRES.

1 Indulg.

ALXANDER. 4. concessit oībus recipientibus fratres mi. viatores in domibus suis & ministrantibus alimenta, soluentibus naua: passalia: & alia pietatis obsequia dictis fratribus ministrantibus indulgentiam quadraginta annorum, b. ffo. 260 conce. 655.

2 Hospiti.

CONCILIUM Constantię statuit quod quādo fratres mi. obseruatię quacunq; ex causa per mūdum proficiscuntur seu iterfaciunt, possint ad loca & conuentus fratrum conuentualium eiusdē ordinis declinare si uoluerint, ad alia uero loca fratru in obseruantia sibi similibi semper declinare teneantur iuxta quod in statutis ordinis continetur, b. fo. 26. Et, ffo. 110, concessione. 236.

ITINERANTES PRATRES.

149

CALIXT V S. 3. statuit & ordinauit quod oēs & singuli fratres mi. tā conuentuales quā obieruantes ad ciuitates: terras sine castra in quibus conuentus dicti ordinis fuerint pro tēpore accedentes teneantur & debeāt eorundem locorum prælati suis respectiue se præsentare, in qua quē ciuitate vel terra si vnus duntaxat conuentus fuerit: ad ipsius vnus prælatum debeant se cōferre illius mandatis humiliter parituri. Et pcepit sub excommunicationis pœnæ: ne in prædictis ciuitatibus seu terris sine prelatorum suorum licentia permanere præsumant, b. fo. 6. Et ffo. 90. conce. 197. prope finem.

Excomunicatio.

INNOCENTIUS. 8. concessit quod fratres mi. qui per obedientiā reperiuntur extra cōuentus & loca possint promereri indulgentias stationum & alias concessus in ecclesiis fratrum mi. dicendo quinquies pater noster & Ave maria in quacunq; ecclesia & loco ea dixerint pro intentione & proposito illius indulgentiæ, prout illi qui prædicta suis locis dicunt ea. o. folio. 65. Et ffo. 69. concessione. 160.

Indulg.

LE O. 10. concessit quod fratres mi. itinerantes possint transferre ieiunium diei itineris ad alium diem. o. ffo. 93. conce. 286.

5 Ieiunii.

Quo ad hospitia perpetua relicta pro fratribus itinerantibus habetur quædam declaratio capituli generalis infra in dictione Paupertas prope finem.

Collectoꝝ.

CALIXT V S. 3. concessit quod fratres mi. laici possint tangere calices & lauare corporalia & alia ecclesiastica cum expedierit. o. ffo. 65. cōce. 91. Et fo. 101. conce. 398.

1 Indulgentia plenaria.

INNOCENTIUS. 8. concessit prædictis fratribus laicis indulgentiam plenariā quando communicant in diebus dominicis & festiuitatibus domini: & beate Marię: ac sanctorum nostri ordinis. o. ffo. sexaginta & nouem concessione. 148.

2

LE O. 10. concessit quod fratres prædicti laici socij generalium vel prouincialium eo tantum tēpore quo socij sunt: & extra loca & conuentus cum inseruiunt missis prædictis prælati possint propriis manibus tractare uasa sacri ministerij, scilicet calices & corporalia explican-

3

LAICI FRATRES.

do & plicando post missam sicut clericus in sacris cōsti-
tut. In conuentib⁹ vero vbi sunt alij fratres ad ministrā-
dum concedere recusauit. o ffo. 92. conce. 269.

Aduerte quod nō obitāte hac cōcessione stricta pos-
sunt fratres vti prima supraposita, quia qui hanc im-
petrauit ignorabat primam, & quia in hac non ponitur
aliqua reuocatio alterius.

4 Idem Leo statuit: quod quando aliquis frater laicus ad
clericatum ascenderit extra obedientiam praelatorum
ordinis etiam si vsque ad sacerdotium promotus sit post-
quā reuersus fuerit omni honore clericali priuetur, nec
permitteratur canonicum persolvere officium sed laico-
rum officium persoluens ad merum statum suum laica-
lem reducatur.

Collector. Aduerte quod virtute praeferatæ concessionis in capitu-
lo generali Lugduni celebrato fuit renouatum statutum
ne fratres laici ad clericatum ascendant sine consensu
generalis ministri aut capituli generalis, & hoc vigore
praedicti indulti à sanctissimo domino papa Leone no-
uissime ordini concessio.

Aduertendum est etiam quod ratione huius statuti au-
thoritate apostolica facti non possunt extunc villo mo-
do aliqui fratres laici ad ordines sacros neque ad cleri-
catum promoueri vel assumi à quibuscunque praelatis
ordinis generali ministro inferioribus etiam in suis ca-
pitulis prouincialibus, nisi de nouo obtineatur authori-
tas apostolica specialis vel generalis.

Aduerte etiam quod istud non habetur in privilegiis
ordinis impressis, sed fuit publicatum in capitulo gene-
rali Lugduensi. Anno domini. 1518. praesidente autho-
ritate apostolica reuerendo domino Cardinale de Ara-
coeli, & fuit positum in tabula diffinitionis praedicti ca-
pituli generalis.

Collector. Sciendum est insuper quod circa fratres mi. laicos or-
dinata sunt nonnulla in aliis diuersis capitulis generali-
bus, prout inferius annotantur.

Statutum generale. In capitulo generali vbi fuit electus quintus mini-
ster generalis praesente summo pontifice Gregorio. 9.
inhabilitati sunt fratres laici ad officia ordinis qui

LAICI FRATRES.

150

vsque tunc dicta officia vt clerici exercebant. fo. 209.
tractatu 3. Et ffo. 227. tracta. 2.

In capitulo generali Barchinone celebrato, vbi fuit
electus. 2. vicarius generalis ordinatum est, quod nullus
frater laicus ad clericatum ascendat, sed vnusquisque in
sua vocatione qua à Deo vocatus est permaneat. & qd
nullus eorum tonsuram clericalem ferat, nisi eam ab e-
piscopo receperit, & sit tunc in parua quantitate. fo.
218. tractatu. 3. Et ffo. 236. tractatu. 2.

In capitulo generali in conuentu montis Incis ce-
lebrato vbi fuit electus. 6. vicarius generalis ordinatum
est quod quicumque frater laicus apostataverit & extra
familiam ordines susceperit si contingat ipsum demum
in familiam nostram recipi maneat suspensus ab exe-
cutione ordinum & ab omni promotione ad officia o-
mnimodè quo ad vsque per generale capitulum fuerit
aliud determinatum. fo. 222. tractatu. 3. Et ffo. 240. tra-
ctatu. 2.

In capitulo generali celebrato in dicto conuentu mō-
tis lucis vbi fuit electus. 13. vicarius generalis ordina-
tum est, quod fratres laici qui ad clericatum seu ad sa-
cros ordines contra generale statutum promoti fuerint
vel in posterum promotionem procurare directè vel indi-
rectè praesumpserint ad vltiores gradus vel ordines
nulla ratione promoueantur. Et si in officiis prelationis
praesidentiae vel confessionis extiterint sint ipso facto
priuati. ffo. 244. tractatu. 2.

LEGATA.

SIXTUS. 4. concessit quod praelati fratrum mi. ob-
ster. possint cōmutare legata facta locis eiusdè ordi-
nis ad vnum vsum in alium sine scandalo tamen illorū
ad quos solutio talium legatorum pertinet. o. fo. 62. Et
ffo. 66. conce. 95.

Vide circa hmōi materiam aliqua in dictione Elec-
mosynas. §. 2. & in dictione Heredes seu haereditas. §. 2.
Et attende ad illa quae ponuntur ibidem post omnes
concessiones.

Statutum
generale.

Statutum
generale.

Statutum
generale.

Collector.

LICATA. MAGISTER.

LICENTIARE FRATRES VEL MONIALES.

Qualiter fratres mi. obser. possint & debeant licentiarī à prelati ordinis vel à sede apostolica, vt licitè valeant transire ad alium ordinem: vel ad conuēuales eiusdem ordinis: habetur supra in dictione Apostate in omnibus §. vbi in margine est hæc dictio Licentia seu licentiarī, & in dictione conuēuales fratres. §. 1. & in dictione Exēpti fratres, præsertim in tribus §. vltimis. Sed quomodo moniales S. Claræ possint licentiarī, vt ad alia monasteria eiusdē ordinis valeant trāsire seu alias habetur supra in dictione Clausura monialium, vide ibi.

LOCA FRATRVM.

Collector. Qualiter fratres mi. possint recipere loca eis oblata pro sua habitatione, vide supra in dictione Edificare §. 4. & 9. vsque ad. 12. ac. 17. & 18. & 20. Et qualiter huiusmodi loca possint deserere, vide etiā vbi supra eadem dictione. §. 7. & 13. & 14.

MAGISTER.

¹
*Grada
scholastici.* MARTINVS. §. phibuit: vt nullus frater mi. possit recipere gradum magisterij, nisi perfecerit cursum sibi præfixum per constitutiones apostolicas: & ordinis, ac nisi alias idoneus fuerit b. fo. 35. conce. 40.

De hoc multa alia posita sunt supra in dictione Grada scholastici per totum.

²
Electio. LEO. 10. in bulla concordie statuit quod fratres mi. conuēuales eligant vnum fratrem super seiplos, qui magister generalis fratrum conuēualium in perpetuum appellari debeat. b. ffo. 32. conce. 105.

³
Electio. Idem Leo statuit quod in singulis prouinciis deputati ad regimen fratrum mino. conuēualium vocentur magistri prouinciales fratrum conuēualium. & q̄ hmoi magistri à ministris prouincialibus regularis obseruantie cōfirmationē electionū de eis p̄ tēpore fa-

MENDICARE.

151

ctarum perere teneantur eo modo quo vicarij prouinciales olim de familia seu de obseruantia nuncupati antea ministris prouincialibus fratrum conuēualium perere tenebantur. B. ffo. 32. conce. 106.

Idem Leo reuocauit cassauit & annullauit ac viribus penitus omnino carere decreuit electionē primi magistri generalis fratrum mi. conuēualium, quā sub nomine ministri generalis fecerant fratres conuēuales, ac nullam fuisse declarauit sed eam pro electione canonica magistri generalis confirmauit & approbauit ac si facta fuisset sub nomine magistri generalis conuēualium. B. ffo. 33. conce. 116.

MENDICARE.

ALEXANDER. 4. declarauit, quod medicitas fratrum mi. & prædicatorum est meritoria, & quod prædicti fratres tā ab his quibus prædicant quā ab aliis possunt petere & recipere elemosynas, ac quod illi possunt huiusmodi elemosynas eisdem fratribus salubriter largiri b. ffo. 26. conce. 15.

De hac materia vide supra in dictione Elemosynas. §. 4. & 5. ac. 7. & infra in dictione Paupertas.

MINISTR I.

Distinctio priuilegiarum attinentiū ad ministros. Cōcēta ī priuilegijs respectu ministrorū sic distinguūt. Primo enim sunt ibi aliqua quæ particulariter pertinent ad ministrium generalem, & hæc habentur simul in dictione Generalis minister.

Secūdo reperūt ut aliqua quæ attinent ad ministros prouinciales vel in particulari aut in quibus est eis cōs autoritas cū generali, & hæc subdistinguntur, nā quæ dē cōcēntunt electionē aut institutionē hmoi ministrorū. Ita autē habentur supra in dictione Electio §. 3. & 6. & in dictione Cōfirmatio platoū §. 2. Alia spectāt ad auctoritatē eorū dē circa collationes officiorū prædicationis & confessionis & circa absolutiones & declarationes. Et

MENDICARE.

hæc continetur infra. §. 1. & 2. & 4. & 5. & in reliquis sequentibus vsque ad. 11. Alia respiciunt eorundem ministrorum facultatem ad conferendas nonnullas indulgentias, & ista habentur in §. 3. & 12. Vltimo reperitur ubi supra aliquod pertinet ad huiusmodi ministrorum durationem, hoc autem ponitur in §. 13.

1 *Prædicatorio.* **CLEMENS.** 4. concessit vt singuli provinciales ministri in suis provinciis cum diffinitoribus in provincialibus capitulis congregati habeant plenam auctoritatem & facultatē examinandi & approbandi fratres in sacra pagina eruditos & eis officium prædicationis (Deum habendo præ oculis) committendi sicut ex forma regulæ poterat solus minister generalis. b. fo. 56. Et ffo. 139. conce. 311.

2 *Absolutio.* Idem Clemens circa absolutiones fratrum concessit multa ministris pariter habetur supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 2. & 4. & 6. & 9. ac. 10.

3 *Indulgen.* **VRBANVS.** 5. concessit qd ministri provinciales de suis provinciis possint dare suffragia indulgentiarum & orationum ac beneficiorum spiritualium procuratoribus & aliis quibuscumque personis deuotis & benefactoribus prædicti ordinis. b. fo. 261. conce. 671. Et ffo. 109. conce. 454.

4 *Dispensatio.* **SIXTVS.** 4. concessit generali & provincialibus ministris fratrum in auctoritate copiosam dispensandi cum suis subditis defectum natalium patientibus & cum irregularibus, prout positum est ad longum supra in dictione Dispensatio in. §. 10. & 12.

5 *Confessorio.* Idem Sixtus concessit provincialibus carmelitarum, vt in suis capitulis possint instituere fratres suos confessores, prout habetur supra in dictione Confessione & confessorio. §. 3.

6 *Dispensatio.* **INNOCENTIVS.** 8. concessit qd generalis & provinciales ministri possint dispensare cum fratribus suis vt ad sacerdotium promoueantur in anno. 22. completo hoc est cum attingentibus. 23. annum. o. fo. 63. Et ffo. 69. conce. 158. Et ffo. 99. conce. 356.

7 *Casus re. seruati.* **ALEXANDER.** 6. quo ad reservationem casuum & absolutionem à quibuscumque delictis & censuris dedit magnam auctoritatē ministris generalibus & provincialibus,

MINISTRI.

libus, prout supra positum est in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 13. & 14. & 15.

1 **VILIVS.** 2. concessit vt provinciales fratrum mi. habeant eandem potestatem seu facultatem circa mortales. S. Claræ eorum curæ commissas, quæ **VITAVS.** 4. in regula prædictarum monialium commisit protectoribus dicti ordinis. b. fo. 72. conce. 220.

Aduertendū est circa hanc concessionem, quia multi abusi sunt illa credentes quod facultas & potestas supra dicta collata protectori nunquam fuerit restricta, propter quod nonnulli provinciales & alij prælati superiores dabant licentiam aliquibus personis ad ingrediendū monasteria prædictarum monialium, cum tamen hoc fuerit expressè prohibitum prædicto protectori per Martinum. §. ac etiam quibuscumque aliis prelati, prout dictū est supra in dictione Ingressi monasteria monialium. §. 10. Vide etiam ibi aliam declarationem circa prædicta. Vide etiam in dictione Protector ordinis §. 6.

2 **LEO.** 10. fecit multas concessiones pertinentes ad ministros, quarum aliqua continentur supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 21. & 22.

Idē Leo concessit ministris & eorum generalibus commissariis auctoritatē determinandi quæ dicantur res viles aut parui valoris, vt possint dari à fratribus in intra & extra ordinem, prout habetur supra in dictione Declarare seu determinare. §. 1.

Idem Leo concessit præfatis ministris auctoritatem determinandi in scrupulis subdito:um suorum, vt habeatur latè in prædicta dictione Declarare. §. 5.

Idē Leo concessit quod omnes provinciales obseruatia acta visitatione ordinaria in conuentibus suæ provincie habeant facultatem concedendi indulgentiam plenariam omnibus fratribus cuiuscumque conuentus sic visitati. Et idem de monialibus S. Claræ ac tertiariis in congregatione viventibus o. ffo. 93. conce. 285.

Idē Leo statuit qd ministri provinciales ultra triennium in suis non possint continuari officii, & voluit qd triennio elapso pro absolutis ab officio à cunctis fratribus habeatur, ac etiam quod infra dictum triennium (si minus viles

8 *Moniales*

Collector.

Note.

9

10 *Declarare*

11 *Declarare*

12 *Indulgen. plena.*

13

M I S S A .

inuenti fuerint) possint in capitulis prouincialibus ab officii absolui. B. ffo. 30. conce. 97. in fine.

M I S S A .

Distinctio concessionum apostolicarum, quæ missas concernunt.

Collector. Attēde quod omnium quæ in privilegiis habētur circa missas, quædam pertinent ad locum celebrationis & hæc continentur in dictione Celebratio diuinorū. §. 1. & 2. & 5. ac. 10. Alias spectant ad tempus seu horam celebrandi & ista existunt etiam in dictione Celebratio diuinorum. § 3 & 4 & 6. & 7. & 8. & 11.

Nonnulla uero atinent ad modum celebrandi & ista sunt multiplicia, nā quæ tā sunt quo ad hymnum angelicū & hæc habentur in dictione Gloria in excelsis Deo. Quædā quo ad symbolum, & hæc habentur in dictione Credo, Quædā quo ad præfationem & hæc habentur in dictione Præfatio. Quædam quo ad totam missam, & hæc habentur infra in hac dictione Missa.

1
Pro domi cellis. **E**VGENIUS. 4. concessit quod puellæ nobiles nō audientes missam in diebus dominicis excusantur si sunt in potestate alterius. o. ffo. 102. conce. 417.

2
De sanctis ordinis. Idem Eugenius concessit quod fratres qui noluerint dicere missam de dominica infra octauas sanctorū nostri ordinis non teneantur. o. ffo. 101. conce. 407.

Collector. Attēde quod supradictum uidetur solum habere posse locum quādo in huiusmodi dominica poneretur historia dominicæ.

3
Pro clericis secularibus. Leo. 10. statuit in concilio lateranē. quod tā prælati ecclesiæ ci quā presbyteri seculares qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint missas in ecclesiis quorumlibet fratrum deuotionis causa celebrare volentes celebrare possint, ipsique fratres tales celebrare volentes libenter recipere debeant. B. ffo. 25. conce. 70.

4
Pro conuentibus nouiter reformatis. Idem Leo informatus quod in conuentibus quos fratres mino. obseru. à fratribus conuentualibus eiusdem ordinis de mandato & licentia sedis apostolicæ reformatos receperunt tot & tanta onera ac fundationes missarum

M I S S A .

243

missarū & aliorū suffragiorū cōperiuntur ut si omnibus satisfacere deberent in multis locis fratres non sufficerent, quinimo opus esset quasi ubique ordinariū prætermittere officium & alia extraordinaria celebrare & persolvere: ac in plerisque locis prouetus & redditus ex quibus celebrationes missarum & suffragiorum huiusmodi fundate substituerant: sunt probate non substitere: sed penitus lienati necnon & paramenta ecclesiastica pro quibus etiam similis obligatio excreuerat esse omninō consumpta: decreuit & declarauit quod prædicti fratres qui prouetus & redditus propter quos talia onera imposita sunt non percipiunt nec ex voto professionis percipere possunt non fuisse obligatos: nec esse, nec in posterum si contigerit similes reformationes in conuentibus fieri: teneat ad similia suffragia persoluenda, dummodo tam in communibus officiis quæ quotidie in dictis ecclesiis celebrantur quā in præuatis orationibus: & in extraordinariis missis: & suffragiis quæ in dicto ordine pro singularibus benefactoribus fieri statutū est: illorum qui prædictos redditus: seu ornamenta reliquerunt: memoriam similiter faciant. Et simili modo concessit quod moniales sanctæ Claræ sub cura dictorum fratrum uiuentes: ubi similes obligationes in reformatis monasteriis fortē inuenerint: non teneantur ad huiusmodi onera, dummodo etiam in communibus officiis: & orationibus priuatis & aliis extraordinariis missis & suffragiis pro benefactoribus per eas ordinatis & ordinandis eorum memoriam faciant specialem. B. fo. 18. conce. 58.

Idem Leo postea informatus quod antè reformationem aliquarum domorum ordinis mino. fratres conuentuales in illis existentes certa bona: ac annuos redditus cum onere celebrandi Missas & alia diuina officia & suffragia illis relicta possidebant, & quod post reformationē huiusmodi guardiani & frat. regularis obseruantiz in illis existentes bona: ac annuos redditus huiusmodi, partim dimiserunt: & partim vendiderunt & præcium illorum in reparationem dictarum domorum & alias necessitates fratrum domorum eorundem

Pro conuentibus monialium Claræ.

Pro conuentibus nouiter reformatis.

De obligationibus
perpetuis missarum.

6
Prohibitio

7
De missis
superstitiosis.

MISSA.

conuertunt: ac etiam quod in aliquibus locis regularis obser. dicti ordinis inueniuntur aliquę obligationes perpetuę ad missas continuę celebrandas per prædecessores prælatos prædictorum locorum antea contractas, quas si seruare deberent fratres præsentēs: & pro tēpore dicta loca inhabitantes: cum ex quotidiana mendicatio nē ac laboritio viuere habeant: quotidianę necessitatis præsidio fraudarentur: declarauit & ordinauit, quod cum prædicti fratres iuxta regulę suę puram & debitam obseruantiam ex quotidiano laboritio: & humili mendicatione viuere habeant: nō fuerunt nec sunt capaces onerōm perpetuorum huiusmodi per quę temporis progressu libertas spiritus in missis & aliis diuinis officiis ac in acquirendis vitę necessariis commoditas à fratribus prædictis tolleretur. Quare omnes & singulas huiusmodi obligationes perpetuas: tã per fratres conuentuales quã per fratres obseruantes cum quibuscunque personis contractas: cassauit & annullauit. Et ne Christi fideles, qui pro præfatis perpetuis, seruitiis sua bona sunt elargiti: suo fraudentur desiderio omnia charitatis opera: & diuina seruitia quę in toto dicto ordine celebrantur: & sunt prædictis christi fidelibus: & defunctis per viam suffragij: quantum diuinę placuerit bonitati communicauit. B. ffo. 23. conce. 65.

Idem Leo inhiuit distictē ministris provincialibus fratrum mi. regularis obser. ac subditis eorundem: ne huiusmodi missarum: aut aliorum seruitiorum onera perpetua vllatenus de cetero acceptent: aut recipiant. B. fo 23. conce. 65.

Idem Leo concessit: vt quando fratribus mino. commendantur missę: quę vulgariter appellantur de Reuelatione de Sancto Amatore: de Sancto Gregorio de Consolatione: cum certis candelis, vel alijs similes: vel quod non discontinuentur satisfaciunt fratres prædicti dicēdo illas missas ad quas magis dispositi fuerint, maximē de officio de quo illo die recitant, & ad prædictas tali modo recommendatas nullatenus teneantur præcipuē cum videatur hoc quandam superstitionem sonare. o. ffo. 93. conce. 289.

MISSA.

154

Aduertendum est quod occasione huius concessionis aliqui illam minus benē intelligentes arbitrati sunt prædictam facultatem extendi ad quascunque missas eis commendatas, vt de Epiphania de Natiuitate vel plagijs seu de Passione &c. quod tamen est omnino fallum propter multa. Primò quia expressē litera concessionis loquitur de missis quę habent aliquam superstitionem annexam, prout ibi explicatur. Nec obstat illud quod additur vel alijs consimiles quia refertur ad superstitiones immediatē exemplificatas. Secundò etiam quia à promissione & obligatione licita cuiusmodi est de alijs missis non superstitionis non potest quis (postquã obligatus est) liberari seu dispensari absque consensu illius cui se obligauit aut sine alia legitima causa, & idē indubie tenendum est, quod quodocunque aliqua missa recommendatur siue admixtione alicuius superstitionis debet dici prout fuit recommendata & acceptata. s. tã respectu officij quã etiam loci & tempotis &c.

Idem Leo informatus quod in quibusdã regionibus pro celebratione vnus Missę certa pecunię quantitas dari consuevit in eleemosynam fratribus mi. tã valde parua & tenuis quod dicti fratres ob eleemosynam quę singulariter à pluribus elargitur tot missas quot sunt largientes pro singulis celebrare non valent declarauit & concessit prædictis fratribus obser. quod celebrando vnã missam duntaxat si eleemosyna equiuales vnus Iulij id est decimę partis ducati non elargitur etiam si duas, tres vel quatuor aut plures missas celebraturi essent occasione diuersarum & plurium eleemosynarum huiusmodi & in dicta celebranda Missa pro omnibus qui pro dictis Missis in eleemosynam vsque ad summã huiusmodi contribuunt commemorationem in genere faciendo in hoc conscientiarum puritari prædictorum fratrum satisfactum sit. b. ffo. 19. conce. 62.

Cauendum est omnino ne quis vtatur huiusmodi cōfessione, quia re vera nullius est valoris, prout multi viri famosi Theologi & iuristę super hoc cōsulti iudicauerunt, nam vltra multa quę contra huiusmodi cōfessionem dici possent constat benē intuēti relationem quod

Collector.

Nota.

8

De missis
pro quibus
datur mo-
dia ele-
mosyna.

Collector.

MONASTERIA.

subrepticie obtenta est. Quapropter reuerendus pater frater Ioannes Glapion: dum institutus esset procurator curiæ Romanæ promisit procurare reuocationem seu potius declarationem nullitatis huius concessionis, & credendum est quod obtinuit, licet ad manus nostras non peruenerit.

Collector. Aduertendum quod audientibus Missas in certis festiuitatibus: & aliis diebus, sunt concessæ nonnullæ indulgentiæ quæ habentur supra in dictione indulgentiæ plena, quo ad fratres. §. 19. & in dictione indulgentiæ quo ad seculares. i. in multis. §.

MONASTERIA.

Distinctio indultorum apostolicæ sedis pertinentium ad monasteria.

Collector. Circa materiam monasteriorum præsertim monialium sunt multa superius variis dictionibus posita quæ hic repetere superfluum ac nugatorium foret, & idè sufficit remittere ad huiusmodi dictiones.

Et primò quo ad edificationem monasteriorum habetur supra in dictione Edificare. Secundò quo ad exemptionem ipsorum monasteriorum dictum est supra in dictione Exemptio. Tertio quo ad bona monasteriorum huiusmodi positum est supra in dictione Bona & etiam in dictione Abbatissæ. Quarto quo ad accessum ad loca exteriora monasteriorum monialium ubi communiter accedunt seculares dictum est in dictione Accedere ad monasteria. Quia id quo ad ingressum in clausuram prædictorum monasteriorum habetur etiã supra in dictione Ingredi ad monasteria.

Sextò quo ad indulgentias concessas visitantibus huiusmodi monasteria aut pro illis manus porrigentibus adiutrices dictum est superius in dictione indulgentiæ quo ad seculares. 1. & 2. & 3. & 4.

Vltra prædicta sunt addenda nonnulla alia monasteriis pertinetia, prout sequuntur.

INNOCENTIVS. 4. concessit fratribus mio. vt in monasteriis monialium S. Claræ in quibus tempore

MONASTERIA.

155

Gregorij. 9. prædicti fratres deputati non fuerunt pro illarum regimine aut seruitio non teneantur ibidem morari, nec ad id per literas apostolicas arctari possint nisi literæ ipsæ plenam fecerint de huiusmodi indulto mentionem. b. ff. 201. conce. 495.

Idem Innocentius statuit quod in monasteriis monialium in quibus prædicti fratres mi. deputati fuerint pro seruitio monialium in spiritualibus duraxat deseruiat & iurisdictioni & correctiõni ministrorum suorum sicut & alij fratres pareant & obediant. B. fo. 201. conce. 495.

CLEMENS. 4. inhibuit, vt nullus ecclesias aut monasteria seu loca fratrum mi. ausu temerario præsumat infringere aut in illis violentiam damnabilem exercere, & voluit quod illi qui secus facere præsumperint sententiam excommunicationis incurrant ipso facto, à non possint absolui nisi per sedem apostolicam aut per conferuatores eidem ordini deputatos. B. fo. 21. Et ff. 105. conce. 226.

Aduerte quod circa hoc postea Leo. 10. cõcessit vt præfata personæ possint absolui à præfatis ordinis, prout habetur supra in dictione absoluo quo ad seculares. 2. in §. 14.

CONCILIUM Constãtense statuit quod generali fratrum mi possit monasteria sibi subdita reformare: atq; ab eis superflua tollere, prout supra latius positum est in dictione generalis minister. §. 3.

MONIALES.

Distinctio concessionum attinentium ad moniales.

Circa moniales complura continentur in priuilegiis fratrum min. & aliorum mendicantium. Et primo ea quæ attinent in speciali ad electionem abbatissarum & authoritatem officij ipsarum, dicta sunt enim supra in dictione Abbatissa in §. vbi est hæc dictio Electio.

Secundo illa quæ concernunt ad exemptionem eorundem monialium ab ordinariis præfatis ecclesiarum & à decimis aliisque impositionibus vt gabellarum &c. Posita sunt etiam superius in dictione Decimæ. §. 2. & 3. & 7. & 8 & 9. & in dictione Exemptio. §. 12. & 17. &

V iij

MONIALIS.

20. & 29. & 30. Tertio de indulgentiis & absolutionibus plenariis eisdem concessis habetur in dictionibus Absolutio quo ad fratres & Indulgentiæ quo ad fratres.

Quarto qualiter sunt præfatis monialibus communicata priuilegia fratrum mi. ac vice versa fratribus priuilegia ipsarum spiritualia duntaxat positum est in dictione Communicatio priuilegiorum §. 11.

Quinto quomodo teneantur præfatis moniales obseruare clausuram suorum monasteriorum & in quibus casibus possint licite illam egredi habetur supra in dictione Clausura monialium.

Distinctio infrascriptarum concessionum.

Collector. Ultra prædicta sunt nonnulla alia quæ huiusmodi moniales concernunt, & istorum quædam pertinent directe ad prælatos ordinis, ista autem continentur in §. 1. & 2. & 3. & 6. & 9. & 17. & 19. & 20. & 22. & 26. ac 27.

Alia spectant directe ad moniales & horum quædam pertinent ad communicationem priuilegiorum eis factam, ista autem continentur in §. 3. & 12. Quædam vero tangunt dispensationem, & hæc habentur in §. 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 13. & 18. & 21. & 25. Quædam alia pertinent ad absolutiones, prout habetur in §. 10. & 11.

1 **A**LXANDER. 4. concessit fratribus mi. quod non teneantur suscipere curam quauicunque monialium prætextu quarumcunque literarum apostolicarum quæ de præsentibus plenam & expressam mentionem non fecerint, nisi Romanæ ecclesiæ immediatè essent subiectæ b. fo. 23.

2 **C**LEMENS. 4. concessit fratribus mi. vt ad visitandæ aliqua monasteria monialium cuiuscunque ordinis vel ad audiendum confessiones earum compelli aliquatenus non possint etiam per literas apostolicæ sedis, in quibus non fuerit facta mentio specialis de huiusmodi indulto, nec magis per legatos vel delegatos eiusdem sedis aut per quoscunque alios. B. fo. 57. Et. 140. concessione 322.

3 **B**ONIFACIUS. 8. innovauit literas Innocentij. 4. quibus statuit & declarauit, quæcunque moniales commissæ fuerint gubernationi fratrum min. virtute alicu-

MONIALES.

156

ius indulti apostolici non propterea intelligantur esse ordinis prædictorum fratrum sed quod huiusmodi commissio ad hoc extendatur vt moniales sic commissæ gaudeant priuilegiis concessis & concedendis prædictis fratribus, quodque prelati ordinis exhibeat eisdem monialibus de constitutionibus prædicti ordinis mino. ea que illis competere possunt, ac etiã quod ministri per se vel fratres suos quos ad hoc idoneos viderint visitationis officium eis impendant corrigendo & reformando tã in capite quã in membris quæ correctione & reformatione nouerint indigere instituendo & destituedo mutando & ordinando, prout s. m. Deum viderint expedire, ita tamen quod electio abbatissæ liberè pertineat ad cõuentum. Et quod confessiones earundem monialium audiat & eis ecclesiastica sacramenta administrent ac insuper quod possint assignare & deputare aliquem capellanum secularè discretum tamè & prouidum, qui in necessitatibus articulo prædictarum monialium confessiones audiat & alia sacramenta ministret necnon & diuina officia celebret. b. fo. 32. Et ff. 33. conce. 35.

EUGENIUS. 4. concessit quod moniales S. Claræ ac tertiariæ necnon & aliorum ordinum. s. sub gubernatione fratrum minorum existentes solummodo teneantur ad illa ieiunia ad quæ fratres mi. obseruantia obligati sunt, & quod eodem modo seruent in cibis quadragesimal. tempore, exceptis debilibus & infirmis, sed in aliis ieiuniis vt sunt quattuor tẽpora & vigiliæ apostolorum & similia seruent consuetudinem regionis secundum quam liceat eis etiam oua & lacticia comedere b. fo. 46. Et fo. 42. conce. 47.

Idem Eugenius concessit præfatis monialibus. s. primæ regulæ S. Claræ, vt non teneantur incedere nudis pedibus discalciata, sed possint deferre illa quæ nomine calciamentorum non cõsentur, vt puta cuquos ligneos seu calepodia & sandalia atque etiã cum oportunum fuerit calciamenta b. fo. 46. Et ff. 42. conce. 47.

Idem Eugenius concessit quod generales & provincialis fratrum mino. obseruantia habeant (cum discretorum consilio) facultatem dispensandi cum præfatis

Cõmissio priuilegi.

Visitatio.

Nota.

Ieiunium.

Dispensatio.

Dispensatio.

Dispensatio.

MONIALES.

monialibus tam in cibis quā in silentio & quibuscunq; aliis perpetuis quæ in eorum regula continentur. b. fo. 47. Et fo. 42. conce. 47.

7
pro moni.
prime re-
gule S.
Clare.
Dispensa-
tia.
Idem Eugenius declaravit ac voluit quod in nullius præceptorum primæ regulæ S. Clare transgressione (præter quæ eorum quatuor quæ cōcernunt principalia vora. s. obedientiæ paupertatis castitatis & clausuræ ac super electione abbatissæ & eius depositione) peccatum mortale præfatè moniales incurrant. b. fo. 47. Et ffo. 42. conce. 47.

8
pro moni.
secunde re-
gule S.
Clare.
Dispensa-
tia.
Idem Eugenius concessit postea, quod dispensatio per ipsum facta super primam regulam S. Clare videlicet quod non teneatur nisi ad quatuor vora & super electione & depositione Abbatissæ (prout supra positum est) extenderetur ad moniales secundæ regulæ S. Clare. s. quod non teneantur nisi ad supradicta sub pena peccati mortalis. o. ffo. 261. concessione. 674.

9
De recep-
tione no-
uitarij &
capellani.
NICOLAUS. s. statuit quod moniales S. Clare nisi de generalis vel visitatoris eorū expressa licentia aliquā ad religionē vel p̄fessionē recipere valeāt, & quod nul- lum (nisi qui à p̄tato generali seu visitatore pro idoneo reputatus fuerit) in eorum capellanum recipere seu recep- tum retinere præsumāt. b. fo. 48. & fo. 43. conce. 48.

10
Absolutio.
Idem Nicolaus concessit eisdē monialibus ac earum servitricibus copiosam facultatem qua uti possint con- fessores ipsarum prout latè posita est supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 8. 3

11
pro moni.
collecta-
neis.
SIXTUS. s. 4. cōcessit quod dictæ moniales collecta- neæ (scilicet primæ regulæ S. Clare) possint absolvi à ministris seu visitatoribus & earum confessoribus ab omnibus criminibus pœnis & censuris etiā sedi aposto- licæ reservatis quoties opus fuerit, & quod ipse & earū novitæ possint promereri omnes indulgentias almæ virbis visitando suas ecclesias. o. ffo. 261. conce. 678.

12
Cōcatio
privilegi.
Idem Sixtus concessit ut sorores S. Clare sub cura fratrum mi. obser. gaudeant omnibus privilegijs gra- tiis & exemptionibus in genere sororibus collectaneis factis. o. ffo. 261. conce. 677.

13
Idem Sixtus concessit omnibus monialibus S. Clare

MONIALES.

157

ac sororibus tertij ordinis curæ fratrum mi. commissis quod possint tangere & lavare sacros pannos exceptis corporalibus.

Et postmodum concessit idem, ut omnes sorores su- pra scriptæ sub clausura & congregatione viuentes etiā corporalia & purificatoria tangere possint, dummodo steterint lota à fratribus. o. ffo. 62. Et ffo. 66. conce. 97. Et ffo. 95. conce. 318.

14
Idem Sixtus communicavit sororibus S. Clare viuē- tibus sub obedientia fratrum cis montanorum declara- tiones primæ regulæ S. Clare, quarum principium est. Quam admiranda virginis &c. quas quondam magi- ster Guilelmus de Callali minister ordinis mi. aucto- ritate apostolica composuit, citra tamen obligationis vinculum, sed sicut fuit visum generali cum consilio aliquorum proborum patrum. o. fo. 63. Et ffo. 67. con- ce. 124.

15
INNOCENTIUS. 8. declaravit quod moniales (qa nesciunt discernere inter intentionem primariā quæ causat symoniam & secundam) nunquā incurrant symo- niam nisi in duobus casibus scilicet quando paciscuntur de aliquo dando vel soluendo pro ingressu, & quan- do recipiunt inhabiles ob spem habendi aliquid, quia tunc est illa principalis intentio. o. ffo. 69. conce. 151. & ffo. 99. conce. 363.

16
Idem Innocentius concessit prædictis monialibus, quod sine scrupulo cōscientiæ possint petere quæ sibi promit- ta fuerunt ante ingressum. o. ffo. 69. cōce. 152. & ffo. 99. concessione 364.

17
ALEXANDER. 6. declaravit, quod licet aliquarū monialium gubernatio & visitatio sit commissa prouincia- libus vel custodibus seu visitatoribus aut guardianis non propterea sint exemptæ à iurisdictione generalis, sed quod huiusmodi generalis eandem auctoritatem habeat in præmissis quam prouinciales custodes visita- tores seu guardiani vel alij fratres ei subditi habent. b. fo. 59. & ffo. 55. conce. 63.

18
Idem Alexander declaravit, quod moniales S. Clare non sunt obligatæ ad habendū ostium in sublimi parte
Clausura.

pro moni.
S. Clara
ac tertiaris.
Corporalia.

Symonia.

16

Generalis
minister.
Visitatio.

18

Clausura.

MONIALES.

monasteriorum suorum cum scala leuatoria, ad tenendum ostium inferius muro à parte exteriori clausum prout in earum regula continetur, sed q̄ liceat eis loco huiusmodi ostij superioris habere ostium in aliquo loco inferiori cōmodo & conuenienti, & præter illud etiã aliud ostium maius muratum à parte exteriori non clausum. Et voluit q̄ ne illud ostium totum p̄ cuiuslibet rei & personæ intromissione ne aperire oporteat in eo ostium paruum habere possint, quæ quidẽ ambo ostia sint clauibus seris & repagulis iuxta ipsius ordinis instituta munita. B. fo. 52. & ffo. 135. conce. 301.

Dispensatio.

19
Regimen
monialiu.

Excōmunicatio.

20
Ministri
provincia.

Collector.

21
Eucharistia.
Dispensatio.

22
De visitatoribus.

Excōmunicatio.

IVLIVS. 2. statuit quod fratres mi. obser. cōpelli ne queant ad recipiendum curã monialium etiã per literas apostolicas: & adhuc de huiusmodi facientes mentionẽ nisi impetratæ fuerint per protectorem & generalem prædicti ordinis, Et voluit quod aliter recipientes huiusmodi curam ipso facto excōmunicationis latæ sententiæ penam incurrant. B. ffo. 207. conce. 509.

Idẽ Iulius concessit provincialibus ordinis mi. illam autoritatẽ super moniales S. Claræ eis commissas quã regula ipsarum per Urbanũ ordinata cōcedit protectoribus eiusdem ordinis. B. ffo. 112. conce. 517.

Aduerte q̄ prædicta autoritas protectoribus p̄ Urbanũ concessa fuit postea restricta p̄ Martinum. 5. vt patet supra in dictione Ingredi monasteria. §. 10. & ideo puinciales non debent vti præfata autoritate eo modo quo prius fuit data: sed sicut postea inuenitur restricta.

LEO 10. concessit monialibus S. Claræ ac cōceptionis beatæ Mariæ: & tertij ordinis S. Francisci vt præcepto regulæ de percipiendo sanctissimum sacramentum satisfaciant per aliquos dies anteposendo: vel postponendo, dum tamen illud in fraudem non faciant. O ffo. 61. conce. 191.

Idẽ Leo cōfirmavit & approbauit statutum editum in capitulo generali Lugdanẽsi disponens quod moniales S. Claræ nullos habeant visitatores: nisi per ministros provinciales in capitulis provincialibus institutos ac potiori pro cautela hoc idem de nouo statuit: & ordinauit mandans in virtute sanctę obediẽtiæ sub excōmuni-

MONIALES.

158

cationis latæ sententiæ pena: à qua non nisi à Romano pontifice (præterquã in mortis articulo) absolui possint vt prædictum statutum firmiter & inuiolabiliter obseruetur decernens irritum & inane quicquid secus à quocunq̄ quavis autoritate fieri seu attentari contigerit. B. ffo. 38. conce. 123.

Idem Leo motu proprio & ex certa scientia & potestatis plenitudine ac sub excommunicationis sententia præcepit monialibus S. Claræ ac vniuersis & singulis aliis sub cura fratrum mi. pro tempore degentibus, quatenus ipsę iuxta regulares in hætenus celebratis & impofterum celebrandis capitulis generalibus seu provincialibus æditas & factas constitutiones ac desuper ab earum provinciali seu aliis superioribus traditam formam obedire teneantur, & in earum assumpta professione altissimo famulatum impendere debeant. B. ffo. 40. conce. 128.

Idem Leo declarauit moniales S. Claræ sub cura fratrum mi. viuẽtes non teneri ad officium defunctorum, nisi prout tenentur prædicti fratres mi. quorum ritui in diuinorum per solutione regula ipsarum præcepit eas conformari. B. ffo. 41. conce. 129.

Idem Leo quo ad obligationem persoluendi officium diuinum in choro decreuit etiam sanas moniales præfatas non teneri semper officium huiusmodi in choro persolvere, ac exonerando conscientiam ipsarum monialium discretionem abbatissarum pro tempore existentium cōmisi, vt quando & quomodo siue cum quibus sit hæc remissio siue exemptio toleranda solerter inuigilent & diligenter aduertant & prudenter concedant, ne sub colore pietatis ex nimia indulgentia permittant in aliqua sororum seu monialium habitum generari diuinæ offensionis. B. ffo. 41. conce. 130.

Idẽ Leo mādauit monialibus S. Claræ & sororib⁹ tertriæ regulæ in virtute S. obediẽtiæ & sub excōmunicationis latæ sententiæ pena quatenus ministrũ generalem fratrum mi. pro tpe existentem ad officiu visitationis admittat, seq; & eorũ domos ac monasteria & loca visita-

23
Excōmunicatio.

Statuta.

24
Officium
diuinum.

25
Officium
diuinum.

Dispensatio.

26
Excōmunicatio.

Generalis
minister.
Visitatio.

MONIALES.

De frat. habetibus curā mo.
ri in capite: & in membris: ac corrigi: & puniti permittant, ac etiā vt salubria monita: & correctiones per huiusmodi ministrum generalem faciendam omni cum humilitate suscipiant, Et sub similibus penis: & censuris præcepit fratribus vniuersis eiusdem ordinis & præsertim confessoribus: & visitatoribus earundem monialium: & sororum, ne aliquē actum confessionis: seu visitationis exercere audeat: vel præsumant, nisi moniales: & sorores ipsæ mandatis huiusmodi generalis ministri realiter: & cum effectu paruerint. B. ff. 34. conce. 118.

*27 De visita-
toribus.*
Idem Leo ex certa scientia: & de plenitudine suæ potestatis statuit: & ordinauit, quod illi fratres mi. qui antea vocabantur visitatores monialium de cætero nuncupentur commissarij prouincialium, ac quod commissarij huiusmodi & confessores prædictarum monialium ultra triennium officia sua exercere nullatenus possint, illoque finito vel antea si expediens videbitur talis commissarius ab officio absoluat. Et voluit vt ad cognoscendum defectus præfatorum commissariorū possit quilibet prouincialis in prouincia sibi deputata respectuē monasteria domos & loca monialium prædictarum & religiosarum ingredi, & quod de visitationis modo ac commissarij & confessorū meritis ac vitæ integritate in eisdem monasteriis siue domibus liberè inquirere valeat. Ac insuper vniuersis & singulis monasteriorum & domorum prædictarū abbatissis & monialibus sub excommunicationis sententiæ ac officiorum suorū priuationis & ad illa inhabilitationis & alia impostero obtinenda si cōtrafecerint sine alia declaratione incurrendis penis ac sub obrestatiōe diuini iudicij & interminatione maledictionis æternæ districte præcipiēdo mandauit, quatenus infra vnus diei spacium postquā ad huiusmodi inquisitionē processum fuerit de visitationis modo ac meritis & idoneitate commissariorū & confessorum prædictorū omni exceptione & contradictione cessante ac appellationis & aliis defensionis remedijs tanquā cōtra verā correctionē & debitā obedientiā interpositis sublati & quibusuis in contrarium sub quibuscunq; verborum formis eisdē abbatissis monialibus & religiosis

*Excom-
municatio.*

*Appella-
tio.*

MULIERES.

159

earūq; monasteriis concessis priuilegijs indultis ac litteris apostolicis sua vota deponere, & in publicū aut alias (prout per huiusmodi prouinciales desuper ordinatum fuerit) redigere teneantur & astricte existant, Et circa hoc dat iudices & conseruatores cum magnis non obstantiis. B. ff. 49. conce. 145.

MULIERES.

Distinctio concessionum concernentium mulieres quæ non sunt moniales.

Collector.
Circa mulieres quæ non sunt moniales sunt pleraque ordinata & concessa in priuilegijs fratrum medicantiū à varijs summis pontificibus. Et primo qui & qualiter possint ingredi monasteria monialium positū est supra in dictione Ingredi monasteria. §. 13. Secūdo qualiter possint absolui mulieres etiā mala intētiōe prædicta monasteria intrantes habetur supra in dictione absolutio quo ad seculares. 2. in §. 8. Tertio in particulari de mulieribus seruitricibus monialium habetur in dictione Ingredi monasteria. §. 13. & qualiter huiusmodi mulieres seruitrices possint absolui à fratribus mi. eisq; ecclesiastica sacramenta cōferri, habetur supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 8. prope finem. Et infra in dictione Seruitrices monialium, vbi ponuntur aliqua quæ concernant huiusmodi seruitrices.

Ultra prædicta sequuntur nonnulla pertinentia ad mulieres quæ sub religionibus medicantibus militant, licet non sint moniales.

I
Ex priuilegijs fratrum Augusti.
EVGENIVS. 4. Et Martinus. 5. confirmauerunt litteras Bonifacij. 9. inferendo illas de verbo ad verbum, in quibus cōceditur quæ generali & cuilibet prouinciali priori ordinis heremitarū S. Augustini in quibuscunq; prouincijs constitutis sit licitū quascunq; mulieres idoneas aliquod canonicū obstaculū nō habentes quæ habitū regulare dicti ordinis ad instar mātellararū seu pinzocherarū ordinum fratrum mi. & prædicatorum habere ac gestare voluerint tam virgines quam matronas ac viduas in mātellatas seu pinzocheras prædicti ordinis

MVLIERES.

heremitarum recipere & admittere, ac earum singulis habitum regularem & regulam eiusdem ordinis heremitarum exhibere ad instar huiusmodi mantellatarum seu pinzochetarum ordinum fratrum mi. & praedicatorum praefatorum, prout sm Deum salutem animarum earum de salubrius visum fuerit expedire, Et voluit qd huiusmodi mulieres gaudeant & gaudere possint & debeant tam exemptionis priuilegio quam omnibus immunitatibus libertatibus indulgentiis ac aliis priuilegiis quibuscunque praefato ordini heremitarum eiusque fratribus & personis per sedem apostolicam concessis ac imposteriorum concedendis. B. ffo. 246. conce. 596. & 597.

Comunicatio priuilegio.

Collector.

Aduertendum est quod in libris monumentorum ordinis non habetur quicunque concessum fratribus mi. aut praedicatoribus in huiusmodi materia, & ideo vix poterit procedere aliquid hanc concessio, cum referatur ad priuilegia quae non apparent.

Comunicatio priuilegio.

SIXTUS. 4. confirmavit supra scriptam concessionem Eugenij &c. & concessit praefatis mulieribus, quod omnibus & singulis priuilegiis immunitatibus fauoribus gratiis & indultis spiritualibus & temporalibus ordinis & fratribus praedictis concessis & concedendis & quibus illi in genere quomodolibet potiuntur & gaudent tam in vita quam in mortis articulo etiam circa peccatorum remissionem & iniunctarum poenitentiarum relaxationem vti potiri & gaudere ac participes esse possint ac debeant, & quod liceat fratribus praefatis eisdem pinzocheris & mantellatis personis in earum etiam domibus quoties opus fuerit eucharistiae & extreme unctionis sacramenta ministrare, ac illarum cadauera tumulanda deferre etiam parochialium ecclesiarum personarum earundem rectorum licentia desuper minimè requisita & contradictione qualibet non obstante. B. ffo. 249. conce. 622.

Administratio sacramentorum

Collector.

Aduerte quod circa vltimam clausulam superscriptam ordinatum est aliter in concilio Lateranen. prout ponitur infra. §. 6.

Ex priuilegio Carmelit.

Idem Sixtus fecit consimilem concessionem ordini fratrum Carmelitarum quasi ad litteram vt supra additur

MVLIERES.

in fine quod praefati fratres Carmelitae possint suis pinzocheris & mantellatis personis etiam in earum domibus quoties opus fuerit confessionibus diligenter auditis de absolutionis beneficio prauidere &c. vt supra. Et quod dum huiusmodi personas decedere contigerit possint earum cadauera ad eorundem fratrum ecclesias tumulanda deferre, Non obstante contradictione rectorum parochialium &c. B. ffo. 96. Et ffo. 180. conce. 426.

Absolutio Sepultura

Circa praedicta. vide infra. §. 6.

Idem Sixtus concessit generali & prouincialibus prioribus ordini Carmelita eandem auctoritatem recipiendi praefatas pinzocheras & mantellatas sicut concesserat ordini heremitarum S. Aug. sub simili tenore sicut. s. positum est. B. ffo. 101. & ffo. 184. conce. 462.

4

LEO. 10. declarauit praefatas mantellatas ordinis S. Augustini omnibus & singulis priuilegiis gratiis & indultis quae in mari magno seu aliis concessionibus tam per ipsum quam per alios Romanos pontifices praedecessores ordini antedicto concessis continentur plenae ac largiter perfrui posse & debere. b. ffo. 122. conce. 556.

Ex priuilegio Augustini

Idem Leo in concilio Lateranensi statuit quod praefatae mantellatae & pinzocherae quotilibet ordinum in propriis domibus habitantes eligere valeant sepulturam vbi voluerint, Et quod die paschatis tantum eucharistiam necnon extremam unctionem caeteraque ecclesiastica sacra (poenitentiae sacro duntaxat excepto) a proprio sacerdote recipere, & ad onera quae laicis incumbunt praefata tenenda recipere, & ad decreuit quod in foro seculari coram iudicibus secularibus conueniri possint. B. ffo. 26. conce. 86.

Sepultura

Sacramentum

Aduerte quod hoc decretum declaratur & limitatur concessionem sequenti.

Collector.

Idem Leo postea referendo praefatum statutum per eum in concilio factum quia occasione illius aliquae dubitationes exorta fuerunt ad tollendum omnem dubium motu proprio & ex certa scientia de applica praetis plenitudine decreuit & declarauit quod praefatum statutum minimè intelligi debeat de facientibus votum solenne religionis ita vt mulieres virginalem vitam aut caelibem solenniter vouentes etiam in consanguineorum vel affi-

De mulieribus vouentibus solam castitatem.

NOVITIUS.

niū suorū vel p̄priis domibus aut seorsum habitantes
priuilegiis & immunitatibus prædictis in oībus & per
omnia frui & gaudere debeant. B. ffo. 2. 8. conce. 91.

NOVITIUS.

Distinctio concessionum pertinentium ad nouitios
fratrum mi. & aliorum mendicantium.

Collector.

Aduertendū quod concessionum attinentium ad no-
uitios quædam pertinent ad receptionem ipsorū ad ha-
bitū & hæc cōtinetur. §. 2. & 3. & 7. & 11. & que ad 14.

Alia spectāt ad eorū dē nouitiorū absolutiōē & dispē-
sationē, ista autē cōtinet in §. 6. & 9. & 19. Nōnulla p̄-
tinet ad ipsorū nouitiorū p̄fessionis emissionē, & hmoi
existunt in §. 1. & 4. & 5. & 16. & que ad 20. Reliqua
verō cōcernunt dispositionē bonorū ipsorū nouitiorū,
& ista habentur in §. 10. & 15. & 19.

1
Prohibitio

HONORIUS. 3. inhiuit prælati ordinis minorū
ne aliquē ad sui ordinis p̄fessionem admittant,
nisi per annum in probatione fuerit. B. ffo. 101. con. 213.

2
Prohibitio

INNOCENTIUS. 4. statuit vt fratres prædicatores
prætextu alicuius concessionis eis factæ vel faciendæ ex-
pressam mentionem de hoc priuilegio non facientis
non possint recipere ordini fratrum mi. obligatos voto
vel iuramento. b. ffo. 5.

3
Prohibitio

Idē Innocentius statuit, & in virtute sanctæ obedien-
tiæ & sub excommunicationis pena ipso facto incurren-
da & à qua nequaquam absolui possint nisi per sedem
apostolicā præcepit ministris & fratribus ordinis mi. ne
præsumat recipere vllō modo prædicatores & eorum
ordini votorum vel iuramento etiam obligatos prætex-
tu alicuius indulti apostolici obtenti vel obtinendi de
huiusmodi literis expressam mentionem non facientis
nisi prius prioris sui petita licentia & obtēta, postea ta-
men declarauit hoc de illis intelligi, quos post annum
probationis elapsū eorum constituerit ordini obliga-
tos. B. fo. 19. & ffo. 103. conce. 218.

4
Excom-
nicatio.

Idem Innocentius prohibuit sub excommunicationis
pena aliquem ante annum probationis elapsū ad
p̄fessionem

NOVITIUS.

181

p̄fessionem recipi, aut quominus ad aliam transeat re-
ligionem impediri, & p̄fessionem aliter factam irritā
mandauit esse & nullam. B. fo. 119. Et b. ffo. 5.

Professio.

Idem Innocentius districtē inhiuit fratribus prædi-
catoribus & minoribus, ne antē annum probationis ela-
psum quēquā ad p̄fessionem suorum ordinum præsu-
mant recipere, nec constitutum in probatione nouitiū
aliquāliter impedire: quo minus infra eundē probatio-
nis annum ad aliā religionem quā maluerit transeat, si-
cut de sua processerit voluntate. B. ffo. 103. conce. 118.

5
Prohibitio
Professio.

Idem Innocentius concessit generali & prouinciali-
bus ministris fratrum mi. vt possint absoluere nouitios
excōcitos p̄ iniectionē manū in seipso, sicut habetur
supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad ffo. 5. 1.

6
Absolutio.

ALEXANDER. 4. præcepit in virtute sanctæ obe-
dientiæ magistro & fratribus ordinis prædicatorū & sub
excōcitiōis pena ipso facto incurrēda: à qua nequaquā
absolui valeant nisi per sedem apostolicam quatenus
non recipiant ad suum ordinem fratres ordinis mino-
aut eos qui voto vel iuramento eidē ordini mi. fuerint
obligati, nisi prius petita fuerit & obtenta ministri sui
licentia: etiam prætextu alicuius indulti: seu aliquarum
litterarum obtentarum à sede apostolica vel in posterū
obtinendā quæ de p̄sentibus expressam non fecerint
mentionem, & decreuit irritum & inane quicquid secus
in hac parte cōtigerit attentari. b. ffo. 201. conce. 496.

7
Excom-
nicatio.
Prohibitio

CLEMENS. 4. voluit quod si aliqui nouitij ostende-
rint talia signa per quæ euidenter appareat eos voluif-
se perpetuō seculum deferere: ac sub de cætero domino
deseruire: & postea reuersi fuerint ad seculum cōpellā-
tur per ecclesiarum prælatos (quando ex parte fratrum
fuerint requisiti) vt ad aliquem ordinē se debeant trās-
ferre. b. ffo. 55.

Idem Clemens fecit quandam latissimam concessio-
nem circa absolutiōem quæ nouitiis potest impendi
quæ concessio posita est supra in dictione Absolutio or-
dinaria quo ad fratres in §. 4. & 6.

9
Absolutio.

Aduertere tamen oportet quod in hac concessione
absolutiōis nulli in casum excipit dicendo (prout dici

Collector.

NOUITIUS.

solitum est) nisi casus adeo grauis &c. ex quo videtur quod ampliorē gratiā voluit facere venientibus ad ordinē ne impediretur eorū cōuersio ad Deū, quā iā professis, in quorū concessione absolutionis ponitur prædicta exceptio, attamē in casibus contentis in bulla Cenæ Dñi non auderē asserere: quod possint venientes absolui: & minus alij absque noua concessione post prædictæ bullæ pronouacionem quolibet anno impetratā, quia casus illi quolibet anno de nouo reseruantur cum derogationibus priuilegiorum ordinum, & eximiis nō obstantiis, de quo vide supra in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres post. §. 9.

10
Restitutio
in: rtorū.

Idem Clemens concessit, quod si aliqui habitū fratrum mi assumentes diuersis personis que sciri & inueniri nō possunt aliqua bona restituere teneantur: possint ministri & custodes: & vicarij eorum singuli in locis sibi commissis: bona ipsa in pios vsus conuertere, prout secundū Deum viderint expedire. b. fo. 58. Et ffo. 141. cōce. 334.

Collector.

Circa prædicta vide ampliorem concessione, §. 15.

11
Quibus licet
recipere
re monitio

NICOLAUS 3 in declaratione regulæ fratrum minorum concessit & statuit licere non solum generali sed etiam prouincialibus ministris personas fugientes à seculo in fratres recipere, quæ tamen prouincialium ministrorum licentia per ministrum generalē possit arctari, sicut expedire viderit. Et declarauit quod vicarij ministrorum prouincialium ex officio vicariatus: licentiā hanc sibi nouerint interdictam, nisi per ministros eodem hoc ipsi vicariis specialiter committatur, quibus ministris hoc posse cōmittere vicariis & aliis licentiam concessit. b. fo. 10. Et b. ffo. 12. secundi tracta. arti. 7.

12

Idem Nicolaus circa hoc addidit dicens. Cauēat tamē ipsi prouinciales quod hoc nō indiscretē nec passim, sed sic cōsideratē cōmittant: ac sic illos quibus hoc cōmitti contigerit fidelibus consiliis fulciant, quod omnia discretē procedant, vbi supra immediatē.

13
Professio.

Idem Nicolaus superaddidit circa hanc materiam, quod nō indifferenter omnes admittantur ad ordinem: sed illi tantum qui suffragantibus eis literatura & idoneitate vel aliis circumstantiis: possint vtilis esse ordinī

NOUITIUS.

Abique per vitæ meritum & aliis proficere per exemplum vbi supra allegatum est in fine. §. 11.

NICOLAUS 5. statuit quod moniales sanctæ Claræ nisi de prouincialis seu visitatoris sui expressa licentia recipere valeant aliquam ad religionem vel professionē b. fo. 48. & ffo. 43. conce. 44.

14
Prohibitio
contra moniales.

SIXTUS 4. cōcessit magistro generali & prioribus prouincialibus ac prioribus localibus ordinis fratrum carme. vt singuli eorum in locis sibi cōmissis possint & valeant in pios vsus conuertere: bona quæ nouitij ad ordinem prædictum venientes tenentur restituere diuersis personis: quæ sciri & inueniri non possunt. B. ffo. 203. & ffo. 180. concessione. 474.

15
Ex priuileg.
Carmelit.

Aduertendum est quod virtute huius concessionis & communicationis priuilegiorum poterunt guardiani ordinis fratrum minorum hoc idē facere, licet per Clementem. 4. fuerit istud tantum concessum ministris & custodibus, vt patet supra. §. 10.

Collector.
Pro guardianis.

VILIVS 2. statuit quod cum aliqui fratres in ordine min. annum probationis inceperint: ac deinde habitum dimiserint, sed postea ad ipsum ordinem redierint tempus prioris receptionis habitus cum tempore posterioris sibi computari vel non computari possit: iuxta discretionem & determinationem suorum superiorum B. ffo. 127. conce. 283.

16
Professio.

Idem Iulius cōcessit ordini hæremitarum. s. Augu. vt quicquid nouitius in huiusmodi religione promotus fuerit ad sacros ordines habeat p. professio, & quod habitū prædicti ordinis relinquere: aut mutare nulla auctoritate possit, nisi licentiam in scriptis à generali præfati ordinis obtinerit. b. fo. 266. cō. 649. & b. ffo. 67. cō. 213.

17
Ex priuileg.
Augustin.

L 10. 10. fecit quandam concessione m seu statutum circa electionem nouitiorum & professorum ab ordine, prout positum est supra in dictione Ejicere ab ordine. ne. §. 5. vide ibi.

18
Ejicere ab ordine.

Idem Leo in concilio Lateranensi statuit, quod excōmunicati volentes profiteri aliquem ordinem mendicantium, vbi de interesse tertij agitur: absolui non possint nisi præuia satisfactione. B. ffo. 26. conce. 84.

19
Professio.

O B B E D I E N T I A .

20
Pro fratr.
& monia.

Professo.

Collector.

1
Habitus
ordinis.

2
Apostate

3
Apostate

4
De tertia
gia.

Idem Leo concessit, vt quando contigerit quod auctoritate apostolica cōcessum fuerit aliquibus fratrib⁹ vel monialibus diuersarum religionum posse transire ad ordinē fratrum minorū aut sanctæ Claræ, quod attēto quod tales iam sunt nutriti in aliis ordinibus: vnde præsumitur de ieiuniis & aliis asperitatibus religionis esse instructos: possint facere professionem tanto tempore antē annum probationis de iure cōmuni taxatum quāto prælato prædicti ordinis mi. de consilio discretorum fratrum vel discretarum monialium respectiue illius domus: in qua fecerint pbationē: visum fuerit, dū tamē fratres & moniales huiusmodi fuerint inter obseruantes suorum ordinum professi: & nutriti: & ad obseruantes prædicti ordinis minorum transire voluerint & non alias. o. ffo. 94. conce. 295.

H O N O R I V S. 3. statuit quod nullus fratrum min. post factam professionem ordinem prædictum relinquere audeat: nec relinquenter alicui sit licitum retinere. Inhibuit etiam ne sub habitu prædicti ordinis liceat alicui extra obedientiam euagari, & quod si qui fortē hoc præsumperint: liceat prælatis dicti ordinis in fratres ipsos donec respuerint censuram ecclesiasticam exercere. B. ffo. 101. concessione. 213.

C L E M E N S. 4. inhibuit ne quis post professionem in ordine fratrum minorum factam sine generalis vel prouincialis sui licentia discedat ab ipso ordine, prout latē positum est supra in dictione Apostatæ §. 7. cum ad dictionibus ibidem positis.

Idem Clemens fecit quoddam statutum circa præfatam materiam quod positum est supra in dictione Apostate §. 8.

S I X T V S. 4. statuit aliqua circa obedientiam & subiectionem quam fratres & sorores tertiæ regulæ Sancti Francisci tenentur exhibere, quæ ponitur infra in dictione Tertiarij §. 8. Et habetur. B. fo. 8. & ffo. 93. cōcessione. 201.

O B L A T I F R A T R V M M O N I A L I V M 163

A L E X A N D E R. 6. inhibuit fratribus minoribus obseruantia, ne prætextu literarum apostolicarū se ab obedientia suorum prelatorum subtrahere audeant vel alio prelato eiusdem ordinis se subdant, vel extra conventus & loca fratrum maneant, nisi de consensu generalium prouincialium seu commissariorum generalis, super quo dat iudices & conseruatores cū magnis clausulis & non obstantis latissimis. B. ffo. 14. Et ffo. 99. concessione. 209.

I V L I V S. 2. prohibuit similiter sicut Alexander præfatus, & addidit contra cōmorantes causa studij vel alias extra domos ordinis, sed hæc cū multis aliis hanc materiā obedientia tangentibus posita sunt supra in dictione apostatæ in multis paragraphis. vide ibi.

O B L A T I F R A T R V M V E L M O N I A L I V M.

E V G E N I V S. 4. fecit magnam concessionem circa absolutioem oblatorum & perpetuo donatorum semel in vita, sicut positū est supra ad lōgū in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres §. 7. & in dictione Absolutio extraordinaria quo ad fratres §. 2.

S I X T V S. 4. concessit quod oblatis & oblata ordinis fratrum carmelitarū gaudeant priuilegiis & gratiis dicti ordinis sicut gaudere possunt mulieres mantellata & pizocheræ sub dicto ordine viuentes quæ sunt (vt credo) velut tertiarij ordinis mino. quibus concessum est posse gaudere omnibus priuilegiis fratrum. B. fo. 97. & ffo. 180. conce. 427.

Idē Sixtus concessit oblatis fratrum ordinis hæremitarū S. Augustini oīa & singula priuilegia & indulta cōcessa fratribus & sororib⁹ de peni. ac mātellatis & pinzocheris sub dicto ordine degentibus, & decreuit in eis locū habere debere perinde ac si pro eisdē oblatis personis & circa illas emanassent. b. ffo. 249. conce. 623.

Aduerte quod ratione communicationis priuilegiorum, similiter oblatis ordinis fratrum mi. gaudebunt priuilegiis dictorum fratrum. Aduertendū est etiā quod multa alia pertinentia ad huiusmodi oblatos posita sunt, in dictione familiares fratrum.

5

Exempti.

6

3

2
Ex priuil.
Carmelit.

3
Ex priuil.
August.

Collector.

OBSERVANTES FRATRES;

OBLIGATIONES.

Collector. Quia in privilegiis fratrum mi. & aliorum mendicantium reperiuntur multa & varia ad quæ huiusmodi fratres obligantur & ista posita sunt sub diuersis dictionibus huius cõpeditij, ideo ne omnia in omnibus dicamus sufficere per remissiones circa hæc procedere.

Primo circa obligationes missarum & aliorum suffragiorum ratione reddituum vel alias habetur supra in dictione Missa. Secundo circa obligationes pertinentes ad officium horarum canonicarum ponitur. 7. in dictione Officium diuinum. Tertio quantum ad obseruationis interdicti obligationem continentur multa in dictione Interdictum Quarto quo ad obligationem votorum ponuntur nonnulla in dictione Votum Quinto quo ad obligationem statutorum ordinis ponuntur aliqua in dictione Statuta. Sexto quo ad obligationem cõcordiarum & conuentionum ac pactorum habetur in dictionibus Concordia & conuentiones.

OBSERVANTES FRATRES.

- 1 **C**ONCILIUM constantiense fecit decretum super separationem fratrum minorum obseruan. à conuentualibus, & habetur. B. ffo. 25. & ffo. 109. conceffione. 236.
- 2 **M**ARTINVS 5. approbavit postea decretum prædicti concilij quo ad separationem fratrum mi. obseruantium. B. fo. 36. & ffo. 120. conce. 260.
- 3 **E**VGENIVS 4. statuit multa circa fratres mi. obf. & conuentuales, quæ quia modernis temporibus non deseruiunt: ideo illa hic inserere superfluum iudicavi, habetur tamen in certa bulla Pij 2. super eadem materia. B. fo. 2. & ffo. 86. conce. 196.
- 4 **P**AVLVS 2. statuit etiã multa circa fratres obseruantes & cõuentuales præsertim qualiter possint se trãsfere ab vna obedientia ad alterã, sed ista posita sunt supra in dictione Apostata & in dictione Cõuentuales fratres & habetur. B. fo. 9. & ffo. 93. conce. 202.

OCTAVÆ FESTIUITATVM. 164

ALXANDER 6. statuit quod nullus fratrum mi. obser. possit succedere suis parentibus etiã si trãsierit ad conuentuales, vt habetur latè supra in dictione Hæreses. § 4. & 5. & 6. *Succedere.*

LEONARDVS 10 statuit multa circa fratres mi. obser. & conuentuales in bulla vnionis. o. ffo. 18. & bulla concordia. B. ffo. 31. Videantur ibi & in variis dictionibus huius compendij.

Idem Leo in bulla vnionis præcepit firmiter & mãdauit sub pena ex cõicationis latæ sententiæ ipso facto incurrenda, & à qua nullus pterquã in mortis articulo nisi à sede apostolica absolui valeat, ne aliquis frater S. Francisci appellet alium fratrem eiusdem ordinis malitiosè: irrisoriè: aut impropriosè priuilegiatũ: colletaneum: bullistam: amadeitam: clarenũ de euangelio seu de caputo seu bigotum aut alio quouis nomine irrisorio iniurioso aut improprio vel quod pro improprio à patribus habeatur & similiter pcepit tã clericis quam laicis ne fratres huiusmodi aut eorum fautores præfatis nominibus irrisoriè seu malitiosè appellent, sed omnes fratres ipsius ordinis fratres mi. seu S. Francisci à seipsis & ab omnibus aliis appellentur & nominentur. B. ffo. 30. conce. 99. *Excommunicatio.*

OCTAVÆ FESTIUITATVM,

Circa octauas festiuitatum sunt nonnulla ordinata seu concessa à summis pontificibus quæ infra ponuntur. *Collector.*

SIXTUS 4. statuit quod fiat octaua solennis de festo conceptionis virginis Mariæ sicut ad longum positum est supra in dictione Conceptio virginis. §. 5. *Conceptio virginis.*

Idem Sixtus concessit quod celebretur octaua S. Bonaventuræ sicut de aliis sanctis ordinis mi. o. fo. 64. & ffo. 68. conce. 134. *De S. Bonauen.*

Idem Sixtus statuit & ordinauit quod festiuitas omnium sanctorum cum octaua sub duplici officio solenniter celebretur per vniuersum orbem perpetuis futuris temporibus. b. folio quingenta & vnum conceffione. 56. *De festo omnium sanctorum.*

OFFICIA ORDINIS.

Idem Sixtus ordinavit seu declaravit, quod per octava omniū sanctorū semper fiat idem officiū quod in die & quod dicatur officiū beatæ virginis, ac quod non fiat de aliquo festo sicut fit in octava S. Francisci, o. fo. 63. & ffo. 67. conce. 115.

Idem Sixtus concessit posse dici credo in octa festivitatis beati Francisci o. fo. 63. & ffo. 68. conce. 133.

Circa hoc vide supra in dictione Credo.

6
Pro S. Iacobi.
Idem Alexander. 6. concessit quod in provincia S. Iacobi celebretur octava festi eiuldē S. Iacobi & cum officio proprio, & quod dicatur Credo per totā octavam, o. ffo. 70. conce. 168.

7
De octava beate virginis.
Idem Alexander concessit fratribus mi. de obser. vt in omnibus festis gloriosæ virginis Mariæ octavas habebitis octavum diem sub duplici minori possint celebrare. o. ffo. 261. conce. 679.

OFFICIA ORDINIS.

Distinctio materiæ officiorum ordinis.

Collector. Circa officia ordinis multa & varia statuta & concessa sunt à summis pontificibus iuxta varietatē officiorū.

Et primo quo ad officiū generalis ministri habentur pleraq; supra in dictione Generalis minister. Secundo quo ad officiū ministrorum provincialiū dictū est superius in dictione Ministri. Tertio quo ad officiū custodiū posita sunt aliqua in dictione Custodes.

Quarto quo ad officium guardianorū nonnulla dicta sunt in dictione Guardiani. Quinto quo ad officiū visitatorū monialiū ponuntur supra in aliqua dictione Moniales. §. 22. & 27. Et infra in dictione Visitatores.

Sexto quo ad officium vicariorum monialium & conventuum fratrum habet aliqua infra in dictione Vicarij.

Septimo quo ad officium abbatissarum iam dictum est in dictione Abbatissa. Octavo in generali quo ad oīa prædicta officia habentur ea quæ cōcernunt electiones in dictione Electio. Ultra oīa præfata additur hic quædam attentia in genere ad officia ordinis præsertim ad durationem ipsorum.

OFFICIA ORDINIS.

165

Nicolaus. 4. statuit: ac ordinavit fratres ordinis mi. qui post professionem ab eis in ordine factam ad quoscunq; ordines professionis cuiuslibet petira vel non petita obtenta vel non obtenta à suis superioribus licentia immediatē vel per alium seu alios ordines mediatē transferint in ordine sine ordinibus ad quem vel ad quos transitum habere contigerit vel etiam extra illos ad nullam omnino administrationem vel officium curam animarum habentia neque etiam ad aliquam dignitatem vel prelaturam quoquomodo possint assumi absque sedis apostolicæ speciali & expressa licentia per ipsius sedis patentes literas concedenda facientes plenā certam, & determinatam de statuto & ordinatione huiusmodi mentionem, & decrevit irritum & inane si secus in hac parte fuerit attentatum. B. fo. 28. & ffo. 112. conce. 239.

2
Ivlivs. 2. statuit & in virtute S. obedientiæ ac sub excommunicationis pena præcepit quod omnia & singula officia trium ordinum beati Francisci sint triennialia, ita vt expleto triennio in eadem domo prorogari quispian non possit in officio prelationis licet bene in alia domo vel in alio officio. B. ffo. 226. conce. 531.

Collector. Aduertendum est quod circa durationem officiorum ordinis fuerunt nonnulla statuta in capitulo generali celebrato in conuentu Laualis provincie turonice anno domini. 1503. prout sequuntur.

3
Statutum generale.
Ordinat & statuit generale capitulum quod omnia & singula officia regiminis trium ordinum beatissimi Francisci patris nostri de cætero sint triennialia, Si autem aliquis guardianus seu abbatissa postquā suum triennium in aliquo conuentu finierit in altero eligatur vel postuletur ibidem poterit præfici & confirmari, sed nō poterit ultra triennium in eodem conuentu in officio continuari, Non intelligitur autem ita præcisè huiusmodi triennium quin possit per mensem & per menses prolongari vel breuiari secundum q; capitula provincialia accelerantur vel protrahuntur. fo. 229. trac. 3. & ffo. 248. tra. 2.

4
Statutum generale.
Determinat totum capitulum generale q; confessores

Prohibita
contra discedentes
ab ordine.

Prohibita
ordibus
S. francisci

Collector.

Statutum
generale.

Statutum
generale.

OFFICIUM DIVINUM.

monialium S. Clarae sint triennales sicut ceteri Plati seu guardiani: vel alij in regimine constituti. Et quod nullus in hoc possit dispensare. fo. 229. trac. 3 & ffo. 249. trac. 2.

Leo. 10. in bulla unionis statuit, quod officium ministri generalis possit durare per sex annos quibus sex annis expletis ipso facto sit absolutus a generalatus officio: & pro tali ab omnibus habeatur. B. ffo. 29. conce. 93.

Idem Leo voluit & ordinavit: quod ministri provinciales ultra triennium non possint continuari in suis officiis, & quod elapso triennio pro absolutis ab officio a cunctis fratribus habeantur, & quod idem iudicium de custodiis per omnia habeatur. B. ffo. 30. conce. 97. prope finem.

OFFICIUM DIVINUM.

Distinctio concessionum pertinentium ad officium divinum.

Collector.

Aduertendum: quod ea quae in privilegiis reperiuntur circa officium divinum subsequenti ordine distinguuntur.

Primo namque sunt ibi aliqua quae pertinent ad ordinem officij: seu ad formam dicendi illud, & haec subdistinguntur, Quaedam enim spectant ad festiuitates sanctorum & haec habentur infra §. 2. & 3 & 6. & 9. & 11. & 12 & 21. De octauis autem dictum est supra in dictione Octauae festiuitatis. Alia sunt quae in particulari concernunt ferias, & ista continentur infra §. 4. & 15. & 24. & 25.

Secundo principaliter continentur in privilegiis nonnullae dispensationes circa officium divinum ratione itineris: aut infirmitatis: vel alias. Et haec habentur in §. 1. & 8. & 15 & 16. & 17. & 18. & 24.

Tertio principaliter sunt aliqua concessa pro supplementione defectuum in huiusmodi officio commissorum, & ista habentur in §. 5. & 7. & 8. & 14. & 26. & 27.

Quarto inveniuntur circa hoc aliqua indulgentiae: prout patet infra §. 10. & 28. & nonnullae aliae indulgentiae quae specialiter sunt datae pro officio conceptionis habentur in dictione Conceptio.

Ultimo vero continentur quaedam concessiones circa facultatem declarandi dubia: & ordinandi quae expedierint

OFFICIUM DIVINUM.

166

circa huiusmodi officium divinum, sicut patet in §. 19. & 21.

INNOCENTIVS. 4. concessit fratribus minoribus ut quando ratione itineris: vel alterius rei causa extra conventus: seu loca sua quolibet: vel quolibet eorum contigerit: legere possint divinum officium fratres cum fratribus: aut simul cum aliis regularibus personis: vel quilibet separatim facere: alio quam romano ordine placuerit, & quod id sufficiat ad persolvendum debitum ad quod ratione regulae tenentur, nec iterum proprium officium dicere teneantur. B. fo. 55. & ffo. 138. conce. 305.

SIXTUS. 4. concessit ut officium conceptionis beatae virginis per fratrem Bernardinum de Busto compilatum: & ordinatum possit liberè: & licitè dici & recitari a quibuscunque volentibus pro deuotione sua illud dicere B.

Idem Sixtus concessit, quod fratres minorum possint dicere commemorationes omnium sanctorum sui ordinis sub una antiphona. o. fo. 63 & ffo. 67. conce. 116.

Idem Sixtus concessit: quod quando quis solus dicit matutinum in quadragesima: non teneatur dicere letanias duplices, prout in choro dicuntur quando fit de feria. o. fo. 64. & ffo. 68. concessio. 132 & ffo. 96. conce. 328.

Idem Sixtus concessit omnibus fratribus minoribus non valentibus persolvere divinum officium bene ac diligenter in choro prout tenentur, quod si pro defectum visus vel auditus aliquid pretermiserint non teneatur illud omissum iterum persolvere, sed dicant unum psalmum sine horarum & sufficiat eis o. fo. 62. & ffo. 66. conce. 98. Et ffo. 100. conce. 382.

Idem Sixtus concessit nonnulla alia circa celebrationem festiuitatum & octavarum quae posita sunt supra in dictione Festiuitatis. §. 9. & 10. & 11. & in dictione Octavae festiuitatum.

INNOCENTIVS. 8. concessit quod quando fratres minorum dimittunt aliquid de diuino officio non ex dolo possint supplere dicendo aliquem psalmum vel orationem dominicam vel Ave maria. o. ffo. 69. conce. 149. & ffo. 99. conce. 362.

Idem Innocentius concessit quod fratres professi nescientes per se plenè persolvere officium divinum non teneantur ad id sub pena peccati mortalis donec sciuerint illud, dummodo faciatur quod in se est & dicatur sicut sciunt

3
Minister
generalis.

4
Ministri
provinciae.

1
Pro itinere
seu loca
quolibet
vel quolibet
eorum
contigerit
legere
possint
divinum
officium
fratres
cum
fratribus
aut
fratribus.

2
De officio
conceptionis.

3
De sancti
ordinis.

4
De feriis.

5
De supplementione
a festiuitate.

6

7
De supplementione
defectuum.

8
De supplementione
defectuum.

OFFICIUM DIVINUM.

& ultra dicant horas fratrum laicorum. o. fo. 65. & fo. 69. conce. 156. & ffo. 100. conce. 373.

9 *De celebratione quorundam festorum.*
ALEXANDER. 6. concessit omnibus & singulis fratribus mi. de obser. vt in festo presentationis virginis gloriosę & S. Gabrielis archangeli & S. Catherinę virginis propria officia dictarum festiuitatum liberę & licitę recitare possint & valeant, quodq; festū predictę virginis & martyris Catherinę sub minori duplici celebrare possint, & quod pro introitu missę eiusdē dicatur officium Gaudemus oēs, &c. o. ffo. 66. & ffo. 70. conce. 165.

10 *Indulgentia.*
Idem Alexander concessit omnibus dicentibus in officio beatę virginis in hymnis Quę terra pontus &c. & O gloriosa domina versum Maria mater gratię. decem annos indulgentiarum pro quali bet vice. o. fo. 66. & ffo. 70. conce. 170.

11 *De propriis historiis.*
Idem Alexander concessit fratribus mi. vt in solennitatibus sanctorum possint dicere proprias eorum historias etiam si in breuiario nō sint. o. ffo. 261. conce. 679.

12 *De sanctis ordinis.*
Idem Alexander concessit fratribus mi. vt festum omnium sanctorum dicti ordinis sub vna celebritate dicere & recitare liberę & licitę possint & valeant. o. ffo. 261. conce. 679.

13
Idem Alexander concessit nonnulla alia circa celebrationem festiuitatum sanctorum, quę posita sunt supra in dictione Festiuitas.

14 *De supplemento de festis.*
Idē Alexander concessit quod quando aliquid dimititur de diuino officio non ex dolo possit suppleri cum aliquo psal. vel dicendo orationem dominicam vel Aue maria. o. ffo. 99. conce. 362.

15 *De feriis.*
I V L I V S. 2. statuit vt quoties in aduentu & quadagesima occurrunt respōsoria aliqua vel laudes proprię fiat de feria, nisi tunc festū duplex vel solēne occurrat.

Collector.
Hoc non habetur in libris monumentorum ordinis nec in supplemento, sed fuit impressum in Calendario ordinato in capitulo generali celebrato apud Rothomagum tempore p̄fati Iulij.

16 *Pro scrupulosis fratribus.*
LEO. 10. concessit q̄ fratres mi. dicendo horas canonicas & alia officia diuina in choro vel extra satisficiant p̄cepto capitulj Dolentes de celebratione missę

OFFICIUM DIVINUM.

167

rum de dicendo studiosę pariter & deuotę ac etiam regularę suę etiā si propter aliquā fatigationē vel aliā causam dicant sedendo aut de ambulando vel nō integre verba proferendo prout scripta sunt p̄pter negligentiam aut imperitiā vel malam prolationem naturalē propter defectum linguę seu alias qualitercunque ore imperfecte dicant aut cum mētis distractione & sensuum vagatione. dum tamen non ex malitia hæc faciant.

Et si cōcessit q̄ qui cū talibus malē proferētibz vel alios supradictos defectus faciētibz dicunt officiū non teneantur reiterare ab aliis imperfecte dicta aut ab eis nō integre audita propter distātiā locale vel strepitum seu alā causam sed satisficiant p̄cepto ecclesię & regularę suę, qualitercunque audiendo quę alij debent dicere præteritum in choro. O. ffo. 59. conce. 169.

Idē Leo concessit ne fratres prædicti mutuo se impediant in officio diuino aut aliis sint fastidiosi, q̄ illa quę in ordinario iubentur dici secretē sub silēno iā in horis canonicis quā etiā in missa non teneantur proferte vocaliter, sed satisficiant dicendo mentaliter aut legendo inter se per librum, quia aliqui deuotius sic dicūt & absq; impedimento & fastidio aliorum, & quod eodem modo possint facere qui solus dicit officium per se, cum prolatio verbalis sit præcipuē vt ab aliis intelligatur. O. ffo. 59. conce. 170.

Idē Leo quia fuit informatus q̄ aliqui fratres scrupulosi quādo sunt in infirmitate ferē nunq̄ possunt nec sciūt discernere seu determinare quando licitē possunt dimittere dicere horas canonicas cōcessit quod siue p̄pter febrem aut dolorē intensum vel aliam infirmitatē fratres fuerint grauati & afflicti satisficiant dicendo pro horis canonicis psal. hymnos Pater noster. Aue maria vel alia iudicio prelati aut p̄sidentis loci seu conuentus assignanda, & hoc quando medicus corporalis (si cōmodē potuerit haberi) dixerit esse nociuum infirmo. O. ffo. 59. conce. 171.

Idē Leo concessit quod capitulū generale dūtaxat habeat facultatem declarandi dubia quę occurrerint circa officium diuinū & ordinandi addēdi & mutādi quicq̄

17
Pro scrupulosis fratribus.

18
Pro scrupulosis fratribus.

19
Ordinare.

OFFICIUM DIVINUM.

videbitur pro fratribus expedire tam in regulis quā in Kalendario. O. ffo. 59. cōc. 176. Vide circa hoc j. §. 21.

20 *De anticipacione & postponitione horarum.*
Idē Leo cōcessit quod quādo fratres prædicti habent aliquas occupationes possint sine conscientia scrupulo anteponeere siue postponere officium divinum, vt puta dicendo matutinum ante mediam noctē quacunq; hora voluerint & alias horas de mane vsque ad vespertas exclusivē etiam si occupatio non sit multum necessaria, sed satis est quod cogitent tunc deuotius ac quietius dicere O. ffo. 60. conce. 182.

21 *Ordinare.*
Idem Leo concessit quod ministri fratrum in suis capitulis prouincialibus respectiue possint de consilio diffinitorum nominare duos vel tres fratres, qui sic nominati possint ordinare vnum kalendarium sanctorum feriarum & dominicarum pro toto anno cum regulis necessariis ita quod semper in quacunq; prouincia frates quā moniales illarum prouinciarum respectiue idē officium & de eodem sancto vel festiuitate aut feria faciant, ne varietati & discordiæ locus detur, dum tamen non multum discrepent à kalendario Romano. O. ffo. 61. conce. 190.

Collector.
Aduerte quod licet ista concessio facta sit vltimo post concessionē suprapositā §. 19. tamē illa debet obseruari & nō ista, Ratio huius est, quia vt habetur s̄. in dictione Generalis minister. §. 23. & latius j. in dictione Oracula §. 3. cōcessit idē Leo vt generalis in suo capitulo generali possit declarare vtrū ab vsu alicuius concessionis vniū vocis oraculo factæ debeat abstinere, postquā declarationē nequeat fratres vti huiusmodi concessione, ac si per papā fuisset suspensa vel reuocata, Et cum virtute primæ concessionis & istius authoritatis in capitulo generali Barchen. fuerit ordinatum Kalēdarium & nonnullæ regulæ circa diuinum officium & præceptum per obedientiā vt nulli prouinciæ seu conuentui liceat pro quacunq; concessione aliter officium diuinum immutare siue quouis alio modo alterare nec alia festa communi kalendario superaddere, ideo nulla prouincia poterit vti de cætero ista concessione.

22 Idem Leo concessit, vt fratres in vltromontanis

OFFICIUM DIVINUM.

168

partibus s. Galliarum & Hispaniarum &c. ac moniales & sorores eorum curæ cōmissæ possint celebrare festa angeli custodis & angeli Raphaelis in diebus in quibus per sua capitula prouincialia respectiue ordinatum fuerit. O. ffo. 61. conce. 192.

Aduerte circa hanc cōcessionē quæ supra posita sunt in fine præcedentis, quia idem iudicium est de vtraque. *Collector.*

Idem Leo cōcessit multa circa officium diuinum pro tpe interdicti, quæ posita sunt supra in dictione Interdum. 23 *Interdictum.*

Idē Leo cōcessit q̄ fratres prædicatores & cōfessores ordinis mi. de obseruatiā quando actu prædicant & cōfessiones audiunt vtputa in aduentu & quadragesima possint officium feriale anticipare & festa illis diebus reservare quibus amplius laborare necesse est, ita tamē quod non fiat in fraudem diuini officij, sed vt liberius valeat studio vacare & spiritali consolationi fidelium populorum incumbere. o. ffo. 91. conce. 265. 24 *De anticipacione feriarum.*

Idē Leo declaravit q̄ fratres prædicti dicendo officium extra chorū p̄pter occupationes occurrētes tō teneantur duplicare letanias quæ ex ordinario in quadragesima solent post matutinū dici, Nec etiā teneantur ad obseruantiam horarū statutarū q̄b̄ solet officium in choro dici à fratribus, præsertim quando sunt ipsi fratres in itinere constituti vel alias infirmitate siue occupatione communi præpediri o. ffo. 91. conce. 266. 25 *De feriis.*

Idē Leo cōcessit q̄ quacunq; dixerit post quālibet hora diei infrascriptā orationē, & in fine illius vnū Pater noster & Ave maria pro felici statu suæ sanctitatis & ecclesiæ sanctæ Dei cōsequatur plenariā remissionē omnium defectuū in illa hora (humana fragilitate) cōmissorum. 26 *Dispensatio.*

Sequitur orō Sacrosanctę ac indiuiduę trinitati crucifixi Iesu xpi dñi n̄i humanitati & beatissimæ ac gloriosissimę virginis Marię fecūditati siue integritati & omnium sanctorū vniuersitati sit sempiterna laus honor virtus & gloria ab oī creatura, nobisq; remissio peccatorū p̄ infinita secula seculorū Amē. Et brā viscera Marię virginis quæ portauerūt eterni p̄is filij & brā vbera q̄ lactauerūt Christū dñm. Et post vnū pater noster & Ave maria pro intentione supradicta. o. ffo. 901. conce. 268. *Pro supplicacione defunctuum.*

OFFICIUM DIVINUM.

27
Pro supple-
tione dese-
ctum.

Idem Leo declarando & ampliando prædictam gratiam concessit quod non solum sufficiat dicere supradictam orationem secus ad Sacrosanctam &c. pro supplemento unius horæ quâdo deberet per se sola, sed etiâ omnium horarum quæ dicuntur semel seu uno cõtextu, licet aliquid paruum intervallum inter unâ & aliam fiat. o. ffo. 94. conce. 294.

28
Indulgen.

Idem Leo concessit quod religiosi ordinis in quibus officium divinum soluerint per librum cõsequantur remissionem dimidiæ partis peccatorum commissorum illa die qua prædictum solvant officium. o. ffo. 94. conce. 298.

29
pro moni-
s. Clara.

Idem Leo fecit duas concessiones seu dispensationes circa officium divinum pertinentes ad moniales sanctæ Claræ, prout habentur supra in dictione Moniales. §. 24. & 25. Vide ibi.

Collector.

ADVERTENDUM est ultimo circa huiusmodi materiam officij divini quod virtute cuiusdam concessionis Leonis decimi suprapositæ. §. 19. fuit in capitulo generali Burgenfi totius ordinis fratrum in regulari observantia ordinatum quiddam Kalendarium, & nonnullæ regulæ circa prædictum officium factæ, quæ omnia quia præfata autoritate apostolica facta sunt visum est hic illa inserere ad perpetuam memoriam. Sic enim & de aliis similibus in aliis capitalibus generalibus ordinatis factum esse apparet in libris monumentorum ordinis prædicti. ffo. 257. trac. 2. Et insuper sic debere fieri visum est, quia postquâ in præfato capitulo prædicta ordinatio kalendarij & regularum facta & impressioni data est fuerunt in eodem capitulo nonnulla facta & immutata & addita quæ ad paucorum manus deventerunt. Quapropter iuxta ultimam ordinationem in dicto capitulo factam (prout ego qui hæc collegi vidi sub literis autenticis) hic apponere curavi alio tamen ordine breviori ac distinctiori sicut infra patebit.

Capitulum
generale.

Sequitur præfatio ordinationis kalendarij & regularum divini officij.

HÆC EST ordinatio & emendatio in Kalendario divini officij facta pro uniformitate servanda ordinata in capitulo generalissimo in provincia & conventu Burgenfi

OFFICIUM DIVINUM.

Burgenfi in Hispanis celebrato anni salutis. 1523. in festo Pentecostes, in quo reverendissimus pater frater Fratris Angelorum vice Reverendissimi patris ministri generalis præfatus ritè & canonicè in generali totius nostri sacri ordinis minorum ministrum est electus & assumptus. Quæquidem Calendarij ordinatio ab universo capitulo acceptata fuit, & sic de mandato & auctoritate ipsius reverendissimi patris prænominati califantur: & imitantur omnes: & quæcunque alie divini officij ordinationes ab hoc prædicto capitulo in antea factæ ita ut de cætero nulli provinciarum, siue conventui liceat pro quacunque concessione sibi particulariter facta: aliter divinum officium immutare: siue quovis alio modo alterare: nec festa alia cõmuni Calendario superaddere, nisi fuerint à generalissimo capitulo tradita: & de ipsius generalissimi capituli mandato recepta sub pena transgressionis: & inobediæ. Sub qua mandatur omnibus & singulis provinciarum ministris: ut sub hoc exemplari corrigere: faciant omnia Kalendaria in suis provinciis & provinciarum conventibus.

In primis ordinatur quod de cætero fiat (more Romanæ curiæ) de festis etiam simplicibus die quo cadit resumendo semper relicta facta diebus vacuis, in quibus videlicet nullum festum cadit.

1
De festis
simplicibus.

Itè statuitur ad uniformitatem in choro servandam in singulis provinciis, quod quâdo propter aliquod festum dedicationis propriæ ecclesiæ: siue aliquod aliud festum locale opus est divertere à celebratione festi: tunc in Calendario occurreris fiat de illo sancto commemoratio tantum illa die: & ultra pro illo anno non resumendo. Et hoc modo servato continuè fiet in cunctis provinciis locis de uno & eodem sancto: & uniformitas ubique servabitur.

2
De festis
commemora-

Itè statuitur est, ut præter ferias in breviario regulares: utputa in die cinerum & in mense septembris: fiat de feria in quatuor temporibus aduentus: & quotiescunquæ fuerint laudes propriæ assignatæ, & in quadragesima ad ponendum capitula propria. Feria sexta post primam Dominicam quadragesimæ: quæ habet responsorium proprium: siue feria tertia post quartam Dominicam seu (si magis placuerit) sabbato post

3
De feriis
extraordina-

OFFICIUM DIVINUM.

secundā dñicā quadrage. in quibus oībus est responsoriū propriū, ac etiā in tota maiori hebdomada, & hoc intelligitur nisi festū impediēs vt duplex vel aliud occurrat.

4
*De festis
trāslatione.*
Itē ordinatur q̄ de cetero nulla trāslatio celebratur in toto ordine, p̄t̄er beatissimi patris nostri Francisci & Sācti Antonij nostri. Relinquantur tñ in prouinciā siue cōuētus in quibus sunt factæ hæ trāslationes (vbi fortē fieret turbatio: siue admiratio si eadē translationes nō celebratētur) in eorū libertate. Et sic de aliis festis: p̄t̄ de S. Lazaro in prouincia Sancti Ludouici, vbi ab antiquo consuetum est sub ritu duplicis festi celebrari.

5
De octa.
Itē statuitur quod in dominicis quæ cadunt in fra octauas sanctorū ordinis: fiat officium dominicę in missa tantum cum commemoratione ipsius octauæ.

Sequantur regulæ particulares p̄o singulis mensibus anni.

6
*Pro mense
Ianua.*
Item ordinatum est vt in octaua Epiphaniæ dicantur Antiphonæ: Baptizat miles &c. cum psal. Laudate dominum omnes gentes: in fine.

7
Itē quod qñ festum Agnetis secundo venerit in dominica: cui ipsū festum cedit: fiat proxima die vacua.

8
*Pro mense
Martij.*
Item ordinatur, quod fiat de Angelis custodibus prima die Martij sub ritu duplicis maioris.

9
*Pro mense
Maij.*
Itē decreuit capitulum generale vniuersum, quod octaua Ascensionis sub ritu duplicis minoris fiat, & quod infra octauam eiusdem non fiat de festis occurrentibus: sed officium virginis Mariæ in choro dicatur.

10
Item quod de festo sancti Yuonis cōfessor fiat. 19. die mensis Maij, quia re vera tali die ab hac luce migravit.

11
*Pro mense
Iulij.*
Itē statutum est quod festū sancti Bonauenturæ celebret dñica secūda Iulij: iuxta ordinationem. dñi Sixti papæ quarti, & quod in die octauæ eius fiat officium dñicæ occurrentis cum commemoratiōe tantum octauæ.

12
*Pro mense
Iulij.*
Item statuitur: seu declaratur quod in octaua apostolorum Petri & Pauli dicat Antiphona Petrus ap̄tus ad magnificat in vtrisque vesperis absq; vlla contradictione.

13
Item ordinatum est quod de festo visitatiōis beat. virginis procurrent oēs ministri & guardiani habere officium quod ordinauit dominus Sixtus. 4. & illud de ce-

OFFICIUM DIVINUM.

170

tero ab vniuerso ordine acceptetur, interea tamen fiat vbique vt consueuerunt.

Itē ordinatur q̄ in crastino octauæ visitatiōis beat. Mariæ fiat & celebrēt dedicatiōes oīum ecclesiarū ordinis.

Item quod festū. s. Iacobi fiat duplex ma. in hispaniis.
Item ordinatum est, vt festum inuentionis sancti Stephani fiat solenne generale.

Item statuitur: quod in festo sacrorum stigmatū beati patris nostri Francisci fiat officium proprium quod communiter in breuiariis habetur.

Item ordinatum est ex decreto capituli vniuersi vt in fra octauam beati patris nostri Francisci dicatur officium beatæ virginis Mariæ in choro.

Item decretū est ab oī caplo gñali vt festum sanctorum septē martyrū sacri ordinis nostri fiat. 13. die mēsis Octobris sub ritu duplicis maioris, & quod dicat propria legenda quæ habetur in libro conformitatum.

Item decretum est vt in festo vndecim millium virginum fiat officium virginum, & sic declaratur per capitulū ad remouendā ambiguitatem illorum qui volunt facere officium plurimorum martyrum virorum.

Itē caplm gñale declarauit, quod infra octauā oīum sanctorū debet dici officiū beat. Mariæ virg. more antiquo.

Item ordinatum est in vltima correctione per generalem & diffinitores capituli generalis: vt festum sanctæ Barbaræ fiat simplex licet antea esset duplex.

Item ordinauit & decreuit capitulū vniuersum quod in toto ordine ad vniuersitatem seruandam dicantur hæ Antiphonæ ad cōmemoratiōes sanctissimi patris nostri Francisci videlicet in matutinis Antiphona Sancte Francisce &c. in vesperis. Salue sancte pater &c. & in completorio Cælorum Candor &c.

Item ad cōmemoratiōes sanctorum n̄i ordinis dicatur in vesperis Añā. Francisci floret hortulas &c. Et in matutinis, Vos sei Dei inclyti &c. cū versu. Orate Sancti oēs & ofone. Deus qui sacrā religionē seraphici Francisci decorare dignatus es triumpho duodecim martyrū n̄i.
pro x̄po occisorū purissimisq; p̄fiscibus Ludouico & Bonauentura ac feruentissimis Iesu p̄aconibus An-

14

15

16

Pro mense

Ango.

17

pro mense

septem.

18

Pro mense

Octob.

19

20

21

Pro mense

Novem.

22

pro mense

Decemb.

23

De cōme-

moratio.

s. Francisci.

24

De cōme-

moratio.

sancti ordi-

nis.

ORACVLA VIUÆ VOCIS.

tonio atq; Bernardino cū virgine Clara: præsta quæsumus eorū intercessionibus præsentia vitæ picula, & ad gaudia p̄uenire sempiterna, Per xpm̄ Dñm̄ nrm̄. Amē.

Itē est notā sū quod in tota ordinatiōe Calēdarij n̄ p̄ in p̄dicto capitulo facta fuerunt nōnulla alia immutata s. vt festa sequētia, id est Agathæ, Margarithæ: Vndecim milia virginum Cecilie, Lucie ac festum apparitionis S. Michaelis mēsis Maij, quæ omnia ex indultis apostolicis facta fuerunt duplicia, de cætero sint semiduplicia.

Item quod festum sancti Isidori Episcopi & cōfessoris fiat simplex. 4. die Aprilis, & quod festum sancti Egidij Abbatis fiat prima die Septembris non transfertur.

Item vltimus non fiat de sanctis sequentibus scilicet Dorothea, Iuliana, Lōgino, Patritio & Nicolao de Tolentino, quia non sunt de Calendario Romano.

Reliqua oīa in Calēd. cōtenta manent, vt prius erant.

ORACVLA VIUÆ VOCIS.

LEO. 10. concessit quod fratres mi. regul. obser. seculi cōficiētia possint vt oībus concessis à sede apostolica & Romanis pontificibus siue per bullas aut breuia aut viuæ vocis oracula, prout in libris ordinis reperiuntur ac si omnia specificè fuissent tunc expressa. Et pro maiori conscientiarum securitate omnia de nouo concessit. o. ffo. 58. concessione 161.

Idē Leo cōcessit quod non sint minoris efficaciz & valoris viuæ vocis oracula quā si per bullam aut breue ad perpetuam rei memoriā essent concessa, & hoc in foro conscientiz tantum. o. ffo. 58. conce. 161.

Idem Leo informatus quod sunt nōnulla viuæ vocis oracula cōcessa ordini fratrum mi. quorum aliqua aliquibus tēpori s̄ fuerunt vtilia sed fortē presentib⁹ nō sunt, nec futuris erunt ac p̄pterea quia aliqua sunt in aliquibus locis necessaria & aliqua non concessit vt nō solua generalis in suo generali capitulo sed etiā quilibet p̄uincialis in suo p̄uinciali capitulo de cōsensu eiusdem capituli vel maioris partis declarare possit & valeat vtrum ab vsu aliquius concessionis viuæ vocis oracu-

Collector.

25

26

Nota.

De valore oraculorū.

De suspensioe oraculorū viuæ vocis.

ORDINES SACRI.

lo factæ abstinere debeat. Postquā quidem declarationem tā fratres quā moniales ac si cōcessio hmōi per suā sanctitatē suspensa vel reuocata fuisset cōcessione eadē in posterum non vtantur. o. ffo. 94. conce. 296.

ORDINES SACRI.

Distinctio materiæ infrascriptæ.

Circa ordines sacros duo principalia continentur in Collector. priuilegijs fratrum minorum.

Et primo sunt aliqua quæ respiciant personas fratrum qui debeat ad hmōi ordines promoueri ac etiā ad promouentes, & hæc habentur infra. §. 1. & 2. & 5.

Secundo sunt aliqua quæ tangunt etiā personas ordinandorū. s. qualiter possint circa ætatē dispēdari ac de sufficiētia examinari, & ista specialiter cōtinetur. §. 3. & 4.

LEMENS. 4. concessit licentiam & liberam facultatem ad hoc vt fratres min. promoueri possint ad ordines sacros per quoscunq; catholicos episcopos cōmunionem & gratiam sedis apostolicæ habētes, & hoc absque aliqua examinatione per hmōi episcopos faciēda & absque omni promissione vel obligatione ipsorū ordinandorum fratrum. B. fo. 56. & ffo. 140. conce. 312. & ffo 96. conce. 321.

Aduerte quod circa prædicta fuit postea aliter ordinatum prout patet infra §. 5. Collector

SIXTVS. 4. concessit q̄ quilibet catholicus episcopus possit celebrare ordines sacros temporibus ad hoc ab ecclesia deputatis in locis fratrum min. de obseruatiā pro fratribus prædictis duntaxat. o. fo. 63. & ffo. 67. concessione. 106.

Vide circa prædicta infra. §. 5. INNOCENTIVS 8. fecit duas dispensationes circa tempus ætatis promouendorum ad sacerdotium quæ habentur supra in dictione Dispensatio. §. 14. & 15. Dispensatio.

IVLVVS. 2. fecit quandam dispensationem fratribus ordinis minorum similiter circa tempus promotionis ad ordinem sacerdotij, quæ posita est in dictione Dispensatio. §. 21. Dispensatio.

ORNAMENTA

LEO. 10. in concilio Lateranensi statuit, quod fratres ad ordines promouendi possint per ordinarios de grammatica & sufficientia examinari, & quod dummodo competenter respondeant per eosdem ordinarios debeant liberè admitti. Ac etiã statuit quod nullatenus in eorum ecclesiis aut domibus vel aliis prædictorũ fratrum locis ab alio q̃ à diocesano ep̃o pmoueri ad dictos ordines debeant, nisi prius ipso diocesano ep̃o vel eius vicario super hoc cũ debita reuerentiã requisito & absq; r̃onabili cã cõtradicante vel eo à diocesi absente b. fo. 26. cõ. 78.

Collector. Aduerte quod in foro cõscientiã nō tenentur fratres mi. obser. ad hm̃odi statutum sicut nec ad alia in prædicto concilio cõtra eorum priuilegia ordinata. vt habetur supra in dictione Concilium in. §. 7.

4
De laicis fratribus promotis. Idem Leo statuit quod quancunq; aliquis frater laicus ad clericatum ascenderit extra obedientiam prælatorum ordinis etiam vsque ad sacerdotium promotus sit postquam reuersus sit omni honore clericali priuetur, prout latius positum est supra in dictione Laici fratres §. 4. Et ibidem inferius ponuntur multa circa prædicta.

ORNAMENTA ECCLESIASTICA.

Distinctio materiã infrascriptã.

Collector. Aduertendum quod priuilegia fratrum mi. seu statuta quæ loquuntur de ornamentis ecclesiasticis sunt bipartita. Aliqua enim ex ipsis tangunt paupertatem quã fratres mi. circa hm̃odi ornamenta debent habere, & hæc habentur infra §. 1. & 2. & 4. & 7. Alia autem cõcernunt vsum & tactum eorundem ornamentorum, & ista continentur in §. 3. & 5. & 6. & 8. Reliqua vero quæ pertinent ad benedictionem huiusmodi ornamentorũ, vide. §. in dictione Benedicere in multis.

Paupertas. **LEMBENS. 5.** in declaratione regulæ fratrum mi. quæ incipit Exini de paradiso &c. voluit & mandauit fratribus prædictis, ne habeant nisi paramenta & vasa ecclesiastica decentia in numero & in magnitudine sufficientia competenter, quia superfluitas aut nimia præciositas vel quæcunq; curiositas in his seu aliis qui

buscunq; nō potest ipsa ũ professioni vel statui cõuenire. B fo. 15. in tractatu. 3. & ffo. 16. secundo tractatu.

CALIXTUS. 3. remisit omnem excessum in paramenti factum vsque in illum diem & suspirans dixit quod prouideretur ne in futurum tales excessus fierent o. fo. 92. & ffo. 65. conce. 89.

Idem Calixtus cõcessit quod fratres laici possint tangere calices & lauare corporalia & alia ornamenta ecclesiastica cum expedierit. o. fo. 62. & ffo. 65. conce. 91.

Aduertendum est circa præfatam concessionem quod quidam commissarius cuius ignorans huiusmodi concessionem vel oblitus illius impetravit aliam concessionem valde strictã solum pro illis laicis fratribus qui sunt socij generalis aut provincialium ministrorum, prout supra positum est in dictione Laici fratres in §. 3. sed illa concessione non obstante possunt fratres huiusmodi vti supra scripta concessione, quia non reperitur reuocata.

SIXTUS. 4. cõcessit quod fratres mi. possint tuta cõscientia tenere & recipere paramenta argentea & aurea & alia ad diuinum cultum pertinentia & habere campas magnas & diuersas, sed hoc quando capitulo provinciali visum fuerit posse sine scandalo fieri. o. fo. 63. & ffo. 67. conce. 103.

Cauendum est ab huiusmodi concessione saltem pro talibus rebus recipiendis in futurum, quia propter consimilia relaxatur & destruitur paupertas promissa in regula.

Idem Sixtus concessit, vt possint prædicti fratres secura conscientia vestes & pannos prophanos in paramenta & alios vsus ecclesiasticos conuertere. o. ffo. 69. conce. 144. & ffo. 97. concessione. 344.

Idem Sixtus fecit quãdam concessionem monialibus S. Claræ, ac tertiariis vt possint tangere & lauare ornamenta ecclesiastica exceptis corporalibus quæ posita est ad longum in dictione Corporalia. §. 3.

LEO. 10. declarauit & decreuit quod fratres mi. sunt tantum custodes & non possessores paramentorum & ornamentorum ac vasorum quæ ad ministerium sacra-

2
Paupertas

3
Fratres laici
Collector.

4
Paupertas

Collector.

5

6
Moniales

7
Paupertas

PARENTES FRATRVM.

menti altaris habent, & propterea illis abiq; sue professionis macula aut violatione vti & potiri liberè & licitè posse, cum deceat iuxta solennitatum celebritatem decentioribus paramentis diuinam honorare maiestatem. b. fo. 15. conce. 54.

Collector.

Aduerte q; huiusmodi concessio est relaxatiua & dissipatiua paupertatis, sicut supraposita in. §. 4. quapropter non expedit vti illa præsertim quia aduersatur determinationi Clementis suprascriptæ. §. 1.

Idem Leo fecit in hmoi materia quandam eximiam concessionē oibus prælatis fratrum mi. obser. quæ posita est supra in dictione Benedicere ecclesiastica. §. 12.

PACTA.

Collector.

Circa pacta inita per fratres mi. & alios quoscunq; sunt nonnulla statuta & cõcessa per summos pontifices quæ posita sunt. §. in dictione Conuentiones. Vide ibi.

PARAMENTA ECCLESIASTICA.

De atinentibus ad paramenta ecclesiastica dictum est superius in dictione ornameta & latius in dictione Benedicere ecclesiastica in multis §. Vide ibi.

PARENTES FRATRVM.

Indulgen. plen.

Collector.

CALIXTUS 3. concessit indulgentiam plenariam pro patribus matribusque fratrum mi. presentiu & futurorum & etiam defunctorum in purgatorio existitium. o. fo. 65. conce. 90. Et sffo. 101. conce. 397.

Circa præfatam concessionem vide declarationem superius positam in dictione Indulgentiæ quo ad secularis. 3. in §. 1.

Renouatio

ALXANDER 4. reuocauit decretum Innocentij 4. quo prohibebatur ne fratres mi. aut alij quique religiosi reciperent ad diuina parrochianos alienos in diebus dominicis & festiuis in suis ecclesiis & oratorijs. B. sffo. 202. conce. 214.

PAUPERTAS.

173

Idè Alexander, q; nonnulli prælati ecclesiastici non curabāt de supradicta reuocatione per eū facta: dedit super illā literas executoriales. B. sffo. 102. conce. 115.

Renouatio.

SIXTUS 4. declarauit: q; parrochialiu ecclesiaru puidiciu qd debent fratres carmelitæ: ac fratres mi. & alij mendicantes per cõuicatio nē euitare celebrando & prædicando in domibus suis vel extraterrā in plateis cõibus: intelligendū est solum de decimis & primitiis, q; à laicis solent clericis exhiberi. B. fo. 102. & sffo. 185. conce. 465.

Quid sit p iudicium ecclesiaru parrochi.

Vide circa istā concessio in dictione Prædicato. §. 10.

LEO 10. in cõcilio Lateranensi statuit: q; nulli religiosu parrochias cū cruce ad leuanda corpora eorū qui apud ecclesias domorum & locorum eorundem religiosu suam elegerunt sepulturam intrare possint, nisi prius præmonito & requisito ac recusante parrochiano presbytero, & tunc sine eius ac ordinarij præiudicio nisi eisdē fratribus super hoc antiqua consuetudo quæ sit in viridi obseruantia & cum pacifica possessione suffragetur. B. sffo. 26. conce. 76.

Prohibitio Sepultura.

PAUPERTAS.

Distinctio materiæ paupertatis.

Quo ad materiā paupertatis sunt multa & varia concessa & disposita in p̄uilegijs fratru mi. quæ sub sequenti ordine distingui possunt. Primo nanque inueniuntur aliqua in cõmendatione ac laudē hmoi paupertatis necnō etiā in defensionē illius, & ista ponuntur hic infra. §. 1. & 2. & 4. & in dictione Bona. §. 3. Secundo reperiuntur cõplura spectatiua ad ea quæ præfati fratres acquirere seu recipere ac possidere possunt, hæc autē ponuntur sub varijs dictionibus huius compendij. s. in dictione Bona. §. 2. & 3. & 4. & 6. ac 12. & in dictione Cõmutare & in dictione Eleemosynæ in. §. 1. vsque ad 4. & in 14. cum statutis generalibus ibidem additis, & infra in dictione Possessiones. §. 1. Sed in speciali quo ad illa quæ relinquuntur fratribus prædictis in testamētis habetur. §. in dictione Hereditas. §. 2. & 4. & 5. ac 6. cum ibi notatis, & in dictione legata, Et magis in particulari quædā

Collector.

PAUPERITAS.

pertinentia ad res cultui diuino dedicatas continentur in dictione *Edificare*, §. 3. & in dictione ornamenta ecclesiastica §. 1. & 2. & 4. ac. 7. Tertio in prædictis privilegiis reperuntur aliqua q̄ respiciunt dispositionē rerum quas hmoi fratres possident, præsertim quo ad res viles & parui valoris, & de hoc dictum est. s̄ in dictione *Dare*. ac in dictione *Declarate*. Quarto sunt aliqua que specialiter cōcernunt denarios vel pecuniam, & quo ad istud ponitur in fine huius dictionis *Paupertas* quoddā dubium notabile cum sua decisione, prout ex declarationibus apostolicis & sanctorum expositorum elicita.

1
Pro fratre
predic. &
min.

ALEXANDER 4. declarauit, q̄ mendicatas fratrum mi. & p̄dicatoꝝ est meritoria, & q̄ p̄nt elemosynas petere ac recipere à filiis non obitate quacunque cōtradictione. b. fo. 15. & ffo. 25. conce. 15.

NICOLAUS 3. in declaratione regulæ fratrum mi. determinauit qd̄ paupertas p̄dictoꝝ fratrum q̄ abdicat proprietatem oīum rerum tam in particulari quā etiā in cōmuni propter Deum est meritoria & sancta quā & ch̄s viā perfectionis ostendens verbo docuit, & exemplo firmavit, Et circa hoc dicit ibidem multa alia notabilia. B. fo. 5. in. 2. trac. & ffo. 7. arti. 1. in. 2. tractatu.

3
Nota.

MARTINUS 5. cōmisiit cuidā cardinali plenissimē suā auctoritatē vt p̄sideret caplo generali frat. mi. in ciuitate Afsisij celebrando vbi præfatus cardinalis reuolauit declarationē Nicolai 3. quo ad articulu paupertatis sub forma sequenti. Itē quo ad votū paupertatis i. viuendo sine pprio & qd̄ fr̄es nihil sibi appropriēt statuimus & ordinamus illud incunctis tenendum qd̄ felicis recordationis Nicolaus 3. declarauit in sua decretali extra de verbo signifi. Exiit qui seminat lib. 6. a. 5. Porro successinē & seriatim p̄ ordinem vsq; ad §. *Veꝝ* q̄ expresse cōiunct̄ in regula. &c. Et qd̄ quilibet cōuentus habeat suū procuratorem sin declarationem & priuilegium dñi Nicolai 3. & Martini. 4. & S. dñi patris & dñi domini Martini quinti. Hucusque verba præfati cardinalis in constitutionibus Martinianis posita.

Postea prædictus Martinus confirmauit omnia per dictam Cardina. in præfato capitulo facta.

PAUPERITAS.

174

Commissio supradicta habetur. ffo. 24. conce. 245. Reuolatio aut̄, cōtinet in cōstitutionibus ordi. mi. quæ appellantur Martinianæ in cap. 1. fo. 231. tra. 3.

Cōfirmatio vero existit. b. fo. 38. & ffo. 36. conce. 41. Itē Martinus fecit quādā cōcessionē cōtra cōstitutionē quā incipit *Ad cōditore* p̄ Ioācē. 22. editā, prout h̄. j̄ in dictione *procuratores* fra. & seu *Syndici*. §. 7. Vid̄ ibi.

Aduertendum est q̄ in capitulo generali. Mecliniensi vbi tertio electus est in generalē. Reuerendus p̄ clarā memoriæ frater Oliuierus maillardi facta sunt circa paupertatem nōnullæ declarationes prout sequuntur.

Capitulū generale declarauit q̄ papa Ioānes. 22. reuolauit ante mortē suā quicquid dixerat seu fecerat cōtra r̄ijm ecclesiæ & determinationi romanorum pontificum, quare cōstitutiones quas fecerat cōtra nostras declarationes scilicet Nicolai 3. & Clementis 5. nullius sunt roboris vel momenti, Habetur hoc. fo. 227. in tractatu. 3. & ffo. 246. tractatu. 2.

Capitulū generale declarauit q̄ duplex est ius vtendi scilicet ius vtendi id est licitē vii, & sic vtimur obseruarii fratres, Et similiter ius vtendi i. dominium rei habere, vel auctoritatem exigendi immediatē habere, & isto modo non habemus alicuius rei ius vtendi nec habere possumus. Habetur. fo. 228. in tractatu. 3. & ffo. 247. in tractatu. 2.

Itē fuit declaratum in prædicto capitulo, quod licitum est fratribus hospitari in domo relicta ab aliquo defuncto alicui viuenti hac conditione vt ibidem hospitentur fratres & sibi provideatur de vtensilibus. Habetur. fo. 227. in tractatu. 3. & ffo. 246. tractatu. 2.

Insuper est aduertendum q̄ in capitulo generali celebrato in conuentu Burgenfi, vbi fuit electus. 14. vicarius generalis declaratum est quod pena proprietarij quæ aliquando ponitur in cōstitutionibus est pena priuationis actuum legitimorum & canonicæ sepulturæ, & pro laicis priuatio vocis activæ & passivæ ac visitationum in iudicio, habetur. fo. 225. & ffo. 224.

Vltius circa huiusmodi materiā paupertatis inquā

Collector.

Declaratio capituli generalis.

Altera declaratio

Altera declaratio

Altera declaratio

Collector.

*Dubium no-
rabile cir-
ca bursa-
rios.*

PAUPERITAS.

est notanda decisio cuiusdam dubij prout sequitur.

DEBITATVR AN VNICRSALITER SIT ILLICITUM FRATRIBUS
mi. regula obser. burfarij per viam ducere.

Et videtur qd nō qd Nicolaus. 3. & Clemēs. 5. in decla-
ratiōibus regulę dicunt qd pro similibus causis put sunt
cōtenta in regula. s. pro infirmis curandis & aliis fratri-
bus induendis possunt fratres recurrere ad amicos spiri-
rituales, siue sint dantes pecunias vel deputati per ipsos
siue nūij aut depositarij seu quouis alio nomine appel-
lentur, sed necessitas itineris videtur esse talis sicut pre-
fata necessitates expressę in regula ergo &c.

In oppositum tamen videntur facere multa.

Primo quia de hoc in concilio Constantiensi à fratri-
bus procurantibus reformationem religionis aduersus
transgressores specialis reclamatio facta est, vt habetur
ffo. 165 in. 2. tracta.

Secūdo quia author tractatus qui dicitur Serena cōsciētia
qui fuit natione Italus allegans Aluarum hispanum lib.
2. de planctu ecclesię dicit qd non possunt hmōi burfa-
rij duci, nisi fratres irēt per regiones vel partes inhumā-
nas ac ex vera obedientia & pro licitis negotiis religio-
nis, & vbi esset valde verisimile & expertum quod non
posset inueniri elemosyna cōmestibilis medicādo, Ad-
dēs qd solū in necessitate inuitabili & valde pbabili pos-
sunt duci, quia alias patres nr̄i ordinis semp euitarunt.

Tertio quia per Vberinum in libro Vitę Christi ab-
solutē hoc reprobatur & damnatur.

Quarto principaliter quia S. Bernardinus in tractatu
quem cōposuit de casibus in quibus frater minor po-
test dici seu efficitur proprietarius assignauit hūc casum
absque aliqua limitatione.

Quinto quia S. Bonauentura in expositione regulę
nostre ait qd perfectio evangelica etiā in itinere est ob-
seruanda, ita vt nullum depositū pecunię habeatur ab
his qui perfectionis regulā imitātur, liceret tamen quā-
do per inhospitales regiones fratres iter agerent plura
viaticę causa portare. Et hoc est quod supra licere dixi-
mus in necessitate inuitabili quę cum sit extrema om-
ni lege caret vt est notum igitur. &c.

PAUPERITAS.

175

Pro responsione ad quęsitum est notandum qd vt ap-
paret per dictas declarationes duo copulatiue requirū-
tur ad hoc vt recursus ad amicos spirituales &c. licitē
fieri valeat. Primum est causa iusta & necessaria, Secun-
dum est observatio modificationum ibidē positarum,
Quorū altero deficiēte dictus recursus sub peccati mor-
talis penā prohibitus est. Et quia in itineraōe per terras
christianorum cōmuniter nec vix vnaquā inuenietur cau-
sa seu necessitas sufficiens (vt cōtinua experientia eun-
tibus à partibus remotissimis ad curiam Romanam &
ad capitula generalia diu distantia ostendit) ideo talis
delatio burfarij est illicita. Nec obstat dicere, qd du-
cendo equos ac iter faciēdo cursim & multi insimul ex-
pertū est qd indigent dictis burfariis qd sic iter faciunt
ipsimet pro suo libito se ponunt in tali necessitate, quę
tamen verē seu propriē necessitas appellari nequit, nā
lucę clarior est qd possunt & adhuc cū maiori religio-
sitate incedere pauci iunctim vt puta duo vel quatuor &
ducere iumenta humilia exēplo saluatoris nostri & san-
ctorū præsertim Ieraphici p̄ris r̄fi Frācis̄ci, qui Christi
vestigia sectati sunt, ac etiā sic ordinare iter suum vt nō
sit opus cursorum instar ambulare. Et insup quia iuxta
textū regulę nostre debent ire ostiatim pro elemosy-
na cōfidēter, nisi forte (quod absit) vellent vt magni ab-
bates comedere lautē, qđ q̄ alienū immo cōtrarium sit
nostre p̄fessione p̄sertim qñ per pecuniā pcuratur nul-
lus qui hmōi status atque notitiā habeat ignorat, ac
propterea prefati reprobariores burfariorū in oī meri-
to partē oppositā tenevūt. Præterea hoc idē pater, quia
nō solū causa siue necessitas vera debet interuenire pro
hmōi recursu licitē faciēdo quę necessitas (vt prædictū
est) vix cōtinget fratri mi. iter faciētibus sicut boni fra-
ter facere debent ac vt suę regulę obseruatores in-
cēdentes sed etiam multę modificationes requiruntur
put perlucidę in tractatu qui dicitur Speculum fratū
mi. in articulo pecunię cōtinentur, quę in hoc casu nul-
latenus bene obseruari possunt, quas modificationes cū
legeris liquido videbis reprobationem burfarij esse
se veram atque iustissimam.

*Responsio
ad dubiū.*

PAUPER TAS.

Præterea quero quonam modo poterunt tales ostendere cunctis in dictis pecuniis nihil habere (sicut dicit Clemens quod ostendere debent) taliter ut sinister oculus non possit præsumi contra ipsos.

Item quomodo euitabunt non solum malum sed etiam speciem mali, prout euitare astricti sunt à lege diuina.

Itē qualiter habebunt testimoniū ad his q̄ foris sunt imo quō euitabunt scādalum p̄ximorum quod ex hoc compluribus datur, cum dicat apostolus, Si frater meus scandalizatur carnes non manducabo in æternum?

Et insuper quonam pacto satisficient puritati voti paupertatis obseruando quod non præcipiant quomodo aut qualiter pecunia expendatur, nec de expensā cōputum exigant, & abstinebunt à qualibet contrectatione vsu & administratione & dispensatione pecuniæ, prout hæc etiam dicti pontifices cauenda omnino esse dicunt & præcipiunt.

Itaque pro firmissimo & indubitabili tenendū est, q̄ extra casum extremæ necessitatis (quæ nulla lege astringitur) nullatenus bursarij duci licite possunt, sicut præfati doctores tenent.

Nec obstat primo adductū ex declaratione Clementis, quia ex verbis & ex sensu verborū hmōi declarationis apparet istā fuisse intentionē eius, per ea quæ immediate allegata sunt, Et præsertim cum non solum præcipiat, ut sit necessitas quæ aliter prouideri nequeat, sed etiam quod seruentur prædictæ modificationes.

Nō obstat etiā dicere q̄ forsan nō ita integrè in aliquibus cōuentibus obseruantur modificationes, q̄ cū bursa rii dictæ sunt debere obseruari quia vnū peccatum non excusat aliud, nec culpa illius maior alleniat meā minorē, nec minus ardebunt, imo amplius q̄ cū multis quā si soli in igne infernali essent, à quo nos liberare dignetur q̄ cū diues esset p̄ nobis egenus fieri dignatus est, nosq̄, ut sibi assimilaret cacumē ac apicem paupertatis elegit.

Collector.

Reliqua pertinentia ad paupertatis materiā respectu fratrum mi. habetur latissimè in declarationibus apostolicis regulæ prædictorū fratrum, quas fecerunt Nicolaus 3. & Clemens. 5. sed clarius cōtinetur in quodā tractatu

PORTIO CANONICA.

176

intitulato Speculū fratrum mi. per reuerendū patrē fratrem Ioānem de argomanes quondā puincialem prouinciæ S. Iacobi luculenter editū, & præsertim in his quæ attinent ad pecuniā h̄r̄ ibidem peroptimè propè finem eiusdem tractatus. Videat ergo ibi qui voluerit esse bonus pauper euangelicus & paupertatis in regula fratrum minorum contentē obseruator.

PORTIO CANONICA.

Qualiter fratres mi. necnon & alij mendicantes non tenentur soluere prelati ecclesiarum, aliquā portionem canonicam positum est supra in dictione Canonica portio. vide ibi.

Collector.

Circa bona q̄ possident frat. mendicantes & moniales eorū curæ commissæ dictū est in dictione Bona, sed ultra illud additur hic aliquid quo ad fratres minores.

Collector.

NICOLAUS 3. in declaratione regulæ fratrum mi. statuit & declarauit q̄ oīam rerū quibus vtuntur prædicti fratres ius & dñm pertineat ad summum pontificem & ecclesiam romanam, utpote vtensilium & librorum ac eorum mobilium quorum vsus facti licet huiusmodi fratribus habere, dum tamen qui prædictas res dedit nō reseruauerit sibi dominium. B. fo. 6. in tractatu. 2. & ff. 8. in tractatu. 2.

INNOCENTIVS 8. fecit quādā dispensationem fratribus prædicatoribus obser. cōgregationis hispaniæ circa possessiones, vt habetur s̄. in dictione Dispensatio. §. 17.

IVLIVS 2. fecit quādā cōcessionem magnā fratribus Augustinensibus circa eorum bona & possessiones, quæ posita est supra in dictione Bona §. 10.

LEO 10. præcepit oībus chr̄i fidelibus, vt nemo bona ordinis fratrum August. audeat occupare vel vexare, q̄ tã de psonis p̄dictis quã de locis cōuentibus possessionibus & aliis quibuscunq̄ rebus ad loca psonæ suæ pertinentia intelligi voluit, siue pecunia siue mobilia illa sint. Et voluit q̄ si vexantes vel occupantes (postquam à prædictis fratribus fuerint moniti) non integre infra tridui spacium omnia restituerint. aut

PREDICADORES VERBI DIVINI.

Excomunicatio. Vexare omnino deliticiunt excommunicationis sententiā incurrant, à qua absolui nisi à sede apostolica & in mortis articulo non possunt. b. ffo. 122. conce. 558.

PREDICADORES VERBI DIVINI.

Distinctio materiz infrascriptæ.

Collector. Notādū est q̄ oīa quæ in privilegiis fratrum cōtinētur respectu p̄dicationū & p̄dicatorū sunt in triplici dīa. Quædā enim respiciunt facultatē quā fratres p̄dicaturi h̄c. debēt, & hæc cōtinētur. §. 1. §. 3. & 4. & 5. & 8. & 10. Alia cōcernūt p̄hibitionē p̄latorū ecclesiasticorū & nō nulloꝝ etiā fratrum, & ista habētur in. §. 3. & 9. Reliqua vero sunt in cōmēdationē & fauorē dictorū fratrum actu p̄dicantiū, ista autē sunt duplicia, Nā aliqua respiciunt propriæ suas personas, & hæc habēt infra. §. 2. & 11. & 12. Alia autem respiciunt auditores sermonum, & quo ad ista ponitur quædā remissio in fine huius capituli.

1 *Licentia p̄dicandi.* INNOCENTIUS 3. dedit beato Francisco & sociis eius licentiam p̄dicandi verbum Dei semēq; in omnem terram spargendi. b. fo. 1. Et ffo. 3.

2 GREGORIUS 9. præcepit omnibus ecclesiarum prelati, vt fratres ordi. mi. ad officium p̄dicandi (ad q̄ dicit quod sunt ex professione sui ordinis depurati) benigne recipiant & admoneant populos eis cōmissos quatenus ex ore p̄dicatorum fratrum verbi Dei semē deuoē suscipiant ac etiam quod in necessitatibus h̄mōi fratrum liberales existāt. B. fo. 25. Et ffo. 109. conce. 233.

3 *Prohibitio* Idē Gregorius 9. præcepit ecclesiarum prelati, quatenus si qui asserentes se esse de ordine fratrum mi. p̄dicauerint in iurisdictionibus huiusmodi p̄latorum faciendo quæstum pecuniarium, ex quo infamia sequeretur religioni ipsorum fratrum qui paupertatem professi sunt capiant tales p̄dicantes & tanquā falsarios condemnent. B. fo. 25. & ffo. 109. conce. 234.

4 *Licentia p̄dicandi.* ALEXANDER 4. concessit quod fratres ordi. p̄di. & mi. possint p̄dicare populis de diocesani seu ordinarij absque aliorum inferiorum p̄latorum & rectorum ecclesiarum ac sacerdotum parrochialium assensu. b. fo. 25. & ffo. 26. conce. 15.

CLEMENS

PREDICADORES VERBI DIVINI. 177

CLEMENS 4. referendo ac cōfirmando p̄dictas litteras Alexandri 4. declarauit q̄ si p̄dictis fratribus concedatur licentia p̄dicandi à legatis sedis apostolicæ: aut ab ordinariis locorum: possint liberè h̄mōi fratres p̄dicare populis subiectis legatis & ordinariis sine aliorum p̄latorū inferiorum & rectorū ecclesiarum assensu vllō modo requisito, illis tamen casibus exceptis: qui de iure vel cōuetudine: aut speciali reseruatione facta sedi apostolicæ, ac legatis & ordinariis p̄dictis specialiter relinquuntur. b. fo. 29. Et ffo. 30. conce. 26.

Aduerte quod casus de quibus h̄c fit mentio, expecificantur infra à Benedicto. 11. in. §. 8.

Idem Clemens concessit vt singuli puinciales fratrum mi. in suis puinciis cum diffinitoribus in suis capitulis puincialibus congregatis habeant plenariam auctoritatem & facultatem examinandi, & approbandi f̄es p̄dicti ordinis in sacra pagina eruditos, & quod eis officium p̄dicationis (deum habendo p̄t oculis) cōmittere valeāt, sicut ex forma regulæ poterat minister generalis. B. fo. 56. & ffo. 139. conce. 311. Et hoc idem concessum est Carmelitis. B. ffo. 185. conce. 463. Et similiter concessum est Augustinensibus. B. fo. 244. conce. 589.

Idem Clemens prohibuit ne fratres quos ab ordine pro suis culpis expelli contigerit: vel qui egressi fuerint proprio motu, p̄sumāt p̄dicare &c. nisi ad alium ordinem, in quo licitè exercetur h̄mōi officium de licentia sedis apostolicæ vel ministrorum ordinis p̄fati transferint. B. ffo. 58. & ffo. 141. conce. 331. Et quo ad Carmelitas fo. 103. & ffo. 186. conce. 472. Et quo ad p̄dicatores. ffo. 238. conce. 557.

BENEDICTUS 11. statuit quod si fratres ordinis p̄dicatorū & mi. qui ad p̄dicandum deputati sunt. possint in ecclesiis & locis suis, ac in plateis communibus seu publicis liberè, absque diocesanorū & aliorum p̄latorū petita licentia clero & populo p̄dicare, eisque proponere verbum Dei. Voluit tñ quod p̄dicti fratres caueāt oīno ne illa hora in qua diocesani p̄dicauerint, vel corā se fecerint p̄dicare, p̄dicēt ipsi f̄es, nisi forsan hoc facerēt de uolūtate diocesanorū ipsorum, aut in stu-

Licentia p̄dicandi.

Collector.

5 *Institutio p̄dicatorū.*

7 *Prohibitio p̄dicandi.*

8 *Casus in quibus possunt p̄dicare fratres etiam si diocesani p̄dicant.*

Z

P R A E L A T I

diis generalibus, diebus illis duntaxat quibus sermones ad clerum fieri solent solenniter siue in funebribus mortuorum siue in eorumdem fratrum festis specialibus seu peculiaribus, quia in praedictis quatuor casibus concurrere poterunt in praedicationibus cum dioecesanis. B. fo. 126. Et ffo. 203. con. 520.

9 *Prohibitio praedicationis.* Idem Benedictus statuit quod praedicti fratres in ecclesiis parochialibus non audeant predicare inuitis earum rectoribus seu sacerdotibus nisi de licentia superiorum eorumdem rectorum. B. fo. 126. & ffo. 203. con. 501.

10 *Licentia praedicationis.* Idem Sixtus concessit fratribus carmelitis, ut possint liberè predicare populis in locis publicis absque tamè parochialium ecclesiarum iuris praedicio. Et declarauit quod huiusmodi iuris praedicio intelligatur de decimis & primitiis duntaxat, quae à laicis solent clericis exhiberi. B. fo. 102. & ffo. 185. con. 465.

Collector. Aduerte quod in praedicta concessione uult dicere Sixtus, quod dummodo ecclesiis parochialibus non sequatur praedicio quo ad exactiorem decimarum & primitiarum possint praedicti fratres predicare liberè in quibuslibet locis publicis.

11 *Officium diuinum.* L. 10. 10. concessit quod praedicatoribus uerbi dei ordinis, de obsequio quò actu praedicant, ut puta in Aduentu & quadagesima possint officium feriale anticipare & festa illis diebus referuare quibus illos amplius laborare necesse est, non tamè in fraudem diuini officij, sed ut liberius valeant studio vacare & consolatori spirituali fidelium populorum incumbere. o. ffo. 91. con. 265.

12 *Ieiunium.* Idem Leo concessit quod fratres ministri praedicatorum actu praedicatorum, possint sine stimulo & seruato ieiunio anticipare & retardare horas comestionis & serotinæ collationis iuxta suam consolationem. o. ffo. 93. con. 282.

Collector. Aduertendum est etià circa materiam istam praedicatorum quod multi summi pontifices concesserunt multas indulgentias, quas lucratur audientes sermones fratrum minorum istarum autem indulgentiarum positae sunt supra in dictione Indulgentiarum quo ad seculares. 5 per totum.

P R A E L A T I.

Distinctio materiae infra scriptae.

P R A E F A T I O.

178

Circa praelatos sunt multa & varia in priuilegiis fructu, quae subsequenti ordine partiuntur.

Primo enim sunt aliqua statuta & concessa respectu praetorum religiosorum, & haec subdiuiduntur. Nam quaedam pertinent ad eorum electionem quae posita sunt superius in dictione Electio: Alia concernunt eorumdem praetorum confirmationem, quae etiam posita sunt. in dictione Confirmatio praetorum, Nonnulla uero attinent ad huiusmodi praetorum auctoritatem in executione suorum officiorum & de hoc habetur in variis dictionibus secundum uarietatem denominationum officiorum ut de auctoritate generalis ministri in dictione Generalis minister, & sic de aliis officiis, prout distincta sunt. in dictione Officia ordinis.

Secundo principaliter in priuilegiis fratrum sunt non paucae pertinet ad praetorum ecclesiarum, & horum aliqua respiciunt modum quem debet obseruare erga fratres ad eos declinantes. scilicet qualiter debet eos benigne recipere, & hoc habetur in dictione Recipere. §. 1. & 2. Alia spectant ad reuerentiam quam fratres debent exhibere huiusmodi praetis in praesentatione confessorum & aliis consimilibus, & hoc iam dictum est in dictione Absolutio quo ad seculares in multis. §. de quo etiam uide in dictione Praesentatio confessorum. Alia pertinent ad formam quam erga priuilegia diaconum fratrum debet tenere praedicti praetati ecclesiarum, de hoc autem habentur multa in dictione Priuilegia.

Et tandem nonnulla pertinent ad inhibitiones per summos pontifices huiusmodi praetatis factas, ne circa fratres & eorum officia se intromittant, & de hoc habetur in dictione Exemptio in multis. §.

P R A E F A T I O.

E V G E N I V S. 4. concessit fratribus ministri quod in festiuitatibus sancti Francisci possint dicere propriam praefationem: & Credo. o. ffo. 101. conce. 408.

S I X T V S. 4. concessit quod fratres ministri in die sancti Francisci & stigmatum eiusdem possint dicere praefationem propriam in missa. o. fo. 63. & ffo. 67. conce. 110. & ffo. 100. conce. 386.

PRÆSENTATIO.

Idem Sixtus concessit, quod in missis sancti Frãncisci dicatur propria præfatio. o. ffo. 102. concess. 412.

Hoc est intelligendum de missis votiuus quæ dicuntur extra festiuitates prædictas, nam pro diebus festiuitatũ iam concessum erat, vt patet supra. §. 1.

PRÆSENTATIO CONFESSORVM.

Collector. **Q**uia cõfessiões & ordinatiões attinētes ad præsentationē cõfessorũ ordinariis faciēdã sunt cõmixtę cũ auctoritate quã hmõĩ cõfessores habēt ad absoluēdum, idēdõ positæ sunt supra in dictione Absolutio quo ad seculares. & idēdõ ibi poteris eas ad longum videre.

Collector. Circa hmõĩ tamen materiã præsentatiõis cõfessorũ oportet vterius aduertere, quod quia ftes cõfessores ordinũ medicatũ debitē præsentari Episcopis aut eorũ vices gerentibus magnã habent auctoritatē tã per Clementinã Dudũ de sepulcris quã p. priuilegia specialia quibus nequeunt gaudere, nec cõfessiones secularium generaliter audire non sic præsentati, idēdõ formã debitam præsentandi libuit hĩc inferere. Sciendum est ergo quod duplex modus seu forma præsentationis cõfessorũ reperit̃ in iure & in priuilegiis fratrũ p̃dictorũ.

Primus modus & forma iuridica continetur in præfata Clementina Dudum de sepul. vbi ponuntur multa quæ vix poterunt ad literam obseruari.

Primò enim dicitur ibi quod huiusmodi præsentatio fieri debet p. ministros aut custodes quo ad fratres mi. aut per magistrum seu priorem prouincialem vel eius vicarium quo ad fratres prædicatores qui debent accedere ad præsentiam prælatorum ecclesiæ & petere quod fratres qui fuerint electi ab eis possint liberè cõfessio nes subditorum illius diocesis audire.

Secũdò dicitur ibidem quod post huiusmodi petitionē eligantur fratres qui audituri sunt cõfessiones & hoc per generalē vel prouinciales. sicut habetur supra in dictione Cõfessiones & cõfessores. §. 3.

Tertiò additur quod cõfessores sic electi præsententur Episcopis aut eorum vices gerētibus à præfatis prælatis fratrum per se vel p. alios fratres quos ad hoc depu-

CONFESSORVM.

179

tauerint: petendo humiliter vt de ipsorum beneplacito possint audire cõfessiones suorum subditorum.

Sed quia prima duo supradicta sunt difficilia ad seruandum cum prelati hmõĩ fratrum nequeant semper adesse vbicunq; & quicunq; est faciēda præsentatio, ac si p. quia iidem prelati nõ valent eligere aliquos fratres ad audiēdas cõfessiões extra capitula prouincialia, nisi fortè habeāt specialē cõmissionē sui generalis, ideo expedit vt fiat præsentatio sub forma inferius annotata, q̃ si acceptetur à prælatis ecclesiarum sufficere quamuis alia prædicta omittantur quæ sunt in fauorem ipsorum, cum liceat vnicuique renunciari iuri suo.

Sequitur forma p̃sentationis cõfessorum quæ fieri potest per quencunq; prælatum ordinis aut eius vices gerentem accedēdo ad præsentiam ordinarij & dicēdo. Reuerendissime dñe supplex orator dñationis vestrę frater. N. minister aut prior seu frater. N. custos huius custodię vel prouincię vel guardianus seu prior talis cõuentus auctoritate & cõmissione dictorum ministri aut prioris prouincialis seu custodis ordinis fratrum N. humilē ac debitam exhibet reuerentiã, cum sm priuilegia dicto ordini nostro à summis p̃fiscibus indulta fratres eiusdem ordinis per ministrum vel custodem aut fratres alios quos ad hoc idoneos deputauerint præsentati humiliter locorum prelati ad suorum subditorum cõfessiões audiēdas & salutare p̃nitentias cũ absolutionis beneficio iniungendas de licentia & grã ac beneplacito eorũdem merito recipi debeant & admitti, hinc est q̃ Reuerēde dominationi vestrę de cuius benignitate amplissimã fiduciã gerimus sm canonici iuris formã super hoc statutã infra scriptos fratres per me (si est minister aut prior prouincialis vel in capitulo nostro prouinciali) à dicto. N. legitime electos & deputatos cum ea qua decet & possum reuerētia humillime præsentato, obnixius eidem dñationi vestrę supplicans quantum ipsos & me cum illis (si vult) recipere & admittere dignetur, ac si totalis forma iuris in Clementina Dudum de sepulcris & in cõcilio Lateranensũ tradita obseruata esset, & eisdem ac mihi de sua gratia speciali à

Prima forma p̃sentationis fratrum cõfessorum.

Nota.

PRIVILEGIA FRATRUM

casibus etiam eidem reservatis pro animarum salute absolventi auctoritatem præstare, & ipsi vna mecum pro eadem dominatione vestra vniuerso que sibi grege commissio assidue reddemur apud Deum supplices præcatores, quam idem dominus longeuos in annos ad cunctorum salutem conseruare dignetur.

Collector. Facta ista presentatione (nisi ordinarius causam legitimam haberet non admittendi aliquem) siue admittat siue non possunt dicti fratres absolvere subditos prædicti ordinarij ab oibus casibus à quibus possunt presbyteri parrochiales ultra id quod per privilegia particularia concessum est. Et non oportet dictam præsentationem iterare in vita illius epi licet aliquoties se transferant fratres ad morandum cum ad dictam diocesim iterum ad morandum reuersi fuerint, vt habetur supra in dictione Absolutio quo ad seculares. r. i. §. 4.

Secunda forma præsentandi confesso. Est et alius modus præsentandi fratres confessores per concessionem Innocentij. 8. qui potest fieri per quemcunque guardianum etiam si non habeat commisionem ab aliquo superiore, prout habetur in monumentis ordinis & in supplemento & in hoc compendio in dictione Absolutio quo ad seculares. r. 13. Attamen iste secundus modus est onerosus, debet enim fieri quolibet anno, & est dubium an sic præsentatus habeat concessionem particularem factas confessoribus nostris, vt supra præsentatis, ideo ego non curarem de isto nisi in casu necessitatis.

PRIVILEGIA FRATRUM.

Distinctio materiæ privilegiorum fratrum.

Collector. Aduertendum quod circa privilegia fratrum multa possunt ac debent considerari. Primo illorum firmitas & hæc continetur. §. 3. & 4. & 5. & 7. & 10. & 12. & aliis sequentibus vsq; ad finem. Secundo debet attendi huiusmodi privilegiorum interpretatio seu declaratio ad quæ pertineant, & hoc habetur infra. §. 2. & 11. & 15.

Tertio eorundem privilegiorum suspensio seu reuocatio, istud autem ponitur infra. §. 5. & 6. & 9. & 12. &

PRIVILEGIA FRATRUM.

180

18. & 21. Quarto sunt considerandæ nonnullæ prohibitiones respectu prædictorum privilegiorum, istæ velò habentur infra. §. 1. & 9. & 11. & 12. Quinto est attendenda eorundem privilegiorum cõcicatio, & de hoc dictum est latissime supra in dictione Cõcicatio privilegiorum. Ultimo quia circa suspensionem & reuocationem huiusmodi privilegiorum occurrunt multæ dubitationes ponuntur. §. post omnia supradicta quædam notabiles quæstiones.

ALEXANDER. 4. præcepit ecclesiarum prelatibus, vt permittant fratres mi. & prædica. vt suis privilegiis & indulgentiis ac regularibus obseruantis & statutis per sedem apostolicam approbatis. b. ffo. 22. & ffo. 24. conce. 11.

CLEMENS. 4. inhiuit districtè oibus ecclesiarum prelatibus, ne interpretari præsumant privilegia & indulta concessa fratribus mi. & prædica. sine clara quæ interpretatione non indigent siue dubia continent. Et voluit quod interpretatio super huiusmodi dubiis & obscuris referretur sedi apostolicæ, cum eius sit interpretari cuius & condere. b. fo. 30. & ffo. 31. conce. 31.

EVOGENIVS. 4. concessit fratri. ordi. prædicatorum: quod virtute quatuorq; literarum apostolicarum concessarum & concedendarum non possit vilo modo præiudicari seu derogari privilegiis prædictorum fratrum, nisi de ipso ordine, & de huiusmodi literis fiat de verbo ad verbum expressa mentio. B. ffo. 79. conce. 239.

SIXTUS. 4. confirmavit oia privilegia ab eodè: vel à prædecessoribus suis concessa ordini fratrum mi. & præsertim contenta in bulla eiusdè quæ incipit Regimini vltis ecclesiæ, Non obstantibus quibuscunque literis postmodum ordinatis à sua sanctitate præsertim illis quæ incipiunt Sup curam gregis dominici. o. ffo. 68. conce. 127.

Idè Sixtus confirmavit oia privilegia à sua sanctitate vel à suis prædecessoribus concessa ordini mi. exceptis indulgentiis generalibus quo ad visitantes loca fratrum vel sororum, Et hoc de concessis in genere addèdo quod non intèdit sua sanctitas quod indulgentiæ prædicto ordini concessæ per personam fratrum (siue sint generales siue non) reuocentur per quascunq; literas apostolicas etiam cruciatæ. Et idem

PRIVILEGIA FRATRVM.

de aliis privilegijs nisi i talibus literis apostolicis fiat expressa mentio de indulto huiusmodi & ordine predicto o. ffo. 64. & ffo. 68. conce. 137.

Collector.

Aduerte circa predictam concessionem qd cõter ponuntur in bullis cruciatæ & aliis similibus talia verba quæ equipollent expressioni necessariæ ad revocationem vel suspensionem privilegioꝝ fratrum etiã mendicantium. Semper tñ sunt inspiciendæ derogationes talium bullarum & conferendæ cum non obstantijs privilegiorum fratrum, vt sic appareat quod prævalere debeat.

6
Suspensio.

Idem Sixtus concessit generali fratriũ mi. qd quãdo viderit aliquẽ fratrem sui ordinis abuti gratijs & facultatibus apostolicis possit & valeat hmõi gratias suspendere & suspensas tenere donec (quãprimũ cõmodẽ poterit) cõsulat desuper Romanum pontificem & ab eo responsum habeat. Et super hoc onerat conscientia predicti generalis. b. fo. 56. & ffo. 52. conce. 58.

7
Cõfirma.

Idem Sixtus in mari magno motu proprio & ex certa scientia auctoritate apostolica approbavit, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decrevit oĩa & singula privilegia p quoscunq; Roma. põtifices prædecessores suos ordini fratriũ mi. & illius domibus & pffessoribus in genere sub quacunq; verborum forma cõcessa ac propriori cautela oĩa & singula pdicta de nouo concessit & indulgit. B. fo. 59. & ffo. 142. conce. 343.

8
Indulgen.

Idem Sixtus fecit quãdã magnã concessionem respectu privilegioꝝ concernentium stationes & indulgentias vrbis Ro. fratrib. mi. cõcessas, put habetur 3. in dictione Indulgentiæ stationum quo ad fratres in. §. 7. vide ibi, Et aduerte ad notabile in fine illius positum.

9
Suspensio.

Idẽ Sixtus declaravit & decrevit, qd suspensio privilegioꝝ seu facultatũ & indultoꝝ quã ipse fecerat solũ deberet referri ad facultates & indulta quẽcũq; & indulgentiã & absolutiõũ & remissionũ peccatoꝝ cõcernentiũ psonas quilibet quẽ nõ sunt ordinũ mendicantiũ ac monialiũ & sororum tertij ordinis collegiã sub eorũ cura viuẽtiũ ac seruientium eisdẽ cõtinuẽ & nõ ad alias facultates seu indulta ab ipso Sixto vel a suis pdecessoribus pdictis ordinibus cõcessa b. ffo. 10. 6. 16. 227.

Pro omnibus fratribus mendicantijs.

PRIVILEGIA FRATRVM.

Idẽ Sixtus in mari magno districtẽ inhibuit prælati ordinarijs locorũ sub interditi ingressus ecclesiæ suspensiois à regimine & administratione suarũ ecclesiarum: ac rectoribus ecclesiarũ: & alijs quibuscunq; sub excoicationis latæ sententiæ: & priuatiõis eorundem parochialium ecclesiarum: ac oĩum aliorũ ecclesiasticorum bñficioũ q̃ obtinuerũt, necnõ inhabilitatis ad illa & alia iposterum obtinẽda penis eoipso p eos qui contra fecerint incurrendis. ne ordines fratrum prædicato. & min & illorum domos; & professores, præter: aut contra privilegia: & indulta Romanorum pontificum quorumcunq; prædecessorum eiusdem Sixti, vel contra suarum literarum tenorem inquietare: seu molestare præsumant. B. fo. 61. & ffo. 145. conce. 355.

10
Pro frat. prædi. & min. Excommuniatio.

INNOCENTIVS 8. fecit fratribus ordinis prædicato. cõgregatiõis hispaniæ circa eorũ privilegia sequentẽ concessionẽ. Quia nõnulla dubia occurrunt: & occurrere possunt fratri. ordinis prædicatorum cõgregatiõis hispaniæ super gratijs & privilegijs: tã ordini: quã cõgregatiõni pdictis concessis: idem dñs Innocentius pro securitate cõscientiarum pdictorum fratrum concessit facultatem vicario generali dictæ congregationis pro tempore existenti cum aliqua persona in dignitate ecclesiastica cõstituta: & duobus alijs iurisperitis interpretandi hmõi dubia, Et quod fratres dictæ cõgregatiõis securẽ possint stare declarationibus per eisdem faciendis. o. ffo. 76. con. 195. propẽ finem. & ffo. 101. conce. 394. Aduertendum est circa predictam concessionem, quod illud quod conceditur hic vicario generali fratrum prædicatæ congregationis debet intelligi etiam esse cõcessum cuilibet puinciali fratrum mi. puinciarum castellæ & legionis & aragonum ac Siciliæ & non aliarum puinciarum extra hmõi regna & hoc rõne communicationis specialis factæ hmõi fratribus, prout habetur 3. in dictione Communicatio privilegio. §. 10.

11
Pro frat. prædicato. interpretatio. Particula vis pro hispania.

ALEXANDER 6 decrevit & ordinavit, qd fratres mi. nequeant vti gratijs vel facultatibus in forma breuis dũtaxat cõcessis, q̃ per Bartholomæũ floridũ olim secretariũ suũ subscriptẽ fuerũt, nisi ad id suorũ superiorũ

12
Prohibitio

PRIVILEGIA FRATRVM.

generalium vel provincialium, p. p. existitum accedat assensus: p. inde ac si in lris predictis facultatum: & gratiarum adiecta foret predicta conditio. b. ffo. 55. conce. 64.

13 **Confirmatio & reuocatio.** **IVLIVS.** 2. declarauit q. per confirmationem privilegiorum fratrum. mi. p. Sixtum 4. facta ac eorundem privilegiorum noua concessione per hęc verba (de nouo concedimus) solummodo esse confirmata privilegia dicto ordini concessa: & non alias reuocata. B. ffo. 43. & ffo. 126. cō-

Collector. cc. 277. Aduertendum est: q. predicta declaratio creditur sic facta fuisse absolute & generaliter propter defectum rationis, quia multi famosi doctores vniuersitatis Salmatinę declarauerunt & determinauerunt: q. quęcumq; aliqua privilegia conceduntur de nouo cũ sequenti clausula, Nō obstantibus reuocationibus apostolicis sicut in bulla aurea continetur intelliguntur viuificata & de nouo concessa etiā illa quę fuerant reuocata, nā aliter nihil operaretur predicta verba, cũ tamen verba in literis apostolicis posita semper debeant aliquid operari.

14 **Ex priuilegio Augustini Confirmatio.** Idē Iulius fecit copiosissimā confirmationē privilegiorum qualitercūq; concessorum ordini fratrum Augustinę & perpetuę firmitatis robur obtinere decreuit, & insuper singula privilegia & immunitates exceptiones concessiones indulgēcias peccatorum remissiones & indulta quęcumq; quibusuis congregationibus seu societatibus: aut aliis locis & illorum personis dicti ordinis fratrum Augustinę regularis obseruantię generaliter concessa ad totum ipsum ordinem predictorum fratrum & illius personas ac si illis etiam specialiter concessa fuissent extendit, & communicauit. B. ffo. 66. conce. 206.

15 Idem Iulius concessit fratribus Augustinensibus quod privilegia eorum omnia integrē & ad verbum vt sonāt plenissimē atque inuiolabiliter vbique gentium obseruentur. b. ffo. 95. conce. 311.

16 **De validitate privilegiorum.** Idem Iulius proprio motu ac de plenitudine suę potestatis voluit & statuit ac decreuit vt quęcumq; concessio apostolica facta ordini fratrum Augustinę vel eiusdem ordinis generali siue directē aut per communicationē privilegiorum aliorum ordinum eandem omnino vim atque efficaciam perpetuo habeat tam in iudicio quam

PRIVILEGIA FRATRVM. 182

extra iudicium ac si plumbeo sigillo obfirmata esset, & hoc intelligi voluit tam de his quę in forma breuis quā de his quę per supplicationes expedita sunt, in quibus placuit vt sola signatura sufficeret. B. ffo. 267. cōce. 698. & ffo. 76. conce. 229.

Idem Iulius proprio motu & ex certa scientia ac de plenitudine suę potestatis decreuit & mādauit vt quęcumq; privilegia dicto ordini Augustinę vel eiusdem ordinis generali vtunque concessa siue ipsa exemplaria siue eorum transumpta ostendantur prelati alicuius aut publici notarij manu signata aut etiam generalis dicti ordinis sigillo firmata eandem omnino vim habeant & illis fides adhibeatur ac si plumbi signum haberent. B. ffo. 268. conce. 698. & ffo. 76. conce. 230.

17 **De validitate privilegiorum.** **LEO.** 10. fecit cōsimilem concessione pręfatis fratribus Augustinensibus prout Iulius. 2. in concessione immediate supraposita fecerat nullo immutato nec addito verbo. b. ffo. 123. conce. 560.

18 **De validitate privilegiorum.** Idem Leo statuit, quod si secularis cōtraire mari magno vel cuiquam concessionem fratrum heremitarum S. Augustini temerē pręsumptorint pro excommunicationis publicentur. Si autem clerici fuerint prater censurā supradictam dignitatibus & beneficiis ecclesiasticis priuari sint, eaque liberē impetrari posse decreuit. b. ffo. 122. conce. 558.

19 **Prohibitio Excommunicationis.** Idem Leo concessit quod fratres mi. regularis obseruantię secunda conscientia possint vt omnibus eis concessis a sede apostolica & Romanis pontificibus: si uer per bullas vel breuia aut viuę vocis oracula (prout in libris ordinis reperiuntur) ac si omnia specificē fuissent pręfato summo pontifici expressa, & pro maiori conscientiarum securitate omnia pręfata privilegia de nouo concessit.

20 **Amplissima & noua concessio.** Voluit etiam quod non sint minoris efficacię & valoris viuę vocis oracula quam si per bullam aut breue ad perpetuam rei memoriam essent concessa, sed hoc in foro conscientię tantum. O. ffo. 58. conce. 161.

21 **Nota. Oracula.** Idem Leo concessit quod virtute bullarum cruciatę cōtra infideles vel aliarum indulgēciarū generalium quaf-

PRIVILEGIA FRATRUM

cunq; reuocationes aut suspensiones priuilegiorum ordinum etiā mendicantium cōtinentes nunquā intelligantur reuocata nec suspēsa indulta priuilegia & gratiē concessā quo ad personas fratrum mi. obser. & quo ad suspendendum interdictum in festiuitatibus sanctorum sui ordinis, nisi de his specificē & nominatim mentionem facerent. O. fffo. 60. concc. 177.

22
Declarare

Idem Leo concessit q; generalis fratrum mi. in suo capitulo generali & quilibet prouincialis in suo capitulo prouinciali de consensu eiusdem capituli vel maiotis partis declarare possit & valeat vtrum ab vltu alicuius concessionis viua vocis oraculo factā abstinere debeat, Postquā quidem declarationē tā fratres quā moniales suā obedientiā ac si concessio hmōdi per sanctitatem suā suspēsa vel reuocata fuisset concessione eadem imposterum non vtantur. o. fffo. 94. cōcc. 296.

23
Reuocatio

Idem Leo postquā in concilio Lateranensi moderauit seu reuocauit in aliquibus priuilegia fratrum medicantium declarauit qd oīa & singula priuilegia prædictorum fratrum mendicantium qualitercunque eis concessa permanserunt & permaneāt in suo robore exceptis illis in quibus fuerunt moderata seu reuocata, Et ad abundātiorem cautelā priuilegia prædicta cum dictis modificationibus motu proprio innouauit, ac districtē præcepit & mandauit ecclesiarum prelati vt religiosos præfatos super aliis priuilegiis non modificatis molestare non præsumant, sed sua eis iura & priuilegia inuiolabiliter obseruent. B. fffo. 27. concc. 88.

24
Reuolida-
tio.

Idē Leo postea reuolidauit ac in pristinum statum restituit oīa priuilegia fratrum mi. obs. quo ad forum cōscientiæ tm̄, & hoc solum oraculo viua vocis. Vide supra ad longum in dictione Concilium. 5. 7

25

CLEMENS. 7. cōfirmauit approbavit & innouauit ffr. mi. regu. obs. oīa & singula priuilegia imunitates exceptiones indulgētiā pctōrū remissiones & gratias dicto ordini mi. & S. Claræ ac tertio de penitētia nūcupato ordi. illorumq; fratrib. monialibus sororibus & vtriusque sexus personis ac monasteriis domibus ecclesiis & locis quibuscunq; etiā per modum extensionis seu

PRIVILEGIA FRATRUM. 183

cōtentionis & alias quolibet per quoscunq; Roma. pōtifices & sedem apostolicā concessa decreuit; & voluit ipsos fratres moniales sorores personas monasteria domos ecclesias & alia hmōi loca vti frui & gaudere posse oībus priuilegiis & gratis concessis & cōcedendis tam mendicantibus quā nō mendicantibus ordinibus, dūmodo eorum regularis obseruatiō professioni non repugnet de hoc vide ad plenum in fine huius libelli.

SEQUUNTUR QUÆDAM QUÆSTIONES pro intellectu priuilegiorum ordinibus mendicantium concessorum.

PRIMA quæstio est, Quia in plerisque cōcessionibus supradictis & in toto nostro mari magno & aliis priuilegiis cōtinetur quod non intelligantur reuocata nisi de eis fiat mentio de verbo ad verbum vtpura conceditur nobis vt non teneamur ad procuracionem legatorum etiā si in literis eorundem dicatur vt tā nō exempti quā exempti teneantur ad hoc onus, nisi de hoc indulto nobis cōcessio fiat mentio de verbo ad verbum, postea papa concedit legato vt possit exigere procuracionem à quibuscunq; personis etiam exemptis quamuis talia habeant priuilegia quod de eis sit faciēda mentio de verbo ad verbum quæ voluit in literis legati haberi p expressis, quæritur nunc vtrū per has literas legatorum sit derogatum priuilegio nostro? Et sic de similibus.

Collector.

Quæstio circa derogationem priuilegio. fra.

Et licet super hoc multi multa dixerint tamen semp maior & solennior pars doctorū tenuit priuilegio nro derogatum esse, Tandem Felinus in c. Nonnulli de re scriptis compendiosissime tractās hanc materiam & ibi adducens omnes super eā scribentes concludit quod si hoc habet curiæ stylus indubiē derogatur priori priuilegio. Et quod hoc habeat stylus curiæ est plusquā manifestum, cum in nullis reuocationibus inserantur literæ priores, nisi aliquando ad abundātiorem cautelam, ac propterea non debent opinari fratres q; sua priuilegia sint imutabilia, sicut si sic essent ligatæ manus pontificum vt non possent derogare concessis à se vel suis prædecessoribus nisi illa insererent cum esset impossibile omnia scire cum sint innumerabilia & particularia.

Responsio ad quæstionem.

PRIVILEGIA FRATRVM.

Est tamen aduertendum an relatio breuis vel bullæ super qua sit concessio sit vera, nam si est falsa, nihil valet quod conceditur etiam si contineat maximas clausulas & non obstantias. Item est aduertendum an in totum vel in partem aut ad tempus derogent prioribus, nam licet habeant literæ secundæ magnas non obstantias & amplas generalitates non derogant nisi illis contra quæ sunt, verbi gratia, ego habeo privilegium vt in partes hierosolymitanas possim transire postea prohibetur quod in illas partes nullus transeat non obstantibus quibuscunq; privilegiis cõcessis ordinibus vel personis &c. etiã si de eis eorumq; totis tenoribus &c. Nunquid non potero proficisci ad Compostellam, cum habeam aliud privilegium hoc mihi concedens? Si dices non quia omnibus privilegiis est derogatum, intellige omnibus privilegiis derogatum quo ad transeundum in hierosalem. Sed quia derogatio potest fieri quo ad totalem reuocationem vel quo ad temporalem suspensionem ideo queritur secundo quid de suspensionibus privilegiorum quæ quotidie fiunt quando conceduntur bullæ cruciatæ vel fabricæ ecclesiæ apostolorum Petri & Pauli siue tempore Iubilei aut alia similes?

Questio de suspensione privilegiorum.

Responsio questionis

Dicendum q̄ inspicienda sunt verba & secundum ipsa iudicandum prout in alia questione iã dictum est, ideo de hoc non querimus, Sed queritur quot vel quæ privilegia comprehendant tales suspensiones.

Et videtur quod solum comprehendant & suspendant illa quæ possent impedire vel retardare effectum illorū quæ per tale iubileum exhortantur vt fiant, vt proficisci Romam ad consequendam iubileum, ire ad bellum contra infideles ad consequendam indulgentiam accipere bullam & contribuere certam quantitatem pecuniæ pro eadem causa, Nam si ego haberem per privilegium illud quod conceditur per iubileum vel cruciatam &c. videlicet per confessionalia & similes facultates non curarem de dicto iubileo seu cruciatæ &c. ideo suspenduntur talia privilegia & facultates & alia quæstuaris applicandæ cruciatæ &c. non autem privilegia super alias materias vel in bullis cruciatæ non

PRIVILEGIA FRATRVM. 184

contenta aut per iubileum non cõcessa, quia absurdum esset quod suspenderet illud quod mihi non potest præbere quia non habet.

Sed dimissa questione de suspensione per iubileum & alias bullas quas non vidimus dicamus de cruciatæ concessa in Hispania primo contra mauros regni granatæ deinde contra infideles partium Africa, Et dicimus q̄ clausula suspensionis in forma & ad literã continebat hæc verba, Et ne propter alias indulgentias in hoc sancto opere tardiores christi fideles exsultant omnes similes aut dissimiles indulgentias & facultates à nobis & eadem sede vel eius autoritate quibuscunq; ecclesiis monasteriis hospitalibus & piis locis vniuersitatibus confraternitatibus & singularibus personis plenarias temporales & perpetuas in vita vel mortis articulo in dictis regnis concessas pro hmoi expeditione dūtaxat ad tempus triennij duratura suspendimus, ita quod ille etiam si clausulas aliquas contra futuram eorum suspensionem in se continerent (quarum tenores & formam ac si de verbo ad verbum insererentur presentibus haberi volumus pro expressis) nemini interim vlatenus suffragentur, Et sub excommunicationis late sententiæ pena hmoi indulgentiæ durante triennio publicari & prædicari & eorum prætextu quæuis pia suffragia postulari nequeant.

Nunc queritur quomodo vel in quibus prædicta suspensio intelligatur.

Et videtur quod solum in indulgentiis concessis visitantibus ecclesias monasteria hospitalia &c. Patet hoc nam ibi dicitur, Omnes similes aut dissimiles indulgentias plenarias temporales & perpetuas, Additur etiã quod non prædicentur aut publicentur nec quæuis suffragia postulari queant suspensione durante, Item in principio clausulæ dicitur, Ne propter alias indulgentias &c. Attamen quia ibi dicitur, ne tardiores christi fideles existant &c. posset forte dici quod omnes alia gratiæ siue facultates quarum similes cõtinentur in bulla cruciatæ suspenduntur videlicet cõfessionalia & alia quæcunq; ibi cõtente, Nam videtur velle papa q̄ (vt

Questio de suspensionibus cõcessis in bullis cruciatæ

PRIUILIGIA FRATRVM.

Christi fideles necessitentur ad accipiendum istam cruciatam & contribuendum) nō possint facultatibus contentis in bulla cruciatæ per bullas vel confessionalia antea habitas uti, Dicere enim (prout aliqui aũs fuerunt) q̄ per istam suspensionē suspendebantur omnia priuilegia facultates & indulta quibuscunq̄ p̄sonis facta est ita absurdum quod non indiget reprobatione, nā esset dicere quod etiā esset derogatum priuilegijs eorū qui habent facultatem testādi & priuilegijs religionum vniuersitatum & aliarum personarum super diuersis materijs ita quod durāte tempore suspensionis nō possent tunc uti eis illa habentes, & sic quod pro illo tempore essent religiones ordinarijs subiectæ & quod non possent prelati religionum absoluere suos subditos à castibus eis per sedem apostolicam concessis neque à castibus episcopis reseruatis, nisi sibi episcopi darent commissionem, & sic de alijs infinitis inconuenientibus.

*Resolutio
questionis*

Propter q̄d teneamus (prout supra dictum est) q̄ per suspensionem supradictam suspenduntur omnes indulgentiæ quæstuarie & omnes facultates contentæ in bulla cruciatæ hmoi quæ antea virtute aliorum indultorum habebantur. Et quo ad religiosos est etiā aliud q̄. s. in tali suspensione non suspenduntur concessiones religionū q̄ licet dicatur de monasterijs, intelligendum v̄t de indulgentijs concessis visitantibus monasteria &c.

Sed an etiam propter hoc indulgentiæ suspendantur quo ad fratres? Videtur quod non, nā prout dixi nō suspendit concessiones religionum neque sunt quo ad religiosos quæstuarie, cum illas non consequantur porrigendo manus adiutrices, sed cor putum & orationes deuotas quibus plus proderunt intentioni cruciatæ quā pecunijs, & sic videtur q̄d non sunt in præiudicium cruciatæ. Et fortè hoc intendit Sixtus. 4. talia verba dicens, vt patet supra in dictione Indulgentiarum stationum. § 7. Et sic declarant semper commissarij dictæ cruciatæ, cum ad eos recurritur, & in speciali quo ad fratres minores obser. ita concessit Leo. 10. vt positum est supra §. 21. Tamen securius esset procurare q̄ emendaretur ille stylus, & quod expresse exciperentur indulgentiæ fratrum quo ad

PROCESSIONES

185

quo ad personas suas, & etiam quo ad alios in his quæ non possunt diuidi, videlicet: Habemus priuilegium suspendendi interdictum in nostris festiuitatibus non possemus bene ipso vti nisi seculares possent audire diuina licet per bullas cruciatæ ipsis concedatur quod possint audire diuina tali tempore ianuis clausis &c.

Hæc posita sunt propter multos scrupulos fratrum & vt prelati prouideant: aut prouideri procurent, quia aliter nunquam quietabuntur aliqui fratres neque ex omnibus his satisfieret ipsis.

PROBATIO NOVITIORVM.

Circa tempus probationis nouitiorum in ordine fratrum min. sunt nonnulla statuta & concessa per varios summos pontifices quæ posita sunt supra in dictione Nouitius. §. 1. & 4. & 5. & 16. & 17. & 20. vide ibi.

Collectora

PROCESSIONES.

ALEXANDER 6. statuit q̄ fratres ordinis mi. de obser. in processionibus non separantur à fratribus conuentalibus eiusdem ordinis, & declarauit quod in huiusmodi processionibus ille modus & ordo circa præcedentiā obseruari debet in fratribus obseruatis dicti ordinis: circa fratrum aliorum ordinum, qui in fratribus conuentalibus prædicti ordinis obseruatur, ira vt nulla separatio: vel diuisio fiat inter huiusmodi fratres obseruantes: & conuentuales. B. ffo. 56. conce. 67.

LEO 10. in concilio Lateranensi statuit, q̄ fratres requisiti à prelati ecclesiarum ad processiones solennes pro tempore faciendas accedere debeant ad illas, dummodo domus seu loca eorundem fratrum non sint remota vltra vnum miliare à ciuitatibus vel oppidis vbi facienda est processio. B. fo. 25. conce. 71.

Idem Leo statuit, quod ne inter fratres minores obseruantie & conuentuales super præcedentiā: dissensio: & contentio oriatur: talis inter eos ordo seruetur, videlicet quod in processionibus: & funeralibus: ac exe-

*1
Pro fratr.
mi. obser.
& consens.*

2

*3
In fauore
fra. mino.
obser.*

PROCVRATOES FRATRVM.

quibus necnon & in aliis actibus publicis in quibus fratres obseruantes & conuentuales conuenerint : fratres conuentuales fratribus regularis obseruantie locum digniore relinquere teneantur. B. fo. 32. concessione. 113.

⁴ *De pcedētia crucis fra. mino. obseruan.*
Idem Leo postea declarauit tam fratres min. obser. quam conuentuales in quibuscunq; processionibus & aliis actibus publicis: in quibus eos simul adesse contigerit suas cruces posse: & debere deferre, ita tamē q̄ sicut ipsi fratres obseruantie regularis locū digniorem inter omnes alios fratres dicti ordinis tenere debent, sic etiam eorum cruces in parte seu loco digniori processionis deferri possint & debeant. B. ff. 36. concessione. 121.

⁵ *Cōtra fr. Augusti.*
Idem Leo ad ammouendum aliquas contentiones inter fratres minores obseruantie & Augustinenses: & alios mendicantes super pcedentia in processionibus exortas declarauit, quod p̄dicti fratres minores post capitulum generalissimum Romę tempore eiusdem Leonis celebratum habent & habere debent in processionibus: & in ceteris actibus publicis illam p̄eminentiam & locum ante p̄satum capitulum habebant fratres minores conuentuales. Sed in locis ubi fratres minores conuentuales nunquam fuerunt: sed soli obseruantes: & alios fratres ordinum mendicantiū sequens ordo obseruetur, quod. s. fratres min. obseruā. antiquum semper locum teneant: quem ordo sancti Fr̄cis in similibus actibus tenere alibi consuevit, nisi cōsuetudo antiquitus approbata: & legitime obseruata secus habeat. Super his autem ut bene seruentur dat concessores omnes ecclesiarum p̄latos. b. ff. 57. concessione. 158.

PROCVRATO. SEV FRATRVM SYNDICI.

¹ *De institutioe procuratorū.*

INNOCENTIVS. 4. concessit ministris fratrum min. auctoritatem quatenus in prouinciis eis commissis per se vel fratres suos: quibus id duxerint committendum: possint constituere vel nominare aliquos

PROCVRATOES FRATRVM 186

viros idoneos Deū timentes: q̄ sc̄dm indigentiam conuentuum seu domorum p̄dictorū fratrum possint res concessas fratribus h̄mōi auctoritate apostolica petere ac vendere: commutare alienare tractare expendere permutare & in fratrum vsū cōuertere. Cōcessit etiā quod liceat p̄dictis ministris p̄satos viros sic cōstitutos remouere aliosque ad p̄dicta exequenda sine difficultate aliqua subrogare quoties videbitur opportunum. B. fo. 29. & ff. 113. conce. 247.

CLEMENS. 4. concessit quod procuratores negociorum fratrum min. possint tempore interdicti in locis p̄dictorum fratrum audire diuina, nisi ipsi procuratores causam dederint interdicto vel excommunicari specialiter seu interdicti contigerit eisdem. B. fo. 56. Et ff. 140. conce. 316.

MARTINVS. 4. concessit generali & prouincialibus ac custodibus vniuersis ordinis fratrum minorum quod possint nominare aliquas personas quę non sint de p̄dicto ordine, quę personę sic nominatę habeat circa res cōcernētes p̄dictos fratres ad ministratiōē legitimā & generalē ac liberā. Et decreuit quod tales personę sint veri & legitimi administratores economi: syndici: & actores, qui res p̄dictas & rerum p̄dictarum p̄cium nomine Romanę ecclesie recipiant, & p̄ eosdem in fratrum p̄dictorum utilitates (prout eis licet ex regula vel declaratione regulę) conuertant quādo à p̄dictis ministris vel aliis fratribus de assensu eorundem ministrorum fuerint requisiti. Et generaliter concessit quod p̄dictę personę habeant facultatem procurandi in omnibus causis pro rebus & locis ad ecclesiam Romanā spectantibus & ipsorū fratrum vsui cōcessis. Necnon pro immunitatibus libertatibus iuribus ac priuilegiis eorundem fratrum & suorum conuentuū seu domorum. B. fo. 46. & ff. 129. conce. 290.

Aduertēdum est circa p̄dictam cōcessionem quod Guardiani etiam cum toto suo conuentu non possunt p̄dictos procuratores vel syndicos nominare, quia hoc solū conceditur ministris & custodibus. Et similiter est aduertēdū quod ministri seu custodes nō instituūt p̄sā

² *Interdictum.*

³ *De p̄curatorum nominatiōe seu institutioe.*

Collector.

PROCVRATORES FRATRVM.

tos procuratores: vel syndicos: sed simpliciter nominatur & sic nominari per illos instituitur summo potestice pro procuratoribus: & syndicis sue sanctitatis & ecclesie Romanae ad quam pertinent res concessae fratribus quado dantes non reseruauerunt sibi dominium: & quando huiusmodi res sunt tales quorum usum licet fratribus predictis habere. Vnde sequitur quod respectu rerum in quibus dantes reseruauerunt sibi dominium, aut quarum usum non licet vel aliquando licuit fratribus habere nihil possunt agere procuratores vel syndici.

4
Indulgen.

Idem Martinus concessit procuratoribus fratrum in curiis ecclesiasticis: & civilibus laborantes pro defensione ordinis predictorum fratrum ecclesiarumque suarum singulis annis indulgentiam centum annorum b. ffo. 260. concessione. 663.

5

NICOLAUS. 4. fecit cõsimile concessione circa procuratores vel syndicos, prout fecerat Martinus. 4. in conce. supra posita. §. 3. b. ffo. 23. & ffo. 107. cõ. 230.

6
Generalis
minister.
Paupertas

CONCILIUM. Constantiense statuit quod generalis fratrum mi. possit & debeat in conuentibus sibi subditis tollere quecumq; superflua siue sint in rebus mobilibus vel immobilibus quantum fieri poterit bono modo habito semper consilio antiquorum & discretorum fratrum suorum. Et voluit quod prefatus generalis eligat (si opus fuerit) aliquas personas fideles qui predictas superfluitates auctoritate dicti concilij vendant & commutent: aut alias in operibus conuertant. b. ffo. 26. & ffo. 110. concessione. 236.

7

MARTINVS. 5. literas Martini. 4. suprapositas. §. 4. approbavit & fulminavit illas inserendo de verbo ad verbum, & concessit ministris & custodibus: ac aliis fratribus minori. quod literis predictis ac omnibus in eis contentis liberè & licitè vti valeant, tandiu: & quousq; per sedem apostolicam aliud in premissis eidem ordini vtilius fuerit ordinatum. Non obstante constitutione Ioannis. 22. Quae incipit. Ad conditorem, per quam predictis fratribus ne literis & concessione prefatis sine speciali sedis apostolicæ licentia vterentur: prohibitum fuerat. b. ffo. 39. & ffo. 38. concessione. 42.

Cõtra Ioz
nē papam
8

PROCVRATORES FRATRVM. 187

prope finem.

Idem Martinus confirmauit constitutiones quae vulgariter appellantur martinianae: quas quidam legatus à latere prefati pontificis ordinauerat, in quibus quo ad procuratores fratrum habetur sequens statutum.

Statutum
generale.

Statuimus & ordinamus iuxta declarationem Nicolai. 3. & Clemens. 5. ac Martini. 4. & 5. quod quilibet conuentus seu locus habeat suum procuratorem econonomum: syndicum: & actorem, cui omnis elemosyna pecuniaria: & alia quae ad pecuniam reduci possunt integraliter assignentur qui eandem dispensare debeat legaliter & fideliter pro reparatione conuentuum & locorum, ac alias quoque necessitates fratrum pro tempore occurrentes, & infra. In omnibus autem quae ultra hoc magis videntur arctari fratres: siue ex declaratione summorum pontificum vel aliorum quorumcunque apostolica nobis auctoritate commissa misericorditer dispensamus. Non astringentes eos propterea qui voluerint predictas declarationes seruare, quin suo voto satisficientes seruare valeant & tenere. Habetur hoc folio. 233. tractatu. 3. Confirmatio autem huiusmodi statuti & constitutionum existit. b. ffo. 38. & ffo. 36. concessione. 41.

Collector.

Aduertendum & notandum est quod huiusmodi ordinatione ac dispensatione vtuntur fratres minores obseruarii Italiae qui prefatas constitutiones acceptauerunt, necnon & bullam Martini. 4. suprapositam. §. 3. Et ideo ipsi omnem elemosynam pecuniariae & alia ad pecuniam reducibilia assignant hmoi procuratoribus seu syndicis tanquam nunciis nominatis per papam, quae nomine papae tenent dictam pecuniam pro fratrum necessitatibus suo tempore expendendam. Sed fratres Hispani & galli ac alemani qui obseruauerunt viuunt, quia predictam dispensationem non acceptauerunt vtuntur syndico solum & praesertim ad hoc vt si aliquid superfluum vel inutile in conuentu fuerit inuentum vtputa si mulus aut asinus sensuerint, siue aliquid aliud quod vno tempore fuit necessarium & postea non est, immo oportet vendi aliquid predictorum tunc prefatus procurator: nota.

Nota.

PROCVRATORES FRATRVM.

mine papæ cuius est syndicus vendat & præciū in alias necessitates fratru cōuertat Et de isto syndico locutus est Nicolaus. 3. in declaratione regulæ dicens debere dari à papa vel à protectore ordinis. Et taliter vti syndico est regulam purè obseruare & talem non habere est periculo. è committere, vix enim reperietur aliquis conuentus seu locus fratrum min. qui aliquando non indigeat vt aliquid vendatur & renouetur. Et si dicas q̄ poterit vendi & pecunia recipi & expendi per aliquem amicum spirituale qui nō sit syndicus papæ: dico q̄ hoc nequit fieri sine transgressione voti paupertatis, quia tunc ille amicus spiritualis faceret prædicta auctoritate fratrum, & sic esset interposita persona, ex quo papa p̄ huiusmodi rebus quarum dñum pertinet ad ipsum & sedem apostolicam ordinauit suum syndicum & non reliquit hoc voluntati fratrum. Dico etiā qd̄ talis amicus spiritualis in supradicto casu committeret factum contrectando rē alienam inuito dño. s. papa. Aliqui tamen fratres vtuntur hmōi procuratore vel syndico in oībus cōtentis in bulla supradicta Martini. 4. & 5. excepto in petitione ac receptione elemosynarum & denariorum seu pecuniarum aliter obuientium quā per testamenta, vt faciendo petere ea quæ pro habitibus p̄ defunctis acceptis vel pro celebrandis missis fuerunt p̄missa & c. Sed tales vtuntur dispensatione contra declarationem Nicolai. 3. quā sicut & regulā obseruare tenentur, cum s̄m iura declaratum & declaratio sint idem, & præsertim (quia vt supra dixi) non fuit acceptata prædicta dispensatio nisi in partibus Italiae. Vnde contra talia presumes factum est quoddam statutum in capitulo generali in conuentu Laualis prouincie Tuoniae celebrato Anno domini 1503. sub forma seq.

Statutum generale.

Deponantur oēs guardiani, & pena proprietarij puniantur qui ratione debiti cuiuscunque seu aliorum bonorum tēporalium fecerint excommunicari seu detineri vel vexari quoscunque seculares. Subditi verò qui talia procurauerint pena proprietarij puniantur, & de conuentu confusibiliter expellantur fo. 230 tractatu. 3. ff. 249. in tractatu. 2.

PROCVRATORES FRATRVM. 188

Aduertendum est insuper q̄ extra casum quo aliquid concessum vsui fratrum cuius dñum attinet ad papam debet vendi non indigent fratres hmōi procuratore vel syndico. Et in casu quod hæredes vellēt defraudare eos legatis in testamentis habent duplex remedium, prout positum est supra in dictione Hæreditas in fine concessionum, qui aurē latius videre voluerit materiam hanc procuratorum & syndicorum reperiet cā optime discussam & elucidatā in tractatu intitulo Speculum fratru mi prop̄ finē additionum articuli. 5. declarationis Nicolai. 3. & in additionibus articuli. 11. Vide ibi ac nota bene, & sic in hac materia non errabis.

EVGENIVS. 4. literas prædictorum Martini. 4. & 5. de verbo ad verbum in suis literis inseruit decernens q̄ hmōi literis eadē fides adhibeatur vbicunque sicut originalibus literis prædictorum pontificum adhiberetur si offese foret. Noluit tñ vt per hoc aliquod ius de nouo acquireretur prædictis fratribus, sed qd̄ antiquum ius (si quod habeant) tantummodo eis conseruaretur. b. fo. 40 & ff. 38. conce. 42. in fine.

SIXTVS. 4. approbavit & robur perpetuæ firmitatis obtinere decreuit literas suorum prædecessorum circa procuratorum & syndicorum nominationē & institutionē ac illorum auctoritatē. Et insuper ampliavit prædictorum procuratorum auctoritatē quo ad aliqua quæ nō attinent ad fratres mi. obser. quapropter non oportet hic illa referre. B. fo. 62. & ff. 146. conce. 356.

INNOCENTIVS. 8. concessit vt procuratores fratrum mi. eorūq; substituti liberi parentes fratres sorores & uxores eorum possint promereri indulgentias stationum & alias fratribus prædictis concessas dicēdo in ecclesiis hmōi fratrum quinque Pater noster & totidem Ave maria pro felici statu Romanæ ecclesiæ. o. ff. 65. & ff. 70. conce. 162.

VLIVS. 2. concessit cuidam generali fratrum. minorum conuentualium, quod prædicti procuratores vel syndici possint & debeant administrare bona relicta fratribus prædictis vel monialibus Sanctæ Claræ ac fructus & redditus ex illis prouenientes conuerrere in

A a iij

Collector.

10
Pro frat.
mi. conu.

11
Indulgen.

12
Pro frat.
conuent.

PROMOTIO AD ORDINES.

vsus & necessitates fratrum seu monialium hmoi respe-
ctiue. Multa etiã concedit ibidẽ, sed quia nõ deseruiunt
fratribus obser. omittuntur, b. ffo. 59 conce. 71.

PROFESSIO FRATRVM MENDICANTIVM.

Collector. Circa professionis emissionem in ordinibus fratrum
mendicantium factam vel faciendam sunt multa & va-
ria concessa per multos summos pontifices, quæ posita
sunt supra in dictione Nouitius. §. 1. & .4. & .5. & .13. &
16. vsque ad. 20.

PROMOTIO AD ORDINES.

Collector. Quo ad promotionem ad ordines sacros: præsertim
ad sacerdotium fecerunt aliqui summi pontifices aliquas
concessiones & dispensationes in fauorem fratrum mi-
no. ac nonnulla alia pertinentia ad promotiones cõces-
serunt, sed quia hæc posita sunt in dictione Ordines sa-
cri in multis. §. ideo superfluum foret illa hic repetere.
Vide etiã in dictione Dispensatio. §. 11. & .12. & .13.
ac. 20.

PROTECTOR ORDINIS.

*Officia di-
uina.
Correctio.* **G**REGORIUS. 9. districte inhiuit ne cardinalis
protector ordinis fratrum mino. se intromittat in
rebus pertinentibus ad officia & gubernationem seu
correctionem fratrum dicti ordinis, nisi quando prædi-
cti fratres aut aliqui ipsorum aliquid committerent cõ-
tra tres articulos in regula prædictorum fratrum con-
tentos videlicet quando deuiarent ab vniueritate fidei vel
ab obedientia Romanæ ecclesiæ aut ab obseruantia suæ
regulæ ita dictus ordo & fratres eiusdem ordinis in
nullo sint subiecti protectori huiusmodi nisi dumtaxat
in casu quo ipsorum fratrum communitas vel generale
capitulum (quod absit) à prædictis articulis vel eorum
aliquo deuiarent. Decreuit etiã irritum & inane quic-
quid secus factum fuerit.

PROTECTOR ORDINIS. 189

Statuit insuper quod fratres prædicti ordinis recurrẽ-
tes ad protectorem tanquam ad prælatum pro licentiis
vel aliis consimilibus peniantur grauius & actibus le-
gitimis & officiis ordinis sint suspensi ipso facto. B. ffo.
137. conce. 304.

SIXTVS. 4. approbavit literas supradictas Gregorij. 2
9. inferendo illas de verbo ad verbum: & robur perpe-
tue firmitatis obtinere decreuit, ac etiã declarauit, quod
nec adhuc in præfatis tribus casibus habeat authoritatẽ
præfatus protector: quando non vniuersi sed solum ali-
qui prædicti ordinis professores in quouis numero à fi-
dei vniueritate: ac sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ obediẽ-
tia deuiarent, vel regulam præfatam non obseruarent.
B. ffo. 138. conce. 304.

VRBANVS. 4. statuit, quod moniales S. Claræ sint
subditæ cardinali: qui pro tempore fuerit protector or-
dinis fratrum mi. & illi teneantur firmiter obedire, &
quod huiusmodi protector habeat curam & regimẽ di-
cti ordinis S. Claræ: necnon & personarum in existentia
seruitiis monasteriorum huiusmodi ordinis. scappella-
norum: oblatorum: & familiarium. b. fo. 291. in tracta-
tu. 3. & ffo 319. tractatu. 2.

MARTINVS. 5. statuit quod præfatus protector nõ
possit vilo modo dare licentiam aliquibus personis ad
ingrediendum monasteria S. Claræ: inconstituto Roma-
no pontifice: seu absque sedis apostolicæ licẽtia speciali
b. ffo. 36. conce. 41.

IVLIVS. 2. concessit vt provinciales fratrum mi. ha-
beant eandem potestatem & facultatem circa moniales
S. Claræ illorum curæ commissas quam Urbanus. 4. in
regu. prædictarum monialium commisit protectori di-
cti ordinis. B. ffo. 72. conce. 220.

Aduertẽdum est quod hmoi potestas protectoris de-
bet intelligi: sicut postea fuit restricta per Martinum. 5.
vt dictum est supra immediate: quãvis aliqui minus do-
cti aliter opinari fuerint, & adhuc posset non immerito
dici quod præfata concessio Iulij fuit subrepticia: & per
consequens nullius valoris, quia in relatione non fuit
expressum qualiter prædicta potestas protectoris ab Vr-

Nota.

*Declarat.
preceden.
cõcessioni.*

*3
Promon.
S. Claræ.*

*4
De ingres.
mo. S. Cla.*

*5
Pro moni.
S. Claræ.*

Collector.

Nota.

PROVINCIALIS.

bano concessa fuerat postea restricta per Martinum 5. Forsitā enim si hoc fuisset expressum, non concessisset ille generaliter & absolūtē, prout concessit.

PROVINCIALIS.

Collector. De multis attinentibus ad provinciales fratrum dictum est supra in dictione Ministri.

PROVINCIA.

1 *Prohibitio multiplicatio- nis provin- ciarum* **N**ICOLAUS. 4. statuit: & ordinavit ac districte inhibuit, ne in ordine fratrum mi. fiat divisio aliquis provinciarum, vel novarum provinciarum multiplicatio absque Romani pontificis licentia speciali per eius patentes literas concedenda faciente plenam & expressam de huiusmodi statuto & ordinatione ac inhibitione mentionem decrevit q̄ irritum & inane si secus in hac parte contigerit attentari. B. fo. 53. Et ffo. 136. conce. 303.

2 **I**VIIVS. 2. fecit duo statuta circa ædificationem domorum ordinis fratrum mi. in alienis prouin. quæ habentur in dictione *Ædificare.* §. 11 & 12. vide ibi. *Collector.* Circa quartā portionē qualiter nō teneantur fratres mi. ad illius solutionem factæ sunt multæ concessiones prædictis fratribus: ac etiam aliis mendicantibus inter quas potior videtur illa quæ facta est fratribus carmeli. vt habetur supra in dictione Canonica portio. §. 8. & in eadem dictione habentur omnia quæ circa quartam reperiuntur concessa à variis summis pontificibus. Vide ibi in omnibus. §. vbi in margine est apposta hæc dicitio Quarta.

QVÆSTVARE.

1 *Predicator.* **G**REGORIUS. 9. præcepit vniuersis ecclesiarum prælati quatenus si in suis iurisdictionibus inuēti fuerint aliqui prædicantes: & quæstum pecuniarum quæretes de ordine fratrum mi. se esse dicentes: capiant il-

RECIPERE.

190

los & tãquã falsarios cōtinent eosdem, ne religio p̄dictorum fratrum (qui paupertatē professi sunt) per hoc infamari contingat. B. fo. 25 & ffo. 109. conce. 234.

CALIXTUS 3. prohibuit strictē sub excōicationis pena, ne fratres mi. conuētuales sub nomine fratrum mi. obser. nec ecōtra, aut sub nomine locorum aliorum quætuare aliquo modo præsumant. B. fo. 6 & ffo. 90. conce. 197. prope finem.

2
De fratr. min obser. & cōuent.

RECIPERE.

Distinctio materiæ infrascriptæ.

Collector. Aduertēdum, quod licet ad hanc dictionem Recipere possint redacti multa priuilegia, tamē quia iam superius in variis dictionibus posita sunt sufficere hic illa distinguere: & ad propria loca remittere, De multiplici nāq; receptione sit mentio in prædictis priuilegijs.

Et primo de receptione fratrum ad habitū & p̄f. s̄sionē. De hoc autē habet in dictione Nouitius. i. multis §.

Secundo quo ad bona nouitiorum & apostatarum redeuntium ad obedientiam, quid possint de hō. bonis recipere fratres prædicti continetur in dictione Nouitius. §. 10. & 15 & in dictione Bona. §. 12. & in dictione Hereditas. §. 2. & 4.

Tertio qualiter s̄sces in ordine mi. p̄fessi nequeāt recipi à fratribus aliorum ordinum dictum est in dictione Abbas: & in dictione Apostata in multis §.

Quarto circa receptionē sacramētorum qui quando & quomodo possint ea recipere à fratribus p̄tatis dictum est in dictione Cōmunicare. §. 3. & 4. ac sc̄dē in reliquis §. ibi contentis, & in dictione Sacramenta.

Quinto qualiter prelati ecclesiarum teneantur recipere prædictos fratres ponuntur sequentia.

1 **H**ONORIUS. 3. præcepit in principio ordinis prælati ecclesiarum quatenus fratres mi. cum ad eos declinare contigerit, recipiant eos sicut catholicos & fideles, ac eis ob reuerentiam diuinam & ipsius pontificis se exhibeant fauorabiles & benignos. B. fo. 18. & ffo. 22. conce. 1.

REFORMARE.

GREGORIUS. 9. præcepit similiter ecclesiarum prælati, quatenus fratres sui ad eos accedentes recipere benigne ac charitatiue (vixit catholicos & fideles ac circa lucrum animarum & euangelizationem verbi Dei insistentes) tractarent, eisque in suis necessitatibus fauorabiles & propitij existerent, credendo firmiter ac de ipsis certam habendo fiduciam: quod cum spiritu viuant spiritu & ambulent. b. fo. 20. & ffo. 22. conce. 5.

REFORMARE.

Distinctio materiæ infrascriptæ.

Collector.

Circa reformationem fratrum conuentualium & suorum conuentuum ac etiã monialium & monasteriorum suæ coræ cõmissorũ fuerunt multa & varia diuersis tpiibus p multos summos pontifices ordinata, sed quæ moderis tpiibus aliqua sunt statuta quæ solum quantum ad huiusmodi reformationem obseruari debent, ideo hæc tantum ponentur infra reliquis omissis.

I
De fratr. conuen. & monia.

1
L X V S. 4. statuit quod prelati fratrum conuentualium ordinũ mendicantiũ teneantur debite reformare monasteria sibi subdita tã fratrum quã monialium 7. annum postquam requisiti fuerint. B. ffo. 149. con. 487.

2
L E O. 10. in bulla vniõnis statuit, & in virtute sanctæ obedientiæ præcepit quod de cetero nullæ nouæ reformationes in ordine fratrum mi. introducatur aut fiant absque ministro generalis aut prouincialium ministrorum reformatorem in suis prouinciis respectiue expresso assensu: ita tamen quod dictæ reformationes ministro generali & prouincialibus reformatis per omnia iuxta regulam subiciantur. B. ffo. 30. conce. 101.

3
Idem Leo in bulla concordie statuit multa circa reformationem domorum & fratrum mi. conuentualium quæ posita sunt. 5. in dictione Conuentualium fratres. §. 1. & 2. & 3. & 5. & 8. Vide ibi.

REVOCARE.

Collector. Quo ad reuocationem priuilegiorum dicta sunt ali-

SACERDOTIUM.

qua & non parui momenti supra in dictione Priuilegia §. 4. & 5. & 12. & 21. ac. 23. Vide ibi & attende ad quæstiones positas in fine.

SACERDOTIUM.

De attinentibus ad sacerdotium habetur supra in dictione Ordines sacri in. §. 3. & 4. & 6. vide ibi. Collector.

Distinctio materiæ infrascriptæ.

Aduertendum quod circa administrationem & receptionem sacramentorum ecclesiæ sunt plura in priuilegiis fratrum mi. cõiecta, quæ sublequenti ordine distinguuntur. Collector.

Primo enim sunt aliqua pertinentia solum ad fratres inter se præsertim pro tẽpore interdicti, & hæc posita sunt supra in dictione Interdictum. 1. & in dictione Communicare. §. 8. ac quo ad moniales ibidem. §. 11.

Secundo sunt aliqua pertinentia ad suos tertiariorum & famulos seu oblatos & familiares, & hæc habentur etiam supra in dictione Interdictum. 3. & in hac dictione Sacramenta. §. 2.

Tertio sunt plura cõcernentia personas seculares, ista autem continentur in dictione Communicare. §. 1. & 2. & 3. & 4. & 6. & 8. in fine ac. 10. & in hac dictione Sacramenta. §. 1.

B E N E D I C T V S. 11. statuit quod sacerdotes seu rectores ecclesiarum parrochialium sint astricti ministrare Eucharistiæ & extremæ vocationis sacramenta illis personis quæ à fratribus fuerint absolutæ, Et super confessione & absolutione huiusmodi voluit quod in foro prouincialium stetuerit simplici verbo illius qui petit sacramenta prædicta, & asserit se confessum fratribus cum hic de contentis solius præiudicio, si falsum dicatur agatur, Duos tamen casus excepit scilicet si sacerdos asserat eum excommunicatum aut notorie peccatorem B. fo. 126. Et ffo. 203. conce. 502.

L E O. 10. statuit in cõcilio Lateranensi, quod fratres & sorores tertij ordinis necnon mantellati & corrigiati propriis domibus habitantes teneantur in die paschatis tantum eucharistiam necnon extremam

Collector.

Collector.

Eucharistia.

Vñctio extrema.

Absolutio.

2

Do tertia vis etc. in propriis domibus videntibus.

SCRUPVLOSI FRATRÉS.

vñctione cæteraque ecclesiastica sacramenta (pœnitentiæ sacramento dñtaxat excepto) à proprio sacerdote recipere. B. fffo. 26. conce. 86.

3
Ex priuil. Auguſt. Innocentius. 4. fecit quandam copioſam cõ- ceſſionem fratribus Auguſtinienſibus circa hmõĩ materiam ſacramentorum, prout habetur ſupra in dictione Eccleſiæ fratrum. § 2. vide ibi.

SCRUPVLOSI FRATRES.

Collector. Circa fratres ſcrupuloſos ſunt nonnulla conceſſa, & ex his quædã ſunt generalia quo ad oēs. ſ. qualiter prelati poſſint in ſcrupulis tangentibus conſcientias huiusmodi fratrum declarare & determinare, ac ſubditi declarationi & determinationi huiusmodi ſecura cõſcientia ſtare. Hæc autem poſita ſunt ſupra in dictione Declarare dubia. § 5. & 6.

Alia ſunt ſpecialia circa officium diuinum, & iſta habentur etiam ſupra in dictione Officium diuinum in multis. § præſertim in § 16. & 17. & 18. & 20.

SEPELIRE ET SEPULTURÆ.

Diſtinctio materiæ infraſcriptæ.

Collector. Circa ſtatuta & conceſſa quo ad ſepultura & ſepelitionem eſt aduertendum, quod quædã cõcernunt omnes ſeculares perſonas, Alia verò pertinent ad familiares fratrum: vel germanos ordinis, Reliqua reſpiciunt præciſè eõdem fratres.

Ea quæ concernunt ſeculares ſubdiuiduntur, quia aliqua tangunt libertatem ſepultura in eccleſiis fratrum & delationem defunctorum ad eandem, Hæc autem ponuntur in. §. 1. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 13. Alia reſpiciunt ſepelitionem cum habitu fratrum & iſta continetur in. §. 8. & 9. & 10. & 11. & 14.

Illa verò quæ ſpectant ad familiares fratrum habentur in §. 2. & 16.

Quod autè tangit perſonas fratrum habetur in. §. 12.

1
INNOCENTIVS. 4. cõceſſit, vt in eccleſiis fratrum

SEPELIRE ET SEPULTURÆ 192

mi. ſit libera ſepultura ita q̃ nullus valeat impedimētum præſtare quominus poſſint omnes volentes ibidem liberè ſepeliri, ſalua tamen iuſtitia eccleſiarum parochialium. b. fo. 22. & ffo. 23.

Aduerte q̃ qualiter intelligantur prædicta libertas & iuſtitia eccleſiarum: declaratur ſ. à Sixto. 4. in. §. 7. Collector.

2
CLEMENS. 4. cõceſſit fratribus mi. vt eos q̃ in ſuis immoratur obſequiis poſſint (cũ deceſſerint) in cemeteriis ſuis: & eccleſiarum ſepelire. B. fo. 56. & ffo. 140. cõ 315. Pro fa. fr.

3
Idem Clemēs cõceſſit quod in eccleſiis fratrum mi ſit omnibus libera ſepultura, vt eorum deuotioni & extreme voluntati illorum qui ſe illic ſepelire deliberauerit nullus obſiſtere valeat, niſi excommunicati: aut interditi: vel publici vſurarij fuerint, ſalua tamen iuſtitia eccleſiarum illarum: à quibus corpora defunctorum aſſumuntur. B. fo. 58. & ffo. 141. conce. 336. Pro omni bº ſeculari.

Aduerte infra quomodo Sixtus declarauit prædictam iuſtitiam eccleſiarum in. §. 7. Collector.

4
Idem Clemens diſtictè inhibuit: vt nulli religioſi vel ſeculares præſumant ſine aſſenſu: & voluntate fratrum mino. aliquorum defunctorum corpora in ſuis cemeteriis ſepelire, Nec etiam in eccleſiis prædictorũ fratrum (ipſis inuitis) audeant miſſarum ſolemnia: vel exequias pro animabus eorum qui ad huiusmodi loca tumulandi deferuntur celebrare. B. fo. 58. & ffo. 141. conceſſione. 336. Prohibitio Miſſas.

5
MARTINVS. 4. conceſſit omnibus ſepeliendis in eccleſiis ſeu clauſtris: & cemeteriis fratrum min. indulgentiam 40. annorum. B. ffo. 260. conce. 664. Indulgen.

6
SIXTVS. 4. declarauit ſupraſcriptã conceſſionē Clemētis. 4. ſ. q̃ fratres mi. habeant in eccleſiis ſuis liberam ſepultura: ſic debere intelligi, quod fratres, prædicti nullius ſuper hoc petita licentiã poſſint cum cruce pceſſionaliter ingredi parrochias in quibus fuerint corpora defunctorũ, ac corpora ipſa ad eorũ eccleſias ſepelienda deferre, vbi hoc fieri cõſuetum foret, vel quãdo præſbyteri parrochiales requeſiti id facere reculauerint. Et voluit q̃ nec prædicti fratres nec conſanguinei defunctorum poſſint cogi (etiã pretextu cuiuſuis cõſue-

SEPELIRE.

tudinis) ad deferendum prius huiusmodi corpora ad ecclesias parrochiales aut ad alia loca, & inibi ante vel post sepulturam aliqua diuina officia pro eisdem defunctis celebrare, aut celebrari facere. B. fo. 60. & ffo. 143. conce. 346.

Collector. Aduerte quod circa hoc facta est quaedam moderatio in concilio Lateranensi, prout infra ponitur. §. 13.

7 De iustitia ecclesiarum parrochialium. Idem Sixtus declarauit quod iustitia parrochialium ecclesiarum de qua in literis Clementis facta est mentio supra. §. 3. id est canonica portio tunc habet locum duxat respectu dictorum fratrum mi. quoniam in eorum ecclesiis seu cimiteriis corpora defunctorum sepeliuntur. Sed si non apud huiusmodi loca fratrum sed apud aliorum ordinum medicantium professores sepeliuntur decreuit quod ex his quae ad fratres mi. predictos apud quos tunc corpora defunctorum non sepeliuntur de bonis defunctorum quomodolibet obuenient quouis particulari vel vnici saluti titulo directe vel per obliquum nullam canonicam portionem dare teneantur B. fo. 60. & ffo. 143. conce. 346.

8 Canonica portio. Idem Sixtus decreuit quod illi qui cum habitu fratrum mi. aut sororum tertij ordinis elegerint sepeliri tales in ecclesiis vel cimiteriis praedictorum fratrum vel sororum sepeliuntur etiam si alibi suam elegerint sepulturam, nisi de licentia expressa & assensu fratrum domus seu conuentus illius loci ubi tales decesserint. B. fo. 60. & ffo. 144. conce. 350.

9 Habitus fratrum. Idem Sixtus fecit consimilem concessionem sicut immunitate suprapositam fratribus Carmelitanis & excommunicauit contradictores eiusdem concessionis. B. fo. 99. & ffo. 182. conce. 444.

Collector. Vide infra qualiter Leo. 10. in concilio Lateranensi aliter statuit. §. 13.

9 Excommunicatio. Idem Sixtus fecit consimilem concessionem sicut immunitate suprapositam fratribus Carmelitanis & excommunicauit contradictores eiusdem concessionis. B. fo. 99. & ffo. 182. conce. 444.

Collector. Aduerte quod huiusmodi excommunicatio iam non ligat per decretum concilij Lateranensis positum. §. 13.

10 Habitus fratrum. Idem Sixtus statuit quod nullus valeat dare praedictum habitum fratrum ad sepeliendum aliquam personam, nisi guardianus domus loci in quo talis decedere contigerit aut alij praelati superiores vel illi cui ipsi duxerint committendum duxat & non alius quouis autoritate vel praelatione

ET SEPULTURAE

123

vel praelatione fungatur. Et similiter statuit quod praefati quibus committit auctoritatem dandi praedictum habitum: teneantur declarare recipientibus quod apud eorundem fratrum ecclesias debet cum obierint sepeliri. B. fo. 65 & ffo. 149. conce. 364.

Aduerte quod ut colligitur ex literis praedicti Sixti ubi supra possunt praefati: quibus committit auctoritatem dandi praedictum habitum: dare illum non solum his qui moriuntur in locis ubi morantur fratres, sed etiam aliis qui intra illorum guardianias decesserint.

Idem Sixtus statuit: quod corpora volentium cum praedicto habitu sepeliri: deterantur ad sepulturam sine alio pallio: vel tegumento super imposito, non obitante quacunque ordinatione: vel prohibitione ordinariorum locorum: etiam sub censuris facta B. fo. 65 & ffo. 149. conce. 364. in fine.

11 *Interdictum.* Idem Sixtus. 2. concessit fratribus mi. quod tempore interdicti ordinaria auctoritate apposti possint corpora fratrum decedentium eiusdem ordinis publice sepelire, prout late positum est supra in dictione Interdictum. i. in §. 9. vide ibi.

Idem Iulius. 2. fecit aliam concessionem pro familia fratribus minorum qui eligunt sepeliri in ecclesiis praedictorum fratrum, prout habetur in dictione Familia. res. §. 7.

12 *Pro fratribus tantum.* Leo. 10. in concilio Lateranensi statuit: quod fratres quorumlibet ordinum non possint intrare parrochias cum cruce ad leuanda corpora defunctorum qui apud ecclesias domorum eorundem fratrum suam elegerint sepulturam, nisi prius praemonito & requisito: ac recusante parrochiali praebitero, & tunc sine illius ac ordinarij prauidicio, nisi eisdem fratribus super hoc antiqua consuetudo, quae sit in viridi obseruantia & cum pacifica possessione suffragetur. B. ffo. 26. con. 76.

Idem Leo ubi supra statuit quod volentes sepeliri cum habitu fratrum (si non sint personae in claustris eorundem fratrum degentes sed in propriis domibus habitantes) possint in eorum vltima voluntate seu testamento sepulturam sibi liberè eligere. B. ffo. 26. con. 77.

Bb

Collector.

11 Habitus fratrum.

12 Pro fratribus tantum.

13 Pro familia.

14 Prohibitio ingressus fratrum in parrochia.

15 Habitus fratrum.

SEPELIRE ET SEPULTURAE

16 *Exhumate.* Idem Leo concessit: quod praelati ordinis mi. possint in suis ecclesiis, & capellis exhumare corpora defunctorum: & ad alias sepulturas in eisdem ecclesiis suis transferre: de consensu tamen illorum quorum interest. O. ffo. 58. conce. 162.

Ex privilegiis fratrum praedicatorum.

17 *Pro germanis ordinis.* IOANNES 23. concessit fratribus ordinis praedicatorum de gratia speciali, quod confratres: & germani praefati ordinis possint sepeliri tempore interdicti in ecclesia: vel cimiterio praedictorum fratrum, nisi fuerint excommunicati publice: vel nominatim. B. ffo. 95. co. 306.

Collector. Aduerte: quod qualiter praedicta concessio sit intelligenda dictum est in dictione indulgentiarum quo ad seculares. 4. in fine, & in dictione Interdictum. §. 9. vide ibi & nota bene.

Distinctio materiae infra scriptae.

Collector. Aduertendum: quod respectu seruitorum fratrum sunt nonnulla concessa, & statuta, quae posita sunt supra in dictione Familiars fratrum.

Quo ad seruittices vero monialium: qualiter. s. possint ingredi monasteria monialium quibus seruiunt: habetur supra in dictione ingredi monasteria monialium. §. 13.

Sed quo ad illa quae concernunt eorum absolutiones: habetur in dictione Absolutio ordinaria quo ad fratres. §. 8.

Nonnulla alia ad huiusmodi personas spectantia ponuntur hic infra.

1 *De seruitticibus monia.* SIXTUS 4. statuit quod seruittices monialium sanctae Clarae portent vestimenta honesta: iuxta dispositionem: & ordinationem generalis fratrum mi. o. ffo. 67. co. 105.

2 *Indulgent.* Idem Sixtus concessit: quod illi qui sunt in seruitio fratrum minorum & sororum sanctae Clarae habeant indulgentiam plenariam in morte: ac semel in vita de seruiatis. o. ffo. 66. conce. 96.

3 *Pro seruitticibus.* Idem Sixtus concessit, quod seruittices monialium sanctae Clarae possint promereri omnes indulgentias

SORORIS TERTII ORDINIS. 194
stationum Romae: & portuiculae concessas fratribus tricibus mi. dicendo quinque Pater noster: & totidem Aue Maria cum Gloria patri in Ecclesiis praedictarum monialium. o. ffo. 67. conce. 114.

SYMONIA.

Distinctio materiae symoniae.

Circa symoniam continentur aliqua in privilegiis fratrum mi. prout sequitur. Et primo qualiter possint fratres mi. absolvere a symonia: habet supra in dictione absolutio quo ad seculares. 2. in. §. 5. *Collector.*

Item quomodo praedicti fratres possint uti casibus eisdem concessis ab Episcopis symoniacis, habetur in dictione Absolutio quo ad seculares. 1. in. §. 6.

Secundo qualiter moniales quae nesciunt discernere inter intentionem primariam, quae causat symoniam, & secundam non incurrant eam, continetur supra in dictione moniales. §. 15. & 16.

SORORES TERTII ORDINIS.

Distinctio materiae infra scriptae.

Quo ad sorores tertij ordinis sanctissimi patris Francisci sunt multa concessa, & statuta in privilegiis fratrum mi. Istorum autem aliqua quae pertinent ad ingressum suorum monasteriorum, habentur supra in dictione ingredi monasteria monialium §. 12. & 21. *Collector.*

Alia multa quae sunt eis communia cum monialibus sanctae Clarae, posita sunt in dictione Moniales.

Reliqua vero quae pertinent ad eas particulariter, reperientur infra in dictione Tertiarum.

STATIONES.

Quia stationes pertinent propriae, vel reducuntur ad materiae indulgentiarum, ideo omnia, quae super stationes *Collector.*
Bb ij

STATVTA ORDINIS.

promereadas à fratribus mino. & aliis personis quibus sunt cōmunita eorū priuilegia concessa sicut visum fuit ea ponere in dictione Indulgentiæ stationum quo ad fratres, vbi latissimè dictum est de illis. Vide ibi.

STATVTVM ORDINIS.

1
Excōmunicatio.

EVGENIYS. 4. absoluit & absolutos reddidit atq; liberos omnes fratres mi. de obser. à quibuscūq; ex cōicationibus & censuris & vinculis mortalium peccatorum in quibuscunq; antiquis seu nouis constitutionibus & statutis ordinis prælibati, & quod in futuro talibus sententiis non ligentur. o. fo. 61. & ffo. 64. cō. 76.

Circa suprascripta vide infra post. §. 3. & post §. 5.

Collector.

Idem Eugenius declarauit suæ intentionis esse quod fratres mino obseruan. ad nullas teneantur culpas atq; censuras quæ in eiusdem ordinis statutis siue ordinationibus tam apostolicis quàm generalibus continentur, sed solummodo teneri & obligari penis per superiores suos impositis scilicet corporalibus pœnitentiis. B. fo. 28. & ffo. 112. concessione. 242.

Collector.

Quo ad huiusmodi declarationem attende ad infra posita post. §. 3 & 5.

3
Excōmunicatio.

SIXTVS. 4. statuit & decreuit quod ministri & cōstodes ac guardiani & fratres ordinis mi. qui pro tempore fuerint nulla Ecclesiastica censura nulloque mortalis peccati vinculo ligari valeant ex statutis & consuetudinibus vel declarationibus dicti ordinis (præter reglam) quomodolibet & à quibuscunq; editis etiam cōfirmatione apostolica vel quauis firmitate alia roboratis illis contrafaciendo nisi tales essent casus vel excessus qui diuina lege aut præcepto Romanæ ecclesiæ merito iocucerent ad mortale. Ac etiam censuras & penas aliter lasas reuocauit & annullauit, illasque ad vim cōminationis penarum cōminatoriarū & inferendarum seu ad corporales & temporales penas per prælatos supradictos ferendas & infligendas reduxit. Voluit q̄ similiter q̄ ministri custodes guardiani & alij

STATVTA ORDINIS.

195

prædicti ordinis prælati possint ferre & promulgare corporales & temporales seu alias penas pro non obseruatione dictorū statutorū secūdum qualitatem personarum locorum & temporum ac alias secūdum quod videbitur saluti animarum fratrum eorundem in domino expedire, ac etiam delinquentes ab illis absolueret. B. fo. 22. & fo. 106. conce. 229.

Aduertendum est quod non obstantibus prædictis tenentur fratres mi. ad statuta quæ postea auctoritate apostolica facta sunt & sient de cætero, quia pōtiffices præcedentes non ligant manus successorum suorum.

Collector.

Le o. 10. statuit quod moniales S. Clare & aliarum quæcunq; sub obedientia & regimine fratrum mi. obtinentes teneantur seruare statuta seu constitutiones respectu illarum factas in capitulis generalibus aut provincialibus factis & faciendis, prout latè positi est supra in dictione Moniales §. 23.

4
Pro moni.
S. Clara.

Le o. 10. statuit quod capitulū generalissimum celebratum Romæ (quandō facta est unio fratrum mino. obser. & omnium aliorum reformatorum eiusdem ordinis) teneretur deputare nonnullos fratres ex diuersis regionibus seu nationibus assumptos ex probationibus & doctoribus ac magis expertis fratribus, qui omnia & singula quæ pro manutentia reformationis & vera regulæ obseruantia accommodata iudicarent in vnum recolligerent, ac postea per totum capitulum generale aut maiorem partem eiusdem approbarentur, & tandem apostolicæ confirmationis patrocinio munirentur. B. ffo. 30. conce. 107.

5

Aduerte quod virtute præfate concessionis in capitulo generali celebrato in conuentu & provincia Burgensifano domini. 1523 facta sunt statuta generalia pro omnibus fratribus minoribus obser. in quibus tamen (sicut in reliquis statutis seu constitutionibus generalibus fieri consuevit) non sunt reuocata præcedentia statuta & constitutiones in aliis capitulis generalibus ordinata, Et ideo non solum tenentur præfati fratres ad huiusmodi statuta vltimo ordinata verum etiam ad antiqua saltem quæ post statutum Sixti. 4. suprapositi

Collector.

B b ij

§.3. edita sunt, Ac non solum ad statuta generalia, sed etiam ad provincialia, quæ eandem vim obrinent respectu subditorum illius provincie in qua facta sunt, vel fiunt. Circa quod est notanda quædam ordinatio facta in capitulo generali celebrato in conuentu Montis Lucis sub tenore sequenti.

Statutum generale.

Itē statutum est, quod quia singulæ provincie singulis indigēt particularibus prouisionibus, propter varias dispositiones, & conditiones cuiuscunque provincie, ideo ut omnibus debitæ provideatur datur singulis provinciis facultas faciendi ordinationes sibi conuenientes, quas vult capitulum generale eadem auctoritate vigere quemadmodum constitutiones ibidem factas. ff. 241. tractatu. 2.

Aliud statutum.

Item in capitulo Burgenſi in statutis generalibus ordinis ibidem factis statutum est quod nullę constitutiones vel ordinationes fiant in capitulis provincialibus absque maioris partis capituli consilio & assensu.

STIGMATA.

REGORIUS. 9. edidit. quandā bullam ad perpetuam rei memoriam in commendationem, & laudem sacrorum stigmatum seraphici patris Francisci, ubi acriter increpat quendam episcopum dubitantē de huiusmodi stigmatibus. B. fo. 11. & ff. 96. conce. 209.

Idē Gregorius distinctē præcepit prioribus provincialibus ordinis fratrum prædicatorum, quatenus inquirerent an quidam frater prædicti ordinis prædicasset contra stigmata beati Francisci, ac contra fratres minime, prout sibi fuerat denunciatum & quod si ita fecisse inuenirent, suspenderent illum ab officio prædicationis, & mitterent ad præsentiam eiusdem summi pontificis, ut iuxta sua demerita reciperet. B. fo. 21. & ff. 23. conce. 6.

ALEXANDER. 4. edidit quandam solennissimam bullam ad perpetuam rei memoriam in exaltationem, & laudem stigmatum beati patris Francisci proferens multa testimonia fidelium personarum, qui viderunt, & palpauerunt huiusmodi sacra stigmata, & insuper ad-

STIGMATA.

196.

dēs propriū testimonium. B. fo. 12. & ff. 96. conce. 207.

Idē Alexander comēdauit, & eximius laudibus exaltauit montē aluernæ, ubi præfata stigmata fuerūt diuinitus impressa beato Francisco, ac in virtute sanctæ obediētiae mādauit prelati fratri minime conuentum illic edificatum derelinquerent, vel destrui permitterent, sed quod ibi aliquos fratres statuāt, qui debitū domino reddant famularum. B. fo. 22. & ff. 24. conce. 10.

Idem Alexander scripsit vniuersis christi fidelibus literas patētes in comēdationē stigmatū prædicatorū, ubi posuit sequentia verba grande ac singulare miraculū quo B. Franciscum ipse sanctoꝝ splendor, & gloria dñs Iesus christus mirabiliter decorauit vobis ferre: Gregorius pa. 9. præcessor noster clara sua insinuatione literarum expressit, videlicet quā idē sanctus tū adhuc spaciū præsentis vitæ percureret, & postquā illud feliciter cōsumauit, in manibus latere, ac pedibus specie stigmatū diuinitus extitit insignitus. Cū igitur tam insignie diuini amoris signum, quā vtiq; an obitū eius patuit, & nobis et tū notum fuit, cum eodem prædecessore in min. adhuc officio cōstituto, ab omnibus christicolis credi firmiter cupiamus, deuotionē vestrā rogamus, & hortamur in dño Iesu xpo, in remissionē vobis peccaminum iniugēdo, quatenus ab assertionē contrarij (quæ nō nisi ex cordis malignitate præderet) autē & mentē penitus avertatis, reddentes vobis eundē sanctum digna veneratione propitiū apud Deum, vt adiuti præcibus eius & meritis felicitatis æternæ possitis esse participes. B. fo. 26. & ff. 29. conce. 23.

Idem Alexander promulgauit sententiam excōis à qua nullus posset absolui nisi psonaliter adiret sedem apostolicā, cōtra eos qui in regnis castellæ, & legionis de imagine beati Francisci stigmata sacra aboleuerint, seu abolere fecerint, & qui prædicauerint prædictū sanctū præfata stigmata nullatenus habuisse, cuiuscunque ordinis vel conditionis existant. Et decreuit insuper quod si foris tales fuerint doctores, seu lectores in theologia, seu in quacunque alia facultate, aut potestate audiēdi cōfessiones habentes, incurrant priuationē prædicatorū officioꝝ.

Bb iiii

4
De morte
aluernæ.

5
Testimonium
stigmatum
sacrorum
patris
Francisci.

6
Excomunicatio.

STIGMATA.

Pene con-
tra aduer-
santes stig-
matibus
sancti pa-
pae Fran-
cisci.

7

De S. Ca-
therina de
Senis.

Nota

Excōmu-
nicatio.

Prohibitio

Et insuper præcepit ecclesiarum prælatorum regnorum quatenus huiusmodi literas notificent christi fidelibus & prædicta omnia faciant firmiter observari contradictores per censuram ecclesiasticam (appellatione postposita) compescendo. b. fo. 26. & flo. 27. conce. 18.

Nicolaus 3. approbavit & confirmavit quandam bullam Gregorij. 9. in favore stigmatum beati Francisci editam, illaque suis literis inseruit, quæ est quasi de verbo ad verbum sicut supraposita Alexandri. 4. §. 5. Habetur autem B. fo. 11. & ffo. 95. conce. 205.

Sixtus 4. informatus quod nonnulli religiosi quaedam sanctas & maxime S. Catherinam de senis in diversis partibus sine consensu & approbatione sedis apostolicæ ac (vt creditur) sine rei veritate cum stigmatibus christi ad instar beati Francisci depingebant, ac in publicis prædicationibus assererent prædictam S. Catherinam recepisse à Christo stigmata verius quam S. Franciscus. Attendens hoc esse præiudicium veritatis & honoris prædictæ sedis apostolicæ fecit provisionem infrascriptam dicens sic. Nos igitur de præmissis plenariam habentes notitiâ, & quod si dicta sancta Catherina stigmata huiusmodi habuisset felicis recordationis Pius papa. 2. prædecessor noster qui eandem sanctam cathologo sanctorum ascripsit & suarum virtutum prerogativas in sua canonizatione luculentissime declaravit specialem de hoc singulari privilegio fecisset memoriam, huiusmodi supplicationibus inclinari uniuersis & singulis quoruscumque ordinum professoribus & aliis personis vtriusque sexus cuiuscunque dignitatis status gradus & conditionis fuerint auctoritate apostolica tenore præsentium in virtute obedientiæ & sub excommunicationis pena (quam contra facientes ipso facto incurrant & à qua per aliū quâ Romanum pontificem nisi in mortis articulo duntaxat absolui non possint) districtius inhibemus prædicatoribus: vt à prædicationibus & assertionibus huiusmodi deinceps desistant ac præmissis & aliis quibuscunque vtipicaturas cum huiusmodi stigmatibus auferant & au-

STIGMATA.

ferri quilibet faciant atque procurent infra spacium vnus anni a publicatione præsentium, nec liceat alicui eandem sanctam Catherinam depingi facere cum ipsis stigmatibus, donec eadem sedes apostolica hoc approbauerit & per speciale priuilegium sanctam ipsam cum ipsis stigmatibus depingi concesserit. b. fo. 53. & ffo. 50. conce. 54.

Idem Sixtus quia post literas immediate suprapositas fuit informatus quod nonnulli propriis inhaerentes affectibus mandatis prædictis non obediebant præhabitis consilio & assensu & matura deliberatione cum sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus statuit & ordinavit, quod nullius sancti aut sanctæ beati aut beatæ figura aliqua cum dictis stigmatibus depingi possit quouis modo quo extimari possit vel credi illi vel illam huiusmodi stigmata habuisse excepta imagine beati Francisci quem multipliciter constat stigmata à Christo recepisse, ac etiam prohibuit ne aliquis in prædicationibus ad populum, vel a scriptura, aut verbo asserere, aut affirmare præsumat aliquem sanctum vel sanctam beatum, aut beatam stigmata huiusmodi habuisse, & super his imponit grauissimas censuras, & penas quas incurrant diuersimodè facientes contra præmissa, super quibus etiam dat conseruatores omnes ecclesiarum prælatos, & alios in ecclesiastica dignitate constitutos. B. ffo. 217. conce. 520.

Idem Sixtus quia post omnia supradicta per qualdam suas literas suspenderat ad tempus censuras, & penas per eum impostas contra depingentes sanctam Catherinam de senis cum stigmatibus, declarauit dictam suspensionem de cætero non valere, & decreuit quod literæ prædictæ super stigmatibus editæ ob suspensionem præfatam nullatenus reuocata: censeferi debent, sed in suo robore, ac vigore permanere, ac si huiusmodi suspensio non emanasset. Ac insuper mandauit de nouo sub censuris in prædicta bulla contentis, ne præfatam imaginem beatæ Catherinæ de senis amplius cum stigmatibus depingatur, & quod imagines sic depictæ aboleantur, non obstantibus quibuscunque. B. fo. 40.

9
Prohibitio
in favore
sancti Frã-
cisci.

Excōmu-
nicatio.

10
De S. Ca-
therina de
Senis.
Excōmu-
nicatio.

STUDENTES FRATRES.

& ffo. 124. conce. 271.

Ultra supradicta sunt nonnulla alia concessa ob honorem: & reuerentiam stigmatum Beati Francisci.

Et primo sunt concessa aliqua indulgentia quas possunt promereri omnes in die impressionis huiusmodi sacrorum stigmatum, & hec posita sunt supra in dictione Indulgentia quo ad seculares. 1. in. §. 2.

Secundo fuit concessum: vt in prefata die impressionis stigmatum possit suspendi interdictum, hoc autem habetur in dictione Interdictum. 2. in. §. 3.

STUDENTES FRATRES.

I
Generalis
minister.
De reductione fratrum studentium.

EVGENIUS. 4. concessit auctoritatem ministro generali fratrum mi. reducendi fratres studentes cuiuscunque gradus: & conditionis existant ad sua & aliorum plaroz dicti ordinis regulam obedientiam & communem viuendi modum: iuxta formam regulae: & professionis statutorumq; eiusdem ordinis, non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus. Et insuper voluit quod prefatus generalis minister: & alij per eum deputandi habeant facultatem: & potestatem plenariam omnes & singulos supradictos fratres obedite recusantes: & contraditores quoscunque per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia (appellatione postposita) compescendi, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brahij secularis b. ffo. 84. conce. 246.

Appellatio.

2
Pro omnibus generalibus mandantium

P I V S. 2. precepit generalibus quatuor ordinum mendicantium, quatenus omnes & singulos suorum ordinum professores: qui spiritu rebellionis assumpto: prelati suis obtemperare: eorumque salutare correctiones: & disciplinam effugere aut despiciere presumpserint, & vt impune hoc efficiant rectorum seu gubernatorum & conseruatorum studiorum presidia & patrocinia implorauerint pretendentes se exemptos ab ipsorum ordinum iurisdictione & potestate ac correctione cuiuscunque gradus vel conditionis existant, nisi

STUDENTES FRATRES.

198

(canonica monitione premissa) ab huiusmodi respiciant & debitam a predictis generalibus pro commissis penitentiam humiliter susceperint ac mandatis eorundem generalium efficaciter obtemperare studuerint auctoritate apostolica denuncient, & ab alijs vbi & quando & quoties expedierit denunciari faciant predictos fratres excommunicatos esse & ab omnibus magistris bachelariatus: lectoratus, biblii status officijs aliisque dignitatibus, & honoribus dictorum ordinum exutos fore. Et insuper si eorum contumacia proteruitas vel rebellio id exegerit carceribus ad penitentiam peragenda inotridi faciant, donec ad eor reuersi salutaribus monitis & mandatis se subiecerint, & a predicta excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerint obtinere. B. ffo. 86. conce. 249.

Excommunicatio.
Gradus scholastici.
Correctio.

INNOCENTIUS. 3. fecit quandam concessionem notabilem circa modum quo prelati obseruantes possunt corrigere fratres conuenticales studentes in quibuslibet vniuersitatibus Hispania, Vide illam supra in dictione correctio fratrum §. 11.

3
De correctione studentium.

IVLIVS. 2. statuit & ordinauit qd fratres ordinis predicatorum aut mi. non possint commorari extra domos suorum ordinum causa vel respectu studij siue in Salmantina siue in alijs ciuitatibus & locis quibus literaria studia vigeant praeter & absq; licentia provincialium priorum seu ministrorum vel eorum vicariorum respectiue ac illa durante duntaxat: etiam de licentia sedis apostolicae aut praetextu quarumcunque facultatum ac indultorum & literarum apostolicarum Salmantinensium, & alijs vniuersitatibus predictis pro tempore concessorum. Et super hoc ponit penas & censuras, ac dat conseruatores quosdam. B. ffo. 209. conce. 512. & ffo. 70. conce. 217.

4
De habitatione extra conuentus

Qualiter fratres mi. & predicatores studentes possint assumere gradus scholasticos, dictum est supra in dictione Gradus scholastici.

Collector,

Aduerte tamen quod ista non pertinent ad fratres obseruantes sed ad conuenticales exceptis illis qui in conuentu Parisiensi student.

SUPERFLUITATES.

Collector. Circa successionem hereditatum sunt multa, & varia concessa, & statuta per multos summos pontifices quæ omnia posita sunt supra in dictione Hæredes, & Hæreditas. Vide ibi.

SUPERFLUITATES.

Collector. Qualiter superflua quæ in conventibus fratrum mi. obler. reperta fuerint, possint, & debeant tolli per generalem dicti ordinis, habetur supra in dictione generalis minister. § 3 & 5. & in dictione ornamenta. § 1.

SUSPENSIONES.

Distinatio materiæ suspensionis.

Collector. Aduertendum, quod in privilegiis fratrum minorum & aliorum mendicantium reperiuntur nonnulla pertinentia ad hæc dictionem suspensio. Et primo ea quæ concernunt absolutionem, seu dispensationem à suspensionibus incurfis per fratres, habetur in dictione absolutio ordinaria quo ad fratres. § 4. & 7. & 8. Secundo de illis quæ tangunt suspensionem privilegiorum, & indulgentiarum dictum est in dictione privilegia in multis. §. vbi in margine posita est hæc dicitio suspensio.

SYNDICVS.

Collector. Sciendum quod omnia quæ in privilegiis fratrum minorum continentur respectu syndici, & à sede apostolica deputatorum pro hominibus fratribus, sunt superius posita in dictione procuratores fratrum, quia tali nomine frequentius reperiuntur nominati. Vide ergo illa in prædicta dictione procuratores fratrum.

TERTIARIJ FRATRES ET SORORES.

Distinatio materiæ infrascriptæ.

Collector. Aduertendum est, quod ea quæ in privilegiis fratrum minorum continentur respectu terciariorum sunt in mul-

TERTIARIJ FRA. ET SO. 199

tiplici differentia. Quædam enim attinent ad ipsorum regulam, & professionem absolutè, & hæc habentur in. §. 2. & 6. & 7. & 12. & 13. & 18. & 23.

Alia pertinent in speciali ad subiectionem, & obedientiam quam iidem terciarij habere debent, & ista ponuntur in §. 3. & 4. & 5. & 8. & 16. & 17.

Nonnulla concernunt eorundem terciariorum exemptionem, & alia privilegia, & hæc continentur in. §. 1. & 4. & 9. & 11. & 12. & 14. & 19. & 20. & 21. & 22. ac 23.

Reliqua verò respiciunt absolutiones, & administrationem sacramentorum, hæc autem consistunt in. §. 8. & 15. vltra ea quæ posita sunt supra in dictionibus absolutio ordinaria, & absolutio extraordinaria quo ad fratres, nam ratione communicationis privilegiorum possunt gaudere illis omnibus concessis fratribus quorum sunt terciarij.

GREGORIUS 9. concessit quod terciarij beati Francisci nequeant compelli ad aliquod iuramentum, nisi pacis, ac fidei, & calumnie, aut testimonij. Et statuit quod non grauentur amplius impositione onerum, quam sui concives. B. fo. 19.

Aduerte, quod terciarij de quibus in hac concessione fit mentio sunt illi qui in propriis domibus viuunt & non fecerunt tria vota essentialia religionis. *Collector.*

NICOLAUS 5. approbavit & confirmauit regulam fratrum, & sororum terci ordinis beati Francisci inferendo totam regulam huius in suis literis. B. fo. 49. & ff. 132. conce. 298.

Aduerte, quod prædicta regula principaliter attinet, *Collector.* ad personas quæ in seculo remanentes volunt viuere strictius quàm alij christiani, & parum pertinet ad personas religiosas quæ fecerunt tria vota, & viuunt in communitate, & ideo pro illis terciariis, tam fœminis, quàm viris qui sunt veri religiosi, fecit Leo 10. aliam regulam quæ in fine ponitur ad literam, prout fuit ordinata, quia nullibi reperi eam impressam.

Idem Nicolaus statuit, vel potius consulu, quod prædicti terciarij procurent assumere visitatores, & reformatores de ordine fratrum minorum. B. fo. 33. & res.

TERTIARIJ.

ffo. 116. conce. 254.

4 *Comuni-
catio priui-
legiorum.* Idē Nicolaus præfatis tertiariis qui iuxta suam cōsili-
um elegerint visitatores de ordine fratrum min. dedit
suam benedictionem & concessit quod gaudeant priui-
legiis eiusdem ordinis pœnitentium seu tertiariorum
à sede apostolica cōcessis & impostero concedendis.
Et insuper voluit quod huiusmodi tertiarij qui sequuti
sunt suam cōsiliū accipiēdo visitatorem de ordi-
ne mi. habeant & debeant habere ministros ex ipsis iux-
ta formam in prædicta regula comprehensam. B. fo. 33.
& ffo. 116. conce. 255.

Collector. Aduerte q̄ vt ex prædictis clarè colligitur, q̄ tertiari-
j qui non stant sub obedientia fratrum min. nec gaudēt
suis priuilegiis nec possunt habere ministros pro suo
regimine, quod est notandum quia à paucis circa hoc
aduertitur.

5 *MARTINVS.* 5. circa subiectionē præfatorum tertiari-
orum sub obedientia generalis & provincialiū mini-
strorū ord. fra. mi. edidit quādā bullā cōmittēs hoc ne-
gociū euidā cardinali, sed q̄ nō cōstat q̄ d. super hoc idē
cardinalis fecerit prædicta bulla de nullo videtur deser-
uire. habetur tñ. B. fo. 32. & ffo. 115. conce. 253.

6 *Ieiunium* *EVGENIVS.* 4. cōcessit q̄ sorores tertij ordinis solū-
modo teneantur ad illa ieiunia ad quæ fratres ordinis
mi. regulā obseruantes obligati sunt, & quod eisdē mo-
dos seruent in cibis quadragesimali tpe exceptis debili-
bus & infirmis. b. fo. 46. & ffo. 42. conce. 47.

7 *Votum.* *SIXTUS.* 4. statuit ac decreuit, q̄ vōtum obedientiæ
paupertatis & castitatis emissum à tertiariis beati Fran-
cisca habeat vim & validudinē voti solennis ac omnem
inducat effectū quē inducit votū solēne factū cuiuscunq;
de religionibus à sede apostolica approbatis, Ac districte præcipiendo mādauit omnibus & singulis cuiuscunq;
gradus dignitatis ordinis aut conditionis fuerint sub
quorum cura vel iurisdictione prædicti tertiarij fra-
tres vel sorores tunc debebant aut in futurum dege-
re contingeret, ne fratres vel sorores prænominatos
præfatum vōtum modo prædicto emittentes matrimo-
nium contrahere vel ante contractum consum-

FRATRES ET SORES. 200

mare aut religionem ipsam dimittere & ad secularem
vitam redire permittant. Decreuit que irritum quicquid
in contrarium factum fuerit, ac ipsos fratres vel soro-
res id facientes excommunicationis sententia innodatos
fore. B. fo. 33. & ffo. 117. conce. 256.

Idem Sixtus statuit, q̄ generales & provinciales mi-
nistri ordinis mi. & eorum vicarij tā conuēntuales quā
obseruantes habeant sub sua iurisdictione omnes fra-
tres & sorores tertij ordinis beati Frācisca vbilibet in-
fra provincias eis commissas consistentes ac eos chari-
tatiue visitent, & eosdem iuxta regularia instituta dicti
ordinis instruant & reformat necnon & corrigant etiā
per oblationem habitus dicti tertij ordinis, si id quali-
tas excessus exegerit.

Et similiter statuit quod prædicti prelati ordinis mi.
possint recipere volētes aggregari hmōi tertio ordini,
ac etiā quod possint eisdē tertiariis deputare visitatōrē
seu confessorem prædicti ordinis mi. de obseruam. vel
conuēntualium prout eis plus placuerit qui eisdem ter-
tariis omnia ecclesiastica sacramēta ministrare debeat.
B. fo. 8. & ffo. 92. conce. 201.

Aduertendum est circa supradictum de receptione
ad ordinem tertiariorum, quod professio debet fieri
conformis regulæ eorundem tertiariorum de qua su-
pra. §. 2. debet etiam fieri in communitate, vt colligi-
tur ex aliis literis Sixti, Debet etiam alia concurre-
re quæ in prædictis literis continentur, quæ si non
concurterint non gaudebunt priuilegiis temporalibus
fratrum minorum prout latius dicitur in fine huius
dictionis.

Idem Sixtus in bulla aurea concessit vt tertiarij vtri-
usque sexus ordinum prædicatorum & minorum gau-
deant eiusdem priuilegiis & immunitatibus gratis fa-
uoribus & concessionibus ac indultis spiritualibus &
temporalibus concessis & impostero concedendis
ordinibus prædicatorum fratrum prædicatorum & minorum
& illorum professoribus ac domibus & locis procura-
toribus & oblati seu aliis quomodolibet quatenus
statui: & conditioni prædicatorum tertiariotum conue-

*Excomu-
nicatio.*

8
*De subie-
ctione præ-
latis ordi-
nis mino.*

*Correctio.
De rece-
ptione ad
ordinem
tertiario.*

Collector.

9
*Cōcatio
priuileg.*

nire possunt. B. fo. 66. & ffo. 148. conce. 362.

Collector. Aduerte, quod hoc est intelligendū de illis tertiariis, qui faciunt tria vota, & viuunt in cōmunitate, de quibus idem Sixtus fecit mentionem supra. §. 7.

10 Idem Sixtus statuit quod fratres prædicatores & mi. recipientes, seu admittentes ad priuilegia & immunitates suorum ordinū quoscunque laicos vtriusque sexus prætextu tertij ordinis, seu alterius modi viuendi, nisi gestaerint habitum dicti tertij ordinis: & professionē emiserint solitam, & in congregatione viuant & in cōmuni, sint excommunicati, non obstantibus quibuscunque. Habetur in bulla præfati Sixti quæ incipit, Detestanda nonnullorum ambitio prout allegatur in quadā tabula priuilegiorum per quendam commissarium Romanum compilatam, non tamen habetur in libris priuilegiorum impressis.

Excommunicatio.

11 INNOCENTIUS 8. extendit gratias, & indulta cōcessa fratribus, & sororibus tertij ordinis in communi viuentibus, etiā illis qui viuunt in particulari. o. fo. 64. & ffo. 69. conce. 146. & ffo. 100. conce. 375.

Collector. Aduerte, quod huiusmodi concessio debet intelligi solum de gratis spiritualibus, quia cum sit facta oraculo viar vocis, nihil deseruit pro rebus temporalibus. Est etiā intelligenda hæc cōcessio de illis tertiariis, qui licet viuant in particulari, vouerunt tamen tria vota in communitate.

12 Idem Innocentius declarauit, quod sorores tertij ordinis, etiā in communi viuentes, quāuis se astringant ad plura quā in earum regula continentur, non includuntur sub constitutione Ioannis 22. reprobantis vitam & ritū fraticellorum, prout à nonnullis credebatur. B. fo. 38. & ffo. 122. conce. 266.

13 Idem Innocentius concessit, quod prædictæ sorores tertij ordinis beati Francisci possint libere & licite sumere velum nigrum, & sub perpetua clausura manere quādoocunque prædictis sororibus, ac ministris ordinis mi. vel aliis earum superioribus (sub quorum cura existant) placuerit, ac eandem statui visum fuerit expedire. B. fo. 38. & ffo. 122. conce. 266. in fine.

ALEXANDER

ALEXANDER 6. conce. sicut quæ sorores tertie regule in congregatione sub cura fratrum minorum obser. de gentes, quæ pro maiori parte ex eleemosynis christi fidelium & labore manuum suarum victū & vestitum recipiunt: non possint cogi ad solutionem alicuius decimæ, seu taxæ, aut collectæ, quæ pro tempore imponi contigerit, etiā si aliquid habeant proprii, quod tamen non sufficit eis ad quotidianas expensas. B. fo. 56. conce. 66.

Idem Alexander concessit quæ generalis & prouinciales ordinis minorum obser. possint cum consilio aliquorum fratrum deputare confessores præbiteros seculares, vel aliorum ordinū regulares & honestos, pro fratribus & sororibus tertij ordinis, vbicunque in partibus ultramontanis cōmorantibus (s. in partibus galliarum, & Hispaniarum, & ceteris eis annexis) quibus sua peccata confiteri, & ab eis quæcunque ecclesiastica sacramenta accipere possint, ita tamen, quod confessores huiusmodi nullo modo debeant ingredi claustra, seu interiores officinas dictarū sororum absque alterius personæ bonæ vitæ & famæ societate, Attamen prædictam deputationem fieri posse concessit solum in locis, in quibus fratres minorum obser. aut conuentuales cōmōde haberi non possunt. B. fo. 39. & ffo. 123. conce. 169.

IVLIVS 2. confirmauit literas Sixti 4. suprapositas §. 8. ac illis perpetuæ firmitatis robur adiecit, suppleuitque omnes & singulos iuris & facti defectus si qui forsitan interuenerint in eisdem. Et in super de nouo subiecit omnes fratres & sorores tertij ordinis vbique locorum per vniuersum orbem constitentes sub obedientia & correctione generalis & prouincialium fratrum minorum. de obser. & conuentualium, ita quod eos visitare & corrigere possint iuxta formam prædictarū literarum Sixti 4. Super his autem imponit graues censuras & penas prædictis tertiariis, nisi eum effectu paruerint huiusmodi literis infra certum terminum, ac etiā super hoc dat certos cōseruatores B. fo. 223. conce. 529.

Idem Iulius dedit postea alias literas ad confirmationem suprascriptarum immediate cum magnis clausulis, & non obstantis, ac deputatione cōseruatorum

Ca

De sororibus tertiarum Exemptis à decimis.

De confessionibus secularibus deputatis.

Ingressi monasteria.

De subiectione praelati ordinis minorum.

Visitatio.

Confirmatio.

TERTIARIJ

B. ffo. 225. conce. 530.

Habitum fratrum.
Idem Iulius statuit, quod tertiarij portent ubique habitum talem, quod distinguantur à fratribus primi ordinis sancti Francisci, & quod constituatur omnibus illis de tertia regula, quocumque nomine nuncupentur, & ubicumque sint per vniuersum orbē, habitus vniformis, qui sit communis omnibus ipsis ubique, tam in forma quam in colore, ita quod nulla differentia sit in habitibus eorum. In forma autem quod ad minus habeant capronem latum, vt desuper scapulas descendat ab vtraque parte per quatuor digitos. In longitudine verò tam à parte anteriori quam posteriori attingat infra cingulum, vt super illud possit cingi. Color quoque sit magis ad nigredinem tendens quàm ad albedinem, prout habetur. B. ffo. 225. conce. 530.

De tertia via in particulari viuentibus.
Leo 10. in concilio Lateranēsi statuit, quod fratres & sorores tertij ordinis in propriis domibus habitantes valeat sepulturam eligere, vbi voluerint, & quod die pasceatis tantum Eucharistiam: necnon extremam vñctiōnem: ceteraque ecclesiastica Sacramenta (pœnitentiæ sacramento duntaxat excepto) à proprio sacerdote parochiali recipere debeant. Et voluit quod ad onera quæ laicis incumbunt perferenda teneantur, ac quod in foro seculari coram iudicibus secularibus conueniri possint. Et insuper decreuit quod prædicti tertiarij in propriis domibus habitantes nullatenus admittantur tempore interdicti, ad audienda diuina in ecclesiis ordinum: quorum sunt tertiarij, si causam dederint interdicto: vel causam ipsam nutriant, seu foueant, aut danti bus auxilium, consilium, vel fauorem quoquomodo præstiterint. B. ffo. 26. conce. 86.

Sacramē. Interdictum.
Collector.
Aduerte: quod prædicta intelligenda videntur generaliter de quibuslibet tertiarijs in particulari viuentibus, quia cum lex non distinguat, nec nos distinguere debemus, & præsertim quia pro viuentibus in communi facta est postea sequens concessio.

Communio prius legiorum.
Idem Leo vbi supra statuit, quod tertiarij collegialiter viuentes, seu cum claustralibus habitantes, aut mulieres virginalem, seu celibem, aut castam vidua-

FRATRES ET SORORES.

202

lem vitam ducentes expresso voto, & sub dicto habitu gaudere debeant priuilegijs quibus fratres ordinis, cuius tertiæ regulæ habitum gestant, potiuntur, & gaudēt. B. ffo. 26. conce. 87.

Idem Leo confirmauit, & approbavit, ac in nouauit supradictas literas Sixti. §. 8. cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere decreuit. Et insuper inhiuit omnibus & singulis prælatis ecclesiasticis sub excommunicationis latæ sententiæ pena, ne sorores tertiæ regulæ beati Francisci, quæ tria essentialia vota emittendo collegialiter viuunt, quasque conformiter ad præfati Sixti literas, veras religiosas esse declarauit, quomodolibet impedire præsumant, quominus huiusmodi sorores iuxta priuilegia fratrum mi. possint liberè & licitè habere oratoria, seu ecclesias cum campanili humili & campana, ac in illis Sacramentum Eucharistiæ in loco decenti & honesto: necnon oleum sanctum pro earum vsu tantum. & cimiterium benedictum, in quo sororum decedentium corpora sepeliri possint: ac in eisdem ecclesiis aquam benedictam solenniter benedici: missasq; secundum earum deuotionem cantari, & celebrari face- re. B. ffo. 35. conce. 119.

Idem Leo statuit: quod prædictæ sorores tertiæ regulæ collegialiter viuentes nullatenus possint compelli per supradictos prælatos Ecclesiarum & rectores aut quosuis alios ad audiendum Missas & alia diuina officia in alio loco quàm in dictis suis Ecclesiis aut ad suscipiendum Ecclesiastica Sacramenta ab alio quàm à confessore regulari, vel seculari eius per earum superiorum assignando: nec desuper quoquomolibet molestari valeant, ac quod huiusmodi Confessor (si secularis fuerit) quandiu officium prædictum confessionis à dictis superioribus sibi impositum continuauerit, nequaquam per locorum ordinarios in præmissis impediri possit. Et tandem circa præmissa dedit conseruatores omnes in dignitate Ecclesiastica constitutos. B. ffo. 35. conce. 119.

Idem Leo dedit præfatis sororibus copiosam exem-

21

Pro sororibus tertiariis.
Excommunicatio.

22

De sororibus tertiariis in communi viuentibus.
Sacramēt.

TERTIARIORVM.

Exemptio. ptionem à solutione cuiusvis decimæ, aut taxæ, vel collectæ etiam per seclē apostolicā impostæ, si tamen ita sunt pauperes, quod earum redditus non sufficiunt pro cōmoda earum sustentatione. B. ff. 48. conce. 143. hoc ponitur latius supra in dictione Decimæ. §. 8. & in dictione Exemptio. §. 30.

24 De alienatione bonorum. Idem Leo fecit quosdam concessiones circa modum, quo alienari possunt bona monasteriorum monialium seu sororum tertij ordinis, quæ posita sunt supra in dictione Abbatisa. §. 9. & 10.

25 Noua regula p tertiaris in communi uiuentibus. Idē Leo ad instantiā diuersarū personarū ordinauit denuō regulam pro fratribus & sororibus tertij regulæ beati Francisci, quæ tria uota essentialia emittunt, & in congregatione uiuunt, & quia huiusmodi noua regula nunquam fuit impressa in aliquo librorum ordinis ideo opere precium visum est illam hīc inferere.

Sed aduertendam quod prædicta ordinatio regulæ facta est bis, vel ter ab eodem Leone. 10. & non uniuersimter, quarū ultima est melior, & quæ in partibus Hispaniarum per Re. patrem ministrum generalem trium ordinum beati Francisci recepta & diuulgata: necnon & omnibus prædictis tertiaris tradita est, ideoque præfatam ultimā regulam reliquis omīssis imprimere curauit de uerbo ad uerbum, prout sequitur.

Dilectis. Dilecti filij ac filiz salutem & apostolicam benedictionem. Inter cætera nostro regimini credita ea nos potissimè sollicitos reddunt per quæ frenatis mundi, carnisque concupiscentiis innocentiz primæque pacis cælitus collaræ tranquillitas status ad suam primæquam reduci cognoscitur originem. Dudum siquidem huius gratia: fere. Nicolauis papa. 4. prædecessor noster tertiam regulā beati Frac. quam de penitentia appellauit, per quā almus confessor homines utriusque sexus fideles spiritu dei plenus saluare contendeat confirmauit & approbauit. Verum quia temporis decursu spirante illo spiritu sancto non solum uiri cōiugati: mūdi que

REGVLA NOVA.

203

huius incolæ, pro quibus à beato Franc. præfata tertia regula edita fuerat, uerū etiā innumerarū uirginū chortibus essentialibus, & à quibusdā etiā claustræ nostræ autoritate assumptis votis, constructisque monasteriis quā plurimis, nō sine militatis ecclesiæ fructu multiplici, & ædificatione præfati tertij ordinis iugo sua colla subdiderunt, Et quoniam in dicta tertia regula quædam maritatis accōmoda, ex libi uerō: uirginæque statui sub huiusmodi tertia regula dño famulanibus nullatenus decentia inestuntur, ob quæ castorū animorū nitidi affectus ab ingressu dicti ordinis nōnunquā auertuntur, nos iuxta dñi uoluntatē p̄ciosum à uili separantes, eandē tertiā regulā in modum, qui sequitur distinctā de nouo confirmamus & approbamus, ac uobis & successoribus uestris seruandam transmittimus, cuius tenor sequitur & est talis.

De nouitiō: seu nouitiarum ingressu. 1. Capitulum.

FRATRES: seu sorores ad hunc tertium ordinē recipiendi debent esse fideles catholici, de hæresi non suspecti, in obedientia Romanæ ecclesiæ firmi matrimonio non ligati, debitis expediti, corpore sani, animo prompti, nulla uulgari infamia maculati, cum proximis recōciliari, & de his omnibus antequam recipiatur, ab eo qui recipiendi habet facultatem, sunt diligenter examinandi.

De his: quæ habent promittere fratres & sorores in professione huius tertij regulæ. 2. Capitulum.

FRATRES & sorores postquā per unum integrum annum habitum probationis detulerint (qui de uili panno arbitrio uisitoris esse debet) si conuersatio laudabilis fuerit apud cōuentum: in quo quis: uel quæ habitum probationis portauerit, de cōsilio discretorum dicti cōuentus ad professionem dicti ordinis recipiatur, in qua professione promittat seruare mandata Dei, ac satisfactorum de transgressionibus quas facere posset in futurum contra hanc tertiam regulam, ubi à prælatis requisitus fuerit uiuendo in obedientia siue proprio, & in castitate.

De ieiunio. 3. Capitulum.

TERTIARIORVM

FRATRES & sorores perpetuis temporibus feria. 2. 4. 6. & sabbato (excepto dominica natiuitatis festo) carnes non comedant, Et à festo omnium sanctorum vsque ad resurrectionem domini omni feria. 4. & 6. ieiunare teneantur, ac similiter qualibet sexta feria totius anni Item à festo beati Martini vsque ad natiuitatem domini ieiunent quotidie, iuncta quadragesima vniuersalis ecclesie vsque ad resurrectione domini: quã tamen à quinquagesima incipere debent. Diebus vero quibus non ieiunatur: bis in die dũtaxat comedãt, excepto quod à festo pasche vsque ad mensem octobris laborantes penoso, seu graui labore ter in die refici poterunt: ieiuniorum semper diebus exceptis. Poterunt autẽ itinerãtes: infirmi, debiles, tempore necessitatis ieiuniũ soluere.

De diuino officio & oratione. 4. Capitulum.

FRATRES & sorores in ecclesia seruent silentium, præsertim quãdo missa celebratur, vel sermo Dei proponitur, de alijs vero locis seruet quã per suos superiores circa silentium illis fuerit ordinatum. Debent etiam quolibet die in sero intra se & Deũ cogitare quid fecerint, dixerint, vel cogitauerint, quolibet autem die si potuerint comodẽ debent audire missam, & procurare quã habeãt virum religiosum qui illis verbũ Dei certis diebus proponat & eos ad pœnitentiã, & virtutes inducat illi autẽ vel ille, qui vel quã horas canonicas sciũt per se dicere, debet horas canonicas secũdũ vsum S. Romanæ ecclesie persoluere, qui vero horas canonicas nesciunt dicere, dicat duodecim Pater noster pro matutino, & pro qualibet aliarum horarum septem, addito Gloria patri in fine cuiuslibet Pater noster, addito etiã Credo, & Miserere mei Deus, in principio primæ, & cõpletorij, & qui præmissa nescierit, ter Pater noster pro pœnitentia dicere debeat. Quoties autem prandium, vel cibum sumunt, gratias Deo reddere debent. De confessione vero sacramentali, & sacra communione sumenda seruabunt ordinationẽ Nicolai papæ: 4. quod ter in anno confiteantur atque communicent secundum statuta à suis superioribus super hoc ordinata.

REGVLA NOVA.

204

De pœnitentiis & officiorum ordinatione.

5. Capitulum.

QVÆLIBET domus, si monasterium virorũ fuerit, habeat superiorem istius fraternitatis qui minister localis appellabitur, si vero mulierum, mater dicetur. Et eligentur per suos conuentus: vel instituentur per suos prouinciales superiores, seu visitatorem generale, ita tamen quod nullus sit perpetuus, sed certi temporis, Qui ministri, & matres obediunt per omnia, quæ ad præsentem regulam spectant, prouincialibus ministris ordinis mi. beati Francisci & visitatoribus deputatis ab ipsis ministris quamdiu in dictis officiis fuerint: quò vero ad alia officia intra domum, seruabunt statuta sua.

De mō. interius exteriusq; cõuersandi. 6. Capitulum.

CV M fratres & sorores huius fraternitatis dicantur Cõuersatione, oportet eos ab omni curiositate: itã in vestibus quã alijs quibuscunq; abstinere, & iuxta apostolorum principis beati Petri salubre consilium depositis cæteris vanis huius seculi ornamentis nullum ornamentum corporale portare debent, nisi solum humile: & necessarium tegumentum corporis sui. Debent etiam ab accessu curiarum principum: dominorum, seu dominarũ vbi mollia huius mũdi (homino testare) habentur, omnino cauere, nec nullo ynquã tẽpore choreis ludis iocis, & alijs histrionum vanitatibus intetesse. Debent quoque esse parcĩ in verbis & locutionibus, quæ raro sine peccato multiplicantur, & super omnia ab omni mendacio, & iuramento quocunq; iuxta mandatum domini, nisi pro pace, fide calumnia, & testimonio perhibẽdo, cauere debent, & omni die in sero inter cætera debent examinare se: si vel mendacium, vel iuramentum aliquod fecerint, & pro quolibet ter Pater noster dicere debent.

De visitatione & cura infirmorum. 7. Capitulum.

SI quis frater vel soror huius fraternitatis in infirmitate ceciderit, minister domus, vel mater semel quotidie per se vel per aliam personã visitare teneatur, & de bonis cõibus oĩa necessaria diligenter faciat illi ministrare.

TERTIARIORVM.

ri, teneatq; infirmū, vel infirmā monere ad pœnitentiā acceptandā, ve iā, conuersionē ad Deum faciendā: mortis propinquitatē: & iudicij diuini distributionē, simulque diuinam misericordiam proponendo.

De uisitatione quam p̄lati debent facere circa fratres, & sorores. 8. Capitulum.

MINISTER prouincialis frat. ū. m. vel uisitator eiusdē ordinis cui ipse cōmiserit, uisitabit quolibet anno semel tantum quālibet don ū cum p̄sentiā seniorum, Et facta uisitatione, non debet intrare officinas nec alia interiora forori m. Ipse autē uisitator nunquā solus maneat & separatus cum aliqua sorore. Debent autē ministri, & n̄ a res dicere uisitatori de seclis qui correctione indigent similiter & alij fratres & sorores, Et si aliqui fuerint incorrigibiles iudicio discreto Rē vel discretarum domus tanquā morbida pecora eiciantur de congregatione.

De officis mortuorum. 9. Capitulum.

POST QUAM aliquis frater, vel soror ab hac luce migrauerit, curabit ministri, seu mater, quod eius exequiē solenniter celebrentur, quibus exequiis omnes fratres, vel sorores alicuius domus, ubi ipsum mori cōtingent, personaliter interesse debēt nec recedere donec corpus uaditum sit sepultorē, & pro anima cuiuslibet defuncti vel d. defunctę, infra octo dies quilibet sacerdos unā missam, scientes autē Psalterium. 50 ps. nescientes uerō ps. quinquaginta Pater noster, & in fine cuiuslibet Requie aeternā dicere teneantur. In fine autē cuiuslibet anni scilicet, quolibet annum, quilibet sacerdos tres missas pro defunctis, scientes psalterium, unum psalterium, scientes uerō psalterium, centum Pater noster cum Requie aeternā in fine cuiuslibet dicere debeant, & circa ista officia pro defunctis, & alia officia diuina in p̄sentiā tunc aduersa, cura in ponitur ministris & matribus ut fideliter persoluantur.

De obligatione contentorum in regula.

10. Capitulum.

OMNIA & singula in p̄senti regula contenta sunt cōsilia ad faciū saluandas animas uiatorum, &

REGVLA NOVA.

205

nulla sunt obligatoria ad peccatū mortale vel ueniale: nisi humano vel diuino iure aliquis alias esset obligat⁹. Obligantur tamen fratres & sorores facere pœnitentiā sibi a superioribus impositas quando super hoc requiruntur, Obligantur etiā ad tria uota essentialia: paupertatem nihil habendo in speciali, castitatem: quia post uotum non possunt matrimonium contrahere: nec sine transgressionē uitiis carnis se immiscere, & obedientiā quantum ad illa sine quibus non potest commodē ista fraternit⁹ manuteneri, Tenentur etiā ad clausurā seruandā illarū quæ ipsam expressē seruare uouerint, quod omnibus & singulis cōuentibus concedimus: dūmodo hospitalitas & charitas quam exercere solent apud infirmos nullum cum honestate patiatur detrimentum. Datum Romæ apud S. Petrum: sub annulo piscatoris: Die uigesima Ianuarij. 1521. Pontificatus nostri Anno octauo.

Euangelista.

EX PRÆDICTIS OMNIBVS COLLIGENDUM est, quod fratres & sorores tertij ordinis S.

Francisci sunt in triplici Differentia.

Quidā enim illorum & primi tēpore sunt illi: qui non faciunt tria uota essentialia religionis nec in cōgregatione uiuūt sed in propriis domibus cum suis uxoribus & filiis aut familiis, prout aliarū personarū seculares excepto quod obseruant ea quæ in regula per Nicolaum. 4. cōpilata cōtinentur, & isti sunt proprij tertij ordinis per beatum Franciscum instituti.

Alij tertiarj sunt, qui faciunt prædicta tria uota in manibus sui ministri vel ministræ corā sua cōmunitate, sed hi subdistinguntur quia aliqui istorū post emissionē uotorum seu professionē prædicto modo factā remanēt & uiuunt in cōmuni, Reliqui uerō licet faciāt professionē in cōmunitate ut supradictum est tamen postea non uiuunt in cōmunitatibus sui ordinis sed in aliquibus heremiticis vel ecclesiis separatis à cōuentibus di-

cti ordinis. Primi istorum tertiariorum sunt illi qui ordinati

De prima differentia tertiariorū sancti Francisci.

TERTIARIJ.

fuerunt per beatum Franciscum, & hi non conuertuntur in personas ecclesiasticas: sed remanent vt personæ meræ seculares, prout Sixtus. 4. declarauit in bulla præallegata supra. §. 7. & ideo post istam declarationem non est intelligendum q̄ respectu huiusmodi terciariorū extendatur iurisdicctio & gubernatio quæ fratribus mi. super terciarios commissa est, quia talem iurisdicctionem seu gubernationem non possunt fratres min. habere super personas seculares, prout sunt præfati primi terciarij, ac pro tanto bulla Eugeni. 4. quæ dat fratribus mi. iurisdicctionem super terciarios extra cōmunitatem viuentes debet intelligi post supradictam declarationem Sixti de illis qui fecerunt professionem in cōmunitate & postea viuunt extra illam, Et si forte reperiretur aliqua bulla quæ conferret expressè iurisdicctionem fratribus min. super huiusmodi terciarios: qui manent in sæculo cum vxoribus & filiis seu alio modo consimili tunc esset aduertendam vtrum talis bulla fuerit ante prædictam declarationem, & in hoc casu iam nihil operatur, si autem fuit post supradictam declarationem tunc etiam nihil valet, nisi expresse derogaret huiusmodi declarationi Sixti immo esset reputanda tanquā subreptitia. Et insuper esset contra puritatem professionis prædictorum fratrum mi. quia (vt dictum est) cum huiusmodi terciarij sint declarati non esse personæ religiosæ non potest conuenire fratribus prædictis iurisdicctio super illos, Verum est tamen q̄ prædicti fratres min. possent licitè super præfatos terciarios primi gradus habere quandam diligentiam seu curam spiritualem pro directione animarum illorum, vt potè audiendo confessiones eorum & conferendo illis sacramentū Eucharistiæ frequentius quā aliis fidelibus necnon cōmunicando eis aliquas indulgentias & peccatorum remissiones & alia similia spiritualia quamadmodum fit confratribus & oblatis ordinis, & adhuc non haberent tantam autoritatem super huiusmodi terciarios: sicut super oblatos perpetuos nisi similiter se offerrent & donarent in forma iuridica, &

FRATRES ET SORORES.

206

tunc etiā non esset nisi quædā obligatio mutua sine præiudicio decimarū & tributorū ac iurisdicctionē ecclesiasticā & seculariū quibus manerēt semper obligati vt alij meræ seculares, & facit ad hoc determinatio Concilij Lateranensis supraposita in. §. 19.

Aduertendū est etiā quod habitus prædictorū terciariorū primi gradus non reperitur determinatus in aliquibus literis apostolicis, nā habitus determinatus per Nicolaū. 4. in regula quā ipse cōpilauit intelligitur secundū declarationē Sixti pro illis qui faciunt tria vota & viuunt in cōmunitate, Consuetudo tamen vel potius corruptela interpretata est in diuersis prouinciis & regionis diuersas formas habitū ita quod in aliquibus partibus deferunt hmoi terciarij habitus consimiles habitibus fratrum mi. licet hoc sit expresse contra privilegia prædictorum fratrum mi. & nō usquā eueniat inde materia scandali.

Videtur tamen quod habitus quē in partibus Italiae deferunt prædicti terciarij sit eorum statui & rationi magis condecens, quia quo ad formam deferunt vestes prout alij seculares, & quo ad colorem sicut fratres mi. & est verisimile q̄ talē habitū voluit B. Frācisus q̄ prædicti terciarij deferret, cū ab antiquo in partibus vbi præfatus sanctus primo instituit prædictū tertium ordinē & vbi pro maiori parte conuersatus est obseruatus sit, & de præfenti obseruetur talis modus habitus.

Non possunt tamen præfati terciarij deferre cordam sicut fratres mi. q̄ adhuc alij terciarij q̄ viuunt collegialiter nequeunt portare huiusmodi cordam regula ipsorum prohibente.

Itē est aduertendum quod ab hmoi terciariis non potest à fratribus mi. recipi aliquod votum religionis sed ad plus potest fieri quædam acceptatio seu admissio ad prædictam tertiam regulā exhortando illos quod eā obseruent & adiuuando eos in confessionibus & aliis spiritualibus sicut confratribus ordinis, prout supradictum est. Nec etiam propter hoc efficiuntur fratres superiores illorum sed remanent vt prius sub iurisdicctione ordinata tam ecclesiastica quam seculari.

De habitu terciariorū seculariū.

Nota.

Nota pro corda fratrum mino.

De superioribus
tertiariis
quibus.

TERTIARIIS.

Possunt tamen huiusmodi tertiarj (ad instar modi qui obseruatur cōmuniter in confraternitatibus) habere velut superiores aliquos ex seipsis qui nominentur ministri vel alio nomine vt eorum curā habeant ad conuocandum vel puniendum eos, &c. Sed huiusmodi ministri non sunt censendi tanquā illi ministri de quibus Nicolaus. 4. facit mentionem in prædicta regula tertiariorum, quia veri ministri qui debēt gubernare tanquam prælati sunt solummodo illorum tertiariorum qui vouent tria vota, & viuunt in cōmunitate, aliter enim sequeretur quod tertiarj primi gradus essent propriè religiosi, cuius tamen contrarium declaratum est per Sixtum. 4. vbi supra.

Est insuper sciendum quod hmoi tertiarj non gaudeant priuilegijs (salte tēporalibus) fratrum mi. nā postquā Sixtus. 4. declarauit quod tales tertiarj non erant religiosę personę non extenduntur ad eos cōmunicationes priuilegiorum quas fecerunt tertiaris Nicolaus 4. & Sixtus 4. sed solum de alijs qui sunt religiosi. Nec obstat prædictis quedam concessio Innocentij. 8. supra posita. §. 10. qua extendit omnia priuilegia concessa tertiaris in cōmuni viuētibz ad eos qui viuunt in particulari, quia illa concessio cū sit viuz vocis oraculo facta non facit fidem nisi pro foro conscientię & pro rebus spiritualibus Et dato casu q̄ faceret fidem in iudicio & extenderetur ad temporalia non debet intelligi nisi de illis qui fecerunt professionē in cōmunitate, & postea virtute alicuius dispensationis viuunt in particulari (prout sepe accidit etiam in fratribz aliorum ordinum magis principaliū) licet tamen adhuc istud nō cōstet nimis clarè.

Aduerte Vnde sequitur q̄ grauis error fuerit quorundam religiosorum qui intuitu pietatis vel deuotionis inconsideratè procurauerunt quod prædicti tertiarj in aliquibus partibus non soluerent decimas nec primitias asserēdo esse exemptos ab hmoi & à solutione tributorum & vectigalium dominis temporalibus, præsertim quia istud sepe redundat in non modicum dānum vicinorū huiusmodi tertiariorum & exactorum reddituum, quia

FRATRES ET SORORES. 207

sunt aliqua prædictorum onerum talis qualitatıs, quod quantum auferatur oneris vni vel pluribus exemptis seu priuilegiatis de populo tantū superimponitur alijs eius dē populi cō exemptis neque priuilegiatis. Et insuper qui præfatā exēptionē de facto procurauerunt incurrerunt ex cōmunicationem vt patet §. in. §. 10. circa quod propterea valde aduertendum est & cauendum in futurum.

Quo ad secundum gradum tertiariorum qui iuxta declarationem Sixti supradictam §. 7. faciunt tria vota & viuunt in cōmuni sunt aliqua aduertenda.

Primum est q̄ isti sunt verę personę ecclesiasticę & religiosę & sunt exēpti ab omni iurisdictione ecclesiasticā & seculari excepta subiectione quā debent habere ordini mi. de qua supradictū est. §. 8. & 16.

Alterum est quod habitus istorum tertiariorum sū regulam cōfirmatam per Nicolaum. 4. debet esse coloris nec prius nigri nec prius albi sed quia prædictus Nicolaus nihil dixit de forma hmoi habitus ac etiā de colore locutus est obscure fuit postea per Iulium. 2. prouisum circa vtrumque vt habetur supra. §. 18.

De cingulo autem hmoi tertiariorū dicitur in præfata regula confirmata per Nicolaum. 4. q̄ sit corrigia & non corda sicut est singulorum fratrum mi.

Aliud est etiam notādum circa supradictos tertiaris quod super eos habent iurisdictionem & superioritatē fratres mi. tam obseruantes quā conuēntiales, vt patet supra §. 8. & 16. & quia vtrisque fratribz mi. commissā est ideo est locus præuentioni.

Vnde sequit̄ q̄ licet hmoi tertiarj sint sub obedientia fratrum mi. cōuēntialium possunt prælati fratrum obser. in defectu vel absentia prælatorum conuēntialium corrigere prædictos tertiaris, ac similiter econtra. Ratio huius est quia non datur aliquibus gubernatio & iurisdictionis, vt occasione illius committantur impune illicita. Quapropter potest quęlibet dictarum diuersarum fratrum mi. exequi super præfatos tertiaris iurisdictionem in defectum alterius.

Reliquum insuper aduertendum est quod huiusmodi

De secunda differētia tertiariorū sancti Francisci.
Nota.

Nota.

TERTIARIJ

tertiarij in communi viuentes gaudent omnibus priuilegijs concessis fratribus mi. sub quorum gubernatione consistunt vt patet supra in. §. 4. & 9. & 20.

De alijs vero terciarijs qui licet in cōmunitate professionē fecerint sed postea in particulari extra suas cōmunitates viuunt videtur q̄ nequeāt gaudere priuilegijs tēporalibus nec spiritualibus quibus fratres min. & alij terciarij collegialiter viuentes gaudēt, hoc patet per statutum concilij Lateranensis suprapositum §. 19.

*De tertie
differētia
tertiario-
rum.*

Quo ad tertium verò gradum terciariorum. scilicet eorū q̄ nec sunt meræ seculares vt primi supradicti nec fecerunt professionē in cōmunitate vt secundi etiā supradicti, sed qui propria autoritate assumpserunt habitum terciariorum aut illum receperūt ab aliquibus fratribus mi. non obseruata forma supradicta & qui post assumptionē vel receptionē hmōi habitus ac etiā emissionē professionis extra cōmunitatē viuunt in aliquibus heremitorijs seu in domibus secularibus, non dubium est quin temeritatē eximīā cōmittant, & quod tales nullatenus sunt terciarij S. Francisci nec alienius regulæ ab apostolica sede approbatæ ac per consequens quod nequeūt gaudere priuilegijs fratrum mi. nec terciariorum nec existunt sub iurisdictione illorum, possunt tamen & debent procurare fratres mi. quod prelati ecclesiastici ordinarij procedant contra tales quia deserunt habitum religionis cuius ipsi non sunt, prout habetur supra in dictione Habitūs fratrum §. 3. & 4. & hæc de terciarijs S. Francisci dixisse sit satis.

Collector.

Sciendum est vterius quod solus sanctissimus pater Franciscus instituit fratres & sorores tertij ordinis seu de pœnitentia nuncupatos vt supra dictum est, propter quod in eius laudē canit ecclesia. Tres ordines hic ordinat primūq; fratrum nominat mi. pauperūq; sic dominarum medius, sed pœnitentium tertius sexum capit vtrūque. Attamen postea nonnulli alij ordines præsertim fratrum mendicantium præfatā institutionem aliquantulum imitari nisi sunt, nā fratres prædicatores & Augustinenses, necnon & Carmelitæ obtinuerunt à sede apostolica, vt aliqua personæ vtriusq; sexus in proprijs do-

TRANSIRE AD ALIOS ORDINES. 208

mibus habitantes, aut saltē nō in cōgregatione regulari viuentes, sed certo modo sub hmōi ordinibus respectiue degentes, quæ pinzocheræ, aut matellitæ vel de penitencia dicuntur, gauderent priuilegijs dicti ordinis, hoc patet quo ad prædicatores B. ff. 240 cōcc. 573. & quo ad August. B. ff. 249 cōcc. 622. & quo ad Carmelitas. B. ff. 180 cōcc. 427. De omnibus autē hmōi personis, quæ vt plurimum sunt fœminæ, dictum est supra satis late in dictione Mulieres & nonnulla alia adduntur hic, prout sequitur.

SIXTUS. 4. concessit fratribus Carmelitis, vt possint administrare sacramēta eucharistiæ, & extremæ vntionis suis pinzocheris, & mantellatis, quæ sunt velut terciarij ordinis mi. in particulari viuentes (prout arbitror) etiā in eorundē domibus, Et similiter concessit, q̄ dū tales decedere contigerit, possint eorum cadauera ad eorundē fratrum ecclesias tumulāda deferre, absque licentiā alicuius prelati ecclesiastici, & cōtradictione quacunq; non obstante. B. ff. 97. & ff. 180. cōcc. 426.

*Sacramē-
ta.*

Aduerte, & vide circa hoc ea quæ statuta sunt in concilio Lateranensi, vt habetur supra, §. 18.

Collector.

Idem Sixtus fecit aliam concessionē sicut immediatē suprascriptam fratribus Augustinensibus, vt habetur. B. ff. 247. cōcc. 623.

Aduerte q̄ de huiusmodi personis, quæ sunt velut terciarij fratrum minorum, dicta sunt multa supra in dictione Mulieres. Vide ibi.

Collector.

TRANSIRE AD ALIOS ORDINES.

QUALITER possint, aut non possint fratres mi. transire de sua religione ad aliā, vel de vna obedientia ad aliā, dictum est supra in multis dictionibus scilicet in dictione Abbas, & in dictione Apostata, & in dictione Nonius, & in dictione Obedientiā, & in dictione Obseruantes fratres. Vide ibi.

Collector.

V E N D E R E .

Distinctio materiz venditionis.

Collector. Aduerte quod nonnulla repertiuntur in priuilegiis fratrum mi quæ pertinent ad materiam venditionis & horum aliquid spectant ad fratres: alia vero ad moniales curæ ipsorum commissas prout infra patebit.

1 **N I C O L A V S . 3 .** concessit, quod cum expedierit utilitati fratrum mino. vendere aut commutare aliquas res vsui eorum prius concessas commutatio talium rerum pro rebus quibus vsum fratribus liceat habere procedat seu fiat autoritate vel licentia generalis & prouincialium ministrorum in suis administrationibus coniunctim aut diuisim. Voluit tamen & ordinauit quod si res huiusmodi æstimate præcio vendi contingerit fiat per procuratorem vel syndicum à sede apostolica vel à protectore ordinis deputatū & quod per eum pecunia pro præcio rei venditæ habita recipiatur: & expendatur in rem licitam, cuius vsum fratribus licet habere. habetur in declaratione Exiit qui seminat ffo 10. in 2. tractatu. & B fo. 8.

2 **C L E M E N S . 5 .** declarauit non licere fratribus mino. habere hortos vt colantur ac olera & alia hortalicia præcio distraherentur, & idem de quibuslibet aliis rebus habetur in declaratione regulæ quæ incipit Exiit de paradiso. ffo 15. in 2. tractatu. & fo. 14. tractatu. 3.

3 **S I X T V S . 4 .** fecit duas concessiones pro fratribus mino. pertinentes ad hanc materiam, quæ postea sunt supra in dictione Bona in §. 5. & 6. vide ibi.

4 **L E O 10** fecit quandam concessionem super venditione bonorum quæ aliqui fratres mino. acquirunt cum extra obedientiam ordinis euagarentur, sed hæc etiam posita est supra in dictione Bona §. ultimo.

5 Idem Leo fecit aliam concessionem circa commutationem seu venditionem eleemosynarum superabundantium, prout habetur supra in dictione Eleemosynas §. ultimo.

6 Idem Leo respectu venditionis seu alienationis bonorum monasteriorum monialium S. Clare & tertij ordinis fecit duas concessiones, quæ postea sunt in dictione Abbatisa. §. penultimo & ultimo.

C L E M E N S

V I C A R I V S .

C L E M E N S . 7 . extendit ad ordinem nostrum regularis obser. supradictam Leonis concessionem postam in dictione Abbatisa. §. vlti. dummodo recipiendæ penennæ in domorum nostrarum reparationem: & earundem necessitatis conuertatur prout patet per breue eiusdem datum die. 7. Martij. 1524.

V I C A R I V S .

Distinctio materiz vicariorum.

Aduertendum quod de multiplicibus vicariis reperitur facta mentio in priuilegiis fratrum mino. **Collector.**

Et primò de vicario totius ordinis, qui cedente vel cedente generali ministro eligi debet.

Secundò de vicariis generalibus: & prouincialibus cis montanis: & ultramontanis, qui per concilium Constantiense fuerunt ordinati pro regimine fratrum mino. regularis obseruan.

Tertiò de vicariis conuentuum: vel domorum prædictorum fratrum: seu monialium eis commissarum, & de singulis istorum dicentur infra aliqua quæ ad eos spectant.

De vicario totius ordinis.

N I C O L A V S . 4 . statuit & ordinauit ac districte inhibuit fratribus mino. ne deficiente ministro generali possint eligere aut constituere aliquem fratrem in vicariū ordinis prefati absque Romani pontificis & protectoris eiusdem ordinis licentia speciali per ipsius Romani pontificis patentes literas concedenda facientes plenam & expressam de huiusmodi literis mentionem. b. fo. 31. & ffo. 32. conce. 33.

Aduertendum quod post hæc in statutis generalibus auctoritate apostolica in capitulo generali Burgeni factis sub sequenti modo statutum & ordinatum est in capitulo vndecimo de institutionibus officiariorum. **Collector.**

Cæterum ordinatur quod superueniente morte ministri generalis si moriatur in partibus de quibus assumptus est minister in cuius prouincia moritur teneatur conuocare partes diffinitores illarum partium in quibus **Statutum generale.**

Dd

VICARIVS.

bus moritur minister generalis quamprimum fieri poterit ad locum commodiorem pro electione vicarij ordinis, in qua electione dictus minister præsideat: & habeat vocem actiuam: & passiuam sicut ipsi diffinitores, & ille in quem maior pars illorum consenserit: sit vicarius totius ordinis. Si vero moriatur in partibus quibus præest commissarius generalis electus secundum formam bullæ vnionis: defuncto generali ministro minister in cuius provincia moritur: quamprimum fieri poterit: teneatur portare: vel legitimè impeditus mittere sigillam ordinis patri commissario generali illarum partium: registro ordinis bene clauto: & sigillato sigillis ministri provincialis: & conuentus in quo moritur apud scribã ordinis curam eiusdem registri habere solitum remanente, Qui quidem commissarius generalis teneatur: quamprimum fieri poterit: dictam conuocationem diffinitorum ad locum commodum facere, in qua congregatione eam commissarius generalis præfatus: quã minister in cuius provincia est defunctus: vocẽ actiuã sicut & diffinitores habeant. Eligendus vero semper sit de eisdem partibus ex quibus generalis minister erat assumptus. Si autem provincia: in qua moritur generalis minister: esset ministro provinciali orbara: commissarius illius provincie in prædictis suppleat vicem ministri provincialis eiusdem. Et si aliquis diffinitorum prædictorum fuerit morte præuentus: minister provincialis suæ provincie vel ipso ministro defuncto commissarius illius provincie ad prædicta supplebit. Quod si generalis minister moriatur in terminis duabus provinciis communibus minister provincie prioris in ordine provincialium teneatur (vt prædictum est) prouidete. Et si in terminis aliquibus provinciis indifferentibus vel in mari moriatur huiusmodi prouiso ad propinquiorem provinciam pertinebit.

De vicariis generalibus & provincialibus.

De vicariis generalibus & provincialibus. **C**ONCILIUM Constantiense statuit quod prælati superiores fratrum minorum regularis obseruan. appellarentur vicarij generales & provinciales respectiue, &

VICARIVS.

hoc idem confirmauerunt multi alij summi pontifices, ac ordinauerunt multa & varia circa huiusmodi vicarios sed quia post capitulum generalissimum totius præfati ordinis Romæ celebratum translatum est officium ministeriatus ad fratres minores obseruantes ac per consequens cessauit denominatio prædictorum vicariorum omnia etiam illa quæ respectu talis denominationis fuerant statuta seu concessa similiter cessauerunt idcirco superfluum foret hæc illa ponere, qui autem voluerit prædicta quæ ad præfatos vicarios pertinebant videre reperiet ea in libris monumentorum ordinis prædicti tantum primæ quàm secundæ impressionis: necnon & aliqua in supplemento postea edito.

De vicariis & confessoribus monialium.

INNOCENTIUS 4. statuit quod fratres ministri qui in monasteriis monialium fuerint deputati pro seruitio illarum in spiritualibus duntaxat deseruiant vt habetur latius supra in dictione Monasteria §. 2.

IVLIVS 2. statuit & ordinauit quod confessores seu vicarij monialium sanctæ Clare & aliarum religiosarum sub cura fratrum minorum in regnis Hispaniarum degenitum nullatenus possint ultra triennium officia huiusmodi exercere, & quod prædicto triennio finito vel antea (si ministro provinciali expediens videbitur) à prædicto officio absoluantur. B. ffo. 49. conce. 145.

Aduerte quod idem Iulius ordinauerat prius hoc idem generaliter loquendo de omnibus & singulis officiis trium ordinum beati Francisci, vt habetur supra in dictione Officia ordinis §. 4.

Circa auctoritatẽ verò huiusmodi vicariorum vide aliquid infra post. §. sequentem.

De vicariis conuentuum fratrum minorum.

Idem Iulius in communicatione amplissima quam ferit fratribus ordinis minorum de privilegiis fratrum ordinis prædicatorum concessit quod ea quæ spectant ad vicarios conuentuum aut singularium domorum præfati ordinis prædicatorum similiter spectent & pertineant ad vicarios conuentuum & domorum ordinis minorum. B. ffo. 218. cõc. 533. & ffo. 74. cõ. 222. hoc habetur latius

VICARIVS.

supra in dictione Communitati priuilegiatorum. §. 12. Aduertendum est circa prædictam concessionem, quod licet in nostris priuilegiis non habeantur omnia quæ vicariis conuenticum ordinis prædicatorum sunt concessa immò pauca tamen deseruit huiusmodi concessio ad hoc ut quodcumque peruenierit ad notitiam fratrum minorum illa quæ ad prædictos vicarios prædicatorum pertinent possint eisdem uti vicarij conuentuum seu domorum fratrum minorum.

Notandum est tamen quod ut superius in nonnullis locis tetigi appellatione vicariorum apud fratres prædicatorum non veniunt vicarij communiter visitati inter ipsos sed solum illi qui propter absentiam aut carentiam prioris eliguntur seu instituuntur ad præsidendum velut priores, & consimiliter intelligendum est quo ad fratres minores de illis vicariis duntaxat qui apud eos vocantur præfidentes, quia absens vel deest guardianus, ad quod faciunt quæ subsequuntur.

Collector. Aduertendum est etiam quod quo ad auctoritatem prædictorum vicariorum monialium & conuentuum fuit statutum in capitulo generali Albiensi id quod sequitur.

Statutum generale. Pro vicariis monialium & guardianorum. Vniuersi confessores monialium nostri familiariter habeant presenti decreto semper actiue auctoritatem prælatorum super moniales in foro conscientie quo ad casus & sententias, habeantque similiter guardiani ac vicarij guardianorum in absentia eorum, habetur hoc fo. 228. tractatu. 3. & ffo. 248. in tractatu. 2.

Deinde in sequenti capitulo generali Laualis celebrato facta est sequens declaratio prædicti statuti.

Statutum generale. Pro guardianis & vicariis. Declaratur quod illa clausula in Capitulo generali Albiensi inserta videlicet quod guardiani & eorum vicarij habeant auctoritatem prælatorum in foro conscientie &c. sic debet intelligi, quod videlicet auctoritas per partem prouincialem concessa guardianis remaneat semper penes eorum vicarios seu vicariorum vicarios ipsi guardianis suum conuentuum pro suis negociis exentibus, habetur fo. 229. tractatu. 3. & ffo. 248. tractatu. 2.

VISITARE ET VISITATORES.

VISITARE ET VISITATO.

211

Distinctio materie visitationis & visitatorum.

Circa materiam visitationis & visitatorum sunt 66. *Collector.* plura in priuilegiis fratrum minorum contenta.

Istorum autem quedam pertinent ad visitationem fratrum actiuam & passiuam inter semetipsos, & hæc posita sunt supra in dictione Correctio. §. 9. & quasi in omnibus. §. ac in dictione Exempti fratres §. 2. & 4.

Alia verò attinet ad visitationem monialium S. Clare sed hæc similiter habentur superius in dictione Abbatissa §. 8. & in dictione Moniales. §. 2. & 3. & 17. & 22. & 26. ac. 27.

Nonnulla insuper spectant ad visitationem fratrum & sororum tertie regule beati Francisci, hæc autem continentur supra in dictione Tertiarij §. 3. & 4. & 8. Attamen quo ad visitationem quatuorlibet monialium per fratres minorum faciendam fecit Leo 10. quandam concessionem quæ habetur supra in dictione Ingredi monasteria monialium §. 23. Sed quo ad licentiam quæ ad visitationis monialium officium exercendum requiritur notanda est sequens ordinatio Innocentij. 8.

INNOCENTIVS. 8. inhiuit sub grauibus censuris & penis, ne quisquam fratrum minorum regularis obseruans sine suorum superiorum licentia & deputatione ac institutione præsumat accipere & exercere officium confessoris seu visitatoris monasteriorum monialium beguinarum vel sororum quorumlibet aut temporalium dominarum & aliarum personarum secularium seu regularium vtriusque sexus etiam si ad id apostolica auctoritate deputaretur. Et decreuit quod deputationes quas sic fieri contigerit sequentem conditionem habere debeant, vt. s. deputati ad officia prædicta illa exercere possint, si ad id eorum sic deputationum superiorum consensus & licentia accedant & non alio modo B. ffo. 157. conce. 375.

Ultra prædicta qui voluerit videre indulgentias quas promereri possunt visitantes ecclesias fratrum minorum in festiuitatibus & aliis diebus annis reperiet eas supra in dictione Indulgentie quo ad seculares. 1. & 2. & 3.

D d iij

De visitationibus & confessoribus monialium.

VNCTIO EXTREMA.

Collector. Quo ad administrationem sacramenti extremæ vñtionis sunt aliqua concessa fratribus mino. tam respectu suorum tertiariorum & familiarium seu oblatorum quam aliarum personarum secularium.

Ea quæ concernunt tertiariorum ac familiares fratrum habentur supra in dictione Tertiariorum § 19. & in dictione Familiares § 3. & 8. & in dictione Absolutio ordinata quo ad fratres § 7. & 8.

Illæ vero quæ pertinent ad omnes seculares continentur in dictione Sacramenta § 1. & in dictione Comunicare § 6. & 10.

VOTVM.

Distinctio materiæ votorum.

Collector. Sciendum est ultimo, quod in privilegiis fratrum repertiuntur aliqua pertinentia ad materiam votorum.

Horum autem aliqua spectant ad personas fratrum solummodo, & ita habentur in dictione Dispensatio § 8.

Alia concernunt personas monialium quæ curæ prædictorum fratrum sunt commissa; hæc autem continentur in dictione Absolutio extraordinaria quo ad fratres § 6. & in dictione Dispensatio § 19.

Reliqua vero respiciunt personas secularium, & hæc continentur in dictione Absolutio quo ad seculares primo, in § 16. & in dictione Absolutio quo ad seculares, 2. in § 11. ac 19. & in dictione Dispensatio § 16.

SEQVITVR APPROBATIO OPERIS

Compendij Priuilegiorum fratrum Mendicantium.

CVM LEO papa. 10. in concilio Lateranensi præcepit nullo modo aliqua opera ædita à quocumque impressioni dari nisi per episcopum vel alium habentem peritiam scientiæ libri seu scripturæ huiusmodi imprimendæ ab eodem episcopo ad id deputandum ac inquisitione hæreticæ prauitatis ciuitatis siue diocesis ubi librorum impressio huiusmodi fieret diligenter examinetur & approbentur, Et cum simili modo in statutis generalibus ordinis fratrum mi. cautum sit quod siqui fratres dicti ordinis aliqua opera noua ediderint non possint ea publicare aut imprimere, nisi prius examinata fuerint & approbata per generale Capitulum seu per eos quibus generalis minister duxerit committendum, ea propter cum reuerendissimus pater minister generalis totius ordinis præfati mi. & ordinarius abbatæ vallis oleti diocesis Palentinæ necnon & Reuerendissimus dominus dominus Archiepiscopus Hispaniensis inquisitor generalis Hispaniæ ac Siciliæ frater Martinus de Beiar ac frater Ioannès de Cumarraga & frater Ioannès de Curiel supradicti ordinis professores assignauerint examinatores cuiusdam operis cuius titulus est Compendium priuilegiorum fratrum mendicantium, & adhibita omni diligentia opus huiusmodi in nulla sui parte inuenerimus luteolum, sed clarum & veritati consonum opusque limatum politum & tersum omnique laude dignum, ut pote quod usque ad nostra tempora tale opus breuè compendiosum vtile ac conscientie proficuum sapientibus & minus sapientibus conferens nunquam ad notitiam nostram venerit approbamus ipsum opus, & testificamur in nulla sui parte esse contrarium fidei aut veritati sed omnium priuilegiorum ac bullarum & gratiarum prædicti ordinis & aliorum mendicantium quæ ab aliis

APPROBATIO OPERIS.

diffusè & confusè colligebantur: in paruo volumine
hoc à collectore sapiente fuisse redacta: ideo in huius.
modi approbationis testimonium: ac prædictorum
confirmationem subscripsimus hic nomina nostra.

Frater Martinus de Beiar.

Frater Ioannes de Cumarraga.

Frater Ioannes de Curiel.

CONFIRMA. PRIVILE.

213

INFRASCRIPTA PRIVILEGIO
rum nostrorum confirmatio, & innouatio amplissima:
hic aprè visa est apponi: cum alias nullibi fuerit impressa
cui quidem summa etiam fides adhibenda est: nam de
eadem extrat breue iuxta morem sedis apostolicæ mu-
nitissimum: ac in locis plerisque transumpta à iudicibus
eiusdem sedis autenticis & approbatis.

CLEMENS papa 7. ad perpetuam rei memoriam,
dum fructus vberes: quos ordo sacer dilectorum
filiorum fratrum mi. regularis obseruantix in agro mi-
litanis ecclesiæ cum propagatione religionis: ac defen-
sione: & augmento fidei catholicæ ac salute christi fide-
lium produxit hætenus: & in dies producit: diligenter
attendimus dignum: quin potius debitum putamus vt
eius statum prosperum & tranquillum omni diligentia
procuremus illius religiosas personas specialibus fauo-
ribus & gratiis prosequamur, hinc est quod nos motu
proprio & ex certa nostra scientia tenore præsentium
omnia & singula privilegia immunitatis exemptiones
præsertim non soluendi clericis secularibus quartam su-
meralium quo ad fratres in possessione non soluendi
quartam huiusmodi existentes ac omnia & singula in-
dulta indulgentias: peccatorum remissiones & gratias
dicto minorum ac S. Clare ac tertio de penitentia nun-
cupato ordinibus illorumque fratribus monialibus so-
roribus & vtriusque sexus personis ac monasteriis do-
mibus ecclesiis: & locis quibuscunque etiam per modum
extensionis seu communicationis & alias quomodolibet
per quoscunque Romanos pontifices prædecessores
nostros ac nos & sedem prædictam concessa authoritate
apostolica tenore præsentium approbamus & inno-
uamus & perpetuæ firmitatis robur obtinere & inuiola-
biliter obseruari debere ipsosque fratres moniales so-
rores personas monasteria domos ecclesias & alia loca
huiusmodi omnibus & singulis privilegiis immunitati-
bus exemptionibus concessionibus indultis indulgentiis
peccatorum remissionibus & gratiis quibusuis con-
gregationibus dictorum ordinum aliorumque ordinum

CONFIRMATIO PRIVILEGIORVM.

mendicantiū quomodolibet concessis & concedendis necnon etiā quibusuis facultatibus & gratiis suæ professioni regularis obseruantia non contrariis aliis ordinibus quibuscunq; non mendicantibus quomodolibet concessis & concedendis vti frui & gaudere posse atque debere in omnibus & per omnia perinde ac si eis concessa specialiter fuissent & cōstitutiones in vltimo capitulo generali dicti ordinis minorum regularis obseruantia in prouincia Burgen. regni castella factas plenā roboris firmitatem obtinere & ab omnibus quandiu per capitulum aliud generale dicti ordinis mutata non fuerint inuiolabiliter obseruari debere necnon regulam ipsam per sanctum Franciscum pro fratribus ordinis minorū institutam obseruabilem meritoriam fundatam super sacrum euangelium existere & quoscunq; cuiuscunq; status dignitatis aut conditionis scribentes aut asserentes regulam ipsam non meritoriam vel in obseruabilem seu sacro euangelio repugnantem esse in hoc eorum assertionem huiusmodi non esse tenendam nec admittendam auctoritate & tenore præmissis decernimus ac volumus & mandamus, ipsosque fratres ab inquisitoribus hæreticæ prauitatis eximimus & sub nostra & apostolicæ sedis protectione suscipimus, ipsisque inquisitoribus sub excommunicationis sententia & officiorum suorum priuatione inhibemus ne de dictis fratribus etiam ratione criminis hæreticis quoquomodo se intrmittere præsumant, sicque per quosdam tam ordinaria quā delegata & mixta auctoritate fungentes iudices & personas vbique iudicari cognosci atque decidi debere: sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi cognoscendi & decidendi facultate necnon irritū & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari esse decernimus, & nihilominus venerabili fratri Archiepiscopo Florentin. & dilecto filio vicario nostro in vrbe nunc & pro tempore existentibus committimus & mandamus quatenus ipsi vel alter eorum per se vel alium seu alios auctoritate nostra faciant presentes literas & in eis contenta quæcunq; plenum effectum

CONFIRMA. PRIVILE. 214

fortiri illisque monasteria domos fratres moniales & sorores ac personas minorum & sanctæ Claræ ac tertij ord. prædictorum & alios quoscunq; quos quomodolibet concernuat pacifice frui & gaudere. Nec permittant quæquā contra tenorē præsentium modo aliquo impediti molestari aut inquietari contradictores quoscunq; & rebelles etiā per priuationē quorumcunq; beneficiorum suorum ecclesiasticorum & inhabilitatis ad illa ac alia impostera obtinenda ac quascunq; de quibus videbitur censuras & penas ac alia iuris opportuna remedia appellatione postposita cōpescendo inuocato etiā ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis, Non obstantibus scelicis recordationis Bonifacij papæ octauij prædecessoris nostri etiā de vna & in concilio generali de duabus dietis edita ac aliis cōstitutionibus & ordinationibus apostolicis necnon statutis & consuetudinibus etiam iuramento confirmatione apostolica & quauis firmitate alia roboratis, necnon priuilegiis indultis & literis apostolicis per quoscunq; Romanos pontifices prædecessores nostros ac nos & sedē prædictam etiā motu proprio & ex certa scientia ac de apostolicæ potestatis plenitudine & cum quibusuis irritatiuis annullatiuis cassatiuis reuocatiuis modificatiuis præseruatiuis exceptiuis restitutiuis declaratiuis mentis attestatiuis ac derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis reformatis & innouatis quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis & indiuidua ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quæuis alia expressio habenda aut exquisita forma seruanda foret & eis caueatur expresse quod illis nullatenus derogari possit illorumque omnium necnon quatuorūq; etiam in forma breuis literarum occasione præmissorum quomodolibet confectarum & quorūcunq; in eis contentorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum in-

C O N F I R M A T I O P R I V I L E G I O R U M .

fertis necnon modos & formas ad id seruandas pro in-
diuiduo seruatis habentes hac vice dūtaxat illis alias in
suo robore petmansuris harum ueris specialiter & ex-
presse derogamus, necnon omnibus quæ in dictis con-
cessum est non obstantibus contrariis quibuscuq; aut
si aliquibus communiter vel diuissim ab eadem sit sede
indultum quod interdicti suspendi vel excommunicari
non possit per literas apostolicas non facientes plenam
& expressam ac de uerbo ad uerbum de indulto huius-
modi mentionem, Volumus autem quod præsentium
transumptis manu alicuius publici notarij subscriptis
& sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica con-
stituta munitis eadem prorsus fides in iudicio & extra
adhibeatur quæ præsentibus originalibus adhereretur
si forent exhibitæ uel ostensæ. Datum Romæ apud S.
Petrum sub annulo piscatoris die trigesima Maij mille-
simo quingentesimo uigesimoquinto pontificatus no-
stri Anno secundo.

L A U S D E O .

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

I N C I P I U N T D E T E R M I N A T I O N E S M U L T A R U M Q U A E S T I O N U M
super regulam beati Francisci
æditæ à Doctore Seraphico
Sancto Bonauentura.

CUM INTER alios ordines religio-
forum ordo fratrum minorum datus
sit ad ædificationem fidelium in fide
& moribus per uerba doctrinæ & ex-
empla bonæ edificationis: quibus & fide-
les erudiantur ad imitandum: & fides
muniatur contra prauitatem hæreticam; sicut lucerna
fugans in domo & tenebras operantes promouens: ut
eadem ædificatio afferat fructum ampliorem: necesse
est ordinem ipsum quattuor ornamentis & esse prædi-
rum sine quibus minus proficeret in aliis licet fortè quo
ad se aliquo illorum posset carere.

Primum est uita irreprehensibilis quæ maximè sibi-
met prodest & alios ædificat.

Secundum scientia sacræ scripturæ sine qua nec seui-
zè nec utiliter posset alios docere.

Tertium est autoritas prædicandi & confessiones
audiendi: in quibus maximè profunt fidelibus fratres.

Quartum ratio satisfactoria super quibusdam dubiis
apud illos qui non intelligunt qualiter fiant rationabi-
liter & licitè immo necessario & meritorie in ordine:
super quibus aut mirantur aut scandalizantur: ut sciant
qualiter & quomodo ista fiant rationabiliter: cū ad hoc
teneamur. Nam ut coram cæco offendiculum non po-
namus opera nostræ lux debent esse coram hominibus.
Iuxta illud Matth. 5. Ut luceat lux uestra coram homi-

QVÆSTIONES

nib⁹. Vos estis lux mudi. Et ideo expedit in lucē ponere & rationē ostēdere de iis quæ non intellēta possent putari tenebrę: & per consequens possent aliorum ædificationē de nobis aliquatenus impedire, sicut enim artis alicuius ignarus videt aliqua ab illius artis opificibus instrumenta haberi quæ non intelligit ad quid valeant: ita plerumque seculares & rudes mirantur quare spirituales hæc & hæc faciant. Ita vt expediat aliqua ab eis abscondere non ex simulationis palliatione sed pro cautela: ne ponatur offendiculum in sinu: & pusilli intelligentia materiam scandali inde sumat. Aufer rubiginem de argento & egredietur purissimum vas. Hoc est, tolle de bono quod facis suspicionem rationem reddendo: & apparebit purum & bonum quod putabatur viciosum 1. Pet. 3. Parati semper ad satisfactionem. Ipsa enim opera Dei purissima in se sæpe sunt in iudibus & in infidelibus occasio scandali cum non intelligunt & sinistra ac peruersa interpretantur. Math. 12. Beatus qui non fuerit scandalizatus in me Psalm. 17. Cum sancto sanctus eris: & cum peruerso peruerteris. Vt ergo lucerna clarius luceat offendiculum auferas ei: & limpidius lumen effundet.

QVÆSTIO PRIMA.

Primo queritur igitur. Cum tot sancti ordines & approbata regulæ fuerint: cur sanctus Franciscus nouam regulam facere voluit: quasi non sufficerent priorum instituta sanctorum. Ad illud tibi respondeo quod pater sanctus Franciscus spiritu Dei plenus & zelo charitatis Dei & proximi totus ignitus: triplici desiderio flagrabat: videlicet vt totus posset esse imitator christi in omni perfectione virtutum. Item vt totus posset adherere Deo per assidue contemplationis eius gustum. Item vt multos posset lucrari Deo & saluari animas pro quibus christus voluit crucifigi & mori. Et quia non sufficit ei vt ista in propria persona tantum ageret: voluit instituere ordinem vt multos cooperatores haberet non solum in presenti sed etiam in futuro: qui & sanctitatis

eius imitatores existerent & alios Deo plurimos lucrarentur. Ordines autem quos ipse sanctus Franciscus inuenit in ecclesia aliqua prædictorum trium ex parte habebant: vt religiosi cœnobitæ qui in studio virtutum Christi imitantur vestigia: heremitæ qui contemplationi diuinæ frequentius vacant: & clerici rectores plebium qui animarum curam habentes officio: lucris animarum omni vigilantia intendere debent. Et quia hæc tria simul inuenit in nullo ordine: Spiritu sancto edoctus nouam condidit regulam & nouum ordinem instituit: quo in professione euangelicorum consiliorum obedientiæ videlicet & castitatis & abdicatōe proprietatis Christi vestigia sequeretur & in officio prædicationis & confessionis animarum lucra vtiliter quaereret: & in altissima paupertatis mendicitate libertatem spiritus retinens. contemplationis supernę apprehenderet puritatem. Nam & si actionis exterioris occupatio aliquoties interrumpat ocium contemplandi: ipsa tamen libertas cordis nullis sollicitudinibus temporalium distracta spiritualis vacationis magnam præstat studiosis opportunitatem vt orando, legendo, meditando & contemplando. Plus enim obest ad deuotionis puritatem assequendam strepitus temporalium curarum: quam exercitatio virtuosarum actionum: quia curarum importunitas in ocio corporis generat mentis inquietudinem. Boni autem operis fidelis exercitatio conscientiam quietat & impinguendo eleuat in superna: sicut qui laborat in præparatione conuiuij in quo quietus iucundè epuletur. Vnde dominus per diem occupabatur in doctrina populi & egrotantium curatione: in noctibus orationibus in monte vacabat. Luc. 21. Erat autem diebus docens in templo: noctibus vero exiens morabatur in monte Oliueti Psalm. 41. In die mandauit dominus misericordiam suam: & nocte canticum eius. Noluit sanctus Franciscus esse fratres suos astrictos ad curam animarum ex debito necessitatis sed ex liberè charitatis affectu: & vt meritum expectarent de fructu salutis aliorum & periculum euitaret de perditione eorum participes in lucro, videm⁹ in detrimento,

QVAESTIONES

vt alios extrahant de naufragij seu incēdij periculo: ipsi tati cōsistētes in solido non periclitentur cum precantibus in peccato.

QVAESTIO SECVNDA.

CVM ergo qui animarum curam ordinariæ non suscipitis: prædicatis populo & confessiones auditis mittentes falcem in messem alienam: cum illis proprie competat qui animarum curam ex officio gerunt: iniuriantes plebanis in quorum videmini præiudicium exercere officia illis commissa: & decipientes illos quos absolutis sup quos iurisdictionē nō habetis ordinariā contra canonū iustitiam & periculum animarū vestrarum. Respondeo. Nulli in hoc facimus iniuriam nec aliquem decipimus: sed sedes apostolica quæ immediatē curam ecclesiæ habet & à qua cæteri ecclesiarum pastores tam maiores quam minores gubernandi suscipiunt authoritatem tam mediatē quam immediatē & à qua omnes leges canonum emanāt videns in his nouissimis temporibus iuxta apostolum instare tempora periculosa & laxatis euangelicæ prædicationis retibus in capturam tantos in fluxisse pisces hominum ad fidei professionem quod rete fidei scinditur: messem fidelium multam & operarios idoneos paucos eo quod peccata quotidie multiplicentur in ecclesia, & episcopi negociis exterioribus dediti spiritualibus intendere nequeunt: & pauci sunt pastores in ecclesiis personaliter residentes: sed vicariis & mercenariis cōmittunt oues suæ animas regendas: in quorum plurimis multi eueniunt defectus imperitiæ & honestæ vitæ negligentæ & aliorum defectuum per quos ad gubernandas animas redduntur inhabiles: & non esse qui plebes erudiant vel à peccati feebus extrahant: vocauit nos in adiutoriū tā clericis quæ populi vt per officium prædicationis & confessionis subueniamus animabus, & onus pastorum subleuando alleuiemus sicut Petrus & eius socij non valentes soli rete piscium ad littus trahere præ multitudine annuerunt Iacobo & Ioanni sociis suis in alia naui quæ signat religionem

ligionē: vt venirent & adiuuarent eos ne vel ipsi mergerētur vel pisces capti perirēt. Luca. 5. Cū ergo ex apostolica sedis missione ipsorum beneuolentia prædicationis opera & confessionis subditis eorū impendimus eos ex charitate & auctoritate eorū absoluiamus: & nō decipimus eos sed inuamur: & in illis fit non præiudicium plebanis sed beneficium dum pro eis laboramus & ad obedientiam debitam eorum subditos exhortamur. Nā si plebanus potest alteri vicē suam cōmittere: multo fortius potest hoc papa & Episcopi qui pleniorē habent in omnes sibi cōmissos sine differentia potestatem & sicut ex charitate non ex necessitate impendimus fidelibus spiritualia subsidia docendo & orādo & à peccatis in confessione absoluendo: ita ipsi non ex debito coactionis, sed ex libertate charitatis ministrant nobis corporalis necessitatis subsidium: cum Dominus ordinauerit iis qui euangelium nuntiant de euangelio vivere &c.

QVAESTIO TERTIA.

ITEM quarto. Cum religiosi debeant simpliciter amulare & omnino virtutibus abundare & ad hoc operam dare: cur rursū studio literarū (quæ olim sancti patres postuisse laudantur vt benedictus & alij) se modo dant & in secreta conuersatione student. (Respondeo) quod cum (sicut dictam est) prædicationis officium ex regulari professione ordini annexum sit & etiā confessionis quæ noticiam requirunt sacræ scripturæ quæ subtili indiget in plerisque locis expositione: ne ex imperitiis errores pro veritate doceamus: necesse est nobis sacræ scripturæ habere studium & magistros. Hæc enim Sacramenta non solum utilis est ad aliorum eruditionem. Sed etiam ad propriam instructionem: vt seruus Dei sciat seipsum bene regere, virtutes à vitiis discernere, & noticiam Dei & futurorum præmiorum clariùs intelligere, & in omnibus cautius & fructuosius conuersari. Nam & apostolus hortatur Thimotheum adlectionis studium, & sanctorum nobis diligentia in

QVÆSTIONES

sanctarum ruminacione scripturarum frequenter com-
mendatur. Veritas enim fidei & vita sanctas non a-
luade quam ex scripturarū fonte hauritur: sine quibus
impossibile est quenquam saluari. Hæreticorum etiam
versutus qui in scripturis sanctis occasionem erroris
per falsas interpretationes assumunt: oportet per ipsa-
rum diligentem inuestigationem diligentius obviare:
& si teles contra eorum fraudes & latentes dæcipulas
præmanire. Vnde Hiero. Sancta rusticitas solum sibi
prodest & quantum ex vitæ merito ecclesiam sibi ædifi-
cat: tantum nocet si destruentibus non resistat. Ad
Titho. 1. Potens sic exhortari in doctrina sana & eos
qui contradicunt arguere.

QVÆSTIO QVARTA.

ITEM cum sufficiat ad religionis perfectionem nil
habeat proprium in speciali & habere possessiones
pro necessitate in cōmuni sicut omnes religiones anti-
quorū patrum Benedicti, Aug. & aliorū videretur in
consultum & aliquo modo tentare Deum quod tantus
ordo exponat se mendicitari quotidianæ velut celitus
expectet victum suum cum posset aliter habere.

Respondeo. Perfectio diuersos gradus habet & alius
alio sublimior est. nec perfectioni aliorū ordinū præiudicat
quam altior possit inueniri. Tentate Deū autē nō
est Christi promissionibus credere & eius consiliis obe-
dire & eius vestigia imitari qui dicit. Mathei. 19. Amen
dico vobis quod vos qui reliquistis omnia & secuti estis
me sedebitis super sedes: Dominus autē istā paupertatē
docuit & tenuit. Ut nil possessionis in terra haberet:
Vnde Math. 8. dicit Vulpes foueas habent &c. Multis
autem de causis ordo nil proprium possidet in hoc mō-
do. Primò vt vestigia Christi perfectiū imitetur
Math. 19. Si vis perfectus esse vade.

Secundò vt laqueos auaritiæ facilius declinemus. 2.
Timo. 6. Qui volunt diuites fieri incidunt.

Tertiò vt culpas superfluitatis plenius expiimus.
Pronerib. 10. Omnem substantiam domus suæ.

S. BONAVENTURÆ.

Quartò vt altioris meriti gloriam consequamur per
varias virtutes paupertatis. Mathei. 5. Beati pauperes
&c. Quintò vt liberiores simus mente ad spiritualia
studia orationis contēplationis lectionis. Mathei deci-
mo. Nolite possidere aurum &c. Sextò vt prædicatio-
nis studio expeditius intendamus. Septimò vt verbū
Dei minus trepide omnibus proponamus. Octauò vt
magis confidere omnes in eum sperantes doceamus.

Nono vt occasione petendæ elemosinæ ad aliorum
ædificationem frequentius exeamus. Decimò vt qui
nobis subueniunt in tēporalibus fiducialius spiritualia
requirant. Vndecimò vt magis cauti simus ab omni scā-
dalo quo magis timemus in tēporalibus deperire.

Duodecimò vt tantò humiliores simus quāto magis
subsidio aliorū indigemus: Et quia spiritualia fidelibus
seminamus non tantū ex gratia ab eis carnalia subsidia
expectamus. Luc. 10. Dignus est operarius mercede sua
Hic. Redditū possessionē nobis puidere nō oportet sed
ad mensam Dñi: tãquā fideles cooperatores occurrā.

QVÆSTIO V.

ITEM quarto. Cum religiosi à tumultu secularis fre-
quentiæ se separare studuerint & in solitudinibus
habitare, quid est quod vos frequentius in ciuitatibus & op-
pidis manere soletis quasi voluptuosius ibi pascēdi &
inquiētius & indeuotius ibi viuatis. Respondeo tres
sunt causæ præcipuæ pro quibus inter hoīes morari so-
lemus. Vna ppter eorū ædificationē vt prōptius eis ad-
simus quādo requirūt à nobis pœnitentiā, Doctrinā &
salutis cōsiliū: & videant à nobis bonæ cōuersatiōis exē-
plū. Si enim remoti essemus ab eis nec ipsi possent ad
nos quādo indigerent cōmodè accedere & difficilē esset
nos toriens vocari & maiori esset nobis inquietudo cō-
tinuè currere & recurrere quā inter eos manere & prius
quā veniremus affectus & cōpunctio requirementium pœ-
nitentiæ sæpe tepuisset. Secunda causa est propter indi-
gentiā vidualiū quia in locis desertis non inueniremus
quotiens superuenientibus vel residentibus, vel infir-
mis indigeremus qui nobis necessaria vitæ mini-
strarent cum per nos non habeamus. Exteranei

QVÆSTIONES

etiam qui pro consilio superuenirent cum statim non possent expediti & recedere cogentur nobiscum frequentius hospitari quod multis ex causis nullatenus expedit propter iniquitatem suspitionem & paupertatem. Tertia causa est propter uitionem quia si extra hōies moraremur: nec libros nec calices nec vestes; nec alia necessaria tute seruare possemus à latronibus vel prædonibus vel seruientibus potentium. Nam personæ etiam sæpius essent in periculo: si quādo in prædicatione forsitan aliquos offenderemus vel filium vel fratrem alicuius de quo dolerent in ordine recipere: qui etiam amicum fratrum uellet maliciose offendere vel moleste ferret nos in terra morari domos nras incenderet & nunquam possemus ibi pacificè cōmorari. Qui autem habent possessiones & prædia sibi met sufficiunt: possunt extra ciuitatem morari. Similiter & solitarij qui paucis indigent pauca ab aliis requirere necesse habent. Sunt & aliæ causæ quas modo prætereo propter quas conuenit inter homines potius quàm in deserto iuxta conditiones nostri ordinis habitare. Sed ad præsens ista sufficiant.

QVÆSTIO VI.

ITEM quæro. Cum sancti patres laudentur in castris & in uillis habitaculis habitasse: quid est quod uos altas & magnas domos egritis & oratoria sumptuosa & areas latas magno præcio comparatis: cum sitis pauperes & mendici & contemptores mundanorū esse debeatis. Respondeo sicut iam supra dictum est cum inter homines manare nos oporteat: aut ergo extra muros ciuitatis aut infra. Si extra ciuitates maneremus ubi possemus latiores areas leuiori præcio cōparare vel in campis vel hortis: quandoconque bellum timeretur vel guerra ciues loci formidarent ne forte hostes domos nostras occuparēt & de illis niterētur ciuitatem vel oppidum expugnat & non auderent etiam alias quando sibi timerēt ad loca fratrum pro cōfessione vel missa seu prædicatione securi venire: & idcō nō diligunt ut in talibus locis commoremur.

Quod si intra muros habitamus ubi propter frequentiam populi aræ cariores sunt: oportet & nos areas carnis emere quantum sufficiant pro claustris, oratorio, & officinis congruis pro conuentu hospitiibus & infirmis & horto herbarum tam pro pulmentario quam pro aëris recreatione ut infirmi refocilentur & sani conferuentur: & lassi in spiritualibus studiis recreentur. Seculares enim qui frequenter vagantur domi non indigent recreatione aëris: religiosi uero qui in cellarum reclusionis religantur: nisi aliquam interius habeant aëris recreationē: cito languescunt & ad studia spiritualia inhabiles efficiuntur: ita quod nec sibi nec aliis proficiunt in deuotionis internæ profectu in sapientiæ intellectu: id est, virtutum exemplis & in doctrina salutis. Et quamuis perfectis omnis locus aptus sit pro disciplinæ internæ exercitiis: imperfectis tamen & adhuc indigentibus eruditione virtutis opus est etiam exteriori distinctione officinarum claustralium: ut sciant ubi tacere debeant, ubi loqui liceat, ubi orare, ubi laborare, ubi legere, scribere vel comedere ubi sit requies infirmantium: ubi reposatio de labore itineris ueniētium & aliorum quæ in collegiis sunt necessaria: ne si confusæ indifferenter singula fierent pro libitu iam nec disciplina, nec quies, nec deuotio nec ordo inter fratres sicut expedit seruetur: quod esset in magnum detrimentū religionis & in scandalum alienis & in destructionem salutis: quia nec minores discerent à quo proficerent: nec perfecti alios edificarēt. Quia uero intra ambitum ciuitatis (ut dictum est) cariores sunt aræ quod non possemus facile sufficientiam congruè latitudinis habere ut omnes officinæ deorsum collocarentur iuxta se inuicem: oportet aliquando ut una super alteram locetur: ita quod utraque aëris respiraculo non careat. Ex hoc domus nostræ magnæ apparent & excelssæ ac sumptuosæ & paupertati dissimiles: cum tamen hoc paupertas magis efficiat: quia ne circa dilatemur inferius angustamur. Et quia circumsepti sumus domibus aliorum vicinorum: & quia in ciuitate sæpe insurgunt incendia late peruagantia ne uel domus, uel ecclesiæ, uel libri, uel

QVÆSTIONES

alia necessaria frequenti discrimini sint exposita & in continuo tremore infirmantium corda sint inde suspensa: & ne ipsi vicini nostri à nobis per incendia molestentur; vbi possumus facimus domos lapideas: vt nec igne nec verustate citius destruantur: quia non solum corporibus sed etiam cordibus magna est destructio noua sepius ædificia cõstruere: maxime illis qui non habent sumptus nisi quantum valent colligere mendicitate. Non tamen intendo in his excusare nisi quæ valde necessaria sunt & rationabiliter: vbi autẽ superfluitas, curiositas & irreligiositas & regulæ & paupertati nostræ derogâtes essent structuræ reprehendo tecum & omnia alia quæ Deo displicent tam in moribus quam in rebus. Quintuplicis enim peccati rei sunt qui superfluam in ædificiis & aliis quibus vtimur, procurant & acquirunt.

Primo propter transgressionem professionis: quia pompis renunciantes sæculi: in paupertate & humilitate vera promiserunt domino famulari. Vnde Galat. 6. Si ea quæ destruxi &c.

Secundo propter malum exemplum quo alij discunt ab eis similia facere vel scandalizantur quando vident eos quæ huiusmodi pro Christo spernere deberent quærere vel sectari.

Tertio propter inquietudinem fratrum propter huiusmodi ædificia & procuraciones: quia & deuotio extinguitur & disciplina religionis plurimum dissipatur. Ita. 49. Venerunt structores tui destruentes te & dissipantes à te exibunt.

Quarto propter spoliationem aliorum pauperum quibus sæpe elemosine præcipiuntur: & huiusmodi structure fiunt ex quibus illi deberent vestiri & pasci, dum quod istis datur eis negatur: quia ad dandum vtrisque sæpe deficit dantium largitas & facultas.

Quinto quia quando nimis virgemus homines ad dandum: perdunt deuotionem ad nos prius habitam quod nec de prædicatione nec exëplis nec aliis quæ facimus ædificantur. Vnde cum vident nos accedere terretur & timent quod aliquid velimus ab eis expetere quod gra-

ue sit eis dare & erubescunt negare, & si dederint non liberet minus meretur: & sic de rebus & deuotionis merito priuantur &c.

QVÆSTIO SEPTIMA.

ITEM quæro cum dominus in euangelio dicat. Nolite solliciti esse in crastinum & vos scitis paupertatis euangelicæ professores: non debetis plura colligere vel seruare quam quod possit quotidie ad vni⁹ diet victum sufficere. Sed videtur quod non seruetis. Respondeo. Si diligeret euangelij dicta pensamus, sollicitudinẽ de crastino sed non provisionem prohibere videretur.

Vnde sancti apostoli euangelij christi perfectissimi obseruatores tam pro se quam pro aliis christi pauperibus qui omnia pro christo reliquerunt à fidelibus sublium pro corporum necessitate etiam in futurum petebant & recipiebant, sicut Paulus rogatus à Petro Ioanne & Iacobo collectas fieri per ecclesias pro christi pauperibus sustentandis mandauit. Gal 6. 2. Corinth 8. Et aliis locis pluribus reperitur id fecisse, qui etiam pro acquirendis necessariis sibi & sociis suis laborauit manibus. Sollicitudo enim notat curæ anxietatẽ, illicitam conquestionem, auarã superfluum provisionem. Sicut enim in operatione salutis nostræ principaliter spem in Deum iactare debemus, ita & in corporali subsidio sollicitudinem debemus ei committere, & tamẽ vbi cõgruẽ possumus sine iactura spiritualis profectus nostri & aliorum nobis necessaria providere, ne aliter quasi Deum tentare videamur: vt miraculosẽ sicut olim filiis Israel nobis quotidie alimoniam subministraret. Licet enim priorum fratrum puritas pro maioris perfectionis ardore pauciora quam nunc consueverint ad victum colligere necessaria, & populus propter hoc talem opinionem cõceperit quod nil nobis licet seruare in crastinum, tamen nec tunc nec nunc aliquo modo nobis prohibitum est statuto, quin possimus ad victum aliqua etiam necessaria in futurum pro aliquo tempore providere, maxime de iis quæ in promptu sũt

QVÆSTIONES

Indigeremus non possemus acquirere mendicando. Sunt enim quæ nisi colligamus certo tempore quando est copia quando inter manus communiter habentur à populo, postmodum nec pro infirmis nec pro hospitibus nec pro aliis sine magna difficultate vel magno scio poterunt haberi. Medici enim maxime illo tempore solent necessaria petere, quo sciunt ea promptius à dantibus inter manus haberi ut circa horam comedendi. Sic & dominus populo certo tempore præcepit manna alimoniam colligere, quia non omni tempore in agro etiam si quærerent inuenirent, Exod. 16. Psalm. 144. Tu das escam illis in tempore opportuno. In hoc enim non ita nobis quàm illis à quibus petitur providemus, quando tali tempore petimus quo ipsi facilius dare possunt & magis sunt voluntarii ad eleemosynam largiendam, &c.

QVÆSTIO OCTAVA.

ITEM quæro. Quid est hoc quod modo plura petitis quam olim, ut cum tunc vix in vna vel paucis villis & pauca postulaueritis, modo late per terram & oppida & castra peruagando plurima congregatis. Videtur enim auaritia inter vos creuisse & cura ventris hanc vobis providentiam persuasisse, videtur etiã quod spiritus extinctio vos in cella quiescere non permittit. Respondeo. Viciosos in hoc & in aliis excusare non audeo ut dixi: sed rationem pro illis qui ratione ducuntur & pia intentione omnia faciunt ostendere benivolis nunc intendo: quia malignoli qui magis facta nostra calumniari desiderant quam agnoscere veritatem, magis dolent si ostensa ratione eis materia subtrahitur detrahendi. Quia inimicus vult potius causas malignandi contra eum quem odit sibi adesse quam abesse: ut non ex inuidia, sed ex iusticia eum persequi videatur. Quod autem nunc potius quam olim videmur mendicando plura colligere, inter alias principales causas quas potes aduertere veras esse, vna est quod cum olim pauci fratres fuissent in ordine, nunc multo plures sunt ubique & plures pluribus indigent quanto numerus numerum

excedit in omnibus quæ necessitas requirit est magis opus. Nam dominus infans natus modico diuersorio & præsepio contentus fuit, sed aggregata discipulorum turba ad celebrationem paschalis conuiuij quæ fuit sibi præparari cænaculum grande stratum.

Secunda causa est quod inter plures sunt etiam debiles & infirmi maxime qui olim strenue religionis & arduæ paupertatis pondus per annos plurimos portantes nunc ex humanæ mortalitatis defectibus laxati: cogente ipsa charitate non debent ipsi ut infirma pecora relinqui sed pædè quandiu poterint fulcimentis corporaliū necessitatum pro misericordia & aliorum edificatione & pro iuniorum instructione sustentari: & propter tales oportet & expedit plura peti.

Tertia causa quia plures modo mendicantes sunt in ecclesia de diuersis ordinibus, & quod nobis solum dabatur integrum nunc minuatim diuiditur inter plures, vnde cogimur nunc latius tanto vagari quominus in locis singulis datur nobis. Quod enim aliquando offerebatur nobis non quærentibus nunc vix per diuersa minuatim colligimus cum rubore. Et oportet nos petere: quia non petentibus parum datur: dum ex multitudine petentium homines sunt lassati. Qui autem per se nihil habent necesse est eos omnia quibus indiget ab aliis postulare vel carere, nisi velint illicite acquirere vel quocumque modo apud alios deservire vel nisi gratis eis donetur.

Quarta causa non tamen omnino commendabilis sed pro aliqua parte excusabilis accedit: quia qui non est patiens penurix in his quibus indiget, plura enim conquirere oportet.

QVÆSTIO NONA.

ITEM quæro. Quæ potest esse huius impatientix causa nisi voluptuositas quæ nil vult sibi deesse illorum quæ appetit, quæ omnis religiositatis est exterminium. Respondeo: Hoc etsi in quibusdam habeat locum: non tamen est potior causa sed aliæ quædam, vna quia ut dictum est, plures habemus debiles & infirmos

QUESTIONES

quam olim eum omnes ferè erant noui in ordine: qui eam lassati iam & exhausti sint viribus oportet vt reficiantur ne penitus deficient, quod esset contra misericordiam charitatis & discretionis virtutè, cum tales maxime consilio suo & zelo pietatis exemplo iustentent ordinem in suo vigore ne subito corrumpat à pristina puritate. Licet virtute corporali iam non sicut olim eminenter extimentur lucere propter corporis destructionem aut oportet quod contra misericordiam deficere subito permittantur, & tunc ex hoc magis fovebitur in ordine carnalitas, quia quilibet iuuenis & sanus instruetus carnis prudentia cogitabit apud se dicens. Si tales viri pro edificatione ordinis corpora sua tradiderunt omnibus laboribus, modo debilitati sic permittantur absque misericordia perire, volo mihi cauere & parcere corpori & illud fouendo custodire, ne mihi sim lites contingat. Et sic aliquis audebit de cetero vix feruenter in Dei seruitio se exercere. Si autem debent debiles misericorditer refoueri, expedit vt etiam alij qui vnum corpus societatis cum eis sunt & eis seruiunt & labores ordinis pro eis in domo, in diuino officio, in frigore & petèdis elemosynis & aliis obsequiis patiuntur, aliquo modo mirius pertractentur & melius reficiantur, vt inuis de illis scandalizentur & minus murmurent contra eos, quæ si ipsi soli consumant omnia quæ offeruntur, & vt patientius pro eis laborent & hilarius ministrent: & vt ipsi debiles minus erubescant & consentius audiant necessitates suas accipere, cum videant alios etiam secum esse participes in consolatione. Sani ergo fortes non debent propter se ista appetere nec suæ industriæ ascribere quando petentibus eis elemosynam ista offeruntur, sed cogitare debent sicut & veritas est quod Deus ea propter debiles ministrat: & in tanta copia quod exinde etiam sani consolentur. Propter præmissas rationes vult etiam Deus veritatem suæ promissionis & euentiam suæ liberalitatis ostendere, dum nobis qui nullos certos redditus pro ipso habere decreuimus: & totam sollicitudinem in eum iactauimus

indulgentius necessaria ministrat quam aliis quibusdã qui lata prædia habent, & loculos plenos, ad hoc vt ei securius confidamus & fidelius seruiamus.

Alia causa est: quia eorum qui nuper de seculo venerunt, quidam delicatè sunt nutriti & cum in ordine subito contra solitum coguntur aliter viuere in labore & victu & coertione magisterij trita caro tenera languescit: & nisi elementer foueantur donec paulatim assuescant ordinis pati rigorem, aut semper tabescendo languescent aut ex rigoris horrore ad vomitum reuertentur: & ideo expedit vt supra.

Tertia causa est spiritualis studij: nam assiduam lucrum in studio sacrae scripturae in deuotionis desiderio in tentationis certamine in internæ sollicitudinis vigore ita consumit & desecat vires corporis, vt nisi exterius quandoque aliquatenus refocillentur, non valeant diu subsistere. Quod autem aliquando lautiores cibos & potus habere videmur: hoc est propriè mendicorum: qui dum non reseruant in posterum vt cumulos congregent vt prædia lata comparent statim comedunt & bibunt ea quæ dominus administrat. Et quia pro honestate & deuotione sua plerique dant nobis non de vilioribus sed de melioribus quæ dominus dedit eis: etiã nos cum interim non habeamus alia quibus vtamur ne videamur ingrati & auari comedimus & bibimus quæ offeruntur nobis indifferentet tam illa quam alia iuxta illud regulæ de omnibus cibis qui apponuntur eis liceat mândicare. Medicus enim si recusat ea quæ offeruntur cum non habeat vnde alia emat: remanebit inanitis. Quia verò diuersi diuersa & aliquando quasi aduersa mirantur de nobis, vt cum illi reprehendant in nobis carnalitatè alij verò duritiè quilibet pro visu suo & affectu: oportet nos singulis de suis quæstionibus respondere & rationem reddere licet sequentiã precedentibus continuato ipsi ordine ad hoc non cohæreant: sed modo de hac modo de alia tractemus, &c.

QVÆSTIO DECIMA.

ITEM quæro. Cum omoibus debeatis cupere vt saluentur vobiscum: quare indifferentè non omnes recipitis qui desiderant: cum non ardeat vos prædiorum paucitas sed aperta sit omnibus via mendicandi.

Respondeo. Omnes quidem cupimus saluari & nulli prohibere possumus licentiam mendicitatis: sed omnes passim recipere non expedit nobis nec ecclesiæ Dei. Nobis non quia variæ sunt conditiones hominum qualitates & mores. Multos enim sæpe reciperemus imbecilles qui non possent rigorem ordinis sustinere. multos pauperes qui non pro Deo sed pro sustentatione vitæ viuere desiderarent nobiscum. multos incompósitos moribus quos vix corrigere ab inolita consuetudine possemus & per tales dissolueretur ordinis disciplina & impediretur profectus aliorum & non sufficerent eos alij pascere nec eis seruire nec inuenirentur tandem qui possent eis præesse, & omnes simul in corpore & spiritu quasi confusa multitudo perirent, quæ nec regi valet nec congruè sustentari. Ecclesiæ similiter non expedit, quia cum sit ordo ad ædificationem ecclesiæ constitutus & multitudo receptorum magis confusionem induceret: nec de conuersione multorum exemplum ædificationis acciperet sed scandalum, vbi religiositatis excepto solo habitu nihil inueniret. Minus enim malum est non esse religiosos vel nomine vel habitu vbi nõ viuunt sicut religionis eorum forma requirit quam vt sint & per vitam eorum peruersam alios scandalizent, sicut melius est lucernâ non esse in domo, quam esse ibi tantum foetidam & non lucentem. Nimis etiã foret onerosum fidelibus tot mendicos vnus ordinis pascere à quibus nullum vel modicum haberent ædificationis præsidium. Sed tot & tales solum recipi expedit, qui sine onere ecclesiæ pasci possint & qui valeant ecclesiæ in spiritualibus respondere iisque ab ea in carnalibus recipiunt pro corporum sustentatione.

QVÆSTIO VNDECIMA.

ITEM quæro. Cur non laboratis manibus pro victu vt non sint ecclesiæ onerosi in elemosynis petentendis.

Respondeo. Si de puro labore manuum deberemus viuere tantum vrgeret nos operis instantia: quod alioquin lucris intendere non possemus nec diuina liberè celebrare nec orationi liberè vacare. Cum enim ad confessionem vel prædicationem frater vocaretur respondero cogereur, opus meum quo victui meo hodie deseruire debeo nondum expleui: & ille cui laboro priusquam deseruiam non dabit mihi mercedem debitam: ideo nõ possum venire. Alij autem omnes præter in nos laborant, alij autem in studio vt fideles erudiant alij in diuino officio & laudibus Dei: alij in colligendis elemosynis pro sustentatione communi, alij in officiis domesticis infirmis & sanis ex iniuncta obedientia ministrantes quidam quæ sciunt artes aliquas mechanicas pro fratribus & extraneis exercentes, sicut mutuo cooperantur inter se formicæ & apes, quidam per obedientiam missi diuersas terras perambulant, cum nuncios alios idoneos nõ habeamus, & sic nullus impudè permittitur ociosus, &c.

QVÆSTIO DVODECIMA.

ITEM quæro. Si de quolibet ordine & religione possit quis transire ad regulam & ordinem sancti Francisci fratrum minorum. Ad hoc sine præiudicio meliori sine. Respondeo. Quod sic vbi sine scandalo aliorum potest fieri. Propter quod maximè prohibetur nobis de quibusdam religiosis non recipiendis cum scandalum tale sit maius malum quam aliorum receptio sit bonum. Cum enim tria sint principalia huius religionis scilicet obedientia castitas & paupertas & in regula ista sint quasi strictiora & altiora quam in aliis ordinibus & religionibus sicut patet in regula ista constat quod secundum hoc religio ista altior sit & strictior aliis ordinibus

QVÆSTIONES

& ideo de qualibet religione possunt securè ad istã intrare dũ modo nõ ex leuitate sed ex spiritu Dei sint ducti. Nã etũ aliqua si quibusdã corporalibus exercitationibus strictior vt in abstinentia carnũ & silentio & officio ecclesiastico & similibus. Hæc tamen ex sublimiorum obedientiæ paupertatis & castitatis virtute facile recompensantur, sicut modicum pondus auri in præcio preualet magno ponderi argenti vel alterius metalli 2. Thim. 4. Corporalis exercitatio ad modicum utilis est, & c.

QVÆSTIO DECIMATERTIA.

ITEM quæro: Si de ista religione possit aliquis ire ad aliam post factam in ea professionem. Respondeo. Saluo meliori iudicio non, nisi per dispensationem sedis apostolicæ cum hoc expressè in ipsa regula prohibeatur ibi. Nullo modo licebit eis & c. Nam omni non inueniatur altior regula vel strictior seu æqualis: patet quod non licet cuiquam per seipsum ad inferiorem ordinem transire. Luc. 14. Omnes qui vident incipient illudere ei dicentes: quia hic homo cœpit ædificare & non potuit consummare, & c.

QVÆSTIO DECIMAQVARTA.

ITEM quæro. Si liceat ordini eiicere aliquem pro demeritis: vel egresso & poenitenti & petenti receptionem denuo denegare. Cum enim ordo in professione versa vice se obligauerit vt sicut iste ligatus esset ordini ita econuerso videtur quod ordo tenetur semper recipere si exigat: ne promissum suum videatur irritare si nollet eum tenere quam sponderat nunquam derelinquere.

Videtur etiam quod ordo non possit talem licentiarè ad alium ordinem quia non inueniet alibi quod hic promissit: & ita faceret eum voti sui transgressorem & sic peccaret. Videtur etiam quod cum iste non possit cõpelli ad alium ordinem cum nulli ordini se obligauerit

nisi isti: & non debeat cogi inuitus ad quod se nullo vòto astrinxit etiam si alium ordinem inueniret isti æqualis: videtur iste ordo esse in culpa si talis vagetur in sæculo: cum nolit eum recipere poenitentem & ad alium ordinem non debeat vel non possit eum compellere: & si punit eum vel excommunicat quod iniuriatur ei: Immo si non tenetur eum ordo recipere nec vult iam punit non suum subditum: & si punit eum corporaliter capiendo vel castiganda, videtur in canonem incidere iam latæ sententiæ cum sit clericus vel regularis. Si autem ordo non vult eum recipere & non conuenit eum aliam religionem intrare vel alij nolunt eum recipere ad quos licentiatus est transire & per hoc à fratribus ligatur excommunicatione vel non absoluitur, ponitur in laqueum perplexitatis inexterminabilis vt quæ si ex omni parte præclusa sit ei via salutis, quod videnti saluari non potest: vel non debet fieri Luc. 9. Filius hominis non venit animas perdere sed saluare.

Vt autem super his apertior pateat ratio quid ordini vel egresso faciendum sit in istis.

Nota. Cum aliquis ingressum petit istius ordinis, si recipitur sic ei magna gratia & multiplex & de naufragio peccati eripitur & sociatur illorum collegio quod ambulat in via Dei tali conditione, vt & ipse gradiatur in eadem via cum eis seruando illa propter quæ ordo est institutus. Quandiu ergo sic graditur postquam ad professionem receptus est: non potest eum ordo abiecerit, quia sicut ipse eam ligatus est ordinata & econuerso vt neutrum liceat alterum relinquere vllò modo, si autem frater aliter vivit quam licet in ordini & sapiens correctus se non sufficienter correxerit, si excessus occultus sit: toleretur & cum cautela propter scandalum: ne si abieceretur: tum eius culpa non pateat: videretur iniuste proiectus, aut peccatum iniuste propagaretur quod vtrumque illicitum videtur. Si verò excessus eius graues fuerint & notorii quod alij eius exemplo possint infici si retineatur in ordine & extranei scandalizarentur quod tatis in ordine sustineretur:

QVÆSTIONES

tum propter auferendum scandalum, tum propter corruptionem ordinis præcauendum debet euci præuaricator voti & pacti sui, quia iam ordo nou tenetur ei de promisso tenēdi eum secum, qui promissum suum præuaricando pluries violauit, cum ideo sic vocatus ordo quod nil in se inordinatum pariat. Quod si Deo permittente talis seipsum eiiceret, gratiæ sunt Deo re ferēdæ, nō quia ille peccauit, sed quia oues suas à pestifera cōragione liberauit. Ad Gal. 5. Vinā abscindantur qui vos conturbant, scilicet puritatem vestram pacem & famam. Si autem allegatur quod misero est miseratio adhibenda vt iterum recipietur in ordine dici potest. Crudelis est miseratio vnde plures & meliores grauius offenduntur. Sicut qui furem liberaret vnde pauperes spoliarentur, maximè cum tales longo vsu tepefacti, rarissime verè & perseuerenter emendantur, & facili remissio aliis audaciam præbeat delinquendi. Nec potest allegare sibi iniuriam si non recipitur, quia ipse talem se fecit ex culpa propria quod recipi sit indignus, quin potius ordo habeat causam contra eum agendi pro eo quod sic se dehonestauit.

Vnde potest eum punire pro meritis vel tradere cui seruiuit, nisi faciat quod tenetur. Sedes enim apostolica quæ ius suum vnique seruat & vult ordinem in sua puritate persistere non cogit ordinem tenere illos quorum conuersatio viciua esset in ordine, qui tunc puniret innocentes & reos foueret & occasionem daret ordinis corruptioni per tales pestiferos si eos recipi oporteret. Sed ne damnabiliter vagentur in seculo, ex gratia sedis apostolicæ ordo dat eis licentiam (quos iudicat nō recipiēdos esse) ad alium determinatum transeundi vbi saluentur, ad quem etiam transire tenentur si possunt, alioquin nō erunt in statu salutis, sicut Loth non volens montem conscendere concedente angelo in segor parua saluatur. Propria autoritate non possunt ordinem deserere quem vouerunt nec alium intrare sine ordinis sui licentia vel summi pōtificis, quia vt dictum est ad inferiorem regulam non licet eis transire altiora professis. Quod autem talis alium cogitur intrare ordinem

dinem si in isto non recipitur, cum tamen aliū non vouerit nisi istum, inde est, quia cū vouit istum sic alligauit se religioni, quia secundum ius canonicū nullatenus redire potest ad seculum vel ad latiore vitam transire ei liceret. Et ideo si demeretur in ordine quē vouit non teneri cum ex peccato suo non sit conditio eius melior facta vt iam possit esse liber sed potius deterior, oportet eum alium ordinem intrare & illum seruare si vult saluari, & ad hoc cogit eum statutū vniuersalis ecclesiæ non ordo iste, ex cuius gratia permittitur ei ad inferiorem ordinem transire cum superiore non inuenit, ne aditus ei salutis præcludatur. Si autem velit in seculo vagari ex quo ordo non vult eum recipere nec ad religionem concedatur sibi transire in spacio temporis sibi determinato, licet iam videatur ab ordinis iurisdictione exemptus cum nolit eum amplius tenere, tamen ex auctoritate summi pontificis cuius iurisdictioni non est subtractus, potest eum ordo impetere & per censuram ecclesiasticā vel etiam ad alias penas corporales potest coherere eum vice Domini Papæ, quandiu non habuerit alium iudicē regulare cui se subiecerit regulā & ordinē illius stabiliter assumendo. Sponte etiā egressus ordinem istum, si non de licentia eius intrauerit alium ordinem ad quē licentari posset, potest cōpelli vt redeat, cum adhuc sit sub iurisdictione ordinis istius à qua non potest semetipsum eximere, nisi fratres dent ei licentiā ibi standi & nolint eum recipere vel tenere. Hæc omnia iā statuta sunt: ne quis pedē ponat in lubrico & obsecratus offendat, sumptis leuibus occasionibus recedendi ab ordine vel ad alium prohibitum transeundi vel etiam inordinate viuendi.

QVÆSTIO XV.

ITEM quarto. Cum multitudo sit sæpe occasio confusionis eo quod regi non possit, cur multiplicatis numerū in recipiendo inutiles & oneratis vos ipsos & alios? Respondeo. Inutiles omnino sciētē nō recipimus, sed præter spē nostrā aliquoties sic contingit. Quatuor enim causis solemus recipere superueniētes. Vna est cōpassio perditionis eorum qui vix extra ordinē in seculo

QVÆSTIONES

saluarentur: sicut qui de igne vel aqua periclitatem rapit vel de alio discrimine. Secunda propter profectum ordinis qui ex scientia & industria morum honestate & reuerentia quorundā futurus præsumitur. Tertia propter aliorū ædificationē: vt multi de talium conuersatione qui aliquo modo sunt famosi in seculo emendentur & eorum incitentur exemplo. Quarta propter præcum instantiā quā ipsi faciunt pro se & alij pro eis nimia importunitate obtinēt aliquos recipi quibus denegari nō potest. Sicut autem agricola sæpe seminat & plantat in spe quod omnia conualescant: quod tamen plerūque in aliquibus non eueniet: ita contingit & in religiosis ad ordinem receptis. Lucæ. 8. Aliud cecidit secus viā &c. Seminat plures sulcos: vt si aliqua pereant: alia pro illis conualescant. Si tamen omnes conualescerent: leges copiosior proueniret &c.

QVÆSTIO XVI.

ITē m̄ quæro. Vnde est quod videmus aliquos religiosos moribus ira distortos & rudes sicut aliquos seculares, superbos, vanos, cupidos, inuidos, detractores iracundos, contumeliosos, desides, dissolutos, auaros, inuerecundos, delicatos, gulosos, garrulos, lasciuos, & quod ex his oritur forsitan incontinentes. Respondeo. Religio est scola virtutū in qua sicut in aliis disciplinis & artibus discendis inebitur. Videmus autē q̄ alius alio peritior est, alius rudior, alius diligentior, alius sequior. Hæc autē differentia ex quinque causatur. Vna causa est q̄ alicubi informatores habentur quorū eruditione boni discipuli nutriuntur: vbi autem non habentur aut rudes in spiritualibus erunt discipuli aut erroribus variis sub specie boni per sensum propriū seducuntur: habentes quidē zelum iusticiæ: sed non secundū scientiā: & sic à perfectione virtutum plurimi retardantur: vt vel malum estimant bonū aut minus bonū putent optimū aut aliā viā quā debeant ad perfectionem tenendā. Secunda causa est defectus seu copia bonorū exēplorū quia non in religione sæpe tales sunt: quales alios esse

S. BONAVENTURÆ.

116

vidēt sicut in sigillis cera talē imaginē recipit: qualis fuit impressa & sunt sancti cum sanctis, boni cū bonis, peruersi cum peruersis. Tertia causa est nouitas in religione quia incipientes non possunt vel non habent illa quæ habent prouecti vel perfecti. Et ignoscendum est eis in aliquibus & patienter expectandum: donec crescant & adiscant quæ nondum apprehendere valuerunt. Ad Romanos. 15. Debemus nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere. Qui à puero exigit labores viri & ab infirmo vires robusti & à scolari vnius anni vires magistri: imprudens est. 2. Corinth. 13. Cum essem paruulus loquebar vt paruulus, Ex hoc arguitur stoliditas secularium quorundā: qui dum vident aliquē religiosum in aliquo offendere: omnes religiosos despiciūt quasi omnes tales sint cum ipsis videretur iniustum si quis eos propter aliena vicia deteriores haberet. Quarta causa est defectus gratiæ: non enim omnis omnia possunt. Sicut enim multi vellent esse diuites & non possunt, ita non omnibus datur æqualis gratia spiritualium donorum. Ad Romanos. 7. Velle mihi adiacet: perficere autē bonū non inuenio. Quinta causa est voluntas propria, & si non omnia ad sint prædicta, dum quis diu stetit in religione & bonorum exēpla despexit, doctrinam non curauit, gratiam adiecit, virtuti non studuit, viciis se subdidit: sicut heu plures sub religionis habitu velut dealbata sepulchra in scandalum aliis conteguntur. Math. 23. Væ vobis Scribæ & Pharisei & hypocritæ qui estis sicut &c.

QVÆSTIO XVII.

ITē m̄ quæro. Cum religio deberet esse sicut speculū in domo in quo discant intrantes agnoscere deformitates suas vt eas abstergant, quare non omnes discolos eicitis per quos religionis puritas deformatur: si tamen non estis tales omnes qui illos fouetis.

Respondeo. Bona religio malos odit non fouet, nec tamen omnes prauos eicit. Et hoc his de causis, Vna propter spem correctionis, sicut ægrotans non

QVÆSTIONES

eijcitur in mare quandiu spes vitæ fuerit, ita & de lapsis in ordine intellige cum multi lapsi per poenitentiam surgentes, postmodum sani perseverant & aliquotiens meliores fiunt quam qui lapsi non fuerint, sicut David & alij plures. Secunda propter defectum probationis, quia licet ex aliquibus conjecturis timeatur aliquis malus, tamen aperte non videtur communitati. Sicut si aliquis tenetur leprosus esse ex aliquibus signis & non potest adhuc plene iudicari, sed lateat moribus, & ideo inter sanos adhuc tolleratur. Tertia propter scandalum, quoniam fratribus tantum notum est crimen illius, sed apud extraneos reputatur honestus, qui si viderent eum eijci & tamen non scirent causam: putarent ex invidia fieri vel cogitarent reliquos omnes esse tales, cum iste de quo tantum præsumebant occulte fuerit viciosus. Nam Dominus cogitavit Iudam esse viciosum & in exemplum nobis tolleravit eum, cum crimen eius aliis foret occultum, donec per apertam iniquitatem prodidit semetipsum.

QVÆSTIO XVIII.

Item quarto. Cum quælibet religio sibi met placeat & aliis se præferat quæ sunt maxime in quibus bona religio agnoscat & in quibus alia melior altera estimatur. Respondeo, sæpe in uno & in aliquibus præcellit unus ordo alterum ut iste in labore, alter in silentio, alius in abstinentia & similibus. Sed generaliter in istis agnoscitur quis sit melior. Unde si in studio omnis virtutis ut commoiter personæ illius ordinis ferventibus & frequentius exercentur, maxime charitatis, humilitatis & internæ devotionis est signum bonum præcellentis & perfectionis.

Secundum si omnia vicia & scandala odio habent & sollicite cavent & occasiones peccatorum amputant & extirpant & mundiciam diligunt & conseruant.

Tertium est si boni apud eos diliguntur & foventur & respectis aliis in regimine animarum soli assumuntur & per eos maxime gubernatur ordo. *Ecclesi. 19.* Qui negligit modica paulatim decedit.

Quartum si à seculari frequentia se subtrahunt & honores fugiunt, divitias non ambiunt, & conformari huic seculo tam in moribus quam factis seu qualibet apparentia erubescunt.

Quintum si damnum & iniurias illatas ac despectiones tacite sufferunt: nec per quarumdam vindicare se cupiunt: sed Deum omnium inspectorem attendunt qui suos cum vult potest defendere. Cum vero expedire eis noverit, permittit eos pro altiori præmio tribulari & patienter ferunt donec placuerit Deo aliter ordinare.

Quæ ista signa plenius habent religiones: meliores sunt & quæ minus sunt minus bonæ & quæ nihil sunt, qui etiam singulariter in se habet bonus est: etiam si alij communiter non habeant.

QVÆSTIO DECI- MANONA.

Item. Videmus ordines omnes religiosorum deficere in vita religiosa etiam si in temporalibus & quibusdam ceremonialibus videatur proficere. Causas huius defectus vellem scire præcipuas. Aut enim non deberetis incipere quod non potestis perficere aut in incæptis pro posse perseverare, alioquin prævaricatores voti merito reputabimini. Respondeo. Omne quod non habet esse suum à se, deficiendo decedit in non esse nisi sustentetur ab eo qui dat ei esse: sic & omnis ordo & omnis homo.

Unde non solum ordines religiosorum, sed etiam episcoporum & clericorum & laicorum & uniuersalis status multum deficit, quantum ad communem statum ab eo quod in principio fuit cum omnes fideles erant perfecti & sancti quales nunc raro videmus. *Actu. 4.*

Multitudinis credentium erat cor unum & anima una. Licet autem olim communiter omnes boni & sancti fuerint: tamen modo multo plures sunt sancti in ecclesia Dei. Sed quia mali plures sunt, ideo non apparent sancti respectu multitudinis aliorum. Sanctitas etiam vera non consistit in exercitatione corporali sed in vir-

Q V A E S T I O N E S

gibus mentis. Et quia istae non apparent exterius nisi modicè ex quibusdā signis operum & sancti non quaerunt videri ab hominibus vt laudentur, sed occultant bona quae habent singulariter praeter ceteris: ideo pauci sancti modo in ecclesia vel ordinibus esse videntur.

Causae autem quare communitas in religione deficiat, sunt magis communes inter alias.

Vna est multitudo inrantium quia multi non possunt tam facile flecti sicut pauci: sicut nauis magis difficiliter gubernatur quam parua. Et vbi multa capita ibi multa cerebra quae omnia non possunt ad vnum sensum deflecti.

Secunda cum subtrahuntur qui primo tenuerunt ordinem in suo vigore vel cum debilitantur in corpore, non possunt iunioribus ardua rigoris dare exempla sicut prius & noui qui priora opera non viderunt: imitantur omnes tantum in his quae nunc vident in eis & sunt remissi & sub specie discretionis ne seipsum sicut antiqui destruunt patcentes corpori. Et quia internas virtutes quas antiqui habuerunt non agnoscunt vbi que neglecti sunt, quod nec exterius exercentur nec interius virtutes apprehendunt. Et iam qui antiqui non valent modo eos exemplo praeterire timent eos etiam in verbo corrigere, quia solent dicere iuniores. Verba quidem bona sunt quae dicunt nobis, sed opera non ostendunt & sic magis scandalizentur.

Tertia causa est, quod quilibet non didicit nescit docere: cum enim regimen ordinis deuoluitur ad istos iuvenes tales nutriunt quales ipsi sunt: ita quod iam prior in fratrum fabulam vertitur non trahitur exemplum. Immo se tantum reputant illis prioribus meliores, quominus agnoscant quae sint perfectorum virtutes. Et dum exempla quaedam exteriori disciplina conseruant in choro vel processionali ingressu & similibus audent asserere quod status ordinis nunquam fuerit ita bonus.

Quarta causa est: quod paulatim sub intrant non bonae consuetudines quae statim ab aliis trahuntur in exemplum. Et si aliqui zelum Dei habentes illa redarguunt audacter defendunt alij quare sibi non liceat quod alij

permittitur & pro lege tenebitur: cum ex vsu iam cum veniens videatur: ita quod vix de cetero poterit extirpari. Rectores quoque & si talia non diligant: tamen ne maius malum sequatur dissimulant vt pacifice cum fratribus viuant. Cumque vna consuetudo talis facta fuerit tolerabilis; consequenter introducit alia quasi coherens priori: vt si illa admittitur: ista vetus toleretur.

Quinta occupationum frequenter emergentium, quae corda distrahit affectum deuotionis extinguit, mores alterat interius occasionem viciorum inducit & ne de sua correctione efficaciter cogitent semper noua impedimenta religionis innectit: donec tandem consuescant sola exteriora cogitare. Et obscurato conscientiae oculo, etiam cum desunt occupationum causas impudenter quaerere, sicut Sanson caecatus in carcere molam traxit. Iudicum. 16. Sunt & aliae speciales causae quorundam ordinum, vt nimia inopia ex qua coguntur fieri proprietarij dum sibi met videtur quisque prouidere, quia non prouidetur eis in communi.

ITEM nimiae opes ex quibus sunt carnales superbi & multipliciter viciosi.

ITEM frequentia inter seculares ex qua oritur multarum tentationum carnalium materia & temporis perditio.

ITEM frequens mutatio praelatorum, quae & si pro parte bona sit in quantum mali abiiciuntur tamen in eo nocua est quod boni dum cito sperant absolui non praesumunt aggredi vel non proficiunt vt reforment statum ordinis, & rebelles subditi potius laborant vt deponantur quod vt status debite reformetur.

ITEM si vnus praelatus quandoque vult reformationi intedere, ab aliis quoquomodo impeditur vel ad minus non iuuatur ab iis quorum auxilio indigeret, vt prior non adiuuatur ab abbate vel abbas ab episcopo & de similibus similiter iudicetur, vnde rebelles subditi appellant ad eos quos sciunt sibi in sua rebellione fauere.

ITEM si aliqui in vno loco diligerent reformare statum in melius, mittuntur ad alium locum vbi non in-

QVÆSTIONES

uelunt quod quærebant. Et his atque aliis causis status religionis deficit: et non solum fiat deterior sed etiam quali desperabilis: quod vix vnquam nisi Deus ordinet aliter reformetur. Sed quia diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum: quod non fit in communi potest fieri in particulari. Quilibet proficere volens conuertit ad lucrum suum aliorum detrimentum & omnes vias alieni defectus ad profectum suum cum Dei gratia extorquet. Et sicut electorum gloria ex hoc maior erit quod reproborum societati admixti: eorum non imitatur exemplum qui sunt ipsis tentationis & exercendæ virtutis materia: ita & boni religiosi nunquã tanti fuissent meriti apud Deum si non à tepidorum fratrum defectibus ad multiplicem virtutis lucrã assidue expediti fuissent. Vnde Ap[osto]ls inter cetera virtutum suarum merita quibus se ministrum Christi excellenter gloriatur enumerat pericula in falsis fratribus, eo quod ei & aliis bonis multiplex sit occasio virtutis, scilicet quod primo eorum prava exempla sunt bonis tentationis materia & sic victoriæ causa. Item. 2. zelo iustitiæ circa vicia acceduntur & vruntur scandalis infirmorum. Item. 3. eorum miseriis compatiuntur sicut mater filio ad perditionem properanti. Item. 4. magis laborant bonis exemplis eos corrigere & monitis & orationibus & beneficiis. Item. 5. distortos mores patienter tolerant & iniurias quas eis pro iusticia inferunt. Item. 6. ex eorum conturbatione despectiones sustinent ab extraneis quasi ipsi sint tales. Item. 7. timidiores ac per hoc humiliores fiunt & ne cadant sollicitiores fiunt. Item. 8. Deo magis referunt gratias quod eos ne tales essent benigne defenderit. Item. 9. ex malis iuxta se positis virtutes iustorum clarius elucet & pulchrius fulget. Ita & alia bona sunt quæ Deus elicit ex confortio malorum cum bonis. Sicut enim accidentale gaudium bonorum cumulat visa poena damnatorum: ita etiam in ecclesia quodammodo decorat rectitudinem iustorum deformitas iniquorum disponente hoc superna sapientia quæ nil inordinatum in omni regno dimittit, &c.

S. BONAVENTURÆ. QVÆSTIO VIGESIMA.

129

ITEM quæro. Cùm nihil debeatis appetere terrenum nec honores nec res pro quibus solent homines inter se contedere & sibi mutuo inuidere quæ causa est quod sæpe videmus inter religiosos esse dissensiones & inuidias sicut & inter seculares vel aliquando aciores. Resp[on]sio. De his quæ irrationabiliter fiunt reddi non potest ratio congrua. Vnde si aliqui sub habitu religionis tales aliquando videntur non est alia ratio nisi eorum imperfectio: & quia habitus mentis non habet interius quod ostendit habitus vestis exterius & tonsura capitis. Boni autem si aliquando dissentire videntur, hoc his de causis fieri consuevit. Vna cum non omnes agnoscant æqualiter veritatem in omnibus contingit quod aliquis intelligit illud pro alia parte non fore expediens vel aliud magis fore expediens quam illud. Et dum vterque hoc quod ipse melius iudicat vult promouere & quod nocuum credit vult impedire, sic dissensio fit inter eos id est, diuersa sensio, non peruersa cum vterque bene intendit sicut inter Paulum & Barnabam pro Ioanne discipulo quem voluit Barnabas assumere in socium prædicationis suæ, sed Paulus prohibuit timens ne non perseveraret in continuatione laboris & sic per eum impediretur & sic dissentiebant. Et Barnabas secum Ioannem sumpsit vbi minores haberet labores. Paulus vero Syllam sumpsit pro fortioribus laboribus magis aptum ut diuersis partibus diuisi pluribus prædicando prodesse. Sic in expositione beati Gregorij orate Daniele dominum pro populi liberatione de captiuitate babilonica angelus dixit quod eius oratio esset dudum exaudita sed princeps persarum. 1. angelus illius gentis custodiæ deponatus restitit sibi 21. diebus ne statim liberaretur sed diuini afflicti plenius à peccato purgarentur. Quid ergo mirum si boni quandoque pro bono dissentire videntur ratione diuersarum considerationum si apostoli & angeli in eadem ratione dissentire inueniuntur.

Nam iuxta hunc sensum sancti quandoque irrationabiliter & ad eum dissentiant: ut cum Deus vult aliquem mori

QVÆSTIONES

quem ipsi diutius desiderant vivere pro aliorum profectu, vel cum ipsi putant citius mori quos Deus vult pro eorum salute adhuc diutius in corpore laborare. Phil. 1. Desiderium habeo dissolui &c.

Alia causa est quando vnus non videt intentionem alterius quæ bona est, putat eum alia intentione aliquid facere & displicet sibi & dissentit ab eo: qui si sciret non displiceret sibi quod facit & esset pacatus cum eo. Sic Moyses iratus est filiis Ruben & dimidiæ tribui Manaasse cum peterent terram Basan & Esbon in possessionem. Et Iosue iratus est eisdem pro constructione altaris super ripam Iordanis antequam agnosceretur intentionem vtrobique fuisse bonã, talis autem ignorantia non est semper culpabilis, dum tamen non sit iudicium nimis præceptis, &c.

QVÆSTIO VIGESIMA PRIMA.

ITEM quæro. Cum religiosi tam studiose solent abscondere facta sua, suspectum est apud eos esse aliqua indecentia, cur enim sic celantur cum bona non sit necesse cæleri. Respondeo. Tria solent cæleri & abscondi.

Primum est singularia bona ne de singulari gloria excellentia proueniat & meritum depereat Matth. 5. Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus vt videatis ab eis, &c.

ITEM vicia & peccata ne percipientes scandalizentur & qui peccantes aliquem scandalizant duplici reatu obligantur. Matth. 18. Vt homini illi per quem scâdalum venit.

ITEM quædam solent abscondi à non intelligentibus qui ea iudicarent mala esse ex sua stoliditate, cum tamen coram Deo licita sint vel etiam meritoria: non propter hypocrysim sed ne illi exinde infirmentur, & ita non propter se tantum sed magis propter illos occultât religiosi facta sua ne noceant illis, quia non possunt omnium corda videre & omnibus satisfacere quare hoc

vel hoc fiat, cum seculares rudes sint & proni sæpius de religiosis sinistra suspicari. Cum enim vident eos refectioem accipere: iudicant eos carnales.

Cum vident eos humiliter iucundos iudicant eos dissolutos.

Cum ex zelo iustitiæ vident se ab eis pro vicio suo redargui: dicunt eos iracundos.

Cum eos necessaria vitæ mendicare cum aliunde nõ habeant, dicunt eos auaros: & sic de singulis. Etiam quæ bene faciunt reprehendunt, propter quod oportet vt caueant alienæ infirmitati & occultet quæ possent ab aliis mala iudicari. Corinth. 8. Videte ne hæc licentia vestra offendi fiat infirmis, Tribus modis seculares iudicant religiosos.

Primo opinando de ipsis quod omnia sunt falsa quæ ipsi per se consiliunt vel aliis inferentibus leuiter credunt: vt vulgus rusticanum quod dicit nos antichristi prænuncio & quod omnes guerras terrarum & principum seminemus.

Secundo quod illa quæ ipsi solent facere non sunt peccata, quod cum vident nos aliquando facere estimant quod tali animo facimus vt ipsi, vt comedere delicata & bibere, alloqui fœminas, esse hilares, speciosos areas, munda ædificia ratione sani aëris & ecclesias decentes & zelo disciplinæ inuicem accusare & punire & pro cautela de locis transmutare & similia, quæ à bonis bono & à peruersis peruerso animo fieri solent.

Tertio cum damus eis causam iudicandi & suspicandi de nobis non bona: talia exempla eis ostendendo quæ merito sunt reprehendenda.

In primo sumus nos sine culpa, in secundo indigemus bona cautela, in tertio culpa non caremus dantes eis scandali offensionem & ministerium religionis vituperabile facientes, quibus debemus esse lumen sanæ doctrinæ & forma rectè viuendi. Cum autem despici-mur ab aliis sine causa sine culpa nostra, ad profectum nostrum cædit multiplicem.

Primo peccata nostra per hoc purgantur.

Secundo bona nostra magis tuta sunt à vana gloria à

QVÆSTIONES

laude humana.

Tertio humiliores reddimur coram hominibus.

Quarto cautiores sumus in verbis & factis ne opinionem eorum confirmemus.

Quinto minus sumus eis familiares ac per hoc magis in cella quieti.

Sexto patientiam magis discimus ex tali despectione.

Septimo interna consolatio spiritus impenditur querentibus pro exteriori subtracta.

Octavo maius meritum ex his omnibus coram Deo accrescit.

Hæc & alia bona tanta sunt: quod si nõ obessent aliis libèter tolerare debemus despici ab aliis & reprehèdi & persecutiones pati propter christum sine culpa, &c.

QVÆSTIO VIGESIMA SECUNDA.

ITEM quæro. Cum deberetis sicut pauperes Christi pauperibus esse familiares & eorum cibis contètaris: quid est quod magis frequentatis mensas diuitem quàm pauperum. Respondeo. Tria nos specialiter inuitant ad hoc, videlicet nostra necessitas, quia cum itinerando per terrã lassitudine & fame fatigamur apud illos pròptius speramus obtinere refectionem qui etiã pro honestate sua panem suum quibuslibet transeuntibus non negant: quam alios quos nescimus.

ITEM pauperum inopia: quia si fortè nos hilariter reciperent: expenderent nobiscum pro sua deuotione in vno prandio nobis etiam dolentibus vnde ipsi pluribus vicibus refici possent.

ITEM ipsorum diuitem salus, qui per occupationem concipiunt nostri familiarem noticiam, vt ad amorem Dei sic eos paulatim traham⁹ & salutis doctrinã eis ingeramus & per tale meritum Deum eis propiciam faciamus quia pauperes per se ingerunt se & salutis consilia studiosè requirunt qui non habent in hoc mundo consolationè suã, diuites autè terrenis contèti vel munda-

nis negociis occupati vel superbia inflati raro humiliat se ad querendum salutis consilium, nisi per occasionem aliquam ad hoc à bonis & religiosis trahantur prudenter. sicut dominus traxit Zacheum & alios Publicanos manducando cum eis & docendo, licet non ignoraret Phariseos & Scribas inde murmurare & materiã querere detrahendi, &c.

QVÆSTIO VIGESIMA TERTIA.

ITEM quæro. Cum personarum acceptio sit apud Deũ culpabilis & ab apostolo Iacobo prohibita: quare vos religiosi magis honoratis diuites quam pauperes & pròptius eis seruitis in cõfessionibus aud. edis & aliis cõsiliis & obsequiis sicut sæpe videmus & scimus. Respondeo. Deus pusillũ fecit æqualiter & magnũ & equaliter est illi cura de omnibus inquantũ factura eius iunct ac ad salutè pertinet sempiternã, ideo igitur nos oēs diligere debemus in dño & tã diuitem quàm pauperũ salutè desiderare & pro posse nostro promouere sicut expedit his & illis. Vnde si pauper melior est diuite: plus debem⁹ eũ diligere, tamè diuitè plus honorare quadruplici ratione. Vna quia eũ Deus in hoc sæculo diuites & potètes pretulit pauperib⁹ quo ad mũdi gloriã vbi est necesse alios aliis subesse vel præesse, nos honorãdo potètes eius ordinationi cõcordamus, quos & ipse Deus honorauit in hac parte. Alia ratio propter infirmitatè ipsorũ diuitem quàm si nõ honoratètur: indignãdo magis infirmatètur & deteriores efficietètur & grauamè nobis & aliis pauperib⁹ inferret ne quod offèdiculũ demus infirmis: ne per nos deteriores fiant qui omnes debemus potius ad meliora trahere & prouocare. Tertia quia maior vtilitas prouenit ex correctione vnus diuitem quàm pluriũ pauperũ. Pauperis autè salus sibi met prodest, diues autem emèdatus multis prodest tã ppter exèplũ aliorũ qui inde adificantur & prouocantur ad bonum, & ppter alia bona quæ per eũ pponentur in aliis & mala impediuntur. Eccl. 10. Qualis rector ciuitatis tales habitantes in ea. Cõuersio Cõstantini Imperatoris ad fidem plus profuit

QVÆSTIONES

ecclēsiæ in pluribus quam multorum aliorum.

Quarta cum à dicitibus plus recipiamus de corporali subsidio eo quod magis abundant in talibus iustum est vt & eis vicem rependamus & prouiores simus eis ad obsequia specialia impendēda. Pauperes etiam facilius expediuntur quia tantis perplexitatibus non ligantur, dicitur verò pluribus laqueis irrititi. Freq̄uentioribus diligentioribus indigent consiliis. Ideo necesse est nos circa illos studiosius occupari, ne profundius in peccato mergantur. Nam (vt dictum est iam) qui potentem in bono promouet multos iuuat. Sicut econuerso ipſus subuersio multorum est detrimentum.

QVÆSTIO VIGESIMA QUARTA.

ITEM quæro. Cum regula dicat quod nil proprium debeatis habere nec in speciali nec in cōmuni & vos habetis domos, hortos, libros, vestes & alia victui necessaria pro tempore quomodo potestis transgressiones huiusmodi excusare bona conscientia. Respondeo.

Videmus in sæculo famulos dominorum panem non suum comedere tecto non suo contegi & rebus alienis uti vel dominorum suorum. Sic & alij sæpe concessis vtuntur tam vestibus quam alijs rebus de illorum voluntate quorum res sunt. Sic & nos vtimur rebus necessarijs pro corpore quas tamen nec in speciali nec in cōmuni nobis appropriamus. Regula enim non dicit nos nihil debere habere sed nihil nobis appropriare.

Vnde vsum rerum necessariorum habere possumus non proprietatem alioquin nec vestem nec cibum nec aliquid aliud in vsum recipere deberemus quod esset contra omnem rationabilem intellectum. Præsul enim sedis apostolicæ qui est generalis omnium pauperum ecclēsiæ prouisor specialiter nostri ordinis curam habēs omnium mobilium quæ ordini conferuntur proprietatem sibi assumpsit exceptis ijs quorum dominium sibi conferentes retinuerunt & nobis vsum earundem rerum solum concedit, vt semper alieno victu & vestitu

S. BONAVENTURÆ.

232

& tecto & alijs vtensilibus absque proprietatis iure ex ipſius concessione vtamur. Sicut familia patrifamilias quæ rebus domini sui vtitur tam in absentia quam in eius presentia corporali secūdam ipſius dispositionem. Et elemosynā quæ nobis à fidelibus datur transit in vsum nostrum & in illius dominium qui est principalis ordinis nostri dispensator cui parati sumus omnia quæ habemus cum iusserit tanquam domino prout conuenit resignare vt nihil iuxta hoc proprietatis habentes regulam nostram bona conscientia obseruemus, &c.

QVÆSTIO VIGESIMA QVINTA.

ITEM quæro. Cū iterū regula dicat quod nec per vos nec per alios debeatis recipere denarios vel pecuniā videmini per contrarium hoc facere tam petendo pecuniā, quam reponendo quam etiā dispensando quia & si personaliter eam non contrectatis, tamen per alios eam seruari & recipi facitis & distribuī sicut vultis & tamen inhibetur sicut per præceptū vt non habeatis super hoc potestatem dispensandi nescio quomodo hanc transgressionem excusare potestis. Si autem non posset hoc præceptum seruari, non deberetis vouere & potius esset à regula recedendum quam laqueus esset vouentibus cum seruari non posset. Respondeo. Multa putantur mala quamdiu non intelliguntur quæ intellecta rationabilia & iusta videntur sic in ista quæstione apparet regula, prohibet nec per vos nec per interpositam personam nos recipere pecuniā vt nostra sit & nos domini & possessores pecuniæ simus quasi rei propriæ, sed concedit quod per amicos spirituales qui pro Deo nos spiritualiter diligunt. i. castè & iustè necessaria procuramus quæ tali modo vtraque congruè obseruantur quod ea quæ sine pecunia non possunt procurari aut per ipsos procurantur qui fratribus dant elemosynam aut per eorum nūcios vt cum aliquis procurat fratribus librum scribi vel vestem fieri vel domum vel aliud suis laboribus & expensis aut si fratres ista procurant illi

QVÆSTIONES

soluunt pecuniam illis qui fratribus commodauerunt. Vnde ista sunt procuranda vt cum fratres faciunt librâ scribi alius soluat expensas per se vel per nuncium suum: aut si aliqui volunt dare fratribus elemosynâ pecuniâ possunt cōmittere alicui qui nomine suo eam seruet pro vtilitate tamen fratrum vt vice eorum qui sibi commiserunt pecuniam procurer inde fratribus secundam quod voluerit secundum quod à fratribus instruitur per se vel per alios qui aptius ea promouēt quæ sibi fuerant commissâ. Et per omnes istos non recipiūt pecuniam fratres: sed illi per se pro illis qui sibi commiserunt pecuniam conuertunt eam in vtilitatem fratrum vicem illorum gerentes in eo quod seruât & distribuit ipsam pecuniam quæ adhuc illorum est qui dederunt etiam si nesciunt adhuc seruari offerentes autē vicē fratrum in eo quod eorum vtilitatem promouent de pecunia aliorum non tenet. Fratres enim quādiu pecunia non est redacta in rem aliam qua eis vti licet non habent eam pro sua sed illius qui deposuit eā licet sciēt eam pro sua vtilitate ibi repositam sicut eum dominus committit seruo suo pecuniam suam vt mihi inde emat tunicam interim est domini sed empta tunica mea erit. Secundum hanc viam & cautelam fratres & per amicos spirituales & quoslibet procuratores & mediatores procurant necessaria nec recipiunt pecuniam per illos procuratores: sed illi seruant illam nomine dantium & vice ipsorum vertūt eam in vtilitatem fratrum vt dominiū pecuniæ non transeat in proprietatem fratrum. Vnde conditor regulæ magis intendit fratribus præcludere viam auaritiæ in possessione pecuniæ per quam omnis religio suffocatur, quam obstruere eis opportunitatem necessaria procurandi.

Sedes etiam apostolica cuius acta toti ecclesiæ diuidenda exponuntur & veneranda ipsam regulam confirmando non approbasset si in eâ aliquid incongruum & inobseruabile prospexisset. Ideo vouentibus eam nō est laqueus perplexitatis licet indigeant diligenti cautela ne offendant contra eam qui debent aliqua necessaria pro pecunia procurare quo tamen cautela magni est

S. BONAVENTURAE.

235

est meriti quamuis illi tutius ambulent qui se subtrahunt à talibus negociis: qui ad ea ex officio non coguntur.

QVÆSTIO XXVI.

ITEM quæro. Cum res malè acquisitæ deo sint odibiles. Eccl. 61. Ego Dominus odio habens rapinam in olocaustum cur recipitis vel petitis elemosinam ab illis qui iniusta lucra festant.

Respondeo. Quidam sunt qui solum habent res malè acquisitas & possunt certæ personæ inueniri quibus competit recompensatio vbi tales scimus de cætero non debemus ab eis elemosinam petere siue accipere quia omnia quæ habent sunt aliorum quibus tenentur reddere vel omnes vel aliquæ quod si aliquæ & non omnes tunc vaga restitutio de eis danda est & in pijs causis erogandâ. Quidam autem habent iniusta bona ita quod si dant elemosinam tamen per hoc non fiunt impotentes quin adhuc habeant vt possint restituere certis personis quibus debent vnde possunt elemosinam facere de residuo. A primis autem non possumus elemosinam accipere nisi ignorantia vel extrema indigentia vel præsumptio quod creditores velint nos recipere nos excuset. Vnde quando non constat de vero aliquem iniusta detinere bona non tenemur leuiter credere eum tanti criminis esse rerum cum de quolibet teneamur præsumere meliora. Mendicitas nostræ professionis & quia Deo debita pauperibus christi largiēda sunt excusat nos in hac parte plenius quam illos qui ex alijs rebus habent vnde valeant sufficienter sustentari: vbi tamen publica fama clamat aliquem esse de primis prædictis: etiam si aliter non constaret propter scandalum non expedit ab eo recipere vel petere elemosinam: nisi fortè talibus qui ex professione vel officio habent quod debent raptores ad restitutionem inducere quia vtiliter gerunt in hoc negocium spoliatorum. Et dignus est tunc fidelis operarius cibo suo: cum nemo teneatur suis stipēdijs militare. Ad hoc autē

QVÆSTIONES

vt possimus peccatores ad emendationem monēdo inducere: concedit nobis sedes apostolica etiam in terris excommunicatorum libere commorari & ab eis tunc eleemosinam recipere maxime si aliunde non possemus sustentari: Si enim boni de medio malorum tollerentur quis esset qui malos ad bonum verbo & exemplo moueret &c.

QVÆSTIO XXVII.

ITEM quarto. Quæ ratio est quod clerici magis odiant nos & persequuntur quam laici & simplices sacerdotes. Respondeo. Sicut non omnes laici diligunt nos sic nec omnes clerici odiant nos. Si qui autem videntur nos odire hoc quinque de causis potest esse. Vna quod timent nos quod ipsorum facta & excessus vel defectus plenius agnoscamus & seuerius arguamus: quo clarius videmus quales esse deberent & non sunt per quos ecclesia gubernatur. Secunda quod inuidet nobis quod sumus hominibus gratiores & ipsi comparari nobis appareant in vita vel scientia viliores vel etiam indoctiores in doctrina. Tertia quod dolent si per confessiones secreta eorum ab aliis qui consocij fuerint percipimus dum timent per illa magis vilescere vel forte per personas illas nostro consilio ab eis auerti & ad meliora conuerti. Quarta quod timent sibi aliqua per nos emolumenta subtrahi dum eleemosinas quæ dantur nobis arbitrantur sibi fore danda si nos non essemus. Et hæc videtur potior esse causa pluribus qui nos odire sed si plus inhibeat lucris pecuniatum à suis subditis quam fructui animarum. Potest etiam quinta causa esse quam diuina iusticia illos qui quanto amplius cognouerunt & spreuerunt ex quibus maiora beneficia contulit & ingrati fuerunt & grauius cæteris offenderunt & frequentius eum indignè contrectent & percipiunt tãrò magis indurat & profundius cadere promittit vnde non solum ipsi sint mali in se: sed etiam alios secum malos esse desiderant & bonos odiant, & quos imitari nolunt optent non esse & persequantur eos quos sibi dis-

similes esse dolent Salomon. Grauis est nobis ad videndum. Et tunc ibidem plures de prædictis tanguntur. Laici verò quia de prædictis causis minus habent, idcirco minus nos odiant immò etiam diligunt qui sentiunt nos salutem suam diligere & sperant per nos eam fideliter apud Deum promouendam ore meritis & doctrinis. Clerici etiam qui sanè sapiunt eadem ratione nos fouent & digunt quasi filios suos & vacatores & cooperatores tam suæ salutis quam suæ sollicitudinis sibi commissæ in suis subditis necessarios adiutores & oneris sibi impositi fideles subleuatores. Et de istis satis.

Expliciunt determinationes quarundam questionum super regulam beati Francisci à Sancto Bonauentura Cardinali editæ.

Gg ij

BVLLA S. D. N. D. GRE-
GORII PAPAE XIII.

Lecta in die Cenæ Domini.

Anno M. D. LXXIII.

Accedit & eiusdem Gregorij auctoritate Reductio
Literarum & constitutionum sæl. rec. Pij Papæ
V. pro mendicantibus, & aliis regularibus con-
tra locorum Ordinarios, & terminos iuris com-
munis, & Decretorum Concilij Tridentini.

IN NOMINE SANCTÆ, ET
INDIVIDVÆ TRINITATIS,
Patris, & Filij, & Spiritus sancti.
Amen.

Initium
erâ sumpti
Bulle

NOVERINT Vniuersi hęc præsens
publicum transumptum inspecturi, quod
nos Alexander Riarius Patriarcha A-
lexandrinus, Curia Causarum Camera
Apost. Auditor, Romanæque Curie
Index ordinarius, Sententiarumque &
Censurarum in eadem Ro. Cu. & extra
eam latorum, ac quarumcunque literarum Apostolicarum
vniuersalis executor ab eodem S. D. N. Papa deputatus, vidi-
mus, & diligenter inspeximus literas Apostolicas S. D. N.
Gregorij diuina providentia Pape xiiij. hodie, qui fuit dies Io-
nis Sancti, & Cenæ Domini, & solemniter more solito lectas &
publicatas, eiusque vera Bulla plum'ea cum cordula rubei cro-
ceique colorum more Ro. Cu. pendente Bullatas, & omni suspicio-
ne carente subsequenti tenoris.

GREGORIVS EPISCOPVS

SERVVS SERVORVM DEI

ad futuram rei memoriam.

CONSERVVERUNT Roma- *Præmissa*
ni Pontifices prædecessores no- *Bulle.*
stri, ad retinendam puritatem
religionis Christianæ, & ipsius
vnitatem quæ in coniunctione
membrorum ad vnum caput,
Christū videlicet, eiusque Vi-
carium, principaliter consistit
& sanctam fidelium societate
ab offensione seruandam, arma iustitiæ per ministeriū
Apostolatus in præfenti celebritate exercere.

Nos igitur vetustam, & solemnem hunc morem se- *In Here-*
quentes, excommunicamus, & anathematizamus ex parte *ticos &*
Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, au- *fautores*
thoritate quoque beatorum Apostolorum Petri & Pau- *eorum &*
li, ac nostra quoscuque Vstras, Vicienitas, Lutheranos *recedentes*
Zuinglianos, Caluinistas, Vgonotos, Anabaptistas, *ab Apost.*
Trinitarios, ac omnes, & singulos alios Hæreticos, quo- *sedis obe-*
cunque nomine nuncupentur, & cuiuscunque sectæ exi- *diencia.*
stant credentes, receptatores, & fautores, & generaliter
quoslibet defensores, ac eorundem libros sine authori-
tate nostra & sedis Apostolicæ, scienter quomodolibet
legentes, aut tenentes, imprimentes, seu quomodolibet
defendentes ex quavis causa publicè, vel occultè, quo-
uis ingenio, vel colore: necnon Schismaticos, & eos qui
in animarum suarū periculū se à nostra, & Rom. Pont.
pro tempore existentis obedientia, pertinaciter subtra-
here, seu quomodolibet recedere præsumunt.

ITEM excommunicamus, & anathematizamus om- *In appel-*
nes, & singulas personas cuiuscunque status, gradus seu *lantes à*
conditionis fuerint, & interdicimus, vniuersitates, Col- *Papa a l*
legia, & Capitula, quocunque nomine nuncupentur, ab *futurū Cō*
ordinationibus, sententiis, seu mandatis nostris, ac *silium.*

Rom. Pont. pro tempore existentium, ad vniuersale futurum Concilium appellantes, vel ad id consilium, auxilium, vel fauorem dantes.

In Piratis & fautores eorum & in vicinis nauibus nauifragantium. I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Latrunculos maritimos, & illos precipue, qui mare nostrum à Monte argentario vsque ad Terracinam discurrere, & nauigantes in illo deprædari, multare interficere, ac rebus & bonis suis spoliare præsumunt, ac omnes receptatores eorundem, & auxiliium scienter dantes, vel fauorem. Ac omnes, & singulos, qui Christianorum quouiscunque, nauibus rēpente in transuersum (vt dici solet) iactatis, aut etiam submersis, & naufragium passis, siue in ipsis nauibus siue ex eis dilapsa, & in mari, vel litore inventa, cuiuscunque generis bona, tam in nostris Tyrheni, & Adriatici, quam in quibuscunque aliis cuiuscunque maris regionibus, & littoribus rapuerint, aut scienter ipsi sibi acceperint, aut ab aliis rapta, seu accepta similiter scienter receperint: nec ob quodcunque priuilegium, consuetudinem, aut longissimi etiam immemorabilis tēporis possessionem, seu alium quocunque prætextum excusari possint.

In imponentes noua pedagia. I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes qui in terris suis noua pedagia, seu gabellas ad id potestatem non habentes imponunt, vel prohibita exigunt.

In falsificatores litterarum & supplicacionum Roman. Pontificiarum. I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios Bullarum, seu litterarum Apostolicarum, & supplicationum gratiam, vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vicecancellarium, seu gerentes vices eorum, de mandato eiusdem Roman. Pontificis, signatarum, aut sub nomine eiusdem Roman. Pontificis, seu Vicecancellarij, aut gerentium vices prædictorum signantes supplicationes easdem, extendentes capitulum, ad falsificationem, cum omnibus penis in eo contentis, ad falsificantes, seu mutantes supplicationes per nos, seu de mandato nostro signatas & datatas sine nostra, aut Datarij nostri licentia.

I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes illos qui Equos, Arma, Ferrum, Filum ferri, Stannum, Chalybem, omniaque alia genera metallorum, atque bellica instrumenta, lignamina, canabem, funes tam ex ipso canape, quam ex quacunque alia materia, & ipsam materiam aliaque prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Christi nominis inimicis, quibus nos impugnant: Necnon illos qui per se vel alium seu alios de rebus Christianæ Reipublice statum concernentibus, in Christianorum perniciem, & damnum ipsos Turcas, & Christianæ Religionis inimicos, certiores faciunt, illique consilium, auxilium vel fauorem quomodolibet præstant: Ac qui sceleris, necnon eius sacri belli contra ipsos Turcas iniuncti prosecutionem directè vel indirectè, secretè vel publicè impedire, vel perturbare præsumunt: Nonobstantibus quibuscunque priuilegijs, & cōcessionibus quibuscunque Principibus & Dominis, siue priuatis personis, per nos & sedē prædictā hactenus forsitan cōcessis, quæ illis nolumus in aliquo suffragari.

I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes impediētes, seu inuadentes victualia, seu alia ad usum Romanæ Curie necessaria addocentes, vel qui ne ad Romanam Curiam adducantur, vel deferantur, impediunt, seu perturbant, vel qui talia fieri faciunt, vel defendunt, cuiuscunque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis & status, etiam si Pontificali, vel Regali, Reginali, aut alia quauis ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate.

I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad sedem Apostolicam venientes & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui iurisdictionem ordinariā vel delegatā nō habentes in eadē Curia morantes temeritate propria capiūt, spoliāt, detinēt, aut ex proposito deliberato verberare, mutilare, vel interficere præsumunt, vel qui talia fieri mandant.

I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, & interficientes, capientes, detinentes, seu depredantes Romipetas seu Peregrinos.

Gg iij

In impedientes eos qui victualia ad urbem deferunt.

In eos qui venientes Romā vel ibi cōmouantes offendunt.

In eos qui peregrinos ad urbem venientes offendunt.

nos ad Urbem causa deuotionis, seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipsa, & illis dantes auxilium, concilium vel fauorem.

In eos qui manus iniungunt in S. R. E. Car. vel prelatos, seu nuncios.

I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes mutilantes, verberantes, vulnerantes, interficientes, capientes, incarcerantes, & detinentes S. R. E. Cardinales, extendentes C. Fœlicis, cum omnibus penis in eo contentis, ad Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, Sedisque Apostolicæ Legatos, vel Nuncios, aut præfatos Legatos & Nuncios ex suis terris, seu dominiis, aut Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, à suis diocessibus eicientes, eaque mandantes: seu concilium vel auxilium præstantes.

In eos qui causas in curia pendentiū cursum, & litterarum Apostolicarum executionem impediunt, & personas easdem causas prosequentes offendunt.

I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium seu alios quascunque personas Ecclesiasticas, vel seculares ad dictam Curiam super eorum causis & negotiis recurrentes, illasque in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores, Advocatos, Procuratores ipsorum, seu etiam Auditores, vel Iudices, super dictis causis, vel negotiis deputatos occasione causarum vel negotiorum huiusmodi verberant, mutilant, vel occidunt, seu bonis spoliant, vel qui per se vel alium seu alios directè vel indirectè prædicta exequi vel procurare, aut in eisdem consilium auxilium vel fauorem præstare non verentur, cuiuscunque præminentia & dignitatis fuerint. Ac illos, qui aliquas literas Apostolicas, & in forma Breuis tam gratiam, quam iustitiam concedentes, ac etiam citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, vel res iudicatas, decreta, processus, & executoriales, aliaque decreta, quæcunque à nobis, sede Apostolica, Legatis, Nunciis, Præfidentibus, Camere Apostolicæ Auditoribus, & Commissariis, aliisque iudicibus, & delegatis Apostolicis emanata, aut pro tempore emanata, simpliciter, vel sine eorum beneplacito, consensu, vel examine & forsan certo pretio soluto, executioni demandant, inhibent vel impediunt, quæve impediti vel inhiberi procurant: ac Notarios, Executores, vel Subexecutores litterarum, citationum, monitoriorum, & omnium prædictorum capiunt, incarcerant, & detinent vel capi incar-

gerari & detineri faciunt. Nève Tabelliones, & Notarij sup hmoi literarum & processuum executione instrumenta, vel acta cõficere, aut collecta parti, cuius interest tradere debeant: quæc etiam sub quibusvis penis, quibusvisque personis in genere vel in specie, ut p quibusvis eorū negotiis psequedis, seu gratiis vel literis impetrandis ad Romanam Curiam accedat, aut recursum habeat, seu gratias ipsas vel literas à dicta sede impetrat seu impetratis utantur, directè, vel indirectè prohibere, statuere, seu mādare, vel eas apud se, aut aliam quamcunque personam etiam Notarium, vel Tabellionem retinere præsumunt.

I T E M excommunicamus, & anathematizamus omnes, & *In officiales, & prælatos, qui singulos Cancellarios, Vicecancellarios, & Consiliarios ordinarios, & extraordinarios quorūcunque Regum, & Principum, ac præfidentes Cancellariarum, Consiliorum, & parlamentorum: necnon procuratores generales eorundem vel aliorum Principum secularium etiam si imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacunque præfulgeat dignitate, quocunque, & tunc nuncupentur: aliosque Iudices tam ordinarios quæ delegatos: necnon Archiepiscopos, Episcopos, Abbatas, Comendatarios, Vicarios, & officiales, qui per se, vel alium, seu alios quorūcunque exceptionum, vel aliarum gratiarum & litterarum Apostolicarum prætextu beneficiales, & decimarum ac alias spirituales, & spiritualibus annexas causas ab auditoribus, & Commissariis nostris aliisque iudicibus ecclesiasticis auocant, illarum ve cursum, audientiam, ac personas, capitula, cõuentus, collegia causas ipsas exequi volentes autoritate laicali impediunt, & se de illarum cognitione tamquam iudices intromittere, ac partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & facium ad reuocandum, & reuocari faciendum citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum eos, contra quos tales inhibitiones emanauerunt, à celsuris, & penis in illis cõtētis absolui ordinant, & cõpellunt, vel alias executionem litterarum Apostolicarum, vel executorialium, processuum, ac decretorum prædictorum, etiam sub prætextu violentiæ prohibent, & ad nos informados, ut ipsi aiunt, supplicauerint, aut supplicari fecerint, nisi ipsi supplicationes hmoi coram nobis, & sede Apostolica legitimè prosequantur,*

quomodolibet impediunt, vel suum ad id fauorem, consilium, aut assensum præstant.

In eos qui personas Ecclesiasticas ad eorum tribunal trahunt & qui statuta contra libertatem ecclesie faciunt.
Quivis ex eorum officio, vel ad instantiam quorumcumque personas Ecclesiasticas, Capitula, Cõuentus, Collegia Ecclesiarum quarumcunque coram se ad eorum tribunal, audientiam, Cancellarium Consilium, vel parlamentum præter iuris canonici dispositionem trahant, vel trahi faciunt, vel procurant directe, vel indirecte, quouis quæsito colore. Necnon qui statuta, ordinationes, Constitutiones, Pragmaticas, seu quouis alia decreta in genere, vel in specie, ex quouis causa, & quouis quæsito colore, etiã sub prætextu literarum Apostolicarum in usu non receptarum seu reuocatarum, vel cuiusvis consuetudinis aut privilegii vel alias quomodolibet faciant, ordinabunt, & publicabunt, vel factis & ordinatis utentur, per quas, & quæ libertas ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias quouis modo restringitur, seu nostris, & dicte sedis iuribus quomodolibet tacite, vel expresse præiudicatur.

In eos qui iurisdictio nem frustantur.
Necnon qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque superiores, vel inferiores Prælatos, & omnes alios quoscunque Iudices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet impediunt, quo minus sua iurisdictio in iudicio contra quoscunque utantur, secundum quod Canones & sacræ cõstitutiones ecclesiasticæ, & decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuunt.

Surpant, et decimas, aut tale aliquid quascunque personas Ecclesiasticas imponunt, aut exigunt ac assensum auxilium, vel consilium præstant.
Quivis iurisditiones, seu fructus redditus, & prouentus, ad nos & sedem Apostolicam & quascunque ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum quascunque monasteriarum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum per eos obtentorum pertinentes usurpant, seu quouis occasione, vel causa, sine Rom. Pont. expressa licentia sequestrant, aut collectas, decimas, tales, præstantias, & alia onera clericis, prælati, & aliis personis ecclesiasticis, ac eorum & Ecclesiarum, Monasteriorum & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus & prouentibus hmoi absque simili Rom. Pont. speciali, & expressa licentia imponunt, & diuersis etiã exquisi-

tis modis exigunt, aut à spõte etiã dantibus & cõcedentibus recipiunt, necnon qui per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte prædicta facere exequi, vel procurare, aut in eisdem auxiliũ, cõsiliũ, vel fauorẽ, aut uotũ, seu suffragiũ palã, vel occulte præstare non uentur, cuiuscunque sint præminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status etiã si Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, Respu. & alij potestatis quicunque etiã Regnis, Prouinciis, Ciuitatibus, & terris quoquo modo præsidetes fuerint, aut quouis etiã Pontificali dignitate præfulgeant: Innouamurque decreta super his tam per sacros canones, & cõcilia generalia, quam etiam in Lateranen. Concilio nouissime celebrato edita, etiam cum interdicto ecclesiastico, & aliis censuris, & penis in eo contentis.

In Laicos se intromittentes in causis capitalibus seu criminalibus contra personas ecclesiasticas.
Item excõicamus, & anathematizamus oes, & quoscunque Magistratus, Senatores, Præsidentes, Auditores, & oes alios quoscunque Iudices quocunque nomine uocentur, ac Cancellarios, Vicecancellarios, Notarios, scribas ac quoscunque executores & subexecutores, omnesque alios quoquo modo se intromittentes in causis capitalibus seu criminalibus, contra personas ecclesiasticas illas capiẽdo, processando, seu sententias contra illas proferendo, vel exequẽdo, etiã prætextu quoruscunque privilegiorum à sede Apostolica cõcessorum, quibuscunque Regibus, Ducibus, Principibus, Rebusque Monarchis, Ciuitatibus, & aliis quibuscunque potestatibus quocunque nomine cõceduntur, cõcessis, nõ obstantibus, quæ uolumus illis in aliquo suffragari: reuocantes ex nũc, quatenus opus sit prædicta privilegia per quoscunque Rom. Pont. prædecessores nostros, & sedem Apostolicam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac quouis prætextu, vel causa cõcessa, illa irrita, & nulla, ac nullius roboris, vel momenti fore & esse decernentes.

In eos, qui terras, seu inua Ecclesiast. Ro. occupant, vel inuadunt.
Item excõicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium, seu alios, directe, vel indirecte, sub quocunque titulo, vel colore, de facto occupant, detinent, vel hostiliter destruunt, vel inuadunt, aut occupare, detinere, vel destruere, aut inuadere hostiliter, præsumunt in totum vel in partem Almam Vrbem, Regnum

In raptis Siciliæ, insulas Sardinia, & Corsicæ, Terras citra Pharus, Patrimonium B. Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venasium, Sabinensem, Marchiam Anconitanam, Massam Trebariam, Romadiolam, Capuam, & maritimas Provincias, illarumque terras, & loca, ac terras specialis commissionis Arnulphorum, Civitatemque nostras Bononiæ, Cesenæ, Ariminum, Beneventum, Petusium, Avinionem, Civitatem Castellum, Tudertum, & alias Civitates, Terras, & loca, vel iura ad ipsam Romanam Ecclesiam spectantia & pertinentia, dictaque Romanæ Ecclesie mediata, vel immediata subiecta ac supremam iurisdictionem in illis nobis, & eidem Romanæ Ecclesie competentem de facto usurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis presumunt: Necnon adherentes, fautores, & defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel fauorem quomolibet prestantes: Necnon omnes, & singulos suppellectilium, librarium, & scripturarium, & aliorum honorum Camerae & Palatii apostolici ex eodem Palatio ablatorum infirmitatis Romanæ Pontificis, ac sedis Apostolicæ vacationis tempore raptores, & illorum detectores, ac quoscunque alios, ad quorum manus bona predicta quocunque titulo, & ex quavis causa scienter pervenerint.

Quod nulla solennis Pont. absolutio comprehendit supra dictos, nec eos qui statuta prefata, libertatem Ecclesie ledunt, condunt.

DECLARANTES nihilominus, ac prestantes (prout tenore presentium declaramus, & expressè prestamus) quatenus: abolutionem etiam solenniter per nos faciendam, predictos excommunicatos sub presentibus comprehensos, nisi prius a premissis, cum vero proposito ulterius similia non committendi destiterunt, ac quo ad eos, qui contra libertatem, ut premititur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes constitutiones pragmaticas, & decreta huiusmodi publicè reuocauerint, & ex Archiepiscopis, seu Capitularibus locis, aut libris in quibus annorata reperiuntur, deleri, & cassari, ac nos de reuocatione huiusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere nec eis aliter suffragaturam fore ac in premissis omnibus & singulis ac aliis quibuscunque iuribus sedis Apostolicæ, ad S. R. E. vnde cumque, & quomodo cumque, que sitis, vel que rebus per quoscunque actus contrarios, vel quomolibet preiudicantes, tacitos, vel expressos, a nobis vel sede Apostolica quomolibet factos, aut faciendos autem quicunque temporis cursum, seu patientiam, vel tole-

rantiam nostram nullatenus preiudicari debere, aut quomolibet posse.

NON obstantibus quibuscunque privilegiis, indulgentiis, & literis apostolicis generalibus, vel specialibus, ut regia, consuetudinis, vel conditionis, dignitatis, preeminentiæ fuerint, etiam inmissis, ut premititur, Pontificali, Imperiali, Regali, Regiam memorabilis, seu quavis ecclesiastica, & mundana prefulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Provinciis, Civitatibus, seu locis, a predicta Sede sub quavis forma, vel tenore, aut ex quavis causa etiam sub pretextu quod per viam contractus, aut remunerationis, & cum quibuscunque clausulis etiam derogatoriis derogatoriis concessis etiam quod excommunicari, anathematizari vel interdicti non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi, ac ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum necnon consuetudinibus etiam inmemotabilibus, ac prescriptionibus quavis cumque longissimis, & aliis quibuslibet observantibus scriptis, vel non scriptis, ceterisque contrariis quibuscunque, per quos contra nostros processus huiusmodi, ac sententias quominus includantur in eis, se iuvare valeant, vel tueri, & que quo ad hoc eorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum penitus omisso infereretur presentibus pro expressis habentes, penitus tollimus, & omnino reuocamus, & a quibus quidem sententiis nullus per alium, quam per Romanam Pontificem nisi in mortis articulo constitutus absolui possit, nec etiam tunc, nisi de studio S. R. E. maiore, vel satisfaciendo sufficienti cautione prestita, etiam pretextu Confessionum, seu quatumvis facultatum verbo, literis aut quavis alia scriptura, etiam in qua sola signatura sufficienter concessam, & quavis derogatoriarum derogatoriæ fortiores, & efficaciores, & insolite clausule appaterent, quibusvis personis cuiuscunque preeminentiæ dignitatis, conditionis, vel status, etiam si Pontificali Regali, Reginali, vel quavis alia prefulgeant dignitate, religionis, & secularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, ordinibus, etiam mendicantium, & militiarum hospitalibus confratribus, & vnicuique

eatibus, ac aliis quibuslibet congregationibus ac piis locis concessarum à nobis, vel à prædicta Sede, seu à cuiusvis Cōsiliij generalis Canonibus vel decretis, & quas cōcedi contingeret quomodolibet in futurum.

*In absol-
uente trans-
gressores.* ILLI S autē, qui contra tenorē præsentium talibus, vel eorum alicui, seu aliquibus absolutionis beneficium impèdere de facto præsumpserint, excommunicationis, & anathematizationis sententiâ innodamus, eisque prædicationis, lectionis, administrationis Sacramentorū, & audienti confessiones officia interdiciamus, denunciantes eisdē & declarantes apertè, nos grauius contra eos spiritaliter, & tēporaliter (p̄t expedire cognouerimus) processuros. Et nihilominus, quicquid egerint absoluedo, vel alias, nullius sit roboris, vel momenti.

*Ordinarij,
Curati, ac
Cōfessores
debent p̄-
nes se habe-
re transum-
ptum præ-
sentium, &
diligenter
legere.* PRÆCIPIMVS autē, & mālamus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pena indignationis omnipotentis Dei, ac beatorū Apost. Petri & Pauli, & nostræ vniuersis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ceterisque locorū ordinariis, necnō quibusvis aliis præbyteris secularibus, seu quorūvis ordinū Regularibus ad audiendam confessionem quauis auctoritate expositis, siue deputatis, ne de huiusmodi reservatione p̄tendere valeant ignorantia, vt transumptum harū literarum apostolicarū penes se habere, easque legere diligenter & attente studeant.

*Quod bul-
la publice
tur in Val-
uis Princ.
Apost. &
S. Io. La-
tera. de vr-
be, & vi-
geat quous-
que alius
processus
factus fue-
rit.* VT autem huiusmodi nostri processus ad cōmunem omnium notitiam deducantur, chartas, seu membranas processus continētes eosdem in Valuis Basilicarū Principis Apostolorum, & S. Ioānis Lateranen. de Vrbe affigi, seu appendi faciemus, quæ processus ipsos quasi sonoro præconio, & patulo iudicio publicabūt, vt ij quos processus huiusmodi contingunt, quod ad ipsos uō peruenerint, aut quod ipsos ignorauerint, nullā possint excusationē prætere, seu ignorantia allegare, cum non sit verisimile quod ipsum remaneat incognitū, q̄ tā patenter omnibus publicatur. Volentes insuper ac mentis nostræ esse declarantes, processus prædictos, ac oīa & singula præsentibus cōtēta, quousq; alius processus hmōi per nos, aut Ro. Pōt. p̄ tpe existētē fact⁹, aut pu-

blicatus fuerit, valida omnino, ac efficacia esse, subsque plenatios, ac debitos effectus sortiri debere.

VERVM vt præsentēs literæ, ac omnia, & singula in eis contenta eo fiant notoria, quo in pleisq; ciuitatibus, & locis fuerint publicata, venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis, & Parochialium Ecclesiarū Rectoribus vbilibet cōstitutis per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus quatenus per se vel alium seu alios præsentēs literas (postquam eas receperint seu earum habuerint notitiam) saltem semel in anno, aut pluribus, prout expedire viderint, in Ecclesijs suis, dum maior in eis populi multitudo ad diuina conuenerit, solenniter publicent, & ad Christi fidelium mentes reducant nuncient, & declarent.

DECERNENTES eorūdem præsentium transumptis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Iudicis ordinarij Romanę Curie munius, eandem prorsus fidem in iudicio, & extra vbilibet adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

NVLLE ergo oīnō hominū liceat hanc paginā nostræ excommunicationis, anathematizationis, extensionis, tollitionis, reuocationis, innodationis, interdicti, innovationis, protestationis, denunciationis, declarationis, commisionis, præcepti, mandati, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario cōtāire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorū eius se nouerit incursum.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Quarto decimo I. Aprilis. Pontificatus nostri, anno primo.

M. Datarum.

Ces. Glorierius.

A. de Alexia.

*Quod bul-
la publice-
tur per io-
corum or-
dinarios
saltem se-
mel in an-
no.*

*Quod si-
des adhi-
beatur trā
sumptis.*

REGISTRATA APVD CÆSA-
rem Secretarium.

publicatio
Bulle.

ANNO à natiuitate Domini Milleſim Quingentefimo ſep-
tuageſimo tertio indictionis prima, die vero decimanona menſis
Martij Pontificatus ſanctiſſ. in Chriſto Patri & D. N. D.
Gregorij diuina prouidentia Pape xij anno primo retroſcripte li-
tere Apoſtolice affixe, & publicate fuerunt in valus baſilicarum
Principis Apoſolorum, & S. Ioannis Lateranen de Vrbe, &
ibidem per ſpaciũ temporis dimiſſe per nos Ioan. de Soya & Pe-
trum Aloyſium Gaitam, eiufdem ſanctiſſ. D. N. Curſ. Marc.
Ant. Brutus Mag. Curſ.

Cõtinua-
tio tran-
ſumpti.

Quibus quidẽ literis diligenter inſpectis, illas ad requiſitionẽ,
& inſtantia Magnifici D. Io. Felcis Saluatorij S. N. D.
Pape, & Camere Apoſtolice Procuratoris Fiſcalis per D. Fa-
bricitum Galletum Notarium publicum in fra ſcriptum tranſumi,
& exemplari, ac in hanc publicam tranſumpti formam redigi mĩ-
dauimus. Decernentes & volentes, vt huic preſenti tranſumpto,
iuxta earundem literarum, & decreti in eis appoſiti formam con-
tinentiam, & tenorem de cetero plena, & in dubia fides adhibeatur
vbiq; locorum ac ſi ipſe litere oriſinales exhibite, vel oſteſe, forẽ.

Decretiũ.

Quibus omnibus, & ſingulis authoritatem noſtram ordinariam, ac
decretum interpoſuimus, & interponimus per preſentes. In quoruũ
fidem preſentes literas, atque preſens publicum tranſumpti inſtru-
mentum exinde fieri, & per impreſſores Camerales imprimi, ac per
eundem Dominum Fabritium Galettum Notarium noſtrum, &
Curie noſtre coram nobis ſcribam inſcripſum ſubſcribi, & pu-
blicari mandauimus, noſtrique ſoliti ſigilli impreſſione muniti iuſ-
ſimus & fecimus.

Data.

Datum Rome in edibus noſtre ſolite reſidentie ſub anno à Na-
tiuitate Domini 1573. Indictione prima. die vero 19. Martij
Pontificatus ſanctiſſ. in Chriſto patri, & D. N. D. Gregorij di-
uina prouidentia Pape xij anno primo preſentibus ibidem D. Ia-
cobo Gerardo, & Antonio Guidotto dicte curie noſtre notariis
& coram nobis ſcribis teſtibus ad premiſſa omnia & ſingula ro-
gatis & rogatis.

Teſtes.

OMNIUM PRIVILEGIO-
RUM FRATRUM MINORVM
DE OBSERVANTIA,

Quos vocant, monialiũque ſanctæ Claræ
necnon de pœnitentia nuncupatorum or-
dinibus, per ſummos Pontifices conſeſſo-
rum, confirmatio per S. D. N. Gregorium
huius nominis XIII. nouiter facta ſœlici-
ter incipit.

GREGORIUS PAPA XIII.
ad perpetuam rei memoriam.

X benigna Sedis Apoſtolice prouii-
ſione prouenire dignum eſt, vt per-
ſonæ Dei deuotæ ſub regulari caſti-
monia Domino militantes pia deuo-
tione proficiant, vnde Romanus Põ-
tifex quandoque per prædeceſſores
ſuos pro religionis conſeruacione, &
augmento, ac perſonarum earundem quiete, & com-
modo conſeſſa approbat, & innouat, ac approbata & in-
nouata apoſtolica auctoritate communis. Sanè pro par-
te dilecti filij Chriſtophori de capite fontium moderni
Generalis Miniſtri ordinis fratrum minorum de obſer-
uantia nobis nuper expoſitum fuit, quod cum inter ope-
rarios, qui ad excellendam vineã Domini ſabaoth Dei
gratia ordo ipſe fratrum minorum magnos prohibitatis,
& doctrinæ, ac animarum ſalutis fructus ſemper olim
attulerit, & quotidie afferre conetur, & exinde pro ſuis
ſanctis ſtudiis, honeſtiſque laboribus, proque ſalute a-
nimarum ab Apoſtolica Sede, cuius continuè pacem, &
dignitatem ordo idem fortiter tutatus eſt, tam ſpirituã

lia quàm temporalia subsidia, ornamentaque acceperit & accipiat, quibus & sua sancta officia, ac vitam suam regularem facilius, atque magis expedite transigere possint, & cetera religionis personarum, ordinisque alij exemplo ipsorum promprios, alacriorisque ad sua officia persoluenda reddantur, cumque etiam ex ipsius sedis provisione, ac benigna dignatione provenire dignoscatur, ut Romanus Pontifex quandoque predecessorum suorum Romanorum Pontificum gesta innouet, ac Apostolica auctoritate innouata, & restaurata muniat, & fulciat, & in pristinum statum reponat, ac reducat, necnon propterea nonnulli Romani pontifices predecessores nostri nonnullas gratias concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, absolutiones etiam plenarias, libertates, prerogativas, fauores, immunitates, exemptiones, declarationes, facultates, ac omnia & singula privilegia, & indulta tam spiritualia, quàm temporalia etiam per solam signaturam, aut per oracula viue vocis, tam pro foro conscientie, quàm foro fori tam predictis fratrum minorum, quàm sancte Clare, ac tertio de penitentia nuncupato ordinibus, illorumque superioribus fratribus, monialibus, & sororibus, ac utriusque sexus personis, & Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & locis quibuscunque dictorum ordinum nunc, & pro tempore existentibus in genere vel in specie, etiam per modum communicationis siue extensionis privilegiorum inter se, ac etiam cum aliis quibuscunque ordinibus mendicantibus & non mendicantibus concesserunt, aut iam concessa confirmarunt, & approbarunt prout in singulis concessionibus, & literis eorundem predecessorum desuper confectis plenius dicitur contineri. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, illa quae sepius apostolica auctoritate prefata munita existunt, maiorem obtineant roboris firmitatem, dictusque Christophorus Minister Generalis cupiat privilegia, facultates, concessiones, indulta, dispensationes, & singulas alias gratias huiusmodi etiam per nos, approbari innouari, & confirmari, pro parte eiusdem Christophori nobis fuit humiliter supplicatum, ut eisdem privilegiis, immunitati-

bus, exemptionibus, libertatibus, fauoribus conseruatoriis, declarationibus, facultatibus, dispensationibus, gratiis, concessionibus, indulgentiis, & indultis pro illorum obseruantia nostrae approbationis robur adijcere: aliaque in praemissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos IOHANNES, qui omnium votis praesertim illis, quibus sub suavi religionis iugo diuinis laudibus, & Christianae religionis augmento incumbentium personarum tranquillitati, & commoditati consulitur, libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur opportunis, huiusmodi supplicationibus inclinati, praemissa, ac omnia, & singula alia privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prerogativas, fauores, conseruatorias, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum aliis ordinibus mendicantibus, & non mendicantibus, eisdem fratrum minorum regularis obseruantiae, ac sancte Clare, & de penitentia tertio ordinibus etiam in congregatione sub trium votorum substantialium professione, & eorundem superiorum ordinis minorum regularis obseruantiae huiusmodi obedientia degentibus, ipsorumque superiorum fratribus, monialibus, sororibus, ac utriusque sexus etiam singularibus personis, necnon Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & locis quibuscunque, in genere, & in specie, etiam per solam signaturam, etiam viue vocis oraculo, ut praefertur aut alias tam per praefatos, ac quoscunque alios Romanos Pontifices predecessores nostros, ac nos & sedem praedictam quàm Imperatores, Reges, & alios principes sub quacunque forma, & expressione verborum concessa, ac etiam iteratis vicibus: approbata, necnon cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis, decretis, & declarationibus singulas desuper confectas literas, & in eis contenta, & inde secuta quaecunque, illorum omnium tenores, & formas, datas, effectus, & decreta in illis apposita ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus pro sufficiente expressis habentes dicta aucto-

ritate apostolica tenore presentium ex certa nostra scientia, ac de apostolica potestate plenitudine, quatenus sunt in usu, & sacris canonibus & decretis sacri concilii Tridentini non aduersantur, approbamus, & confirmamus, & innouamus, perpetuamque roboris firmitatem obtinere & firmiter obseruari, necnon ordinibus fratrum minorum regularis obseruantia, & Sanctae Clarae, ac tertio de Pœnitentia nuncupato etiam in congregatio ne sub obedientia fratrum minorum de obseruantia huiusmodi degentibus Superioribus, fratribus, monialibus etiam tertiaris nuncupatis, fororibus, personis, Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & locis praefatis, etiam per modum communicationis, & extensionis huiusmodi suffragari, illisque frui, uti & gaudere quando & quoties opus fuerit posse, & debere in iudicio & extra, ac etiam in foro conscientiae in omnibus, & per omnia, perinde ac si specialiter, & expresse eisdem fratrum minorum, ac Sanctae Clarae, & tertio de pœnitentia nuncupato ordinibus concessa fuissent, decernimus, suppletes omnes, & singulos iuris, & facti ac solennitatum etiam de iuris necessitate, aut alias quomodolibet requisitarum forsam omisissarum, & alios quoscumque defectus, si qui forsitan interuenerint in eisdem. Quocirca venerabilibus fratribus, Cordubensibus & Leodicensibus Episcopis, ac dilecto filio Curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditori per eandem praesentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios faciant auctoritate nostra praesentes literas, & in eis contenta quaecumque plenum eorum effectum sortiri, illisque omnes, quos concernunt, pacifice frui, & gaudere. Non permittentes quemquam desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascunque, de quibus eis videbitur, censuras, & penas ecclesiasticas, ac alia oportuna iuris remedia appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus,

Super cathedram, Bonifacii, & Dudum Viennensium concilij ac Clementinae, Religiosi de priuilegiis, & Dudum de sepulturis, ac etiam ex frequentibus, de sententia ex communicationis ac extrauagante, Ad conditorum: Iohannis vigesimi secundi, cum aliis constitutionibus eandem praedictae materiam extrauagantis tangentibus, seu concernentibus, ac regulis cancellariae apostolicae editis, & in futurum edendis, ac praeter memoriam Bonifacii Papae Octauini, etiam praedecessoris nostri de vna, & in concilio generali de duabus dietis editis, dummodo non ultra tres dietas aliquis praesentium vigore ad iudicium extrahatur, aliisque apostolicis constitutionibus, ac prouincialibus, capitularibus, generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus etiam in ultimo generali Lateranensis concilio celebrato, aliisque conciliis editis, necnon statutis & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, & priuilegiis quoque, indultis, & literis apostolicis, etiam in forma breuis per Leonem decimum, Clementem septimum, Paulum tertium, Iulium etiam tertium, Paulum Quartum, Pium etiam Quartum praedictos, ac etiam Pium Quintum, & quoscumque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos, & sedem eandem etiam Motu proprio, ac scientia & potestate plenitudine similibus, ac cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, etiam priuilegio: uerum eorum de reuocatiuis, restrictiuis, reseruatibus, exceptiuis, restitutiuis, declaratiuis, mentis attestatiuis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & in solitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, etiam quod in eis caueatur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari possit, tenores huiusmodi, ac si

de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata interu foret, presentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis etiam in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus: Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit sede indutum, quod interdicti, suspēdi, vel communicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, ceterisque contrariis quibuscuque. Verum quia difficile foret presentes literas ad singula quæque loca, in quibus forte opus esset, deferri, volumus, & pariter Apostolica auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris Die xxi. Maij. M. D. LXXV. Pontificatus nostri Anno Tertio.

Cæ. Gloricius.

NOS FRANCISCUS ALCIATVS DUUC-
patus ac Vice-protector ordinis Sancti Francisci
miseratione diuina, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, tituli
Sanctæ Mariæ in porticu, Mediolanensis, Cardinalis,
Omnibus, & singulis præfens transumptum literatum
Apostolicarum confirmationis, & innouationis priuile-
giorum fratrum minorum de obseruantia per Sanctis-
simum Dominum Gregorium Diuina prouidentia Pa-
pam tertium decimum factæ visuris, lecturis pariter &
auditis, notum facimus, & in verbo veritatis atesta-
mur, qualiter cum originalibus Apostolicis literis quas
non cassas, non abolitas, nec in aliqua sui parte suspen-
sas vidimus, concordat in quorum omnium fidem, &
testimonium, ad instantiam admodum, R. P. F. Chri-
stophori à Capite fontiu totius ordinis Sancti Francisci

de obseruantia Generalis Ministri, has presentes no-
stras attestacionis literas, etiam imprimi, & nostri solici
sigilli (quo in similibus vrimur) impressione cõmuniri,
& per notarium infra scriptum, subscribi fecimus, Actũ
& Datum Romæ in ædibus nostris Anno à natiuitate
Domini. 1575. Indictione Tertia Die vero xxv. Maij.
Pontificatus eiusdem Sanctissimi D. N. Gregorij tertij
decimi Anno Quarto.

F. Card. Alciatus Vice-protector.

Collector.

*Nego equidem me excusoris præstare culpam.
Quod si non illum sed me peccasse putaris,
Tunc ego te credam cordis habere nihil.*

Poëta quidam ad librum & eius lectores.

*I liber & varias terras vrbesque videto,
Et sine delectu plurima tecta subi.
Te videat gnarus, sed te inuidus insipiensque
Mordeat insulsus teque peritus amer.
Omnibus esto patens sed non sis omnibus vnus,
Sisque pijs sapius sed nocuos lateas.
Quod si forte aliquis pluteo te subdere certer,
Censuram patere si vir erit sapiens.
Sed te si quis erit: qui ignaro carpsit vngue:
Despice prudentum fissus in arbitrio.
Et vos lectores libro præstate fauorem,
Quem tanti pietas contulit alma patris.*

Impressum Parisiis per Simõnem Caluari-
num. Anno Domini. 1578.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

